

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za družbene vede*

**CRP - Potencial nevladnih organizacij v Sloveniji za
naslavljanje potreb lokalnih skupnosti
(končno poročilo)**

Tatjana Rakar, Liljana Rihter, Tamara Rape Žiberna, Tatjana Stanimirović,
Urban Boljka, Tina Divjak, Valentina Hlebec, Gaja Černe, Miriam Hurtado
Monarres

Ljubljana, november 2023

Člani raziskovalne skupine: izr. prof. dr. Tatjana Rakar (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, **vodja projekta**), izr. prof. dr. Liljana Rihter (Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani), as. dr. Tamara Rape Žiberna (Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani), doc. dr. Tatjana Stanimirović (Fakulteta za upravo, Univerza v Ljubljani), as. dr. Urban Boljka (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani), prof. dr. Valentina Hlebec (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani), as. Miriam Hurtado Monarres (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani), as. Gaja Černe (Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani), Tina Divjak (Zavod center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij-CNVOS).

Ciljno raziskovalni projekt Potencial nevladnih organizacij v Sloveniji za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti (št. V5-2288) sta sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) in Ministrstvo za javno upravo (MJU) iz državnega proračuna.

Besedilo ni lektorirano.

Kazalo

1	Uvod.....	16
2	Teoretska in konceptualna izhodišča	18
2.1	Tipologije javnih storitev v skupnosti.....	18
2.1.1	Kaj so javne storitve?	18
2.1.2	Teorije na področju javnih storitev.....	19
2.1.3	Nekatere tipologije javnih storitev	20
2.1.4	Stanje v Sloveniji.....	22
2.2	NVO v kontekstu razvoja zasebnega neprofitnega sektorja	24
2.2.1	Tipologije zasebnih neprofitnih organizacij	25
2.2.2	Tipologije odnosa med zasebnimi neprofitnimi organizacijami in državo	27
3	Analiza sekundarnih podatkov in dokumentov.....	31
3.1	Analiza financiranja NVO v obdobju 2017-2021 ter prihodnjih priložnosti glede na razvojne prioritete Slovenije v obdobju 2021-2027	31
3.1.1	Metodologija.....	31
3.1.1.1	Specifikacija zbiranja podatkov	31
3.1.1.2	Predstavitev zbranih podatkov	34
3.1.2	Pregled ekonomskih podatkov NVO v obdobju 2017-2021	37
3.1.2.1	Število in glavne dejavnosti NVO	37
3.1.2.2	Prihodki NVO	39
3.1.2.3	Odhodki NVO	61
3.1.2.4	Zaposlovanje v NVO	67
3.1.3	Javno financiranje NVO	74
3.1.3.1	Javna izplačila na nacionalni ravni	74
3.1.3.1.1	Javna izplačila kot izhajajo iz baze ERAR	74
3.1.3.1.2	Izplačila na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb posameznih ministrstev	82
3.1.3.2	Javna izplačila na lokalni ravni.....	92
3.1.3.2.1	Javna izplačila občin kot izhajajo iz baze ERAR.....	92
3.1.3.2.2	Skupna izplačila NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v 57 občinah, v katerih je sedež upravnih enot	113
3.1.4	Priložnosti NVO kot izhajajo iz dvanajstih regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027 ter Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027	129
3.1.5	Ključne ugotovitve	143

3.2	Metaanaliza spremljanja izvajanja socialnovarstvenih programov v letih 2017-2021.....	147
3.2.1	Metodologija.....	147
3.2.2	Rezultati in stanje	151
3.2.2.1	Financiranje programov	151
3.2.2.2	Dostopnost programov.....	169
3.2.2.3	Kadrovski viri	182
3.2.2.4	Potrebe po programih.....	187
3.2.3	Ključne ugotovitve	197
4	Analiza podatkov kvalitativne raziskave	205
4.1	Metodologija	205
4.2	Pokritost z javnimi storitvami v skupnosti.....	208
4.2.1	Pokritost javnih storitev in področij delovanja NVO	208
4.2.2	Izvajalci javnih storitev	214
4.3	Potrebe po javnih storitvah v skupnosti	216
4.4	Potencial, zmožnosti in potrebe NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti	226
4.4.1	Potencial NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti	226
4.4.2	Zmožnosti in potrebe NVO za izvajanje javnih storitev v skupnosti.....	229
4.4.2.1	Zmožnosti NVO.....	231
4.4.2.2	Prednosti NVO.....	232
4.4.2.3	Pomanjkljivosti, problemi in potrebe NVO	234
4.5	Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO	241
4.6	Ključne ugotovitve.....	252
5	Analiza podatkov kvantitativne raziskave	256
5.1	Metodologija	256
5.2	Pokritost z javnimi storitvami v skupnosti.....	256
5.2.1	Predstavitev v raziskavi sodelujočih NVO na ravni Slovenije.....	257
5.2.2	Predstavitev v raziskavi sodelujočih NVO po regijah.....	260
5.2.3	Pokritost z javnimi storitvami in njihovo izvajanje na ravni Slovenije.....	272
5.2.4	Pokritost z javnimi storitvami in njihovo izvajanje po regijah.....	274
5.2.4.1	Pomurska regija	274
5.2.4.2	Podravska regija.....	276
5.2.4.3	Koroška regija.....	278
5.2.4.4	Savinjska regija.....	280
5.2.4.5	Zasavska regija	282

5.2.4.6	Posavska regija	284
5.2.4.7	Jugovzhodna Slovenija	286
5.2.4.8	Osrednjeslovenska regija	288
5.2.4.9	Gorenjska regija.....	290
5.2.4.10	Primorsko-notranjska regija.....	292
5.2.4.11	Goriška regija.....	294
5.2.4.12	Obalno-kraška regija	296
5.2.5	Ključne ugotovitve	298
5.3	Potrebe po javnih storitvah v skupnosti ter zmožnosti in potencial NVO	299
5.3.1	Potrebe v Sloveniji	300
5.3.2	Potrebe po regijah.....	301
5.3.2.1	Pomurska regija	301
5.3.2.2	Podravska regija.....	301
5.3.2.3	Koroška regija.....	302
5.3.2.4	Savinjska regija.....	303
5.3.2.5	Zasavska regija	304
5.3.2.6	Posavska regija	305
5.3.2.7	Jugovzhodna Slovenija	306
5.3.2.8	Osrednjeslovenska regija	307
5.3.2.9	Gorenjska regija.....	308
5.3.2.10	Primorsko-notranjska regija.....	309
5.3.2.11	Goriška regija.....	310
5.3.2.12	Obalno-kraška regija	311
5.3.3	Potencial za razvoj NVO v Sloveniji.....	312
5.3.4	Potencial za razvoj NVO po regijah	314
5.3.4.1	Pomurska regija	314
5.3.4.2	Podravska regija.....	315
5.3.4.3	Koroška regija.....	316
5.3.4.4	Savinjska regija.....	317
5.3.4.5	Zasavska regija	318
5.3.4.6	Posavska regija	319
5.3.4.7	Jugovzhodna Slovenija	320
5.3.4.8	Osrednjeslovenska regija	321
5.3.4.9	Gorenjska regija.....	322
5.3.4.10	Primorsko-notranjska regija.....	323

5.3.4.11	Goriška regija.....	324
5.3.4.12	Obalno-kraška regija.....	325
5.3.5	Potencial in zmožnosti NVO v Sloveniji.....	326
5.3.6	Potencial in zmožnosti NVO po regijah.....	328
5.3.6.1	Pomurska regija.....	328
5.3.6.2	Podravska regija.....	329
5.3.6.3	Koroška regija.....	330
5.3.6.4	Savinjska regija.....	331
5.3.6.5	Zasavska regija.....	332
5.3.6.6	Posavska regija.....	333
5.3.6.7	Jugovzhodna Slovenija.....	334
5.3.6.8	Osrednjeslovenska regija.....	335
5.3.6.9	Gorenjska regija.....	336
5.3.6.10	Primorsko-notranjska regija.....	337
5.3.6.11	Goriška regija.....	338
5.3.6.12	Obalno-kraška regija.....	339
5.3.7	Ostali vidiki ocenjevanja zmožnosti NVO.....	340
5.3.7.1	Povprečno število prostovoljcev.....	340
5.3.7.2	Povprečno število ur, ki jih opravijo prostovoljci.....	341
5.3.7.3	Število osebja, ki prejema plačilo.....	342
5.3.7.4	Število plačanih ur.....	342
5.3.7.5	Status organizacije.....	343
5.3.7.6	Sprememba števila prostovoljcev.....	345
5.3.7.7	Prihodki (iz AJPEA).....	346
5.3.7.8	Deleži sredstev iz posameznih virov.....	347
5.3.7.9	Spremembe prihodka.....	348
5.3.7.10	Spremembe obsega dela.....	349
5.3.7.11	Širjenje vsebine dela.....	350
5.3.7.12	Obseg javnih sredstev.....	351
5.3.7.13	Sorazmernost večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela.....	352
5.3.7.14	Sodelovanje z drugimi organizacijami.....	353
5.3.8	Ključne ugotovitve.....	356
5.4	Potrebe NVO za izvajanje javnih storitev v skupnosti.....	358
5.4.1	Potrebe NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud v regiji.....	358

5.4.2	Podpora NVO javnih oblasti na nacionalni in lokalni ravni.....	365
5.4.3	Ovire za delovanje NVO	366
5.4.4	Ključne ugotovitve	375
5.5	Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO	378
5.5.1	Sistemske spremembe in spodbude za večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev	378
5.5.2	Glavne prednosti statusa NVO v javnem interesu.....	381
5.5.3	Ključne ugotovitve	381
6	Ključne ugotovitve raziskave.....	382
7	Priporočila in predlogi sistemskih sprememb.....	397
8	Viri in literatura.....	404
9	Priloge.....	410
9.1	Priloga 1: Vodila za pogovor v fokusnih skupinah.....	410
9.2	Priloga 2: Anketni vprašalnik	411

Kazalo preglednic

Preglednica 2.1: Tipologije javnih storitev	20
Preglednica 2.2: Mednarodna klasifikacija NPO (ICNPO)	26
Preglednica 2.3: Modeli odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem	28
Preglednica 2.4: Tipi neprofitnih režimov	29
Preglednica 3.1: Število NVO, vključenih v ekonomsko analizo	37
Preglednica 3.2: Število društev po skupinah in letih 2017-2021	38
Preglednica 3.3: Skupni prihodki NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021	40
Preglednica 3.4: Skupni prihodki NVO po regijah in letih 2017-2021	41
Preglednica 3.5: Prihodki društev po regijah, virih in letih 2017-2021	46
Preglednica 3.6: Prihodki zavodov po regijah, virih in letih 2017-2021	51
Preglednica 3.7: Prihodki ustanov po regijah, virih in letih 2017-2021	57
Preglednica 3.8: Skupni odhodki NVO po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021	62
Preglednica 3.9: Skupni odhodki NVO po regijah in pravnih oblikah v obdobju 2017-2020	63
Preglednica 3.10: Število zaposlenih v NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021	68
Preglednica 3.11: Število zaposlenih v NVO po regijah, pravnih oblikah in letih 2017-2021	70
Preglednica 3.12: Javna izplačila NVO po izbranih ministrstvih glede na pravno obliko v obdobju 2017-2021	75
Preglednica 3.13: Javna izplačila ministrstev glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021	79
Preglednica 3.14: Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021	81
Preglednica 3.15: Izplačila ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v obdobju 2017-2021	84
Preglednica 3.16: Izplačila ministrstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021	87
Preglednica 3.17: Izplačila ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po področjih mednarodne klasifikacije NPO	89
Preglednica 3.18: Podatki o številu prebivalcev in BDP na prebivalca po regijah	92
Preglednica 3.19: Javna izplačila 212 občin NVO, razporejenih po regijah	93
Preglednica 3.20: Javna izplačila občin po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021	98
Preglednica 3.21: Javna izplačila občin, v katerih je sedež upravnih enot po pravnih oblikah NVO in letih 2017-2021	100
Preglednica 3.22: Izplačila 58 občin, v katerih je sedež upravnih enot, glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021	112
Preglednica 3.23: Izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v obdobju 2017-2021	114
Preglednica 3.24: Skupna izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021	125
Preglednica 3.25: Izplačila občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po glavnih področjih mednarodne klasifikacije NPO	126
Preglednica 3.26: Priložnosti NVO v dvanajstih statističnih regijah	129
Preglednica 3.27: Priložnosti NVO v Evropski kohezijski politiki	138
Preglednica 3.28: Določitev virov financiranja	149
Preglednica 3.29: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za vse programe skupaj z verižnimi indeksi po posameznih virih	151

Preglednica 3.30: Pregled po deležih virov financiranja za vse programe skupaj v letih 2017-2021	152
Preglednica 3.31: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe za preprečevanje nasilja z verižnimi indeksi po posameznih virih.....	152
Preglednica 3.32: Pregled po deležih virov financiranja za programe za preprečevanje nasilja v letih 2017-2021	153
Preglednica 3.33: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju socialne rehabilitacije zasvojenih z verižnimi indeksi po posameznih virih	154
Preglednica 3.34: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju socialne rehabilitacije zasvojenih 2017-2021.....	154
Preglednica 3.35: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju duševnega zdravja z verižnimi indeksi po posameznih virih.....	155
Preglednica 3.36: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju duševnega zdravja 2017-2021	156
Preglednica 3.37: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju brezdomstva z verižnimi indeksi po posameznih virih	156
Preglednica 3.38: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju brezdomstva 2017-2021.....	157
Preglednica 3.39: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju otrok in mladostnikov z verižnimi indeksi po posameznih virih	158
Preglednica 3.40: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju otrok in mladostnikov 2017-2021	159
Preglednica 3.41: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju starejših z verižnimi indeksi po posameznih virih	159
Preglednica 3.42: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju starejših 2017-2021.....	160
Preglednica 3.43: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju invalidov z verižnimi indeksi po posameznih virih	161
Preglednica 3.44: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju invalidov 2017-2021.....	162
Preglednica 3.45: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam z verižnimi indeksi po posameznih virih	163
Preglednica 3.46: Pregled po deležih virov financiranja za programe psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam 2017-2021	163
Preglednica 3.47: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov z verižnimi indeksi po posameznih virih	164
Preglednica 3.48: Pregled po deležih virov financiranja za programe socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov 2017-2021	165
Preglednica 3.49: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za druge programe za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva z verižnimi indeksi po posameznih virih	165
Preglednica 3.50: Pregled po deležih virov financiranja za druge programe za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva 2017-2021	166
Preglednica 3.51: Osnovni podatki za vse analizirane socialnovarstvene programe v obdobju 2017-2021.....	182
Preglednica 3.52: Povprečja po sofinanciranih socialno varstvenih programih (2017-2021) 183	

Preglednica 3.53: Prikaz odstotkov sofinanciranja zaposlitev s strani MDDSZ po skupinah programov od leta 2017 do 2021.....	183
Preglednica 4.1: Prikaz števila sodelujočih v fokusnih skupinah po regijah	206
Preglednica 4.2: Sopojavljanje kod regije in pokritosti javnih storitev v skupnosti	208
Preglednica 4.3: Sopojavljanje kod področij javnih storitev v skupnosti s kodo pokritost z javnimi storitvami (dobra, zadovoljiva, slaba, storitev ne obstaja).....	209
Preglednica 4.4: Sopojavljanje kod javne storitve v skupnosti in ocena pokritosti v podravski regiji	210
Preglednica 4.5: Sopojavljanje kod področja delovanja NVO in pokritosti področij	211
Preglednica 4.6: Sopojavljanje kod področja delovanja NVO in pokritosti področij v goriški regiji	213
Preglednica 4.7: Sopojavljanje kod področja javnih storitev in izvajalci storitev v skupnosti	216
Preglednica 4.8: Sopojavljanje kod javnih storitev ter ocene potreb po njih	217
Preglednica 4.9: Pojavljanje ocen velikosti potreb v posameznih regijah	220
Preglednica 4.10: Sopojavljanje kod glede velikosti potreb in področij delovanja NVO.....	221
Preglednica 4.11: Sopojavljanje kod področij delovanja NVO in regij	224
Preglednica 4.12: Potencial NVO in področja javnih storitev v skupnosti.....	226
Preglednica 4.13: Potencial NVO in področja delovanja NVO	227
Preglednica 4.14: Zmožnosti in potrebe NVO glede na področja javnih storitev v skupnosti	229
Preglednica 4.15: Zmožnosti in potrebe NVO glede na področja delovanja NVO	230
Preglednica 4.16: Kapacitete NVO in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO.....	238
Preglednica 4.17: Financiranje NVO kot problem po regijah.....	240
Preglednica 4.18: Razvoj storitev v prihodnje in razvoj NVO po področjih javnih storitev v skupnosti in področjih delovanja NVO	242
Preglednica 4.19: Javne politike in področja javnih storitev	243
Preglednica 4.20: Javne politike in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO	247
Preglednica 4.21: Tip lokalne skupnosti in raven financiranja in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO	250
Preglednica 5.1: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud glede na regije.....	362

Kazalo slik

Slika 2.1: Glavni sklopi delitev javnih storitev (glede na proučene tipologije).....	21
Slika 3.1: Število društev po skupinah v obdobju 2017-2021.....	39
Slika 3.2: Skupni prihodki NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021	40
Slika 3.3: Skupni prihodki NVO po regijah in letih 2017-2021	44
Slika 3.4: Prihodki posameznih društev po letih 2017-2021	45
Slika 3.5: Prihodki društev po regijah in letih 2017-2021	49
Slika 3.6: Prihodki društev po virih v obdobju 2017-2021	50
Slika 3.7: Višina javnih virov društev po regijah v obdobju 2017-2021	51
Slika 3.8: Skupni prihodki zavodov po regijah in letih 2017-2021	54
Slika 3.9: Viri financiranja zavodov v obdobju 2017-2021	55
Slika 3.10: Višina javnih virov zavodov po regijah za obdobje 2017-2021	56
Slika 3.11: Skupni prihodki ustanov po regijah in letih 2017-2021.....	59
Slika 3.12: Delež prihodkov iz posameznih virov ustanov v obdobju 2017-2021	60
Slika 3.13: Višina javnih virov ustanov po regijah za obdobje 2017-2021	61
Slika 3.14: Skupni odhodki NVO po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021.....	62
Slika 3.15: Skupni odhodki NVO po regijah in letih 2017-2021.....	66
Slika 3.16: Odhodki posameznih skupin društev po letih 2017-2021.....	67
Slika 3.17: Število zaposlenih v NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021.....	68
Slika 3.18: Povprečno število zaposlenih v NVO glede na pravno obliko po letih 2017-2021.....	69
Slika 3.19: Število zaposlenih v NVO po regijah in letih 2017-2021	72
Slika 3.20: Delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo po letih 2017-2021	73
Slika 3.21: Število zaposlenih v društvih po skupinah v obdobju 2017-2021	74
Slika 3.22: Skupna izplačana denarna sredstva za NVO po ministrstvih v obdobju 2017-2021	78
Slika 3.23: Javna izplačila ministrstev po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021.....	80
Slika 3.24: Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021	82
Slika 3.25: Skupna izplačila NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po izbranih ministrstvih v obdobju 2017-2021	86
Slika 3.26: Izplačila ministrstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021	88
Slika 3.27: Skupna izplačila ministrstev NVO po področjih mednarodne klasifikacije NPO v obdobju 2017-2021	91
Slika 3.28: Skupna javna izplačila občin NVO v letih 2017-2021	97
Slika 3.29: Javna izplačila občin po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021.....	99
Slika 3.30: Javna izplačila 58 občin po pravnih oblikah NVO 2017-2021	113
Slika 3.31: Skupna izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021	125
Slika 3.32: Skupna izplačila 57 občin NVO po področjih mednarodne klasifikacije NPO v obdobju 2017-2021	128
Slika 3.33: Povprečno število programov v posamezni skupini (na določenem področju) v obdobju 2017-2021	184
Slika 3.34: Število oseb v programih znotraj različnih tipov organizacij po letih 2017-2021	185

Slika 3.35: Prikaz deležev sofinanciranja MDDSZ obsega zaposlitev po različnih tipih organizacij v obdobju 2017-2021	186
Slika 3.36: Prikaz števila oseb v programih ter števila oseb, ki jih financira MDDSZ v programih zasebnih zavodov v letih 2017-2021	186
Slika 3.37: Prikaz števila oseb v programih ter števila oseb, ki jih financira MDDSZ v programih društev v letih 2017-2021	187
Slika 5.1: Sedež anketiranih NVO glede na regije (n=482)	257
Slika 5.2: Prikaz pravnih oblik v anketi sodelujočih NVO po regijah (n=478)	258
Slika 5.3: Prikaz odgovorov anketirancev, na katerih področjih so dejavne njihove organizacije (n=482)	259
Slika 5.4: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije (n=474)	260
Slika 5.5: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za pomursko regijo (n=32)	261
Slika 5.6: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za podravsko regijo (n=63)	262
Slika 5.7: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za koroško regijo (n=13)	263
Slika 5.8: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za savinjsko regijo (n=53)	264
Slika 5.9: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za zasavsko regijo (n=10)	265
Slika 5.10: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za posavsko regijo (n=16)	266
Slika 5.11: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za jugovzhodno Slovenijo (n=31)	267
Slika 5.12: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za osrednjeslovensko regijo (n=151)	268
Slika 5.13: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za gorenjsko regijo (n=42)	269
Slika 5.14: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za primorsko-notranjsko regijo (n=13)	270
Slika 5.15: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za goriško regijo (n=25)	271
Slika 5.16: Prikaz odgovorov anketirancev o poglobitnih področjih delovanja njihove organizacije za obalno-kraško regijo (n=25)	272
Slika 5.17: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) na ravni Slovenije (n=333)	273
Slika 5.18: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih na ravni Slovenije (n=318-328)	274
Slika 5.19: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za pomursko regijo (n = 20-26) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	275
Slika 5.20: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v pomurski regiji (n = 21-22)	276
Slika 5.21: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za podravsko regijo (n=39-47) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	277
Slika 5.22: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v podravski regiji (n=39-42)	278

Slika 5.23: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za koroško regijo (n=8-12) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	279
Slika 5.24: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v koroški regiji (n=8-10).....	280
Slika 5.25: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za savinjsko regijo (n=27-35) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	281
Slika 5.26: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v savinjski regiji (n=27-30) .	282
Slika 5.27: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za zasavsko regijo (n=8-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji.....	283
Slika 5.28: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v zasavski regiji (n=8-8)	284
Slika 5.29: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za posavsko regijo (n=8-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	285
Slika 5.30: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v posavski regiji (n=8)	286
Slika 5.31: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za jugovzhodno Slovenijo (n=18-24) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	287
Slika 5.32: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v jugovzhodni Sloveniji (n=18-20).....	288
Slika 5.33: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za osrednjeslovensko regijo (n=88-104) v primerjavi s stanjem v Sloveniji.....	289
Slika 5.34: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v osrednjeslovenski regiji (n=88-93).....	290
Slika 5.35: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za gorenjsko regijo (n=26-29) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	291
Slika 5.36: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v gorenjski regiji (n=26-29).	292
Slika 5.37: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za primorsko-notranjsko regijo (n=7-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji.....	293
Slika 5.38: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v primorsko-notranjski regiji (n=7-9).....	294
Slika 5.39: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za goriško regijo (n=10-16) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	295
Slika 5.40: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v goriški regiji (n=15-17).....	296
Slika 5.41: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za obalno-kraško regijo (n=19-22) v primerjavi s stanjem v Sloveniji	297
Slika 5.42: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v obalno-kraški regiji (n=18-20)	298
Slika 5.43: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev na ravni Slovenije (n=286)	300
Slika 5.44: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za pomursko regijo (n=21)	301
Slika 5.45: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za podravsko regijo (n=40).....	302
Slika 5.46: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za koroško regijo (n=7)	303
Slika 5.47: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za savinjsko regijo (n=31)	304
Slika 5.48: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za zasavsko regijo (n=9).....	305
Slika 5.49: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za posavsko regijo (n=9)	306
Slika 5.50: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za jugovzhodno Slovenijo (n=16)	307
Slika 5.51: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za osrednjeslovensko regijo (n=84)....	308
Slika 5.52: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za gorenjsko regijo (n=25)	309
Slika 5.53: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za primorsko-notranjsko regijo (n=8).	310
Slika 5.54: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za goriško regijo (n=17)	311
Slika 5.55: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za obalno-kraško regijo (n=20)	312

Slika 5.56: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO na ravni Slovenije (n=286).....	313
Slika 5.57: Prikaz odgovorov na vprašanje o vlogi NVO na posameznih področjih javnih storitev za Slovenijo (n=280)	314
Slika 5.58: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za pomursko regijo (n=21).....	315
Slika 5.59: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za podravske regije (n=46)	316
Slika 5.60: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za koroško regijo (n=11).....	317
Slika 5.61: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za savinjsko regijo (n=32).....	318
Slika 5.62: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za zasavsko regijo (n=8)	319
Slika 5.63: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za posavsko regijo (n=9).....	320
Slika 5.64: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za jugovzhodno Slovenijo (n=18).....	321
Slika 5.65: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za osrednjeslovensko regijo (n=95)	322
Slika 5.66: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za gorenjsko regijo (n=26)	323
Slika 5.67: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za primorsko-notranjsko regijo (n=7)	324
Slika 5.68: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za goriško regijo (n=16).....	325
Slika 5.69: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za obalno-kraško regijo (n=20) ..	326
Slika 5.70: Prikaz odgovorov ali bi lahko storitve na področju z zaznanim mankom storitev izvajale NVO – za celo Slovenijo skupaj (n=267)	327
Slika 5.71: Prikaz odgovorov ali bi lahko storitve na posameznem področju z zaznanim mankom storitev izvajala vaša organizacija – za celo Slovenijo skupaj (n=225).....	328
Slika 5.72: Prikaz odgovorov respondentov iz pomurske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=13)	329
Slika 5.73: Prikaz odgovorov respondentov iz podravske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=30)	330
Slika 5.74: Prikaz odgovorov respondentov iz koroške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=6)	331
Slika 5.75: Prikaz odgovorov respondentov iz savinjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=27)	332
Slika 5.76: Prikaz odgovorov respondentov iz zasavske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=9)	333
Slika 5.77: Prikaz odgovorov respondentov iz posavske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=5)	334
Slika 5.78: Prikaz odgovorov respondentov iz jugovzhodne Slovenije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=13) ..	335
Slika 5.79: Prikaz odgovorov respondentov iz osrednjeslovenske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=66) ..	336
Slika 5.80: Prikaz odgovorov respondentov iz gorenjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=19)	337
Slika 5.81: Prikaz odgovorov respondentov iz primorsko-notranjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=5)...	338
Slika 5.82: Prikaz odgovorov respondentov iz goriške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=12)	339
Slika 5.83: Prikaz odgovorov respondentov iz obalno-kraške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=20).....	340
Slika 5.84: Prikaz povprečnega števila prostovoljcev po regijah (n=419).....	341
Slika 5.85: Prikaz povprečnega števila ur, ki jih opravijo prostovoljci (n=417)	341

Slika 5.86: Prikaz povprečnega števila osebja, ki prejema plačilo (n=469)	342
Slika 5.87: Prikaz povprečnega števila plačanih ur (n=264).....	343
Slika 5.88: Prikaz statusa organizacij (n=424).....	344
Slika 5.89: Prikaz ocene spremembe števila prostovoljcev (n=425)	345
Slika 5.90: Prikaz prihodkov iz AJPESA (n=478).....	347
Slika 5.91: Prikaz deležev sredstev (n=340)	348
Slika 5.92: Prikaz ocene spremembe prihodka organizacij (n=426).....	349
Slika 5.93: Prikaz ocene spremembe obsega dela (n=426).....	350
Slika 5.94: Prikaz ocene širjenja vsebine dela (n=426)	351
Slika 5.95: Prikaz obsega javnih sredstev (n=422)	352
Slika 5.96: Prikaz mnenja o sorazmernosti večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela (n=164).....	353
Slika 5.97: Prikaz sodelovanja organizacije z drugimi NVO (n=429).....	354
Slika 5.98: Prikaz sodelovanja organizacije s profitnimi organizacijami (podjetji) (n=427)	355
Slika 5.99: Prikaz sodelovanja organizacije z javnimi zavodi (n=431)	356
Slika 5.100: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud v regiji (na ravni Slovenije).....	359
Slika 5.101: Prikaz različnih oblik finančnih in drugih spodbud, ki so na voljo NVO v njihovi regiji (na ravni Slovenije).....	360
Slika 5.102: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud glede na regije	364
Slika 5.103: Podpiranje delovanja NVO s strani države in občin.....	365
Slika 5.104: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na ravni Slovenije.....	367
Slika 5.105: Financiranje kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije	367
Slika 5.106: Upravljanje in vodenje NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije .	368
Slika 5.107: Kadrovska politika NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije	368
Slika 5.108: Politika države v odnosu do NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije	369
Slika 5.109: Drugi dejavniki kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije	370
Slika 5.110: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju financiranja glede na regije	371
Slika 5.111: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju kadrovske politike glede na regije.....	371
Slika 5.112: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju upravljanja in vodenja organizacije glede na regije.....	372
Slika 5.113: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju politike države od NVO glede na regije	372
Slika 5.114: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO v okviru drugih dejavnikov glede na regije.....	373
Slika 5.115: Davčne ureditve kot ovira za delovanje NVO za Slovenijo	374
Slika 5.116: Ocena zakonodaje na področju civilne družbe v Sloveniji.....	374
Slika 5.117: Splošna ocena stanja NVO v Sloveniji	375
Slika 5.118: Ocena vpliva sistemskih sprememb oz. spodbud na večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev	379
Slika 5.119: Poglavitne prednosti statusa NVO v javnem interesu.....	381

1 Uvod

Skladno s spreminjajočo se vlogo nevladnih organizacij (v nadaljevanju NVO) in širše socialne ekonomije, ki danes poleg ostalih akterjev, kot sta država in trg, nastopajo kot pomembne proizvajalke storitev na vseh področjih družbene blaginje, narašča tudi pomembnost proučevanja razvoja tovrstnih organizacij iz stališča njihove vloge v družbi, še posebej pa v okviru razvoja in preoblikovanja sodobnih sistemov blaginje. Predmet raziskovanja je torej širok spekter organizacij, ki niso niti tržne niti državne, v javnosti pa so označene z različnimi imeni, kot so neprofitne, prostovoljne, neodvisne, civilnodružbene, pri nas pa se najpogosteje uporablja izraz NVO. Poseben poudarek v projektu je namenjen vlogi različnih akterjev v slovenskem sistemu blaginje (država/trg /NVO) z vidika zagotavljanja storitev v skupnosti, kot na primer skrb za starejše, socialne in zdravstvene storitve, področje duševnega zdravja, družinski in medgeneracijski centri ipd. NVO s svojim delovanjem odgovarjajo na specifične potrebe v lokalnih skupnostih, ki pa jih je potrebno razumeti tudi v okviru specifičnih nacionalnih in institucionalnih ureditev, ki vplivajo na razvoj tega sektorja in predvsem na to, na katerih področjih se nevladni sektor močneje razvija. Tako je delovanje, potrebe in potencial NVO za zagotavljanje storitev v skupnosti umeščeno v širši kontekst razvoja in sprememb države blaginje in zagotavljanja storitev v javnem interesu, predvsem storitev na širšem področju socialnega varstva in tistih v okviru sodobnih trendov, kot na primer staranje prebivalstva, ki je ena izmed glavnih strukturnih sprememb, ki zadevajo razvoj večine evropskih držav blaginje in tudi Slovenije. Tudi Zakon o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18) in Strategija razvoja NVO in prostovoljstva do 2023 (Uradni list RS, št. 37/18) poudarjata krepitev vloge NVO s ciljem povečevanja njihovega prispevka k družbeni blaginji, solidarnosti, demokratični družbi, pluralnosti storitev in trajnostnemu razvoju. Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do 2023 (Uradni list RS, št. 37/18) v okviru uresničevanja temeljnih strateških ciljev na področju razvoja nevladnega sektorja navaja tri ključne cilje: 1. krepitev povezovanja in učinkovitosti NVO pri odzivanju na družbene izzive in potrebe, 2. krepitev sodelovanja države z NVO in 3. razvoj kakovostnega prostovoljstva v vseh segmentih družbe. Pomemben cilj predstavlja tudi redno spremljanje stanja in razvoja NVO, med pričakovanimi rezultati je navedena kontinuirana seznanjenost s kazalci razvoja NVO in prostovoljstva, na podlagi analize obstoječega stanja in spremljanja razvoja NVO, kot temeljni pogoj načrtovanja državnih ukrepov za razvoj NVO, katerega manko naslavlja predlagan raziskovalni projekt.

V obdobju gospodarskih kriz, NVO nastopijo kot pomembne akterke pri zagotavljanju storitev v skupnosti, kar se je izkazalo tudi v obdobju COVID-19 pandemije. NVO so v zaostrenih epidemioloških razmerah tako izvajale različne aktivnosti na področjih medgeneracijskega sodelovanja, socialnega in zdravstvenega varstva, varstva otrok, pomoči starejšim in najranljivejši populaciji ter zagotavljale brezplačne storitve osebam, ki so se znašle v stiski zaradi pandemije. Tovrstne aktivnosti NVO v lokalnih skupnostih, kjer NVO krepijo javne storitve na tistih področjih, kjer obstajajo praznine, še niso ustrezno pripoznane in podprte v okviru javnih politik. Dobro razvite in inovativne NVO lahko na podlagi tako imenovanega »od spodaj navzgor« (*bottom up*) pristopa učinkovito identificirajo in se kakovostno odzovejo na potrebe lokalnega okolja, še posebej v okviru nujenja storitev v skupnosti, prostovoljstva in zagovorništva. Splošna krepitev civilnega dialoga pa je predpogoj za uspešno vključevanje NVO v oblikovanje javnih politik in posledično za ustrezno naslavljanje potreb v skupnostih. Tako je cilj raziskave identifikacija naraščajočih potreb po storitvah v skupnosti, tako na ravni

lokalnih skupnosti kot tudi na ravni potreb NVO za krepitev njihovih kapacitet za kakovostno izvajanje javnih storitev v skupnosti. Poleg tega v zadnjem desetletju v Sloveniji ni bilo obsežnejših raziskav, ki bi obravnavale to tematiko. Ker so se od takrat zgodile spremembe na ravni zakonodaje, financiranja ter na ravni organizacij samih, obstaja potreba po tovrstni raziskavi, ki bi s pomočjo poglobljene analize vloge nevladnega sektorja v slovenskem sistemu blaginje osvežila in nadgradila ugotovitve predhodnih raziskav, s tem pa prispevala k oblikovanju ustreznih javnih politik, ki bi nevladnemu sektorju omogočile ne le rast, temveč celovit razvoj ter ustrezno pripoznanje njegove vloge znotraj slovenskega sistema blaginje.

Cilji raziskovalnega projekta so naslednji:

- prikazati sedanje zmožnosti oz. obstoječe stanje pokritosti s storitvami v skupnosti, ki jih nudijo različni izvajalci, s poudarkom na NVO;
- identificirati neustrezno naslovljene družbene potrebe v lokalnih skupnostih;
- raziskati potencial, ki ga imajo NVO za razvoj in nudenje storitev;
- identificirati potrebe za krepitev kapacitet NVO na področju izvajanja storitev oz. naslavljanju družbenih potreb v lokalnih skupnostih;
- identificirati potrebne sistemske spremembe, da bi lahko NVO v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v skupnosti.

Vsebinska, metodološka in izvedbena zasnova je oblikovana v skladu s temeljnimi cilji in raziskovalnimi vprašanji raziskovalnega projekta. Temeljna raziskovalna vprašanja, na katera odgovarjamo, so naslednja:

1. Kakšna je pokritosti z javnimi storitvami v skupnosti po statističnih regijah, ki jih izvajajo različni izvajalci s poudarkom na vlogi NVO?
2. Kakšne so potrebe po javnih storitvah v skupnosti in kakšne so zmožnosti NVO za zagotavljanje teh storitev?
3. Kakšne so potrebe NVO za krepitev kapacitet za bolj učinkovito in kakovostno izvajanje javnih storitev v skupnosti?
4. Kakšne so potrebne sistemske spremembe, da bi lahko NVO v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v skupnosti v okviru slovenskega sistema blaginje?

Cilji raziskovalnega projekta in raziskovalna vprašanja so bili naslovljeni v okviru delovnih svežnjev, ki predstavljajo različne faze projekta in vključujejo triangulacijo oziroma uporabo različnih metod družboslovnega raziskovanja. Poleg poglobljene analize ključnih sekundarnih virov smo izvedli primarno raziskovanje in sicer na podlagi kombinacije kvalitativnega raziskovanja z uporabo metode fokusnih skupin in kvantitativnega raziskovanja z uporabo metode ankete (Creswell in Plano, 2007). Kvalitativne podatke smo analizirali na podlagi deduktivnega in induktivnega kodiranja (Neuman, 2011), za analizo kvantitativnih podatkov pa smo uporabili deskriptivne statistične metode (Field, 2018).

Izsledki vseh faz projekta in ključne ugotovitve so predstavljene v nadaljevanju in sledijo temeljnim fazam projekta. Sklepni del poročila obsega sintezo ključnih ugotovitev ter priporočila za podporne ukrepe in sistemske spremembe, da bi lahko NVO v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale (javne) storitve v skupnosti.

2 Teoretska in konceptualna izhodišča

2.1 Tipologije javnih storitev v skupnosti

2.1.1 Kaj so javne storitve?

Shittu (2020) definira javne storitve kot del vladnih prizadevanj v katerikoli državi, preko katerih se oblikujejo in implementirajo javne politike. Storitve, ki se zagotavljajo na tak način, morajo zadovoljiti potrebe in pričakovanja splošne javnosti.

Javne storitve so storitve različnih akterjev, ki zadovoljujejo različne potrebe v družbi. Izvajajo jih državni organi oz. z njimi povezane enote (zavodi, agencije) ali pa organizacije civilne družbe, ki kot navajata Rakar in Kolarič (2020), nudijo različne socialne storitve, dajejo glasove različnim marginalnim, depriviligiranim skupinam ter prispevajo k gradnji skupnosti. V zadnjem stoletju pa je po svetu v odnosu med državo in zasebnimi izvajalci (civilno družbo) prišlo do več sprememb v odgovornosti zagotavljanja javnih storitev (Besley in Ghatak, 2017).

Spicker (2009) navaja, da imajo javne storitve štiri ključne značilnosti: obstajajo zaradi različnih politik oziroma za izvajanje teh politik, javnosti zagotavljajo storitve, imajo redistribucijski značaj, delujejo na podlagi zaupanj. Razlikujejo se od produkcije za dobiček. Isti avtor javne storitve v grobem deli v tri skupine: dejavnosti vlade v javni sferi (policija in javno zdravje), dejavnosti v korist javnosti (npr. javna radiotelevizija, komunalne storitve), socialne storitve (zdravstvena oskrba, nastanitev, izobraževanje in socialna oskrba). Se pa lahko nekatere od teh storitev (npr. oskrba z energijo, zdravstvena oskrba) izvajajo tudi kot komercialne storitve. Med tem pa npr. Shittu (2020) dejavnosti javnih storitev razdeli deloma podobno, a bolj s poudarkom na načinu delovanja, na zagotavljanje socialnih storitev (osnovne storitve za obstoj in preživetje splošne javnosti: komunikacija, zdravstvenovarstvene storitve, izobraževalne storitve, gospodinjske storitve, transport), oblikovanje in implementacija politik (oblikovanje politik kot skupka načrtov in strategij za državljane), kontinuiteta vlade (obstoj uradnikov, ki zagotavljajo kontinuiteto dela tudi med volitvami).

Javne storitve se pogosto povezuje z javnim sektorjem ali javno službo. A je težko določene javne storitve umestiti zgolj v javni sektor, ker so lahko tudi del zasebnega, industrije. Javni sektor je le eden od možnih akterjev za izvajanje ali javne službe ali javnih storitev. Javna služba je širši pojem, saj pokriva tako gospodarske kot negospodarske javne dejavnosti.

V posameznih državah je tako normativno določeno, kaj obsegajo javne storitve, ki jih nikakor ne moremo vezati zgolj na javni sektor. Evropska unija je uokvirjala politiko na način, da so javne storitve del javnega sektorja, a dejansko gre le za to, da so odgovornost javne avtoritete. Direktiva javnih storitev (The Public Services Directive, European Union 92/50/EEC) opredeljuje pogodbe in ne javnih storitev kot takih. Javne storitve niso definirane preko tega, da storitve izvaja država ali nekdo v imenu države, ampak, da gre za izvajanje storitev za javnost (za ljudi) ne glede na to, kdo to izvaja. V različnih državah obstajajo različni načini financiranja, reguliranja in izvedbe javnih storitev. Javne storitve v splošnem zagotavljajo javno blaginjo, a dejansko ne gre za zadovoljevanje potreb ljudi, bolj gre za uresničevanje javnih politik (torej, kar se zdi pomembno odločevalcem). Čeprav govorimo o javnih storitvah, ne gre izključno za storitve, ampak tudi za druge dejavnosti (npr. komunikacijo, infrastrukturo). Javne storitve so dejansko storitve za ljudi (in ne druge storitve npr. za vlado, administracijo, za ohranjanje živalskih vrst ipd.). Javne storitve opredeljuje tudi ne-komercialnost oziroma gre za

redistribucijo (tisti, ki plača, ne koristi nujno storitve sam). Naročniki javne storitve so odločevalci. Javne storitve delujejo na podlagi zaupanja (Spicker, 2009).

2.1.2 Teorije na področju javnih storitev

Različni avtorji, na področju javnih storitev izpostavljajo različne teorije, ki so pomembne na tem področju, ter tipologije.

Ekonomska **teorija javnih dobrin** (Samuelson, 1954) navaja, da obstajajo nekatere storitve in dobrine, ki jih zasebni sektor ne more ali ne želi zagotoviti učinkovito ali pravično. Javne storitve kot javne dobrine pa so nujne, ker so neizključljive (vsi jih lahko uporabljajo) in nerivalne (uporaba ene osebe ne zmanjša razpoložljivosti za druge). Teorija javnih dobrin predlaga, da zaradi teh lastnosti zasebni sektor morda ne bo zagotovil zadostne količine javnih dobrin, ker ni mogoče zagotoviti, da bodo vsi, ki jih koristijo, tudi plačali zanje. Zaradi navedenega je potrebna državna intervencija ali druge oblike kolektivnega ukrepanja, da se zagotovi ustrezna raven javnih dobrin. Kot navaja Pickhard (2006) se je na osnovi Samuelsonovega dela začelo pisati o javnem dobrem oz. javnih storitvah, zato njegovo delo oz. teorija predstavlja osnovo moderne teorije javnih storitev, na osnovi katere so se razvijale tudi teorije javnih financ, javnih dobrin ter njihove vloge v javni ekonomiji (glejte npr. Musgrave, 1959). Nekateri avtorji na področju teorije javnih dobrin se dotikajo izzivov povezanih z izkoriščanjem skupnih virov (Hardin, 1968), spet drugi pa predstavljajo primere dobrih praks upravljanja skupnih virov (Ostrom, 1990).

Druga, **teorija javne izbire** (Buchanan in Tullock, 1962) je pristop ekonomske analize političnih procesov in gre torej za preplet ekonomskih in političnih znanosti. Ta teorija predvideva, da se javni uslužbenci obnašajo kot ekonomsko racionalni posamezniki in, da se njihove odločitve nanašajo na lastno blaginjo, ne pa na dobrobit javnosti. Teorija javne izbire izpostavlja kako se osebni interesi politikov, birokratov in drugih javnih uslužbencev lahko odražajo v politikah, ki jih oblikujejo in izvajajo; da je politično odločanje pogosto pod vplivom interesnih skupin, ki poskušajo oblikovati politike v svojo korist in da demokratični procesi niso vedno popolni ali učinkoviti. Teorija torej prispeva k razumevanju, kako politični in birokratski procesi vplivajo na oblikovanje in izvajanje javnih storitev. Predstavlja tudi kritičen pogled na javno odločanje, ki je privedel do številnih razprav in raziskav. Downs (1957) tako na primer ugotavlja, kako politiki sprejemajo politične odločitve, da pridobijo podporo volivcev in kako se ti volivci odločajo glede na svoje interese, medtem ko Olson (1965) ugotavlja, kako interesi skupin vplivajo na politične procese in oblikovanje javnih politik, s poudarkom na ideji, da manjšinski, dobro organizirani interesi lahko prevladajo nad večinskimi, a manj organiziranimi interesi.

Sodobnejšo teorijo oz. pristop na področju javnih storitev pa predstavlja **novi javni menedžment** (NJM) iz 80-ih in 90-ih let 20. stoletja. Izraz se uporablja za opisovanje reform javnega sektorja, ki so se dogajale v mnogih državah, s ciljem povečanja učinkovitosti, stroškovne učinkovitosti in uspešnosti javnih storitev. NJM poudarja uporabo tržnih mehanizmov (konkurence, pogodb, odgovornosti do strank in nadzora rezultatov) za izboljšanje učinkovitosti javnih storitev. O nekaterih glavnih značilnostih tega piše npr. Hood (1991), medtem ko Osborne in Gaebler (1992) predstavljata različne primere kako lahko pristopi utemeljeni na podjetništvu pomagajo preoblikovati javni sektor. Opravljene so bile tudi primerjalne analize reform javnega managementa v različnih državah (glej npr. Pollitt in Bouckaert, 2011). Veliko del na temo (implementacije načel) NJM pa je na voljo tudi v

slovenščini (glej npr. Bačlija 2011 in 2014). NJM je sicer sprožil veliko razprav in kritik. Nekateri avtorji (glej npr. Dunleavy, Margetts, Bastow in Tinkler, 2006) ugotavljajo, da NJM ne izboljša učinkovitosti, da zanemara druge pomembne cilje javnega sektorja (Pollitt in Bouckaert, 2011), ponekod je z uvedbo NJM prišlo do zmanjšanja kakovosti storitev (Boston, Martin, Pallot in Walsh, 1996). Harque (1996) pa ugotavlja, da gre pri NJM za poudarjanje tržnih mehanizmov na račun demokratične odgovornosti in socialne pravičnosti. Kritiki tako ugotavljajo, da nekateri pristopi, ki so učinkoviti v zasebnem sektorju, morda niso primerni za javni sektor, in da lahko nekatere reforme in/ali parcialno uvajanje le-teh (glej npr. Mongkol, 2011), ki jih predlaga NJM, povečajo tveganje za neenakost, korupcijo ali druge težave.

Najsodobnejšo teorijo na področju javnih storitev pa predstavlja *teorija javne vrednosti* (glej npr. Moore, 1995), ki se osredotoča na ustvarjanje vrednosti za javnost kot ključni cilj javnega sektorja. Poudarja potrebo po uravnoteženju različnih interesov in vrednot v družbi in po odločanju, ki vključuje javnost. Teorija javne vrednosti predstavlja alternativo ali dopolnilo pristopom, kot je NJM, saj se osredotoča na idejo, da javni sektor ustvarja vrednost za javnost na načine, ki gredo preko učinkovitosti in gospodarskih meril uspešnosti. Poudarja pomen drugih vrednot, kot so pravičnost, vključenost, demokracija, javno zaupanje in družbena kohezija. Javna vrednost je pogosto opredeljena kot vrednost, ki jo javni sektor ustvarja za posameznike in skupnosti, in se lahko meri na različne načine (npr. javnim mnenjem, zadovoljstvom uporabnikov, socialnimi indikatorji). Teorija javne vrednosti je pridobila precejšnjo pozornost kot orodje za razumevanje in izboljšanje javnih storitev, čeprav se razprave nadaljujejo o tem, kako najbolje definirati in meriti javno vrednost (glej npr. Kelly, Mulgan in Muers, 2002; Benington in Moore, 2011).

2.1.3 Nekateri tipologije javnih storitev

V preglednici 2.1 predstavljamo tudi nekaj delitev (oz. modelov) javnih storitev. Te tipologije so lahko koristne pri analiziranju in razumevanju različnih vidikov javnih storitev (učinkovitost, kakovost, dostopnost in odzivnost na potrebe uporabnikov). Nekateri tipologije oz. delitve se osredotočajo na naravo storitev, druge na način izvajanja, upravljanja ali financiranja.

Preglednica 2.1: Tipologije javnih storitev

Poimenovanje	Opis, vrste	Avtorji in dela
Narava javnih storitev	Izdelek, storitev ali blago (dobrina)	Coase, 1937
Univerzalnost javnih storitev	Univerzalne (na voljo vsem ne glede na njihovo plačilno zmožnost ipd.), meritne (na voljo posameznikom na podlagi določenih meril ali standardov - dohodek, starost, zdravstveno stanje...)	Musgrave, 1959 Titmuss, 1974
Način dostopa do javnih storitev	Univerzalno, selektivno	Le Grand, 2007
Posrednost javnih storitev	Neposredne (tiste, ki jih neposredno zagotavlja država) in posredne (tiste, ki jih država podpira, izvajajo pa jih drugi – zasebne ali neprofitne organizacije)	Salamon, 1981
Javne storitve glede na ključnost oz. jedrnost le-teh	Jedrne javne storitve (država jih neposredno zagotavlja) in obrobne javne storitve (država jih podpira ali nadzoruje, izvajajo pa jih drugi).	Boyne, 2002

Poimenovanje	Opis, vrste	Avtorji in dela
Model dostave storitve	Javna, zasebna, neprofitna, javno-zasebno partnerstvo	Weisbrod, 1988 Osborne, 2006
Javne storitve glede na področje oz. funkcijo	Izobraževalne, zdravstvene socialne, varnostne ipd.	Mulgan, 2000
Javne storitve glede na model zagotavljanja storitev	Centralizirano, decentralizirano, javno-zasebno partnerstvo ipd.	Mulgan, 2000
Regulativni okvir javnih storitev	Delitev glede na vrsto regulativnega okvira - ali gre za storitve, ki jih regulira država, ali gre za storitve, ki jih regulira neodvisna agencija.	Gilardi, 2002
Način financiranja javnih storitev	Proračun, zavarovanje, prispevek uporabnikov ipd.	Savas, 2005 Le Grand, 2007
Javne storitve glede na vklučenost uporabnikov	Nekatere javne storitve vključujejo uporabnike v proces načrtovanja in dostave (npr. participativno načrtovanje), medtem ko druge ponujajo storitve brez neposredne vključenosti uporabnikov.	Bovaird, 2007

Javne storitve se lahko razlikujejo glede na način dostopa in plačila. Nekatere javne storitve so na voljo vsem državljanom, druge so na voljo le določenim skupinam, kot so stari ljudje, otroci. Nekatere javne storitve so financirane preko davkov, druge preko neposrednih plačil ali uporabniških prispevkov. Nekatere tipologije (kot npr. posrednost in jedrnost ali pa način dostopa in univerzalnost) so si precej podobne. V grobem pa lahko (kot prikazuje Slika 2.1) identificiramo naslednje tri večje sklope delitev javnih storitev, ki so pomembni pri razmisleku in opredeljevanju javnih storitev:

- a) Narava in področje javnih storitev
- b) Izvajalec ter pravno finančni okvir izvajanja javne storitve
- c) Dostopnost javne storitve in vključenost uporabnikov v izvajanje

Slika 2.1: Glavni sklopi delitev javnih storitev (glede na proučene tipologije)

Vir: Avtorsko delo projekta

2.1.4 Stanje v Sloveniji

Sistem javnih storitev v Sloveniji je podoben tistim v večini drugih evropskih držav, ki temeljijo na modelu socialne države. Slovenija zagotavlja širok spekter javnih storitev, ki vključujejo zdravstveno varstvo, izobraževanje, socialno varstvo, javno varnost, pravosodje, infrastrukturo, okoljsko zaščito, kulturne storitve ipd.. Večina teh storitev se financira prek javnih proračunov, zbranih prek davkov.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo področja javnih storitev v Sloveniji.

Zdravstveno varstvo: Zdravstveno varstvo je v Sloveniji univerzalno in obvezno, kar pomeni, da so vse osebe upravičene do določene ravni zdravstvenih storitev. Glavna institucija, ki ureja to področje, je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (<https://www.zzzs.si/>).

Izobraževanje: Izobraževanje je v Sloveniji univerzalno in obvezno do določene starosti, financirano je iz javnega proračuna. Glavna institucija na tem področju je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-vzgojo-in-izobrazevanje/>).

Socialno varstvo: Socialne storitve v Sloveniji vključujejo različne oblike pomoči za stare ljudi, ljudi z invalidnostjo, brezposelne ljudi, ljudi pod pragom revščine ter druge ljudi, ki potrebujejo pomoč. Te storitve so na voljo na podlagi različnih meril, kot so dohodek, delovni status, zdravstveno stanje in druge osebne okoliščine. Glavna institucija na tem področju je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je glavni organ, ki upravlja s socialnim varstvom (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-delo-druzino-socialne-zadeve-in-enake-moznosti/>).

Javna varnost in pravosodje: Javna varnost in pravosodje so ključne javne storitve, ki jih zagotavlja država. Vključujejo policijo, vojsko, sodišča, zapore in druge institucije, ki se ukvarjajo z varnostjo in pravosodjem. Več informacij o tem je na spletnih straneh Ministrstva za pravosodje (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-pravosodje/>) in Ministrstva za notranje zadeve (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-notranje-zadeve/>).

Požarna varnost: Ta sektor je pod nadzorom Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je del Ministrstva za obrambo. Uprava skrbi za požarno varnost, prav tako pa koordinira dejavnosti reševanja ob naravnih in drugih nesrečah. Več informacij je na njihovi spletni strani (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/uprava-republike-slovenije-za-zascito-in-resevanje/>).

Turizem: Turizem je pomemben sektor v Sloveniji, za njegovo promocijo in razvoj skrbi Slovenska turistična organizacija (<https://www.slovenia.info/>). Tudi na tem področju se v Sloveniji izvajajo nekatere javne storitve.

Varstvo okolja: Ministrstvo za okolje in prostor Slovenije je odgovorno za varovanje in ohranjanje naravnega okolja. Sodeluje pri izvajanju in oblikovanju politik v zvezi z varstvom okolja, vodnimi viri, prostorskimi načrti in podnebnimi spremembami. Več informacij je na njihovi spletni strani (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-okolje-in-prostor/>).

Skrb za stare ljudi: Skrb za stare ljudi obsega domove za stare ljudi (institucionalna oblika) in različne socialne storitve, ki so na voljo starim ljudem. Te storitve so pod nadzorom Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-delo-druzino-socialne-zadeve-in-enake-moznosti/>).

Varstvo otrok in družine: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je tudi odgovorno za politike in storitve, povezane z zaščito otrok in družin. To vključuje varstvo otrok, pomoč družinam, ki se soočajo s težavami, ter programe za spodbujanje enakih možnosti. Več informacij je na voljo na spletni strani (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-delo-druzino-socialne-zadeve-in-enake-moznosti/>).

Kultura: Ministrstvo za kulturo je odgovorno za ohranjanje in spodbujanje slovenske kulture (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kulturo/>). Tudi na tem področju se v Sloveniji izvajajo nekatere javne storitve.

Šport in rekreacija: Za spodbujanje športa in rekreacije je odgovorno Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (<https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarstvo-turizem-in-sport/o-ministrstvu/>). Tudi na tem področju se v Sloveniji izvajajo nekatere javne storitve.

Humanitarna pomoč: V Sloveniji deluje veliko NVO, ki nudijo humanitarno pomoč. To vključuje Rdeči križ Slovenije, Karitas in številne druge organizacije, ki nudijo pomoč v nujnih primerih, zbirajo donacije in izvajajo druge humanitarne programe. Navedene organizacije se s svojimi programi prijavljajo tudi na razpise različnih ministrstev (npr. MDDZS).

Razvoj lokalnih skupnosti: Lokalne skupnosti v Sloveniji so organizirane v občine, ki igrajo ključno vlogo v zagotavljanju številnih javnih storitev, vključno z vzdrževanjem lokalne infrastrukture, upravljanjem javnih prostorov in izvajanjem lokalnih razvojnih projektov. V Sloveniji je 212 občin, 12 jih ima status mestne občine. Vsaka občina ima svojo lokalno upravo, ki je odgovorna za zagotavljanje storitev za lokalne prebivalce. Ministrstvo za javno upravo je pristojno za politike, ki zadevajo lokalno samoupravo (več informacij na <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-javno-upravo/>). Za regionalni razvoj v državi je ključna tudi Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, ki deluje kot nacionalni organ za koordinacijo politik in ukrepov za regionalni razvoj (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/svrek/>). Poleg tega ima Slovenija tudi mrežo lokalnih akcijskih skupin (LAS), ki delujejo kot partnerstva med javnim, zasebnim in nevladnim sektorjem na lokalni ravni, da bi spodbujali trajnostni razvoj v ruralnih območjih. Vsaka LAS oblikuje in izvaja lokalno razvojno strategijo v skladu s svojimi specifičnimi potrebami in prednostmi. Več informacij o LAS in njihovem delu je na voljo na spletni strani Mreže za podeželje (<https://www.program-podezelja.si/sl/mreza-za-podezelje/las>).

Kot je moč razbrati iz zgoraj opisanega, gre pri javnih storitvah v Sloveniji za zelo heterogeno skupino glede na vse tri poprej predstavljene sklope delitev. Tako kot ponekod po svetu se je tudi v Sloveniji kot odziv na finančno krizo pojavila uporaba pristopov NJM z namenom izboljšanja učinkovitosti in zmanjšanja stroškov. Na področju storitev socialnega varstva avtorji (glej npr. Rape Žiberna, Cafuta, Žnidar in Flaker, 2020; Kodele, Leskošek, Rape Žiberna in Mešl, 2023) poročajo predvsem o negativnih učinkih tovrstnih ukrepov. Čeprav so NVO pomemben del sistema javnih storitev v Sloveniji, pa njihova vloga še vedno ni dovolj prepoznana, soočajo se s številnimi izzivi, kot so nestabilno financiranje ter predvsem potreba

po boljšem vključevanju in koordinaciji z drugimi deležniki v sistemu javnih storitev ipd. (Rakar in Kolarič, 2020; Rakar in Deželan, 2023).

2.2 NVO v kontekstu razvoja zasebnega neprofitnega sektorja

Vloga NVO v sodobnih družbah je tesno povezana z razumevanjem razvoja države blaginje in širšega sistema blaginje (Greve, 2015). V teoretskem diskurzu je razvoj NVO obravnavan v okviru pojma zasebnega neprofitnega sektorja ali civilnodružbenih organizacij v povezavi z razvojem režimov blaginje (Salamon in drugi, 2017; Anheier, 2005; Anheier in drugi, 2010).

Pri razumevanju vloge civilnodružbenih organizacij v sodobnih družbah ima pomembno mesto teorija o družbenem izvoru (Salamon in Anheier, 1998; Salamon in drugi, 2017). Izhodišče teorije družbenega izvora se opira na tezo, da je prevlada določenega sektorja v družbi (trga, države ali zasebnega neprofitnega sektorja) pogojena z vzorci zgodovinskega razvoja, ki oblikujejo in pogojujejo razvoj posameznih sektorjev v določenem času in prostoru. Primerjalno raziskovanje zasebnega neprofitnega sektorja v okviru projekta Univerze Johns Hopkins (Salamon, Anheier in drugi, 1998; Salamon, Sokolowski in drugi, 2004; Salamon in drugi, 2017) je pokazalo, da imajo zasebne neprofitne organizacije močne zgodovinske korenine v vseh proučevanih državah. Teorija družbenega izvora pojasnjuje tudi različne dominantne finančne vire zasebnega neprofitnega sektorja in razvitost zasebnega neprofitnega sektorja glede na področje delovanja v posameznih tipih neprofitnih režimov (Salamon in drugi, 2017). To je podrobneje pojasnjeno v okviru koncepta sistema blaginje (Kolarič in drugi, 2002), ki nadgrajuje teorijo družbenega izvora predvsem v tem, da pojasnjuje vlogo in obseg zasebnega neprofitnega sektorja na podlagi strukture in logike funkcioniranja sistema blaginje, ki se je izoblikoval v določeni družbi. Koncept sistema blaginje se je izoblikoval v poznih osemdesetih letih na podlagi sodelovanja med zahodno- in vzhodnoevropskimi sociologi, ki se ukvarjajo s področjem socialne politike (Evers, Wintersberger (ur.), 1988). Gre za širši koncept od koncepta tipov države blaginje. Sfera države predstavlja zgolj del sistema blaginje, katerega sestavni del sta še sfera trga in sfera civilne družbe in skupnosti. V okviru sistema blaginje je sfera države operacionalizirana z javnimi neprofitnimi organizacijami kot producentkami dobrin in storitev, z obveznimi in nacionalnimi sistemi socialnih zavarovanj in s shemami socialnih pomoči. Sfera trga se nanaša na zasebne profitne organizacije kot producentke kolektivnih dobrin in storitev in zasebne zavarovalne sheme. Sfero civilne družbe sestavljajo zasebne neprofitne organizacije, sfero skupnosti pa neformalna socialna omrežja, v okviru katerih poteka skrb za socialno varnost in blaginjo njihovih članov (Kolarič in drugi, 2002; Rakar in Kolarič, 2020).

Tako se pomemben del akademske literature nanaša na vlogo različnih akterjev pri zagotavljanju blaginje v skupnosti (Borzaga in Defourny, 2004; Defourny in Nyssens, 2014; Greve, 2015; Defourny in Nyssens (ur.), 2021). Sistem blaginje se tako povezuje s koncepti »mešane blaginje« (angl. welfare mix) ali mešane blaginjske ekonomije (angl. mixed economy of welfare) in s konceptom »pluralizma blaginje« (angl. welfare pluralism) (Pestoff, 1992; Johnson, 1990). Podoben koncept je tudi koncept »trikotnika blaginje« (angl. welfare triangle) (Evers in Laville, 2004; Abrahamson, 1999; Pestoff, 1992). Ti koncepti se bodisi uporabljajo kot sinonimi bodisi poudarjajo različne vidike in imajo v teoretskih razpravah lahko različno konotacijo. Z vidika razprav razvoja države blaginje so nekateri avtorji obravnavali idejo o »pluralizmu blaginje« v negativnem smislu, kot posledico krize države blaginje in načina privatizacije javnih sistemov, z negativnimi posledicami v smislu redistribucije in kakovosti

(Johnson, 1990; Greve, 2015). Nasprotno pa je večina študij o »mešani blaginji« prišla do pozitivnih evalvacij tega koncepta (Abrahamson, 1999; Evers in Laville (ur.), 2004; Kolarič in drugi, 2002; Zimmer in Priller (ur.), 2004; Borzaga in Defourny, 2004; Defourny in Nyssens (ur.), 2021). V splošnem sta bila ključna razloga za povečano zanimanje za civilnodružbene organizacije v začetku 90. let prejšnjega stoletja naraščajoči dvom v sposobnost države blaginje kot institucije, ki lahko sama učinkovito zagotovi socialno varnost in blaginjo državljanov, ter naraščajoči dvom v neoliberalni konsenz, da so tržne zakonitosti najboljše zdravilo za probleme razvitega sveta (Kolarič in drugi, 2002; Greve, 2015). Tako tudi Giddens (1998) poudarja pomembnost oblikovanja »pozitivne blaginje« (angl. positive welfare), ki temelji na sodelovanju med državo (t. i. državo socialnih investicij) in civilno družbo, kot vodila za oblikovanje »družbe blaginje«. Giddensov koncept »tretje poti« (1998) je reflektiran v sodobnih diskusijah »velike družbe« (glej Greve, 2015). Tudi v obdobju nedavne ekonomske krize po letu 2008 najdemo podobne odzive držav blaginje s poudarjanjem vloge civilnodružbenih organizacij pri proizvodnji storitev v okviru konceptov, kot so »delegirana država blaginje« – oz. »delegirana odgovornost« (angl. delegated governance), ki pomeni prenos odgovornosti za javno financirane storitve države blaginje zasebnim proizvajalcem storitev (Morgan in Campbell, 2011). V evropskem prostoru gre za podobne koncepte v okviru diskusije o privatizaciji in pogodbenem prenosu zagotavljanja javnih storitev na zasebni sektor (angl. contracting out) (Greve, 2015). Ravnoesje med državo, trgom in civilno družbo, t. i. mešana blaginja, je tako že dolgo časa ena osrednjih tem akademskih in političnih razprav o državi blaginje.

2.2.1 Tipologije zasebnih neprofitnih organizacij

Za opredelitev NVO kot zasebnih neprofitnih organizacij lahko uporabimo tipologijo ki so jo razvili raziskovalci za potrebe mednarodnega primerjalnega projekta - Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project (Salamon in drugi, 2017) ter glede na slovenski kontekst dopolnili Kolarič in drugi (Kolarič in drugi, 2002; Rakar in Kolarič 2020).

Glede na formalnopravno priznani neprofitni status, je mogoče NVO pri nas razdeliti na dve skupini: na tiste, ki jim je formalnopravno priznan status delovanja v javnem interesu, in na tiste, ki delujejo v skupnem interesu svojih članov. V okviru organizacij, ki delujejo v javnem interesu, so pri nas najpogostejši naslednji formalnopravni tipi organizacij: društva/združenja, zasebni zavodi, ustanove/fundacije, verske organizacije (katerih primarna dejavnost ni verska dejavnost). V okviru organizacij, ki delujejo pretežno v skupnem interesu svojih članov, pa so najpogostejše oblike organizacij društva/združenja (športna in kulturna).

Poleg različnih poimenovanj, definicij in tipologij zasebnih neprofitnih organizacij obstajajo v družboslovju tudi številne klasifikacije tovrstnih organizacij. Pri klasifikacijah glede na primarno področje delovanja organizacij, se je tako kot pri definiciji zasebnih neprofitnih organizacij najbolj uveljavila klasifikacija, ki so jo razvili raziskovalci univerze Johns Hopkins (Salamon, Sokolowski in drugi, 2004; Salamon in drugi, 2017). Ta klasifikacija je znana pod imenom »International Clasification of Nonprofit Organisations« (ICNPO). To klasifikacijo uporabljamo tudi v okviru tega projekta za razumevanje različnih vrst NVO glede na področje delovanja. Dvanajst temeljnih področij zasebnih neprofitnih organizacij je razdeljenih še na podpodročja, kar nam pomaga razumeti, katere vrste NVO ta temeljna področja vključujejo. Področja, po katerih so v klasifikaciji ICNPO razvrščene zasebne neprofitne organizacije, so naslednja (Salamon in drugi, 2003: 56; Salamon in drugi, 2017):

Preglednica 2.2: Mednarodna klasifikacija NPO (ICNPO)

1. Kultura in rekreacija
• Kultura in umetnost
• Šport
• Drugo rekreacija
2. Izobraževanje in raziskovanje
• Primarno in sekundarno izobraževanje
• Terciarno izobraževanje
• Drugo izobraževanje
• Raziskovanje
3. Zdravstvo
• Bolnišnice in rehabilitacija
• Negovalni domovi
• Duševno zdravje in krizna intervencija
• Ostale zdravstvene storitve
4. Socialno varstvo
• Socialne storitve
• Nujni ukrepi in pomoč
• Finančna pomoč in preživljanje
5. Okolje
• Okolje
• Zaščita živali
6. Razvoj in stanovanje
• Gospodarski, družbeni in skupnostni razvoj
• Stanovanja
• Zaposlovanje in usposabljanje
7. Pravo, zagovorništvo in politika
• Državljske in zagovorniške organizacije
• Pravo in pravne storitve
• Politične organizacije
8. Filantropija in promocija prostovoljstva
9. Mednarodne organizacije
10. Religija
11. Poslovno in poklicno združevanje
12. Drugo

Vir: Salamon in drugi, 2017

Teh dvanajst področij delovanja zasebnih neprofitnih organizacij, ki predstavlja tudi dvanajst temeljnih vrst zasebnih neprofitnih organizacij (Kolarič in drugi, 2002; Rakar in Kolarič, 2020),

so raziskovalci univerze Johns Hopkins razdelili na dve širši kategoriji organizacij: tiste, ki imajo ekspresivno funkcijo (expressive function), in tiste, ki opravljajo storitveno funkcijo (service function) (Salamon in drugi, 2003: 22; Salamon in drugi, 2017).

- Storitvena funkcija vključuje proizvodnjanje storitev, kot so izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo, stanovanjska politika, pospeševanje ekonomskega razvoja in podobno. Sem spadajo tudi verske organizacije, ki zagotavljajo tovrstne storitve. Organizacije, ki opravljajo storitveno funkcijo, se označujejo s terminom »storitvene organizacije«.
- Ekspresivna funkcija vključuje aktivnosti, ki vključujejo izražanje kulturnih, religijskih, profesionalnih ali političnih vrednot, interesov in prepričanj. Sem so vključene kulturne institucije, organizacije na področju športa in rekreacije, verske organizacije, ki delujejo v verske namene, profesionalna združenja, zagovorniške skupine, skupnostne organizacije in podobno. Organizacije, ki opravljajo ekspresivno funkcijo, se označujejo s terminom »ekspresivne organizacije«.

Veliko organizacij pogosto deluje na obeh področjih, kljub temu pa ta splošna kategorizacija omogoča razlikovanje dveh različnih funkcij NVO.

Podatki primerjalnega projekta Johns Hopkins (Salamon in drugi, 2003, 2017) za vse države, ki so bile vključene v raziskavo, kažejo, da sta med storitvenimi organizacijami dominantni področji delovanja zasebnih neprofitnih organizacij izobraževanje in socialno varstvo. Med ekspresivnimi organizacijami pa so dominantna področja delovanja organizacij kultura in rekreacija ter poklicna združenja. Glede na število zaposlenih v zasebnih neprofitnih organizacijah v globalni perspektivi in glede na povprečje vseh držav, vključenih v projekt Johns Hopkins, v strukturi zasebnega neprofitnega sektorja prevladujejo storitvene organizacije, ne pa ekspresivne organizacije (Salamon in drugi, 2003, 2017). Različen zgodovinski razvoj zasebnega neprofitnega sektorja in posledično nevladnega sektorja nam pomagajo razumeti tipologije odnosa med zasebnimi neprofitnimi organizacijami in državo.

2.2.2 Tipologije odnosa med zasebnimi neprofitnimi organizacijami in državo

Za razvoj zasebnega neprofitnega sektorja v določeni družbi je zelo pomembno, kakšen odnos prevladuje med tovrstnimi institucijami in državo, kar pa je pogojeno z različnimi dejavniki kot so politični, kulturno-religijski in ekonomski. Zato si oglejmo različne tipologije možnih odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem. Pri tem je treba poudariti, da gre za idealnotipske opredelitve modelov, medtem ko v realnosti večinoma obstajajo le njihove mešane oblike. Kljub temu je v posameznih državah z njimi mogoče identificirati prevladujoč model odnosov, zato so tipologije zelo uporaben instrument za analizo položaja zasebnih neprofitnih organizacij v posameznih sistemih blaginje.

Dinamika medsebojnega odnosa med državo in zasebnimi neprofitnimi organizacijami je bila v okviru analitskih pristopov proučevanja zasebnega neprofitnega sektorja in še posebej države blaginje pogosto izpuščena. Bolj dinamični pristopi so zagovarjali, da je za razumevanje značilnosti zasebnega neprofitnega sektorja in njegovega razvoja v določenem obdobju treba simultano razumeti državo in zasebni neprofitni sektor ter njun medsebojni odnos (Kuhnle in Selle, 1992a: 77). Tako so se v družboslovju v kasnejšem obdobju razvile tipologije, ki se osredotočajo na relacijski odnos med državo in tretjim sektorjem (Kuhnle in Selle, 1992b; Gidron, Kramer, Salamon, 1992; Najam, 2000; Young, 2000). Večina teh teorij obravnava odnos med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem na ravni sektorja, se pravi na ravni

analize celotnega zasebnega neprofitnega sektorja, in ne glede na posamezna področja delovanja zasebnih neprofitnih organizacij. Ker gre za zelo različne vloge zasebnega neprofitnega sektorja na različnih področjih delovanja, je potrebna previdnost pri posploševanju teh teoretskih tipologij na posamezna področja (Gidron, Kramer, Salamon, 1992: 10). Za našo analizo sta relevantni naslednji dve tipologiji.

Prvo, splošnejšo tipologijo pojasnjevanja odnosa med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem so razvili Gidron, Kramer in Salamon (1992: 16–27). Za njih je osnova za razlikovanje štirih osnovnih modelov odnosa med državo in zasebnimi neprofitnimi organizacijami ločevanje dveh funkcij države blaginje, pri čemer je prva financiranje, druga pa produkcija javnih dobrin in storitev. Ti dve funkciji se lahko zagotavljata s strani različnih institucij, kar vpliva na naravo odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem oziroma na oblikovanje različnih modelov odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem. Ta tipologija pri analizi odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem izpostavlja tudi pojem vloge zasebnega neprofitnega sektorja kot producenta javnih dobrin in storitev v posameznih sistemih blaginje. S pojmom vloge označujejo vzorec pričakovanega obnašanja, ki se nanaša na položaj zasebnih neprofitnih organizacij v sistemu blaginje. Zasebni neprofitni sektor ima v posameznih modelih različne vloge. Treba je izpostaviti, da se vloga zasebnega neprofitnega sektorja razlikuje tudi glede na posamezna področja njegovega delovanja.

Vloga zasebnega neprofitnega sektorja v posameznih modelih odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem je v tej tipologiji lahko primarna, komplementarna oziroma dopolnjujoča in suplementarna ali nadomeščajoča. Primarna vloga zasebnega neprofitnega sektorja pomeni, da so zasebne neprofitne organizacije primarni producent javnih dobrin in storitev. V primeru komplementarne vloge zasebne neprofitne organizacije dopolnjujejo dejavnost javnih producentov s storitvami, ki se po kvaliteti razlikujejo. Kadar pa zasebne neprofitne organizacije širijo ponudbo javnih dobrin in storitev s podobnimi storitvami kot jih zagotavljajo javni producenti, kot nadomestilo za storitve javnega sektorja, takrat imajo suplementarno vlogo. Na podlagi različne vloge zasebnih neprofitnih organizacij Gidron, Kramer in Salamon (1992) oblikujejo tipologijo odnosov med zasebnimi neprofitnimi organizacijami in državo, ki je predstavljena v Preglednici 2.3.

Preglednica 2.3: Modeli odnosov med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem

Funkcija	Model dominacije države	Dualistični model	Kolaboracijski model	Model dominacije zasebnega neprofitnega sektorja
Financiranje	država	država/zasebni neprofitni sektor	država	zasebni neprofitni sektor
Produkcija	država	država/zasebni neprofitni sektor	zasebni neprofitni sektor	zasebni neprofitni sektor

Vir: Gidron in drugi (1992: 18).

V »modelu dominacije države« ima država primarno funkcijo tako pri financiranju kot pri produkciji javnih dobrin in storitev. Za financiranje storitev javnih servisov se poslužuje davčnega sistema. Zasebni neprofitni sektor ima v tem modelu marginalno vlogo in le zapolnjuje vrzeli v dejavnosti javnih institucij z nekaterimi specializiranimi storitvami. Nasprotje temu modelu je »model dominacije zasebnega neprofitnega sektorja«, pri katerem

ima primarno funkcijo pri financiranju ter produkciji javnih dobrin in storitev zasebni neprofitni sektor¹. Med tema dvema ekstremoma sta še dva modela, pri katerih si financiranje ter produkcijo javnih dobrin in storitev delita država in zasebni neprofitni sektor, vendar v različnih oblikah in relacijah. V prvem »dualističnem modelu« sta tako država kot zasebni neprofitni sektor pomembna kot financerja in tudi kot producenta javnih dobrin in storitev, vendar vsak izmed njiju na posameznih področjih. Ta model je navzoč v dveh različnih oblikah. Zasebne neprofitne organizacije lahko nadomeščajo storitve, ki jih zagotavlja država, in s tem zagotavljajo enake storitve kot država, v tem primeru ima zasebni neprofitni sektor suplementarno ali nadomeščajočo vlogo. Zasebne neprofitne organizacije pa lahko tudi dopolnjujejo storitve države in s tem zapolnjujejo potrebe, ki ostajajo nezadovoljene s strani države, pri čemer imajo komplementarno ali dopolnjujočo vlogo. V obeh primerih gre za obstoj dveh večjih in relativno avtonomnih sistemov financiranja in zagotavljanja kolektivnih dobrin in storitev. Za »kolaboracijski model« pa je nasprotno značilno tesno sodelovanje med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem. V tem modelu država zagotavlja le financiranje, ne pa tudi produkcije javnih dobrin in storitev. Zasebni neprofitni sektor ima tako vlogo primarnega producenta javnih dobrin in storitev, država pa ima vlogo primarnega financerja (Gidron in drugi, 1992).

V kasnejših delih Salamon in sodelavci v okviru teorije družbenega izvora (Salamon in Anheier, 1998; Salamon in drugi, 2017) razvijejo tipologijo neprofitnih režimov, ki jim služi za razumevanje različnega razvoja zasebnega neprofitnega sektorja v globalni perspektivi. Razvijejo štiri »modele razvoja zasebnega neprofitnega sektorja«, ki jih poimenujejo »tipi »neprofitnih režimov«, vsak izmed njih pa je zaznamovan, s specifično vlogo države, s specifično pozicijo zasebnega neprofitnega sektorja, in vsak reflektira specifično konstelacijo vzvodov moči v družbi. Modeli se med seboj razlikujejo glede na dve ključni dimenziji:

- stopnja državnih izdatkov za socialno varnost in blaginjo državljanov
- obseg zasebnega neprofitnega sektorja

Preglednica 2.4: Tipi neprofitnih režimov

Javni izdatki za socialno varnost in blaginjo	Obseg zasebnega neprofitnega sektorja	
	majhen	velik
nizki	<i>državni (»statist«)</i>	<i>liberalni</i>
visoki	<i>socialdemokratski</i>	<i>korporativistični</i>

Vir: Salamon in drugi, 2017

Za »liberalni model« je značilna nizka stopnja državnih izdatkov za socialno varnost, kar je povezano z relativno velikim obsegom zasebnega neprofitnega sektorja. Ta model se je razvil tam, kjer je imel podjetniški srednji razred močan vpliv in kjer se opozicija s strani močnega gibanja delavskega razreda ni razvila ali pa je bila uspešno zatrta. To je vodilo k ideološkemu

¹ Za ta model so avtorji ugotovili, da v modernih sodobnih družbah ne obstaja (Gidron, Kramer in Salamon, 1992).

in političnemu odporu do širitve socialne države in posledično naklonjenosti razvoju zasebnega neprofitnega sektorja (ZDA in UK).

Ravno nasproten je »socialdemokratski model«, pri katerem gre za močan javni sektor in visoke državne izdatke za socialno varnost in blaginjo državljanov. V tem modelu ni veliko manevrskega prostora za vlogo zasebnih neprofitnih organizacij, je posledica močnega delavskega razreda in njegove politične moči v povezavi s srednjim razredom. Rezultat je majhen in omejen zasebni neprofitni sektor na področju proizvodnje storitev. Zasebni neprofitni sektor ima v tem modelu drugačno vlogo kot mehanizem za izražanje političnih in družbenih interesov. Potrditev tega modela sta avtorja našla na Švedskem.

Med tema dvema modeloma sta še dva modela, za katera je značilna močna država. Prvi je »korporativistični model«, v katerem se je bila država zaradi moči katoliške ali reformirane cerkve in (zemljiške) aristokracije prisiljena povezati z zasebnimi neprofitnimi organizacijami in so te ohranile svojo vlogo v partnerskem odnosu z državo, zaradi česar so deležne finančne podpore države. Zato se v nasprotju z liberalnim modelom, pri katerem se s povečevanjem državnih izdatkov za socialno varnost in blaginjo državljanov zmanjšuje obseg zasebnega neprofitnega sektorja, v korporativističnem modelu s povečevanjem javnih izdatkov za socialno varnost povečuje tudi obseg zasebnega neprofitnega sektorja. Ta model sta avtorja potrdila na primeru Nemčije in Francije.

Četrti mogoči model pa je »državni model«. V tem modelu država ohranja dominantno vlogo pri zagotavljanju socialnih storitev, vendar ne kot instrument organiziranega delavskega razreda kot v socialdemokratskem modelu, temveč gre za moč države v povezavi s podjetniško elito in pokorno družbo. V tem modelu omejeni izdatki države za socialno varnost in blaginjo državljanov ne proizvajajo visoke stopnje razvoja zasebnega neprofitnega sektorja kot v liberalnem modelu. Državna skrb za socialno varnost in blaginjo državljanov in aktivnost zasebnega neprofitnega sektorja sta v tem modelu omejeni. Model je značilen za Japonsko.

Teorija družbenega izvora dokazuje, da v liberalnem in socialdemokratskem modelu obseg zasebnega neprofitnega sektorja intenzivno variira glede na stopnjo državnih izdatkov, medtem ko je ta odnos v korporativističnem modelu neposreden, ker zasebni neprofitni sektor narašča s povečevanjem državnih izdatkov za socialno varnost in blaginjo državljanov. Tako je zato, ker gre v liberalnem in socialdemokratskem modelu za odnos med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem kot alternativo, medtem ko gre v korporativističnem modelu za partnerski odnos.

3 Analiza sekundarnih podatkov in dokumentov

3.1 Analiza financiranja NVO v obdobju 2017-2021 ter prihodnjih priložnosti glede na razvojne prioritete Slovenije v obdobju 2021-2027

3.1.1 Metodologija

Analiza financiranja NVO v preteklem obdobju (2017-2021) in prihodnjih priložnosti glede na razvojne prioritete (2021-2027) je sestavljena iz štirih delov. Prvi del predstavlja analizo ekonomskih podatkov pridobljenih od Agencije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), drugi del predstavlja analizo podatkov pridobljenih od Direktorata za zakladništvo, ki deluje v sklopu Ministrstva za finance in katerega podatki so dostopni v t.i. ERAR bazi. Tretji del zajema analizo razpisov, ki so jih v obdobju 2017 do 2021 objavila ministrstva in 58 občin s sedežem upravne enote, medtem ko četrti del zajema predstavitev vsebinske analize 12 regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2017 ter Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji.

3.1.1.1 Specifikacija zbiranja podatkov

Iz baze podatkov AJPES so bili pridobljeni podatki o **društvih** in sicer:

1. skupni zneski celotnih prihodkov po letih (od 2017 do 2021), po dejavnostih, po statističnih regijah in po kategorijah:

Raziskovalna kategorija	Vir podatka iz letnih poročil
Javni viri	Dotacije FIHO (AOP 401) + dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev (AOP 402) + dotacije iz drugih fundacij, skladov in ustanov (AOP 403)
Donacije	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb (AOP 404)
Tržna dejavnost	Prispevki uporabnikov posebnih socialnih programov (AOP 405) + prihodki od prodaje proizvodov in storitev (AOP 407) + prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala (AOP 408)
Članarine	Članarine (AOP 406)
Ostalo	Ostali prihodki od dejavnosti (AOP 409)

2. skupni znesek celotnih odhodkov po letih (od 2017 do 2021), po dejavnostih in po statističnih regijah;
3. število zaposlenih (AOP 188) po letih (od 2017 do 2021), po dejavnostih in po statističnih regijah.

Prav tako so bili podatki pridobljeni za **zasebne zavode in ustanove** in sicer:

- a) skupnem znesku celotnih prihodkov, po letih (od 2017 do 2021), po statističnih regijah in po kategorijah:

Raziskovalna kategorija	Vir podatka iz letnih poročil
Javni viri	Subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki (AOP 124)
Tržna dejavnost	Čisti prihodki od prodaje (AOP 110) + usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve (AOP 123)
Ostalo	Drugi poslovni prihodki (AOP 125) + zmanjšanje vrednosti zalog AOP 122) + finančni prihodki (AOP 153) + drugi prihodki (AOP 178)

Za dodatno razjasnitev prihodkov iz javnih virov so bili pridobljeni še podatki AOP 501, AOP 502, AOP 503, AOP 504 in AOP 505.

- b) skupnem znesku celotnih odhodkov po letih (od 2017 do 2021) in po statističnih regijah;
- c) številu zaposlenih (AOP 188) po letih (od 2017 do 2021) in po statističnih regijah.

Glede na definicijo NVO v 2. členu Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/2018) so bili iz analize izključeni podatki za:

- vse zavode in ustanove, katerih ustanovitelj je oseba javnega prava;
- vse zavode in ustanove, za katere se na podlagi pregleda aktov o ustanovitvi ugotovi, da omogočajo delitev presežka.

S sprejemom Zakona o nevladnih organizacijah (2018) so bili končno dorečeni pogoji oz. značilnosti NVO v Sloveniji, ne glede na njihovo pravno obliko. Zakon v svojem drugem členu kot NVO opredeljuje organizacijo, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je pravna oseba zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji,
- ustanovile so jo izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava,
- je nepridobitna,
- je neprofitna,
- je neodvisna od drugih subjektov,
- ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica.

V nadaljevanju pa podaja še podrobnejša pojasnila, kaj posamezen pogoj pomeni oz. v katerih primerih zasebne neprofitne pravne osebe niso oz. so NVO. Tako npr. eksplicitno določa, da je NVO lahko organizacija, ki jo je ustanovila študentska organizacija po Zakonu o skupnosti študentov (Uradni list RS, št. 38/94) ali NVO, ki je sestavni del registrirane cerkve ali druge verske skupnosti na podlagi zakona, ki ureja versko svobodo, če v Poslovnem registru Slovenije njena glavna dejavnost ni določena kot dejavnost verskih organizacij. Na drugi strani organizacija ni NVO, če jo je ustanovila politična stranka. Prav tako NVO ni Mladinski svet Slovenije po zakonu, ki ureja mladinske svete.

Ker je bil Zakon o nevladnih organizacijah sprejet šele leta 2018, ko je že bilo registriranih okrog 26.000 zasebnih neprofitnih oseb, za katere se je pred sprejemom zakona uveljavila predpostavka, da so NVO, v Sloveniji uradna evidenca vseh NVO ne obstaja. Zaradi velikega števila organizacij bi individualna presoja terjala precej časa. Zato se je zakonodajalec odločil, da bo presoja, ali posamezna organizacija izpolnjuje pogoje za NVO, izvedena le v konkretnih primerih, kot je npr. dodelitev statusa delovanja v javnem interesu, dostop do javnih sredstev ipd.

Za namen obdelave ekonomskih podatkov NVO, smo tako podatke iz letnih poročil prečistili, kolikor so dopuščali javno objavljeni podatki v Poslovnem registru in časovne zmožnosti ter upoštevali naslednje kriterije:

- a) kriterij ustanoviteljstva: iz analize so izločene vse organizacije, ki so jih ustanovile osebe javnega prava. Takšnih organizacij je 160. Ob tem v bazi nismo upoštevali političnih strank, cerkva ali drugih verskih skupnosti, sindikatov ali zbornic, za katere ZNOrg eksplicitno določa, da niso NVO. Zaradi izjeme 4. odstavka 2. člena smo oblikovali seznam sestavnih delov registriranih cerkva ali drugih verskih skupnosti, ki v Poslovnem registru Slovenije za glavno dejavnost nimajo določene dejavnosti verskih organizacij. Takšnih organizacij je 155. Ker gre v veliki večini primerov za zelo majhne organizacije, analiza vsebuje podatke le za 7 največjih verskih organizacij (Škofijska Karitas Koper, Škofijska Karitas Novo mesto, Škofijska Karitas Murska Sobota, Škofijska Karitas Celje, Škofijska Karitas Ljubljana, Slovenska Karitas, Nadškofijska Karitas Maribor).
- b) kriterij neprofitnosti: ker so društva in ustanove že po zakonu neprofitne, je bilo potrebno izpolnjevanje kriterija preveriti le za zavode. Ker zakon določa, da je neprofitna tista organizacija, ki ima v aktu napisano, da presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje svojega namena ter ciljev in svojega premoženja ne deli med svoje ustanovitelje, člane ali druge osebe in se v primeru prenehanja, po poravnavi vseh obveznosti, njeno premoženje prenese na drugo NVO z enakim ali podobnim namenom ali nepridobitno pravno osebo javnega prava, bi morali pregledati akte o ustanovitvi vseh 3832 trenutno registriranih zavodov v Sloveniji. Ker takšen pregled presega časovne in finančne zmožnosti te analize, smo se pri pregledu aktov o ustanovitvi osredotočili na zavode s področja zdravstva, socialnega varstva in izobraževanja. Skupno smo pregledali 1317 zavodov. Od teh 1317 zavodov jih 1000 ne izpolnjuje kriterija neprofitnosti, od tega 870 zavodov izpolnjujejo pogoj glede nedelitve presežka, ne pa tudi glede prenosa premoženja na drugo NVO v primeru prenehanja (glej pogoj neprofitnosti, 4. člen ZNOrg). Ker slednji kriterij še ni v celoti udejanjen (npr. se ne upošteva pri presoji upravičenosti za javne razpise za NVO), smo te zavode pri analizi upoštevali. Tako v analizi nismo upoštevali 130 zavodov, ki imajo v svojem aktu določbo, ki omogoča delitev presežka. Od 130 izločenih zavodov jih ima 74 kot glavno dejavnost navedeno zdravstveno oziroma zobozdravstveno oziroma bolnišnično dejavnost, nadaljnjih 19 pa dejavnost socialnih zavodov.

Kljub pojasnjeni izključitvi iz analize organizacij, ki ne izpolnjujejo nekaterih kriterijev za NVO, so zaradi preobsežnosti preverbe vseh kriterijev, med ekonomskimi podatki lahko zajeti tudi nekateri podatki za pravne osebe, ki dejansko niso NVO.

3.1.1.2 Predstavitev zbranih podatkov

AJPES in SURS

Na podlagi zbranih podatkov iz letnih poročil AJEPS so v analizi predstavljeni podatki o **celotnih prihodkih** za:

1. za vse NVO po: a) statusni obliki, b) letih (2017 do 2021), c) po statističnih regijah;
2. za društva po: a) skupinah (dejavnost), b) letih (2017 do 2021), c) po statistični regiji in d) po virih;
3. za zavode po: a) letih (2017 do 2021), b) po statistični regiji in c) po virih;
4. za ustanove po: a) zneskih celotnih prihodkov, b) letih (2017 do 2021), c) po statistični regiji in d) po virih;
5. zneske celotnih odhodkov po: a) letih (2017 do 2021), b) pravnih oblikah, in c) po statističnih regijah.

Prav tako so v analizi predstavljeni podatki o **celotnih odhodkih** za:

1. vse NVO po: a) letih (2017 do 2021), b) pravnih oblikah, in c) po statističnih regijah;
2. za društva po: a) letih (2017 do 2021), b) skupinah (dejavnost) in c) po statističnih regijah.

Na podlagi baz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) so podatki o:

1. številu zaposlenih v vseh NVO po: a) letih (2017 do 2021), b) po pravnih oblikah in c) po statističnih regijah;
2. številu zaposlenih v društvih po: a) letih (2017 do 2021), b) skupinah (dejavnost) in c) po statističnih regijah.

Podatki o denarnih tokovih državne zakladnice

Podatki o javnem financiranju NVO temeljijo na podatkih državne zakladnice o denarnih tokovih (t.i. ERAR baza), ki so potekali med državo (ministrstva, vlade službe, agencije, občine, javni zavodi itd.) oz. občinami in NVO (društvi, zavodi in ustanovami). Iz analize so bile na podlagi davčne številke izločene vse organizacije, ki jih glede na ZNOrg nismo šteli za NVO (glej pojasnilo v poglavju 3.1.1). Na podlagi zbranih podatkov so v analizi predstavljeni sumarni podatki o izplačilih posameznih ministerstev² in 58 občin, v katerih so upravne enote.

2

Ministrstvo za notranje zadeve
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, vključujoč Agencijo za kmetijske trge)
Ministrstvo za naravne vire in prostor
Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
Ministrstvo za kulturo
Urad za mladino
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
Ministrstvo za obrambo
Ministrstvo za zdravje

Tako bodo po ministrstvih predstavljeni podatki o izplačilih po letih (2017 do 2021) in po pravnih oblikah NVO, medtem ko bodo za 58 občin podatki o izplačilih predstavljeni po letih (2017 do 2021), po statističnih regijah ter glede na pravno obliko NVO, ki je prejemnica izplačila.

NVO so iz javnih virov za svoje storitve plačane na različne načine:

1. Javni razpisi: najpogostejša oblika financiranja storitev. Financer (ministrstvo, občina ipd.) v javnem razpisu opredeli cilje razpisa, finančna sredstva, časovno obdobje idr., NVO in drugi prijavitelji pa v svoji projektni prijavi opišejo aktivnosti, s katerimi bodo cilje razpisa dosegli. Odločanje o najboljših projektih poteka na podlagi transparentnih, vnaprej objavljenih meril.
2. Neposredne pogodbe: na podlagi neposrednih pogodb se lahko financirajo posamezne storitve (npr. brezplačno pravno svetovanje za občane) ali organizacija kot taka (npr. edina mladinska organizacija v občini). Organizacija ni izbrana z odprtim javnim postopkom, ampak financer z izvajalcem sklene neposredno pogodbo. Ker gre za izjemo, Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna določa posebne pogoje, pod katerimi je neposredno pogodbo mogoče skleniti.
3. Koncesije: plačilo storitev, ki so postale del javne službe (npr. varstveno-delovni centri, upravljanje krajinskih parkov ipd.).
4. Javno pooblastilo: se podeli za opravljanje natančno določenih opravil (npr. usposabljanja in izpiti iz prve pomoči, krvodajalske akcije; za oboje je javno pooblastilo podeljeno Rdečemu križu Slovenije).
5. Javna služba: storitve, ki jih poseben zakon določa kot javno službo, za opravljanje se sklene pogodba o opravljanju javne službe (npr. javna gasilska služba, javna služba za področje divjadi).
6. Plačilo za posamezne produkte in storitve: gre za manjša naročila (npr. nakup promocijskega materiala, izobraževanja, nastopi). Za naročila večje vrednosti se uporablja Zakon o javnem naročanju.

Podatki iz baze državne zakladnice (ERAR) zajemajo vsa zgoraj navedena izplačila, ne omogočajo pa njihovega analiziranja (npr. za kakšne vrste izplačilo gre oz. na kateri podlagi). S ciljem dobiti podrobnejši vpogled v javno financiranje storitev po področjih, ki so za namen te analize najpomembnejši, so bili dodatno pridobljeni podatki o izplačilih na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb ministrstev in občin na podlagi zahteve o dostopu do informacij javnega značaja.

Podatki o razpisih ministrstev in občin

Zbrani podatki iz javnih razpisov od posameznih ministrstev in 58 občin, v katerih so sedeži upravnih enot in ki objavljajo javne razpise, na katere se lahko prijavijo NVO, smo primerjali

s sklepi o odobritvi projektov. Na podlagi opravljene analize so v analizi predstavljeni podatki o zneskih razpisanih oz. odobrenih finančnih sredstev po: a) področjih javnih storitev glede na mednarodno klasifikacijo NPO, b) po letih (2017-2021) in c) po statistični regiji. Pri klasifikaciji področij delovanja NVO smo uporabili mednarodna klasifikacija NPO - »International Clasification of Nonprofit Organisations« (ICNPO), ki so jo razvili raziskovalci v okviru mednarodnega projekta Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project (glej poglavje 2.2.1).

Področja in podpodročja mednarodne klasifikacije NPO:

1. Kultura in rekreacija (kultura in umetnost, šport; druga rekreacija);
2. Izobraževanje in raziskovanje (primarno in sekundarno izobraževanje, terciarno izobraževanje, drugo izobraževanje, raziskovanje);
3. Zdravje (bolnišnice in rehabilitacija, negovalni domovi, duševno zdravje in krizna intervencija, ostale zdravstvene storitve);
4. Socialno varstvo (socialne storitve, nujni ukrepi in pomoč, finančna pomoč in preživljanje),
5. Okolje (okolje, zaščita živali);
6. Razvoj in stanovanje (gospodarski, družbeni in skupnostni razvoj, stanovanja, zaposlovanje in usposabljanje);
7. Pravo, zagovorništvo in politika (državlanske in zagovorniške organizacije, pravo in pravne storitve, politične organizacije);
8. Filantropija in promocija prostovoljstva;
9. Mednarodne organizacije;
10. Religija;
11. Poslovno in poklicno združevanje;
12. Drugo.

Zbrani podatki temeljijo na pregledu relevantnih razpisov in podatkov, ki so jih posredovala ministrstva in občine. Možno je, da so NVO prejele sredstva še na kakšnem drugem razpisu, ki je po vsebini »netipičen« za NVO in zato ni bil identificiran. Dejanska izplačila NVO na podlagi javnih razpisov so torej lahko višja kot kažejo podatki. Na podlagi izkušenj pa ocenjujemo, da je teh sredstev malo in nimajo bistvenega statističnega vpliva na obdelavo podatkov.

Analiza regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027 in programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027

Iz dokumentov regionalnih razvojnih načrtov za 12 statističnih regij za obdobje 2021-2027 ter Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji, so bili zbrani podatki o razvojnih prioritetah, ukrepih in konkretnih projektih na področjih, ki so aktualna in na razpolago NVO. Analiza zbranih podatkov je omogočila izluščiti potencialna področja, kjer se odpirajo največje potrebe po storitvah NVO.

Analiza je vsebinsko sestavljena iz prikaza sumarnih podatkov, ki so predstavljeni v preglednicah in slikah, vsebuje pa tudi podrobnejšo interpretacijo s pogloblitnimi ugotovitvami. Velja izpostaviti, da v analizo nismo mogli vključiti podatkov za gospodarske subjekte, ki opravljajo katero izmed dejavnosti, ki sodijo med »javne storitve« oz. storitve v skupnosti, saj nam standardna klasifikacija dejavnosti (SKD), po kateri so vodene dejavnosti (pa še to le glavne) podjetij tega ne omogoča. Prav tako nam struktura standardnih izborov podatkov iz

letnih poročil za gospodarske subjekte ne omogoča pridobiti podatkov o prihodkih, ki izvirajo iz javnih sredstev.

3.1.2 Pregled ekonomskih podatkov NVO v obdobju 2017-2021

3.1.2.1 Število in glavne dejavnosti NVO

V nadaljevanju so predstavljeni podatki o številu NVO, ki so vključene v analizo ekonomskih podatkov; to je podatkov o prihodkih, odhodkih in številu zaposlenih, ki so pridobljeni od AJPES-a. Gre za organizacije, ki so v letih 2017-2021 oddale letna poročila, le pri verskih skupnostih je v analizo vključenih le 7 največjih (glej pojasnilo v podpoglavju 3.1.1.1). Iz Preglednice 3.1 izhaja, da je število vseh NVO v celotnem obdobju naraščalo (indeks 1,06), prav tako je naraščalo število posamičnih statusnih oblik; tako društev kot zavodov in ustanov.

Preglednica 3.1: Število NVO, vključenih v ekonomsko analizo

Pravna oblika NVO	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Društva	21.870	22.209	22.713	23.156	22.746	1,04
Zavodi	2.747	2.898	3.087	3.207	3.309	1,20
Ustanove	221	225	232	240	237	1,07
Verske organizacije	7	7	7	7	6	0,86
Drugo	36	36	36	38	36	1,00
Skupaj	24.881	25.375	26.075	26.648	26.334	1,06

Vir: AJPES

NVO so, enako kot vse druge pravne osebe, vpisane v Poslovni register Slovenije. V registru je dejavnost organizacij zavedena glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD), ki pa ne omogoča konkretnije analize, na katerih področjih organizacije dejansko delujejo. Izjema velja za društva, ki se na podlagi Navodila o razvrščanju društev v registru društev³, razvrščajo v skupine in podskupine. Podrobnejša struktura društev glede na skupino je prikazana v Preglednici 3.2, ki prikazuje, da daleč največ društev (cca. tretjina) deluje na področju športa in rekreacije, sledijo kulturna in umetniška društva (17 %) in društva za pomoč ljudem (13 %). Odstotek društev na skupino se v letih 2017-2021 praktično ni spremenil.

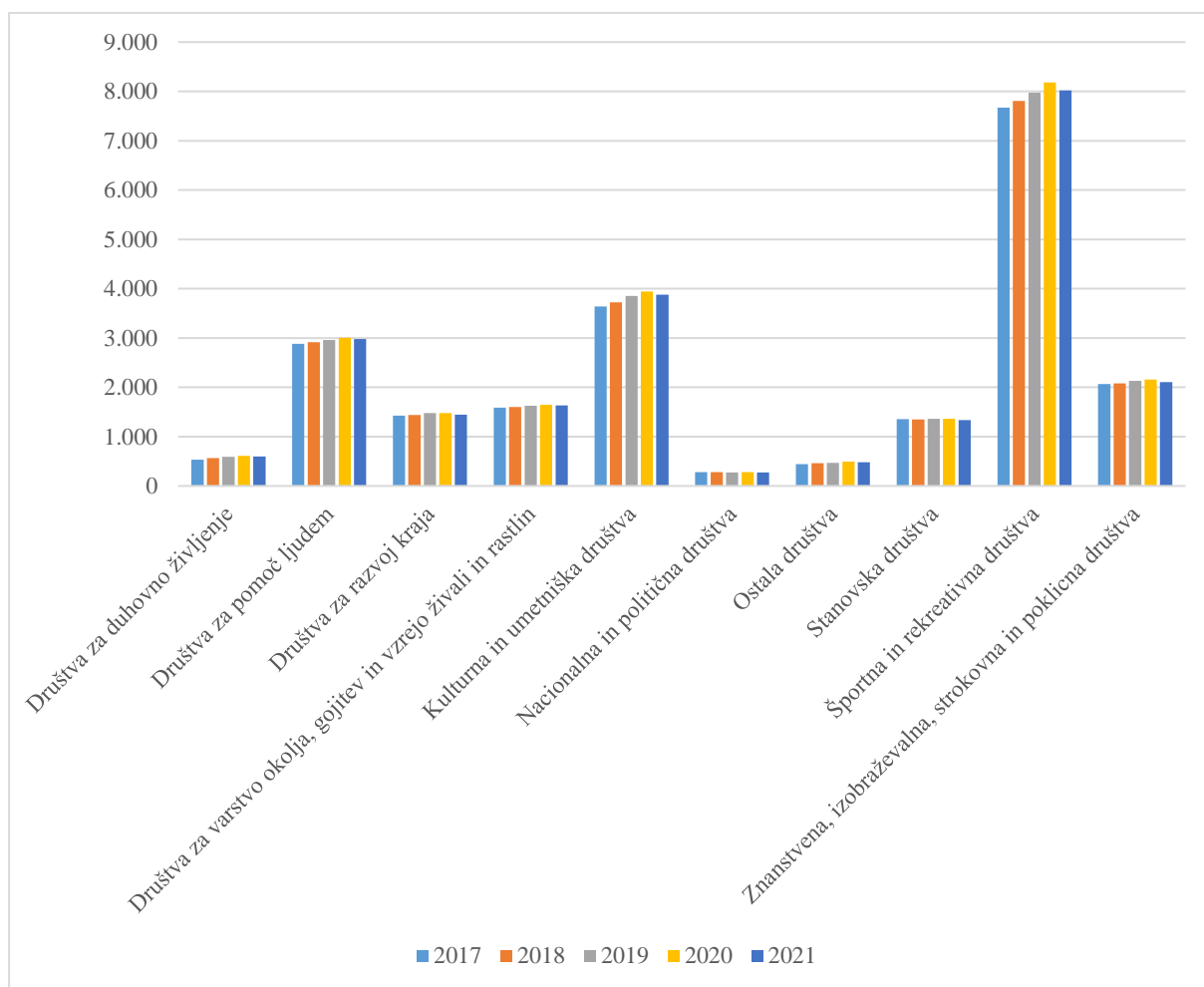
³ Ur. l. RS 7/2002

Preglednica 3.2: Število društev po skupinah in letih 2017-2021

Število društev po skupinah	2017	% glede na skupno število društev v 2017	2018	% glede na skupno število društev v 2018	2019	% glede na skupno število društev v 2019	2020	% glede na skupno število društev v 2020	2021	% glede na skupno število društev v 2021
Društva za duhovno življenje	530	2,42%	566	2,55%	590	2,60%	611	2,64%	599	2,63%
Društva za pomoč ljudem	2.883	13,18%	2.914	13,12%	2.961	13,04%	3.006	12,98%	2.980	13,10%
Društva za razvoj kraja	1.424	6,51%	1.441	6,49%	1.478	6,51%	1.477	6,38%	1.443	6,34%
Društva za varstvo okolja, gojitev in vzrejo živali in rastlin	1.586	7,25%	1.598	7,20%	1.624	7,15%	1.648	7,12%	1.630	7,17%
Kulturna in umetniška društva	3.639	16,64%	3.722	16,76%	3.850	16,95%	3.942	17,02%	3.877	17,04%
Nacionalna in politična društva	283	1,29%	280	1,26%	276	1,22%	279	1,20%	275	1,21%
Ostala društva	439	2,01%	459	2,07%	469	2,06%	492	2,12%	484	2,13%
Stanovska društva	1.352	6,18%	1.345	6,06%	1.358	5,98%	1.361	5,88%	1.333	5,86%
Športna in rekreativna društva	7.669	35,07%	7.806	35,15%	7.978	35,13%	8.181	35,33%	8.021	35,26%
Znanstvena, izobraževalna, strokovna in poklicna društva	2.065	9,44%	2.078	9,36%	2.129	9,37%	2.159	9,32%	2.104	9,25%
Skupno število društev	21.870		22.209		22.713		23.156		22.746	

Vir: AJPES

Slika 3.1: Število društev po skupinah v obdobju 2017-2021

Vir: AJPES

3.1.2.2 Prihodki NVO

Skupni prihodki NVO

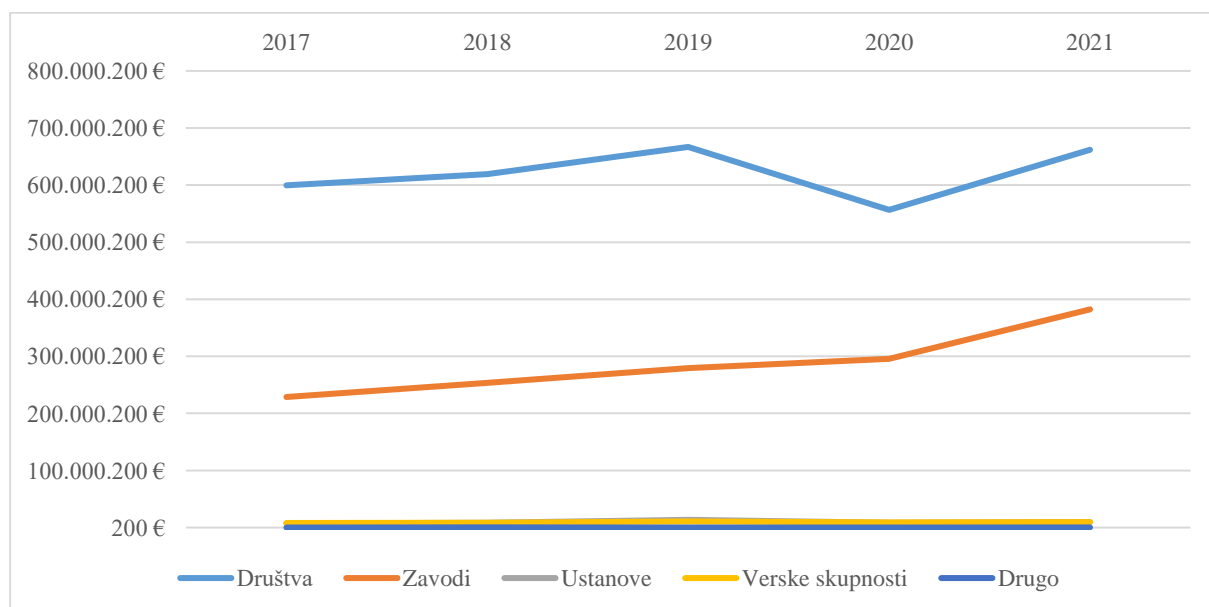
Skupni prihodki NVO so v letih 2017-2021 zrasli za četrtno, pri čemer so razvidne opazne razlike med posameznimi pravnimi oblikami. Če pri društvih prihodek narašča skorajda premo sorazmerno z njihovim številom, prihodek zavodov narašča hitreje, saj so se njihovi prihodki v teh petih letih povečali za dve tretjini (indeks števila zavodov 2021/2017: 1,20, indeks prihodkov zavodov 2021/2017: 1,67). Na nivoju vseh statusnih oblik so se prihodki povečali za dobro četrtno (2021/2017: 1,26).

Preglednica 3.3: Skupni prihodki NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021

Pravna oblika NVO	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Društva	599.786.177 €	619.241.154 €	666.828.214 €	556.553.190 €	661.719.415 €	1,10
Zavodi	228.750.049 €	253.374.977 €	279.077.125 €	295.855.979 €	382.237.166 €	1,67
Ustanove	7.267.908 €	8.222.191 €	13.577.235 €	8.425.242 €	9.637.947 €	1,33
Verske organizacije	8.043.544 €	8.704.078 €	10.702.034 €	9.256.366 €	9.354.655 €	1,16
Drugo (mladinski sveti ipd.)	268.628 €	357.207 €	265.308 €	234.797 €	219.725 €	0,82
Skupaj	844.116.306 €	889.899.607 €	970.449.916 €	870.325.573 €	1.063.168.908 €	1,26

Vir: AJPES

Slika 3.2: Skupni prihodki NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021

Vir: AJPES

Če pogledamo skupne prihodke NVO po regijah, ugotovimo, da so v nekaterih regijah nominalni prihodki NVO v letih 2017-2021 ostali bolj ali manj na isti ravni (indeks 2021/2017 – zasavska regija 1,0, podravska regija 1,07, goriška 1,12). Najbolj so se prihodki zvišali v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,85), sledi primorsko-notranjska regija (indeks 2021/2017 je 1,36). Pomembna je ugotovitev, da se prihodki niso znižali v nobeni regiji.

Preglednica 3.4: Skupni prihodki NVO po regijah in letih 2017-2021

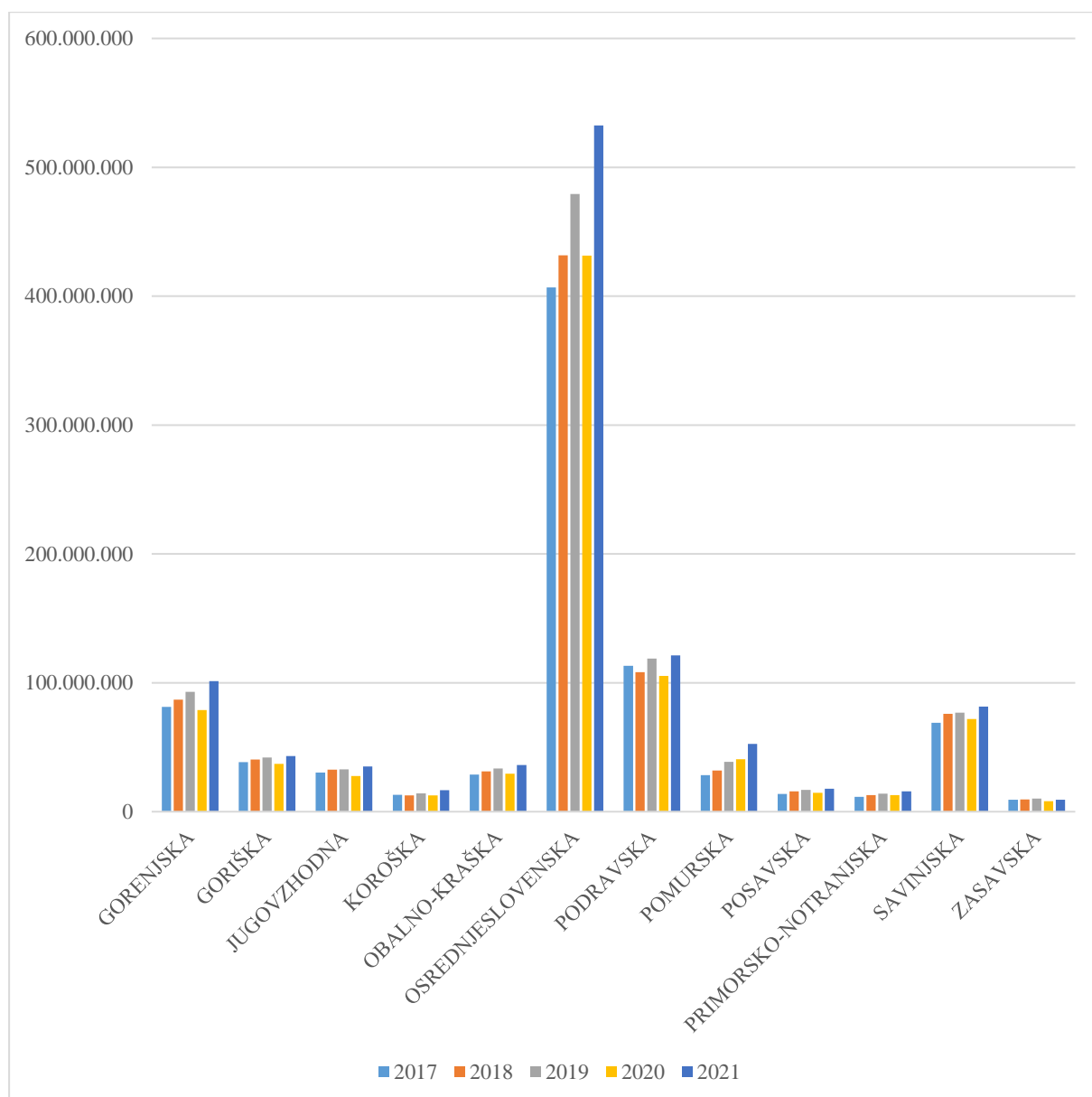
Regija		2017	2018	20019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
GORENJSKA	Skupaj	81.343.894	86.846.052	93.032.354	78.807.282	101.367.889	1,25
	Društva	64.425.562	70.331.941	74.075.622	57.002.437	74.947.468	
	Zavodi	16.148.681	15.677.283	17.781.061	21.022.452	25.523.037	
	Ustanove	749.324	820.286	1.159.755	771.527	885.333	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	20.327	16.541	15.916	10.866	12.051	
GORIŠKA	Skupaj	38.499.456	40.535.293	42.135.562	37.051.307	43.157.024	1,12
	Društva	24.084.194	25.492.737	26.478.136	20.429.557	24.456.875	
	Zavodi	13.038.524	13.534.211	14.046.130	15.220.390	17.259.014	
	Ustanove	595.507	702.128	772.875	535.675	580.521	
	verske organizacije	742.690	751.025	806.430	801.204	790.666	
	Drugo	38.541	55.192	31.991	64.482	69.949	
JUGO-VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	30.466.003	32.515.633	32.925.811	27.684.003	35.011.725	1,15
	Društva	25.701.145	26.918.967	27.095.049	22.512.850	27.613.089	
	Zavodi	4.281.007	4.919.529	5.207.102	4.916.206	7.045.028	
	Ustanove	72.817	52.842	76.142	52.062	43.566	
	verske organizacije	393.479	607.936	539.178	194.886	301.486	
	Drugo	17.555	16.360	8.340	8.000	8.557	
KOROŠKA	Skupaj	13.001.561	12.734.510	14.158.548	12.633.364	16.579.013	1,28
	Društva	10.999.413	10.926.075	12.050.892	9.523.809	10.604.136	
	Zavodi	1.720.543	1.583.533	1.835.669	2.857.806	5.656.797	
	Ustanove	256.449	200.057	245.314	230.087	298.245	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	25.157	24.846	26.673	21.663	19.835	

Regija		2017	2018	20019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
OBALNO-KRAŠKA	Skupaj	28.773.658	31.206.867	33.600.168	29.361.272	36.297.807	1,26
	Društva	24.185.956	26.028.368	27.011.159	23.750.299	27.659.575	
	Zavodi	4.571.764	5.153.606	6.554.282	5.589.657	8.623.167	
	Ustanove	15.938	24.893	34.727	21.317	15.064	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	
OSREDNJE-SLOVENSKA	Skupaj	406.851.882	431.785.580	479.307.633	431.428.478	532.446.984	1,31
	Društva	265.142.960	275.679.050	302.789.784	263.508.412	314.358.633	
	Zavodi	133.263.748	146.678.907	160.966.727	157.654.883	207.198.176	
	Ustanove	4.818.664	5.600.419	10.082.376	5.874.977	6.894.871	
	verske organizacije	3.582.126	3.795.908	5.434.605	4.361.586	3.976.582	
	Drugo	44.384	31.295	34.140	28.620	18.722	
PODRAVSKA	Skupaj	113.134.495	108.362.537	118.904.718	105.231.044	121.352.604	1,07
	Društva	82.852.026	72.216.008	78.531.415	65.074.436	72.853.384	
	Zavodi	28.256.159	34.029.857	37.916.965	37.744.966	45.729.756	
	Ustanove	252.540	269.190	532.555	310.567	358.667	
	verske organizacije	1.753.221	1.796.187	1.879.600	2.072.651	2.383.047	
	Drugo	20.548	51.295	44.182	28.423	27.750	
POMURSKA	Skupaj	28.347.124	32.018.755	38.589.471	40.661.408	52.524.209	1,85
	Društva	21.602.111	24.130.771	29.002.796	18.836.592	23.113.661	
	Zavodi	5.792.400	6.708.995	8.129.545	20.821.970	28.389.265	
	Ustanove	269.445	299.549	337.367	306.602	310.532	
	verske organizacije	620.717	759.762	1.046.314	666.786	694.147	
	Drugo	62.451	119.678	73.449	29.459	16.604	

Regija		2017	2018	20019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
POSAVSKA	Skupaj	13.795.671	15.689.241	16.926.866	14.696.059	17.694.614	1,28
	Društva	11.271.069	12.501.192	13.343.283	11.234.061	13.554.012	
	Zavodi	2.479.823	3.133.117	3.523.957	3.417.553	4.093.345	
	Ustanove	29.363	35.436	52.618	42.103	45.108	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	15.416	19.497	7.008	2.342	2.149	
PRIMORSKO- NOTRANJSKA	Skupaj	11.614.296	12.837.159	13.871.072	12.794.873	15.850.197	1,36
	Društva	8.963.477	9.666.529	10.146.682	8.091.154	9.697.035	
	Zavodi	2.512.783	3.043.470	3.598.837	4.586.514	6.012.118	
	Ustanove	138.036	127.160	125.553	113.019	137.643	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	4.186	3.400	
SAVINJSKA	Skupaj	69.046.083	75.898.738	76.883.730	71.840.860	81.651.405	1,18
	Društva	51.852.274	56.343.651	56.898.805	48.945.181	54.171.306	
	Zavodi	16.150.008	18.459.538	18.825.203	21.541.428	26.169.854	
	Ustanove	68.240	79.786	140.207	158.242	60.810	
	verske organizacije	951.312	993.261	995.906	1.159.253	1.208.727	
	Drugo	24.249	22.503	23.610	36.756	40.708	
ZASAVSKA	Skupaj	9.242.184	9.469.242	10.113.983	8.135.623	9.235.438	1,00
	Društva	8.705.988	9.005.866	9.404.591	7.644.401	8.690.242	
	Zavodi	534.611	452.933	691.646	482.155	537.610	
	Ustanove	1.585	10.444	17.745	9.066	7.586	
	verske organizacije	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	

Vir: AJPES

Slika 3.3: Skupni prihodki NVO po regijah in letih 2017-2021

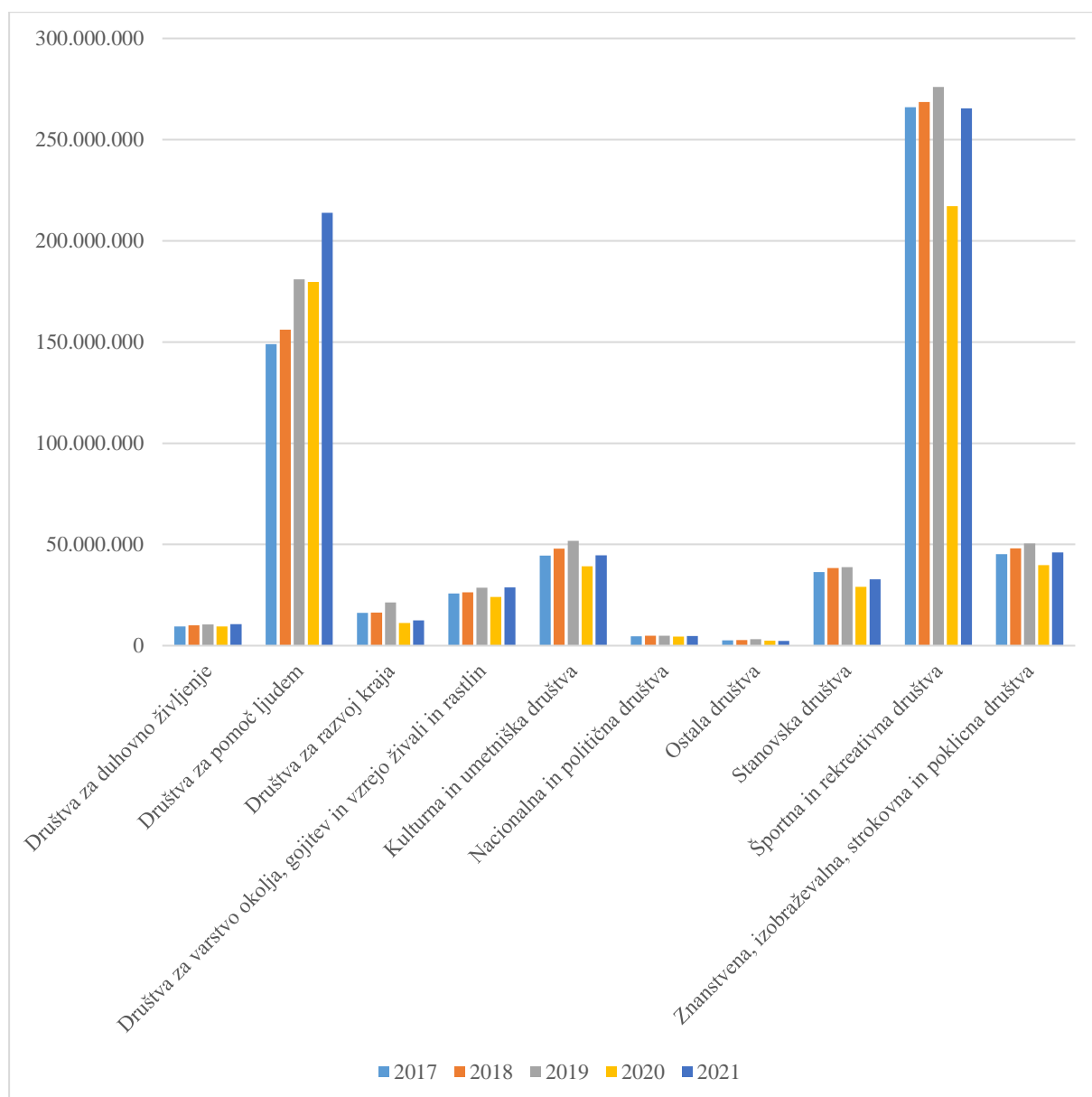

Vir: AJPES

Prihodki društev

Prihodki društev po skupinah kažejo, da imajo z naskokom največ prihodkov športna društva in društva za pomoč ljudem. Čeprav so kulturna društva po število skoraj izenačena z društvi za pomoč ljudem, pa v prihodkih močno zaostajajo. Športna društva so najmočnejša, tako po številu kot po prihodkih. Podrobnejši podatki kažejo, da v jugovzhodni regiji prihodki društev za pomoč ljudem v zadnjih letih dosegajo prihodke društev za šport in rekreacijo, medtem ko se v koroški regiji zelo približujejo. Celo več, v posavski regiji so skupni prihodki društev za pomoč ljudem že presegli prihodke športnih društev.

Slika 3.4: Prihodki posameznih društev po letih 2017-2021

Vir: AJPES

Prihodki društev po virih

Za razliko od skupnih prihodkov NVO, ki so ostali na isti ravni ali se zvišali, pa so se nominalni skupni prihodki društev v nekaterih regijah znižali (indeks 2021/2017 podravska 0,87, koroška 0,96), v zasavski pa ostali nespremenjeni (indeks 2021/2017 je 1). Med regijami, v katerih so društva zabeležila pozitiven trend gibanja skupnih prihodkov v obdobju 2017 do 2021, so posavska (indeks 1,20), osrednjeslovenska regija (indeks 1,19), obalno-kraška regija (indeks 1,17) in gorenjska regija (indeks 1,16). Podrobnejši podatki kažejo, da javni viri v vseh regijah naraščajo, večinoma pa tržni viri presegajo javne, razen v koroški regiji, kjer močno prevladujejo javni viri v strukturi prihodkov ter tudi v pomurski, v letu 2020 in 2021 pa tudi v posavski regiji. V savinjski regiji se je trend prevladujočih tržnih virov prihodkov v letu 2020 obrnil, tako da so bili leta 2021 tržni skoraj izenačeni z javnimi viri.

Preglednica 3.5: Prihodki društev po regijah, virih in letih 2017-2021

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
GORENJSKA	Skupaj	63.355.457	68.628.398	71.519.208	55.875.880	73.454.530	1,16
	Javni viri	14.851.866	15.887.552	15.818.637	15.570.815	17.353.850	
	Donacije	3.459.713	3.312.125	3.630.787	2.758.143	3.192.833	
	Tržna dejavnost	23.360.970	26.628.373	27.339.913	17.934.180	26.046.134	
	Članarine	4.871.314	5.154.848	5.179.565	15.698.552	4.046.590	
	Ostalo	16.811.595	17.645.501	19.550.306	3.914.189	22.815.122	
GORIŠKA	Skupaj	23.911.198	24.947.078	26.158.163	20.186.700	24.068.186	1,01
	Javni viri	8.460.404	8.856.448	9.089.577	8.875.503	10.207.454	
	Donacije	2.067.697	1.967.708	2.299.731	1.525.848	1.917.415	
	Tržna dejavnost	10.052.909	10.582.259	10.958.370	6.974.099	9.054.426	
	Članarine	2.091.897	2.236.455	2.372.485	1.011.577	1.852.266	
	Ostalo	1.238.291	1.304.208	1.437.999	1.799.673	1.036.624	
JUGO-VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	25.357.209	26.491.598	26.476.100	22.124.814	27.173.953	1,07
	Javni viri	8.064.966	8.713.125	8.386.898	9.056.456	10.951.180	
	Donacije	3.270.802	3.555.979	3.511.300	2.842.154	3.366.057	
	Tržna dejavnost	9.257.413	9.545.738	9.478.790	6.532.714	8.823.700	
	Članarine	3.033.688	3.151.263	3.485.463	1.071.957	2.736.446	
	Ostalo	1.730.340	1.525.493	1.613.649	2.621.532	1.296.570	
KOROŠKA	Skupaj	10.886.742	10.779.423	11.884.367	9.439.338	10.497.436	0,96
	Javni viri	3.997.159	3.943.868	4.470.899	3.969.176	4.562.848	
	Donacije	1.517.323	1.402.248	1.418.231	1.132.498	1.266.334	
	Tržna dejavnost	2.965.148	2.824.640	3.031.144	2.281.085	2.432.343	
	Članarine	1.551.092	1.601.569	1.742.922	730.675	1.422.460	
	Ostalo	856.020	1.007.098	1.221.170	1.325.904	813.450	

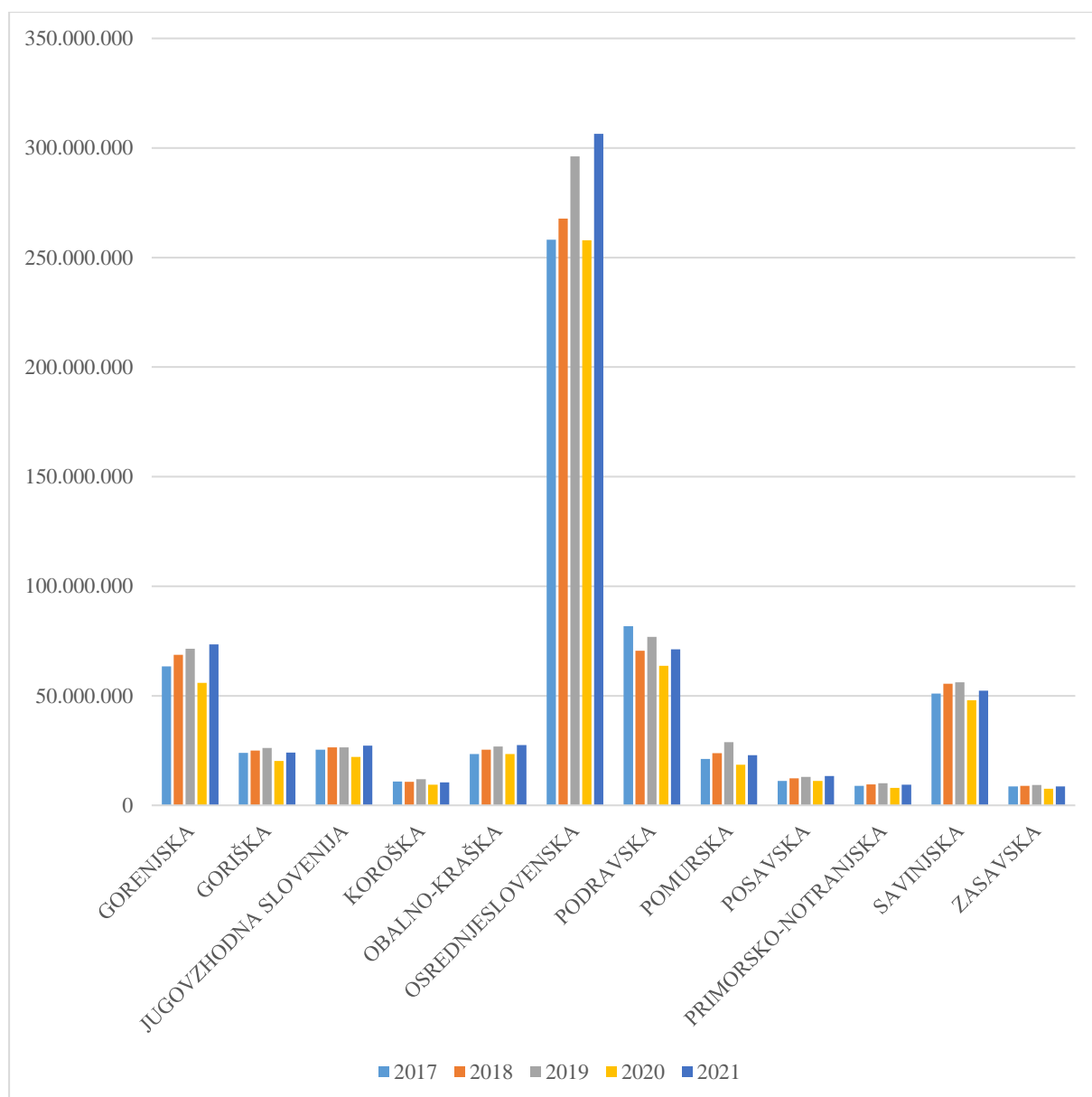
Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
OBALNO- KRAŠKA	Skupaj	23.371.049	25.448.973	26.862.707	23.377.966	27.460.056	1,17
	Javni viri	10.069.430	11.140.243	11.943.974	12.762.418	14.898.074	
	Donacije	2.080.601	2.004.594	2.193.002	1.521.083	2.002.961	
	Tržna dejavnost	7.183.908	7.255.598	8.210.342	5.945.957	7.187.942	
	Članarine	2.375.138	3.393.531	2.689.214	1.291.769	1.971.479	
	Ostalo	1.661.972	1.655.007	1.826.175	1.856.739	1.399.600	
OSREDNJE- SLOVENSKA	Skupaj	258.164.307	267.784.997	296.184.767	257.922.103	306.434.056	1,19
	Javni viri	89.403.233	97.351.850	111.462.240	116.990.319	135.398.579	
	Donacije	17.897.865	18.858.019	18.397.995	17.265.707	20.240.271	
	Tržna dejavnost	101.897.756	106.523.372	116.025.037	86.014.569	106.318.294	
	Članarine	28.316.398	28.053.106	28.304.004	14.477.521	24.130.242	
	Ostalo	20.649.055	16.998.649	21.995.492	23.173.987	20.346.670	
PODRAVSKA	Skupaj	81.806.022	70.582.430	76.926.648	63.621.502	71.155.310	0,87
	Javni viri	39.278.549	26.346.245	28.127.624	28.716.634	33.589.679	
	Donacije	8.029.545	8.810.496	8.404.037	6.730.574	7.318.600	
	Tržna dejavnost	22.198.348	22.700.225	26.651.125	17.665.607	19.133.247	
	Članarine	7.212.306	7.375.367	7.871.557	4.685.212	6.078.888	
	Ostalo	5.087.275	5.350.097	5.872.306	5.823.474	5.034.895	
POMURSKA	Skupaj	21.217.564	23.856.086	28.792.154	18.543.015	22.881.963	1,08
	Javni viri	8.318.697	10.401.492	13.995.277	9.108.210	11.002.574	
	Donacije	2.693.647	2.738.347	2.694.989	1.695.913	2.130.823	
	Tržna dejavnost	6.236.239	6.294.070	7.619.788	4.619.359	6.167.395	
	Članarine	2.151.662	2.192.351	2.332.272	1.210.816	1.993.261	
	Ostalo	1.817.319	2.229.826	2.149.829	1.908.717	1.587.910	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
POSAVSKA	Skupaj	11.138.872	12.296.053	13.030.759	11.083.129	13.399.600	1,20
	Javni viri	3.972.883	4.408.701	4.819.609	5.289.787	6.454.172	
	Donacije	1.333.338	1.367.624	1.312.610	1.025.594	1.253.692	
	Tržna dejavnost	3.450.816	3.923.257	4.132.942	2.645.621	3.272.460	
	Članarine	1.496.128	1.609.084	1.753.249	735.523	1.469.751	
	Ostalo	885.707	987.386	1.012.349	1.386.604	949.526	
PRIMORSKO- NOTRANJSKA	Skupaj	8.845.633	9.568.298	10.079.756	8.024.780	9.429.175	1,07
	Javni viri	3.920.274	4.334.392	4.314.526	3.983.739	4.865.561	
	Donacije	646.597	695.051	812.160	659.745	676.440	
	Tržna dejavnost	2.201.205	2.221.015	2.539.909	1.673.745	2.100.458	
	Članarine	1.086.791	1.227.695	1.253.079	800.776	935.068	
	Ostalo	990.766	1.090.146	1.160.082	906.775	851.649	
SAVINJSKA	Skupaj	51.041.176	55.550.023	56.209.361	48.015.329	52.320.257	1,03
	Javni viri	14.913.675	16.157.801	16.282.312	15.985.081	17.998.729	
	Donacije	5.518.616	5.739.618	5.740.401	5.592.922	5.751.894	
	Tržna dejavnost	20.234.858	22.231.807	22.988.250	18.140.052	17.837.164	
	Članarine	5.004.311	5.263.725	5.445.935	3.800.217	4.554.106	
	Ostalo	5.369.716	6.157.072	5.752.463	4.497.057	6.178.366	
ZASAVSKA	Skupaj	8.561.418	8.878.789	9.317.562	7.592.615	8.588.314	1,00
	Javni viri	3.150.660	3.444.950	3.475.355	3.435.935	3.934.805	
	Donacije	1.198.997	976.992	1.254.569	952.098	1.077.469	
	Tržna dejavnost	2.264.313	2.673.209	2.709.237	1.661.065	1.936.235	
	Članarine	1.194.553	1.159.542	1.182.424	510.185	1.095.572	
	Ostalo	752.895	624.097	695.977	1.033.331	544.233	

Vir: AJPES

Slika 3.5: Prihodki društev po regijah in letih 2017-2021

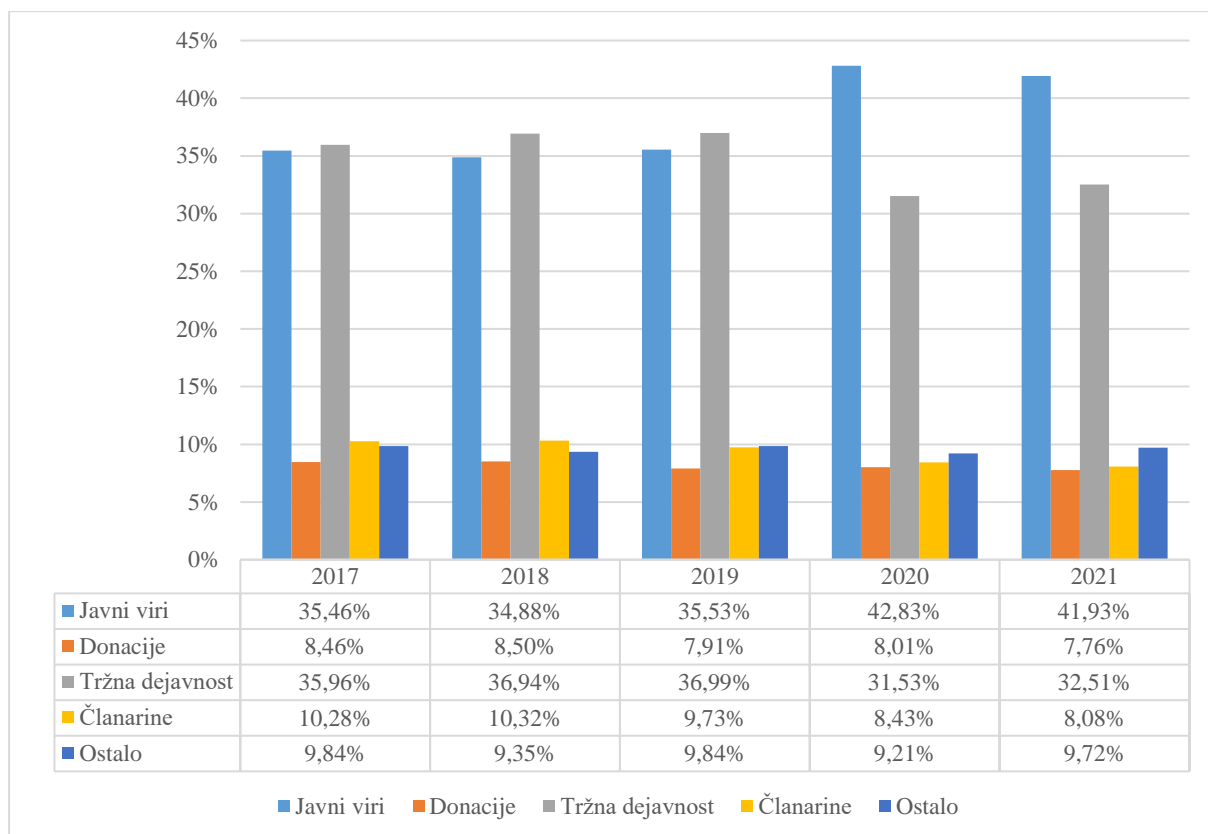

Vir: AJPES

Analiza skupnih prihodkov društev po virih v opazovanem obdobju 2017 do 2021 je pokazala, da so prihodki sestavljeni iz približno uravnoteženih deležev prihodkov iz javnih virov, tržne dejavnosti in ostalih virov. V celotnem opazovanem obdobju predstavljajo javni viri malo več kot tretjino (delež javnih virov se je v letih 2017-2021 dvignil iz 35% na 42 %), drugo tretjino tržni prihodki (ki so se sicer v letih 2017-2021 malo znižali; iz 36 % na 32,5 %). Zadnjo tretjino predstavljajo prihodki iz donacij, članarin in ostalih prihodkov⁴.

⁴ Pod ostale prihodki smo vključili zneske, ki jih društva v Dodatnih podatkih k izkazu poslovnega izida poročajo pod Ostali prihodki od dejavnosti (AOP 409).

Slika 3.6: Prihodki društev po virih v obdobju 2017-2021

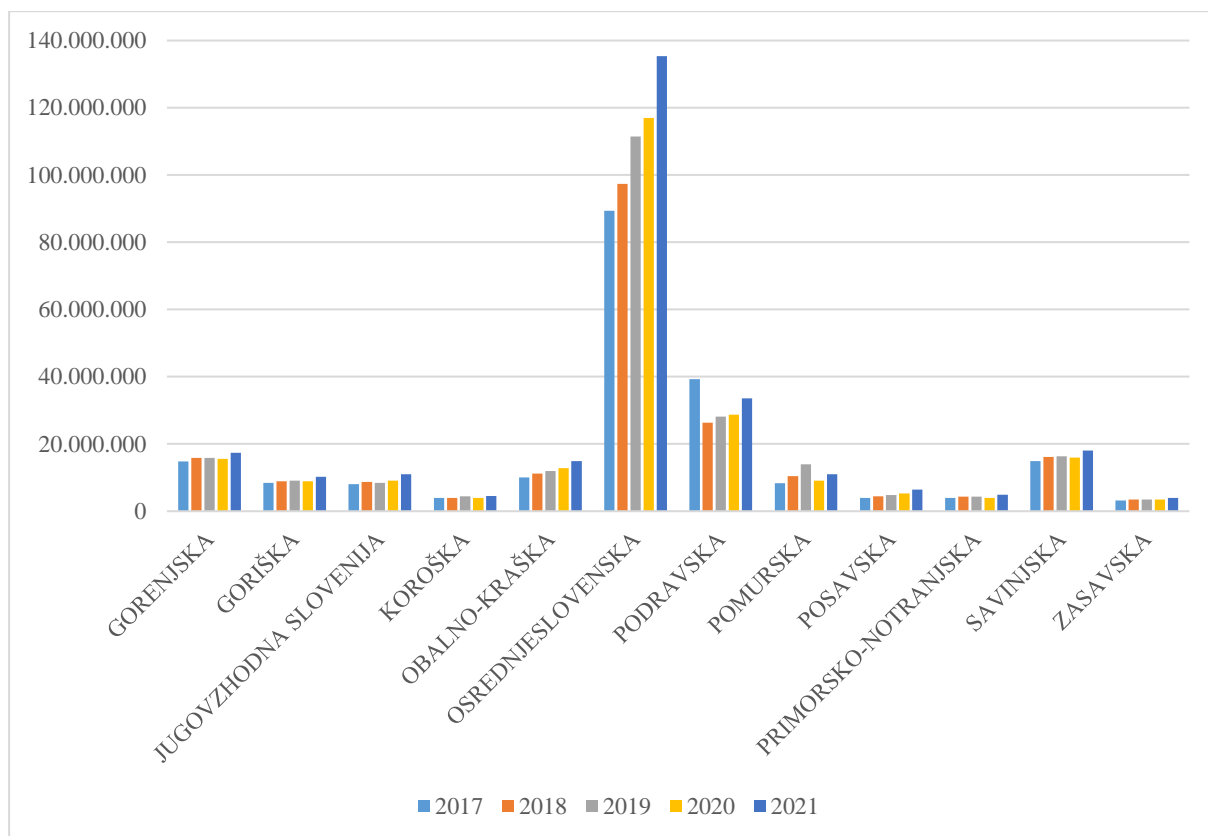

Vir: AJPES

Prihodki društev iz javnih virov

Kot je prikazano v Sliki 3.6, so društvom po letu 2018 prihodki iz javnih virov naraščali oz. narasli za 20% do leta 2021. Analiza prihodkov društev po regijah je pokazala, da je višina javnih virov naraščala v vseh regijah oz. je narasla leta 2021 glede na leto 2020, kar prikazuje Slika 3.7. V manjših regijah (npr. koroška, zasavska, itd.) je višina javnih virov relativno stabilna, medtem ko neprestano narašča v osrednjeslovenski in savinjski regiji. Izrazito zanimiva je podravska regija, kjer je delež prihodkov iz javnih virov izrazito padel v letu 2018 glede na leto 2017, kasneje pa je opazen naraščajoč trend, kljub temu da tudi leta 2021 prihodki iz javnih virov ne dosežejo višino izkazano v letu 2017.

Slika 3.7: Višina javnih virov društev po regijah v obdobju 2017-2021

Vir: AJPES

Prihodki zavodov

Preglednica 3.6 prikazuje skupne prihodke zavodov po regijah, virih in letih (2017-2021). V nadaljevanju je podrobneje predstavljena struktura prihodkov zavodov po virih in regijah, kar omogoča temeljitejši vpogled v poslovanje zavodov v opazovanem obdobju.

Preglednica 3.6: Prihodki zavodov po regijah, virih in letih 2017-2021

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
GORENJSKA	Skupaj	16.084.084	15.576.950	17.323.912	20.986.888	25.522.980	1,59
	Javni viri	2.730.827	3.026.011	3.551.111	3.600.274	3.608.534	
	Tržna dejavnost	12.280.765	11.253.698	12.593.516	15.351.954	19.557.702	
	Ostalo	1.072.491	1.297.241	1.179.286	2.034.660	2.356.743	
GORIŠKA	Skupaj	12.944.848	13.469.584	14.548.569	15.210.124	17.275.142	1,33
	Javni viri	594.679	728.592	562.760	706.933	913.922	
	Tržna dejavnost	12.093.916	12.391.329	13.634.206	14.076.233	15.758.050	
	Ostalo	256.253	349.662	351.603	426.957	603.169	

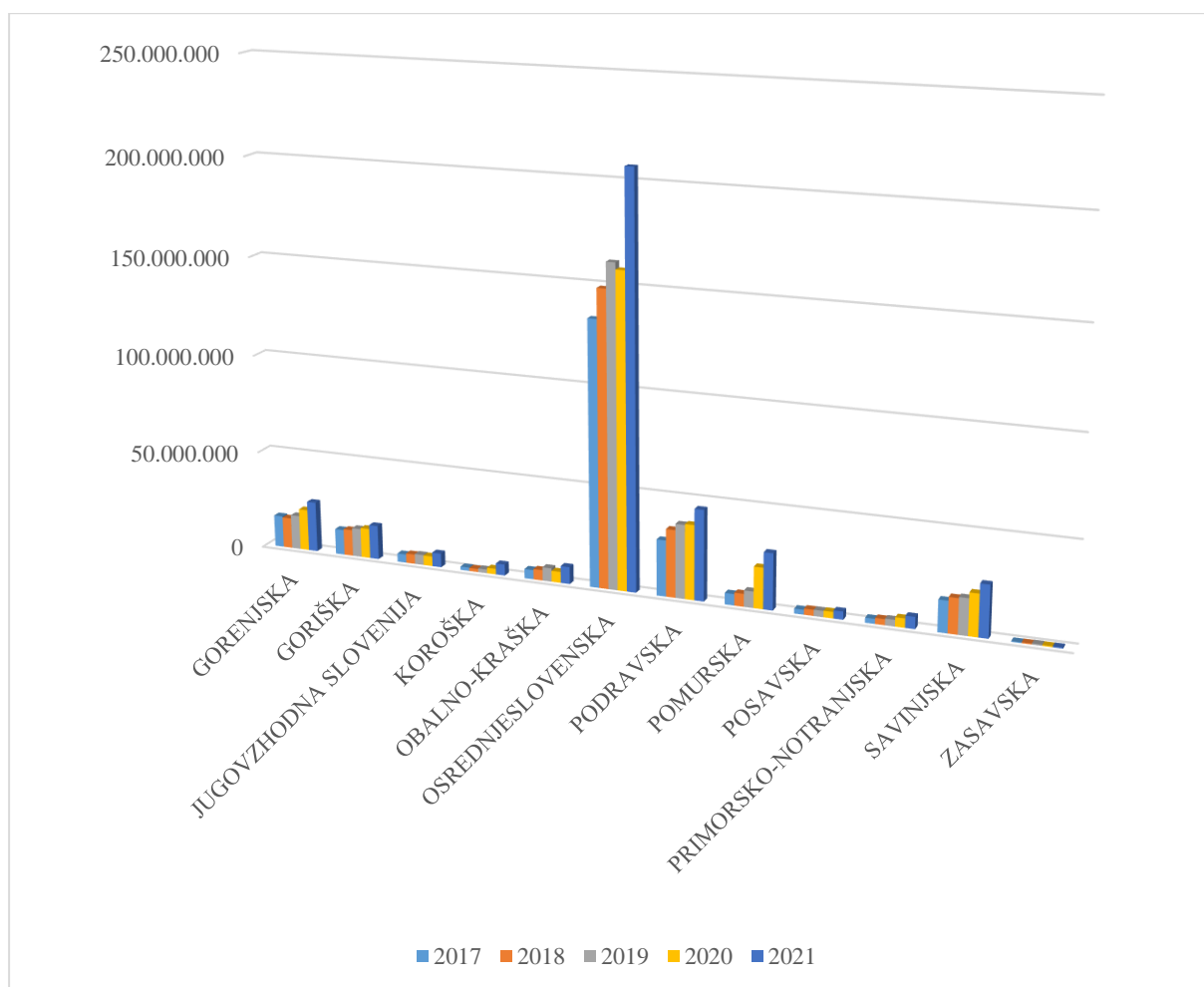
Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
JUGO- VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	4.275.277	4.830.468	5.131.045	4.957.248	7.044.986	1,65
	Javni viri	756.629	842.045	862.824	1.166.821	1.432.360	
	Tržna dejavnost	3.088.312	3.425.939	3.856.904	3.522.525	5.093.830	
	Ostalo	430.336	562.484	411.317	267.903	518.796	
KOROŠKA	Skupaj	1.719.522	1.577.012	1.878.285	2.857.506	5.656.797	3,29
	Javni viri	138.367	389.012	688.092	772.087	815.902	
	Tržna dejavnost	604.933	690.165	878.683	1.841.193	4.581.034	
	Ostalo	976.223	497.835	311.510	244.225	259.860	
OBALNO- KRAŠKA	Skupaj	4.723.457	5.335.099	6.807.892	5.601.311	8.623.167	1,83
	Javni viri	714.505	933.805	1.333.861	1.449.804	3.098.780	
	Tržna dejavnost	3.752.473	4.168.528	5.085.284	3.890.491	5.159.545	
	Ostalo	256.479	232.766	388.746	261.016	364.843	
OSREDNJE- SLOVENSKA	Skupaj	133.564.327	148.582.960	161.466.568	158.096.676	207.000.979	1,55
	Javni viri	28.598.283	31.168.947	35.904.677	38.919.704	46.167.127	
	Tržna dejavnost	93.955.316	107.341.560	113.972.261	109.326.717	145.527.405	
	Ostalo	11.010.727	10.072.453	11.589.630	9.850.255	15.306.448	
PODRAVSKA	Skupaj	28.260.608	34.015.015	37.179.144	37.673.595	45.730.087	1,62
	Javni viri	4.107.193	5.761.739	9.517.486	9.669.375	13.003.435	
	Tržna dejavnost	21.837.955	24.640.014	23.803.211	23.425.482	27.749.208	
	Ostalo	2.315.460	3.613.262	3.858.448	4.578.738	4.977.443	
POMURSKA	Skupaj	5.732.734	6.479.610	8.237.423	20.708.933	28.446.515	4,96
	Javni viri	519.912	722.610	1.032.319	1.700.479	15.083.541	
	Tržna dejavnost	3.950.907	4.385.394	5.308.709	8.096.432	10.483.533	
	Ostalo	1.261.915	1.371.605	1.896.395	10.912.022	2.879.441	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
POSAVSKA	Skupaj	2.435.921	3.061.084	3.124.341	3.247.778	4.093.315	1,68
	Javni viri	531.889	624.032	669.489	838.735	1.187.994	
	Tržna dejavnost	1.818.110	2.165.839	2.168.565	2.119.980	2.529.977	
	Ostalo	85.922	271.213	286.288	289.064	375.343	
PRIMORSKO- NOTRANJSKA	Skupaj	2.495.111	2.993.198	3.326.030	4.629.905	6.012.118	2,41
	Javni viri	81.610	138.322	110.923	545.882	517.979	
	Tržna dejavnost	2.126.274	2.238.235	2.666.648	3.643.631	5.044.951	
	Ostalo	287.227	616.641	548.459	440.392	449.188	
SAVINJSKA	Skupaj	15.937.295	17.796.343	18.382.883	21.242.243	26.169.354	1,64
	Javni viri	2.559.712	3.020.718	2.517.424	3.313.653	3.849.065	
	Tržna dejavnost	9.106.257	10.378.562	11.220.144	12.872.163	16.977.599	
	Ostalo	4.271.326	4.397.063	4.645.315	5.056.428	5.342.690	
ZASAVSKA	Skupaj	403.685	467.688	588.700	482.455	537.610	1,33
	Javni viri	71.894	19.047	107.058	28.095	59.797	
	Tržna dejavnost	303.689	411.231	419.170	258.839	424.215	
	Ostalo	28.101	37.409	62.471	195.521	53.598	

Vir: AJPES

Slika 3.8 prikazuje skupne prihodke zavodov po regijah in letih. Skupni prihodki zavodov so se v letih 2017-2021 povečali v vseh regijah, najbolj v pomurski (indeks 2021/2017 je 4,96) in koroški regiji (indeks 2021/2017 je 3,29). Najmanj so se povečali v goriški in zasavski regiji, ampak tudi v teh regijah so se zvišali kar za tretjino. V nadaljevanju je predstavljena struktura prihodkov po virih.

Slika 3.8: Skupni prihodki zavodov po regijah in letih 2017-2021

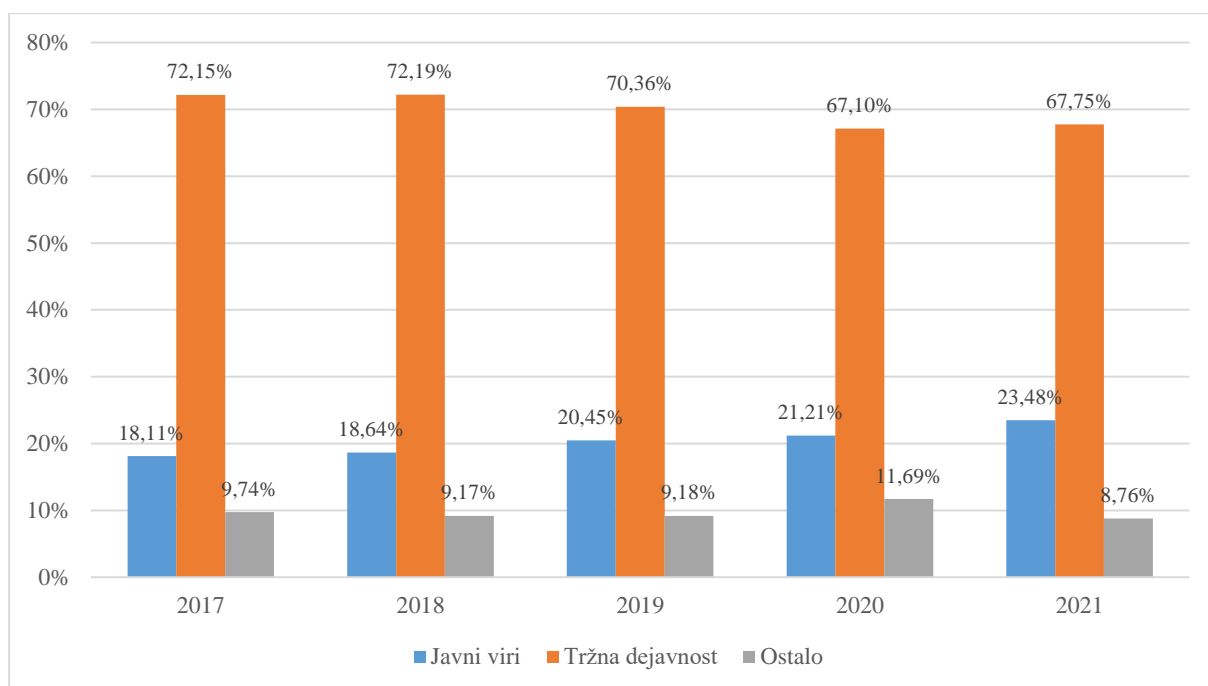
Vir: AJPES

Prihodki zavodov po virih

Na podlagi podatkov prikazanih v Preglednici 3.6 so v nadaljevanju grafično (Slika 3.9) prikazani prihodki zavodov po strukturi njihovega pridobivanja. Izkazalo se je, da zasebni zavodi daleč največ prihodkov pridobijo iz tržne dejavnosti (več kot dve tretjini), medtem ko se delež javnih virov v letih 2017-2021 giblje med 18 in 24 %. Ostali⁵ prihodki se gibljejo okrog 10%.

⁵ Pod ostalo so vključeni prihodki, ki so jih zavodi poročali pod druge poslovne prihodke (AOP 125), finančne prihodke (AOP 153) in druge prihodke (AOP 178). V praksi gre za donacije, članarine, sredstva tujih financerjev ipd.

Slika 3.9: Viri financiranja zavodov v obdobju 2017-2021

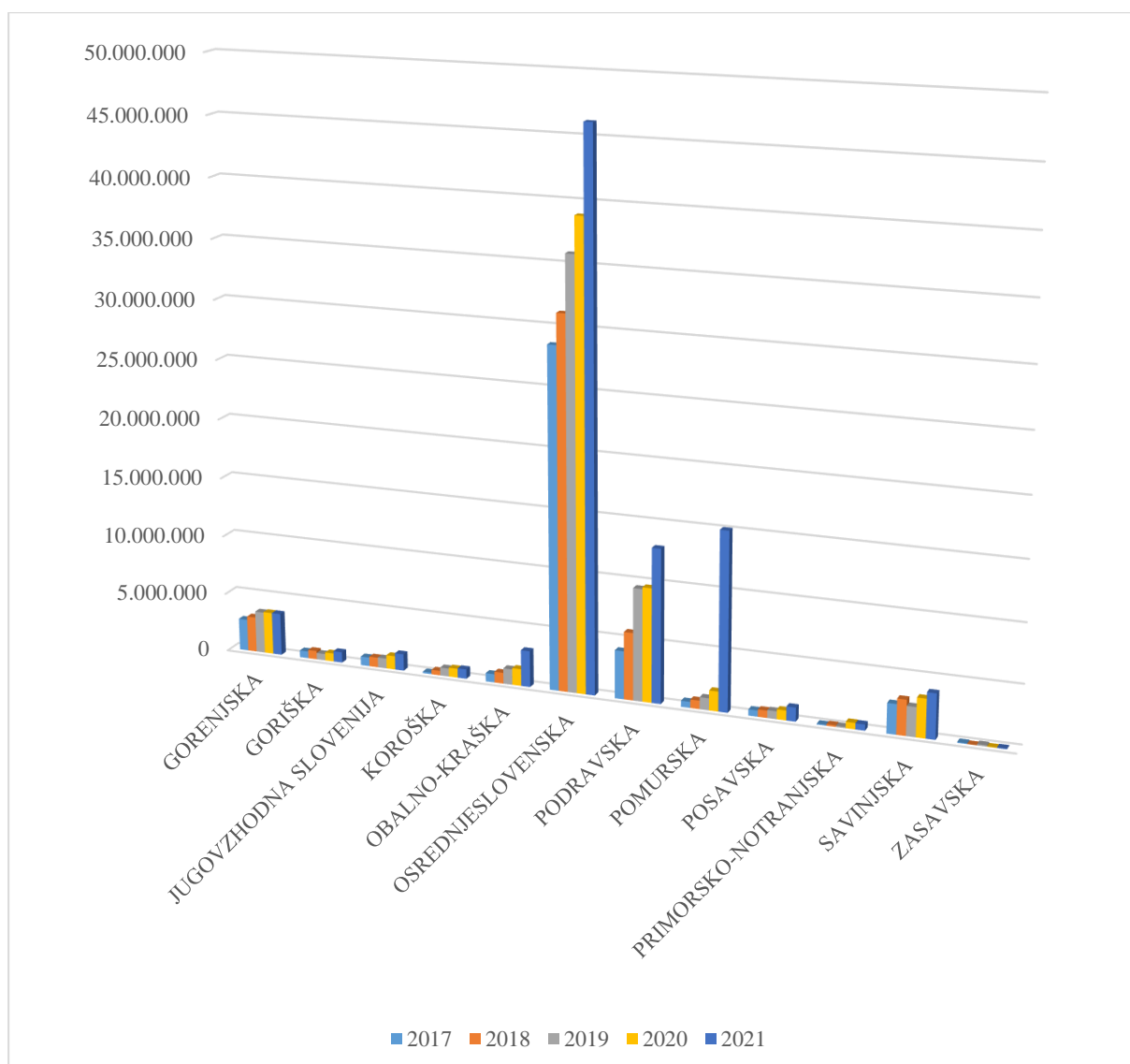

Vir: AJPES

Prihodki zavodov iz javnih virov

Prav tako smo v nadaljevanju iz podatkov prikazanih v Preglednici 3.6 grafično (Slika 3.10) prikazali prihodke zavodov iz javnih virov v opazovanem obdobju. Slika 3.10 prikazuje, da je višina prihodkov iz javnih virov za zavode v vseh regijah v trendu zviševanja, pri čemer je največji skok zabeležen v pomurski, podravski in osrednjeslovenski regiji. Takšen naraščajoč trend v vseh regijah za zavode se razlikuje od zabeleženih prihodkov iz javnih virov po regijah pri društvih (glej Sliko 3.7).

Slika 3.10: Višina javnih virov zavodov po regijah za obdobje 2017-2021

Vir: AJPES

Prihodki ustanov

Za razliko od društev in zavodov, katerih prihodki so se v letih 2017-2021 večinoma zviševali, so se prihodki ustanov v nekaterih regijah znižali (indeks 2021/2017 – jugovzhodna Slovenija 0,60, savinjska 0,86 in goriška 0,97). Kljub temu je bil v sedmih regijah (gorenjska, koroška, osrednjeslovenske, podravska, pomurska, posavska, zasavska) trend gibanja skupnih prihodkov v obdobju 2017-2021 naraščajoč, pri čemer so se skupni prihodki ustanov najbolj zvišali v zasavski regiji (indeks 2021/2017 je bil 4,79).

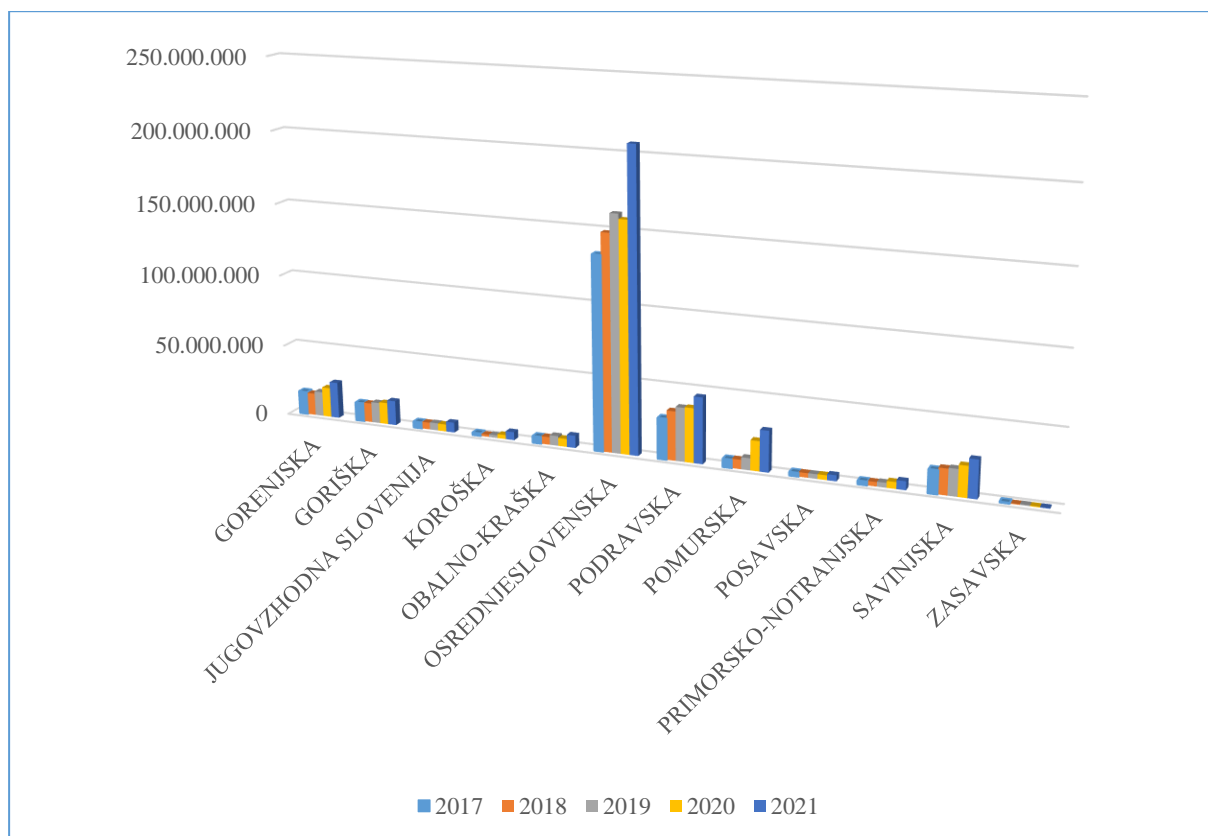
Preglednica 3.7: Prihodki ustanov po regijah, virih in letih 2017-2021

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
GORENJSKA	Skupaj	772.674	834.256	939.124	771.527	885.333	1,15
	Javni viri	288.905	284.215	365.275	471.945	533.906	
	Tržna dejavnost	222.367	222.646	296.740	87.225	136.146	
	Ostalo	261.402	327.395	277.109	212.356	215.280	
GORIŠKA	Skupaj	598.490	714.477	755.177	547.438	580.521	0,97
	Javni viri	166.593	178.754	126.364	108.210	110.953	
	Tržna dejavnost	113.851	142.784	146.354	124.809	121.454	
	Ostalo	318.046	392.938	482.459	314.419	348.113	
JUGO-VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	72.817	52.842	51.648	52.062	43.566	0,60
	Javni viri	34.180	24.361	28.486	26.490	31.025	
	Tržna dejavnost	2.796	0	0	0	0	
	Ostalo	35.841	28.481	23.162	25.572	12.542	
KOROŠKA	Skupaj	256.449	200.057	232.829	230.087	298.245	1,16
	Javni viri	0	0	0	0	0	
	Tržna dejavnost	248.395	188.961	217.879	214.442	292.372	
	Ostalo	8.054	11.095	14.950	15.644	5.873	
OBALNO-KRAŠKA	Skupaj	15.938	24.893	31.818	21.317	15.064	0,95
	Javni viri	1.720	5.770	2.000	13.731	12.286	
	Tržna dejavnost	14.145	19.034	28.972	6.404	1.130	
	Ostalo	73	89	846	1.182	1.648	
OSREDNJE-SLOVENSKA	Skupaj	4.790.107	5.571.650	8.768.617	5.880.272	6.899.562	1,44
	Javni viri	2.395.456	2.637.935	3.225.590	2.944.102	3.500.795	
	Tržna dejavnost	647.841	720.866	3.934.500	1.533.904	1.084.080	
	Ostalo	1.746.811	2.212.849	1.608.526	1.402.266	2.314.688	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
PODRAVSKA	Skupaj	252.540	269.190	370.935	310.567	358.667	1,42
	Javni viri	62.293	63.775	44.247	51.331	63.297	
	Tržna dejavnost	144.769	145.004	215.710	164.442	149.519	
	Ostalo	45.478	60.411	110.977	94.794	145.852	
POMURSKA	Skupaj	297.088	299.549	342.594	306.602	310.532	1,05
	Javni viri	97.015	105.602	110.094	91.284	97.365	
	Tržna dejavnost	130.921	138.957	180.482	182.592	164.871	
	Ostalo	69.152	54.991	52.017	32.726	48.296	
POSAVSKA	Skupaj	29.363	35.436	44.690	42.103	45.108	1,54
	Javni viri	2.029	0	0	0	0	
	Tržna dejavnost	8.954	9.817	26.983	14.386	6.517	
	Ostalo	18.380	25.619	17.707	27.717	38.592	
PRIMORSKO- NOTRANJSKA	Skupaj	138.036	127.160	125.617	113.019	137.643	1,00
	Javni viri	0	0	0	0	0	
	Tržna dejavnost	126.086	111.000	113.599	96.818	128.012	
	Ostalo	11.950	16.160	12.018	16.201	9.632	
SAVINJSKA	Skupaj	71.088	82.237	126.564	158.242	60.810	0,86
	Javni viri	6.020	23.760	52.028	34.409	11.152	
	Tržna dejavnost	21.561	16.863	28.606	12.308	5.724	
	Ostalo	43.506	41.613	45.930	111.524	43.934	
ZASAVSKA	Skupaj	1.585	10.444	11.677	9.066	7.586	4,79
	Javni viri	0	0	0	0	0	
	Tržna dejavnost	312	0	3.000	1.000	0	
	Ostalo	1.273	10.444	8.677	8.066	7.586	

Vir: AJPES

Slika 3.11: Skupni prihodki ustanov po regijah in letih 2017-2021

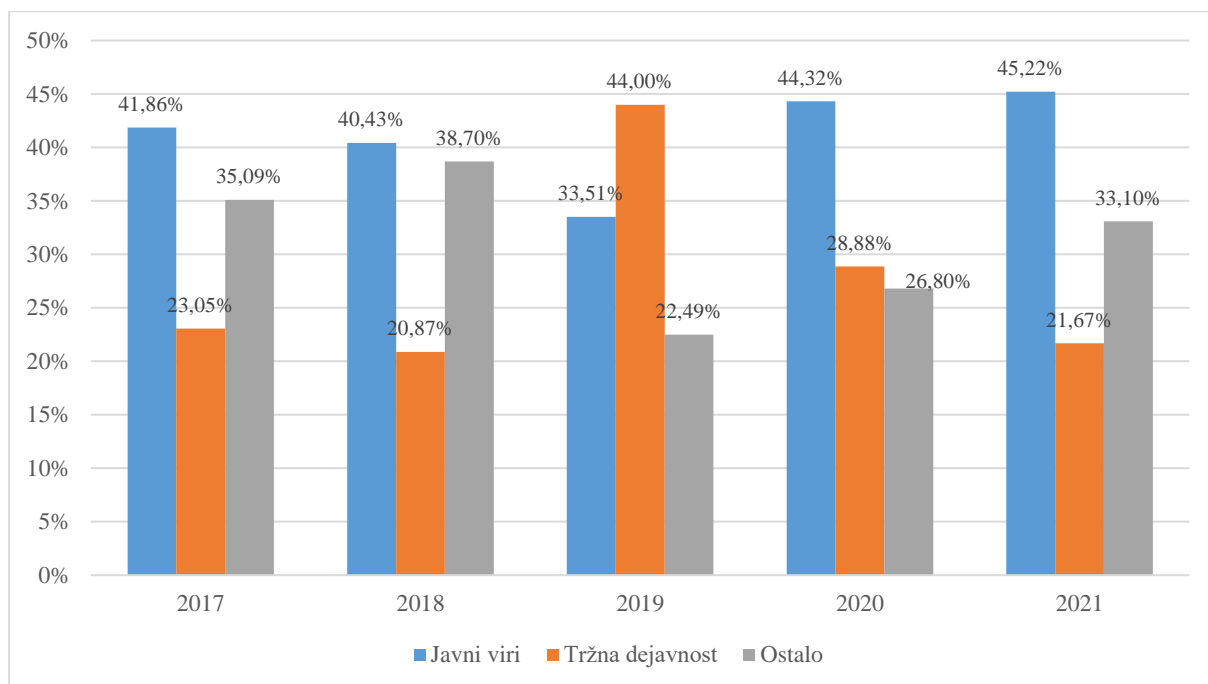
Vir: AJPES

Prihodki ustanov po virih

Na podlagi podatkov iz Preglednice 3.8 je bila opravljena analiza skupnih prihodkov ustanov v obdobju 2017-2021, kar zadeva vire teh prihodkov. Slika 3.12 prikazuje, da je delež prihodkov iz javnih virov ustanov v strukturi celotnih prihodkov narasel (iz 42 % v letu 2017 do 45 % v letu 2021), delež prihodkov iz tržne dejavnosti pa v opazovane obdobju niha, medtem ko se delež ostalih⁶ prihodkov zvišuje. Zanimivo je izpostaviti, da je v skupnih prihodkih ustanov v letu 2019 kar 44 % predstavljalo prihodke iz tržne dejavnosti, medtem ko je v ostalih letih delež teh prihodkov med 21,67 % in 28,88 %.

⁶ Enako kot pri zavodih, gre za prihodke, ki so jih ustanove poročali pod druge poslovne prihodke (AOP 125), finančne prihodke (AOP 153) in druge prihodke (AOP 178). V praksi gre donacije, sredstva tujih financerjev ipd.

Slika 3.12: Delež prihodkov iz posameznih virov ustanov v obdobju 2017-2021

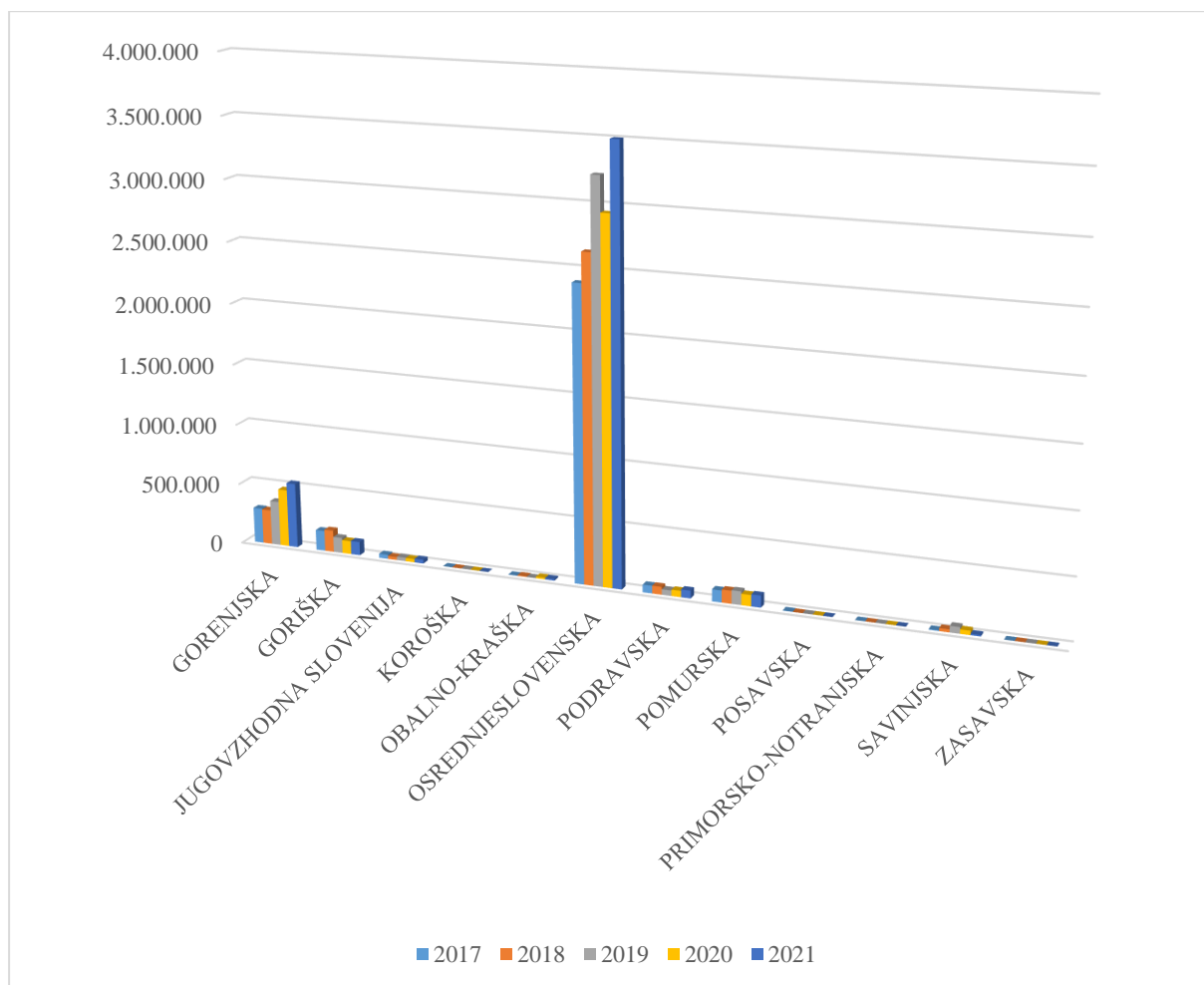

Vir: AJPES

Prihodki ustanov iz javnih virov

Na podlagi podatkov iz Preglednice 3.7 je bila opravljena natančnejša analiza prihodkov iz javnih virov za ustanove v obdobju 2017-2021. Tako so rezultati prikazani v Sliki 3.13, ki prikazuje višino zneskov prihodkov iz javnih virov po regijah in letih. Izkazalo se je, da so sicer prihodki iz javnih virov, ki pri ustanovah v povprečju v opazovanih letih znašajo dobrih 40 % vseh prihodkov, zelo neenakomerno razporejeni med regijami. Tako so prihodki iz javnih virov v osrednjeslovenski regiji, kjer je registrirano daleč največ ustanov, izrazito višji glede na ostale regije oz. odstopajo od drugih regij še bolj kot je to običajno pri ostalih kategorijah. Ustanove so namreč najmanjša skupina NVO glede na pravno obliko (majhno število ustanov), rezultati analize so tako pokazali, da so prihodki iz naslova javnih virov v ustanovah v nekaterih regijah zelo nizki oz. jih sploh ni (npr. ker ustanova ne opravlja takšnih storitev, za katere bi kandidirala na občinskih ali nacionalnih razpisih).

Slika 3.13: Višina javnih virov ustanov po regijah za obdobje 2017-2021

Vir: AJPES

3.1.2.3 Odhodki NVO

Skupni odhodki NVO

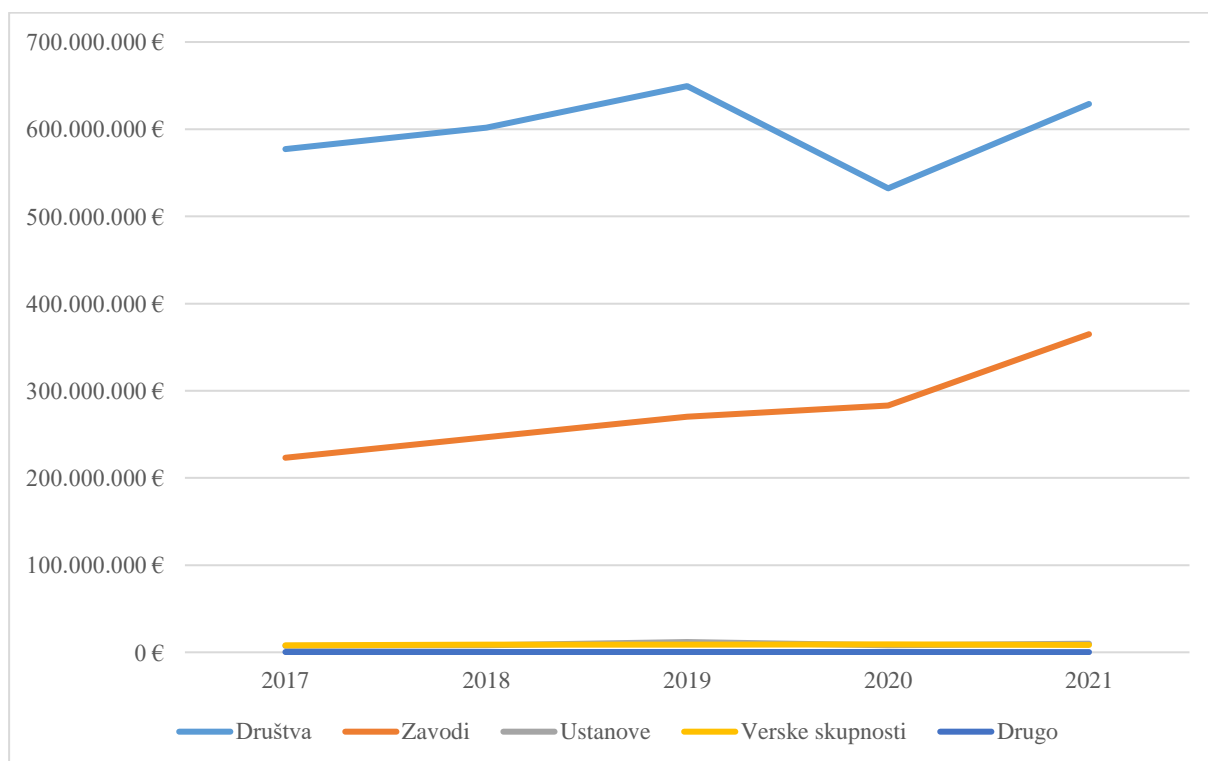
Analiza odhodkov NVO je pokazala, da sta tako višina kot indeks gibanja odhodkov NVO v Sloveniji zelo podobna sliki prihodkov, kar pomeni, da večina NVO za svoje poslovanje letno porabi vsa prejeta sredstva.

Preglednica 3.8: Skupni odhodki NVO po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021

Pravna oblika NVO	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2017/2021
Društva	577.131.882 €	601.880.785 €	649.421.874 €	532.162.274 €	629.032.321 €	1,09
Zavodi	223.159.164 €	246.808.619 €	270.082.955 €	283.002.203 €	364.856.257 €	1,63
Ustanove	7.281.628 €	8.009.277 €	11.774.656 €	8.186.255 €	9.786.021 €	1,34
Verske organizacije	8.031.159 €	8.708.814 €	8.778.182 €	9.092.328 €	8.531.042 €	1,06
Drugo	245.726 €	344.129 €	260.281 €	224.654 €	211.648 €	0,86
Skupaj	815.849.559 €	865.751.624 €	940.317.948 €	832.667.714 €	1.012.417.289 €	1,24

Vir: AJPES

Slika 3.14: Skupni odhodki NVO po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021

Vir: AJPES

Za razliko od skupnih prihodkov NVO po regijah, ki se niso znižali v nobeni regiji, so se skupni odhodki NVO v obdobju 2017-2021 znižali v dveh regijah (indeks 2021/2017 koroška regija 0,96 in zasavska regija 0,98). Preglednica 3.9 prikazuje skupne odhodke NVO po regijah in pravnih oblikah v obdobju 2017-2021.

Preglednica 3.9: Skupni odhodki NVO po regijah in pravnih oblikah v obdobju 2017-2020

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
GORENJSKA	Skupaj	75.483.596	82.745.673	86.196.001	70.303.471	88.027.282	1,17
	Društvo	60.891.190	67.069.554	68.867.854	53.566.806	69.874.196	
	Zavod	13.780.663	14.683.763	16.383.436	15.967.097	17.225.481	
	Ustanova	787.438	973.151	928.869	758.595	916.915	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	24.306	19.206	15.842	10.974	10.690	
GORIŠKA	Skupaj	37.136.643	38.789.652	40.936.650	34.540.131	40.175.276	1,08
	Društvo	23.357.316	24.584.491	25.879.492	19.302.986	23.174.244	
	Zavod	12.405.482	12.699.458	13.473.713	13.853.338	15.597.906	
	Ustanova	600.910	702.927	746.517	526.179	551.095	
	Verska organizacija	742.632	751.025	805.976	801.204	790.666	
	Drugo	30.303	51.751	30.953	56.423	61.365	
JUGO-VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	29.513.216	31.379.436	32.110.163	25.273.354	30.601.950	1,04
	Društvo	24.978.947	26.113.452	26.833.375	20.596.344	25.089.713	
	Zavod	4.060.354	4.581.830	4.848.408	4.419.668	5.195.040	
	Ustanova	62.837	58.902	57.101	57.372	50.975	
	Verska organizacija	393.479	607.936	362.355	194.886	261.348	
	Drugo	17.600	17.316	8.925	5.085	4.874	
KOROŠKA	Skupaj	12.086.792	12.269.060	13.347.886	10.122.957	11.560.364	0,96
	Društvo	10.474.377	10.662.528	11.493.402	8.388.202	9.524.113	
	Zavod	1.400.444	1.410.600	1.596.450	1.528.201	1.807.369	
	Ustanova	187.098	172.098	230.364	186.028	208.569	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	24.874	23.833	27.669	20.526	20.314	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
OBALNO-KRAŠKA	Skupaj	27.423.050	30.021.830	32.548.744	28.034.078	33.366.408	1,22
	Društva	23.330.130	25.425.387	27.054.724	23.038.179	27.442.850	
	Zavod	4.068.054	4.576.150	5.463.198	4.975.153	5.907.918	
	Ustanova	24.866	20.293	30.822	20.746	15.639	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	
OSREDNJE-SLOVENSKA	Skupaj	390.871.424	412.078.671	451.905.974	402.110.225	480.942.572	1,23
	Društvo	260.944.799	269.012.658	297.181.605	255.107.302	300.906.617	
	Zavod	123.009.569	135.417.633	143.667.211	138.401.741	169.369.423	
	Ustanova	4.759.228	5.191.388	8.538.414	5.570.508	6.668.390	
	Verska organizacija	2.129.447	2.428.345	2.480.946	2.999.746	3.976.582	
	Drugo	28.380	28.648	37.799	30.928	21.560	
PODRAVSKA	Skupaj	102.224.624	105.287.519	114.556.570	102.003.622	114.683.416	1,12
	Društvo	73.013.738	71.535.348	77.944.131	65.701.237	72.974.997	
	Zavod	27.206.816	31.688.321	34.268.612	33.931.224	39.049.977	
	Ustanova	245.237	236.006	430.551	273.543	250.121	
	Verska organizacija	1.742.585	1.784.426	1.875.690	2.071.419	2.380.534	
	Drugo	16.247	43.417	37.586	26.199	27.787	
POMURSKA	Skupaj	26.743.493	30.510.894	35.541.402	25.679.304	30.425.893	1,14
	Društvo	20.093.090	23.080.643	27.280.892	17.260.652	21.034.164	
	Zavod	5.733.917	6.279.785	7.079.504	7.414.672	8.349.304	
	Ustanova	237.463	276.021	337.316	306.468	326.476	
	Verska organizacija	620.717	759.762	773.757	666.786	694.147	
	Drugo	58.306	114.683	69.933	30.726	21.802	

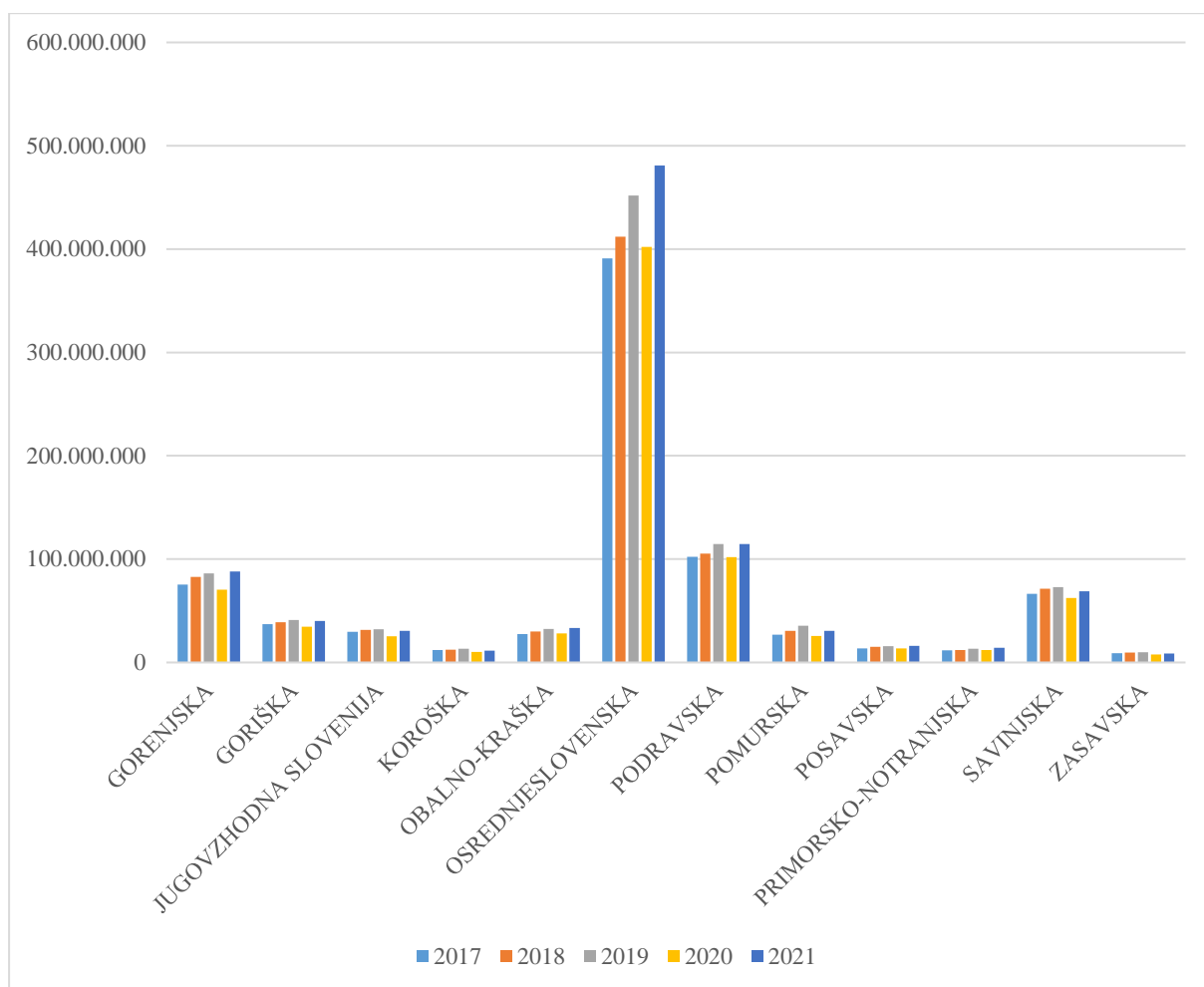

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
POSAVSKA	Skupaj	13.632.121	15.096.825	15.828.513	13.445.766	15.985.925	1,17
	Društvo	11.266.048	12.318.396	12.785.515	10.433.534	12.569.225	
	Zavod	2.318.341	2.727.073	3.001.017	2.979.382	3.375.269	
	Ustanova	32.310	29.600	36.750	30.105	38.434	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	15.422	21.755	5.231	2.745	2.997	
PRIMORSKO- NOTRANJSKA	Skupaj	11.685.092	12.157.528	13.150.454	12.067.646	14.264.783	1,22
	Društvo	9.135.426	9.149.782	9.804.298	7.546.064	8.452.257	
	Zavod	2.423.136	2.874.431	3.220.347	4.410.963	5.665.573	
	Ustanova	126.025	131.803	125.553	108.760	143.415	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	505	1.513	255	1.860	3.538	
SAVINJSKA	Skupaj	66.517.523	71.259.351	72.874.177	62.260.785	68.946.755	1,04
	Društvo	51.145.268	53.921.645	55.047.405	43.915.274	49.724.365	
	Zavod	14.332.575	16.269.896	16.735.796	17.257.390	18.731.922	
	Ustanova	59.235	53.456	69.239	43.204	26.052	
	Verska organizacija	950.738	992.459	995.712	1.005.794	427.766	
	Drugo	29.708	21.895	26.026	39.124	36.650	
ZASAVSKA	Skupaj	8.917.851	9.426.980	9.747.661	7.695.963	8.746.796	0,98
	Društvo	8.501.553	9.006.902	9.249.181	7.305.695	8.265.580	
	Zavod	408.952	417.188	488.650	382.538	478.482	
	Ustanova	7.270	2.778	9.768	7.665	2.662	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	76	112	62	64	72	

Vir: AJPES

V nadaljnjo analizo so bili vzeti podatki za vse NVO v obdobju 2017-2021 po regijah. Tako Slika 3.15 prikazuje gibanje skupnih odhodkov NVO po regijah. Opazno je, da so v letu 2020 skupni odhodki narasli glede na leto poprej (2019), razen v gorenjski regiji, medtem ko so v letu 2021 (glede na leto 2020) zopet narasli.

Slika 3.15: Skupni odhodki NVO po regijah in letih 2017-2021

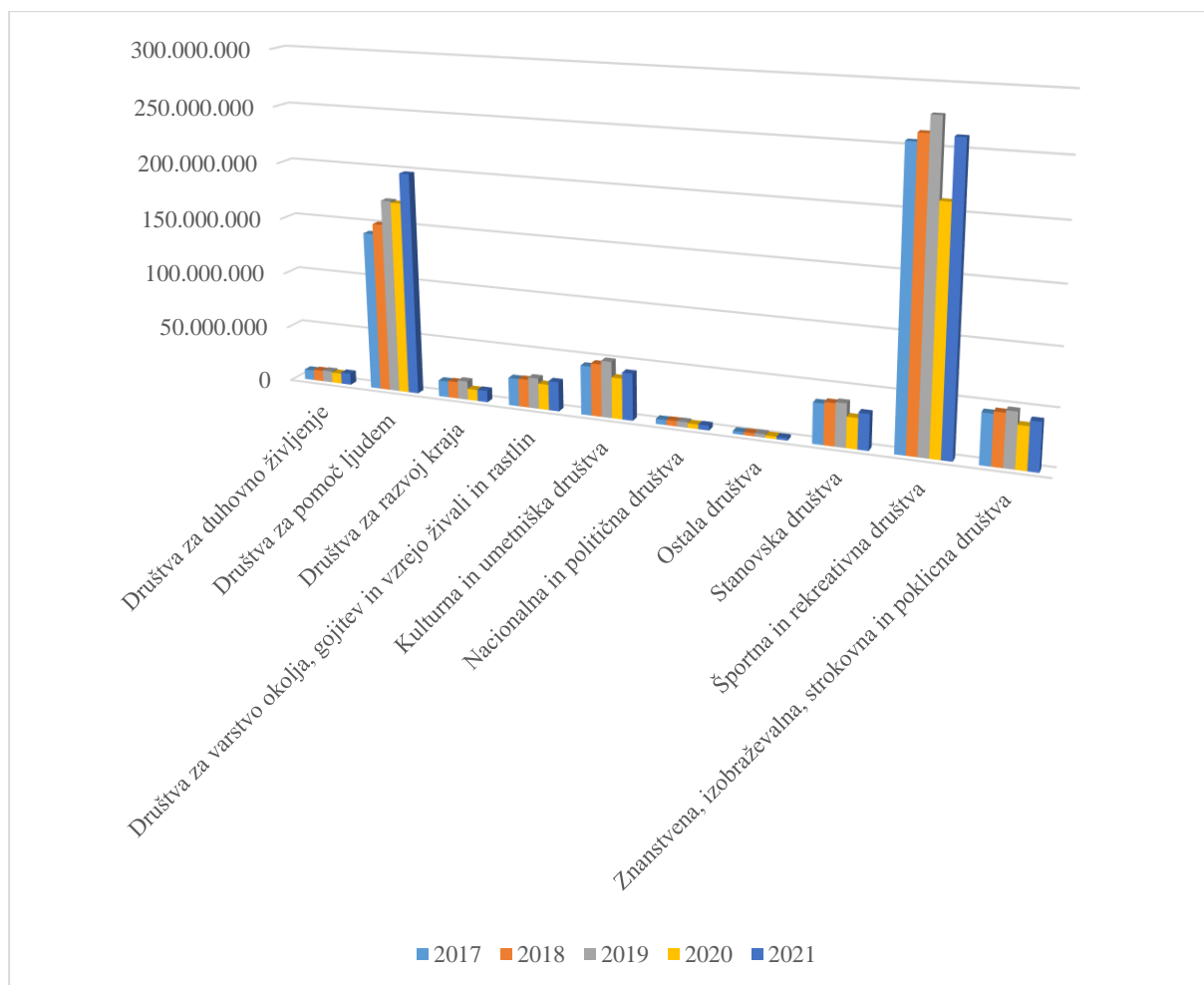

Vir: AJPES

Skupni odhodki društev

Analiza podatkov o skupnih odhodkih društev v opazovanem obdobju je pokazala, da so se skupni odhodki najbolj povečali društvom za pomoč ljudem. Odhodki društev po regijah in skupinah v obdobju 2017-2021). Tako so se odhodki društev za pomoč ljudem v obdobju 2017 do 2021 povečala za 39,3 %. Podobno izstopajo tudi športna in rekreativna društva ter kulturna društva, katerim so se odhodki glede na preostala leta najbolj znižali v 2020, kar je razumljivo, saj so to društva, ki so najbolj množična in hkrati izvajajo dejavnosti, na katere so omejitve COVID-19 najbolj vplivale.

Slika 3.16: Odhodki posameznih skupin društev po letih 2017-2021

Vir: AJPES

3.1.2.4 Zaposlovanje v NVO

Skupno število zaposlenih

Glede na podatke predstavljene v Preglednici 3.10 se je skupno število zaposlenih v NVO v opazovanem obdobju povečalo (indeks 2021/2017 je 1,63), tako je bilo leta 2021 v sektorju zaposlenih več kot 12.000 ljudi, kar kaže na krepitev profesionaliziranosti NVO sektorja. Glede na pravno obliko je največ zaposlenih v zavodih, čeprav je zavodov po številu precej manj kot društev, kar pa ne preseneča glede na namen posamezne pravne oblike. Če je namen večine društev druženje ljudi s podobnimi interesi, so zasebni zavodi že po Zakonu o zavodih ustanovljeni za opravljanje storitev na področju socialnega varstva, zdravstva, izobraževanja, ipd.

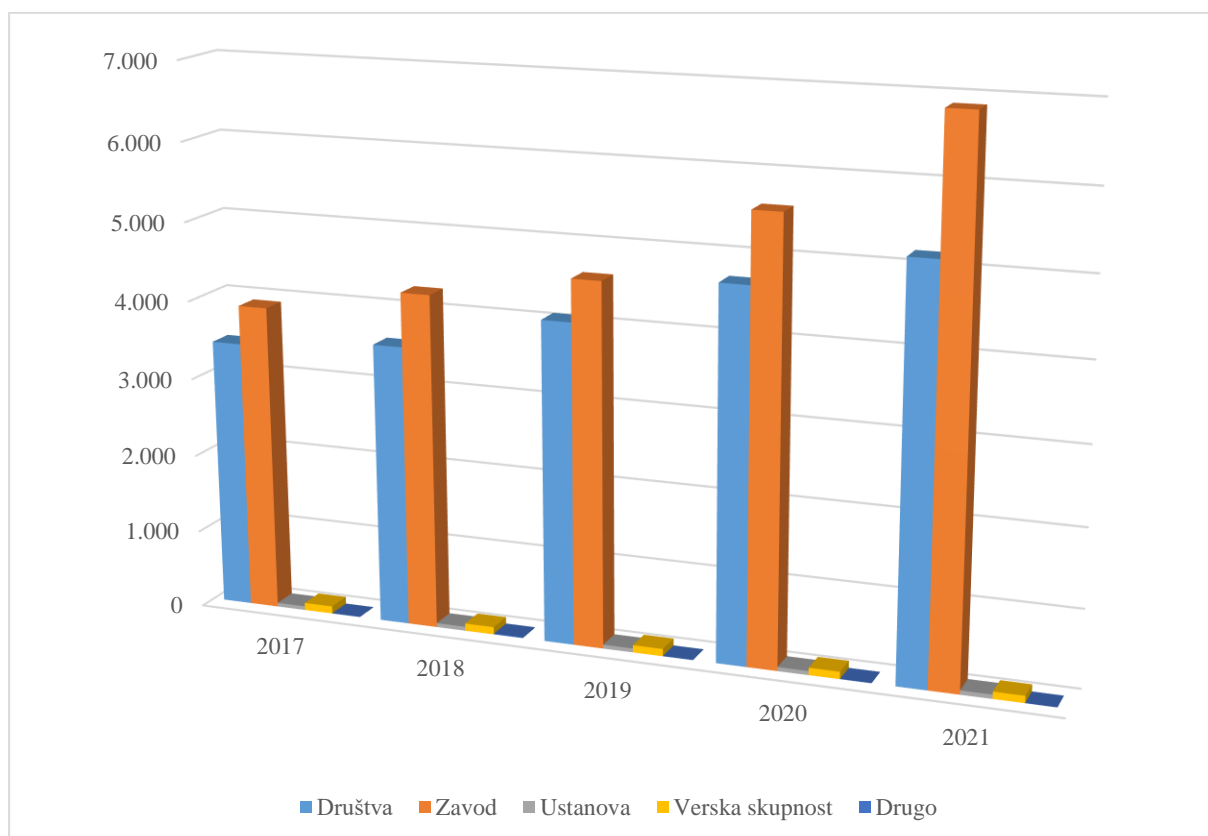
Prav tako je iz Preglednice 3.10 opazno, da je trend naraščanja števila zaposlenih v opazovanem obdobju izrazitejši pri zavodih (indeks 2021/2017 je 1,76) kot pri društvih (indeks 2021/2017 je 1,51), medtem ko se je število zaposlenih povečalo celo pri maloštevilnih ustanovah (indeks 2021/2017 je 1,10).

Preglednica 3.10: Število zaposlenih v NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021

Pravne oblike NVO	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Društva	3.427	3.580	4.077	4.704	5.176	1,51
Zavod	3.920	4.264	4.610	5.590	6.883	1,76
Ustanova	49	52	51	52	54	1,10
Verska organizacija	95	96	94	94	91	0,96
Drugo (mladinski sveti ipd.)	4	10	4	3	2	0,54
Skupaj	7.494	8.002	8.836	10.443	12.206	1,63

Vir: AJPES

Slika 3.17: Število zaposlenih v NVO po pravnih oblikah in letih 2017-2021

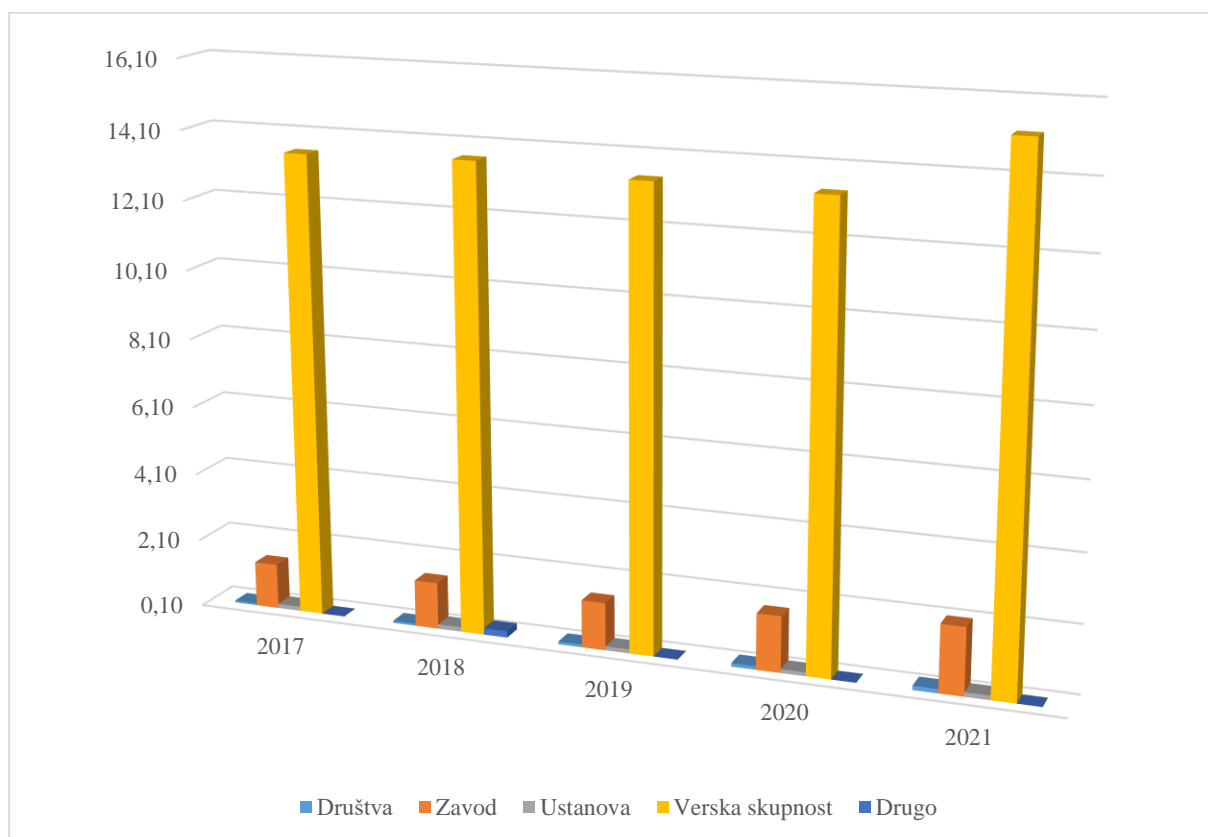
Vir: AJPES

Povprečno število zaposlenih glede na pravno obliko

Slika 3.18 prikazuje povprečno število zaposlenih na pravno obliko, pri čemer je potrebno pojasniti, da analiza vključuje vsa društva, zavode in ustanove, ki so NVO, na drugi strani pa le 7 največjih verskih organizacij. V teh 7 verskih organizacijah je skupaj zaposlenih približno 90 ljudi, saj gre za zelo velike humanitarne organizacije. Ne pomeni pa to, da so verske organizacije najbolj profesionalizirana pravna oblika NVO. Dejansko so to zavodi, ki imajo

veliko večje število zaposlenih kot npr. društva. Enako kot pri prihodkih, to izhaja iz narave njihove dejavnosti, saj so že v osnovi ustanovljeni za izvajanje javnih storitev.

Slika 3.18: Povprečno število zaposlenih v NVO glede na pravno obliko po letih 2017-2021

Vir: AJPES

Število zaposlenih v NVO po regijah

Analiza števila zaposlenih v NVO po regijah, ki je prikazana v Preglednici 3.11 in Sliki 3.19 je pokazala, da se je število le-teh najbolj povečalo v koroški regiji (indeks 2021/2017 je 3,61), v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 3,34), primorsko-notranjski regiji (indeks 2021/2017 je 1,99) in posavski regiji (indeks 2021/2017 je 1,94). V zasavski regiji je število zaposlenih ostalo bolj ali manj enako (indeks 2021/2017 je 1,08).

Preglednica 3.11: Število zaposlenih v NVO po regijah, pravnih oblikah in letih 2017-2021

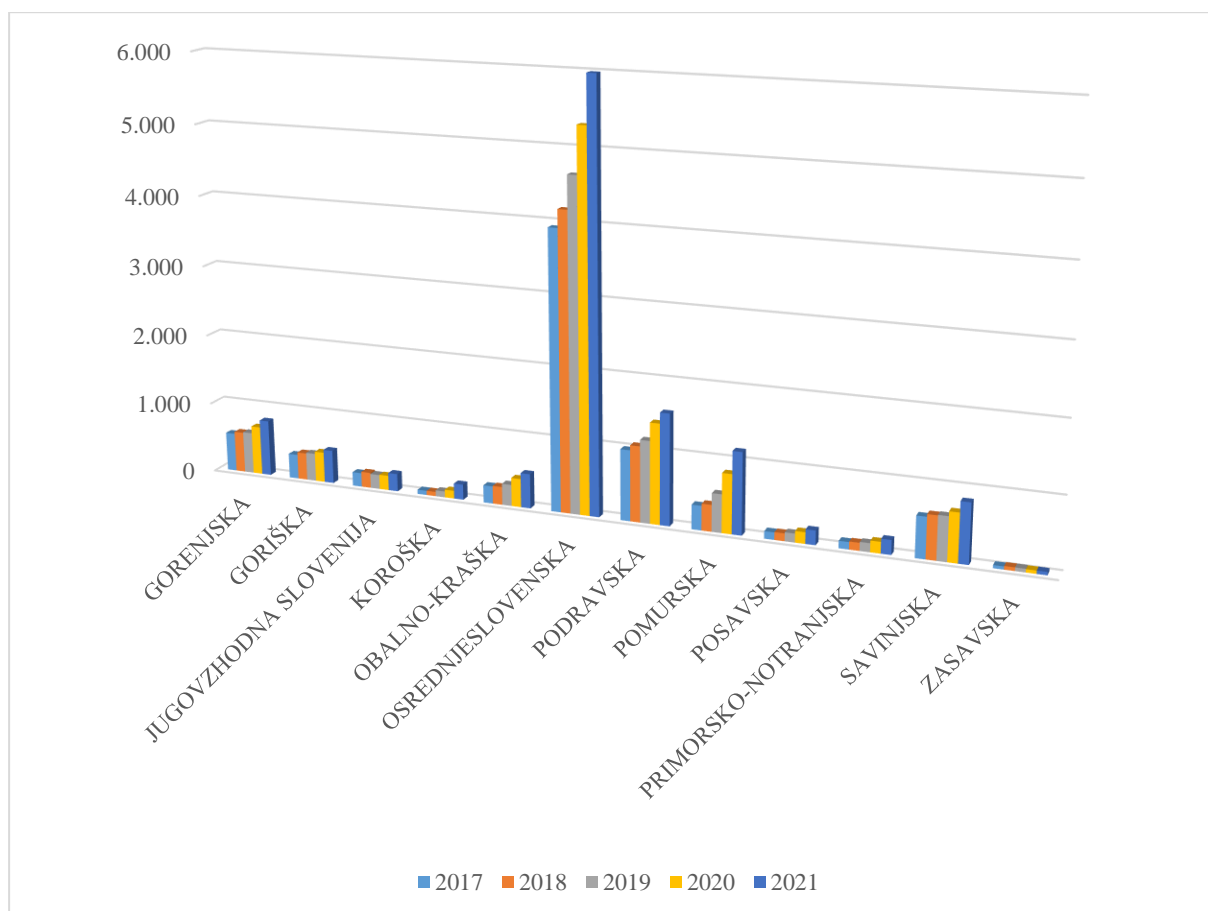
Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
GORENJSKA	Skupaj	548	579	588	690	794	1,45
	Društvo	248	244	250	255	279	
	Zavod	295	330	331	429	508	
	Ustanova	5	5	6	6	6	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	
GORIŠKA	Skupaj	349	386	397	429	472	1,35
	Društvo	80	102	110	131	147	
	Zavod	246	258	262	274	301	
	Ustanova	13	14	13	12	12	
	Verska organizacija	10	10	11	11	11	
	Drugo	0	2	1	2	1	
JUGO-VZHODNA SLOVENIJA	Skupaj	197	218	203	208	250	1,27
	Društvo	107	115	93	97	110	
	Zavod	87	99	106	107	136	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	3	3	4	4	4	
	Drugo	0	0	0	0	0	
KOROŠKA	Skupaj	60	61	85	112	217	3,61
	Društvo	34	35	37	34	31	
	Zavod	26	27	48	77	186	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	
OBALNO-KRAŠKA	Skupaj	247	255	302	403	488	1,98
	Društvo	163	168	195	307	317	
	Zavod	84	86	107	96	171	
	Ustanova	1	1	1	0	0	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/ 2017
OSREDNJE-SLOVENSKA	Skupaj	3.929	4.181	4.649	5.306	5.982	1,52
	Društvo	1.897	1.972	2.275	2.658	2.916	
	Zavod	1.990	2.164	2.330	2.600	3.024	
	Ustanova	21	25	24	27	30	
	Verska organizacija	20	20	21	21	13	
	Drugo	0	0	0	0	0	
PODRAVSKA	Skupaj	996	1.065	1.156	1.411	1.563	1,57
	Društvo	397	419	469	670	718	
	Zavod	566	614	660	715	815	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	32	31	28	26	30	
	Drugo	0	2	0	0	0	
POMURSKA	Skupaj	344	375	539	834	1.151	3,34
	Društvo	140	147	267	135	154	
	Zavod	184	205	250	680	979	
	Ustanova	5	3	4	3	3	
	Verska organizacija	14	15	15	14	15	
	Drugo	2	5	3	1	0	
POSAVSKA	Skupaj	104	109	124	160	202	1,94
	Društvo	53	52	64	92	120	
	Zavod	49	56	60	68	82	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	1	1	0	0	0	
PRIMORSKO-NOTRANJSKA	Skupaj	102	111	124	160	204	1,99
	Društvo	48	50	47	47	48	
	Zavod	51	57	74	110	152	
	Ustanova	4	5	4	3	4	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	

Regija		2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
SAVINJSKA	Skupaj	575	612	619	685	837	1,46
	Društvo	223	235	231	242	297	
	Zavod	337	360	372	425	521	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	15	16	15	18	18	
	Drugo	1	1	0	1	1	
ZASAVSKA	Skupaj	43	49	49	45	46	1,08
	Društvo	37	41	38	36	39	
	Zavod	5	8	11	9	7	
	Ustanova	0	0	0	0	0	
	Verska organizacija	0	0	0	0	0	
	Drugo	0	0	0	0	0	

Vir: AJPES

Slika 3.19: Število zaposlenih v NVO po regijah in letih 2017-2021

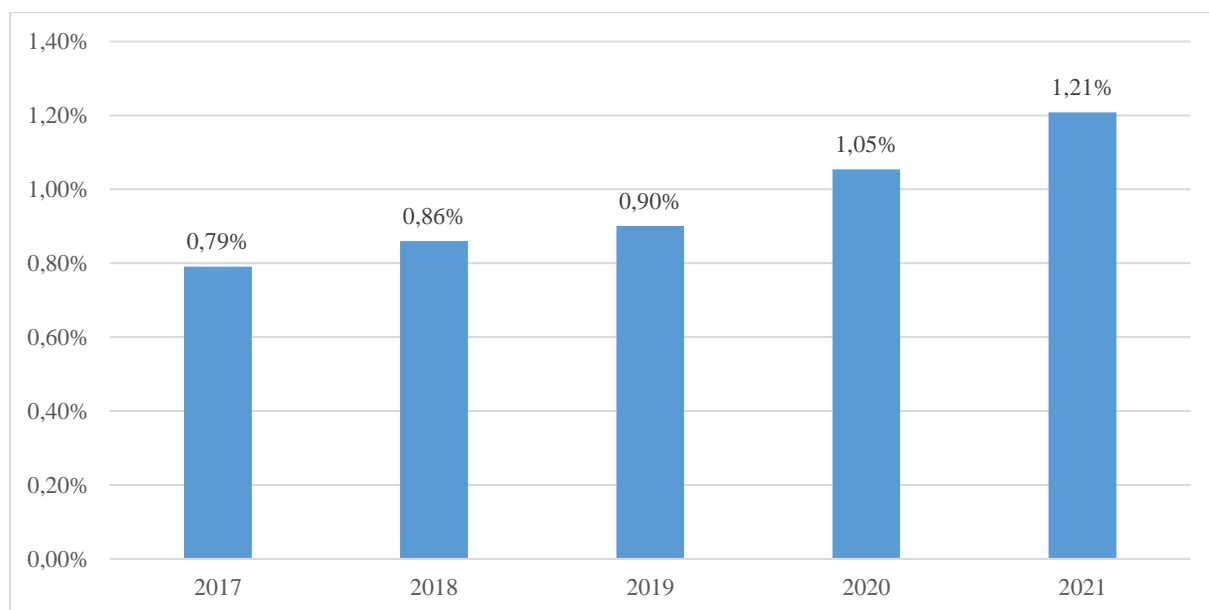
Vir: AJPES

Delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo

Delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo, prikazan na Sliki 3.20, je eden od kazalnikov razvoja nevladnega sektorja v državi. Med aktivno prebivalstvo se štejejo zaposlene osebe, samozaposlene osebe in registrirane brezposelne osebe. Delež zaposlenih v NVO iz leta v leto narašča (iz 0.8% v 2017 na 1.2% v 2021), kar je še eden od kazalnikov pozitivnega trenda razvoja NVO v zadnjih letih. Povprečje EU se sicer giblje okrog 5 %, v posameznih državah Zahodne Evrope je ta delež celo 14 %. Pri tem velja opozoriti, da je v teh državah velik del storitev, ki jih v Sloveniji poznamo kot javne storitve, privatiziran in jih izvajajo NVO (šole, bolnišnice ipd.).

Slika 3.20: Delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo po letih 2017-2021

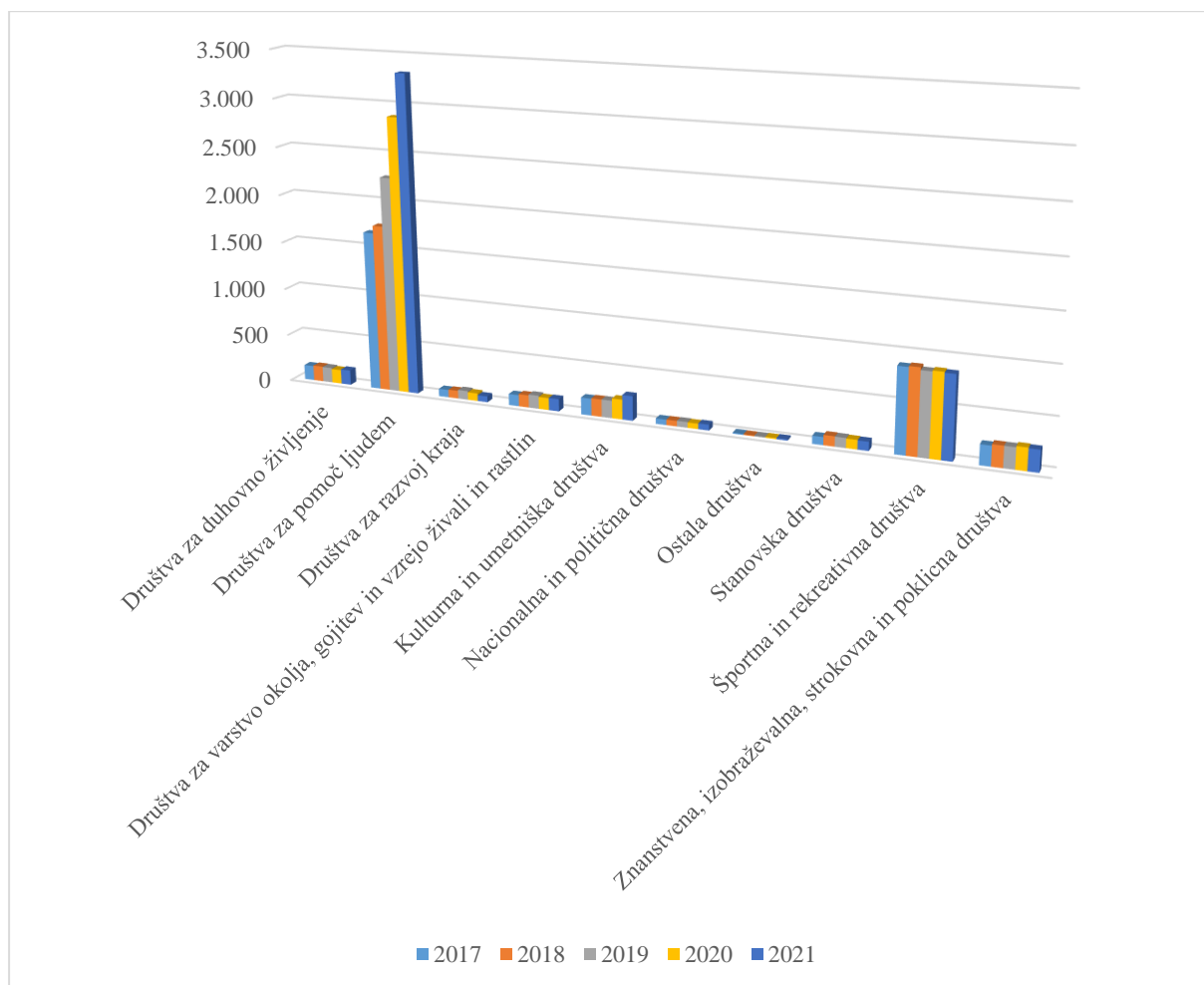

Vir: Statistični urad in AJ PES

Število zaposlenih v društvih

Analizi števila zaposlenih v društvih po regijah in skupinah društev pokaže, da je število zaposlenih v opazovanem obdobju najbolj naraščalo v posavski regiji (indeks 2021/2017 je 2,24), obalno-kraški (indeks 2021/2017 je 1,95) in podravski regiji (indeks 2021/2017 je 1,81), medtem ko je nekoliko upadlo v koroški regiji (indeks 2021/2017 je 0,91) in stagniralo v primorsko-notranjski regiji (indeks 2021/2017 je 1). Dodatna analiza števila zaposlenih v društvih v opazovanem obdobju po skupinah društev, ki je prikazana na Sliki 3.21 je pokazala, da je daleč največ zaposlenih v društvih za pomoč ljudem, kar je razumljivo, saj je ta dejavnost najbolj profesionalizirana in javno financirana. Sledijo športna in rekreativna društva, vsa ostala polja pa imajo relativno malo zaposlenih (nekje okrog 97 % društev je brez zaposlenih).

Slika 3.21: Število zaposlenih v društvih po skupinah v obdobju 2017-2021

Vir: AJPES

3.1.3 Javno financiranje NVO

3.1.3.1 Javna izplačila na nacionalni ravni

3.1.3.1.1 Javna izplačila kot izhajajo iz baze ERAR

Izplačila NVO po izbranih ministrstvih glede na pravno obliko

Javna izplačila ministrstev so v letih 2017-2021 opazno narasla (indeks 2021/2017 je 2,83), pri čemer obstajajo velike razlike med ministrstvi. Predvsem pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) je po letu 2019, ko je začel veljati Zakon o osebni asistenci, razviden velik porast. Glavnino sredstev MDDSZ namreč predstavljajo sredstva za izvajanje osebne asistencije. Tako so NVO za izvajanje osebne asistencije v letu 2021 prejele 111,74 milijona evrov od skoraj 150 milijonov (skoraj 75 %), ki so jih vsa ministrstva namenila za izvajanje za NVO. Največji indeks rasti je sicer zabeležilo Ministrstvo za finance (indeks 2021/2017 je 14,13), pri katerem pa je skupni znesek izplačil NVO v primerjavi z drugimi ministrstvi praktično zanemarljiv, zato se vsako povišanje izraža v večjem indeksu.

Preglednica 3.12: Javna izplačila NVO po izbranih ministrstvih glede na pravno obliko v obdobju 2017-2021

Ministrstvo	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks na ministrstvo 2021/2017
MDDSZ	Skupaj MDDSZ	25.205.048,52	27.483.310,77	52.675.096,63	96.455.831,74	149.395.962,24	5,93
	Društvo, zveza društev	17.409.532,54	18.832.971,77	39.418.439,41	55.145.896,08	70.539.264,07	
	Ustanova	43.500,00	62.753,68	170.819,04	30.072,72	30.000,00	
	Verska organizacija	679.633,55	707.727,23	655.051,84	664.582,22	1.098.435,78	
	Zavod	7.072.382,43	7.879.858,09	12.430.786,34	40.615.280,72	77.728.262,39	
MF	Skupaj MF	16.130,98	599.184,47	101.574,37	599.907,48	227.996,01	14,13
	Društvo, zveza društev	9.730,84	572.460,47	75.123,99	317.380,47	163.143,21	
	Verska organizacija	0,00	0,00	0,00	268.187,70	366,00	
	Zavod	6.400,14	26.724,00	26.450,38	14.339,31	64.486,80	
MGRT	Skupaj MGRT	1.104.032,40	1.815.555,96	2.099.626,94	1.480.036,20	1.700.947,81	1,54
	Društvo, zveza društev	586.826,19	851.376,22	800.992,31	622.573,18	665.338,15	
	Ustanova	0,00	0,00	6.857,42	19.973,45	46.304,79	
	Zavod	517.206,21	964.179,74	1.291.777,21	837.489,57	989.304,87	
MZI	Skupaj MZI	365.662,34	557.867,84	100.799,93	331.831,04	645.454,14	1,77
	Društvo, zveza društev	187.721,50	376.688,77	45.552,76	127.958,76	299.328,24	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	0,00	606,15	
	Zavod	177.940,84	181.179,07	55.247,17	203.872,28	345.519,75	
MIZŠ	Skupaj MIZŠ	36.078.006,87	41.598.969,33	40.150.624,60	43.648.861,36	48.995.533,08	1,36
	Društvo, zveza društev	13.012.527,92	16.348.721,45	15.669.787,30	15.236.476,79	17.052.249,03	
	Mladinski svet	0,00	92.079,00	7.080,00	0,00	0,00	
	Ustanova	73.666,50	86.575,50	85.612,50	89.144,96	87.300,00	

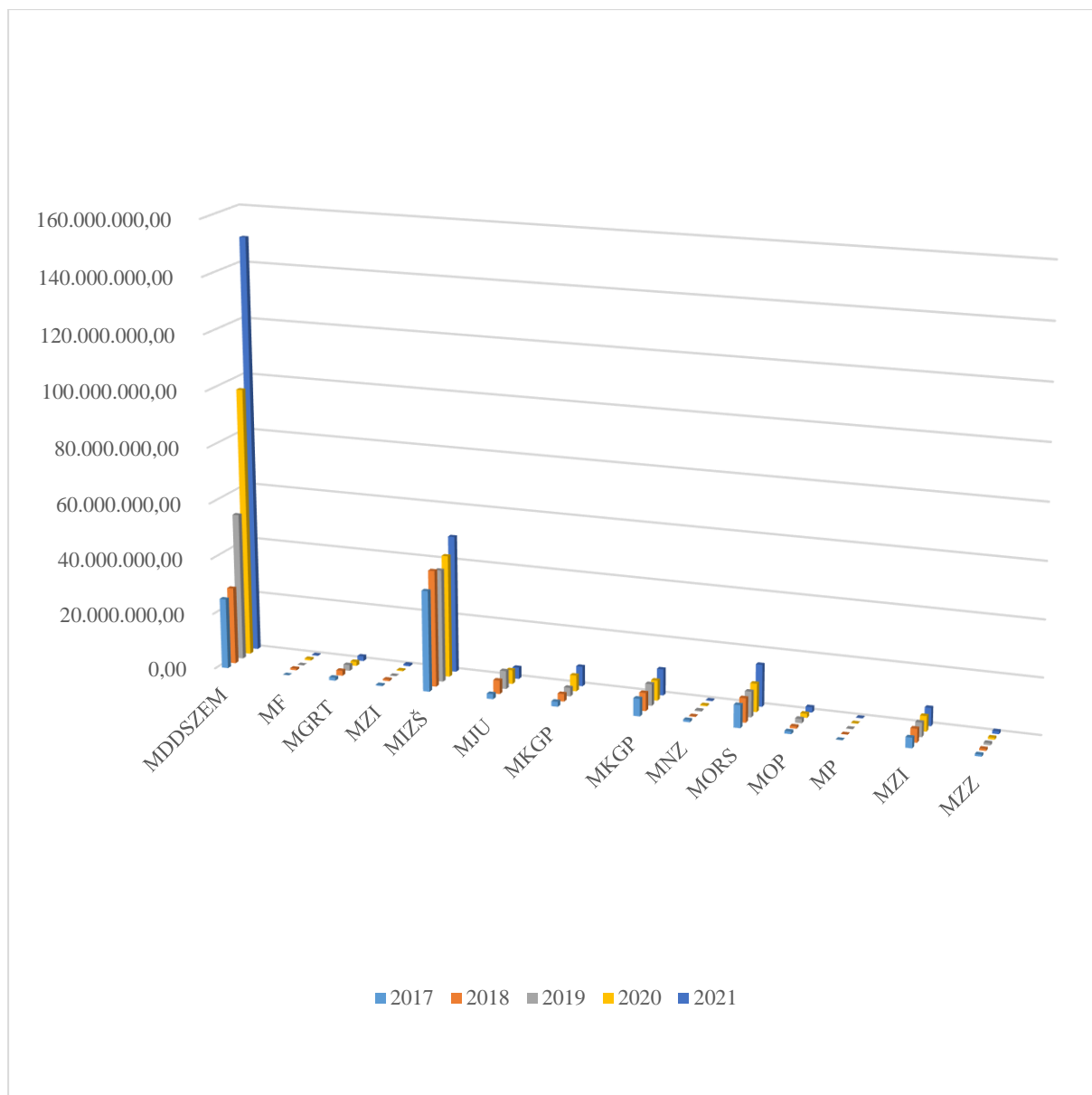
Ministrstvo	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks na ministrstvo 2021/2017
	Zavod	22.991.812,45	25.071.593,38	24.388.144,80	28.323.239,61	31.855.984,05	
MJU	Skupaj MJU	1.833.934,99	4.864.238,64	6.448.730,06	4.963.843,42	4.047.039,66	2,21
	Društvo, zveza društev	912.661,14	2.574.044,53	3.006.840,14	2.104.327,66	1.857.962,24	
	Ustanova	224.223,76	270.312,02	342.097,25	179.958,36	191.326,15	
	Verska organizacija	0,00	242.048,40	24.084,35	0,00	0,00	
	Zavod	697.050,09	1.777.833,69	3.075.708,32	2.679.557,40	1.997.751,27	
MKGP	Skupaj MKGP	1.774.255,16	2.680.770,00	3.063.020,14	5.669.293,04	7.011.112,58	3,95
	Društvo, zveza društev	1.607.075,63	2.130.767,84	2.432.558,18	4.433.665,90	5.810.247,60	
	Mladinski svet	0,00	0,00	834,04	1.785,00	170,00	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	11.214,67	21.717,13	
	Verska organizacija	520,06	8.680,24	1.009,60	14.573,27	16.239,09	
	Zavod	166.659,47	541.321,92	628.618,32	1.208.054,20	1.162.738,76	
MK	Skupaj MK	6.244.072,37	6.431.142,42	7.713.945,51	7.168.317,26	9.369.342,43	1,50
	Društvo, zveza društev	3.476.015,36	3.436.521,03	3.784.796,37	3.761.978,81	3.611.818,91	
	Ustanova	23.000,00	50.858,44	15.741,42	28.515,00	23.106,23	
	Zavod	2.745.057,01	2.943.762,95	3.913.407,72	3.377.823,45	5.734.417,29	
MNZ	Skupaj MNZ	748.073,26	198.835,20	375.475,16	360.061,69	196.518,41	0,26
	Društvo, zveza društev	355.452,36	118.322,31	172.906,86	219.220,37	127.761,25	
	Verska organizacija	15.165,15	5.930,60	2.339,95	1.170,72	2.936,89	
	Zavod	377.455,75	74.582,29	200.228,35	139.670,60	65.820,27	
MORS	Skupaj MORS	8.080.637,10	8.600.087,49	9.068.800,37	10.053.900,81	14.926.046,40	1,85
	Društvo, zveza društev	7.956.826,09	8.443.457,32	8.920.100,79	9.923.677,83	14.763.817,22	
	Ustanova	55.000,00	55.000,00	50.549,00	50.000,00	30.675,00	

Ministrstvo	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks na ministrstvo 2021/2017
	Zavod	68.811,01	101.630,17	98.150,58	80.222,98	131.554,18	
MOP	Skupaj MOP	926.352,60	739.797,69	1.504.316,42	1.449.786,92	1.858.460,26	2,01
	Društvo, zveza društev	557.862,92	458.347,80	679.963,44	998.357,19	1.002.665,22	
	Ustanova	28.963,32	15.596,34	85.399,58	128.268,11	91.511,61	
	Zavod	339.526,36	265.853,55	738.953,40	323.161,62	764.283,43	
MP	Skupaj MP	69.083,73	80.175,91	118.082,53	132.947,82	165.536,93	2,40
	Društvo, zveza društev	57.830,48	63.148,12	86.981,14	85.881,78	93.488,34	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	849,10	0,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	3.589,81	3.245,74	3.775,05	
	Zavod	11.253,25	17.027,79	27.511,58	42.971,20	68.273,54	
MZ	Skupaj MZ	3.702.247,55	4.852.431,65	5.092.855,33	5.448.859,18	6.406.373,34	1,73
	Društvo, zveza društev	3.084.236,16	3.920.563,60	4.201.315,00	4.446.759,48	4.481.956,87	
	Ustanova	0,00	0,00	3.185,67	37.606,13	40.000,00	
	Verska organizacija	9.385,00	9.385,00	25.000,00	76.407,58	77.914,30	
	Zavod	608.626,39	922.483,05	863.354,66	888.085,99	1.806.502,17	
MZZ	Skupaj MZZ	685.014,72	681.102,98	755.573,26	685.021,04	983.638,53	1,44
	Društvo, zveza društev	335.594,60	244.045,76	259.037,61	263.160,62	359.032,84	
	Verska organizacija	133.000,00	137.213,89	167.757,71	173.755,78	367.000,00	
	Zavod	216.420,12	299.843,33	328.777,94	248.104,64	257.605,69	
SKUPAJ		86.832.552,59	101.183.470,35	129.268.521,25	178.448.499,00	245.929.961,82	2,83

Vir: ERAR

Največji skok izplačanih sredstev NVO v opazovanem obdobju je razviden pri MDDZS, kar gre pripisati predvsem sredstvom za izvajanje osebne asistence (sredstva, ki so jih NVO prejela za izvajanje osebne asistence v 2021: 111,74 milijona evrov). Velik skok v višini izplačil NVO v letu 2021, glede na prejšnja leta, je razviden še pri MORS, MKGP in MIZŠ.

Slika 3.22: Skupna izplačana denarna sredstva za NVO po ministrstvih v obdobju 2017-2021

Vir: ERAR

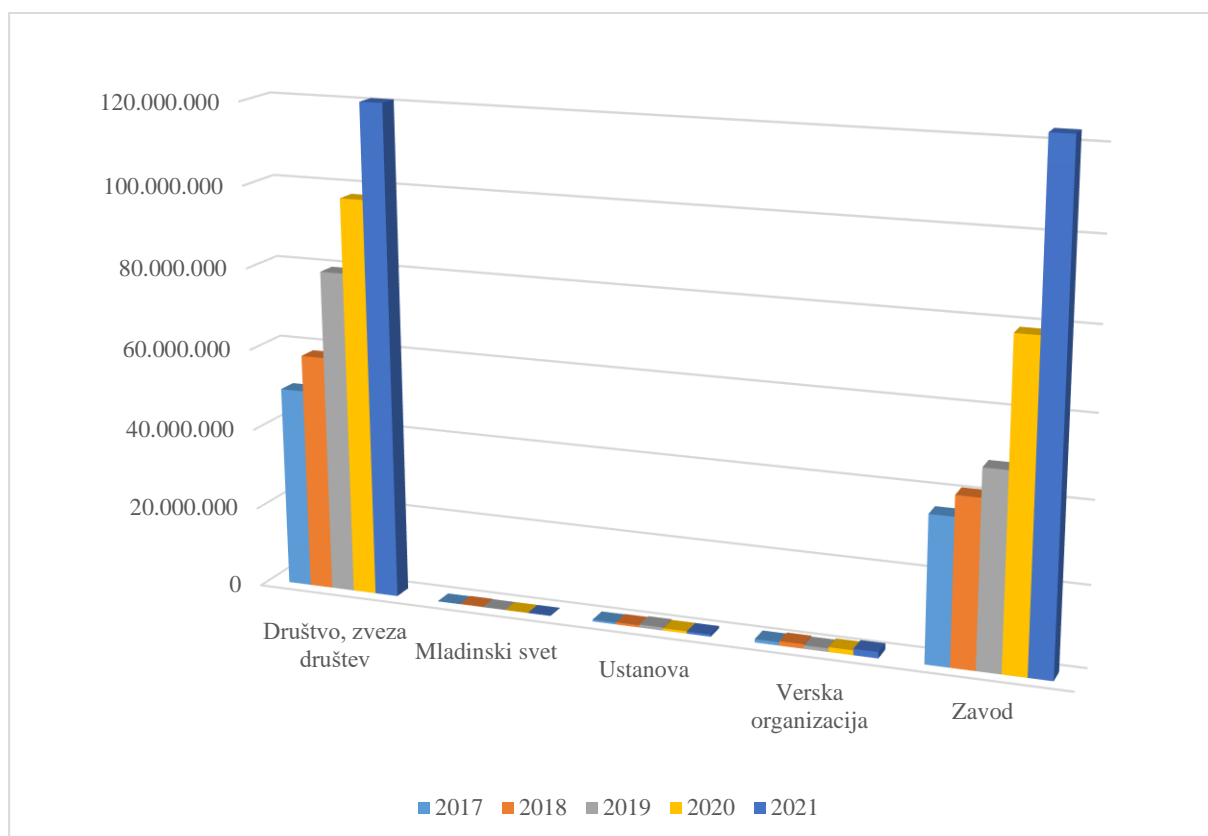
Analiza podatkov o izplačilih vseh ministerstev v opazovanem obdobju 2017 do 2021 je pokazala, da so nekaj več kot polovico sredstev (skoraj 55 %) dobila nakazano društva, sledijo zavodi s 44 %. Slednje je zanimiv podatek, saj zavodi po številu predstavljajo le približno 13 % vseh organizacij nevladnega sektorja, od države pa so prejeli le nekaj odstotnih točk manj denarnih sredstev kot društva, ki predstavljajo več kot 80 % nevladnega sektorja.

Večji zneski so večinoma namenjeni koncesijam za zasebne šole, izvajanje osebne asistence in izvajanje socialnovarstvenih programov.

Preglednica 3.13: Javna izplačila ministrstev glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	% na pravno obliko v letih 2017 - 2021	Indeks 2021/2017
Društvo, zveza društev	49.549.893,73	58.371.436,99	79.554.395,30	97.687.314,92	120.828.073,19	405.991.114,13	54,74%	2,44
Mladinski svet	0,00	92.079,00	7.914,04	1.785,00	170,00	101.948,04	0,01%	
Ustanova	448.353,58	541.095,98	760.261,88	575.602,50	562.547,06	2.887.861,00	0,39%	1,25
Verska organizacija	837.703,76	1.110.985,36	878.833,26	1.201.923,01	1.566.667,11	5.596.112,50	0,75%	1,87
Zavod	35.996.601,52	41.067.873,02	48.067.116,77	78.981.873,57	122.972.504,46	327.085.969,34	44,10%	3,42
SKUPAJ	86.832.552,59	101.183.470,35	129.268.521,25	178.448.499,00	245.929.961,82	741.663.005,01		2,83

Slika 3.23: Javna izplačila ministrstev po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Vir: ERAR

Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov glede na pravno obliko NVO

Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov zajemajo izplačila posrednih proračunskih uporabnikov, kot so FURS, javne agencije (npr. Javna agencija za knjigo) in zavodi (npr. Zavod RS za zaposlovanje). Analiza podatkov je pokazala, da se tudi izplačana denarna sredstva drugih proračunskih uporabnikov v celotnem opazovanem obdobju zvišujejo ter da le-ta predstavljajo kar 37,1 % vseh izplačanih denarnih sredstev na nivoju države, kar izrazito poveča znesek skupnih izplačil po letih. Tudi pri teh izplačilih glavnino izplačanih denarnih sredstev prejmejo društva in zavodi, pri čemer je pri teh izplačilih delež izplačil zavodov celo večjih od polovice (52 %).

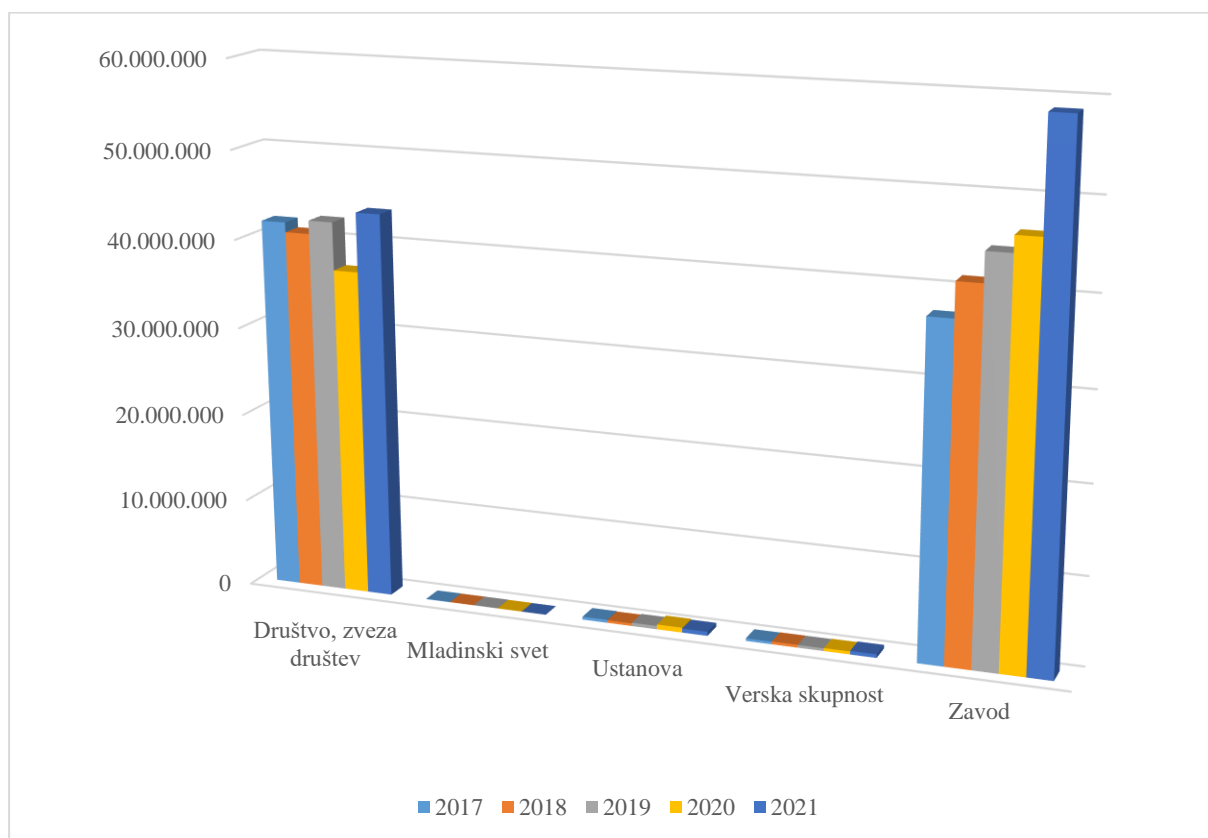

Preglednica 3.14: Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Skupaj po pravni obliki	Odstotek skupnih sredstev na pravno obliko v letih 2017 – 2021	Indeks 2021/ 2017
Društvo, zveza društev	41.885.463,91	40.801.189,16	42.296.027,64	36.938.103,05	43.584.384,76	205.505.168,52	46,97%	1,04
Mladinski svet	48.633,97	40.423,94	39.770,21	19.031,51	2.833,00	150.692,63	0,03%	0,06
Ustanova	332.260,79	294.828,36	379.702,48	557.182,99	461.319,24	2.025.293,86	0,46%	1,39
Verska organizacija	292.116,10	315.182,86	307.004,75	342.611,36	412.632,85	1.669.547,92	0,73%	1,41
Zavod	37.361.726,68	41.220.151,34	44.516.412,94	46.353.753,99	58.750.141,66	228.202.186,61	52,15%	1,57
SKUPAJ	79.920.201,45	82.671.775,66	87.538.918,02	84.210.682,90	103.211.311,51	437.552.889,54		1,29

Vir: ERAR

Slika 3.24: Javna izplačila drugih proračunskih uporabnikov po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Vir: ERAR

3.1.3.1.2 Izplačila na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb posameznih ministrstev

Skupna izplačila NVO na podlagi javnih razpisov in nekaterih neposrednih pogodb po izbranih ministrstvih

V podpoglavju 3.1.3.1 so bila prikazana vsa izplačana denarna sredstva, ki so jih ministrstva in drugi uporabniki državnega proračuna izplačali NVO v opazovanem obdobju 2017 do 2021. Iz pridobljenih podatkov Državne zakladnice (ERAR) namreč ni mogoče ločiti namena plačila, zato so bili ločeno pridobljeni podatki o razpisih in neposrednih pogodbah ministrstev na podlagi razpisov. Tako smo na podlagi analize razpisov ugotovili, da izplačila denarnih sredstev za izplačila ministrstev na podlagi javni razpisov in neposrednih pogodb naraščajo, vendar pa se le-ta v obdobju od leta 2017 do leta 2021 niso dvignila v tako visokem znesku oz. % kot so se povečala skupna javna izplačila (vsa izplačila razvidna iz baze ERAR). Primerjava zneskov vseh javnih izplačil z izplačili na podlagi javnih razpisov pokaže tudi, da se na podlagi javnih razpisov izvede relativno malo izplačil. Tako se je primeroma izkazalo, da je MDDZS v letu 2017 skupaj NVO izplačalo dobrih 25 milijonov EUR, od katerih je le 6,5 milijona EUR oz. 25 % izplačano na podlagi javnih razpisov. V letu 2021 so to zneski 149,3 milijona EUR, od katerega je bilo skozi javne razpise izplačano le 9,4 milijona EUR, kar predstavlja le 6 %.

Podobna izrazita odstopanja je moč opaziti pri MIZŠ, ki je v letu 2017 skupaj NVO izplačalo dobrih 36 milijonov EUR, od katerih je le 11,6 milijona EUR oz. 32,2 % izplačano na podlagi

javnih razpisov. V letu 2021 so to zneski 48,9 milijona EUR, od katerega je bilo skozi javne razpise izplačano le 13,3 milijona EUR, kar predstavlja 27 %.

Primerjava izplačanih zneskov na podlagi javnih razpisov po letih kaže precejšnje razlike med leti (npr. MIZŠ je leta 2018 izplačalo veliko več sredstev kot preostala leta, enako tudi MKGP v 2019, na drugi strani pa je MDDZS leta 2019 izplačalo precej manj sredstev kot druga leta). Izpostaviti velja tudi nekatere ministrstva, kjer je znesek izplačanih sredstev na podlagi javnih razpisov v opazovanem obdobju narasel kot so MK (indeks 2021/2017 je 6,68), MOP (indeks je 4,09), MGRT (indeks je 3,75), MJU (indeks je 3,59). Med ministrstvi izstopa še MNZ, in sicer zaradi velikega padca sredstev v 2021 glede na prejšnja leta.

Preglednica 3.15: Izplačila ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v obdobju 2017-2021

Ministrstvo	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks skupaj na ministrstvo 2021/2017
MDDZS	Skupaj MDDSZ	6.596.264,35	7.579.928,48	5.666.368,68	11.329.146,70	9.409.596,19	1,43
	Društvo, zveza društev	4.178.997,97	5.600.501,02	3.546.782,56	7.039.221,40	5.839.181,41	
	Verska organizacija	142.350,00	300.593,66	542.647,16	132.300,00	369.784,14	
	Zavod	2.274.916,38	1.678.833,80	1.576.938,96	4.157.625,30	3.200.630,64	
MGRT	Skupaj MGRT	100.000,00	367.339,32	856.568,61	497.973,50	375.068,00	3,75
	Društvo, zveza društev	60.000,00	268.063,16	553.876,37	323.023,50	322.588,00	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	24.950,00		
	Zavod	40.000,00	99.276,16	302.692,24	150.000,00	52.480,00	
MIZŠ	Skupaj MIZŠ	11.945.471,74	20.032.313,48	12.184.592,06	13.605.860,36	13.373.243,00	1,12
	Društvo, zveza društev	9.711.766,36	17.058.623,54	11.033.385,58	11.948.705,16	12.167.127,73	
	Mladinski svet	0,00	88.800,00	0,00	0,00	0,00	
	Ustanova	21.666,50	36.384,50	27.284,50	24.600,00	24.600,00	
	Zavod	2.212.038,88	2.848.505,44	1.123.921,98	1.632.555,20	1.181.515,27	
MJU	Skupaj MJU	1.708.672,84	4.651.806,40	9.032.668,64	2.936.418,88	6.127.687,27	3,59
	Društvo, zveza društev	934.819,04	2.579.022,48	4.249.997,23	1.292.727,26	3.646.463,88	
	Ustanova	224.223,76	270.322,45	349.808,41	155.969,98	314.085,00	
	Verska organizacija	0,00	240.000,00	0,00	0,00	199.810,40	
	Zavod	549.630,04	1.562.461,47	4.432.863,00	1.487.721,64	1.967.327,99	
MKGP	Skupaj MKGP	603.367,19	1.844.700,02	6.381.112,87	2.304.938,40	2.170.428,02	3,60
	Društvo, zveza društev	359.108,93	1.132.337,62	5.301.727,31	1.563.864,94	1.190.629,48	
	Mladinski svet	0,00	2.127,57	680,00	267,13	0,00	
	Verska organizacija	106.175,53	116.971,64	0,00	171.067,93	328.024,61	
	Zavod	138.082,73	593.263,19	1.078.705,56	569.738,40	651.773,93	

MK	Skupaj MK	1.084.304,58	5.088.162,05	6.819.633,98	7.198.641,33	7.241.074,46	6,68
	Društvo, zveza društev	714.378,43	2.923.274,79	2.898.542,77	3.068.791,00	3.325.755,46	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	0,00	11.106,23	
	Zavod	369.926,15	2.164.887,26	3.921.091,21	4.129.850,33	3.904.212,77	
MNZ	Skupaj MNZ	406.345,04	371.433,18	224.097,02	247.965,00	3.728,00	0,01
	Društvo, zveza društev	306.855,56	368.437,06	221.759,78	221.330,42	3.728,00	
	Verska organizacija	80.000,00	2.996,12	2.337,24	26.634,58	0,00	
	Zavod	19.489,48	0,00	0,00	0,00	0,00	
MORS	Skupaj MORS	1.504.519,54	1.504.519,68	1.504.519,10	1.493.129,76	1.491.098,40	0,99
	Društvo, zveza društev	1.504.519,54	1.504.519,68	1.504.519,10	1.493.129,76	1.491.098,40	
MOP	Skupaj MOP	147.997,18	345.050,12	626.235,82	462.485,66	604.577,92	4,09
	Društvo, zveza društev	120.450,28	186.412,18	336.476,25	238.148,85	273.170,70	
	Ustanova	0,00	27.500,00	42.499,66	60.000,00	74.209,00	
	Zavod	27.546,90	131.137,94	247.259,91	164.336,81	257.198,22	
MZ	Skupaj MZ	3.169.766,00	3.504.393,48	3.834.148,57	4.071.370,21	4.013.226,65	1,27
	Društvo, zveza društev	2.270.979,81	2.546.637,86	2.877.346,95	3.214.832,53	3.156.688,97	
	Ustanova	29.393,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Mladinski svet	0,00	41.828,50	41.828,50	71.883,33	71.883,33	
	Zavod	869.393,19	915.927,12	914.973,12	784.654,35	784.654,35	
MZZ	Skupaj MZZ	635.030,29	635.856,07	712.938,98	586.954,09	939.775,01	1,48
	Društvo, zveza društev	192.569,11	179.384,50	195.087,69	201.495,57	327.199,32	
	Verska organizacija	196.000,00	171.818,94	202.757,00	173.753,78	403.000,00	
	Zavod	246.461,18	284.652,63	315.094,29	211.704,74	209.575,69	
SKUPAJ		27.901.738,75	45.925.502,28	47.842.884,33	44.734.883,89	45.749.502,92	

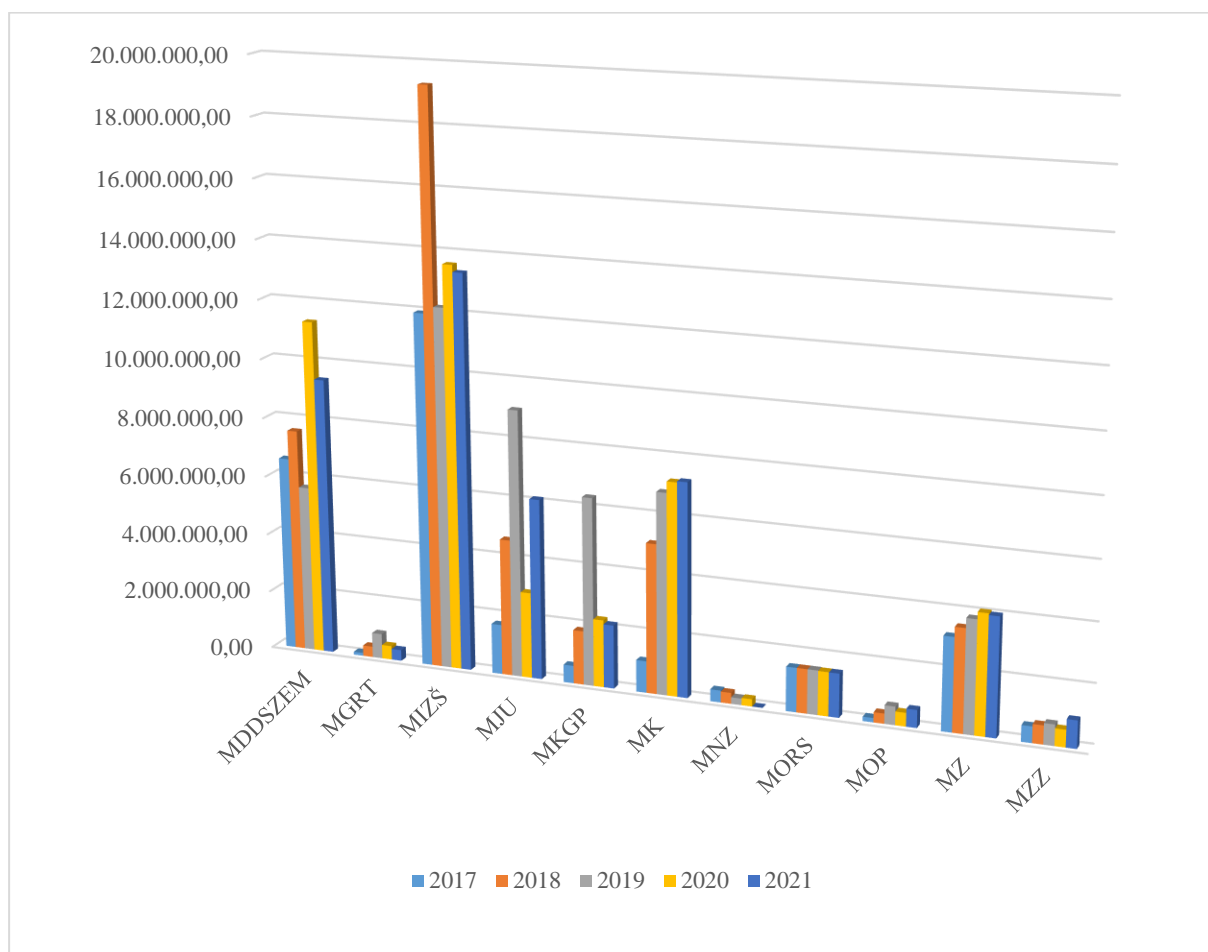
Vir: podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

*MDDSZ: v analizo vključene neposredna pogodba, ki znaša za leto 2021: 399.628,32 EUR.

**MGRT: v analizo vključene neposredne pogodbe, ki znašajo za: 2019: 300.000,00 EUR, 2020: 250.000,00 EUR in 2021: 300.000,00 EUR.

***MOP: v analizo vključene neposredne pogodbe, ki znašajo za: 2017: 1.975,58 EUR, 2018: 35.978,68 EUR, 2019: 93.631,78 EUR, 2020: 85.352,06 EUR in 2021: 170.710,50 EUR.

Slika 3.25: Skupna izplačila NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po izbranih ministrstvih v obdobju 2017-2021

Vir: podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

*MDDSZ: v analizo vključene neposredna pogodba, ki znaša za leto 2021: 399.628,32 EUR.

**MGRT: v analizo vključene neposredne pogodbe, ki znašajo za: 2019: 300.000,00 EUR, 2020: 250.000,00 EUR in 2021: 300.000,00 EUR.

***MOP: v analizo vključene neposredne pogodbe, ki znašajo za: 2017: 1.975,58 EUR, 2018: 35.978,68 EUR, 2019: 93.631,78 EUR, 2020: 85.352,06 EUR in 2021: 170.710,50 EUR.

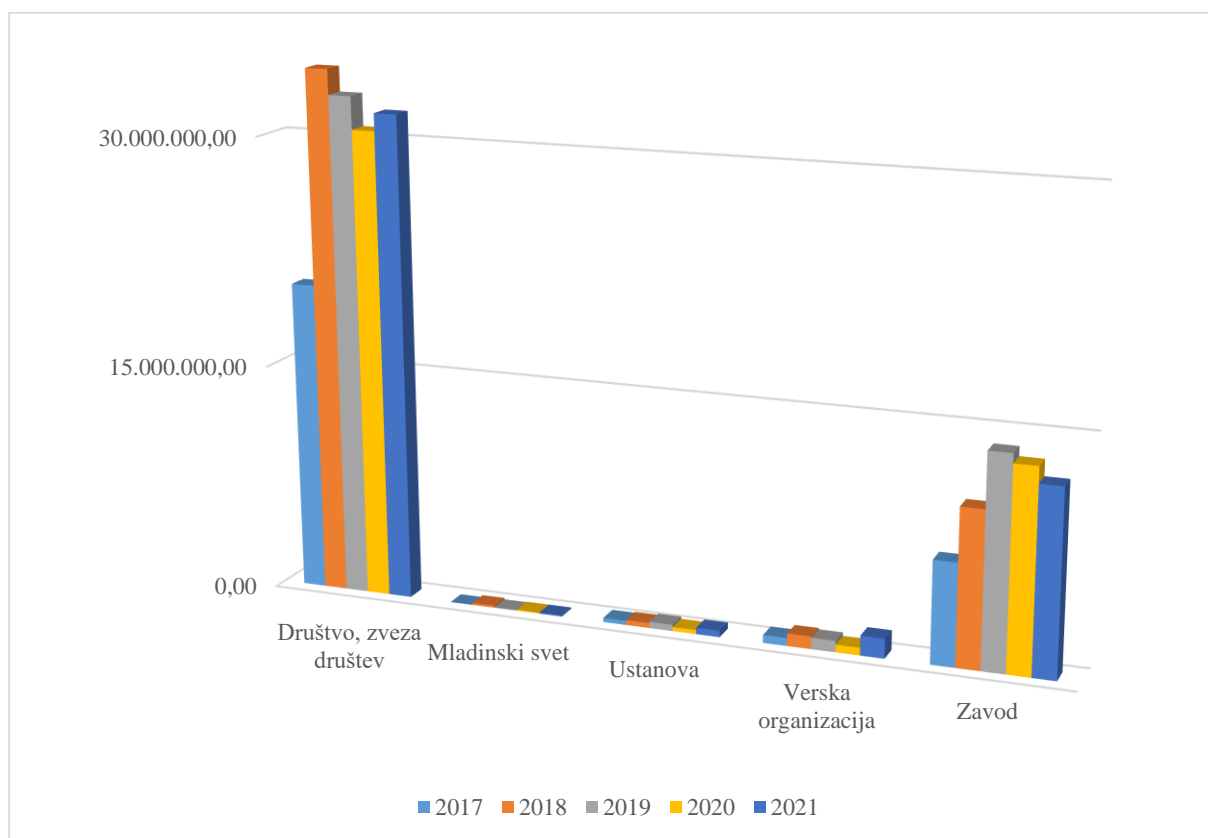
Podobne ugotovitve, kot pri celotnih izplačanih sredstvih, lahko izpostavimo tudi pri analizi izplačil po pravnih oblikah. Delež sredstev iz javnih razpisov in neposrednih pogodb, ki ga je v obdobju 2017-2021 prejela posamezna pravna oblika NVO, se precej razlikuje od deleža sredstev celotnih javnih izplačil. Delež denarnih sredstev iz naslova javnih razpisov glede na vsa izplačila, ki so jih prejela društva v opazovanem obdobju je precej višji (vsa javna izplačila: 54.74 %; javni razpisi in neposredne pogodbe: 70.59 %), medtem ko je delež sredstev iz javnih razpisov in neposrednih pogodb za zavode precej nižji (vsa javna izplačila 44.10 %; javni razpisi in neposredna plačila 26.60 %). Kar zadeva prejeta denarna sredstva iz javnih razpisov in neposrednih pogodb glede na vsa denarna sredstva iz državnega proračuna smo ugotovili, da le-ta predstavljajo večji delež denarnih virov v društvih kot pri zavodih. Tudi pri drugih pravnih oblikah se pojavljajo razlike med vsemi izplačanimi sredstvi in denarnimi sredstvi prejetimi na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb, vendar so te manjše kot pri društvih in zavodih.

Preglednica 3.16: Izplačila ministrstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	Odstotek skupnih sredstev na pravno obliko v letih 2017 – 2021	Indeks 2021/2017
Društvo, zveza društev	20.354.445,03	34.347.213,89	32.719.501,59	30.605.270,39	31.743.631,35	149.770.062,25	70,59%	1,56
Mladinski svet	0,00	132.756,07	42.508,50	72.150,46	71.883,33	319.298,36	0,15%	0,00
Ustanova	275.283,26	334.206,95	419.592,57	265.519,98	424.000,23	1.718.602,99	0,81%	1,54
Verska organizacija	524.525,53	832.380,36	747.741,40	503.756,29	1.300.619,15	3.909.022,73	1,84%	2,48
Zavod	6.747.484,93	10.278.945,01	13.913.540,27	13.288.186,77	12.209.368,86	56.437.525,84	26,60%	1,81
SKUPAJ	27.901.738,75	45.925.502,28	47.842.884,33	44.734.883,89	45.749.502,92	212.154.512,17		1,64

Vir: Podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Slika 3.26: Izplačila ministrstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Vir: Podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Izplačila ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po področjih mednarodne klasifikacije NPO (ICNPO)

Preglednica 3.17 prikazuje višino izplačil na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po področjih mednarodne klasifikacije NPO (ICNPO). Sredstva smo na področja razporejali na podlagi nazivov javnih razpisov. Pregled po posameznih projektih, ki bi omogočal popolnoma natančno sliko, presega finančne in časovne zmožnosti te analize. Iz tega razloga je npr. področje duševnega zdravja prazno, saj smo vsa sredstva uvrstili pod socialno varstvo, posebnih razpisov za področje duševnega zdravja namreč ni. To ne pomeni, da se v Sloveniji področje duševnega zdravja ne financira, ampak le, da na podlagi naziva razpisov ni mogoče opredelitev, koliko sredstev je šlo konkretno za področje duševnega zdravja.

V letih 2017-2021 je največ sredstev (skoraj 37 % vseh izplačil) šlo na področje kulture in športa, sledi področje socialnega varstva (20 %).

Preglednica 3.17: Izplačila ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po področjih mednarodne klasifikacije NPO

MEDNARODNA KLASIFIKACIJA NPO (ICNPO)	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ PO PODROČJU	Odstotek skupnih sredstev na področje v letih 2017-2021	Indeks 2021/2017
PODROČJE KULTURE/ UMETNOSTI IN REKREACIJE/ŠPORTA	9.440.091,19	15.112.985,50	16.697.148,38	18.145.921,18	18.409.442,29	77.805.588,54	36,67%	1,95
PODROČJE IZOBRAŽEVANJA IN RAZISKOVANJA	843.818,55	5.935.500,10	908.499,06	671.346,99	379.211,63	8.738.376,33	4,12%	0,45
PODROČJE ZDRAVSTVA	3.169.766,00	3.356.522,94	3.754.148,58	3.279.409,05	3.379.370,33	16.939.216,90	7,98%	1,07
PODROČJE SOCIALNEGA VARSTVA	6.902.621,87	8.051.967,32	5.777.697,07	12.246.821,30	10.047.180,51	43.026.288,07	20,28%	1,46
PODROČJE ZAŠČITE OKOLJA/VARSTVA ŽIVALI	99.491,54	83.369,10	179.591,22	0,00	0,00	362.451,86	0,17%	0,00
PODROČJE RAZVOJA LOKALNIH SKUPNOSTI IN STANOVANJSKO PODROČJE	704.192,83	2.862.912,23	7.274.326,08	3.009.997,56	2.484.005,94	16.335.434,64	7,70%	3,53
PODROČJE PRAVA, ZAGOVORNIŠTVA IN POLITIKE	1.808.660,36	1.696.163,07	2.107.950,19	106.230,96	0,00	5.719.004,58	2,70%	0,00
PODROČJE NABIRANJA SREDSTEV/ FINANCIRANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ IN PROMOCIJE PROSTOVOLJSTVA	0,00	400.000,00	1.000.000,00	0,00	0,00	1.400.000,00	0,66%	N/A
PODROČJE MEDNARODNEGA SODELOVANJA	449.030,29	635.856,07	502.938,98	104.586,07	829.775,01	2.522.186,42	1,19%	1,85

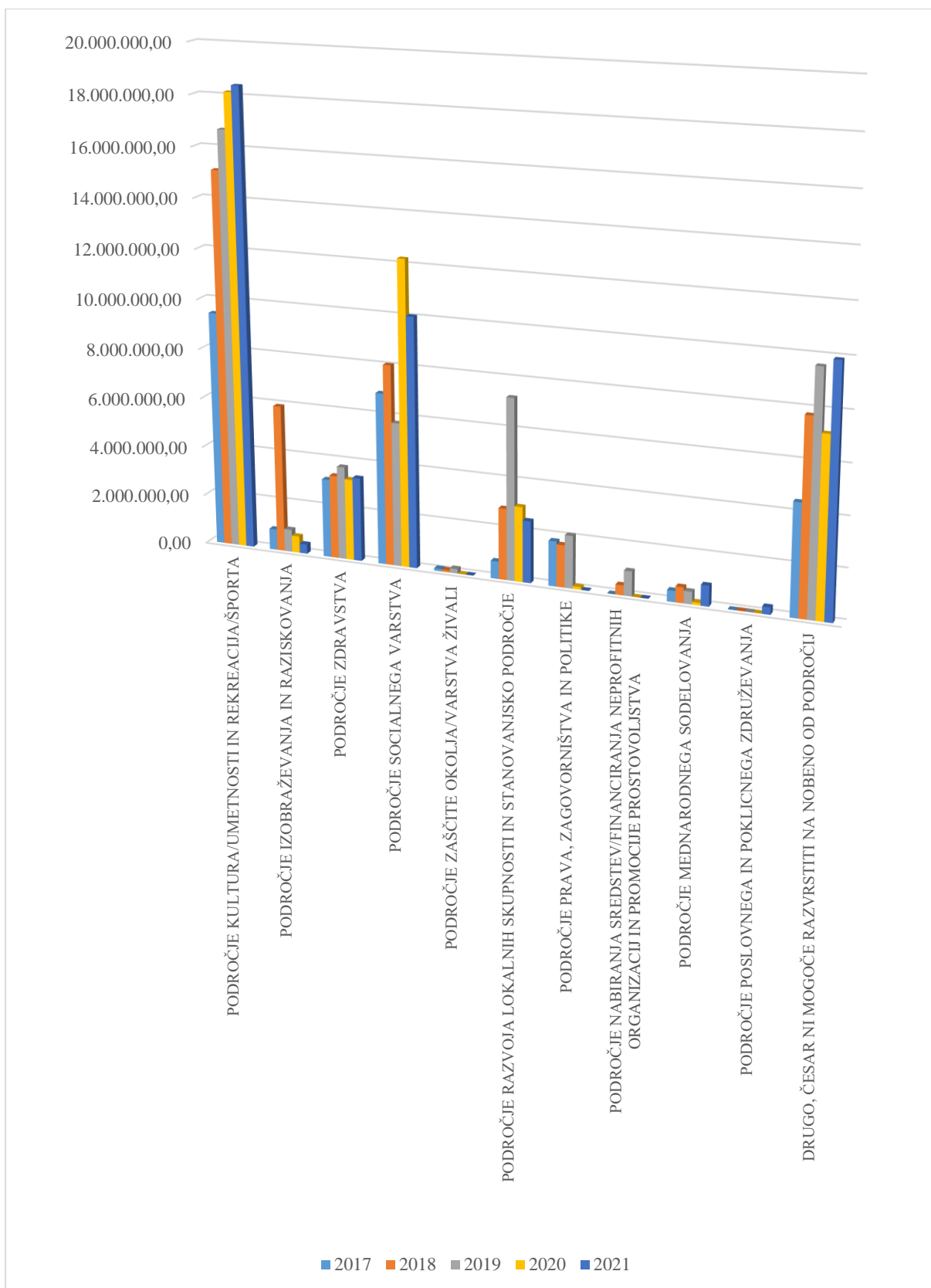
MEDNARODNA KLASIFIKACIJA NPO (ICNPO)	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ PO PODROČJU	Odstotek skupnih sredstev na področje v letih 2017-2021	Indeks 2021/2017
PODROČJE RELIGIJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	N/A
PODROČJE POSLOVNEGA IN POKLICNEGA ZDRUŽEVANJA	6.000,00	10.000,00	10.000,00	5.400,00	291.000,00	322.400,00	0,15%	48,50
DRUGO, ČESAR NI MOGOČE RAZVRSTITI NA NOBENO OD PODROČIJ ⁷	4.478.066,12	7.780.225,95	9.630.584,77	7.165.170,78	9.929.517,21	38.983.564,83	18,38%	2,22
SKUPAJ VSA PODROČJA	27.901.738,75	45.925.502,28	47.842.884,33	44.734.883,89	45.749.502,92	212.154.512,17		1,64

Vir: Podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Podatki prikazani v Preglednici 3.17 kažejo, da so ministrstva na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb izplačala največ sredstev za področje kulture in športa (odstotek skupnih sredstev na področje v letih 2017-2021 znaša 36,67 %), čemur sledi področje socialnega varstva (odstotek skupnih sredstev na področje v letih 2017-2021 je 20,28 %). Opazno je, da so se zneski izplačanih sredstev na področju kulture in športa iz leta v leto dvigovali, medtem ko višina sredstev na ostalih področjih med leti precej niha, razlogi za to pa so različni. Na področju izobraževanja so lahko nihanja odvisna od teka projektov financiranih iz drugih (evropskih) skladov, itd. Povečanja izplačanih sredstev v letu 2020 bi veljalo povezati s pandemijo COVID-19.

⁷ V področje drugo (18 %) smo uvrstili nekatere javne razpise Ministrstva za javno upravo (sofinanciranje evropskih in mednarodnih projektov ter javnih razpisov za profesionalizacijo v delu subvencioniranja zaposlitev), saj ti javni razpisi podpirajo različne organizacije in s tem različna področja. Pod drugo smo uvrstili tudi posamezne javne razpise, ki so jih objavili MORS (sofinanciranje dejavnosti NVO v javnem interesu na področju vojnih veteranov), URSM (javni razpis za mladinsko delo in aktivno državljanstvo), MK (mediji). MGRT (osveščanje in izobraževanje potrošnikov).

Slika 3.27: Skupna izplačila ministrstev NVO po področjih mednarodne klasifikacije NPO v obdobju 2017-2021

Vir: Podatki ministrstev na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

3.1.3.2 Javna izplačila na lokalni ravni

3.1.3.2.1 Javna izplačila občin kot izhajajo iz baze ERAR

S ciljem, da podatke o izplačilih občin NVO po posameznih regijah prikažemo v čim realnejšem kontekstu, se analiza javnih izplačil v Preglednici 3.18 osredotoča na statistične podatke o številu prebivalcev ter bruto družbenem produktu (BDP) na prebivalca po regijah.

Preglednica 3.18: Podatki o številu prebivalcev in BDP na prebivalca po regijah

Statistična regija	Število prebivalcev	Odstotek % na regijo	BDP na prebivalca
Gorenjska	211.501	10%	20.462
Goriška	118.494	6%	21.749
Jugovzhodna Slovenija	145.879	7%	23.914
Koroška	70.636	3%	19.176
Notranje-kraška	53.257	3%	17.584
Obalno-kraška	118.494	6%	22.262
Osrednjeslovenska	555.441	26%	36.426
Podravska	327.577	16%	20.337
Pomurska	114.540	5%	16.920
Savinjska	258.677	12%	22.014
Spodnjeposavska	75.732	4%	21.001
Zasavska	56.917	3%	13.236
SKUPAJ PREB./POVPREČJE BDP	2.107.145	100%	24.770

Vir: SURS⁸

Iz Preglednice 3.18 je razvidno, da 26 % prebivalcev Slovenije živi v osrednjeslovenski regiji, ki je tudi gospodarsko najmočnejša (BDP na prebivalca v osrednjeslovenski regiji je kar 2,7-krat višji kot v zasavski regiji, ki ima najnižji BDP na prebivalca). Vendar pa primerjava javnih izplačil NVO po regijah, glede na število prebivalcev ali ekonomsko moč regije, ni možna. Ne moremo namreč trditi, da gre za primerljiva izplačila, če bi npr. občine v zasavski regiji izplačale 2.7-krat manj sredstev kot občine v osrednjeslovenski regiji. Naloge, ki jih morajo izvajati občine po Zakonu o lokalni samoupravi so namreč enake, kar pomeni, da je veliko stroškov fiksnih oz. neizogibnih. Če pogledamo primer vzdrževanja cestne infrastrukture. V Ljubljani lahko s prenovo ene ulice (preplastitev samo 500 metrov ceste) »poskrbijo« za cestno infrastrukturo tudi do 10.000 ljudi. V ruralnih občinah morajo za enako število prebivalcev preplastiti kilometre cest. Zato je razumljivo, da za t. i. mehke vsebine v manjših občinah zmanjkuje denarja. Manjše občine se zato zaradi pomankanja sredstev ne morejo tako hitro odzivati na vse večje potrebe prebivalcev (npr. po socialnih storitvah).

⁸ <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10780>

Preglednica 3.19: Javna izplačila 212 občin NVO, razporejenih po regijah

Statistična regija	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Gorenjska	Skupaj gorenjska	11.698.078,04	12.373.987,04	12.848.079,88	12.242.595,40	13.389.334,85	1,14
	Društvo, zveza društev	9.389.626,99	9.891.342,33	10.284.797,72	9.597.332,37	10.236.654,04	
	Mladinski svet	15.109,69	13.185,05	11.023,70	10.357,00	11.283,00	
	Ustanova	10.928,37	2.919,85	4.351,16	1.584,90	916,34	
	Zavod	2.282.412,99	2.466.539,81	2.547.907,30	2.633.321,13	3.140.481,47	
Goriška	Skupaj goriška	6.406.494,06	6.839.921,48	7.334.577,50	6.584.794,68	7.285.110,96	1,14
	Društvo, zveza društev	5.534.393,38	5.884.880,51	6.282.758,94	5.358.853,30	5.823.967,97	
	Mladinski svet	21.103,21	26.419,19	22.120,00	25.222,83	26.357,07	
	Ustanova	48.502,17	62.113,01	51.127,10	38.193,77	32.897,68	
	Verska organizacija	14.569,70	10.199,42	14.801,29	14.424,19	17.201,67	
	Zavod	787.925,60	856.309,35	963.770,17	1.148.100,59	1.384.686,57	
Jugovzhodna Slovenija	Skupaj JV Slovenija	6.936.066,43	7.356.123,08	8.256.427,64	7.476.643,20	8.369.659,09	1,21
	Društvo, zveza društev	5.866.206,08	6.261.463,51	6.856.430,40	6.230.969,48	7.016.142,27	
	Mladinski svet	6.000,00	6.000,00	20.000,00	8.000,00	8.000,00	
	Ustanova	7.947,61	10.947,25	6.602,30	8.653,68	3.818,24	
	Verska organizacija	18.000,00	18.000,00	15.016,05	17.333,32	20.658,82	
	Zavod	1.037.912,74	1.059.712,32	1.358.378,89	1.211.686,72	1.321.039,76	

Statistična regija	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Koroška	Skupaj koroška	3.425.433,11	3.306.928,78	3.658.789,07	3.182.268,07	3.607.686,83	1,05
	Društvo, zveza društev	3.172.607,27	3.008.663,24	3.389.082,63	2.906.963,38	3.253.962,15	
	Mladinski svet	14.841,03	20.469,21	17.147,78	18.088,43	26.314,60	
	Ustanova	663,79	677,12	1.255,15	670,85	1.300,00	
	Verska organizacija	2.137,84	1.371,44	1.069,28	4.575,39	6.012,47	
	Zavod	235.183,18	275.747,77	250.234,23	251.970,02	320.097,61	
Notranje-kraška	Skupaj NKR	4.288.347,60	4.032.838,71	4.097.383,18	4.085.178,75	4.882.787,02	1,14
	Društvo, zveza društev	3.645.038,69	3.316.518,20	3.295.149,73	3.195.967,01	3.815.529,42	
	Mladinski svet	0,00	0,00	0,00	4.147,00	3.116,63	
	Ustanova	119.013,00	111.060,52	109.502,74	97.241,40	118.877,44	
	Verska organizacija	2.683,66	1.991,62	1.645,53	3.752,08	5.007,77	
	Zavod	521.612,25	603.268,37	691.085,18	784.071,26	940.255,76	
Obalno-kraška	Skupaj obalno-kraška	5.124.371,04	5.944.389,52	5.424.385,82	5.583.966,09	6.135.404,82	1,20
	Društvo, zveza društev	4.453.561,29	5.164.787,02	4.720.149,72	4.862.105,86	5.030.960,21	
	Ustanova	1.310,79	685,00	3.165,00	1.660,00	1.000,00	
	Verska organizacija	26.717,84	20.078,97	10.500,00	17.358,25	14.546,01	
	Zavod	642.781,12	758.838,53	690.571,10	702.841,98	1.088.898,60	

Statistična regija	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Osrednjeslovenska	Skupaj OS	33.506.190,34	32.418.425,40	34.058.517,16	33.311.416,42	35.162.803,26	1,05
	Društvo, zveza društev	24.290.970,51	22.504.147,29	23.570.094,04	22.742.572,06	23.801.865,48	
	Mladinski svet	43.458,70	32.525,32	32.368,95	27.975,80	15.013,81	
	Ustanova	40.799,63	60.566,19	53.290,35	54.604,33	55.322,30	
	Verska organizacija	280,60	0,00	0,00	5.414,00	4.077,40	
	Zavod	9.130.680,90	9.821.186,60	10.402.763,82	10.480.850,23	11.286.524,27	
Podravska	Skupaj podravska	16.039.335,21	17.229.752,42	17.162.999,63	17.075.681,53	19.097.503,67	1,19
	Društvo, zveza društev	13.575.666,03	14.329.032,26	14.142.446,94	13.942.955,78	15.352.200,77	
	Mladinski svet	19.721,18	23.086,08	30.722,93	9.750,00	8.250,00	
	Ustanova	26.041,66	26.891,02	27.481,60	31.567,69	30.822,65	
	Verska organizacija	99.091,99	101.503,17	106.259,44	109.478,93	148.288,66	
	Zavod	2.318.814,35	2.749.239,89	2.856.088,72	2.981.929,13	3.557.941,59	
Pomurska	Skupaj pomurska	6.187.347,63	6.880.058,21	6.952.621,09	6.965.268,09	7.721.912,37	1,25
	Društvo, zveza društev	5.245.544,43	5.919.686,31	5.867.950,96	5.835.875,50	6.299.246,63	
	Mladinski svet	25.647,82	14.971,19	15.881,20	8.930,86	5.260,18	
	Ustanova	65.927,50	85.421,77	88.891,45	78.622,52	86.045,00	
	Verska organizacija	99.130,24	91.730,76	96.598,70	114.698,53	110.296,09	
	Zavod	751.097,64	768.248,18	883.298,78	927.140,68	1.221.064,47	

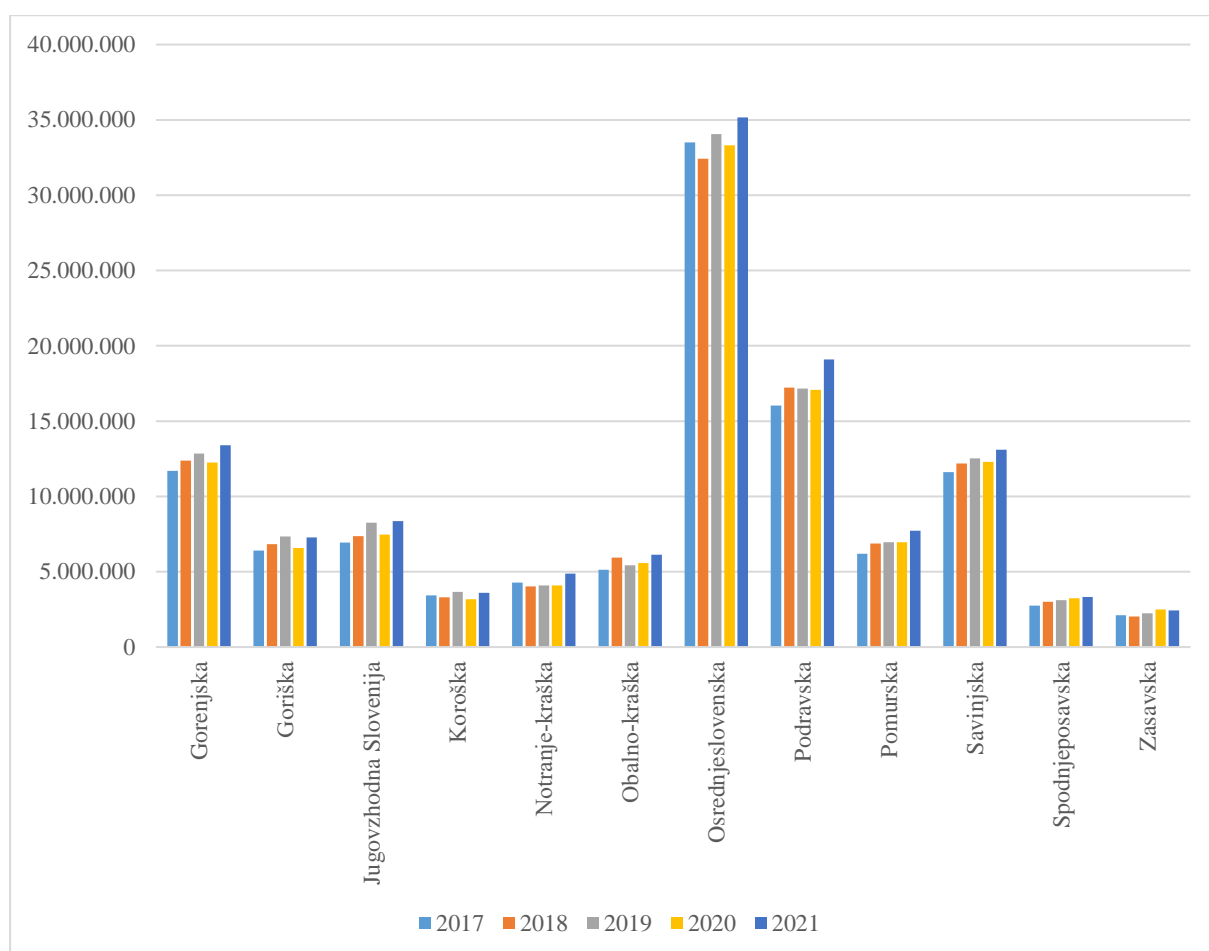
Statistična regija	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Savinjska	Skupaj savinjska	11.616.324,96	12.194.429,99	12.520.459,47	12.287.001,54	13.108.416,40	1,13
	Društvo, zveza društev	10.090.813,40	10.602.323,20	10.820.634,07	10.604.960,15	11.140.326,61	
	Mladinski svet	17.642,33	16.091,44	14.945,76	22.020,64	30.463,23	
	Ustanova	5.500,70	6.910,80	5.689,31	6.913,69	4.330,00	
	Verska organizacija	44.987,89	46.020,68	56.880,35	59.491,24	62.809,08	
	Zavod	1.457.380,64	1.523.083,87	1.622.309,98	1.593.615,82	1.870.487,48	
Spodnjeposavska	Skupaj spodnjeposavska	2.750.531,91	3.005.277,79	3.118.184,68	3.247.259,31	3.333.233,29	1,21
	Društvo, zveza društev	2.521.879,87	2.712.331,04	2.817.253,49	2.844.318,28	3.043.386,21	
	Mladinski svet	3.295,51	4.800,76	2.361,84	745,45	702,01	
	Ustanova	3.000,00	450,00	733,50	1.036,19	1.200,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	0,00	800,00	0,00	
	Zavod	222.356,53	287.695,99	297.835,85	400.359,39	287.945,07	
Zasavska	Skupaj zasavska	2.116.708,36	2.035.651,40	2.244.303,88	2.490.631,63	2.436.540,05	1,15
	Društvo, zveza društev	1.987.454,03	1.933.551,19	2.112.183,33	2.325.004,18	2.298.194,50	
	Ustanova	453,61	154,81	72,22	76,12	2.400,00	
	Verska organizacija	3.455,18	4.212,97	247,43	3.960,62	4.815,53	
	Zavod	125.345,54	97.732,43	131.800,90	161.590,71	131.130,02	
SKUPAJ		110.095.228,69	113.617.783,82	117.676.729,00	114.532.704,71	124.530.392,61	1,13

Vir: ERAR

Preglednica 3.19 prikazuje podatke o zneskih javnih izplačil vseh 212 občin NVO razvrščenih po regijah in po pravni obliki NVO v obdobju 2017-2021 na podlagi baze ERAR. Skupna javna izplačila s strani občin so se v letih 2017-2021 zvišala za okrog 10 %, kar je veliko manj kot na nacionalni ravni. Še najbolj so se izplačila zvišala v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,25), medtem ko imajo Jugovzhodna, obalno-kraška, podravska in posavska regija približno enak trend naraščanja izplačil (indeks 2021/2017 je 1,2). Če je primerjava trenda gibanja skupnih izplačil iz ERAR baze možna, pa je primerjava višine javnih izplačil med regijami praktično nemogoča, saj se regije med seboj zelo razlikujejo tako po število prebivalcev, kot po ekonomski moči. Ugotovimo pa lahko, da je med posameznimi leti na lokalnem (občinskem) nivoju veliko manj nihanj v javnih izplačilih kot na nacionalni ravni, le-ta pa so večja v večjih regijah (npr. osrednjeslovenski).

Slika 3.28: Skupna javna izplačila občin NVO v letih 2017-2021

Vir: ERAR

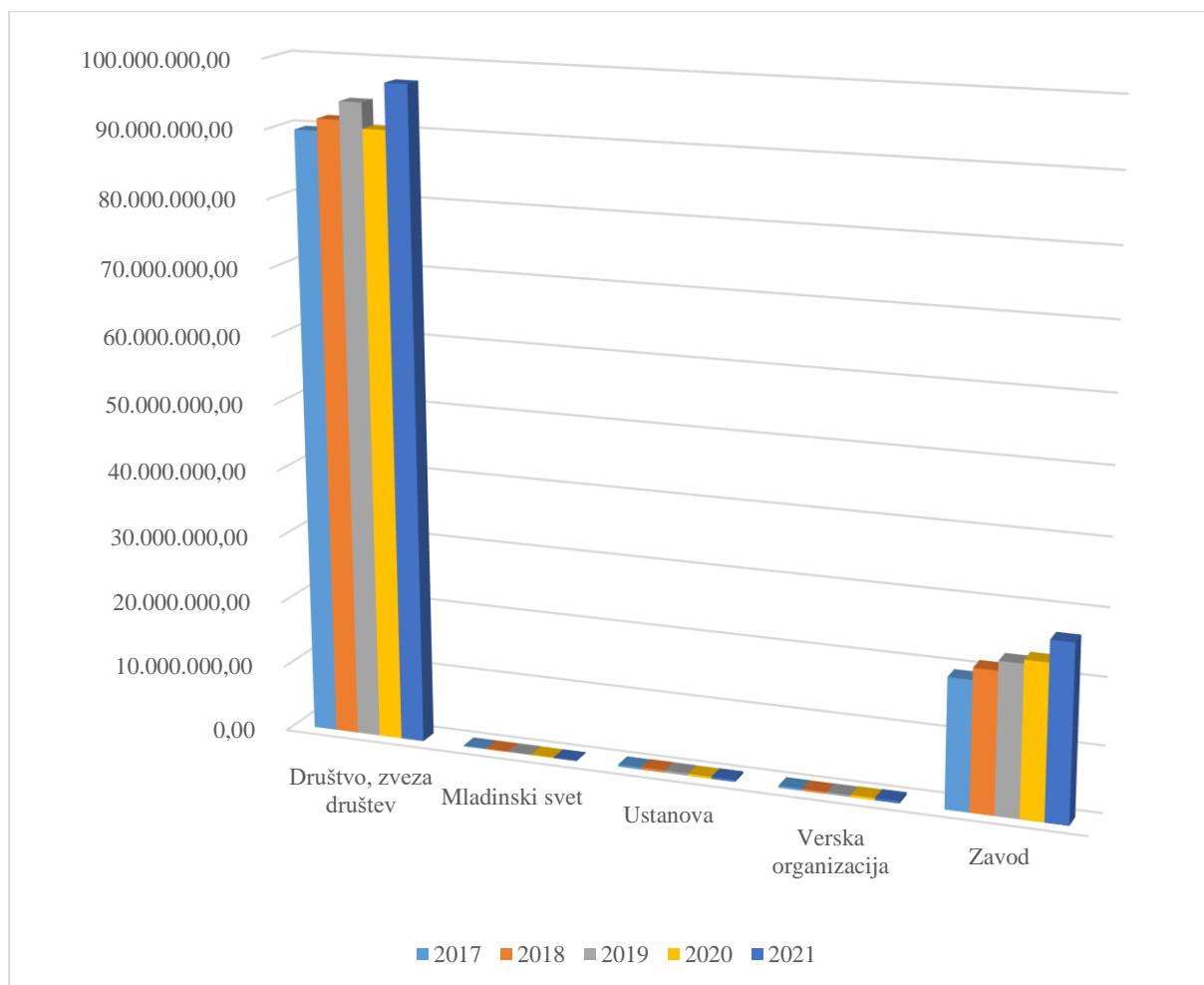
Prikazani podatki v Preglednici 3.20 pojasnjujejo, da so v obdobju 2017-2021 skoraj 80 % vseh javnih izplačil 212 občin dobila društva, medtem ko so jih zavodi prejeli le 19,5 %, kar pomeni, da so vse ostale pravne oblike skupaj dobile manj kot pol odstotka. Prav tako lahko ugotovimo, da so v obdobju 2017-2021 NVO od občin prejela 580,4 milijona EUR, kar predstavlja približno polovico vseh prejetih sredstev s strani osrednje države (ministrstva in drugi proračunski uporabniki so izplačala 1,179 milijona EUR).

Preglednica 3.20: Javna izplačila občin po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	Odstotek skupnih sredstev na pravno obliko v obdobju 2017 - 2021	INDEKS 2021/2017
Društvo, zveza društev	89.773.761,97	91.528.726,10	94.158.931,97	90.447.877,35	97.112.436,26	463.021.733,65	79,77%	1,08
Mladinski svet	166.819,47	157.548,24	166.572,16	135.238,01	134.760,53	760.938,41	0,13%	0,81
Ustanova	330.088,83	368.797,34	352.161,88	320.825,14	338.929,65	1.710.802,84	0,29%	1,03
Verska organizacija	311.054,94	295.109,03	303.018,07	351.286,55	393.713,50	1.654.182,09	0,28%	1,27
Zavod	19.513.503,48	21.267.603,11	22.696.044,92	23.277.477,66	26.550.552,67	113.305.181,84	19,52%	1,36
SKUPAJ	110.095.228,69	113.617.783,82	117.676.729,00	114.532.704,71	124.530.392,61	580.452.838,83		

Vir: ERAR

Slika 3.29: Javna izplačila občin po pravnih oblikah NVO v obdobju 2017-2021

Vir: ERAR

Skupna izplačila NVO 58 občin, v katerih je sedež upravnih enot

Med občinami, v katerih je sedež upravnih enot, po višini izplačanih sredstev prednjači Mestna občina Ljubljana (18 milijonov EUR v 2021), se pa zneski nominalno v letih 2017-2021 niso veliko spreminjali (indeks 0,97). Razvrstitev občin po višini (nominalnih) izplačil pokaže, da Mestni občini Ljubljana sledi Mestna občina Maribor (6 milijonov EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,20), Mestna občina Celje (2,4 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,10), Mestna občina Kranj (2,6 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,14), Mestna občina Koper (2,5 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,13) in Mestna občina Velenje (2,4 milijona EUR, indeks 2021/2017 je 1,06).

Preglednica 3.21: Javna izplačila občin, v katerih je sedež upravnih enot po pravnih oblikah NVO in letih 2017-2021

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Občina Ajdovščina	Skupaj Ajdovščina	1.169.397,72	1.340.050,40	1.395.381,23	1.211.940,92	1.586.282,20	1,36
	Društvo, zveza društev	810.948,79	1.010.490,63	1.018.086,76	824.228,15	1.004.072,48	
	Mladinski svet	21.103,21	26.419,19	22.090,00	25.222,83	26.357,07	
	Ustanova	1.990,27	2.029,84	1.625,24	235,33	0,00	
	Verska organizacija	13.608,89	8.391,56	12.930,90	13.335,44	15.939,77	
	Zavod	321.746,56	292.719,18	340.648,33	348.919,17	539.912,88	
Občina Brežice	Skupaj Brežice	915.836,78	976.279,93	1.021.820,10	1.273.124,05	1.000.148,99	1,09
	Društvo, zveza društev	839.902,35	898.580,62	942.842,36	1.076.196,66	905.140,76	
	Ustanova	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	75.334,43	77.699,31	78.977,74	196.927,39	95.008,23	
Mestna občina Celje	Skupaj MOC	2.163.591,15	2.298.707,58	2.261.789,20	2.273.606,97	2.371.657,33	1,10
	Društvo, zveza društev	1.584.499,88	1.691.300,75	1.640.505,51	1.701.841,47	1.739.514,27	
	Mladinski svet	0,00	0,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	
	Ustanova	873,49	1.000,22	1.030,85	984,97	0,00	
	Verska organizacija	33.877,89	34.670,22	38.459,85	39.346,95	41.309,08	
	Zavod	544.339,89	571.736,39	580.792,99	530.433,58	589.833,98	
Občina Cerknica	Skupaj Cerknica	641.705,86	682.313,51	711.236,39	697.543,63	880.607,97	1,37
	Društvo, zveza društev	597.359,36	622.911,87	630.596,01	618.692,99	783.559,35	
	Mladinski svet	0,00	0,00	0,00	2.500,00	0,00	
	Verska organizacija	638,71	294,55	0,00	281,02	278,16	
	Zavod	43.707,79	59.107,09	80.640,38	76.069,62	96.770,46	
Občina Črnomelj	Skupaj Črnomelj	620.805,16	623.816,27	999.481,95	831.388,11	986.221,59	1,59

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Društvo, zveza društev	570.528,59	554.018,92	793.740,94	772.837,99	908.196,04	
	Ustanova	120,00	120,00	65,15	76,21	0,00	
	Zavod	50.156,57	69.677,35	205.675,86	58.473,91	78.025,55	
Občina Domžale	Skupaj Domžale	1.446.221,65	1.556.070,95	1.931.891,12	1.696.986,25	1.813.561,68	1,25
	Društvo, zveza društev	1.169.296,48	1.238.216,56	1.570.202,30	1.405.732,35	1.495.979,83	
	Mladinski svet	6.135,72	6.294,08	13.068,95	6.705,59	5.328,47	
	Ustanova	281,95	300,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	270.507,50	311.260,31	348.619,87	284.548,31	312.253,38	
Občina Dravograd	Skupaj Dravograd	370.620,75	370.806,38	522.750,62	303.575,48	335.269,75	0,90
	Društvo, zveza društev	348.151,34	342.333,58	494.136,32	277.885,66	287.659,87	
	Mladinski svet	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Ustanova	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Verska organizacija	681,00	808,00	641,00	2.914,63	2.416,00	
	Zavod	21.488,41	27.664,80	27.973,30	22.775,19	45.193,88	
Občina Gornja Radgona	Skupaj Gornja Radgona	464.724,27	468.177,67	573.466,32	677.721,22	711.071,59	1,53
	Društvo, zveza društev	441.933,43	440.170,77	464.094,38	569.866,46	574.196,68	
	Mladinski svet	4.100,00	4.000,00	900,67	3.000,00	1.241,05	
	Ustanova	122,40	1.000,00	1.086,87	1.300,00	1.000,00	
	Verska organizacija	2.350,73	1.692,52	1.692,52	3.253,29	3.253,30	
	Zavod	16.217,71	21.314,38	105.691,88	100.301,47	131.380,56	
Občina Grosuplje	Skupaj Grosuplje	1.351.515,74	1.477.311,72	1.744.742,00	1.600.606,53	1.679.074,56	1,24
	Društvo, zveza društev	731.387,42	749.040,30	784.706,05	726.179,01	815.364,35	
	Mladinski svet	0,00	1.500,00	4.500,00	6.470,21	3.885,34	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	291,87	172,15	200,00	1.185,88	1.000,00	
	Zavod	619.836,45	726.599,27	955.335,95	866.771,43	858.824,87	
Občina Hrastnik	Skupaj Hrastnik	592.107,18	418.619,05	468.694,97	471.479,83	453.838,64	0,77
	Društvo, zveza društev	573.017,63	392.374,50	433.063,80	429.418,57	401.567,30	
	Ustanova	54,95	50,00	72,22	0,00	0,00	
	Verska organizacija	1.600,00	1.600,00	85,98	0,00	0,00	
	Zavod	17.434,60	24.594,55	35.472,97	42.061,26	52.271,34	
Občina Idrija	Skupaj Idrija	838.734,24	913.374,04	966.864,10	927.739,30	930.316,12	1,11
	Društvo, zveza društev	776.778,28	856.890,96	900.040,20	827.315,39	804.295,36	
	Ustanova	400,00	0,00	0,00	200,00	0,00	
	Zavod	61.555,96	56.483,08	66.823,90	100.223,91	126.020,76	
Občina Ilirska Bistrica	Skupaj Ilirska Bistrica	868.936,09	904.545,75	894.107,31	1.031.917,05	1.265.670,35	1,46
	Društvo, zveza društev	697.595,97	724.049,66	702.494,78	793.077,15	897.566,02	
	Ustanova	182,00	198,00	0,00	250,00	0,00	
	Verska organizacija	194,00	211,00	240,00	316,00	185,00	
	Zavod	170.964,12	180.087,09	191.372,53	238.273,90	367.919,33	
Občina Izola	Skupaj Izola	441.340,87	512.254,17	636.857,03	795.809,29	897.981,72	2,03
	Društvo, zveza društev	340.974,85	397.798,90	551.335,07	680.332,87	661.627,78	
	Verska organizacija	16.166,66	10.000,00	8.000,00	8.000,00	8.000,00	
	Zavod	84.199,36	104.455,27	77.521,96	107.476,42	228.353,94	
Občina Jesenice	Skupaj Jesenice	760.652,82	718.921,23	760.013,10	764.123,68	894.998,20	1,18
	Društvo, zveza društev	687.984,48	643.753,10	674.138,94	684.697,59	780.237,86	
	Mladinski svet	7.871,39	9.025,05	7.598,70	5.500,00	7.750,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	165,54	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	64.631,41	66.143,08	78.275,46	73.926,09	107.010,34	
Občina Kamnik	Skupaj Kamnik	1.534.468,30	1.453.833,74	1.527.687,11	1.708.114,61	1.548.848,10	1,01
	Društvo, zveza društev	1.149.080,07	1.105.891,57	1.174.619,55	1.350.323,50	1.179.442,10	
	Mladinski svet	1.231,99	1.231,24	1.500,00	1.650,00	1.500,00	
	Ustanova	302,40	346,80	393,30	0,00	0,00	
	Zavod	383.853,84	346.364,13	351.174,26	356.141,11	367.906,00	
Občina Kočevje	Skupaj Kočevje	1.037.329,36	1.084.696,28	1.110.887,88	1.001.708,19	1.277.259,23	1,23
	Društvo, zveza društev	826.210,13	850.135,51	831.507,73	675.497,77	935.335,96	
	Ustanova	2.079,10	2.148,66	2.705,94	2.895,26	2.528,24	
	Zavod	209.040,13	232.412,11	276.674,21	323.315,16	339.395,03	
Mestna občina Koper	Skupaj Koper	2.230.993,27	2.730.966,45	2.355.343,16	2.241.019,36	2.531.334,60	1,13
	Društvo, zveza društev	1.954.058,32	2.446.047,54	2.037.910,84	1.923.762,23	2.134.012,26	
	Ustanova	300,00	300,00	1.650,00	1.100,00	1.000,00	
	Verska organizacija	10.551,18	10.078,97	2.500,00	9.358,25	6.546,01	
	Zavod	266.083,77	274.539,94	313.282,32	306.798,88	389.776,33	
Mestna občina Kranj	Skupaj Kranj	2.310.690,24	2.655.806,73	2.720.961,40	2.558.808,98	2.641.331,34	1,14
	Društvo, zveza društev	1.647.153,03	1.865.069,33	1.934.326,94	1.823.229,58	1.792.587,16	
	Zavod	663.537,21	790.737,40	786.634,46	735.579,40	848.744,18	
Mestna občina Krško	Skupaj Krško	1.177.327,68	1.229.650,70	1.309.892,35	1.194.145,91	1.440.392,42	1,22
	Društvo, zveza društev	1.080.389,23	1.114.481,13	1.163.714,78	1.059.504,08	1.314.399,69	
	Mladinski svet	3.295,51	4.500,76	244,62	0,00	0,00	
	Ustanova	2.000,00	0,00	283,50	536,19	0,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	91.642,94	110.668,81	145.649,45	134.105,64	125.992,73	
Občina Laško	Skupaj Laško	532.063,28	735.935,68	653.326,83	650.146,38	716.999,40	1,35
	Društvo, zveza društev	504.865,11	706.279,65	632.381,26	625.586,66	637.230,40	
	Verska organizacija	0,00	0,00	46,43	4.139,16	1.830,00	
	Zavod	27.198,17	29.656,03	20.899,14	20.420,56	77.939,00	
Občina Lenart	Skupaj Lenart	317.713,93	395.910,49	188.351,57	161.920,48	209.206,06	0,66
	Društvo, zveza društev	293.764,91	371.009,56	159.899,68	140.897,43	162.694,11	
	Zavod	23.949,02	24.900,93	28.451,89	21.023,05	46.511,95	
Občina Lendava	Skupaj Lendava	607.965,39	936.047,70	890.827,63	911.445,60	1.056.541,97	1,74
	Društvo, zveza društev	546.101,37	871.071,53	830.064,51	849.886,52	928.068,68	
	Mladinski svet	12.240,00	3.000,00	2.500,00	0,00	0,00	
	Verska organizacija	614,04	2.110,70	2.110,70	9.099,31	5.416,99	
	Zavod	49.009,98	59.865,47	56.152,42	52.459,77	123.056,30	
Občina Litija	Skupaj Litija	638.890,30	663.835,97	704.881,93	709.403,90	763.303,78	1,19
	Društvo, zveza društev	626.014,86	647.745,16	687.961,19	686.228,74	658.335,62	
	Ustanova	100,86	125,70	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	12.774,58	15.965,11	16.920,74	23.175,16	104.968,16	
Mestna občina Ljubljana	Skupaj MOL	18.622.381,03	17.459.037,63	17.510.023,51	16.896.857,42	18.017.835,79	0,97
	Društvo, zveza društev	12.937.131,33	11.427.593,07	11.432.974,95	10.732.808,24	11.485.609,74	
	Mladinski svet	36.090,99	20.500,00	10.300,00	10.150,00	0,00	
	Ustanova	20.955,01	38.999,50	34.987,30	35.000,00	40.000,00	
	Zavod	5.628.203,70	5.971.945,06	6.031.761,26	6.118.899,18	6.492.226,05	
Občina Ljutomer	Skupaj Ljutomer	537.228,97	558.501,80	523.691,86	547.155,04	663.242,23	1,23

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Društvo, zveza društev	512.827,71	528.742,17	486.034,07	519.670,10	552.057,54	
	Mladinski svet	8.138,18	6.090,93	10.053,49	3.564,00	3.626,00	
	Ustanova	1.500,00	1.000,00	1.749,21	1.760,00	1.500,00	
	Zavod	14.763,08	22.668,70	25.855,09	22.160,94	106.058,69	
Občina Logatec	Skupaj Logatec	1.057.013,00	1.073.270,49	1.330.966,99	1.315.571,32	1.366.544,37	
	Društvo, zveza društev	675.158,75	680.437,22	891.522,33	824.063,02	892.167,55	1,29
	Mladinski svet	0,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	4.300,00	
	Ustanova	1.500,00	554,40	945,60	0,00	362,40	
	Zavod	380.354,25	389.278,87	435.499,06	488.508,30	469.714,42	
Mestna občina Maribor	Skupaj MOM	5.093.063,68	5.479.458,38	5.685.655,92	5.639.158,55	6.103.561,71	1,20
	Društvo, zveza društev	3.858.376,67	3.892.647,88	4.281.406,06	4.005.997,48	4.506.293,20	
	Mladinski svet	18.001,48	21.181,08	21.472,93	0,00	0,00	
	Ustanova	20.424,71	18.102,42	19.300,00	21.075,00	23.000,00	
	Verska organizacija	96.491,99	98.603,17	105.996,30	109.278,93	123.532,66	
	Zavod	1.099.768,83	1.448.923,83	1.257.480,63	1.502.807,14	1.450.735,85	
Občina Metlika	Skupaj Metlika	444.167,93	500.104,71	415.515,90	442.742,92	414.002,93	0,93
	Društvo, zveza društev	440.946,63	495.080,69	412.884,80	434.573,64	393.553,77	
	Ustanova	1.302,00	1.304,00	1.294,00	2.326,00	1.200,00	
	Zavod	1.919,30	3.720,02	1.337,10	5.843,28	19.249,16	
Občina Mozirje	Skupaj Mozirje	174.815,86	176.283,51	203.261,38	164.162,13	209.958,09	1,20
	Društvo, zveza društev	167.699,67	170.136,29	153.249,26	118.629,63	114.906,58	
	Ustanova	264,32	237,86	236,01	262,40	0,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	1.100,00	0,00	4.200,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	6.851,87	5.909,36	48.676,11	45.270,10	90.851,51	
Mestna občina Murska Sobota	Skupaj MOMS	825.966,10	1.079.723,60	1.032.836,36	1.105.829,33	1.243.681,02	1,51
	Društvo, zveza društev	687.873,09	956.328,19	882.872,00	938.156,26	1.061.980,59	
	Mladinski svet	1.169,64	1.880,26	2.427,04	2.366,86	393,13	
	Ustanova	3.269,00	4.500,00	4.700,00	3.218,00	1.465,00	
	Verska organizacija	68.516,11	67.633,71	69.006,44	68.690,54	70.384,04	
	Zavod	65.138,26	49.381,44	73.830,88	93.397,67	109.458,26	
Mestna občina Nova Gorica	Skupaj MONG	1.406.786,17	1.551.170,47	1.656.736,64	1.479.370,97	1.582.846,07	1,13
	Društvo, zveza društev	1.269.558,82	1.326.105,71	1.403.453,46	1.209.987,01	1.248.712,74	
	Ustanova	9.286,25	16.927,95	13.570,78	4.421,29	1.158,16	
	Zavod	127.941,10	208.136,81	239.712,40	264.962,67	332.975,17	
Mestna občina Novo mesto	Skupaj MONG	1.862.199,15	1.782.129,98	2.027.211,89	1.720.195,47	1.831.513,27	0,98
	Društvo, zveza društev	1.270.734,40	1.273.242,99	1.515.476,23	1.262.715,92	1.354.390,12	
	Ustanova	380,00	0,00	300,00	250,00	0,00	
	Verska organizacija	18.000,00	18.000,00	15.016,05	17.333,32	20.658,82	
	Zavod	573.084,75	490.886,99	496.419,61	439.896,23	456.464,33	
Občina Ormož	Skupaj Ormož	656.719,35	608.166,93	672.047,03	663.588,09	696.480,06	1,06
	Društvo, zveza društev	651.119,86	581.700,63	649.912,38	651.607,71	686.932,99	
	Ustanova	2.590,00	2.560,00	1.500,00	3.300,00	1.500,00	
	Verska organizacija	900,00	900,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	2.109,49	23.006,30	20.634,65	8.680,38	8.047,07	
Občina Pesnica	Skupaj Pesnica	122.615,11	118.977,80	114.364,68	264.712,80	239.013,70	1,95
	Društvo, zveza društev	106.799,32	96.081,02	88.482,33	245.696,29	203.660,89	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	15.815,79	22.896,78	25.882,35	19.016,51	35.352,81	
Občina Piran	Skupaj Piran	1.129.599,06	1.085.356,85	992.693,82	1.067.429,61	1.067.681,06	0,95
	Društvo, zveza društev	1.009.691,04	930.156,74	884.859,72	1.022.504,73	926.235,02	
	Zavod	119.908,02	155.200,11	107.834,10	44.924,88	141.446,04	
Občina Postojna	Skupaj Postojna	1.979.760,22	1.549.428,67	1.566.860,12	1.558.148,61	1.583.279,32	0,80
	Društvo, zveza društev	1.733.565,55	1.282.783,67	1.242.984,14	1.182.412,43	1.188.597,13	
	Mladinski svet	0,00	0,00	0,00	1.647,00	3.116,63	
	Ustanova	0,00	95,52	0,00	0,00	0,00	
	Verska organizacija	1.170,00	673,00	706,00	1.949,00	2.163,00	
	Zavod	245.024,67	265.876,48	323.169,98	372.140,18	389.402,56	
Mestna občina Ptuj	Skupaj Ptuj	1.251.382,31	1.934.346,24	1.552.278,61	1.416.597,01	1.708.726,17	1,37
	Društvo, zveza društev	1.064.769,54	1.724.034,56	1.144.608,98	1.146.129,12	1.294.843,53	
	Mladinski svet	1.515,70	1.700,00	9.000,00	9.500,00	8.000,00	
	Ustanova	0,00	0,00	1.515,01	1.500,00	1.500,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	23.530,00	
	Zavod	185.097,07	208.611,68	397.154,62	259.467,89	380.852,64	
Občina Radlje ob Dravi	Skupaj Radlje	244.109,37	232.195,73	382.638,72	224.020,00	249.984,01	1,02
	Društvo, zveza društev	229.793,88	218.954,85	374.235,95	213.277,91	229.279,16	
	Mladinski svet	2.491,82	3.455,96	1.911,17	346,82	9.120,60	
	Ustanova	91,37	93,35	85,67	84,93	0,00	
	Verska organizacija	456,84	563,44	428,28	1.160,76	1.308,34	
	Zavod	11.275,46	9.128,13	5.977,65	9.149,58	10.275,91	
Občina Radovljica	Skupaj Radovljica	1.381.228,26	1.369.110,23	1.434.953,89	1.392.664,11	1.445.688,75	1,05

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Društvo, zveza društev	1.230.721,35	1.210.607,78	1.264.092,35	1.208.664,28	1.277.486,89	
	Mladinski svet	4.084,00	4.160,00	3.425,00	4.857,00	3.533,00	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	800,00	0,00	
	Zavod	146.422,91	154.342,45	167.436,54	178.342,83	164.668,86	
Občina Ravne na Koroškem	Skupaj Ravne	454.087,00	413.631,84	432.045,33	464.687,81	512.874,49	1,13
	Društvo, zveza društev	380.505,18	385.775,80	392.039,66	413.241,83	443.744,28	
	Mladinski svet	5.424,05	6.454,55	11.411,76	13.957,14	13.457,14	
	Zavod	68.157,77	21.401,49	28.593,91	37.488,84	55.673,07	
Občina Ribnica	Skupaj Ribnica	233.667,74	272.410,51	409.777,57	437.997,70	487.215,45	2,09
	Društvo, zveza društev	212.539,85	244.241,52	376.097,24	415.650,56	461.715,60	
	Ustanova	2.990,00	5.778,06	1.190,00	0,00	0,00	
	Zavod	18.137,89	22.390,93	32.490,33	22.347,14	25.499,85	
Občina Ruše	Skupaj Ruše	390.910,78	398.070,23	479.521,45	430.989,13	538.562,51	1,38
	Društvo, zveza društev	344.953,90	342.093,40	443.142,21	384.924,97	487.208,77	
	Zavod	45.956,88	55.976,83	36.379,24	46.064,16	51.353,74	
Občina Sevnica	Skupaj Sevnica	603.062,77	678.936,38	682.696,08	673.021,85	776.154,35	1,29
	Društvo, zveza društev	550.920,24	621.696,52	626.036,83	613.915,47	723.203,90	
	Mladinski svet	0,00	300,00	2.117,22	745,45	702,01	
	Ustanova	400,00	450,00	450,00	500,00	1.200,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	0,00	800,00	0,00	
	Zavod	51.742,53	56.489,86	54.092,03	57.060,93	51.048,44	
Občina Sežana	Skupaj Sežana	377.579,26	394.835,95	438.064,88	360.266,11	432.343,80	1,15
	Društvo, zveza društev	352.306,96	364.872,49	388.960,92	307.250,29	356.737,15	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	550,00	385,00	1.515,00	500,00	0,00	
	Zavod	24.722,30	29.578,46	47.588,96	52.517,82	75.606,65	
Mestna občina Slovenj Gradec	Skupaj MOSG	709.134,44	903.062,85	868.977,83	813.700,15	985.608,45	1,39
	Društvo, zveza društev	641.914,36	781.969,01	778.831,42	731.497,03	879.475,20	
	Mladinski svet	6.425,16	10.558,70	3.824,85	3.784,47	3.736,86	
	Ustanova	250,00	250,00	250,00	240,00	1.000,00	
	Zavod	60.544,92	110.285,14	86.071,56	78.178,65	101.396,39	
Občina Slovenska Bistrica	Skupaj Slovenska Bistrica	1.129.039,46	1.270.644,52	1.144.296,72	1.155.986,03	1.324.395,29	1,17
	Društvo, zveza društev	836.693,66	955.122,61	863.758,07	824.226,61	994.134,30	
	Zavod	292.345,80	315.521,91	280.538,65	331.759,42	330.260,99	
Občina Slovenske Konjice	Skupaj Slovenske Konjice	447.320,67	430.262,91	433.054,28	515.298,00	588.650,83	1,32
	Društvo, zveza društev	331.833,53	309.900,70	308.655,18	381.605,32	325.180,77	
	Mladinski svet	204,00	205,00	250,00	250,00	250,00	
	Ustanova	181,00	215,00	238,00	267,00	0,00	
	Verska organizacija	300,00	300,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	114.802,14	119.642,21	123.911,10	133.175,68	263.220,06	
Občina Šentjur pri Celju	Skupaj Šentjur	739.558,64	749.750,21	774.336,35	739.956,21	817.698,39	1,11
	Društvo, zveza društev	663.492,73	671.611,19	703.484,06	671.892,47	726.152,79	
	Ustanova	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	
	Zavod	75.965,91	78.039,02	70.752,29	67.963,74	91.545,60	
Občina Škofja Loka	Skupaj Škofja Loka	1.410.177,36	1.681.852,11	1.704.958,41	1.667.066,71	1.732.238,79	1,23
	Društvo, zveza društev	1.042.250,79	1.310.255,44	1.265.584,88	1.207.135,60	1.220.482,54	
	Mladinski svet	3.154,30	0,00	0,00	0,00	0,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	2.246,80	0,00	264,00	264,00	0,00	
	Zavod	362.525,47	371.596,67	439.109,53	459.667,11	511.756,25	
Občina Šmarje pri Jelšah	Skupaj Šmarje	383.170,41	394.882,36	419.766,21	461.506,29	381.240,00	0,99
	Društvo, zveza društev	362.521,56	381.722,26	407.143,65	446.935,96	354.064,99	
	Ustanova	80,00	80,00	100,00	100,00	0,00	
	Zavod	20.568,85	13.080,10	12.522,56	14.470,33	27.175,01	
Občina Tolmin	Skupaj Tolmin	369.337,44	380.772,79	517.408,26	456.912,31	479.381,98	1,30
	Društvo, zveza društev	342.312,65	339.944,42	467.338,71	334.698,56	442.768,35	
	Ustanova	7.720,00	6.373,20	6.056,80	5.420,00	5.310,00	
	Zavod	19.304,79	34.455,17	44.012,75	116.793,75	31.303,63	
Občina Trbovlje	Skupaj Trbovlje	482.814,39	505.962,01	674.543,57	969.923,86	946.707,50	1,96
	Društvo, zveza društev	449.197,55	469.130,16	623.245,31	884.640,58	907.197,50	
	Ustanova	288,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Verska organizacija	1.855,18	2.612,97	161,45	3.960,62	4.815,53	
	Zavod	31.473,66	34.218,88	51.136,81	81.322,66	34.694,47	
Občina Trebnje	Skupaj Trebnje	753.420,98	951.974,14	1.079.703,76	828.320,69	946.028,43	1,26
	Društvo, zveza društev	714.070,38	879.865,99	941.458,31	715.380,25	838.111,62	
	Mladinski svet	6.000,00	6.000,00	20.000,00	8.000,00	8.000,00	
	Ustanova	139,85	150,00	150,00	2.000,00	0,00	
	Zavod	33.210,75	65.958,15	118.095,45	102.940,44	99.916,81	
Občina Tržič	Skupaj Tržič	896.674,96	795.885,44	744.421,43	525.839,77	660.509,66	0,74
	Društvo, zveza društev	823.802,92	748.309,12	674.212,98	475.013,17	616.645,79	
	Ustanova	144,30	176,00	194,48	148,20	0,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	72.727,74	47.400,32	70.013,97	50.678,40	43.863,87	
Mestna občina Velenje	Skupaj MOV	2.215.508,02	2.023.749,28	2.136.784,11	1.951.087,63	2.358.093,76	1,06
	Društvo, zveza društev	2.111.139,74	1.952.631,79	2.081.947,92	1.883.576,30	2.311.848,37	
	Mladinski svet	5.738,60	5.340,67	5.314,75	5.974,52	6.000,00	
	Ustanova	351,45	316,97	452,67	539,52	1.000,00	
	Verska organizacija	0,00	0,00	0,00	120,00	480,00	
	Zavod	98.278,23	65.459,85	49.068,77	60.877,29	38.765,39	
Občina Vrhnika	Skupaj Vrhnika	1.280.037,67	1.225.042,76	1.347.525,16	1.367.716,50	1.444.062,49	1,13
	Društvo, zveza društev	795.133,72	674.548,47	753.621,21	728.244,40	792.932,03	
	Ustanova	97,51	0,00	0,00	0,00	500,00	
	Verska organizacija	168,64	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	484.637,80	550.494,29	593.903,95	639.472,10	650.630,46	
Občina Zagorje ob Savi	Skupaj Zagorje	1.041.786,79	1.111.070,34	1.101.065,34	1.049.227,94	1.035.993,91	0,99
	Društvo, zveza društev	965.238,85	1.072.046,53	1.055.874,22	1.010.945,03	989.429,70	
	Ustanova	110,66	104,81	0,00	76,12	2.400,00	
	Zavod	76.437,28	38.919,00	45.191,12	38.206,79	44.164,21	
Občina Žalec	Skupaj Žalec	1.080.936,64	1.083.871,29	1.183.264,91	1.121.680,98	1.215.840,67	1,12
	Društvo, zveza društev	948.951,41	945.802,00	1.009.055,79	966.125,43	1.059.797,06	
	Ustanova	0,00	183,00	0,00	0,00	0,00	
	Verska organizacija	11.110,00	11.110,00	14.529,07	15.885,13	13.310,00	
	Zavod	120.875,23	126.776,29	159.680,05	139.670,42	142.733,61	
SKUPAJ		74.820.893,02	77.371.863,33	80.025.204,27	77.583.666,77	84.079.556,89	1,12

Vir: ERAR

Iz Preglednice 3.22 je razvidno, da je delež javnih izplačil 58 občin po strukturi pravnih oblik NVO zelo podoben skupni regionalni sliki, saj so društva v opazovanem obdobju 2017-2021 prejela skoraj 78 % vseh javnih izplačil, medtem ko so jih zavodi prejeli le 21.5. %, vse ostale pravne oblike skupaj pa manj kot %. Glede na majhno število ostalih pravnih oseb v primerjavi z društvi in zavodi je takšna razlika razumljiva.

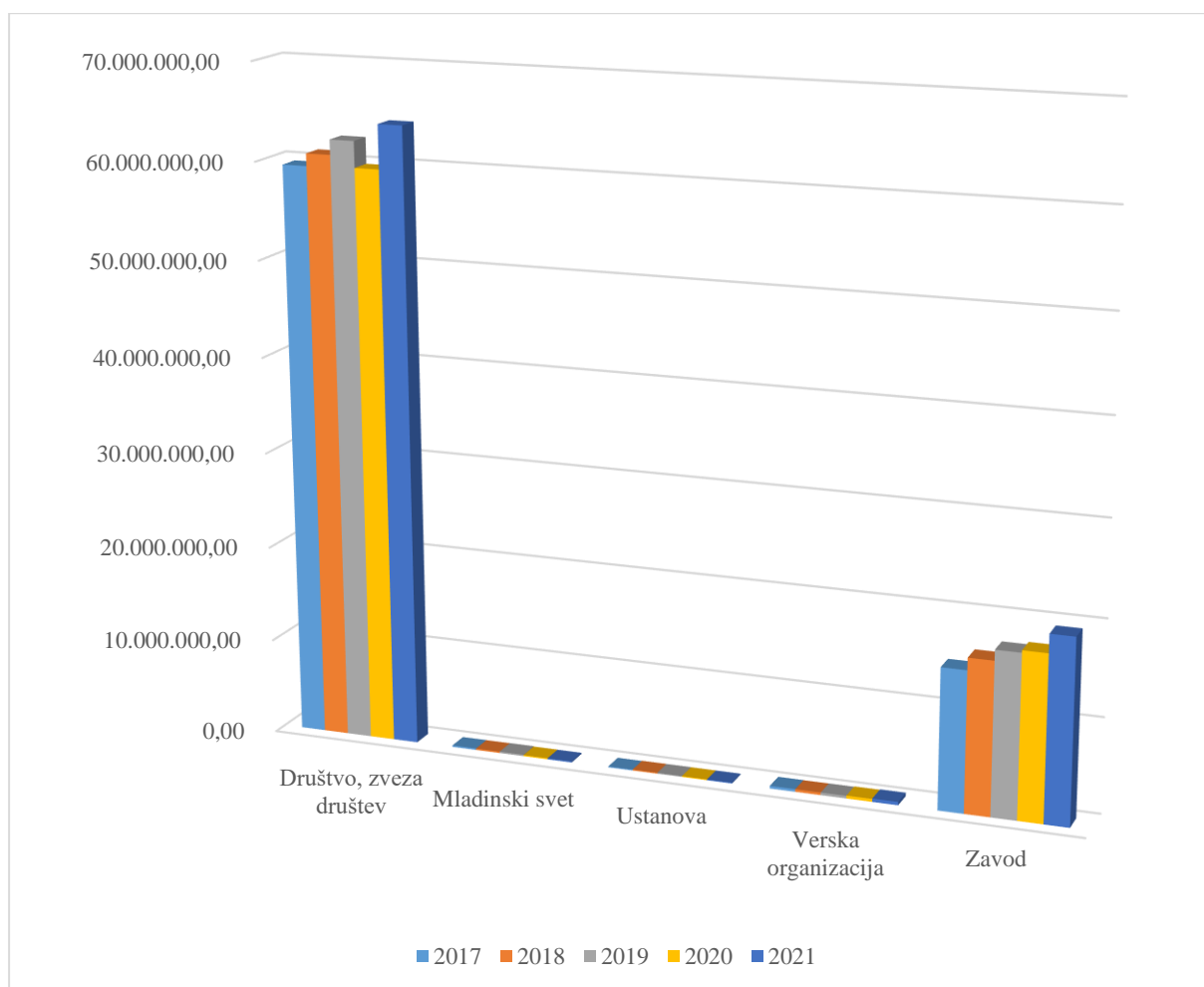
Preglednica 3.22: Izplačila 58 občin, v katerih je sedež upravnih enot, glede na pravno obliko NVO v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	Odstotek skupnih sredstev na pravno obliko v obdobju 2017 – 2021	INDEKS 2021/2017
Društvo, zveza društev	59.514.543,47	60.785.834,98	62.321.907,48	59.637.012,42	64.148.622,08	306.407.920,43	77,79%	1,08
Mladinski svet	154.615,74	146.797,47	157.911,15	120.191,89	111.297,30	690.813,55	0,18%	0,72
Ustanova	87.117,06	106.728,41	100.257,60	92.916,30	88.623,80	475.643,17	0,12%	1,02
Verska organizacija	279.251,86	270.253,81	273.650,97	309.222,35	349.556,70	1.481.935,69	0,38%	1,25
Zavod	14.785.304,89	16.062.248,66	17.171.477,07	17.424.323,81	19.381.457,01	84.824.811,44	21,54%	1,31
SKUPAJ	74.820.833,02	77.371.863,33	80.025.204,27	77.583.666,77	84.079.556,89	393.881.124,28		1,12

Vir: ERAR

Slika 3.30: Javna izplačila 58 občin po pravnih oblikah NVO 2017-2021

Vir: ERAR

3.1.3.2.2 Skupna izplačila NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v 57 občinah, v katerih je sedež upravnih enot

Analiza zajema 57 občin, v katerih je sedež upravne enote, ki so posredovala podatke na podlagi zahteve o dostopu do informacij javnega značaja. V analizi manjka Občina Gornja Radgona, ki podatkov ni posredovala. V skupne zneske občin smo vključili tudi izplačila na podlagi neposrednih pogodb, saj gre za financiranje smiselno enakih storitev kot na podlagi javnih razpisov. V zahtevi za dostop do informacij javnega značaja smo spraševali samo o izplačilih na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb, ki so bila izplačana društvom, zavodom in ustanovam (kot najbolj pogostim oblikah NVO), ne pa tudi mladinskim svetom in verskim organizacijam. Ob pridobivanju podatkov od občin smo namreč ugotovili, da občine, še posebej manjše, z veliko težavo ločujejo med javnimi in zasebnimi zavodi, ter težko identificirajo ustanove (po Zakonu o ustanovah). Ocenili smo, da bi bilo pridobivanje podatkov o javnih izplačilih tem organizacijam (mladinski sveti in verske organizacije) na podlagi javnih razpisov časovno nesmotrno, saj podatki ERAR baze kažejo, da gre za zelo majhna sredstva in ti podatki ne bi bistveno vplivali na izsledke analize.

Analiza zneskov vseh javno izplačanih denarnih sredstev po bazi ERAR ter primerjava z javnimi sredstvi na podlagi javnih razpisov in pogodb v 58 občinah je pokazala, da so razlike

bistveno manjše, kot to veljal za nacionalni nivo (ministrstva in drugi proračunski uporabniki). Ugotovili smo namreč, da v vzorec zajetih 58 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb izplača pretežni del vseh izplačanih sredstev, kar posledično pomeni, da je manj izplačil na podlagi koncesij, javnih naročil, itd. Pri tem izstopa Občina Lenart, kjer so se vsa izplačana denarna sredstva v obdobju 2017-2021 znižala (indeks 2021/2017 je 0,36), pri tem pa je bil padec izplačil na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb večji kot pri vseh javnih izplačilih (indeks 2021/2017 je 0,66). Najbolj so se sredstva izplačana na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb povišala v Občini Ribnica (indeks 2021/2017 je 2,25), Mestni občini Novo mesto (indeks 2021/2017 je 1,60) in Občini Ajdovščina (indeks 2021/2017 je 1,52).

Preglednica 3.23: Izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v obdobju 2017-2021

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Občina Ajdovščina	Skupaj Ajdovščina	750.428,08	819.541,34	898.609,71	758.394,03	1.142.910,66	1,52
	Društvo, zveza društev	722.614,31	805.834,28	875.734,11	729.286,23	1.032.472,54	
	Ustanova	190,27	218,80	236,28	235,33	0,00	
	Zavod	27.623,50	13.488,26	22.639,32	28.872,47	110.438,12	
Občina Brežice	Skupaj Brežice	754.030,40	789.968,63	816.911,23	785.097,78	744.520,90	0,99
	Društvo, zveza društev	737.030,40	772.968,63	799.911,23	768.097,78	727.520,90	
	Zavod	17.000,00	17.000,00	17.000,00	17.000,00	17.000,00	
Mestna občina Celje	Skupaj MOC	1.494.612,00	1.523.824,00	1.659.367,00	1.707.155,65	1.703.702,00	1,14
	Društvo, zveza društev	1.469.135,03	1.501.243,54	1.633.198,67	1.669.060,36	1.670.131,77	
	Zavod	25.476,97	22.580,46	26.168,33	38.095,29	33.570,23	
Občina Cerknica	Skupaj Cerknica	503.187,22	529.991,50	538.028,00	533.922,04	532.285,71	1,06
	Društvo, zveza društev	490.584,99	500.453,99	505.949,58	498.956,66	501.093,93	
	Zavod	12.602,23	29.537,51	32.078,42	34.965,38	31.191,78	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Občina Črnomelj	Skupaj Črnomelj	325.144,42	323.708,45	324.597,25	342.760,70	370.980,46	1,06
	Društvo, zveza društev	290.883,10	288.907,63	290.346,25	309.541,22	337.967,71	
	Ustanova	1.125,00	935,00	500,94	515,48	0,00	
	Zavod	33.136,32	33.865,82	33.750,06	32.704,00	33.012,75	
Občina Domžale	Skupaj Domžale	1.089.850,76	1.180.062,91	1.393.829,00	1.255.523,83	1.454.076,74	1,33
	Društvo, zveza društev	1.088.150,76	1.177.512,91	1.390.229,00	1.251.823,83	1.450.647,53	
	Ustanova	300,00	300,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	1.400,00	2.250,00	3.600,00	3.700,00	3.429,21	
Občina Dravograd	Skupaj Dravograd	272.884,49	262.160,81	279.596,12	286.048,59	272.016,75	1,00
	Društvo, zveza društev	272.884,49	262.160,81	279.396,12	286.048,59	272.016,75	
	Ustanova	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00	
Občina Grosuplje	Skupaj Grosuplje	699.514,00	724.795,00	777.830,00	720.497,00	781.256,00	1,12
	Društvo, zveza društev	675.162,00	700.295,00	745.330,00	684.739,00	756.371,00	
	Mladinski svet	0,00	0,00	0,00	0,00	24.885,00	
	Ustanova	24.352,00	24.500,00	32.500,00	35.758,00	0,00	
Občina Hrastnik	Skupaj Hrastnik	184.113,97	163.970,00	174.982,06	150.083,67	193.754,22	1,05
	Društvo, zveza društev	184.004,07	163.970,00	170.564,86	147.083,67	190.744,98	
	Ustanova	54,95	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	54,95	0,00	4.417,20	3.000,00	3.009,24	
Občina Idrija	Skupaj Idrija	669.934,85	714.999,00	760.035,82	718.910,75	686.328,59	1,02
	Društvo, zveza društev	666.639,08	691.734,23	729.053,10	700.751,40	667.318,74	
	Ustanova		19.296,81	26.143,72	12.897,05	9.135,65	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	3.295,77	3.967,96	4.839,00	5.262,30	9.874,20	
Občina Ilirska Bistrica	Skupaj Ilirska Bistrica	461.318,17	482.377,25	515.113,72	519.802,97	555.404,86	1,20
	Društvo, zveza društev	460.942,17	481.968,25	514.873,72	519.236,97	555.219,86	
	Ustanova	376,00	409,00	240,00	566,00	185,00	
Občina Izola	Skupaj Izola	744.358,00	762.107,00	759.579,52	810.853,52	780.625,00	1,05
	Društvo, zveza društev	714.158,00	731.907,00	729.379,52	770.653,52	740.425,00	
	Zavod	30.200,00	30.200,00	30.200,00	40.200,00	40.200,00	
Občina Jesenice	Skupaj Jesenice	670.909,42	640.616,18	649.591,59	687.192,48	785.522,74	1,17
	Društvo, zveza društev	670.743,87	640.616,18	649.591,59	687.192,48	785.522,74	
	Ustanova	165,55	0,00	0,00	0,00	0,00	
Občina Kamnik	Skupaj Kamnik	841.819,78	875.573,83	995.713,08	908.584,52	979.809,88	1,16
	Društvo, zveza društev	832.273,78	832.701,83	985.503,08	903.753,18	979.809,88	
	Zavod	9.546,00	42.872,00	10.210,00	4.831,34	0,00	
Občina Kočevje	Skupaj Kočevje	699.131,30	802.358,70	771.564,50	652.300,90	757.419,15	1,08
	Društvo, zveza društev	699.131,30	802.358,70	771.085,84	652.300,90	755.419,15	
	Ustanova	0,00	0,00	478,66	0,00	0,00	
	Zavod	0,00	0,00	0,00	0,00	2.000,00	
Mestna občina Koper	Skupaj Koper	953.122,10	946.110,84	1.082.596,98	998.274,88	1.184.190,45	1,24
	Društvo, zveza društev	919.232,10	910.500,84	1.040.456,98	964.024,88	1.148.602,45	
	Ustanova	2.200,00	3.200,00	6.050,00	2.900,00	2.578,00	
	Zavod	31.690,00	32.410,00	36.090,00	31.350,00	33.010,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Mestna občina Kranj	Skupaj Kranj	2.113.771,17	2.377.857,76	2.521.701,65	2.429.969,27	2.521.543,72	1,19
	Društvo, zveza društev	1.974.111,51	2.148.982,24	2.244.173,75	2.163.867,45	2.232.671,41	
	Ustanova	9.377,97	10.000,00	10.000,00	10.000,00	9.421,08	
	Zavod	130.281,69	218.875,52	267.527,90	256.101,82	279.451,23	
Mestna občina Krško	Skupaj Krško	778.746,59	778.126,82	892.090,67	897.135,44	871.050,86	1,12
	Društvo, zveza društev	739.043,69	752.198,32	868.806,75	872.909,48	847.008,91	
	Ustanova	27.207,90	14.378,50	15.074,27	14.582,66	13.440,36	
	Zavod	12.495,00	11.550,00	8.209,65	9.643,30	10.601,59	
Občina Laško	Skupaj Laško	495.533,00	582.680,00	557.026,00	392.800,00	444.300,00	0,90
	Društvo, zveza društev	491.533,00	578.540,00	553.026,00	388.800,00	440.300,00	
	Zavod	4.000,00	4.140,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	
Občina Lenart	Skupaj Lenart	231.726,48	94.645,46	81.446,00	83.328,61	83.775,45	0,36
	Društvo, zveza društev	231.726,48	94.645,46	81.446,00	83.328,61	83.775,45	
Občina Lendava	Skupaj Lendava	511.385,34	496.478,49	402.235,79	427.953,37	442.037,27	0,86
	Društvo, zveza društev	504.195,49	496.478,49	395.247,09	427.953,37	439.037,27	
	Zavod	7.189,85	0,00	6.988,70	0,00	3.000,00	
Občina Litija	Skupaj Litija	538.746,64	601.119,72	623.558,85	617.053,86	652.867,94	1,21
	Društvo, zveza društev	538.746,64	601.119,72	623.558,85	617.053,86	647.867,94	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	
Mestna občina Ljubljana	Skupaj MOL	16.086.723,24	16.713.410,22	15.331.507,15	14.825.385,79	17.183.055,47	1,07
	Društvo, zveza društev	13.618.680,89	14.072.796,76	12.678.248,75	12.025.209,94	14.287.048,46	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	61.700,00	71.000,00	54.500,00	64.143,07	72.830,00	
	Zavod	2.406.342,35	2.569.613,46	2.598.758,40	2.736.032,78	2.823.177,01	
Občina Ljutomer	Skupaj Ljutomer	408.510,66	465.491,14	423.827,96	341.286,45	507.820,78	1,24
	Društvo, zveza društev	408.510,66	465.491,14	423.578,75	341.286,45	507.820,78	
	Ustanova	0,00	0,00	249,21	0,00	0,00	
Občina Logatec	Skupaj Logatec	540.731,50	528.846,28	667.703,77	754.899,56	751.405,18	1,39
	Društvo, zveza društev	522.925,31	519.438,99	658.662,69	748.975,47	739.115,64	
	Zavod	17.806,19	9.407,29	9.041,08	5.924,09	12.289,54	
Mestna občina Maribor	Skupaj MOM	4.404.637,86	4.937.281,41	5.279.531,87	5.634.602,20	5.712.425,01	1,30
	Društvo, zveza društev	4.103.806,78	4.643.534,00	4.958.003,57	5.319.204,04	5.102.542,69	
	Ustanova	37.931,00	25.871,97	24.357,26	20.899,00	297.624,88	
	Zavod	262.900,08	267.875,44	297.171,04	294.499,16	312.257,44	
Občina Metlika	Skupaj Metlika	360.084,78	394.578,98	326.692,75	337.431,58	352.986,95	0,98
	Društvo, zveza društev	360.084,78	394.578,98	326.692,75	337.431,58	352.986,95	
Občina Mozirje	Skupaj Mozirje	60.987,35	65.431,65	68.160,20	74.759,62	75.249,94	1,23
	Društvo, zveza društev	60.471,93	64.955,93	67.688,18	74.187,10	74.932,48	
	Ustanova	264,32	237,86	236,01	286,26	0,00	
	Zavod	251,10	237,86	236,01	286,26	317,46	
Mestna občina Murska Sobota	Skupaj MOMS	671.363,40	804.159,03	851.955,13	803.326,75	876.788,58	1,31
	Društvo, zveza društev	663.377,96	795.829,53	767.409,72	795.006,75	867.171,62	
	Ustanova	3.000,00	4.000,00	80.425,41	1.818,00	1.465,00	
	Zavod	4.985,44	4.329,50	4.120,00	6.502,00	8.151,96	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Mestna občina Nova Gorica	Skupaj MONG	1.260.481,28	1.287.467,67	1.367.787,41	1.270.134,40	702.823,45	0,56
	Društvo, zveza društev	1.204.370,07	1.235.799,34	1.307.935,38	1.181.567,46	656.817,72	
	Ustanova	4.603,57	1.102,19	4.220,27	3.466,45	1.158,16	
	Zavod	51.507,64	50.566,14	55.631,76	85.100,49	44.847,57	
Mestna občina Novo mesto	Skupaj MONG	767.566,00	741.880,00	1.177.980,23	1.248.779,98	1.229.420,05	1,60
	Društvo, zveza društev	569.200,00	685.260,00	1.046.554,23	1.061.409,98	1.159.920,05	
	Ustanova	380,00	0,00	680,00	0,00	0,00	
	Zavod	197.986,00	56.620,00	130.746,00	187.370,00	69.500,00	
Občina Ormož	Skupaj Ormož	658.327,65	576.903,70	660.937,26	599.347,17	693.295,66	1,05
	Društvo, zveza društev	655.046,09	574.676,99	658.140,14	596.768,78	648.761,93	
	Ustanova	3.281,56	2.226,71	2.797,12	2.578,39	44.533,73	
Občina Pesnica	Skupaj Pesnica	108.789,00	134.348,00	157.940,45	206.814,42	139.108,00	1,28
	Društvo, zveza društev	108.789,00	134.348,00	157.940,45	206.814,42	139.108,00	
Občina Piran	Skupaj Piran	1.036.184,91	1.063.749,83	919.136,06	864.134,75	873.466,56	0,84
	Društvo, zveza društev	1.026.084,91	1.051.149,83	909.720,78	861.634,75	872.516,56	
	Zavod	10.100,00	12.600,00	9.415,28	2.500,00	950,00	
Občina Postojna	Skupaj Postojna	1.603.155,65	1.078.016,58	1.055.119,33	1.175.125,84	1.141.187,53	0,71
	Društvo, zveza društev	1.597.689,65	1.074.270,58	1.053.290,33	1.172.894,84	1.138.305,53	
	Zavod	5.466,00	3.746,00	1.829,00	2.231,00	2.882,00	
Mestna občina Ptuj	Skupaj Ptuj	862.918,81	892.567,99	953.371,42	811.422,01	975.532,35	1,13
	Društvo, zveza društev	820.943,81	850.981,88	911.088,51	775.905,01	923.781,07	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Ustanova	0,00	41.586,11	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	41.975,00	0,00	42.282,91	35.517,00	51.751,28	
Občina Radlje ob Dravi	Skupaj Radlje	118.203,87	116.125,22	114.344,88	128.806,94	114.583,90	0,97
	Društvo, zveza društev	118.203,87	116.125,22	114.344,88	125.597,40	114.583,90	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	84,93	0,00	
	Zavod	0,00	0,00	0,00	3.124,61	0,00	
Občina Radovljica	Skupaj Radovljica	907.827,90	894.288,37	914.865,32	927.934,17	937.749,72	1,03
	Društvo, zveza društev	904.985,98	891.220,98	910.762,32	922.580,17	932.111,72	
	ustanova				800,00		
	Zavod	2.841,92	3.067,39	4.103,00	4.554,00	5.638,00	
Občina Ravne na Koroškem	Skupaj Ravne	325.494,32	372.098,37	400.645,25	438.243,28	462.917,64	1,42
	Društvo, zveza društev	322.418,37	365.552,92	385.350,01	421.700,42	446.374,78	
	Zavod	3.075,95	6.545,45	15.295,24	16.542,86	16.542,86	
Občina Ribnica	Skupaj Ribnica	185.664,00	206.714,17	310.388,17	417.683,00	417.093,57	2,25
	Društvo, zveza društev	182.550,00	206.714,17	310.388,17	392.528,69	416.706,46	
	Ustanova	0,00	0,00	0,00	25.000,00	0,00	
	Zavod	3.114,00	0,00	0,00	154,31	387,11	
Občina Ruše	Skupaj Ruše	287.615,63	293.011,92	366.043,28	299.990,05	334.651,96	1,16
	Društvo, zveza društev	287.015,63	292.591,92	364.963,28	299.940,05	334.651,96	
	Ustanova	100,00	420,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	500,00	0,00	1.080,00	50,00	0,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
Občina Sevnica	Skupaj Sevnica	215.515,64	251.119,78	219.155,70	243.106,54	227.923,86	1,06
	Društvo, zveza društev	204.662,81	243.283,06	210.457,03	233.343,16	217.809,06	
	Ustanova	400,00	450,00	450,00	500,00	0,00	
	Verska organizacija	10.452,83	7.386,72	8.248,67	9.263,38	10.114,80	
Občina Sežana	Skupaj Sežana	365.193,56	409.847,67	410.734,40	334.088,01	438.074,25	1,20
	Društvo, zveza društev	363.552,74	407.160,62	408.156,53	330.887,84	434.340,47	
	Ustanova	550,00	550,00	550,00	3.200,17	0,00	
	Zavod	1.090,82	2.137,05	2.027,87	0,00	3.733,78	
Mestna občina Slovenj Gradec	Skupaj MOSG	827.296,01	1.003.464,31	1.704.923,38	885.984,18	1.132.232,07	1,37
	Društvo, zveza društev	826.796,01	1.002.871,69	1.703.467,38	881.713,97	1.126.691,64	
	Ustanova	250,00	250,00	250,00	1.508,42	1.700,00	
	Zavod	250,00	342,62	1.206,00	2.761,79	3.840,43	
Občina Slovenska Bistrica	Skupaj Slovenska Bistrica	559.564,85	578.615,00	594.715,00	619.147,90	619.338,72	1,11
	Društvo, zveza društev	559.564,85	575.615,00	594.715,00	619.147,90	619.338,72	
	Zavod		3.000,00				
Občina Slovenske Konjice	Skupaj Slovenske Konjice	377.896,00	378.800,00	395.350,00	515.344,18	422.683,00	1,12
	Društvo, zveza društev	333.043,00	329.907,00	341.413,00	460.758,18	370.476,00	
	Ustanova	181,00	215,00	238,00	267,00	0,00	
	Zavod	44.672,00	48.678,00	53.699,00	54.319,00	52.207,00	
Občina Šentjur pri Celju	Skupaj Šentjur	614.864,58	619.513,55	679.830,00	623.496,00	638.026,94	1,04
	Društvo, zveza društev	614.374,58	619.013,55	679.330,00	622.996,00	637.556,94	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	490,00	500,00	500,00	500,00	470,00	
Občina Škofja Loka	Skupaj Škofja Loka	1.152.139,53	1.555.694,73	1.450.621,87	1.447.732,16	1.463.562,92	1,27
	Društvo, zveza društev	1.059.522,53	1.454.067,03	1.347.363,75	1.328.149,18	1.325.525,06	
	Ustanova	218,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	92.399,00	101.627,70	103.258,12	119.582,98	138.037,86	
Občina Šmarje pri Jelšah	Skupaj Šmarje	358.052,00	390.309,00	398.975,00	481.255,00	360.492,00	1,01
	Društvo, zveza društev	357.372,00	389.629,00	398.275,00	480.555,00	359.892,00	
	Ustanova	80,00	80,00	100,00	100,00	0,00	
	Zavod	600,00	600,00	600,00	600,00	600,00	
Občina Tolmin	Skupaj Tolmin	403.328,37	422.148,55	534.447,18	376.830,20	516.219,58	1,28
	Društvo, zveza društev	398.918,37	395.839,55	530.087,18	373.220,20	512.609,58	
	Ustanova	3.610,00	3.610,00	3.610,00	3.610,00	3.610,00	
	Zavod	800,00	22.699,00	750,00	0,00	0,00	
Občina Trbovlje	Skupaj Trbovlje	260.678,36	268.362,05	262.730,75	258.943,00	298.893,95	1,15
	Društvo, zveza društev	230.901,36	268.362,05	262.156,75	258.177,00	298.893,95	
	Ustanova	288,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Zavod	29.489,00	0,00	574,00	766,00	0,00	
Občina Trebnje	Skupaj Trebnje	489.900,00	528.830,00	585.737,00	583.760,00	572.130,17	1,17
	Društvo, zveza društev	489.900,00	528.830,00	585.737,00	583.760,00	572.130,17	
Občina Trzin	Skupaj Trzin	327.479,00	478.427,09	491.543,63	389.815,94	505.525,36	1,54
	Društvo, zveza društev	327.479,00	478.427,09	484.255,29	388.132,21	505.375,36	
	Ustanova	0,00	0,00	2.798,34	1.428,20	150,00	

Občina	Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	Indeks 2021/2017
	Zavod	0,00	0,00	4.490,00	255,53	0,00	
Mestna občina Velenje	Skupaj MOV	1.717.927,07	1.517.626,25	1.629.313,80	872.444,38	363.360,79	0,21
	Društvo, zveza društev	1.705.768,62	1.501.904,44	1.618.207,19	859.413,64	340.764,79	
	Ustanova	351,45	452,81	452,61	403,74	0,00	
	Zavod	11.807,00	15.269,00	10.654,00	12.627,00	22.596,00	
Občina Vrhnika	Skupaj Vrhnika	633.992,70	651.286,45	710.509,92	729.370,00	766.630,00	1,21
	Društvo, zveza društev	633.992,70	651.286,45	710.509,92	729.370,00	766.630,00	
Občina Zagorje ob Savi	Skupaj Zagorje	624.633,42	682.604,61	785.532,23	667.148,19	584.449,81	0,94
	Društvo, zveza društev	623.288,42	680.967,61	784.012,23	666.498,19	583.799,81	
	Ustanova	850,00	1.350,00	1.000,00	0,00	0,00	
	Zavod	495,00	287,00	520,00	650,00	650,00	
Občina Žalec	Skupaj Žalec	884.088,00	879.642,00	943.626,00	927.938,00	1.061.942,76	1,20
	Društvo, zveza društev	873.288,00	854.492,00	922.276,00	907.738,00	1.040.792,76	
	Ustanova	10.800,00	25.150,00	21.350,00	20.200,00	21.150,00	
SKUPAJ		56.252.085,09	58.655.735,26	60.621.688,30	57.794.175,50	61.393.427,83	1,09

Vir: Podatki občin na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Skupna izplačila 57 občin na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah NVO

Našo analizo izplačanih javnih sredstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v 58 občinah smo poglobili s primerjavo podatkov po pravnih oblikah NVO. Tako se je izkazalo, da je delež izplačanih javnih sredstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb za društva še višji kot pri vseh javnih izplačilih (skoraj 93 %). Le 6,58 % vseh izplačanih sredstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb v obdobju 2017 do 2021 so prejeli zavodi. Razloge za tako veliko razliko med statusnima oblikama bi lahko pojasnili z omejitvami upravičenih prijaviteljev na javnih razpisih občin zgolj na društva ter omejitvi prijaviteljev na tiste, ki imajo sedež v občini, ki je razpis objavila. Tovrstni omejitvi sta z vidika zadovoljenja potreb občanov problematični. Na področju socialnega varstva zavodi izvajajo primerljive programe in storitve kot društva (npr. Zavod Emma in Društvo za nenasilno komunikacijo),

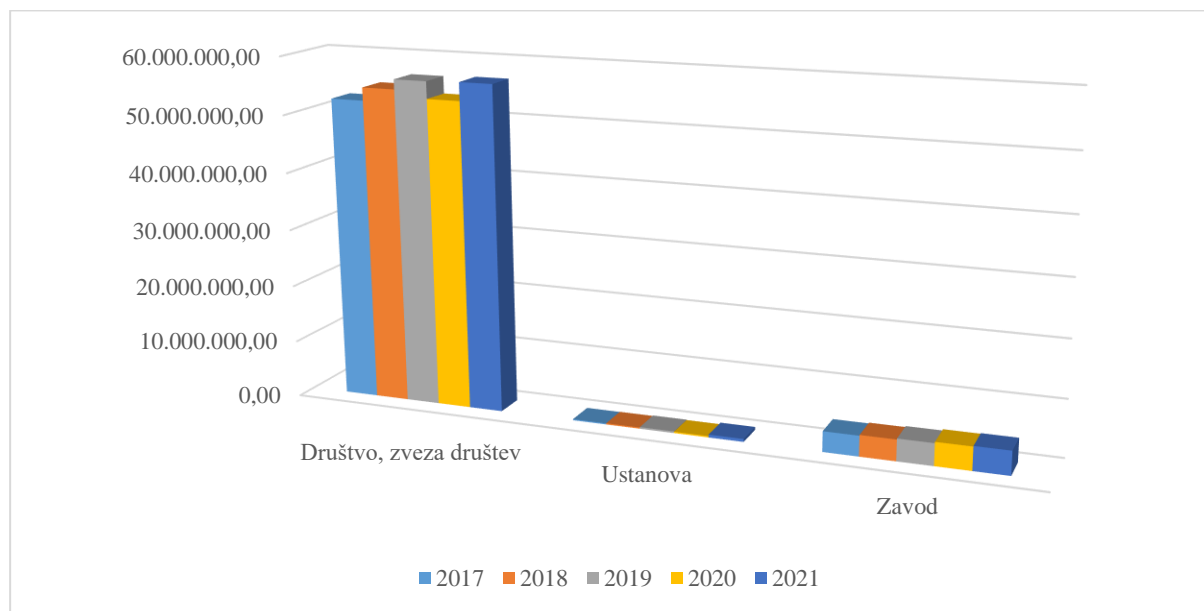
vendar se na razpise za društva ne morejo prijaviti. Zaradi tovrstnih omejitev se predvsem zavodi, ki izvajajo javne socialnovarstvene programe soočajo s težavami, kako zagotoviti sofinanciranje občin, ki je po pravilih MDDZS zanje obvezno. Druga omejitev pa omejuje dostop občanov do storitev, saj NVO, v kolikor ne pridobijo tudi javnih sredstev, svojih storitev na določenem območju (kljub znanju in kapacitetam) ne morejo izvajati. Hkrati to povzroča drobljenje NVO sektorja (ustanavljanje novih organizacij v določenih občinah, da bi zadovoljili potrebam občinskih razpisov), kar sektor profesionalno slabi in povzroča dodatne stroškovne obremenitve (npr. računovodstvo).

Preglednica 3.24: Skupna izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021

Pravna oblika	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	Odstotek skupnih sredstev na pravno obliko v obdobju 2017 - 2021	INDEKS 2021/2017
Društvo, zveza društev	52.511.006,95	54.754.071,35	56.468.044,23	53.474.987,21	56.689.830,52	273.897.940,25	92,94%	1,08
Ustanova	184.188,54	209.784,65	289.488,10	228.398,15	509.516,86	1.421.376,29	0,48%	2,77
Zavod	3.556.889,60	3.691.879,26	3.864.155,96	4.090.790,14	4.194.080,45	19.397.795,42	6,58%	1,18
SKUPAJ	56.252.085,09	58.655.735,26	60.621.688,30	57.794.175,50	61.393.427,83	294.717.111,97		1,09

Vir: Podatki občin na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Slika 3.31: Skupna izplačila 57 občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po pravnih oblikah v obdobju 2017-2021

Vir: Podatki občin na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Skupna izplačila občin na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po glavnih področjih mednarodne klasifikacije NVO (ICNPO)

Na koncu smo analizo javnih sredstev izplačanih NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb razširili oz. klasificirali še glede na področja mednarodne klasifikacije NPO. Tako se je izkazalo, da je bilo v obdobju 2017-2021 največ denarnih sredstev namenjenih področju kulture in športa (skoraj 54 % skupnega zneska v letih 2017-2021), socialnega varstva (skoraj 34 %), kamor uvrščamo tudi gasilce in civilno zaščito. Ostala področja so marginalna ali se na lokalni ravni sploh ne financirajo.

Preglednica 3.25: Izplačila občin NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po glavnih področjih mednarodne klasifikacije NPO

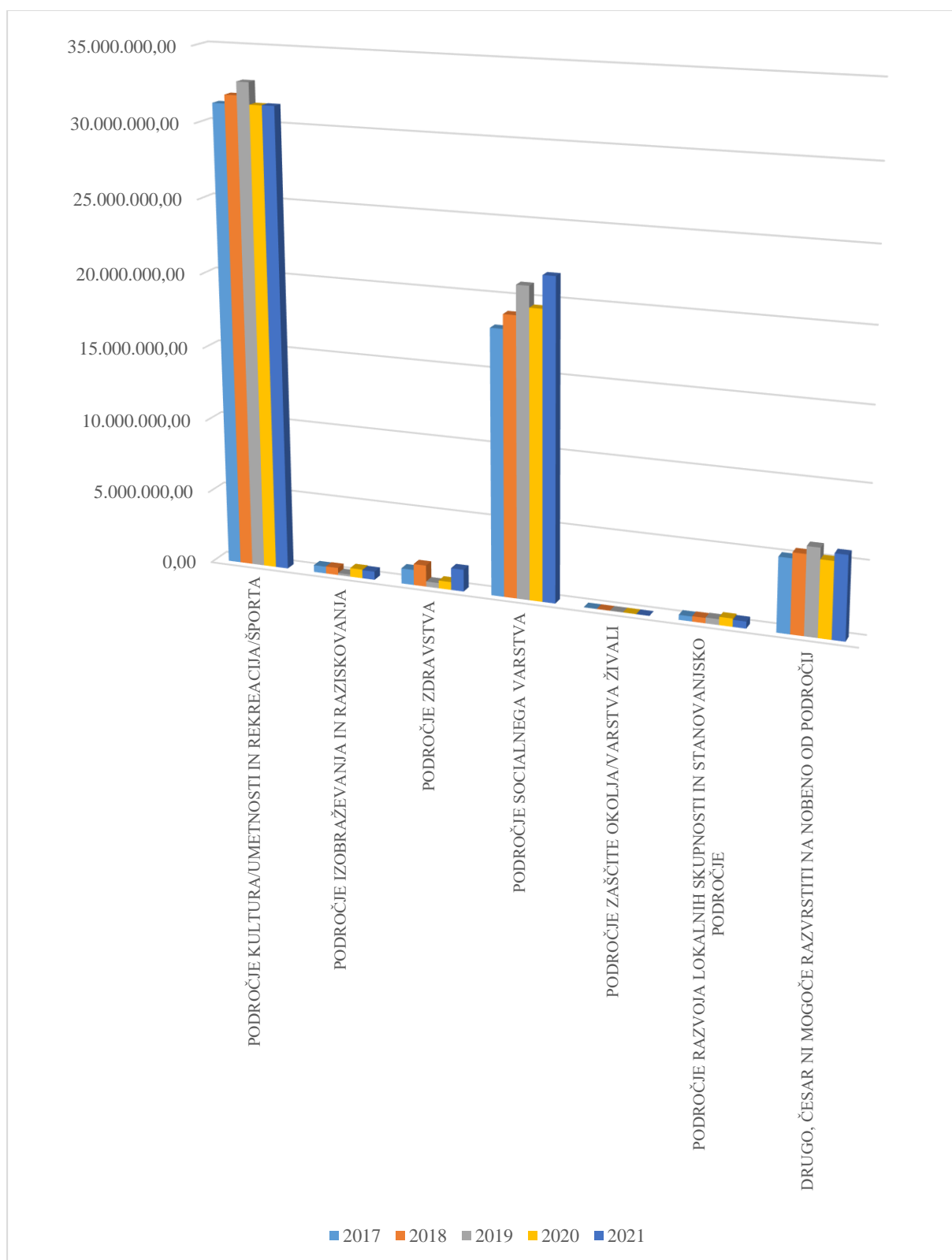
GLAVNA PODROČJA MEDNARODNE KLASIFIKACIJE NPO (ICNPO)	2017	2018	2019	2020	2021	SKUPAJ	Odstotek sredstev na področje (Skupaj posamezno področje/skupaj vsa področja po letih)	INDEKS 2021/2017
PODROČJE KULTURE/ UMETNOSTI IN REKREACIJE/ŠPORTA	31.282.530,79	31.864.861,73	32.802.550,58	31.306.873,51	31.410.426,90	158.667.243,51	53,84%	1,00
PODROČJE IZOBRAŽEVANJA IN RAZISKOVANJA	479.949,91	501.539,50	144.678,17	610.276,24	573.299,42	2.309.743,24	0,78%	1,19
PODROČJE ZDRAVSTVA	1.058.890,44	1.471.742,99	361.887,54	539.708,06	1.518.556,55	4.950.785,58	1,68%	1,43
PODROČJE SOCIALNEGA VARSTVA	18.021.621,72	18.989.675,52	20.970.519,13	19.561.858,00	21.737.902,25	99.281.576,62	33,69%	1,21
PODROČJE ZAŠČITE OKOLJA/VARSTVA ŽIVALI	6.500,00	6.500,00	8.975,72	9.840,97	10.233,86	42.050,55	0,01%	1,57
PODROČJE RAZVOJA LOKALNIH SKUPNOSTI IN STANOVANJSKO PODROČJE	338.644,27	363.110,83	395.256,14	560.539,17	477.618,53	2.135.168,94	0,72%	1,41
PODROČJE PRAVA, ZAGOVORNIŠTVA IN POLITIKE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00

PODROČJE NABIRANJA SREDSTEV/ FINANCIRANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ IN PROMOCIJE PROSTOVOLJSTVA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
PODROČJE MEDNARODNEGA SODELOVANJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
PODROČJE RELIGIJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
PODROČJE POSLOVNEGA IN POKLICNEGA ZDRUŽEVANJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
DRUGO, ČESAR NI MOGOČE RAZVRSTITI NA NOBENO OD PODROČIJ⁹	5.063.947,95	5.458.304,69	5.937.821,02	5.205.079,55	5.665.390,32	27.330.543,53	9,27%	1,12
SKUPAJ VSA PODROČJA	56.252.085,09	58.655.735,26	60.621.688,30	57.794.175,50	61.353.229,83	294.717.111,97		1,09

Vir: Podatki občin na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

⁹ V področje drugo (nekaj manj kot 10 %) smo uvrstili javne razpise s področja mladih in turizma.

Slika 3.32: Skupna izplačila 57 občin NVO po področjih mednarodne klasifikacije NPO v obdobju 2017-2021

Vir: Podatki občin na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja

3.1.4 Priložnosti NVO kot izhajajo iz dvanajstih regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027 ter Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027

Regionalni razvojni programi (RRP) so temeljni strateški in programski dokumenti na ravni regije, ki opredeljujejo razvojne prioritete statistične regije (13. Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, Uredba o regionalnih razvojnih programih ter Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027). Tako priprava samega dokumenta kot tudi umestitev vsebin, ki so v njem predstavljene, vključuje številne deležnike; od občin, predstavnikov gospodarstva do NVO. Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 pa načrtuje prednostne naloge, specifične cilje in ukrepe, ki naj se na nacionalni ravni naslovijo. V nadaljevanju so predstavljene vsebine oz. programi, za katere je bilo v analizi dvanajstih RRP-jev za obdobje 2021-2027 ugotovljeno, da se najpogosteje pojavljajo kot aktivnosti oz. dejavnosti, ki bi jih lahko izvajale NVO (torej društva, zasebni zavodi ali ustanove). V spodnji tabeli številčenje razvojnih prioritiet in ukrepov sledi navedbam v RRP.

Priložnosti NVO, ki izhajajo iz regionalnih razvojnih programov 2021-2027

Preglednica 3.26: Priložnosti NVO v dvanajstih statističnih regijah

Regija	Razvojna prioriteta	Ukrepi
ZASAVSKA REGIJA		
	1: INOVATIVNO IN KONKURENČNO GOSPODARSTVO	UKREP 2: Podpora preobrazbi gospodarskih dejavnosti
	2: ZELENO IN NIZKOOGLJIČNO ZASAVJE	UKREP 1: Varovanje okolja
		UKREP 3: Ureditev poplavnih in erozijskih območij
	4: DRUŽBENO RAZVITO ZASAVJE	UKREP 1: Podpora prehodu iz izobraževanja v zaposlitev
		UKREP 2: Obnova, gradnja družbene infrastrukture
		UKREP 4: Krepitev kompetenc za življenje in delo
		UKREP 5: Celovita zdravstvena oskrba in preventiva
	5: TRAJNOSTNI IN CELOSTNI RAZVOJ MESTA IN PODEŽELJA	UKREP 1: Mehanizem CTN za trajnostni razvoj mestnih naselij in naselij mestnih območij
		UKREP 5: Mladi in aktivno državljanstvo
		UKREP 8: Spodbujanje razvoja NVO
6: SKLAD ZA PRAVIČNI PREHOD	PROJEKT 2: Finančna premostitvena shema	
SAVINJSKA REGIJA		
	1: PAMETNA SAVINJSKA REGIJA	UKREP 1: Izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij
		UKREP 2: Uživanje koristi digitalizacije za državljanje, podjetja in državo
		UKREP 3: Izboljšanje rasti in konkurenčnosti gospodarstva regije in ustvarjanje delovnih mest
2: ZELENA SAVINJSKA REGIJA	UKREP 3: Razvoj pametnih energetskega sistemov in omrežij ter hrambe energije na lokalni ravni	

		UKREP 7: Spodbujanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja
		UKREP 8: Spodbujanje trajnostne več-modalne mobilnosti
	4: SAVINJSKA REGIJA ZA LJUDI	UKREP 2: Učeca se regija – izobraževanje za prihodnost
		UKREP 3: Zdrava, socialno dostopna regija, s kakovostnim otroškim varstvom in blaginja za vzdrževane osebe
		UKREP 4: Družbena infrastruktura
	5: CELOSTNI RAZVOJ IN UPRAVLJANJE SAVINJSKE REGIJE	UKREP 1: Celostne teritorialne naložbe za trajnostni razvoj mestnih naselij in naselij mestnih območij
		UKREP 2: Ukrepi, ki se bodo na področju skupnosti izvajali za posamezne člane skupnosti
		UKREP 3: Mehanizem celostne teritorialne naložbe za širše podeželsko območje
		UKREP 4: Izdelava regionalnega prostorskega plana
		UKREP 5: Obmejna problemska območja
KOROŠKA REGIJA		
	1: BOLJ KONKURENČNA IN PODJETNA KOROŠKA	UKREP 1: Ekosistem za podporo podjetništvu
		UKREP 4: Podpora perspektivnim dejavnostim
	2: BOLJ ZELENA KOROŠKA	UKREP 1: Obnovljivi viri in energetska učinkovitost
		UKREP 2: Varovanje narave, okolja in naravnih virov
	4: BOLJ SPOSOBNA, PRIVLAČNA IN VKLJUČUJOČA KOROŠKA	UKREP 1: Kompetence za življenje in delo
		UKREP 2: Zdrava, aktivna in vključujoča skupnost
		UKREP 3: Povezana in ustvarjalna skupnost
		UKREP 4: Družbena infrastruktura
	5: BOLJ TRAJNOSTNI RAZVOJ MEST IN PODEŽELJA	UKREP 3: Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
		UKREP 4: Obmejna problemska območja
OBALNO-KRAŠKA REGIJA		
	1: GOSPODARSTVO MOČNO IN PAMETNO	UKREP 2: Ekonomsko-poslovna infrastruktura in digitalizacija
	2: DRUŽBENI RAZVOJ	UKREP 1: Storitve splošnega družbenega pomena
		UKREP 2: Programi za mlade in krepitev zaposlenosti
		UKREP 3: Zdrav življenjski slog in preventivni programi
		UKREP 4: Kultura in kulturna dediščina
		UKREP 5: Razvoj italijanske avtohtone narodne skupnosti
		UKREP 6: Razvoj regijskega podpornega okolja za NVO

	3: NARAVA, PODEŽELJE, KMETIJSTVO IN RIBIŠTVO/MARTIKULTURA	UKREP 1: Ohranjanje narave in biodiverzitete
POMURSKA REGIJA		
	4: SOCIALNA REGIJA	UKREP 1: Zdrava in aktivna starost z inovativnimi pristopi k oskrbi in negi starajočega se prebivalstva z mobilizacijo potencialov dolgotrajno brezposelnih
		UKREP 2: Izboljšan dostop do kvalitetnih storitev v izobraževanju, usposabljanju, vseživljenjskem učenju ter razvoj infrastrukture
		UKREP 3: Zbirni seznam identificiranih razvojnih pobud – Socialna regija
	5: PRIVLAČNA REGIJA	UKREP 1: Povezovanje ponudnikov, vzpostavljanje lokalnih verig vrednosti ter skupni nastopi na trgih
		UKREP 4: Ohranjanje in prezentacija regijske kulturne dediščine
POSAVSKA REGIJA		
	1: GOSPODARSKO MOČNO IN PAMETNO POSAVJE	UKREP 5: Podpora perspektivnim dejavnostim
		PODUKREP 5.3: Trajnostna turistična destinacija Čatež-Posavje
	2: DRUŽBENI RAZVOJ POSAVJA	UKREP 1: Večja socialna vključenost in razvoj skupnosti
		UKREP 5: Podpora mladim v Posavju
		UKREP 6: Razvoj kulturnih, športnih in prostočasnih vsebin
UKREP 7: Razvoj naravne in kulturne dediščine		
PRIMORSKO-NOTRANJSKA REGIJA		
	1: GOSPODARSKI RAZVOJ PRIMORSKO NOTRANJSKE REGIJE	UKREP 1: Konkurenčno gospodarstvo
		UKREP 2: Trajnostno gospodarstvo
		UKREP 3: Podporno okolje za gospodarstvo
	2: RAZVOJ ZELENE IN NIZKOOGLJIČNE REGIJE	UKREP 3: Prilagajanje podnebnim spremembam in preprečevanje tveganj ter krepitev odpornosti na nesreče
		UKREP 4: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja
	3: IZBOLJŠANA MOBILNOST IN POVEZANOST REGIJE	UKREP 3: Zagotavljanje digitalne povezanosti regije
	4: SOCIALNA, SOLIDARNA IN PRIVLAČNA REGIJA	UKREP 1: Kakovost usposabljanja, izobraževanja in vseživljenjskega učenja
		UKREP 3: Vključujoča in privlačna regija
		UKREP 4: Zdravo in aktivno življenje ter kakovost življenja
		UKREP 5: Nevladni sektor kot razvojni potencial regije

	5: SKLADEN RAZVOJ MESTNIH NASELIJ, NASELIJ MESTNIH OBMOČIJ IN PODEŽELJA	UKREP 3: Trajnostni razvoj podeželja	
GORENJSKA			
	1: GORENJSKA - ENAKOMERNO RAZVITA IN POSELJENA REGIJA: CELOSTEN RAZVOJ IN UPRAVLJANJE	UKREP 1: Krepitev regionalnih pristopov	
		UKREP 2: Ohranjanje tradicionalne poselitve	
		UKREP 3: Trajnostni razvoj krajine	
	2: GORENJSKO GOSPODARSTVO - INOVATIVNO IN TRAJNOSTNO: PAMETNA GORENJSKA	UKREP 1: Krepitev znanj in kompetenc za razvojni preboj in večjo zaposljivost	
		UKREP 2: Krepitev podpornega okolja za podjetništvo	
		UKREP 3: Sodelovanje v shemah kakovosti	
		UKREP 4: Krepitev regionalne povezanosti ponudbe in destinacij	
		UKREP 5: Krepitev nosilnih turističnih produktov in obogatitev ponudbe sekundarnih turističnih produktov	
	3: GORENJSKA - S PRILOŽNOSTMI ZA VSE: GORENJSKA ZA LJUDI	UKREP 1: Zdrava regija	
		UKREP 2: Ustvarjalna regija	
		UKREP 3: Krepitev prepoznavnosti narave in kulturne dediščine	
		UKREP 4: Spodbujanje ohranjanja dediščinskih znanj in produktov	
		UKREP 5: Vključujoča regija	
	4: GORENJSKA - ENERGETSKO VARČNA IN ČISTA REGIJA: ZELENA, NIZKOOGLIČNA GORENJSKA	UKREP 1: Trajnostno upravljanje z naravnimi viri	
		UKREP 2: Varstvo okolja in ohranjanje biotske raznovrstnosti	
UKREP 3: Trajnostni razvoj turizma v regiji			
5: GORENJSKA - DOSTOPNA IN PROMETNO VARNA REGIJA: POVEZANA GORENJSKA	UKREP 1: Upravljanje, umirjanje prometa in uvajanje pametnih načinov mobilnosti na alternativne vire goriv		
SEVERNA PRIMORSKA			
	1: REGIJA ZA LJUDI	UKREP 1: Večja socialna vključenost	
		UKREP 2: Trg dela in zaposlovanje	
		UKREP 3: Aktivno in zdravo staranje in krepitev zdravega življenjskega sloga	
		UKREP 7: Ohranjanje vitalnosti obmejnih problemskih območij	
	2: BOLJ PAMETNA REGIJA	UKREP 1: Infrastruktura in podporno okolje za povečanje konkurenčnosti gospodarstva v regiji	
		UKREP 3: Razvoj, promocija in trajnostne oblike turizma	
	3: BOLJ ZELENA REGIJA	UKREP 5: Trajnostni razvoj podeželja	
	PODRAVSKA REGIJA		
		1. 3: TRAJNOSTNI RAZVOJ IN PROMOCIJA VZDRŽNEGA	UKREP 2: Valorizacija naravne in kulturne dediščine
UKREP 3: Turistična infrastruktura			

TURIZMA S Poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine	UKREP 4: Promocija trajnostnih turističnih destinacij z uvajanjem digitalizacije ter vzpostavitev podpornega okolja za manjše turistične ponudnike
1. 4: RAZVOJ KULTURNIH IN KREATIVNIH INDUSTRIJ	UKREP 1: Ustvarjanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja
	UKREP 2: Opolnomočenje in povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja
1. 5: RAZVOJ KMETIJ, SPODBUJANJE LOKALNE SAMOOSKRBE IN OHRANJANJE VITALNEGA PODEŽELJA	UKREP 4: Trženje produktov in vzpodbujanje lokalnih prehrabnih verig
2.1: TRAJNOSTNA RABA ENERGIJE	UKREP 2: Naložbe v povečanje energetske učinkovitosti ter uporabe in razvoj OVE
2. 2: SPODBUJANJE PRILAGAJANJA PODNEBNIM SPREMEMBAM TER KREPITEV ODPORNOSTI NA NESREČE	UKREP 2: Naložbe v prilagajanje podnebnim spremembam in krepitev odpornosti
2. 4: SPODBUJANJE PREHODA NA KROŽNO GOSPODARSTVO	UKREP 2: Nadgradnja obstoječe infrastrukture in storitev podpornega okolja
2.5: IZBOLJŠANJE IN OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN NARAVNIH VREDNOT, ZELENE INFRASTRUKTURE V URBANEM OKOLJU IN ZMANJŠANJE ONESNAŽENJA	UKREP 1: Varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti (še posebej v varovanih območjih narave)
	UKREP 2: Zagotavljanje zelene infrastrukture
2.6: TRAJNOSTNA MOBILNOST	UKREP 1: Spodbujanje uporabe in razvoj vseh oblik trajnostnega prometa
	UKREP 2: Načrtovanje in upravljanje multimodalne mobilnosti
3.2: PROMETNA INFRASTRUKTURA	UKREP 5: Razvoj plovnosti
4.2: IZBOLJŠEVANJE DOSTOPA DO STORITEV V IZOBRAŽEVANJU, USPOSABLJANJU IN VSEŽIVLJENJSKEM UČENJU	UKREP 1: Naložbe v infrastrukturo za kakovostne storitve izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja
	UKREP 2: Razvoj programov izobraževanja, usposabljanja in VZU
	UKREP 3: Načrtovanje in upravljanje kompetenc skladno s potrebami trga dela
4.3: POVEČEVANJE SOCIALNO-EKONOMSKE INTEGRACIJE	UKREP 1: Socialna vključenost marginaliziranih in ranljivih skupin
	UKREP 2: Aktivno staranje, z vključevanjem starejših v vse sfere družbenega življenja
	UKREP 3: Varstvo starejših kot dodatna dejavnost na malih kmetijah in kmetijah z dopolnilno dejavnostjo
4.4 : ZAGOTAVLJANJE ENAKOSTI DOSTOPA DO ZDRAVSTVENE	UKREP 1: Investicije v zdravstveno, socialno in športno infrastrukturo

	OSKRBE IN USTREZNIH POGOJEV BIVANJA	UKREP 2: Programi in storitve za kakovostno preživljanje prostega časa in promocijo zdravega načina življenja
		UKREP 3: Zagotavljanje podpornega okolja za gradnjo dostopnih javnih in zasebnih stanovanj, investicije v stanovanjsko infrastrukturo in podpora družbenim inovacijam na področju bivanja
	5. 2: RAZVOJ PODEŽELJA, KI GA VODI SKUPNOST-CLLD	UKREP 1: Ljudem prijazno podeželje
	5. 3: RAZVOJ OBMEJNIH PROBLEMSKIH OBMOČIJ IN OBMOČIJ Z VISOKO BREZPOSELNOSTJO	UKREP 1: Razvoj obmejnih območij
	5. 5: PODPORA RAZVOJU NEVLADNIH ORGANIZACIJ	UKREP 1: Podpora razvoju NVO s ciljem večje profesionalizacije NVO
OSREDNJESLOVENSKA REGIJA¹⁰		
	1: USTVARJALNA REGIJA PRILOŽNOSTI	UKREP 1: Podpora perspektivnim dejavnostim
		UKREP 2: Razvoj inovativnih turističnih storitev in izgradnja turistične infrastrukture
		UKREP 3: Razvoj kadrov in kompetenc
		UKREP 1: Digitalna transformacija regije
		UKREP 2: Specializacija regije
		UKREP 3: Oblikovanje partnerstev in vzpostavitev modelov za spodbujanje družbenih inovacije
		UKREP 1: Ustvarjanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja
		UKREP 2: Opolnomočenje kulturnega in kreativnega sektorja
		UKREP 3: Medsektorsko povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja
		UKREP 1: Promocija investicij v regijo
		UKREP 2: Razvojno prestrukturiranje in internacionalizacija
		UKREP 1: Spodbujanje inovacijskih procesov in z njimi povezanih naložb
		UKREP 2: Raziskovalno-razvojni HUB
		UKREP 1: Krepitev institucionalnega okvirja na regionalni ravni in povezovanje ključnih akterjev v regiji
UKREP 2: Dvig ozaveščenosti in krepitev zmogljivosti o krožnih strategijah in praksah med različnimi deležniki v regiji		

¹⁰ Osrednjeslovenska regija ima poleg razvojnih prioritiet navedene tudi programe, v okviru teh pa ukrepe, ki pa so številčeni glede ne program, zato je v okviru prioritiet navedenih več ukrepov z enako številko.

		UKREP 3: Spodbujanje povpraševanja po trajnostnih izdelkih in storitvah
		UKREP 4: Dostop do finančnih virov za spodbujanje krožnih strategij in praks
		UKREP 1: Ekonomsko poslovno infrastruktura
		UKREP 2: Inovativen ekosistem povezovanja in sodelovanja
	2: PAMETNA REGIJA PO MERI LJUDI	UKREP 1: Izboljšanje dostopa do zaposlitve za vse iskalce zaposlitve
		UKREP 2: Razvoj zaposlitvenih priložnosti in prožnih oblik dela
		UKREP 1: Regijske sheme za usklajevanje ponudbe in povpraševanja po kadrih
		UKREP 2: Vseživljenjska karierna orientacija
		UKREP 1: Izgradnja družbene infrastrukture
		UKREP 2: Zagotovitev pogojev (dolgotrajne) oskrbe prebivalstva regije
		UKREP 1: Krepitev zdravega življenjskega sloga posameznika
		UKREP 2: Regija za zdravje – ustvarjanje predpogojev za zdravje
		UKREP 1: Zagotovitev visokega standarda kakovosti življenja v regiji
		UKREP 2: Razlike med generacijami – priložnost regije
		UKREP 3: Povezanost za socialno vključenost
		UKREP 1: Oblikovanje ekosistema za socialne inovacije in zaposlitvene priložnosti
	3: ZELENA REGIJA TRAJNOSTNIH REŠITEV	UKREP 1: Posodobitev in nadgradnja železniškega omrežja Ljubljanske urbane regije
		UKREP 2: Okrepitev in integracija sistemov javnega prometa
		UKREP 3: Spodbujanje nadaljnega razvoja nemotorizirane mobilnosti
		UKREP 1: Regijski prostorski plan
		UKREP 1: Povečanje prehranske samooskrbe ob spodbujanju razvoja trajnostnih oblik kmetovanja
		UKREP 2: Dvig kakovosti življenja na podeželju
		UKREP 1: Uvajanje zelene infrastrukture v urbana okolja
		UKREP 2: Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih območij
		UKREP 3: Strateško načrtovanje in celovito upravljanje zelene infrastrukture na regionalni ravni
		UKREP 1: Regionalni energetske koncept/ trajnostni energetske podnebni akcijski načrt

		UKREP 2: Energetsko upravljanje javnih stavb
		UKREP 1: Aktivnosti za povečanje poplavne varnosti v regiji
		UKREP 2: Trajnostni energetsko podnebni akcijski načrt, TEPN (SECAP)
		UKREP 3: Sistemi daljinskega ogrevanja in mikro sistemi ogrevanja na OVE
		UKREP 4: Samooskrbne energetske skupnosti
		UKREP 5: Aktivnosti na področju kmetijstva v povezavi s podnebnimi spremembami
		UKREP 1: Investicije v okoljsko infrastrukturo
		UKREP 2: Učinkovito ravnanje z odpadki
JUGOVZHODNA SLOVENIJA		
	1: GOSPODARSKA, PAMETNA IN TRAJNOSTNA REGIJA JV SLOVENIJA	Ukrep 1.6.: Identiteta naravne in kulturne dediščine
		Ukrep 1.7.: Razvoj kmetijstva, gozdarstva in ohranjanje vitalnega podeželja
	2: ZELENA IN NIZKOOGLJIČNA JV SLOVENIJA	Podukrep 2.1.3.: Ravnanje z odpadki
		Ukrep 2.4.: Prilagajanje podnebnim spremembam
		Ukrep 2.5.: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja
		Podukrep 2.5.1.: Zaščita in ohranjanje biotske raznovrstnosti v varovanih območjih narave in zagotavljanje zelene infrastrukture
		Ukrep 2.6.: Trajnostna mobilnost
	4: SOCIALNA, SOLIDARNA IN PRIVLAČNA REGIJA JV SLOVENIJA	Ukrep 4.1.: Kakovostni preventivni in kurativni programi zdravstvenega varstva dostopni za vse
		Ukrep 4.2.: Socioekonomska integracija marginaliziranih skupnosti, migrantov in ranljivih skupin preko programov, ukrepov, socialnih storitev ipd.
		Ukrep 4.3.: Izboljšanje učinkovitosti trga dela in dostopa do kakovostne zaposlitve preko infrastrukture, programov in socialnih inovacij.
		Ukrep 4.4.: Izboljšanje dostopa do vključujočih in kakovostnih storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju preko programov in infrastrukture.
		Ukrep 4.5.: Zagotovitev kakovostnih pogojev in infrastrukture za razvoj in krepitev programov družbenih dejavnosti
		Ukrep 5.2.: Zeleno, radoživo in podjetno podeželje

Vir: Regionalni razvojni načrti 12ih regij v Sloveniji

Iz analize razvojnih dokumentov v zasavski regiji izhaja, da imajo NVO največ priložnosti v razvojni prioriteti družbenega razvoja, saj je največ ukrepov namenjenih NVO na tem področju. Slednje nameravajo doseči s kakovostnim izobraževanjem in s podporo pri prehodu v

zaposlitev, obnovo in gradnjo družbene infrastrukture na področju izobraževanja, kulture, športa ipd. ter s krepitvijo kompetenc, ki so ključnega pomena za delo in življenje. Poleg naštetega se kot ena izmed najvažnejših priložnosti za NVO izpostavlja celovita zdravstvena oskrba in preventiva, s čimer bi zagotavljali dobre življenjske pogoje prebivalcem te regije.

Med razvojnimi prioritetami, kjer NVO lahko vidijo priložnost, se v savinjski regiji izpostavlja zlasti celostni teritorialni razvoj, s čimer bi pospešili trajnostni razvoj tako mestnih naselij in območij kakor tudi podeželskih območij. Slednje pomeni, da želi biti regija usmerjena tudi v ljudi ter prebivalcem te regije nuditi dobre pogoje za vseživljenjsko učenje, ki vključuje tako mlade kot starejše ter zagotoviti zdravo in socialno regijo, ki bi zagotavljala kakovostno otroško varstvo in kvalitetno družbeno infrastrukturo.

V koroški regiji se med razvojnimi prioritetami, ki najpogosteje omenjajo vključevanje NVO, izpostavlja prioriteta vzpostavitve privlačne, sposobne in vključujoče regije, ki bi temeljila na doseganju potrebnih kompetenc prebivalstva, vzpostavitvi zdravega življenjskega sloga prebivalcev, ki vključuje ukvarjanje s športom. Predvsem pa želijo vzpostaviti skupnost, ki bi bila boljše povezana in sodelovalna. Ob naštetem se med ukrepi izpostavlja spodbujanje podjetništva v regiji, predvsem pa inovativnost med mladimi.

Tudi v obalno-kraški regiji so usmerjeni predvsem v družbeni razvoj. To bi dosegli z ohranjanjem in razvojem kulturne dediščine, z vzpostavitvijo zdravega življenjskega sloga, z izvajanjem programov za mlade in krepitvijo zaposlitev. Pri tem želijo razviti tudi regijsko podporno okolje za NVO.

Največ priložnosti za NVO izpostavljajo razvojni dokumenti v pomurski regiji na področju socialnega varstva, saj je ena od pomembnih prioritet postati socialna regija. Slednje bi pomenilo, da je potrebno prebivalcem omogočiti vseživljenjsko kvalitetno učenje in potrebno nego starajočemu prebivalstvu. Hkrati želijo tudi vzpostaviti privlačno regijo na lokalnem trgu in ohraniti kulturno dediščino. Zelo podobno razvojni dokumenti navajajo tudi za posavsko regijo, ki naj se prioriteto razvije v regijo visokega družbenega razvoja ob podpori NVO. Slednje bi rezultiralo v boljši socialni vključenosti prebivalcev, zlasti mladih. Za naštetu pa je seveda potreben tudi močan gospodarski razvoj.

Nevladni sektor je v razvojnih dokumentih primorsko-notranjske regije naslovljen zlasti na področju socialne, solidarne kot tudi privlačne regije, kar bi dosegli z raznoraznimi kakovostnimi usposabljanji in možnostmi vseživljenjskega učenja prebivalcev te regije. Prav tako želijo povečati aktivnosti pri investicijah v šport in rekreacijo, kulturno infrastrukturo, v mlade. Veliko pozornost namenjajo razvoju zdravega in aktivnega življenju prebivalcev ter zelenega in nizko ogljičnega okolja, kjer bi NVO lahko imele veliko vlogo. Potencialni so v manjši meri naslovljeni tudi na področju konkurenčnosti in trajnostnega gospodarstva.

Razvojni dokumenti gorenjske, severnoprimske in podravske regije so v pretežnem delu usmerjeni v prioritete, ukrepe in projekte, ki naslavlja prebivalce oz. ljudi, krepijo družbeni vidik razvoja, krepijo večjo socialno vključenost, trajnostni razvoj, s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine. Potencial NVO je zaznati med drugim tudi na področju zdravstvene oskrbe, kakovostnih izobraževalnih storitev in vseživljenjskega učenja. Usmerjenost v razvoj kmetij in spodbujanje lokalne samooskrbe sta prav tako eden izmed potencialov oz. priložnosti NVO.

Razvojne priložnosti NVO je iz razvojne dokumentacije osrednjeslovenske regije moč razbrati na področju trajnostnega in na znanju temelječega gospodarstva, spodbujanju inovativne preнове regije z raznoraznimi digitalnimi transformacijami regije in njenimi specializacijami ter spodbujanjem družbene inovacije. Poleg omenjenega so priložnosti vidne tudi na področju kulture, raziskovalno-razvojne dejavnosti ter krožnega gospodarstva. Ohranjanje regije kot zelenega območja naslavlja dokumenti predvsem skozi različne trajnostne rešitve z naslova oskrbe z vodo, ravnanjem z odpadki, prilagajanja podnebnim spremembam, upravljanja z energijo ipd.

V nasprotju z osrednjeslovensko regijo, kjer so prioritete vidne zlasti v povezavi z razvojem gospodarstva, pa se v jugovzhodni regiji priložnosti NVO naslavlja zlasti na področju socialne naravnosti, solidarnosti in privlačnosti. Naštete izzive se povezuje z različnimi kurativnimi programi zdravstvenega varstva, s socialno ranljivejšimi skupinami, kakor tudi s kakovostnimi možnostmi za zaposlitev ter izobraževanje v regiji. Med priložnostmi za NVO so v regiji izpostavljena področja ohranjanja narave, kar pa bi dosegli z ustreznim ravnanjem z odpadki, prilagajanjem podnebnim spremembam, zmanjšanjem onesnaževanja in vzpostavitvijo trajnostne mobilnosti. Nikakor pa v dokumentaciji jugovzhodne regije niso zanemarjene vsebine gospodarskega, pametnega in trajnostnega razvoja, ki temelji na razvoju kmetijstva, gozdarstva in ohranjanju naravne in kulturne dediščine.

Priložnosti, ki izhajajo iz Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027

Preglednica 3.27: Priložnosti NVO v Evropski kohezijski politiki

PREDNOSTNA NALOGA	SPECIFIČEN CILJ	UKREPI
INOVACIJSKA DRUŽBA ZNANJA	CILJ 1: Izkoriščanje prednosti digitalizacije za državljane, podjetja, raziskovalne organizacije in javne organe (ESRR)	Dvig digitalne vključenosti in digitalnih kompetenc; Pametna mesta, skupnosti in vasi; Digitalne inovacije na področju prostora in okolja; Digitalizacija javnih storitev za poslovne subjekte in državljane; Digitalizacija slovenskega jezika, kulturne dediščine in pomoč ranljivim skupinam; Podpora uvajanju rešitev UI v gospodarstvo, javno upravo in družbo v skladu z NpUI; spodbujanje digitalne preobrazbe MSP skladno s Strategijo digitalne transformacije gospodarstva; spodbujanje podpornega in poslovnega okolja za digitalno preobrazbo družbe, podjetij in javnega sektorja.
	CILJ 2: Krepitev trajnostne rasti in konkurenčnosti MSP ter ustvarjanje delovnih mest v MSP, med drugim s produktivnimi naložbami (ESRR)	Razvoj in optimizacija ekosistema za podporo podjetništvu in inovativnosti; prehod novih podjetniških podjetij in novonastalih podjetij v fazo hitreje rasti (start-up podjetja in podjetja v prehodu v naslednjo fazo rasti) in ukrepov za hitrorastoča podjetja (scale-up podjetja).
ZELENA PREOBRAZBA ZA PODNEBNO NEVTRALNOST	CILJ 1: Spodbujanje energijske učinkovitosti in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (ESRR)	Ukrepi ozaveščanja socialno ranljivih skupin in omogočanja njihovega dostopa do nepovratnih sredstev ter zmanjšanja energetske revščine.
	CILJ 2: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo, gospodarno z viri (ESRR)	Spodbujanje storitev podpornega okolja za zeleni in digitalni prehod preko stičišča za oblikovanje politik in centra za zeleni, ustvarjalni in pametni razvoj (op. v skladu s Slovensko industrijsko strategijo 2021-2030) ter krožnih inovacijskih procesov in učinkovite rabe virov v podjetjih (uvajanje krožnih poslovnih modelov ter novih

		nizkoogljičnih produktov, procesov in tehnologij za krepitev verig vrednosti, ob podpori digitalizacije).
	CILJ 3: Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja (Kohezijski sklad)	Izboljšanje sistema seznanjanja in opozarjanja državljanov o onesnaženosti zunanjega zraka; ukrepi za izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti v omrežju Natura 2000 in na drugih prednostnih območjih varstva narave; ukrepi za zagotavljanje in izboljšanje zelene infrastrukture, dostopa prebivalcev do zelene infrastrukture v urbanih območjih ter ozelenjevanje mest.
ZNANJA IN SPRETNOSTI TER ODZIVNI TRG DELA	CILJ 1: Izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijski ukrepi za vse iskalce zaposlitve, zlasti mlade, predvsem v okviru izvajanja jamstva za mlade, dolgotrajno brezposelne in prikrajšane skupine na trgu dela, in neaktivne osebe, kot tudi s spodbujanjem samozaposlovanja in socialnega gospodarstva (ESS+)	Aktivna politika zaposlovanja (APZ); izvajanje programov za ohranitev na trgu dela tistih skupin, katerih zaposlitev oziroma samozaposlitev je ogrožena ali začasna, zmanjševanje in preprečevanje prekarnosti ter preprečevanje prehoda nazaj v brezposelnost za ciljne skupine, ki se soočajo z atipičnimi oblikami dela; ukrepi spodbujanja samozaposlovanja in socialnega gospodarstva.
	CILJ 2: Posodabljanje institucij in služb trga dela za oceno in predvidevanje potreb po veččinah ter zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela, prehodnih in mobilnosti (ESS+)	Razvoj in nadgradnja platforme trga dela za dolgoročno napovedovanje kompetenc oz. znanj in spretnosti, potrebnih na trgu dela; modernizacija storitev in povezovanje institucij trga dela, za hitrejše, bolj učinkovito in ciljno izvajanje ukrepov na področju aktivne politike zaposlovanja, z namenom učinkovitejšega zmanjševanja neskladij na trgu dela; nadaljnje delovanje mreže EURES nacionalnih uradov za usklajevanje, ki deluje v podporo mobilnosti delavcev pri vstopanju na EU trg dela.
	CILJ 3: Spodbujanje prilagajanja delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe, aktivnega in zdravega staranja ter zdravega in dobro prilagojenega delovnega okolja, ki obravnava tveganja za zdravje (ESS+)	Dvig kakovosti delovnega okolja in pogojev za delo tudi s ciljem podaljševanja obdobja delovne aktivnosti, predvsem starejših, vključno z javnim sektorjem; spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja s poudarkom na prenosu znanja in usposobljenosti med generacijami.
	CILJ 4: Izboljšanje kakovosti, vključenosti, učinkovitosti in ustreznosti sistemov izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela, vključno z vrednotenjem neformalnega in priložnostnega učenja, da bi podprli pridobivanje ključnih kompetenc, tudi podjetniških in digitalnih veščin, ter s spodbujanjem uvedbe dualnih sistemov usposabljanja in vajeništev (ESS+)	Krepitev ključnih kompetenc, kot so digitalne, jezikovne, podjetnostne, medkulturne, državljanske kompetence, matematične in naravoslovne ter osebne in družbene kompetence, večjezičnost, bralna in medijska pismenost, kulturna ozaveščenost in izražanje, ustvarjalnost, računalniško mišljenje, kritično razmišljanje, zdrav odnos do samega sebe, preprečevanje nasilja, odvisnosti ter globalnega učenja in vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj (VITR) za ohranitev uvrstitve slovenskih učencev v zgornjo četrtino držav v raziskavi PISA; izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja; krepitev ustreznosti izobraževalnega sistema za trg dela s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja z delodajalci oziroma socialnimi partnerji v samem izobraževalnem procesu in vzpostavitve celovitega podpornega okolja na visokošolskih zavodih, osredotočenega na študenta in v aktivnosti za uspešno in pravočasno

		zaključevanje študija (spremljanje študenta od vpisa do diplomiranja in njegove zaposlitve, karierno svetovanje, tutorski sistem, pomoč pri mednarodni mobilnosti, podpora za študente s posebnimi potrebami oziroma posebnim statusom, organizacija praktičnega usposabljanja študentov, razvijanje kompetenc študentov z obštudijsko dejavnostjo, spremljanje zadovoljstva študentov in diplomantov, idr.); ukrepi s področja vseživljenjske karijerne orientacije.
	<p>CILJ 5: Spodbujanje vseživljenjskega učenja, zlasti prožnih možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za vse, ob upoštevanju podjetniških in digitalnih veščin, boljše predvidevanje sprememb in zahtev po novih veščinah na podlagi potreb trga dela, olajševanje prehodov med delovnimi mesti in spodbujanje poklicne mobilnosti (ESS+)</p>	<p>Izvajanje podpornih aktivnosti za izvajanje VŽU; izvedene bodo strokovne in razvojne naloge na področju: informativne in svetovalne dejavnosti za odrasle (tudi v srednješolskem izobraževanju, ki se je v okviru mednarodnega projekta izkazalo za podhranjeno); validacije; presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih ter strokovne in razvojne naloge na področju vseživljenjske karijerne orientacije v višjem strokovnem izobraževanju z namenom večje zaposljivosti diplomantov, krepitev pomena vseživljenjskega izobraževanja, sodelovanja med višjimi strokovnimi šolami in delodajalci, ureditve evidenc ipd. Ukrep naslavlja tudi izvajanje usposabljanj, namenjenih opolnomočenju predvsem zaposlenih v malih in srednjih podjetjih, ki imajo malo sredstev, namenjenih za usposabljanja oz. malo znanja za spopadanje s hitrimi spremembami na trgu. Namen teh usposabljanj bo razvoj in krepitev kompetenc, potrebnih za uspešen nastop na trgu dela, z namenom večje ozaveščenosti o vseživljenjskem učenju in vseživljenjski poklicni orientaciji; ukrepi za pridobitev srednješolske izobrazbe in novega poklica za različne ravni, kvalifikacije in prekvalifikacije, poklicno izpopolnjevanje in usposabljanje, pridobivanje in zviševanje ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti ter izboljšanje splošne izobraženosti vključno z digitalnimi in drugimi ključnimi kompetencami za VŽU; krepitev kakovosti sistema izobraževanja odraslih (razvoj e-gradiv, drugih gradiv in aplikacij za programe na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja ter izobraževanja odraslih vključno s programi za zaposlene v javnem sektorju, krepitev usposobljenosti izobraževalcev odraslih).</p>
	<p>CILJ 6: Pospeševanje dejavnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti, nediskriminacije in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti, zlasti za prikrajšane skupine (ESS+)</p>	<p>Spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti z identificiranimi ovirami pri vstopanju na trg dela; ukrepi za podporo izvajanju lažjega prehoda mladih s posebnimi potrebami na trg dela preko različnih oblik pomoči, saj imajo mladi s posebnimi potrebami zaradi primanjkljajev težave pri prehodu na naslednji nivo izobraževanja ali na trg dela, zato potrebujejo dodatno vzpodbudo s strani strokovnih delavcev; izvajanje izobraževanj za zaprte osebe za pridobitev srednješolske izobrazbe in kvalifikacij, prekvalifikacije in nadaljnjo poklicno usposabljanje, izvajanje programov nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter drugih neformalnih programov usposabljanja in</p>

		izobraževanja za zaprte osebe; zaposlovanje, usposabljanje in spodbujanje socialne vključenosti pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture, pri čemer se bo med drugim upoštevalo načelo enakih možnosti, s čimer se bo preprečeval zdrs v socialno izključenost.
	CILJ 7: Krepitev enakopravnega in pravočasnega dostopa do kakovostnih, trajnostnih in cenovno ugodnih storitev, vključno s storitvami, ki spodbujajo dostop do stanovanj, in storitvami oskrbe, usmerjene v posameznika, vključno z zdravstveno oskrbo; posodobitev sistemov socialne zaščite, vključno s spodbujanjem dostopa do socialne zaščite, s posebnim poudarkom na otrocih in prikrajšanih skupinah; izboljšanje dostopnosti, tudi za invalide, učinkovitosti in odpornosti zdravstvenih sistemov in storitev dolgotrajne oskrbe (ESS+)	Krepitev socialno varstvenih storitev (ukrepi za dvig kakovosti izvajanja storitev v okviru institucij socialnega varstva, ukrepi za podporo prehodu iz institucionalne oskrbe na oskrbo na domu z zagotavljanjem SV storitev in storitev v skupnosti, ukrepi za digitalizacijo sistema shranjevanja in uporabe podatkov v SV zavodih, s katerimi se bo optimiziralo delo, izboljšalo komunikacijo, zagotovila visoka varnost osebnih podatkov ter transparentnost opravljanja storitev), krepitev odpornosti sistema dolgotrajne oskrbe in ukrepi za zgodnje odkrivanje demence, krepitev področja duševnega zdravja in ukrepanje na področju drog; krepitev področja nujne medicinske pomoči; krepitev digitalne pismenosti zaposlenih v zdravstvu in dolgotrajni oskrbi ter krepitev zdravstvene pismenosti prebivalcev; preventivne aktivnosti v zdravstvu in obvladovanje starostne krhkosti, ukrepi socialnega vključevanja invalidov.
	CILJ 8: Spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialni izključenosti, vključno z najbolj ogroženimi osebami in otroki (ESS+)	Programi socialnega vključevanja za spreminjanje navad posameznikov v smeri razvoja socialnih kompetenc, pridobivanju oziroma krepitvi socialnih in funkcionalnih znanj za reševanje socialnih in življenjskih situacij, krepitve socialnega vključevanja v družbeno okolje, kompetenc za reševanje, informiranja o možnostih vključevanja v druge programe, ipd., ukrepe socialnega vključevanja oseb s posebnimi potrebami; izvajanje ukrepov mreže večgeneracijskih centrov ter večnamenskih romskih centrov; izvajanje različnih aktivnosti na področju zaprtih oseb in oseb v probaciji; ukrepi za izboljšanje integracije priseljencev v izobraževalni sistem.
TRAJNOSTNA TURIZEM IN KULTURA	CILJ 1: Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah (ESRR)	Revitalizacija in obnova kulturne dediščine; vlaganja v razvoj celovitih turističnih produktov v obliki avtentičnih turističnih doživetij.
TRAJNOSTNI RAZVOJ LOKALNIH OBMOČIJ	CILJ 1: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na mestnih območjih (ESRR)	Ukrepi za prenovo in oživljanje praznih ter nezadostno izkoriščenih stavb v javnem interesu, prenovo kulturne dediščine in drugih objektov, prenovo in oblikovanje novih odprtih javnih prostorov; -izvedbo gradbenih in drugih del povezanih z gradnjo, ki obsegajo novogradnjo, rekonstrukcijo, manjšo rekonstrukcijo, idr. ter rušitev in gradnjo stavb in drugih gradbeno inženirskih objektov, ureditev fizične okolice stavb ter nakup nepremičnin in zemljišč, ko bo to potrebno za izvedbo projektov prenove in oživljanja praznih ter nezadostno izkoriščenih stavb v javnem interesu, prenovo kulturne dediščine in drugih objektov ter

		<p>prenovo in oblikovanje novih odprtih javnih prostorov;</p> <p>-prenovo obstoječih in vzpostavitev novih javnih prostorov v skladu z uporabo na naravi temelječih rešitev;</p> <p>-pripravo strokovnih podlag vključno s projektnim natečajem ali katero od njegovih alternativnih oblik za iskanje urbanističnih, krajinskih in arhitekturnih rešitev, pripravo projektne dokumentacije in drugih potrebnih dokumentov za izvedbo investicije;</p> <p>-vključevanje javnosti v pripravo in izvajanje investicij v prenavo; ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva;</p> <p>-pripravo strokovnih podlag vključno s projektnim natečajem ali katero od njegovih alternativnih oblik za iskanje urbanističnih, krajinskih in arhitekturnih rešitev, pripravo projektne dokumentacije in drugih potrebnih dokumentov za izvedbo investicije;</p> <p>-aktivnosti manjšega obsega za ad-hoc oživitve izbranega območja z vključevanjem lokalnega prebivalstva, vključno z najemom in ureditvijo prostorov ter investicije manjšega obsega v urbano opremo, kot so - ureditev skupnostnih prostorov in okolice (npr. klopi, mize...), označevanje prostorov (npr. table, talne oznake...).</p>
	<p>CILJ 2: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja (ESRR)</p>	<p>Izgradnja vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v območjih LAS, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji; podpora trajnostnim oblikam lokalnega podjetništva, inovacijam glede uporabe lokalnih virov, turizma, varovanju naravne in kulturne dediščine, revitalizaciji javnih površin za skupno uporabo, preventivi in varovanju zdravja, medgeneracijskemu sodelovanju, krepitvi kompetenc, skrbi za starejše, mlade in druge prikrajšane skupine ter socialni vključenosti; Projekti CLLD bodo hkrati prispevali k doseganju ciljev SLR, okoljski trajnosti, socialni vzdržnosti, inovativnosti, enakopravnem vključevanju različnih partnerjev ter višji dodani vrednosti območja LAS.</p>

Vir: Program Evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027

Po programu Evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027 se med priložnostmi za NVO prioriteto izpostavljajo vsebine namenjene izpopolnjevanju znanja, spretnosti in posledično ustvarjanju odzivnega trga dela, kar bi dosegli z izboljšanjem dostopa do zaposlitev in nudenjem podpore aktivnim iskalcem zaposlitve, s prilagajanjem delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe v okolju, z izboljšanjem možnosti usposabljanja in sistemov izobraževanja, z dvigom praga kompetenc ter pridobljenih digitalnih veščin, s spodbujanjem vseživljenjskega učenja, z zmanjševanjem diskriminacije pri možnosti zaposlitve ter dostopu do storitev in s spodbujanjem socialnega vključevanja oseb. Na drugem mestu se kot priložnost za NVO kažejo vsebine zelene preobrazbe in podnebne nevtralnosti regije, kar bi dosegli s pomočjo zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in spodbujanja energijske učinkovitosti, spodbujanja prehoda na krožno gospodarstvo in z zmanjševanjem vseh oblik onesnaževanja. Na tretjem mestu so naslovljene vsebine trajnostnega razvoja regije, kjer se največji poudarek daje kulturi, naravni dediščini ter spodbujanju turizma na urbanih kot tudi primestnih in ruralnih

področjih. Prav tako dokument izpostavlja poudarek na družbenih vsebinah s ciljem vzpostavitve inovativne in na znanju temelječe družbe, predvsem pa visoko digitalizirane.

3.1.5 Ključne ugotovitve

Pregled ekonomskih podatkov NVO za obdobje od leta 2017 do leta 2021

Število NVO iz leta v leto narašča. Uradne baze podatkov ne omogočajo preverjanja, na katerih področjih NVO delujejo, saj je standardna klasifikacija dejavnosti (SKD) za tovrstno opredelitev preširoka. Izjema velja za društva, ki se na podlagi Navodil o razvrščanju društev v registru društev, razvrščajo v skupine in podskupine. Daleč največ društev (cca. tretjina) deluje na področju športa in rekreacije, sledijo kulturna in umetniška društva (17 %) in društva za pomoč ljudem (13 %). Odstotek društev na skupino se v letih 2017-2021 praktično ni spremenil.

Skupni prihodki NVO so v letih 2017-2023 zrasli za četrtno, pri čemer pa so razvidne opazne razlike med posameznimi pravnimi oblikami. Če pri društvih prihodek narašča skorajda premo sorazmerno z njihovim številom, prihodek zavodov narašča intenzivneje (indeks števila zavodov 2021/2017: 1,20, indeks prihodkov zavodov 2021/2017: 1,67), saj so se njihovi prihodki v teh petih letih povečali za kar dve tretjini.

Če pogledamo skupne prihodke NVO po regijah, ugotovimo, da so v nekaterih regijah nominalni prihodki NVO v letih 2017 – 2021 ostali bolj ali manj na isti ravni (indeks 2021/2017 – zasavska regija 1,0, podravska regija 1,07, goriška 1,12). Najbolj so se prihodki zvišali v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,85), sledi primorsko-notranjska regija (indeks 2021/2017 je 1,36).

Prihodki društev po skupinah kažejo, da imajo daleč največ prihodkov športna društva in društva za pomoč ljudem. Čeprav so kulturna društva po številu skoraj izenačena z društvi za pomoč ljudem, pa v prihodkih močno zaostajajo. Športna društva so najmočnejša, tako po številu kot po prihodkih. Struktura prihodkov društev po virih je zelo uravnotežena. Malo več kot tretjino predstavljajo javni viri (delež javnih virov se je v letih 2017-2021 povečal iz 35 % na 42 %), drugo tretjino tržni prihodki (delež prihodkov iz pridobitne dejavnosti se je v letih 2017-2021 nekoliko znižal iz 36 % na 32,5 %). Zadnjo tretjino predstavlja skupek prihodkov iz donacij, članarin in ostalih prihodkov.

Prihodki zavodov so v letih 2017-2021 najbolj narasli v pomurski regiji (indeks 4,96) in koroški regiji (indeks 3,29). Po strukturi prihodkov zavodi daleč največ prihodkov pridobijo iz pridobitne dejavnosti (več kot dve tretjini), medtem ko se delež javnih virov v letih 2017-2021 giblje med 18 % in 24 %.

Za razliko od društev in zavodov, katerih prihodki so se v letih 2017-2021 zvišali v praktično vseh regijah, so se prihodki ustanov v nekaterih regijah znižali (indeks 2021/17 – jugovzhodna Slovenija 0,60, savinjska 0,86 in goriška 0,97). Najbolj so prihodki ustanov zrasli v zasavski regiji (indeks 2021/2017 je 4,79). Po strukturi prihodkov v ustanovah v povprečju prednjačijo javni viri (42 % v 2017 do 45 % v 2021), tržni prihodki se v povprečju gibljejo med 21 % in 27 %, preostali delež predstavljajo drugi prihodki.

Slika skupnih odhodkov NVO je zelo podobna sliki skupnih prihodkov, saj večina NVO letno porabi vsa prejeta sredstva.

Zaposlovanje v NVO narašča (indeks 2021/2017 je 1,63), tako da je bilo leta 2021 v sektorju zaposlenih več kot 12.000 ljudi. Glede na pravno obliko je največ zaposlenih v zavodih, čeprav je zavodov precej manj kot društev. Je pa ta razdelitev razumljiva glede na namen posamezne pravne oblike (namen večine društev je druženje ljudi s podobnimi interesi, medtem ko so zavodi že po zakonu ustanovljeni za opravljanje storitev na področju socialnega varstva, zdravstva, izobraževanja ipd.). Če pogledamo število zaposlenih po regijah, se je le-to najbolj povečalo v koroški regiji (indeks 2021/2017 je 3,61), v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 3,34), primorsko-notranjski (indeks 2021/2017 je 1,99) in posavski (indeks 2021/2017 je 1,94). V zasavski regiji je število zaposlenih ostalo bolj ali manj enako (indeks 2021/2017 je 1,08). Narašča tudi delež zaposlenih v NVO glede na aktivno prebivalstvo (iz 0,8% v 2017 na 1,2 % v 2021).

Če pogledamo podrobneje število zaposlenih po skupinah društev, vidimo, da je daleč največ zaposlenih v društvih za pomoč ljudem, kar je razumljivo, saj je to področje najbolj profesionalizirano in javno financirano. Sledijo športna in rekreativna društva, vsa ostala področja pa imajo relativno malo zaposlenih.

Javno financiranje NVO v obdobju od leta 2017 do leta 2021

Podatki o javnem financiranju NVO temeljijo na podatkih državne zakladnice o denarnih tokovih, ki so potekali med državo (ministrstva, vladne službe, agencije, občine, javni zavodi itd.) oz. občinami in NVO (društvi, zavodi in ustanovami).

NVO so iz javnih virov za svoje storitve plačane na različne načine:

1. Javni razpisi: najpogostejša oblika financiranja storitev. Financer (ministrstvo, občina ipd.) v javnem razpisu opredeli cilje razpisa, finančna sredstva, časovno obdobje idr., NVO in drugi prijavitelji pa v svoji projektni prijavi opišejo aktivnosti, s katerimi bodo cilje razpisa dosegli. Odločanje o najboljših projektih poteka na podlagi transparentnih, vnaprej objavljenih meril.
2. Neposredne pogodbe: na podlagi neposrednih pogodb se lahko financirajo posamezne storitve npr. brezplačno pravno svetovanje za občane) ali organizacija kot taka (npr. edina mladinska organizacija v občini). Organizacija ni izbrana z odprtim javnim postopkom, ampak financer z izvajalcem sklene neposredno pogodbo. Ker gre za izjemo, Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna določa posebne pogoje, pod katerimi je neposredno pogodbo mogoče skleniti.
3. Koncesije: plačilo storitev, ki so postale del javne službe (npr. varstveno-delovni centri, upravljanje krajinskih parkov ipd.).
4. Javno pooblastilo: se podeli za opravljanje natančno določenih opravil (npr. usposabljanja in izpiti iz prve pomoči, krvodajalske akcije; za oboje je javno pooblastilo podeljeno Rdečemu križu Slovenije).
5. Javna služba: storitve, ki jih poseben zakon določa kot javno službo, za opravljanje se sklene pogodba o opravljanju javne službe (npr. javna gasilska služba, javna služba za področje divjadi).
6. Plačilo za posamezne produkte in storitve: gre za manjša naročila (npr. nakup promocijskega materiala, izobraževanja, nastopi). Za naročila večje vrednosti se uporablja Zakon o javnem naročanju.

Podatki iz baze ERAR zajemajo vsa zgoraj navedena izplačila, ne omogočajo pa podrobnejše analize (npr. za kakšne vrste izplačila gre oz. na kateri podlagi). Da bi dobili podrobnejši

vpogled v javno financiranje storitev po področjih, ki so za namen te analize najpomembnejša, smo podatke o izplačilih na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb pridobili od ministrstev in občin na podlagi zahteve o dostopu do informacij javnega značaja.

Javna izplačila ministrstev, kot izhajajo iz baze ERAR, so v letih 2017-2021 opazno narasla (indeks 2021/2017 je 2,83), pri čemer obstajajo velike razlike med ministrstvi. Predvsem pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDZS) je po letu 2019, ko je začel veljati Zakon o osebni asistenci, razviden velik porast. Glavnino sredstev tega ministrstva namreč predstavljajo sredstva za izvajanje osebne asistence. Tako so NVO za izvajanje osebne asistence v letu 2021 prejele 111,74 milijona evrov od skoraj 150 milijonov, ki jih je ministrstvo namenilo za NVO. Največji indeks rasti je sicer zabeležilo Ministrstvo za finance (2021/2017 je 14,13), vendar je skupni znesek izplačil tega ministrstva NVO v primerjavi z drugimi ministrstvi praktično zanemarljiv. Po višini MDDZS sledi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), a je razlika med njima velika v absolutni številki. Tako je MDDZS v 2021 izplačal skoraj 150 milijonov evrov, MIZŠ pa skoraj 48 milijonov evrov. Če pogledamo na strukturo izplačil z vidika pravne oblike NVO ugotovimo, da so nekaj več kot polovico sredstev (skoraj 55 % skupnega zneska v letih 2017-2021) dobila društva, sledijo zavodi z 44 %.

Sredstva, ki so jih NVO pridobile od ministrstev na podlagi javni razpisov in neposrednih pogodb, naraščajo v opazovanem obdobju, vendar se glede na 2017 niso dvignila v tako visoki meri kot skupna javna izplačila (po bazi ERAR). Primerjava med vsemi javnimi izplačili in izplačili na podlagi javnih razpisov pokaže tudi, da se na podlagi javnih razpisov izvede relativno malo izplačil. Še posebej je razlika vidna na MDDZS in MIZŠ, ki veliko izplačil izvedeta na podlagi zakona (Zakon o osebni asistenci) in koncesij (npr. varstveno-delovni centri, zasebne šole). Primerjava izplačanih zneskov na podlagi javnih razpisov po letih kaže kar velika odstopanja po letih, vsaj npr. pri MIZŠ, ki je leta 2018 izplačalo veliko več sredstev kot preostala leta, enako tudi MKGP v 2019, na drugi strani pa je MDDZS leta 2019 izplačalo precej manj sredstev kot druga leta. Ministrstva, kjer je znesek izplačanih sredstev na podlagi javnih razpisov najbolj narasel, so: Ministrstvo za kulturo (MK) (indeks 2021/2017 je 6,68), Ministrstvo za okolje in prostor (MOP, indeks 2021/2017 je 4,09), Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT, indeks 2021/2017 je 3,75) ter Ministrstvo za javno upravo (MJU, indeks 2021/2017 je 3,59). Med ministrstvi izstopa še Ministrstvo za zunanje zadeve (MNZ), in sicer zaradi velikega padca sredstev v 2021 glede na prejšnja leta. Padec zneska gre pripisati zaključku večjih projektov iz evropskih skladov, kot je npr. AMIF.

Če pogledamo izplačila še po pravni obliki NVO, ugotovimo da na državni oz. nacionalni ravni društva iz javnih razpisov dobijo večji delež kot je njihov delež pri vseh javnih izplačilih, razvidnih iz baze ERAR (skoraj 70 %), zavodi pa skoraj 28 %.

Izplačila na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb na ravni države smo po vsebini razdelili tudi glede na mednarodno klasifikacijo področji storitev NPO (ICNPO). V letih 2017-2021 je največ sredstev (skoraj 37 % vseh izplačil) šlo na področje kulture in športa, sledi področje socialnega varstva (20 %). V področje drugo (18 %) smo uvrstili nekatere javne razpise MJU (sofinanciranje evropskih in mednarodnih projektov, javni razpisi za profesionalizacijo v delu subvencioniranja zaposlitev), saj ti javni razpisi podpirajo različne organizacije in s tem različna področja.

Javna izplačila občin, kot izhajajo iz baze ERAR, so se v letih 2017-2021 zvišala za okrog 10 % (indeks 2021/2017 je 1,10), kar je veliko manj kot na nacionalni ravni. Podatki kažejo predvsem to, da se občine z manjšimi proračuni veliko težje odzivajo na nove potrebe. Vsebina in zneski javnih izplačil tako iz leta v leto ostajajo praktično enaki. Še najbolj so se izplačila zvišala v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,25). Indeks okrog 1,20 imajo še jugovzhodna, obalno-kraška, podravska in posavska regija. Skoraj 80 % vseh javnih izplačil občin so dobila društva, zavodi 19,5 %, kar pomeni, da so vse ostale pravne oblike skupaj dobile manj kot pol odstotka.

Med občinami, v katerih je sedež upravnih enot, po višini izplačanih sredstev prednjači Mestna občina Ljubljana (18 milijonov v 2021), se pa zneski nominalno v letih 2017-2021 niso veliko spreminjali (indeks 0,97). Po nominalnih izplačilih sledijo Mestna občina Maribor (6 milijonov EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,20), več kot dva milijona letno NVO izplačajo še Mestna občina Celje (2,4 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,10), Mestna občina Kranj (2,6 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,14), Mestna občina Koper (2,5 milijona EUR v 2021, indeks 2021/2017 je 1,13) in Mestna občina Velenje (2,4 milijona EUR, indeks 2021/2017 je 1,06).

Če vsa javna izplačila primerjamo z zneski izplačanimi na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb, ugotovimo, da so razlike precej manjše kot na nacionalni ravni. Občine torej večino sredstev NVO izplačajo na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb, veliko manj pa uporabljajo koncesije, javna naročila idr. Delež sredstev iz javnih razpisov in neposrednih pogodb, ki jih dobijo društva, je še višji kot pri vseh javnih izplačilih (skoraj 93 %), predvsem iz dveh razlogov. Eden je v omejitvah upravičenih prijaviteljev zgolj na društva, drugi pa v omejitvah, da mora imeti prijavitelj sedež v občini. Tovrstna določila omejujejo konkurenco in zmanjšujejo obseg storitev v lokalnih skupnostih.

Največ sredstev iz javnih razpisov in neposrednih pogodb se na lokalni ravni nameni področju kulture in športa (skoraj 54 % skupnega zneska v letih 2017-2021) ter socialnega varstva (skoraj 34,5 %), kamor po mednarodni klasifikaciji področij NPO (ICNPO) uvrščamo tudi gasilce in civilno zaščito. Ostala področja so marginalna (v področje drugo npr. uvrščamo področje mladih, ipd.).

Najpogostejše priložnosti za NVO iz dvanajstih regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027

Iz dokumentov Regionalnih razvojnih programov (RRP) za 12 statističnih regij za obdobje 2021-2027 so bili zbrani podatki o razvojnih prioritetah, ukrepih in konkretnih projektih na področjih, ki so aktualna in na razpolago NVO. V splošnem je analiza pokazala, da so prioriteta področja oz. t.i. razvojne prioritete v vseh dvanajstih dokumentih podobne in sicer se pod različnimi nazivi pojavlja koncept ekonomskega (poudarek na razvoju gospodarstva pod nazivi konkurenčno gospodarstvo, pametno in konkurenčno, inovativno in konkurenčno, bolj konkurenčno in bolj podjetno, itd.), koncept zelenega (ekološka oz. okoljska usmerjenost pod nazivi zeleno, bolj zeleno, zeleno in nizko-ogljeno, itd.) ter koncept družbenega (zdravje, sociala, medgeneracijsko povezovanje, kultura, itd. pod nazivi družbeno, regija za ljudi, socialno in solidarno, itd.).

Med razvojnimi prioritetami predstavljeni koncepti izhajajo iz tri-dimenzionalnega načela trajnosti, ki pojmuje razvoj kot skupek ekonomskega, družbenega in okoljskega vidika. Vseh dvanajst RRP-jev tako pod različnimi poimenovanji med razvojne prioritete zajame vsebine

trajnostne mobilnosti, inovacij, digitalizacije, energetske varčnosti ter že omenjenih vidikov trajnostnega razvoja. Tako se pri razvojnih prioritetah vezanih na okolje poudarja razvoj pametnih in trajnostnih mest in podeželja, kmetijstva, ribištva, ohranjanje biotske raznovrstnosti, ipd., medtem ko razvojne prioritete na družbenem področju izpostavljajo medgeneracijsko povezovanje, skrb za mlade in starejše, dolgotrajno oskrbo, izobraževanje, zdravstvo, socialno vključenost, ipd. Vsebine vezane na gospodarski razvoj se v prvi vrsti osredotočajo na raziskave in razvoj, poudarjajo pomen vlaganj v mala in srednja podjetja ter dejavnosti turizma s poudarkom na ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Strnemo lahko, da so si RRP-ji po vsebini zelo podobni, pri čemer pa se razlike pojavljajo v natančnosti opisanih ukrepov oz. projektov. Medtem ko so programi nekaterih statističnih regij (osrednjeslovenska, primorsko-notranjska, savinjska regija, itd.) tako vsebinsko kot finančno zelo natančno ovrednoteni, pa so v drugih opredeljeni pretežno na nivoju ukrepov in ne konkretnih projektov. Še posebej je opazno, da se RRP-ji razlikujejo v navedbah razvojnih vsebin, pri katerih bi lahko sodelovale NVO; tako so kot partner (pri sicer podrobno opredeljenih projektih) najmanjkrat navedene v RRP-ju osrednjeslovenske regije. V štirih programih je podpora razvoju NVO omenjena na nivoju ukrepa ali projekta. Kljub omenjenim razlikam pa smo iz RRP-jev v splošnem lahko ugotovili naslednje:

1. Razvojne prioritete iz RRP-jev največ priložnosti za sodelovanje NVO umeščajo v razvojno prioriteto povezano z družbenim razvojem. V tem kontekstu se najpogosteje pojavljajo možnosti za sodelovanje pri ukrepih in projektih medgeneracijskega sodelovanja, nudenja pomoči mladim ali starostnikom, dolgotrajne oskrbe, izobraževanja, integracije migrantov ter najrazličnejših programov s področja kulture.
2. Drugo najpogosteje izpostavljeno področje potencialnega sodelovanja NVO so razvojne prioritete povezane z okoljem in sicer tiste vsebine, ki so dopolnjujoče infrastrukturnim projektom. NVO so kot partnerji opredeljene na tistih ukrepih in projektih, kjer bi z nudenjem storitev iz spektra izobraževanja, svetovanja, povezovanja generacij ter ostalih socialno orientiranih storitev, lahko prinesle širše družbene koristi.
3. Med ostalimi področji oz. ukrepi in projekti pa so NVO navedene kot potencialni partner tudi pri digitalizaciji (tako gospodarskih kot negospodarskih dejavnosti), mobilnosti in pametni specializaciji.

3.2 Metaanaliza spremljanja izvajanja socialnovarstvenih programov v letih 2017-2021

3.2.1 Metodologija

Namen:

Metaanalizo izvajanja socialnovarstvenih programov vključujemo v poročilo, ker je socialnovarstvena dejavnost eno od področij, kjer so se po sprejetju Zakona o socialnem varstvu v letu 1992 in še posebej s prvim nacionalnim programom na področju socialnega varstva v letu 2000, v izvajanje dejavnosti začele vključevati tudi NVO. Njihova dejavnost se je v več kot dveh desetletjih predvidoma precej ustalila in zato želimo prikazati, kako delujejo v zadnjem petletnem obdobju, za katerega so na voljo sumarni podatki.

Tako je namen tega dela poročila:

- identificirati vire financiranja socialnovarstvenih programov in trende v financiranju v zadnjih petih letih;
- oceniti delež javnih sredstev, ki jih dobijo programi letno po tipu organizacij: NVO, javni zavodi, drugo;
- oceniti dostopnost (pokritost) programov vezano na mrežo Centrov za socialno delo (CSD);
- pokazati gibanje zaposlenih po posamezni skupini programov;
- pregledati potrebe po programih iz Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030 in iz poročil o izvajanju javnih socialnovarstvenih programov in identificirati potencialne priložnosti za NVO.

Vir podatkov:

- Javno dostopni podatki IRSSV o socialnovarstvenih programih v okviru letnega spremljanja izvajanja socialnovarstvenih programov od leta 2017 do 2021 (Končna poročila IRSSV – Spremljanje izvajanja socialnovarstvenih programov za leta 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021).

Programi so razdeljeni po skupinah, kot so bile določene z Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva 2013-2020 (programi za preprečevanje nasilja; programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih; programi na področju duševnega zdravja; programi na področju brezdomstva; programi na področju otrok in mladostnikov; programi na področju starejših; programi na področju invalidov; programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam; programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov; drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva)

- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030 (ReNSPV 22-30). *Uradni list RS*, št. 42/22.

Načrt dela in metodologija:

1. Financiranje

Viri podatkov

Viri financiranja so v poročilih IRSSV ločeno prikazani po:

- MDDSZ, občine, donacije, FIHO, ZRSZ, drugi proračunski viri, uporabniki, članarine, lastna sredstva, ovrednoteno prostovoljsko delo, brezplačni najem prostorov, druga prejeta sredstva (nejavni viri).

Zgornje vire smo v skupini združevali na način, kot je prikazan v spodnji preglednici:

Preglednica 3.28: Določitev virov financiranja

Raziskovalna kategorija	Vir podatka iz letnih poročil AJPES	Iz poročil IRSSV
Javni viri	Dotacije FIHO (AOP 401) + dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev (AOP 402) + dotacije iz drugih fundacij, skladov in ustanov (AOP 403)	MDDSZ, občine, FIHO, drugi proračunski viri; ZRSZ; brezplačni najem prostorov
Donacije	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb (AOP 404)	Donacije
Tržna dejavnost	Prispevki uporabnikov posebnih socialnih programov (AOP 405) + prihodki od prodaje proizvodov in storitev (AOP 407) + prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala (AOP 408)	Uporabniki ¹¹
Članarine	Članarine (AOP 406)	Članarine
Ovrednoteno prostovoljsko delo	/	Ovrednoteno prostovoljsko delo
Ostalo	Ostali prihodki od dejavnosti (AOP 409)	Druga prejeta sredstva, nejavni viri, lastna sredstva

V okviru analize smo naredili:

- a) Pregled po virih financiranja po letih ločeno po skupinah programov in skupaj za vse programe.
- b) Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo NVO in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi in zasebni zavodi po letih ločeno po skupinah programov in skupaj za vse programe¹².

2. Dostopnost programov

Poročila omogočajo vpogled v podatke o izvajanju programov na območju posameznega CSD po reorganizaciji od leta 2018 dalje (leto 2017 ne omogoča te primerjave, ker so bili prej CSD drugače organizirani).

V okviru analize smo naredili:

- a) Pregled pokritosti programov po geografski razporeditvi CSD po skupinah programov po letih.

3. Kadrovski viri

Poročila omogočajo vpogled v podatke o številu zaposlenih po posameznih skupinah programov.

¹¹ Za leti 2017 in 2018 so bili prispevki uporabnikov in članarine prikazani skupaj.

¹² V nekaterih poročilih IRSSV je prikaz podatkov vseboval napačne izračune skupnih zneskov virov (leto 2017 in leto 2020). Tako da so lahko tudi kakšna odstopanja oz. podatki niso popolnoma zanesljivi. Upoštevali smo podatke po virih, seštevke pa naredili na novo.

V okviru analize smo naredili:

- a) Pregled števila zaposlenih po skupinah programov po letih.
- b) Pregled števila zaposlenih po izvajalcih (NVO, javni zavodi, zasebni zavodi) po skupinah programov po letih.

4. Potrebe po programih

Identificiranje potreb po socialnovarstvenih programih (kje se bodo širile mreže) iz nacionalnega programa socialnega varstva (ReNPSV 2022-2030).

Identificiranje potreb, ki so razvidne iz poročil IRSSV.

5. Izzivi in omejitve analize

Izzivi in omejitve analize finančnih virov, dostopnosti programov, kadrovskih virov in potreb: Enota analize je program in ne organizacija. Organizacija lahko izvaja več programov. Tako ni mogoča neposredna primerljivost z analizo podatkov NVO iz baze AJPES. Podatkov ne moremo prikazovati po statističnih regijah, ker iz poročil ni neposredno razvidno, kateri posamezen program deluje v določeni regiji. Glede dostopnosti programov jih prikazujemo po novi delitvi področij CSD (od leta 2018), ki ne sovpadajo s statističnimi regijami.

V analizi finančnih in kadrovskih so uporabljene skupine tipov organizacij:

- 1 – Javni zavodi
- 2 – Zasebni zavodi
- 3 – Društva
- 4 – Verske organizacije

3.2.2 Rezultati in stanje

3.2.2.1 Financiranje programov

a) Pregled po virih financiranja po letih za vse programe skupaj in ločeno po programih

Pregled po virih financiranja za vse programe skupaj

Preglednica 3.29: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za vse programe skupaj z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	skupaj	verižni indeks skupaj
2017	24093274,97		479127,8		1559399,6		238383,6		531828,2		26902014,17	
2018	25154833,71	104,41	547990,03	114,37	1666013,4	106,83	291334	122,21	500719,7	94,15	28160890,84	104,68
2019	24330262,03	96,72	423091,2	77,21	2153431,2	129,26	343793,7	118,01	564441,22	112,73	27815019,35	98,77
2020	24984144,64	102,69	364233,88	86,09	1982610,8	92,07	448576,2	130,48	664154,66	117,67	28443720,21	102,26
2021	25774608,59	103,16	453141,02	124,41	1971187,2	99,42	334137,6	74,49	830842,92	125,10	29363917,23	103,24

Programi na področju socialnega varstva, ki jih na podlagi razpisa sofinancira MDDSZ, so skupaj letno iz različnih virov financirani v višini med približno 27 in malce več kot 29 milijoni EUR. Od tega je javnih sredstev po letih med 24 in skoraj 26 milijoni EUR. Po letih v večji meri skupna sredstva naraščajo, izjema je bilo leto 2019, ko so programi imeli za malce več kot odstotek manj sredstev v primerjavi s preteklim letom. Če pogledamo spremembe po različnih virih financiranja, je opaziti podoben trend kot pri skupnem znesku pri sredstvih iz javnih virov (tudi tu je bil opazen padec v letu 2019). Pri donacijah je opaziti večja nihanja: v letu 2018 so bile višje kot v letu prej, nato so v letih 2019 in 2020 bile nižje, v letu 2021 pa narasle za 24 % v primerjavi s predhodnim letom. Viri iz tržne dejavnosti so v letih 2018 in 2019 naraščali, 2020 so se nekoliko znižali. Leta 2021 pa ostali skoraj na ravni iz leta 2020. Ovrednoteno prostovoljno delo je iz leta v leto naraščalo. Izjema je bilo leto 2021, ko se je znižalo skoraj za 25 % v primerjavi s predhodnim letom. To je lahko posledica epidemije COVID-19 (izčrpanost prostovoljcev ali omejitve v zvezi z opravljanjem dela, s katerimi so se srečevali v nekaterih organizacijah). Ostali viri pa so razen v letu 2018 naraščali iz leta v leto.

Preglednica 3.30: Pregled po deležih virov financiranja za vse programe skupaj v letih 2017-2021

leto	Javni viri	delež javnih virov	Donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	24093275	89,56	479127,8	1,78	1559400	5,80	238383,6	0,89	531828,2	1,98	26902014
2018	25154834	89,33	547990	1,95	1666013	5,92	291334	1,03	500719,7	1,78	28160891
2019	24330262	87,47	423091,2	1,52	2153431	7,74	343793,7	1,24	564441,2	2,03	27815019
2020	24984145	87,83	364233,9	1,28	1982611	6,97	448576,2	1,58	664154,7	2,33	28443720
2021	25774609	87,78	453141	1,54	1971187	6,71	334137,6	1,14	830842,9	2,83	29363917

Največji delež financiranja v vseh letih predstavljajo javna sredstva (med 87 % in 89 %). Tudi delež donacij se po letih ne spreminja bistveno (med 1,3 % in skoraj 2 %), podobno je s tržno dejavnostjo (med skoraj 6 % in skoraj 8 %), ovrednoteno prostovoljsko delo predstavlja okrog 1 %, drugi viri pa med skoraj dvema ali tremi odstotki.

b) Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 ločeno po skupinah programov

Programi za preprečevanje nasilja

Preglednica 3.31: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe za preprečevanje nasilja z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	4566795		137078,4		132492,6		40015,7		80297,1		4956679	
2018	4763598	104,31	137582,9	100,37	142760,8	107,75	84503,6	211,18	91106	113,46	5219552	105,30
2019	4839146	101,59	155505	113,03	183279,7	128,38	97873,3	115,82	117678,6	129,17	5393483	103,33
2020	4939329	102,07	120177,7	77,28	143263,4	78,17	113295,6	115,76	194109,3	164,95	5510175	102,16
2021	5030714	101,85	138114,8	114,93	169248,9	118,14	68326,75	60,31	189846,4	97,80	5596251	101,56

Pri programih za preprečevanje nasilja je opaziti trend naraščanja v skupnih sredstvih iz leta v leto. Naraščajo tudi sredstva iz javnih virov; nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti (manj jih je bilo v letu 2020), ovrednoteno prostovoljsko delo je po stalni rasti precej padlo v letu 2021 (za kar 40 % v primerjavi s predhodnim letom). Drugi viri so naraščali iz leta v leto, razen v letu 2021, ko je prišlo do rahlega padca.

Preglednica 3.32: Pregled po deležih virov financiranja za programe za preprečevanje nasilja v letih 2017-2021

leto	javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	4566795	92,13	137078,4	2,77	132492,6	2,67	40015,7	0,81	80297,1	1,62	4956679
2018	4763598	91,26	137582,9	2,64	142760,8	2,74	84503,6	1,62	91106	1,75	5219552
2019	4839146	89,72	155505	2,88	183279,7	3,40	97873,3	1,81	117678,6	2,18	5393483
2020	4939329	89,64	120177,7	2,18	143263,4	2,60	113295,6	2,06	194109,3	3,52	5510175
2021	5030714	89,89	138114,8	2,47	169248,9	3,02	68326,75	1,22	189846,4	3,39	5596251

Javni viri v programih za preprečevanje nasilja predstavljajo nekoliko večji delež kot v vseh programih skupaj (med več kot 89 % do 91 %), ravno tako je rahlo višji delež donacij (2-3 %), so pa nekoliko nižji viri iz tržne dejavnosti (2 % do 3 %), ovrednoteno prostovoljsko delo se giblje med skoraj 1 % do 2 %, ostali viri pa med približno 2 % in 3 %.

Programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih

Preglednica 3.33: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju socialne rehabilitacije zasvojenih z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	5350004		29297,4		346547,4		73205		93276,7		5892330	
2018	5531975	103,40	27084,6	92,45	334493,8	96,52	76114	103,97	99445,6	106,61	6069113	103,00
2019	5558660	100,48	28732,55	106,08	396860,2	118,64	103378	135,82	129299,4	130,02	6216930	102,44
2020	6116981	110,0	42525,93	148,01	439776,8	110,81	106999	103,50	143972	111,35	6850255	110,19
2021	6223297	101,73	82049,23	192,93	379214,7	86,22	71948	67,24	212341,8	147,49	6968851	101,73

Pri programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih je opaziti trend naraščanja v skupnih sredstvih iz leta v leto. Naraščajo tudi sredstva iz javnih virov; nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti (manj je bilo donacij in tržnih virov v primerjavi s predhodnim letom 2018, tržnih virov pa manj tudi v letu 2021), ovrednoteno prostovoljsko delo je po stalni rasti precej padlo v letu 2021 (za več kot 30 % v primerjavi s predhodnim letom). Drugi viri so naraščali iz leta v leto.

Preglednica 3.34: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju socialne rehabilitacije zasvojenih 2017-2021

leto	Javni viri,	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	5350004	90,80	29297,4	0,50	346547,4	5,88	73205	1,24	93276,7	1,58	5892330
2018	5531975	91,15	27084,6	0,45	334493,8	5,51	76114	1,25	99445,6	1,69	6069113
2019	5558660	89,41	28732,55	0,46	396860,2	6,38	103378	1,66	129299,4	2,08	6216930
2020	6116981	89,30	42525,93	0,62	439776,8	6,42	106999	1,56	143972	2,10	6850255
2021	6223297	89,30	82049,23	1,18	379214,7	5,44	71948	1,03	212341,8	3,05	6968851

Javni viri v programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih predstavljajo nekoliko večji delež kot v vseh programih skupaj in podoben delež kot v programih za preprečevanje nasilja (med več kot 89 % do 91 %), delež donacij je nižji (v večini let okrog polovice odstotka, le v letu 2021 malo čez 1 %); nekoliko nižji so viri iz tržne dejavnosti (5 % do 6 %), ovrednoteno prostovoljsko delo se giblje med skoraj 1 % do 1,6 %, ostali viri pa med približno 1,5 % in 3 %.

Programi na področju duševnega zdravja

Preglednica 3.35: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju duševnega zdravja z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	5136282		29275,7		650636,8		9812		62119,3		5888126	
2018	5181759	100,89	16033,9	54,77	759912	116,80	6300	64,21	51469,6	82,86	6015474	102,16
2019	5392051	104,06	24730	154,24	1066645	140,36	2300	36,51	58736,95	114,12	6544464	108,79
2020	5531870	102,59	18723,22	75,71	1025953	96,19	2556	111,13	46781,02	79,65	6625884	101,24
2021	5659268	102,30	20488,77	109,43	1023366	99,75	65822,3	2575,21	112566,8	240,62	6881512	103,86

Pri programih na področju duševnega zdravja je opaziti trend naraščanja v skupnih sredstvih iz leta v leto. Naraščajo tudi sredstva iz javnih virov; nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti (kjer so iz leta v leto prisotna naraščanja in padci), ovrednoteno prostovoljsko delo je po padcih najbolj naraslo v letu 2021 (kar se precej razlikuje od drugih skupin programov, kjer se ravno v tem letu opaža padec). Drugi viri so ravno tako nihali in porastli v letu 2021.

Preglednica 3.36: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju duševnega zdravja 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	Donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	5136282	87,23	29275,7	0,50	650636,8	11,05	9812	0,17	62119,3	1,05	5888126
2018	5181759	86,14	16033,9	0,27	759912	12,63	6300	0,10	51469,6	0,86	6015474
2019	5392051	82,39	24730	0,38	1066645	16,30	2300	0,04	58736,95	0,90	6544464
2020	5531870	83,49	18723,22	0,28	1025953	15,48	2556	0,04	46781,02	0,71	6625884
2021	5659268	82,24	20488,77	0,30	1023366	14,87	65822,3	0,96	112566,8	1,64	6881512

Javni viri v programih na področju duševnega zdravja predstavljajo nekoliko manjši delež kot v vseh programih skupaj (med več kot 82 % do 87 %), delež donacij je nižji (v večini let okrog polovice odstotka); precej višji so viri iz tržne dejavnosti (med 11 % in 16 %), ovrednoteno prostovoljsko delo se giblje od 0,04 % do približno 1 %; ostali viri pa okrog 1 %.

Programi na področju brezdomstva

Preglednica 3.37: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju brezdomstva z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	2498635		54467,8		273491,6		4301		33487,8		2864384	
2018	2796795	111,93	57836,5	106,18	266003,7	97,26	3136	72,91	50061	149,49	3173832	110,80
2019	2797356	100,02	29600,68	51,18	373047,8	140,24	3136	100	21241,54	42,43	3224382	101,59
2020	2970343	106,18	65053,15	219,77	331170,6	88,77	0	0	47909,45	225,55	3414477	105,90
2021	3084658	103,85	66933,35	102,89	324025,8	97,84	5400	/	46336,4	96,72	3527354	103,31

Pri programih na področju brezdomstva je opaziti trend naraščanja v skupnih sredstvih iz leta v leto. Naraščajo tudi sredstva iz javnih virov; nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti, ovrednotenem prostovoljskem delu (kjer so iz leta v leto prisotna naraščanja in padci).

Ovrednoteno prostovoljsko delo je najbolj naraslo v letu 2021 (kar se precej razlikuje od drugih skupin programov, kjer se ravno v tem letu opaža padec). Drugi viri so ravno tako nihali.

Preglednica 3.38: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju brezdomstva 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	2498635	87,23	54467,8	1,90	273491,6	9,55	4301	0,15	33487,8	1,17	2864384
2018	2796795	88,12	57836,5	1,82	266003,7	8,38	3136	0,10	50061	1,58	3173832
2019	2797356	86,76	29600,68	0,92	373047,8	11,57	3136	0,10	21241,54	0,66	3224382
2020	2970343	86,99	65053,15	1,91	331170,6	9,70	0	0	47909,45	1,40	3414477
2021	3084658	87,45	66933,35	1,90	324025,8	9,19	5400	0,15	46336,4	1,31	3527354

Javni viri v programih na področju brezdomstva predstavljajo rahlo manjši delež kot v vseh programih skupaj (okrog 87 %), delež donacij je podoben kot v programih skupaj (med 1 % in 2 %)); precej višji so viri iz tržne dejavnosti (med 8 % in 11 %), ovrednoteno prostovoljsko delo se giblje okrog 0,10 % (je nižje kot sicer v programih); ostali viri pa okrog 1 %.

Programi na področju otrok in mladostnikov

Preglednica 3.39: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju otrok in mladostnikov z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	1954742		46345,1		5143,7		16452,3		64648,2		2087331	
2018	2015460	103,11	78187,1	168,71	2094	40,71	14176,1	86,16	77656,3	120,12	2187574	104,80
2019	2068408	102,63	58141,66	74,36	2280	108,88	25255,09	178,15	98954,71	127,43	2253040	102,99
2020	2113893	102,20	53670,44	92,31	1710	75	45830	181,47	135750,3	137,18	2350854	104,34
2021	2267143	107,25	51345,75	95,68	2434,92	142,39	57120	124,63	137857,9	101,55	2515901	107,02

Pri programih na področju otrok in mladostnikov je opaziti trend naraščanja v skupnih sredstvih iz leta v leto. Naraščajo tudi sredstva iz javnih virov; nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti (kjer so iz leta v leto prisotna naraščanja in padci), ovrednoteno prostovoljsko delo pa narašča. Drugi viri so ravno tako naraščali.

Preglednica 3.40: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju otrok in mladostnikov 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	1954742	93,65	46345,1	2,22	5143,7	0,25	16452,3	0,79	64648,2	3,10	2087331
2018	2015460	92,13	78187,1	3,57	2094	0,10	14176,1	0,65	77656,3	3,55	2187574
2019	2068408	91,80	58141,66	2,58	2280	0,10	25255,09	1,12	98954,71	4,39	2253040
2020	2113893	89,92	53670,44	2,28	1710	0,07	45830	1,95	135750,3	5,77	2350854
2021	2267143	90,11	51345,75	2,04	2434,92	0,10	57120	2,27	137857,9	5,48	2515901

Javni viri v programih na področju otrok in mladostnikov predstavljajo večji delež kot v vseh programih skupaj (med 90 % in 93 %), delež donacij je rahlo večji kot v programih skupaj (med 2 % in 3 %); precej nižji so viri iz tržne dejavnosti (pod 0,25 %), ovrednoteno prostovoljsko delo se giblje okrog 1 %, v letu 2021 pa nekoliko poraste; ostali viri pa predstavljajo večji delež (med 3 % in skoraj 6 %).

Programi na področju starejših

Preglednica 3.41: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju starejših z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	1327645		22723,9		66706,7		0		69334,1		1486410	
2018	1393110	104,93	20978,9	92,32	74642,5	111,90	0	/	93629,4	135,04	1582361	106,46
2019	1473776	105,79	28130,65	134,09	101435	135,89	0	/	83157,4	88,82	1686499	106,58
2020	1231053	83,53	7300	25,95	18049	17,79	114140	/	74825,1	89,98	1445368	85,70
2021	1290146	104,80	7440,98	101,93	32065	177,66	0	0	88191,1	117,86	1417843	98,10

Pri programih na področju starejših je za razliko od ostalih programov bolj opazen trend upadanja v skupnih sredstvih v letu 2020 in v letu 2021 za okrog 2 %. Javna sredstva so upadla v letu 2020 (predvsem na račun manjšega financiranja programov za ljudi z demenco). Nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti, (kjer je opaziti zelo velik padec v letu 2020 in nato naraščanje, ki pa ne doseže zneska iz leta 2019), ovrednoteno prostovoljsko delo je bilo le v letu 2020, nato pa znesek spet pade na 0. Drugi viri so precej nihali.

Preglednica 3.42: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju starejših 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	1327645	89,32	22723,9	1,53	66706,7	4,49	0	0	69334,1	4,66	1486410
2018	1393110	88,04	20978,9	1,33	74642,5	4,72	0	0	93629,4	5,92	1582361
2019	1473776	87,39	28130,65	1,67	101435	6,01	0	0	83157,4	4,93	1686499
2020	1231053	85,17	7300	0,51	18049	1,25	114140	7,90	74825,1	5,18	1445368
2021	1290146	90,99	7440,98	0,52	32065	2,26	0	0	88191,1	6,22	1417843

Javni viri v programih na področju starejših predstavljajo v grobem podoben delež kot v vseh programih skupaj, so pa nekoliko večja nihanja v deležih (med 85 % in 91 %); delež donacij je rahlo nižji kot v programih skupaj (med 0,5 % in 1,7 %); nižji so viri iz tržne dejavnosti (med malo več kot 1 % do 6 %), ovrednoteno prostovoljsko delo je več kot 0 le v letu 2020 in potem spet pade na 0; ostali viri pa predstavljajo večji delež (med skoraj 5 % in 6 %).

Programi na področju invalidov

Preglednica 3.43: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe na področju invalidov z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	1680140		45863,6		84380,8		42053,6		33441		1885879	
2018	1960497	116,69	58451,1	127,45	85076,6	100,82	80831,3	192,21	8612,4	25,75	2193469	116,31
2019	691742,4	35,28	29239,01	50,02	29883,05	35,12	85928,3	106,31	28275,33	328,31	865068	39,44
2020	554755,7	80,20	2444,64	8,36	22687,86	75,92	36728,6	42,74	9311,1	32,93	625927,9	72,36
2021	674932,1	121,66	10324,77	422,34	40831,66	179,97	30762,5	83,76	12541,28	134,69	769392,3	122,9

Pri programih na področju invalidov je za razliko od ostalih programov bolj opazen trend upadanja v skupnih sredstvih v letu 2019 in v letu 2020 za okrog 20 %. Javna sredstva so upadla v letu 2019 (predvsem na račun sprememb v financiranju in izvajanju osebne asistence, ki je prešla iz programskega financiranja v sistemsko financiranje). Tako skupni kot javni viri nekoliko porastejo v letu 2021. Nihanje je opaziti pri donacijah in virih iz tržne dejavnosti ter ostalih sredstvih. Ovrednoteno prostovoljsko delo je sprva naraščalo, nato pa je opaziti zmanjševanje.

Preglednica 3.44: Pregled po deležih virov financiranja za programe na področju invalidov 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	1680140	89,09	45863,6	2,43	84380,8	4,47	42053,6	2,23	33441	1,77	1885879
2018	1960497	89,38	58451,1	2,66	85076,6	3,88	80831,3	3,69	8612,4	0,39	2193469
2019	691742,4	79,96	29239,01	3,38	29883,05	3,45	85928,3	9,93	28275,33	3,27	865068
2020	554755,7	88,63	2444,64	0,39	22687,86	3,62	36728,6	5,87	9311,1	1,49	625927,9
2021	674932,1	87,72	10324,77	1,34	40831,66	5,31	30762,5	4,00	12541,28	1,63	769392,3

Javni viri v programih na področju invalidov predstavljajo v grobem podoben delež kot v vseh programih skupaj (med 87 % in 89 %), izjema je že omejeno leto 2019, ko so se zaključili programi osebne asistence (takrat je bil delež javnih sredstev malo pod 80 %). Delež donacij precej niha (med 0,4 % in več kot 3 %); nižji so viri iz tržne dejavnosti (med malo več kot 3 % do malo več kot 5 %), ovrednoteno prostovoljsko delo predstavlja precej večji delež kot med programi skupaj (med 2 % in skoraj 10 %); ostali viri pa precej nihajo (med skoraj 0,4 % do malce več kot 3 %).

Programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam;

Preglednica 3.45: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	327052		5401		0		320		62589,6		395362,6	
2018	279000	85,31	0	0	0		0	0	0	0	279000	70,57
2019	274500	98,39	0		0		0		0		274500	98,39
2020	274500	100	0		0		0		0		274500	100
2021	0	0	0		0		0		0		0	0

Pri programih na področju psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam je primerjava trendov posameznih virov financiranja nemogoča, ker vseh podatkov ni bilo na voljo. Programi so se v okviru socialnega varstva izvajali do leta 2020. Javni viri so sprva nekoliko upadali, zadnje leto pa ostali v enaki višini kot predhodno leto.

Preglednica 3.46: Pregled po deležih virov financiranja za programe psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	327052	82,72	5401	1,37	0	0	320	0,08	62589,6	15,83	395362,6
2018	279000	100	0	0	0	0	0	0	0	0	279000
2019	274500	100	0	0	0	0	0	0	0	0	274500
2020	274500	100	0	0	0	0	0	0	0	0	274500
2021	0		0		0		0		0		0

Zaradi pomanjkljivih podatkov trendov v deležu financiranja iz različnih virov ne moremo komentirati.

Programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov

Preglednica 3.47: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za programe socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	Javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	221059,6		3158,3		0		2340		260		226817,9	
2018	261987,4	118,51	7600,4	240,65	0		4390	187,61	0	0	273977,8	120,79
2019	256796,9	98,02	3339,31	43,94	0		3058	69,66	0		263194,2	96,06
2020	271166,1	105,60	9793,99	293,29	0		9380	306,74	3219,75		293559,9	111,54
2021	396253,3	146,13	8054,38	82,24	0		15480	165,03	0	0	419787,7	143,00

Pri programih socialnega vključevanja Romov je opaziti rahla nihanja v skupnih in javnih sredstvih. Manjši padec je opazen v letu 2019, nato pa so sredstva ponovno naraščala. Nihanje je opaziti pri donacijah, ovrednotenju prostovoljnega dela in ostalih virih. Virov iz tržne dejavnosti pa v tej skupini programov nimajo.

Preglednica 3.48: Pregled po deležih virov financiranja za programe socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	221059,6	97,46	3158,3	1,39	0	0	2340	1,03	260	0,11	226817,9
2018	261987,4	95,62	7600,4	2,77	0	0	4390	1,60	0	0	273977,8
2019	256796,9	97,57	3339,31	1,27	0	0	3058	1,16	0	0	263194,2
2020	271166,1	92,37	9793,99	3,34	0	0	9380	3,20	3219,75	1,10	293559,9
2021	396253,3	94,39	8054,38	1,92	0	0	15480	3,69	0	0	419787,7

Javni viri v programih na področju socialne vključenosti Romov predstavljajo v grobem večji delež kot v vseh programih skupaj (med 92 % in 97,6 %). Delež donacij precej niha (med 1 % in več kot 3 %); virov iz tržne dejavnosti niso imeli, ovrednoteno prostovoljsko delo predstavlja v zadnjih letih nekoliko višji delež kot med programi skupaj (med 1 % in skoraj 4 %); ostali viri pa nihajo (med 0 % do malce več kot 1 %).

Drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva

Preglednica 3.49: Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 za druge programe za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva z verižnimi indeksi po posameznih virih

leto	javni viri	verižni indeks javni viri	donacije	verižni indeks donacije	tržna dejavnost	verižni indeks tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	verižni indeks ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	verižni indeks ostalo	SKUPAJ	verižni indeks skupaj
2017	1030920		105516,6		0		49884		32374,4		1218695	
2018	970652,3	94,15	144234,6	136,69	1030		21883	43,87	28739,4	88,77	1166539	95,72
2019	977825,1	100,74	65672,38	45,53	0	0	22865	104,49	27097,33	94,29	1093460	93,73
2020	980252,9	100,25	44544,85	67,83	0		19647	85,93	8276,67	30,54	1052721	96,27
2021	1148197	117,13	68388,99	153,53	0		19278	98,12	31161,36	376,49	1267026	120,36

Pri drugih programih za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva je opaziti rahla nihanja v skupnih in javnih sredstvih. Na začetku so predvsem skupna sredstva nekoliko upadala, leta 2021 pa porastla. Pri javnih sredstvih pa je opazen padec v letu 2018, nato pa so bila ali zelo enaka, ali so naraščala. Precej so nihale donacije, viri iz tržne dejavnosti so prisotni le v letu 2018, nihajo tudi viri ovrednotenega prostovoljskega dela in ostali viri.

Preglednica 3.50: Pregled po deležih virov financiranja za druge programe za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva 2017-2021

leto	Javni viri	delež javni viri	donacije	delež donacije	tržna dejavnost	delež tržna dejavnost	ovrednoteno prostovoljsko delo	delež ovrednoteno prostovoljsko delo	ostalo	delež ostalo	SKUPAJ
2017	1030920	84,59	105516,6	8,66	0	0	49884	4,09	32374,4	2,66	1218695
2018	970652,3	83,21	144234,6	12,36	1030	0,09	21883	1,88	28739,4	2,46	1166539
2019	977825,1	89,42	65672,38	6,01	0	0	22865	2,09	27097,33	2,48	1093460
2020	980252,9	93,12	44544,85	4,23	0	0	19647	1,87	8276,67	0,79	1052721
2021	1148197	90,62	68388,99	5,40	0	0	19278	1,52	31161,36	2,46	1267026

Javni viri v drugih programih za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva predstavljajo raznolik delež (med 83 % in 93 %), kot v vseh programih skupaj (med 92 % in 97,6 %). Delež donacij je višji kot v večini drugih skupin programov (med 4 % in več kot 12 %); virov iz tržne dejavnosti razen v letu 2018 niso imeli, ovrednoteno prostovoljsko delo ravno tako niha (med 1,5 % do 4 %); ostali viri pa med malo manj kot enim odstotkom in skoraj 3 %.

Povzetek ugotovitev glede razlik med skupinami programov:

Kar **zadeva trende po letih glede vsote posameznih vrst virov** ugotavljamo, da je največje nihanje v javnih virih opaziti v programih za starejše in invalide. Do tega je prišlo zaradi sistemskih sprememb v financiranju – pri starejših v zvezi z večgeneracijskimi oz. medgeneracijskimi centri ter programi za ljudi z demenco; pri invalidih pa zaradi ureditve sistema financiranja osebne asistencije.

Največji padec glede ovrednotenja prostovoljskega dela je opaziti v letu 2021 v skupini programov na področju preprečevanja nasilja in programov socialne rehabilitacije zasvojenosti. Ob tem pa v istem letu opazimo porast ovrednotenja prostovoljskega dela v skupinah programov na področju duševnega zdravja in brezdomstva. Pri tem je zanimivo, da v programih na področju dela s starejšimi skoraj ni ovrednotenega prostovoljskega dela.

Tržna dejavnost ni prisotna v programih za socialno vključevanje Romov.

Glede deležev virov v skupnih prihodkih programov smo ugotovili, da imajo večji delež javnih virov kot v povprečju programi skupaj, skupine programov na področju preprečevanja nasilja, socialne rehabilitacije zasvojenih, programi za otroke in mladostnike ter drugi programi; manjši delež javnih virov pa programi na področju duševnega zdravja in brezdomnih ljudi.

Delež donacij je manjši v programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, duševnega zdravja, starejših; več pa je donacij v skupinah programov na področju preprečevanja nasilja, otrok in mladostnikov ter drugih programov.

Delež iz tržne dejavnosti je manjši v programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, otrok in mladostnikov, starejših in invalidov; večji pa je v programih na področju duševnega zdravja in brezdomnih ljudi.

Zelo nizek je delež ovrednotenega prostovoljnega dela v programih s področja duševnega zdravja in brezdomnih ljudi; visok pa v programih za invalide.

Ostali viri so v večjem deležu zastopani v programih za otroke in mladostnike.

a) Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo NVO in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi in zasebni zavodi po letih ločeno po skupinah programov in skupaj za vse programe

Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo NVO in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi po letih skupaj za vse programe

Javni zavodi v letih med 2017 in 2021 ohranjajo približno enak delež javnih virov (med 16 % in malo manj kot 19 %) od vseh javnih virov skupaj, pri čemer je v zadnjih dveh letih opaziti rahlo rast.

Zasebni zavodi imajo delež okrog 10 % in je tudi dokaj stabilen.

Društvom delež nekoliko pada (od 71 % v letu 2017 na malo več kot 68 % v letu 2021).

Pri verskih organizacijah je delež okrog 3 %.

Bistvenih sprememb financiranja po tipu izvajalca (da bi imeli prednost javni zavodi ali NVO) ni opaziti.

Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo NVO in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi po letih ločeno po skupinah programov

Iz podatkov je razvidno, da **javni zavodi** izvajajo socialnovarstvene programe na področjih preprečevanja nasilja, na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, na področju duševnega zdravja, na področju brezdomstva; na področju otrok in mladostnikov, na področju psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam in na področju socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov. Ne posegajo pa v nobenem letu (2017-2021) na področje drugih programov, v letih 2017-2018 tudi niso izvajali programov za starejše in do leta 2021 tudi ne programov na področju invalidov.

Sicer znotraj vseh izvajalcev programov za posamezno področje dobijo javni zavodi različne deleže javnih sredstev. Največ v skupini programov na področju otrok in mladostnikov (med 52 % in 60 % v različnih letih); okrog tretjine javnih sredstev dobijo tudi v skupinah programov na področju socialnega vključevanja oz. socialne vključenosti Romov, pri čemer se je ravno v zadnji skupini delež za javne programe v letu 2021 precej zmanjšal (le še manj kot petina). Javni zavodi v ostalih skupinah programov dobijo manj kot 20 % javnih virov, ki so namenjeni posamezni skupini programov. Delež javnih virov po letih, ki jih dobijo javni zavodi, je v vseh skupinah programov dokaj podoben. Izstopa le že omenjena skupina programov na področju socialnega vključevanja oz. socialne vključenosti Romov.

Zasebni zavodi izvajajo socialnovarstvene programe v različnih skupinah programov: programi za preprečevanje nasilja, programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, programi na področju duševnega zdravja, programi na področju brezdomstva (samo v letu 2017), programi na področju otrok in mladostnikov, programi na področju starejših, programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam, drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva. Ne izvajajo pa programov na področju invalidov, na področju socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov in po letu 2018 tudi ne na področju brezdomstva.

Znotraj vseh izvajalcev programov za posamezno področje dobijo zasebni zavodi različne deleže javnih sredstev. Daleč največ in prevladujoče v skupini programov na področju psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam (med 68 % in 88 %). V ostalih skupinah programov dobijo pod 20 % (malo pod 20 % v skupini programov socialne rehabilitacije zasvojenih in v programih za preprečevanje nasilja). Po letih se delež javnih sredstev za zasebne zavode ne spreminja bistveno. Največji porast je v drugih programih za odpravljanje socialnih stisk (iz okrog 7 % na malo več kot 13 % v letu 2021).

Društva izvajajo socialnovarstvene programe v vseh skupinah programov.

Največji delež javnih sredstev društva dobijo v programih za invalide (večinoma 100%, razen v letu 2021 okrog 95 %), v drugih programih za odpravljanje socialnih stisk (okrog 90 %, pri čemer se je ta delež na račun zasebnih zavodov v letu 2021 zmanjšal); v programih za starejše (med 85 % do 90 %), s področja duševnega zdravja (okrog 87 %), socialne rehabilitacije zasvojenih (okrog 73 %), socialnega vključevanja Romov (okrog dveh tretjin sredstev, pri čemer so v letu 2021 narasla na skoraj 82 %, na račun manjšega deleža javnih zavodov). V ostalih skupinah programov dobijo manj kot 60 %. Najmanj javnih sredstev dobijo v skupini programov psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim

družinam. Po letih ni prihajalo do bistvenih sprememb, razen v že omenjenih skupinah programov.

Posebej smo analizirali tudi **verske organizacije**, ki javna sredstva dobijo le v skupinah programov s področja preprečevanja nasilja, brezdomcev, otrok in mladostnikov ter drugih programov za odpravljanje socialnih stisk.

Delež javnih sredstev, ki jih dobijo verske organizacije je v vseh skupinah programov večinoma pod 10 %, še največ (med 12 % in 8 %) v skupini programov za brezdomce.

3.2.2.2 Dostopnost programov

a) Pregled pokritosti programov po geografski razporeditvi CSD po skupinah programov po letih 2018¹³ - 2021¹⁴

Programi, ki delujejo na področju CSD Celje:

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): delujejo kontinuirano v vseh letih, razen za **področje preventive**, kjer ni nobenega programa;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): delujejo večinoma kontinuirano v vseh letih, razen za **področje motenj hranjenja**, kjer ni nobenega programa;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): delujejo kontinuirano v vseh letih, razen za **področje zagovorništva**, kjer ni nobenega programa;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): kontinuirano delujejo le namestitveni programi, v vseh letih pa ni bilo **dnevni programov in programov s področja deložacij**;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi); **dnevni centri za otroke in mladostnike** so bili financirani šele v letu 2021 (prej jih ni bilo), kontinuirano pa delujejo preventivni programi;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo¹⁵; so pa kontinuirano delovali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov;

---

¹³ Za leto 2017 podatkov ne navajamo, ker so v poročilih navedeni na način, da so prikazani po regijah in ne v tabelah, kjer bi bile razvidne razlike po podprogramih.

¹⁴ Z rdečo barvo označujemo tiste programe, ki jih na danem območju, ki ga pokriva CSD, ni bilo v vseh letih; z oranžno pa tiste, ki jih večino obdobja na danem območju ni bilo.

¹⁵ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so kontinuirano delovali v vsem obdobju.

Programi, ki delujejo na področju CSD Dolenjska in Bela Krajina

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): varne hiše, zatočišča in krizni centri ter svetovalnice delujejo kontinuirano v vseh letih; v letih 2018 in 2019 ni bilo preventivnih programov, kasneje so začeli z delovanjem; ni pa **materinskih domov**;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): večinoma so se kontinuirano izvajale vse skupine programov; v celem obdobju ni bilo **programov motenj hranjena in programov preprečevanja prekomerne rabe IKT**;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): delujejo kontinuirano v vseh letih, razen za **področje zagovorništva**, kjer ni nobenega programa;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): delovali so le dnevni programi (leta 2020 niti ti ne); ni bilo **namestitvenih programov in programov deložacij**;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): kontinuirano so delovali dnevni centri; **preventivni programi** pa na vsaki dve leti;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov); programov osebne asistencije ni bilo¹⁶; programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov so začeli delovati leta 2021;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov: delujejo kontinuirano v vseh letih;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so delovali večino obdobja (razen leta 2020).

---

¹⁶ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Gorenjska

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): večina programov (razen **preventive**, ki so bili financirani le 2019) deluje kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): večinoma so se kontinuirano izvajale vse skupine programov; v celem obdobju ni bilo **programov motenj hranjenja; programi preprečevanja prekomerne rabe IKT** so bili financirani le v letu 2021;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): delujejo kontinuirano v vseh letih, razen za **področje zagovorništva**, kjer ni nobenega programa;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): kontinuirano delujejo le namestitveni programi, v vseh letih pa ni bilo **dnevnih programov in programov s področja deložacij**;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): kontinuirano so delovali dnevni centri; preventivni programi pa od leta 2020 naprej;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo¹⁷; programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov pa so bili financirani šele v letu 2021;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva so delovali večino obdobja (razen leta 2020).

Programi, ki delujejo na področju CSD Južna Primorska

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): varne hiše, zatočišča in krizni centri ter svetovalnice delujejo kontinuirano v vseh letih; v letu 2018 ni bilo preventivnih programov, kasneje so začeli z delovanjem; ni pa **materinskih domov**;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): programi kontinuirano delujejo v vseh letih, razen **programov motenj hranjenja**;

---

¹⁷ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): kontinuirano delujejo v vseh letih, razen **programov zagovorništva**;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): programi kontinuirano delujejo v vseh letih, razen programov **deložacije**;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): programi delujejo kontinuirano vse obdobje;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programi osebne asistencije so delovali v letu 2018¹⁸; ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov delujejo kontinuirano vse obdobje;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so delovali večino obdobja (razen leta 2020).

Programi, ki delujejo na področju CSD Koroška

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): svetovalnice so delovale kontinuirano skozi celo obdobje; varne hiše, zatočišča in krizni centri so kontinuirano delovali od leta 2019 naprej; **preventivni programi** so delovali le leta 2019; **materinski domovi** pa sploh ne;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): programi s področja drog (vsi tipi) so večinoma delovali kontinuirano skozi celo obdobje; programov s področja **alkoholizma, motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe IKT** ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): so delovali kontinuirano skozi celo obdobje;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): večji del kontinuirano (razen v letu 2019) delujejo le namestitveni programi, v vseh letih pa ni bilo **dnevni programov in programov s področja deložacij**;
- **programi na področju otrok in mladostnikov** (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): v vsem obdobju niso delovali;

---

¹⁸ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo¹⁹; programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov pa so bili financirani šele v letu 2021;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam**: se v celotnem obdobju niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi **programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva**: so se izvajali samo leta 2018, kasneje ne.

Programi, ki delujejo na področju CSD Ljubljana

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventivne): delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁰; ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov delujejo kontinuirano v vseh letih;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov: delujejo kontinuirano v vseh letih;

---

¹⁹ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

²⁰ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: delujejo kontinuirano v vseh letih.

Programi, ki delujejo na področju CSD Maribor

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): večina skupin programov deluje kontinuirano v vseh letih, razen **programov preventive**, ki v vseh letnih niso delovali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): večinoma so se kontinuirano izvajale vse skupine programov; v celem obdobju ni bilo **programov motenj hranjenja**; **programi preprečevanja prekomerne rabe IKT** so bili financirani le v letu 2021;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): stanovanjske skupine in dnevni centri so se kontinuirano izvajali; **informacijske pisarne in svetovalnice** so delovale od leta 2020; **zagovorništvo** pa se je izvajalo leta 2018 in potem spet 2021;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): namestitveni programi so delovali kontinuirano; programi za deložacije se niso izvajali le leta 2020 (v ostalih letih so se); **dnevnih programov** v celotnem obdobju ni bilo;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): so se kontinuirano izvajali celotno obdobje;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše in programi za osebe z demenco delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev) ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programi osebne asistencije so delovali v letu 2018²¹; ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov delujejo kontinuirano vse obdobje;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: so delovali v vseh letih, ko je javni razpis pokrival te programe;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: so bili financirani šele leta 2021, v prejšnjem obdobju ne;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so kontinuirano delovali celotno obdobje.

Programi, ki delujejo na področju CSD Osrednja Slovenija vzhod

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive: varne hiše, zatočišča in krizni centri delujejo

---

²¹ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

kontinuirano v vseh letih; svetovalnice in programi preventive skoraj vsa leta; **materinski domovi** v vsem obdobju niso bili financirani;

- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): programi na področju prepovedanih drog – nizkopražni in na področju alkoholizma delujejo kontinuirano skozi celo obdobje; **visokopražni na področju prepovedanih drog** so delovali le leta 2018; preventivni so začeli delovati po letu 2020; ni pa programov s **področja motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe IKT**;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): kontinuirano delujejo stanovanjske skupine in dnevni centri; v vsem obdobju ni bilo **informacijskih pisarn in svetovalnic** ter **zagovorništva**;
- programi na **področju brezdomstva** (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): v celem obdobju niso delovali;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): kontinuirano delujejo preventivni programi; ni bilo programov **dnevni centrov za otroke in mladostnike**;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²²; ostali programi pa so delovali leta 2019 in 2021;
- programi **psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam**: niso delovali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: niso delovali;
- drugi **programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva**: niso delovali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Osrednja Slovenija zahod

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): kontinuirano so v vseh letih delovali le programi preventive; **materinskih domov, varnih hiš, zatočišč in kriznih centrov ter svetovalnic** ni bilo;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali le nizkopražni programi na področju prepovedanih drog; v letih 2018 in 2019 tudi **visokopražni**, kasneje ne več; preventivni na področju drog leta 2021; alkoholizem po letu 2020; ni pa bilo programov s področja **motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe IKT**;

---

²² Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): kontinuirano so delovali le dnevni centri, od leta 2021 tudi **stanovanjske skupine**; programov **informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo** ni bilo;
- programi na **področju brezdomstva** (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): ni programov;
- programi na **področju otrok in mladostnikov** (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): ni programov;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistence in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistence ni bilo²³; ostali programi za **spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov** so delovali le v letu 2021;
- programi **psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam**: se niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: so se izvajali le leta 2020;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: se niso izvajali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Pomurje

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive: večina programov deluje kontinuirano v vseh letih; **programi preventive** se niso izvajali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): večina programov deluje kontinuirano v vseh letih; programi **preprečevanja prekomerne rabe IKT** so se začeli izvajati šele leta 2021; programi s področja **motenj hranjena** se ne izvajajo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): kontinuirano se izvajajo vsi programi, razen **programov zagovorništva**, ki se niso izvajali;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): kontinuirano se izvajajo vsi programi, razen **deložacije**.
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): kontinuirano se izvajajo programi dnevnih centrov; **preventivni programi** se ne izvajajo;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše in

---

²³ Programi osebne asistence se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

programi za osebe z demenco delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka;

- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev, ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁴; ostali programi za spodbujanje neodvisnega življenja invalidov so delovali leta 2018 in 2021;
- programi **psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam**: niso delovali;
- programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov: so delovali do leta 2020;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so kontinuirano delovali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Posavje

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive: varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice delujejo kontinuirano v vseh letih; **materinski domovi** in **programi preventive** niso delovali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali programi s področja drog – visokopražni, nizkopražni in alkoholizma; **preventivni programi s področja prepovedanih drog** so delovali leta 2018 in 2021; s področja **preprečevanja prekomerne rabe IKT** leta 2018; programov **motenj hranjenja** ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi dnevnih centrov, informacijske pisarne in svetovalnice delujejo kontinuirano celo obdobje; **stanovanjske skupine** so delovale le leta 2019; ni bilo programov **zagovorništva**;
- programi na **področju brezdomstva** (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): se niso izvajali;
- programi na **področju otrok in mladostnikov** (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): se niso izvajali;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce); splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na **področju invalidov** (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁵; ostali programi se niso izvajali;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam** in njihovim družinam: se niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;

---

²⁴ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

²⁵ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so se izvajali le v letu 2018.

Programi, ki delujejo na področju CSD Primorsko-notranjska

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive: od leta 2019 delujejo le programi preventive; varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice in materinski domovi niso delovali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali programi s področja drog – visokopražni, nizkopražni in alkoholizma; preventivni programi s področja prepovedanih drog so delovali leta 2021; s področja preprečevanja prekomerne rabe IKT in programov motenj hranjenja ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi dnevnih centrov in stanovanjskih skupin delujejo kontinuirano celo obdobje; ni bilo programov informacijskih pisarn in svetovalnic ter zagovorništva;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): se niso izvajali;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): kontinuirano so se izvajali programi dnevnih centrov za otroke in mladostnike; preventivni programi se niso izvajali;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce); splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, medgeneracijskih središč v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za osebe z demenco so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁶; ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov so se izvajali le leta 2018;
- programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam: se niso izvajali;
- programi socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov: se niso izvajali;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: se niso izvajali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Savinjsko-Šaleška

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): večinoma so se kontinuirano izvajali programi materinskih domov, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice; programi preventive delujejo od leta 2020;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne

---

²⁶ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

rabe IKT): kontinuirano so delovali programi področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem; programov s področja **preprečevanja prekomerne rabe IKT** in programov **motenj hranjenja** ni bilo;

- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi stanovanjskih skupin delujejo kontinuirano celo obdobje; **dnevni centri** delujejo od leta 2021; ni pa bilo programov **informacijskih pisarn in svetovalnic** ter **zagovorništva**;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): kontinuirano delujejo le namestitveni programi; **dnevni programi** in programi s področja **deložacij** se niso izvajali;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): programi **dnevni centri za otroke in mladostnike** so se izvajali le leta 2018; **preventivni programi** so se izvajali leta 2021;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce); splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁷; **ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov** so se izvajali leta 2018 in 2021;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam** in njihovim družinam: se niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva: so se kontinuirano izvajali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Severno Primorska

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): kontinuirano so se izvajali programi materinskih domov, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice; programi **preventive** se niso izvajali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali programi področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem; programov s področja **preprečevanja prekomerne rabe IKT** in programov **motenj hranjenja** ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi stanovanjskih skupin, dnevni centri, informacijskih pisarn in svetovalnic delujejo kontinuirano celo obdobje; ni pa bilo programov **zagovorništva**;

---

²⁷ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): kontinuirano delujejo le namestitveni programi; dnevni programi se izvajajo od leta 2019; programi s področja **deložacij** se niso izvajali;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): so se kontinuirano izvajali celo obdobje;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce); splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, medgeneracijska središča so delovala v letih 2018-2019, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več;
- programi na področju invalidov (programi osebne asistencije in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistencije ni bilo²⁸; ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov so se izvajali od leta 2019;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam** in njihovim družinam: se niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi **programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva**: so se izvajali samo leta 2018.

Programi, ki delujejo na področju CSD Spodnje Podravje

- programi za preprečevanje nasilja (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): kontinuirano so se izvajali programi varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice; programi **materinskih domov in preventive** se niso izvajali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali programi področje drog – visokopražni, nizkopražni, večinoma tudi preventiva; **alkoholizem** med leti 2018 in 2019; programov s področja **preprečevanja prekomerne rabe IKT** in programov **motenj hranjenja** ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi stanovanjskih skupin delujejo kontinuirano celo obdobje, programi dnevnih centrov od leta 2019; programov **informacijskih pisarn in svetovalnic** ter **zagovorništva** ni bilo;
- programi na področju brezdomstva (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): tri leta (do 2020) so delovali dnevni programi; **namestitveni programi** in programi s področja **deložacij** se niso izvajali;
- programi na področju otrok in mladostnikov (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): so se kontinuirano izvajali celo obdobje;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo

---

²⁸ Programi osebne asistencije se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več

- programi na področju invalidov (programi osebne asistence in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistence ni bilo²⁹; ostali **programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov** so se le leta 2021;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam** in njihovim družinam: se niso izvajali;
- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: so se izvajali leta 2019 in 2020;
- drugi **programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva**: se niso izvajali.

Programi, ki delujejo na področju CSD Zasavje

- **programi za preprečevanje nasilja** (materinski domovi, varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice, programi preventive): leta 2018 so se izvajali le programi **preventive**; programi **varne hiše, zatočišča in krizni centri, svetovalnice**; programi **materinskih domov** se niso izvajali;
- programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih (področje drog – visokopražni, nizkopražni, preventiva; alkoholizem, motnje hranjenja; preprečevanje prekomerne rabe IKT): kontinuirano so delovali programi področje drog – visokopražni, nizkopražni, večinoma tudi preventiva in alkoholizem; programov s področja **preprečevanja prekomerne rabe IKT** in programov **motenj hranjenja** ni bilo;
- programi na področju duševnega zdravja (stanovanjske skupine, dnevni centri, informacijske pisarne in svetovalnice, zagovorništvo): programi dnevnih centrov delujejo kontinuirano celo obdobje, leta 2018 so delovali programi **informacijskih pisarn in svetovalnic**; programi **stanovanjskih skupin**, ter **zagovorništva** se niso izvajali;
- programi na **področju brezdomstva** (namestitveni programi, dnevni programi, deložacije): se niso izvajali;
- programi na **področju otrok in mladostnikov** (dnevni centri za otroke in mladostnike, preventivni programi): se niso izvajali;
- programi na področju starejših (medgeneracijska središča, programi za starejše, programi za osebe z demenco in njihove svojce): splošni programi za starejše delujejo v vseh letih, **medgeneracijskih središč** v letih 2018-2020 ni bilo, za leto 2021 ni podatka; programi za **osebe z demenco** so delovali do leta 2019, kasneje pa ne več
- programi **na področju invalidov** (programi osebne asistence in mreže spremljevalcev), ostali programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov): programov osebne asistence ni bilo³⁰; ostali **programi za spodbujanje socialne vključenosti in neodvisnega življenja invalidov** se niso izvajali;
- **programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam** in njihovim družinam: se niso izvajali;

---

²⁹ Programi osebne asistence se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

³⁰ Programi osebne asistence se od leta 2019, ko je bila sprejeta sistemska zakonodaja na tem področju, niso več izvajali.

- programi **socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov**: se niso izvajali;
- drugi **programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva**: se niso izvajali.

Ključne ugotovitve glede geografske pokritosti programov:

Glede tipov programov lahko kot najredkeje izvajane izpostavimo na področju nasilja programe materinskih domov; v sklopu programov socialne rehabilitacije zasvojenih programe na področju motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe IKT; na področju duševnega zdravja programe zagovorništva; na področju brezdomcev programe deložacij in na področju programov za starejše se po letu 2019 zmanjša pokritost programov za ljudi z demenco in njihove svojce. Geografsko zelo različno so pokriti tudi programi za socialno vključevanje Romov (več jih je na področjih, kjer tradicionalno živijo Romi).

Področja CSD-jev, kjer nekatere skupine programov niso financirane, so predvsem povezana z ruralnimi območji (npr. zasavje, koroška, posavje, pomurje, primorsko-notranjska) ali pa CSD-ji v osrednji Sloveniji (z izjemo Ljubljane, ki ima največjo vsebinsko pokritost programov). Prav na teh področjih bo potrebno še posebej pazljivo preveriti, ali programov ni zato, ker ni potreb, ali pa zato, ker na ruralnem področju ni ustreznih in dovolj usposobljenih izvajalcev tovrstnih programov.

3.2.2.3 Kadrovske viri

a) Pregled števila zaposlenih po skupinah programov po letih

Kot prikazuje Preglednica 3.51, število zaposlenih v analiziranih programih po letih v obdobju od 2017 do 2021 nekoliko niha in se nahaja med 1241 (leta 2017) in 1130 (leta 2018). Spremembe iz leta v leto se nahajajo med dobra 2 % do slabih 9 %.

Preglednica 3.51: Osnovni podatki za vse analizirane socialnovarstvene programe v obdobju 2017-2021

Leto	Število os. v vseh prog.	Verižni indeks	Obseg zaposlitev	Verižni indeks	Št. zaposlitev MDDSZ	Verižni indeks	Skupaj obseg MDDSZ	Verižni indeks
2017	1241	-	813	-	698	-	505,7	-
2018	1130	91,0556	740,9	91,13161	683	97,851	469,55	92,85149
2019	1198	106,0177	775,3	104,643	803	117,5695	548,56	116,8267
2020	1138	94,99165	762,05	98,29098	752	93,64882	526,5	95,97856
2021	1163	102,1968	782,6	102,6967	785	104,3883	544,6	103,4378

Podobno se giblje tudi obseg zaposlitev v programih. Število zaposlitev, ki jih v tem obdobju v analiziranih programih sofinancira MDDSZ, se giblje med 683 (leta 2018) in 803 (leta 2019). Tako kot pri ostalih prikazanih podatkih verižni indeks iz leta v leto narašča in pada, najbolj znatno pa je bilo povečanje pri zaposlitvah, ki jih financira ministrstvo, iz leta 2018 na leto 2019 (za skoraj 17,6 %). Podobno se giblje tudi skupni obseg zaposlitev financiranih s strani MDDSZ, ki v povprečju sofinancira dobrih 63 % oseb (najmanj, 56,2 % leta 2017 in največ, 67,5 % leta 2021) ter 67 % zaposlitev (najmanj, 62,2 % leta 2017 in največ, skoraj 70,8 % leta 2019). Navedeni deleži pa se sicer razlikujejo po programih. Kot prikazuje Preglednica 3.52, imajo največja povprečna števila oseb (preko 200) programi socialne rehabilitacije zasvojenih ter programi na področju nasilja in duševnega zdravja. V drugi skupini (preko 100 do 200 oseb)

se nahajajo programi za invalide, brezdomce ter otroke in mladostnike, kjer se pojavljajo primeri, ko MDDSZ financira manj kot pol oseb (npr. programi za otroke in mladostnike z najnižjim odstotkom financiranja oseb s strani MDDSZ v višini 45 %). Sicer se odstotek financiranja oseb s strani MDDSZ nahaja med že omenjenimi 45 % in 87 % pri programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam. V tretjo skupino pa lahko umestimo najmanjše programe (glede na povprečno število zaposlenih skozi proučevana leta). V njej pa se nahajajo programi s 100 ali manj osebami. To so programi za socialno vključevanje Romov, programi namenjeni odpravljanju socialnih stisk, programi za starejše in programi psihosocialne pomoči otrokom in družinam, ki imajo v povprečju (skozi leta 2017-2021) najmanjše število zaposlenih oseb (20,2). Kot pa je razvidno tudi iz podatkov v stolpcu obseg zaposlitev, veliko oseb v programih ni zaposlenih za polni delovni čas. Tudi ti deleži se med programi precej razlikujejo - od skoraj 46 % v programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam pa do dobrih 71 % v programih socialne rehabilitacije zasvojenih. V Preglednici 3.53 pa po letih prikazujemo odstotke sofinanciranja zaposlitev s strani MDDSZ. Iz rezultatov izhaja, da se ti odstotki po različnih programih v povprečju gibljejo med 48,3 % pri programih za starejše pa vse do skoraj 98 % pri programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam. Pri podatkih v slednji kategoriji pa je potrebna večja previdnost, saj jih imamo za navedene programe zgolj za tri leta (manjkajoči podatki in ukinitve navedene kategorije v poročilih IRSSV v letu 2021).

Preglednica 3.52: Povprečja po sofinanciranih socialno varstvenih programih (2017-2021)

Programi	Št. oseb - vsi	Obseg zaposlitev	Št. os. MDDSZ	Sk. obs. MDDSZ
Skupaj programi na področju nasilja	220,8	143,62	173,8	119,22
Skupaj programi socialne rehabilitacije zasvojenih	251	179,23	194	142,01
Skupaj programi na področju duševnega zdravja	219,8	154,4	142,4	91,2
Skupaj programi namenjeni brezdomcem	137	93,4	72,2	52,26
Skupaj programi za otroke in mladostnike	129,6	77,46	58,4	45
Skupaj programi za starejše	39	28	19,8	13,49
Skupaj programi za invalide	72,8	50,08	21	17,34
Skupaj programi psihosocialne pomoči otrokom in družinam	20,2	9,2625	17,6	7,665
Skupaj programi za socialno vključevanje Romov	25,4	10,49	11,8	5,72
Skupaj programi namenjeni odpravljanju socialnih stisk	64,4	33,38	36,6	45,5

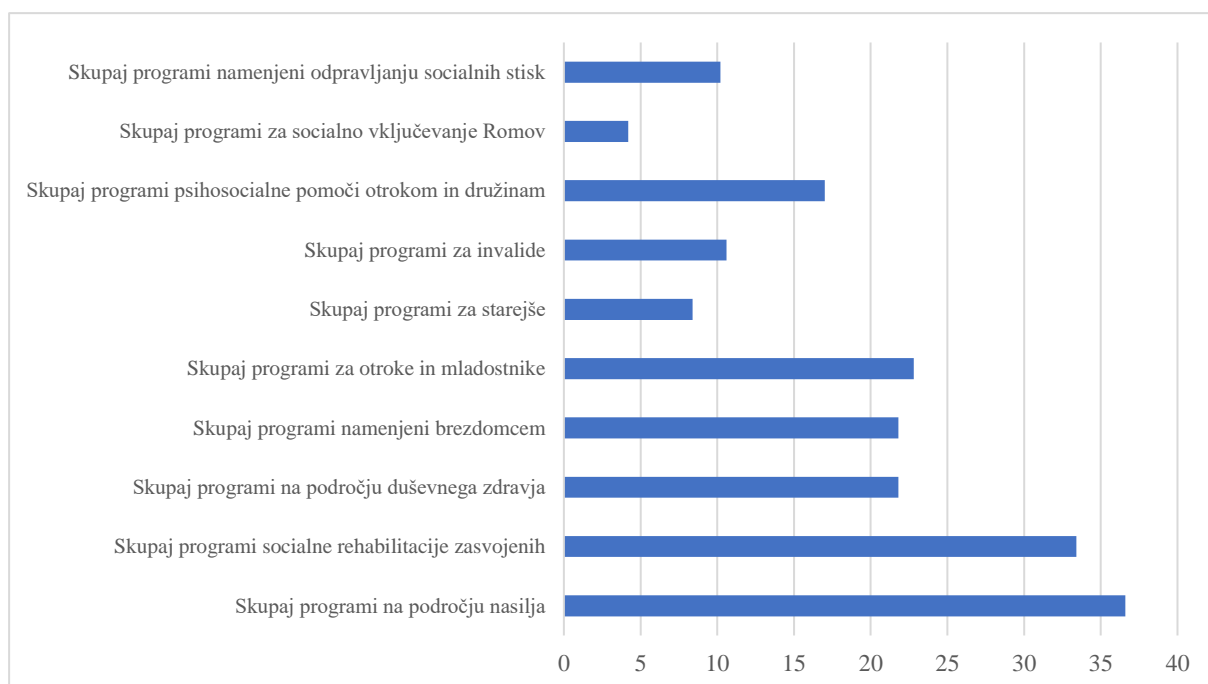
Preglednica 3.53: Prikaz odstotkov sofinanciranja zaposlitev s strani MDDSZ po skupinah programov od leta 2017 do 2021

Programi	Odstotek sofinanciranja polnih zaposlitev s strani MDDSZ					
	2017	2018	2019	2020	2021	Povprečje v skupini na področju
Skupaj programi na področju nasilja	83,393	84,153	84,906	81,185	81,494	83,026
Skupaj programi socialne rehabilitacije zasvojenih	81,944	81,109	78,532	76,589	78,340	79,303
Skupaj programi na področju duševnega zdravja	29,586	73,362	67,232	65,947	66,426	60,510
Skupaj programi namenjeni brezdomcem	51,646	54,638	61,369	55,212	56,709	55,914

Programi	Odstotek sofinanciranja polnih zaposlitev s strani MDDSZ					
	2017	2018	2019	2020	2021	Povprečje v skupini na področju
Skupaj programi za otroke in mladostnike	79,848	47,330	52,461	56,250	54,688	58,115
Skupaj programi za starejše	47,782	44,255	52,203	49,793	47,390	48,284
Skupaj programi za invalide	25,452	21,556	70,850	65,860	71,348	51,013
Skupaj programi psihosocialne pomoči otrokom in družinam	n. p.	96,053	98,889	98,726	n. p.	97,889
Skupaj programi za socialno vključevanje Romov	53,571	51,163	52,885	58,511	56,296	54,485
Skupaj programi namenjeni odpravljanju socialnih stisk	35,714	70,588	70,336	n. p.	74,780	62,855

Navedene skupine programov so sicer tudi različno velike, kot prikazuje Slika 3.33 (iz leta v leto pa se, v analiziranem obdobju, programi in njihovo število nekoliko spreminja – tudi do 15 programov razlik v posamezni skupini). Število programov je, tako kot število oseb v njih, največje v skupinah programov na področju socialne rehabilitacije zasvojenih in na področju nasilja. V obdobju od leta 2017 do 2021 je konstantno rast števila oseb v programih prisotna zgolj v programih za socialno vključevanje Romov, kjer je število oseb iz 22 oseb naraslo do leta 2021 na 30 oseb.

Slika 3.33: Povprečno število programov v posamezni skupini (na določenem področju) v obdobju 2017-2021

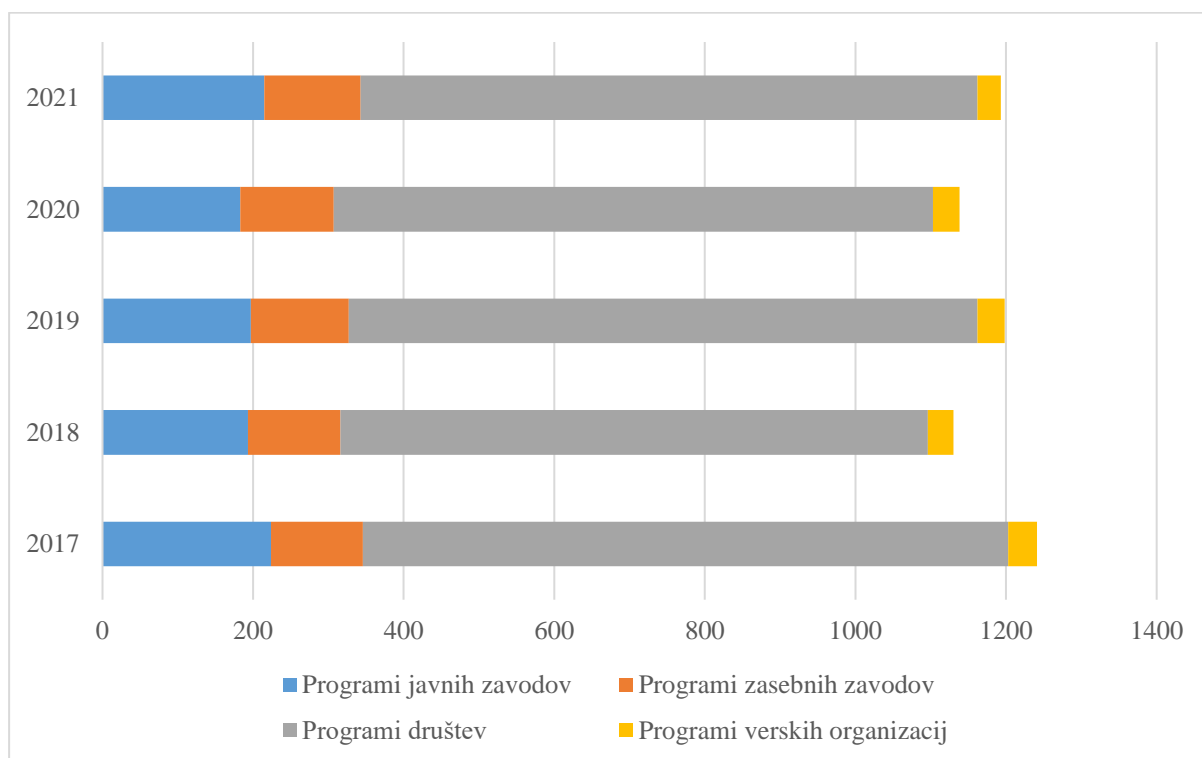
b) Pregled števila zaposlenih po izvajalcih (javni zavodi, zasebni zavodi, društva, verske organizacije) po skupinah programov po letih

Kot prikazuje Slika 3.34, se število oseb v programih, ki jih izvajajo različni tipi organizacij (javni zavodi, zasebni zavodi, društva ter verske organizacije), razlikuje. Daleč največje število (v vseh letih) predstavljajo števila oseb v programih, ki jih izvajajo društva, sledijo pa programi

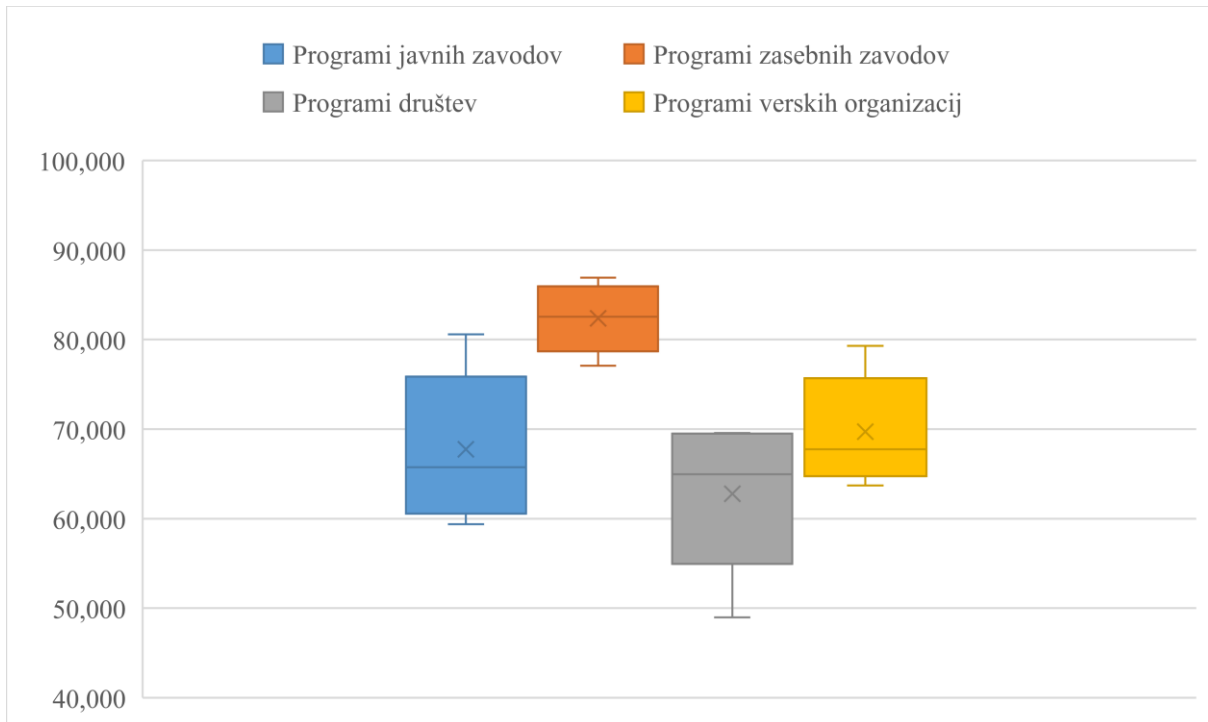
javnih zavodov. Števila oseb v socialnovarstvenih programih po tipih organizacij se sicer gibljejo med 857 (leta 2017 v društvih) in 31 oseb (v programih verskih organizacij leta 2021).

Slika 3.34: Število oseb v programih znotraj različnih tipov organizacij po letih 2017-2021

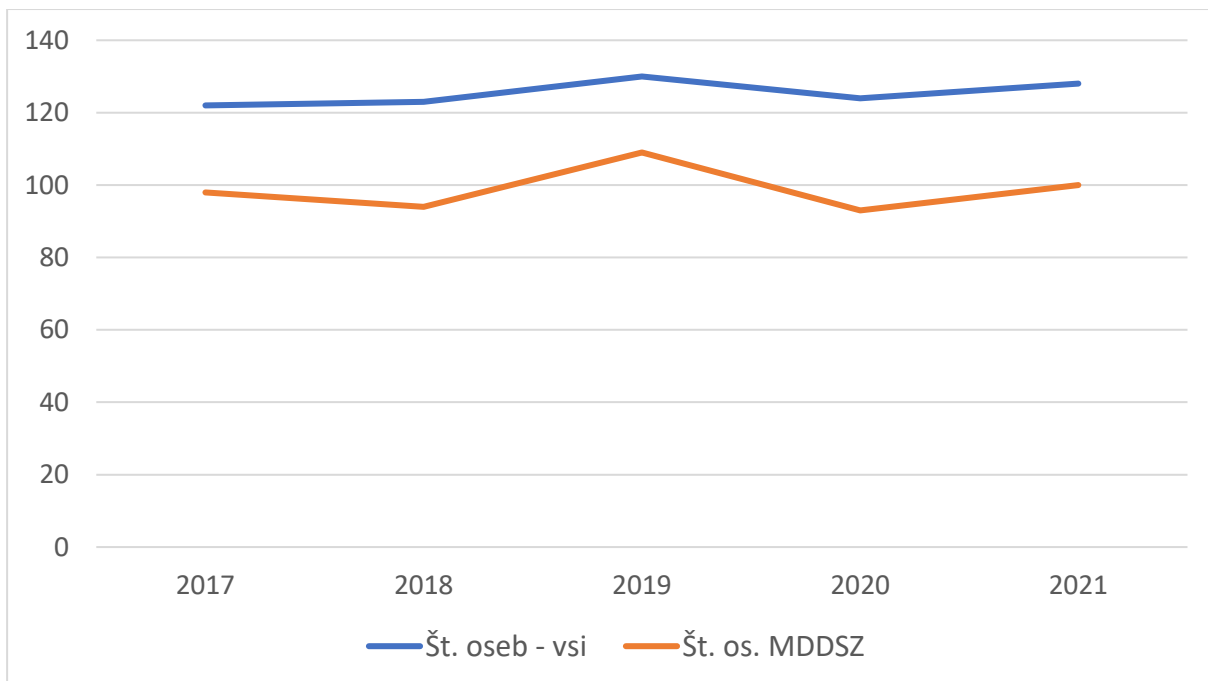

Povprečni odstotki sofinanciranja obsega zaposlitev s strani MDDSZ so se v obdobju od leta 2017 do 2021 nahajali med 62,8 % pri društvih pa do 82,4 % pri zasebnih zavodih. Najmanjši odstotek sofinanciranja (v proučevanem obdobju) so imeli programi društev leta 2017 (skoraj 49 %), najvišjega pa leta 2019 programi zasebnih zavodov (skoraj 87 %). Kot je razvidno iz grafičnega prikaza v Sliki 3.35, najvišje odstotke sofinanciranja dosegajo programi zasebnih zavodov, najnižje pa v povprečju društva. Za navedeni skupini prikazujemo gibanje števila oseb v programih (po letih) in števila sofinanciranih oseb s strani MDDSZ v Slikah 3.36 in 3.37.

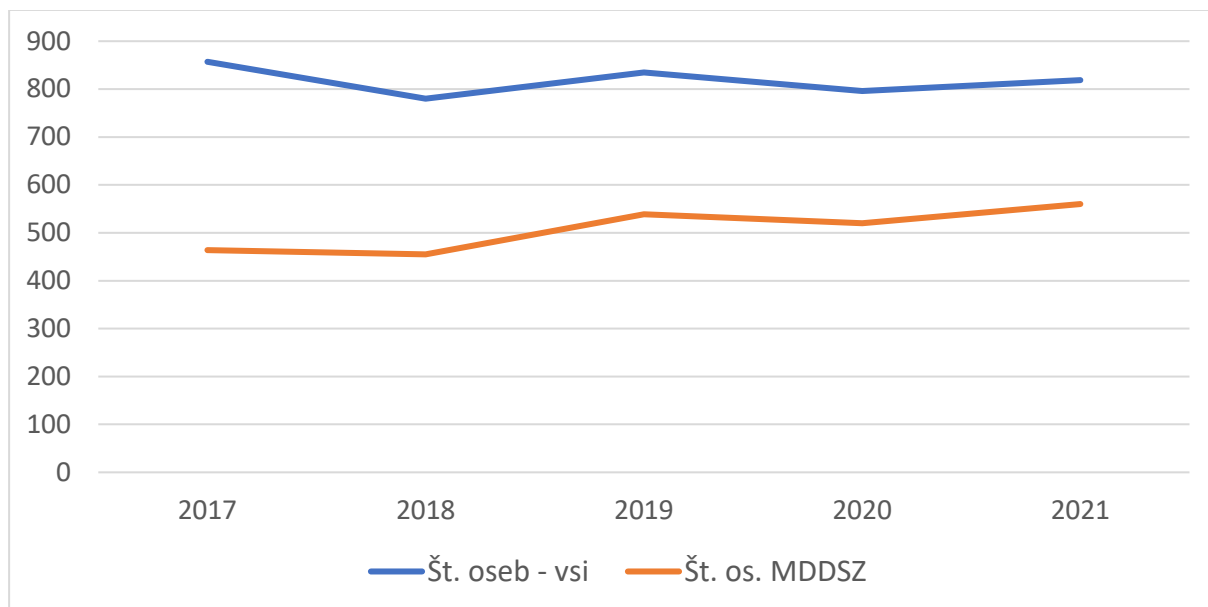
Slika 3.35: Prikaz deležev sofinanciranja MDDSZ obsega zaposlitev po različnih tipih organizacij v obdobju 2017-2021

Slika 3.36: Prikaz števila oseb v programih ter števila oseb, ki jih financira MDDSZ v programih zasebnih zavodov v letih 2017-2021

Slika 3.37: Prikaz števila oseb v programih ter števila oseb, ki jih financira MDDSZ v programih društev v letih 2017-2021

3.2.2.4 Potrebe po programih

Identificiranje potreb po socialnovarstvenih programih (kje se bodo širile mreže) iz nacionalnega programa socialnega varstva (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030, 2022):

V okviru *razvoja storitev* na področju socialnega varstva za obdobje 2022-2030 se predvideva, da bodo na nekaterih področjih pomemben akter tudi NVO. Tako jih resolucija omenja na področjih:

- a) storitve za ohranjanje samostojnega, neodvisnega življenja doma in aktivno vključevanje v skupnost (skupnostne oblike storitev, povezano z deinstitutionalizacijo); skupnostne oblike storitev se lahko izvajajo hkrati z namestitvijo do vključno 24 oseb (stanovanjske skupine, bivalne enote, stanovanja s podporo in podobno). V tem okviru gre za storitve za samostojno življenje doma in aktivno vključevanje v skupnost. Izvajajo se kot splošne storitve (spremstvo, tehnična podpora, prevoz in pripomočki za dostop do prostorov in informacij ter za komunikacijo, administrativna podpora itd.) in specifične storitve, ki ljudem zagotavljajo podporo za neodvisno življenje v skupnosti, zaradi katerih lahko osebe izbirajo in odločajo o tem, kje živijo, s kom živijo, kako si bodo organizirale vsakdanje življenje ipd.
- b) NVO že sedaj izvajajo velik obseg programov na področju socialnega varstva. Resolucija (ReNPSV 2022-2030) predvideva razvoj socialnovarstvenih programov. NVO se lahko vključujejo v izvajanje naslednjih skupin programov:
  - *Javni socialnovarstveni programi, ki so se že najmanj tri leta izvajali kot razvojni programi in so strokovno verificirani po postopku, ki ga sprejme Socialna zbornica Slovenije. Javni socialnovarstveni programi se vključijo v enotni sistem evalviranja doseganja ciljev programa.*
  - *Razvojni socialnovarstveni programi, ki se izvajajo krajše časovno obdobje in še ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev strokovne verifikacije.*

- *Eksperimentalni programi, ki se lahko izvajajo največ tri leta in z njimi se razvijajo nove metode in oblike ter pristopi za preprečevanje in reševanje stisk posameznih ranljivih skupin.*
- *Dopolnilni socialnovarstveni programi, ki so programi lokalnega pomena, ki dopolnjujejo mrežo javnih in razvojnih socialnovarstvenih programov, se pa izvajajo po načelih in metodah dela v socialnovarstveni dejavnosti.*

Resolucija (ReNPSV 2022-2030) določa naslednje tipe programov:

- programi za zagotavljanje nastanitve uporabnikom: Za uporabnike, ki se spoprijemajo z izkušnjo nasilja, večkratno socialno izključenostjo, s kompleksnimi, dolgotrajnimi in mnogimi socialnimi stiskami in težavami ter potrebujejo nastanitev ter celovito, kontinuirano in intenzivno pomoč (materinski domovi, varne hiše in zatočišča, komune, terapevtske skupnosti, terapevtske skupnosti za uporabnike drog s pridruženimi težavami, stanovanjske skupine (trije tipi), zavetišča in prenočišča (trije tipi), varne hiše za zasvojene ženske, zavetišča za uporabnike drog, bivalne skupnosti za invalide.). *Cilj do leta 2030:* povečanje števila programov, ki ponujajo nastanitve, za okvirno 25 %, zlasti za naslednje ciljne skupine: brezdomci (predvsem razvoj novih oblik nastanitvenih programov in programov namestitvene podpore), osebe s težavami v duševnem zdravju in uporabniki prepovedanih drog (predvsem programi reintegracije) ter razvijanje drugih nastanitvenih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu (na primer za osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju).
- programi psihosocialne podpore in svetovanja, ki so namenjeni uporabnikom s srednjo intenziteto potreb (dnevni programi, programi psihosocialne podpore, pomoči in zagovorništva, svetovalnice, informacijske pisarne in telefoni (klicni centri) za svetovanje in pomoč v stiski ter programi zmanjševanja škode zaradi drog.). *Cilj do leta 2030:* povečanje števila programov in razširitev obstoječih programov za okvirno 40 % (kar pomeni okvirno 20 dodatnih programov), zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in razvijanje drugih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu (na primer za osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju).
- programi, ki so namenjeni kakovostnemu in aktivnemu preživljanju (prostega) časa (gre za programe, ki uporabnikom ponujajo aktivnosti za kakovostno in aktivno preživljanje prostega časa oziroma delov dneva (običajno dopoldnevov). Praviloma so uporabnikom na voljo vsak delovni dan določeno število ur, v spodbudnem in varnem okolju pa imajo uporabniki možnost razvijati svoje talente, ohranjati pridobljena znanja in veščine ter pridobivati nove, širiti socialno mrežo ter se socialno vključevati na različnih področjih. Sem spadajo tudi programi, ki omogočajo bolj neodvisno in samostojno življenje invalidov (na primer inkluzivni šport invalidov). Programi so namenjeni različnim ranljivim skupinam, predvsem pa osebam s težavami v duševnem zdravju, osebam s težavami z zasvojenostjo, otrokom in mladostnikom, starejšim, Romom, invalidom, migrantom in brezdomcem.). *Cilj do leta 2030:* povečanje števila programov za približno 15 % (zlasti za Rome in brezdomce), zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in medresorskega povezovanja ter razvijanje drugih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu.
- programi, ki delujejo po načelih samopomoči (klubi in skupine za samopomoč, delavnice, ki naslavlja specifične teme in potrebe uporabnikov ter njihovih svojcev). *Cilj do leta 2030:* povečanje števila programov za približno 20 % in zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov ter medresorskega povezovanja.

- programi preventive in drugi programi (gre za programe selektivne in indicirane preventive, namenjene rizičnim in ranljivim ciljnim skupinam. Izvajajo se kot programi (ki so uporabnikom dostopni vsak dan, ne gre za kampanje ali kratkotrajne projekte) in nadgrajujejo že obstoječe tipe programov. Predvsem so usmerjeni k ozaveščanju, motiviranju posameznikov in družin ter preprečevanju nastanka različnih socialnih stisk in težav. *Cilj do leta 2030*: povečanje števila programov za približno 30 % ter zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in medresorskega povezovanja.

Poleg programov, ki se bodo izvajali na podlagi razpisov iz nacionalnih sredstev, je načrtovano izvajanje programov iz evropskih sredstev na področju socialnega vključevanja, socialne aktivacije in obravnave romske populacije.

Identificiranje potreb, ki so razvidne iz poročil IRSSV

Iz poročil IRSSV (predvsem iz tistih za leta 2019-2021), v katerih so dodane dodatne rubrike »Komentarji, težave in opozorila izvajalcev«, so razvidne tako potrebe uporabnikov storitev programov, kot tudi programov oz. njihovih izvajalcev. Iz navedenih opažanj izvajalcev glede potreb je zaznati po eni strani potrebo po razširitvah obstoječih programov ter po drugi strani po oblikovanju novih programov, ki bodo ustrezneje odgovarjali na zaznane (nove) potrebe. Opažajo, da je tudi COVID-19 in epidemiološki ukrepi (v povezavi z njim) razkril pomanjkljivosti v sistemu nujenja storitev na tem področju ter povzročil dodatne (nove) stiske, za katere še ni ustreznih odgovorov v obliki programov. V nadaljevanju podrobneje predstavljamo ugotovitve glede navedenih potreb izvajalcev programov.

a) Kadrovske potrebe

Kadrovskih potrebe so tiste, o katerih so izvajalci najpogosteje (in v vseh skupinah programov) poročali.

V programih na *področju nasilja* so tako navedli kadrovske podhranjenost in težave zaradi pomanjkanje kadra. Prav tako imajo težave pri zaposlovanju ustreznega kadra, saj je nujna visoka usposobljenost kadra, zaznavajo pa tudi potrebe po specializiranih znanjih (oz. profilih) v programih. Izpostavili so tudi večanje zahtevnosti dela, preobremenjenost in izgorelost zaposlenih ter potrebe po dodatnem usposabljanju kadra. Kot v precej drugih programih so izpostavili tudi potrebe po ureditvi kadrovskega napredovanja in izenačitvi s sistemom v javnem sektorju in ustreznega nagrajevanja kadra.

V programih *socialne rehabilitacije zasvojenih* navajajo, da s sredstvi ministrstva ni možno pokrivati potreb po kadrih ter že omenjene potrebe po ureditvi kadrovskega napredovanja, primerljivosti/izenačitvi s sistemom v javnem sektorju (možnosti napredovanja, plače). Dodajajo, da trenutno ni ustreznega nagrajevanja kadra ter velik manko kadra. Tudi v teh programih poročajo o veliki zahtevnosti dela ter večanju le-te (zaradi vse kompleksnejših problematik pri uporabnikih). Izpostavljajo potrebe po dodatnih kadrih glede na vse večji obseg dela, ter opisujejo, da ponekod visoko usposobljeni kadri odhajajo na druga, lažja in bolje plačana delovna mesta. Tako se soočajo tudi z izzivi, kako zadržati zaposlene (ob zahtevnem delu in nezmožnosti ustreznega plačevanja le-tega). Poročajo, da je potrebna večja intenzivnost dela in se kažejo vse večje potrebe po meddisciplinarnem delu, potrebe po usposabljanju oz. večji usposobljenosti kadrov. Poročajo tudi o nezmožnosti zagotavljanja kontinuiranega delovanja na določenih območjih. Zaradi COVID-19 je bila v programih potrebna večja

fleksibilnosti, nekateri poročajo, da so zaznali večje izčrpavanje kadrov v tem času (zaradi osebnih situacij in povečanju stisk pri uporabnikih).

Programi na *področju duševnega zdravja* prav tako poročajo o večjem obsegu (še dodatno tudi zaradi epidemije) ter vse zahtevnejšem strokovnem delu (nekateri 24 ur na dan, 7 dni v tednu). Poročajo tudi o stresu in (tudi t. i. »koronski«) izgorelosti pri zaposlenih, ki se soočajo tudi s tveganimi in nevarnimi situacijami (ogrožanje varnosti in zdravja zaposlenih). Ukrepi (povezani s COVID-19) so vnesli velik razdor tudi med zaposlenimi, težave so bile pri usklajevanju vseh pravil ob (okrnjenem) upoštevanju svobodne volje. Vse večje število uporabnikov veča potrebe po dodatnih kadrih, potrebe na terenu presegajo kadrovske zmožnosti v programih. Tudi oni izpostavljajo pomanjkanje strokovno ustrezno usposobljenega kadra ter opazajo, da ponekod premajhno število zaposlenih že vpliva na izvajanje nekaterih storitev. Kadri po njihovih opažanjih raje odhajajo na boljše plačana delovna mesta, zato menijo, da je nujna izenačitev z zaposlenimi v javnem sektorju (glede višine plač, napredovanja v nazive, itd.). Nekateri poročajo tudi o večji fluktuaciji prostovoljcev (zaradi vse večje zahtevnosti dela pa tudi epidemije), kar predstavlja dodatno obremenitev za zaposlene - z usposabljanji in mentoriranjem. Potrebne so dodatne zaposlitve predvsem strokovnih delavcev pa tudi ustreznih (stalnih) laičnih delavcev.

Tudi na področju *brezdomcev* poročajo o premajhnem številu zaposlenih glede na število uporabnikov ter da imajo posledično težave pri nadomeščanju (zagotavljanju stalne prisotnosti npr. čez vikend). Navajajo, da so zaposleni preobremenjeni in izgoreli, ter da zaposleni tudi nimajo potrebnih znanj za naslavljanje izzivov uporabnikov ter vse večjo potrebo po povečanju števila zaposlenih, ki prihajajo iz različnih strok. Potrebna je vključitev zdravstvenega in negovalnega kadra, ponekod navajajo, da tudi varnostnega. Izvajanje strokovnega dela je oteženo tudi zaradi raznolikosti težav uporabnikov. Ocenjujejo, da je potrebno urediti status strokovnih vodij SVP in izdelati normativ za pošteno umestitev na delovno mesto saj poročajo, da jim fluktuacija zaposlenih predstavlja veliko obremenitev (mentoriranje, uvajanje kadrov). Potrebno bi bilo izenačiti status zaposlenih v nevladnih organizacijah s statusom zaposlenih v javni upravi, saj zaradi preslabih pogojev dela prihaja do velike fluktuacije kadrov, prav tako pa težko pridobijo nove. Pri zaposlenih sicer opazajo občutke vedno večjo nemoči zaradi sistemskih neurejenosti.

V povezavi s kadri torej izpostavljajo programi predvsem potrebe povezane s pomanjkanjem in preobremenjenostjo kadrov, neprimerljivost delovnih pogojev (plač, možnosti napredovanja ipd.) z javnim sektorjem ter posledično tudi težave pri pridobivanju ter usposobljenosti kadrov.

Tudi programi na področju *otrok in mladostnikov* poročajo o močnem pomanjkanju kadra, preobremenjenosti in izgorelosti. Ob tem dodajajo, da je za stabilnost programov in kakovostno delo izjemno pomembna kontinuiteta kadra in ocenjujejo, da bi jo lažje zagotavljali ob izenačitvi statusa zaposlenih v nevladnih organizacijah s statusom zaposlenih v javni upravi (višina plače, napredovanje, itd.), saj opazajo veliko fluktuacijo kadrov in težave pri pridobivanju novih kadrov. Izpostavljajo pa tudi težave pri pridobivanju kakovostnih prostovoljcev, ki so lahko zgolj dopolnilo strokovnemu delu. Omenjajo, da je tudi prostovoljcem potrebno posvetiti veliko pozornosti (usposabljanja, mentorstva). V zadnjih letih opazajo povečanje števila zahtevnejših primerov (samopoškodovanje, strah, zlorabe in samomori)m, v katerih svetovalni pogovor traja dlje časa, kar posledično pomeni zmanjšanje števila primerov in večjo angažiranost svetovalcev. V času COVID-19 je bilo potrebnega tudi

veliko dodatnega planiranja in fleksibilnosti, da so lahko izvedli program. Navajajo potrebe po povečanju števila dnevnih centrov (vzpostavitev tam, kjer jih še ni), obstoječe programe pa bi bilo potrebno okrepiti predvsem kadrovske (da bodo npr. dnevni centri lahko izvajali tudi programe v skupnosti), tudi z različnimi strokovnimi profili izvajalcev. Dodajajo tudi, da bi tesnejše sodelovanje in povezovanje akterjev v mreži omogočilo nadgradnjo delovanja njihovih programov.

V programih za *starejše* opažajo, da se zadnje desetletje za prostovoljstvo v njihovih programih odloča vedno več ljudi izven stroke socialnega dela, posledično pa je potrebno v program vlagati vedno več strokovnega dela s strani zaposlenih, da se zagotovi usposabljanje, mentorstvo, druge oblike podpore, ki omogočajo kakovostno prostovoljsko delo. Zakon o prostovoljstvu pa sicer od izvajalcev in organizatorjev prostovoljskega dela zahteva veliko evidenc in poročil, kar vodi v preobremenjenost in potencialno izgorevanje prostovoljcev. Že vrsto let se srečujejo tudi s težavo s pridobivanjem novih prostovoljcev.

Tudi v programih za *invalidne* podobno izpostavljajo potrebe po večjem številu laičnih in strokovnih delavcev. Pri enem izmed programov, kjer ni bila obnovljena verifikacija, so brez zaposlitve ostali štirje stalno zaposleni delavci, ki sodijo v kategorijo težje zaposljivih oseb (invalidnost, starost nad 55 let) in trije zaposleni preko javnih del. V nekaterih programih opisujejo pomanjkanje primerno usposobljenega kadra. Zaradi epidemioloških ukrepov je bilo več individualnega dela ter dela na daljavo.

Za programe psihosocialne *pomoči otrokom in družinam* ni podatkov o kadrovske potrebah izvajalcev programov.

Programi za *socialno vključevanje Romov* navajajo, da imajo premalo zaposlenih glede na potrebe in število uporabnikov, ki se soočajo s kompleksnimi problemi (šola, eksplozivne reakcije tudi z uporabo strelnega orožja ipd.), saj njihovi uporabniki potrebujejo individualno pomoč. Zaradi slabega plačila in zahtevnega dela težko pridobijo in obdržijo strokovne delavce zato si želijo, da bi bilo mogoče zaposliti laičnega delavca z ustrezno izobrazbo, ki bi v določenem časovnem obdobju opravil strokovni izpit. Omenjajo težave pri pridobitvi kadrov in da se zainteresirani za delo zaradi ciljne skupine in ostalih pogojev dela (tudi plačila za delo) ne odločijo za sodelovanje. Poročajo o dobrih izkušnjah z romskimi prostovoljci kot zelo pomembno pa izpostavljajo tudi kontinuirano vključenost strokovnjakov zato bi bilo po njihovem mnenju zelo koristno, da bi tudi udeleženci javnih del, lahko delo opravljali dve leti.

V programih namenjenih *odpravljanju socialnih stisk* so prav tako izpostavljali kadrovske nestabilnost in podhranjenost. V enem od programov so ostali brez strokovnega delavca zaradi česar se niso mogli prijaviti na razpis MDDSZ in posledično ne bodo mogli zadovoljiti vseh potreb uporabnikov. V nekaterih programih se precej opirajo na prostovoljce, v drugih programih pa si (zaradi zahtevnosti dela, populacije) z njimi ne morejo pomagati. Težko najdejo ustrezen kader, v nekaterih programih manjka predvsem zdravstvenih delavcev, ocenjujejo, da težko pridobijo in zadržijo kadre predvsem zaradi velike razlike v plačah v primerjavi z javnimi uslužbenci.

Znotraj kadrovske potreb torej izvajalci socialnovarstvenih programov po eni strani poročajo tako o preobremenjenosti, izgorevanju in fluktuaciji zaposlenih izvajalcev (pa tudi prostovoljcev) kot tudi o izzivih pridobivanja ustreznih kadrov ter izzivih njihovega dodatnega

usposabljanja. Nekateri poročajo tudi o naraščajočih potrebah po kadru s še bolj raznolikim znanjem (dodatnih profilih strokovnjakov).

b) Finančne potrebe

Programi na *področju nasilja* izpostavljajo finančne težave in željo po 100 % financiranju. Izpostavljajo potrebe po rednem in višjem financiranju ter problematizirajo odvisnost od javnih razpisov in politične volje.

Programi na področju *socialne rehabilitacije zasvojenih* poročajo, da s sredstvi ministrstva ni možno pokrivati potreb po kadrih. Opažajo večje potrebe po povečanju sredstev tudi za sofinanciranje programov, nakup IKT opreme (ki je sedaj neopravičeni stroški). Nekateri poročajo, da s težavo zagotavljajo potrebna sredstva in pogrešajo stabilno in zadostno podporo ter nove razpisne možnosti in zakonske podlage financiranja dolgoletnih socialnovarstvenih programov.

Programi na področju *duševnega zdravja* navajajo, da bi potrebovali več sredstev za izvajanje različnih aktivnosti za uporabnike in zaposlene ter prostovoljce (usposabljanja). Navajajo tudi, a bi bilo potrebno urediti enoten sistem sofinanciranja občin - velik problem jim namreč predstavlja krčenje sredstev za izvajanje programov ter težave pri sofinanciranju s strani občin. Opažajo tudi manko sredstev za investicijska vzdrževanja po enotah.

V programih, ki so namenjeni *brezdomcem*, opažajo, da financiranje iz javnih virov ne pokriva dejanskih materialnih stroškov, prav tako pa ne dobijo dovolj sredstev za pokrivanje potreb določenih skupin uporabnikov.

V programih za *otroke in mladostnike* ugotavljajo, da je potrebno zagotoviti bolj stabilno financiranje plač zaposlenih tudi zaradi zagotavljanja bolj stabilnih pogojev za delovanje programa. Opažajo namreč, da se zaradi nezadostnih sredstev nekatere preizkušene, uveljavljene in uspešne programe krči namesto širi.

Podobno v programih za *starejše* prihaja do zapiranja nekaterih dobro delujočih poslovnih enot zaradi ukinitve financiranja medgeneracijskih programov MDDSZ in nezadostne podpore občin. Poročajo o naraščanju stroškov izvedbe programov, višina sredstev s strani MDDSZ pa že več let ostaja ista. Spopadajo se s težavami, kako pridobiti višja sredstva za plače strokovnih delavcev.

Za programe psihosocialne *pomoči otrokom in družinam*, programe za *invalidne* in programe za *socialno vključevanje Romov* ni podatkov o finančnih potrebah.

V programih namenjenih *odpravljanju socialnih stisk* poročajo o negotovem in premajhnem financiranju. Dodajajo, da se morajo zaradi obsega in specifik del večkrat posvetovati s strokovnjaki na drugih področjih (pravo, psihiatrija, itd.), kar zahteva finančna sredstva. Opažajo, da se je spremenila narava njihovega dela - povečala se je potreba (in z njo materialni stroški) po IKT. Izpostavljajo potrebo, da je v prihodnjih razpisih nujno, da se dovoli nakup IKT opreme kot upravičeni strošek. Potrebna so tudi finančna sredstva za dodatna izobraževanja. Premalo sofinanciranja po njihovem mnenju prejmejo zlasti s strani občin, saj zaznavajo potrebo po službah pomoči, ki bi bile vsaj delno krite iz proračunskih sredstev občin v kraju izvajanja.

Znotraj finančnih potreb nekateri izvajalci socialnovarstvenih programov poročajo o premajhnem obsegu financiranja iz javnih sredstev (ki ostaja na določeni ravni medtem, ko se stroški izvedbe višajo), nestabilnosti le-tega ter neurejenosti ustreznega financiranja s strani občin. Poleg večje količine sredstev za plače pogrešajo tudi financiranje nekaterih drugih postavk – npr. nakup IKT opreme, za investicijska vzdrževanja, za dodatna izobraževanja ipd.

c) Prostorske potrebe

Programi na področju *nasilja* izpostavljajo težave pri zagotavljanju ustreznih kapacitet, prostorov (ustreznih velikosti). Srečujejo se s težavami pri zagotavljanju obnove ter pri pridobivanju prostorov (finance, stigma).

Podobno v programih *socialne rehabilitacije zasvojenih* poročajo o prostorski stiski pri nekaterih izvajalcih ter (že omenjenih) težavah pri pridobivanju prostorov. Nekateri programi ocenjujejo, da imajo slabe in neustrezne prostorske razmere.

Tudi nekateri programi na področju *duševnega zdravja* ocenjujejo bivalne pogoje uporabnikov (v njihovih programih) kot neustrezne in dodajajo, da do nujno potrebne prenove s strani MDDSZ ne pride. Opažajo tudi neustreznost prostorskih pogojev zaradi vse večjega števila uporabnikov in poročajo o potrebah po odprtju novih enot. Nekateri programi bi želeli pridobiti tudi službene avtomobile za izvajanje terenskega dela ter dodatna sredstva za vzdrževanje le-teh.

Glede programov, ki so namenjeni *brezdomcem, starejšim, invalidom, psihosocialni pomoči otrokom in družinam* ter programom, ki so namenjeni *odpravljanju socialnih stisk*, iz poročil IRSSV niso razvidne prostorske potrebe.

V programih za *otroke in mladostnike* navajajo prostorsko stisko.

Programi za *socialno vključevanje Romov* izpostavljajo, da so prostori centra sicer lepi in kakovostni, vendar premajhni (v majhnem prostoru je včasih tudi 30 ljudi, kar povzroči veliko glasnost in gnečo) za kakovostno delo.

Glede prostorskih potreb se zdi, da so med izvajalci na različnih področjih razlike. Za polovico področij iz poročil IRSSV ni razbrati potreb vezanih na prostore, medtem ko druga polovica izvajalcev socialnovarstvenih programov (predvsem na področjih *nasilja, socialne rehabilitacije zasvojenih in duševnega zdravja*) izpostavlja tako potrebe po več, večjih in ustrežnejših prostorih, kot tudi izzive s pridobivanjem ter vzdrževanjem (in obnovo) le-teh.

d) Administrativne potrebe

Programi na področju *nasilja* poročajo o neustreznosti načina beleženja (zasedenosti kapacitet), težavah pri vodenju, evidenc, pridobivanju določenih podatkov zaradi specifik populacije, potrebah po spremembah kriterijev in načina evalviranja programov.

Podobno tudi programi na področju *socialne rehabilitacije zasvojenih* opisujejo neustreznost načina beleženja (izzivi glede personalnih map – npr. med kakšne uporabnike sodi kateri) ter potreba po enotnih instrumentih za zbiranje podatkov za različne financerje. Nekateri programi imajo (zaradi specifik populacije ter prepletenosti problematik) težave pri umeščanju "v točke" posameznih razpisov. Predlagajo spremembe kriterijev in evalviranja programov in poročajo o težavah pri evidentiranju (npr. število ur vključenosti posameznih uporabnikov v določene programe). Opažajo tudi, da zahteve ministrstva niso usklajene s stanjem na terenu.

O neustreznosti sistema spremljanja in beleženja poročajo tudi iz programov na področju *duševnega zdravja*. Ocenjujejo, da ni ustrezno, da se jim npr. na račun ur, ki jih uporabniki preživijo doma, zmanjša obseg, št. ur vključenosti v program, izzive predstavlja tudi prepletanje aktivnosti programov. Poročajo, da zagotavljanje sredstev za obratovanje terja ogromno časa in truda, ter o težavah pri beleženju za evalvacijo EVAPRO - v program se vnaša le storitve zaposlenih in torej vse delo iz programa tam ni prikazano, vprašalniki za evalvacijo so za večino uporabnikov predolgi in nerazumljivi. Administracija, ki se zahteva, je vse zahtevnejša ter časovno zamudna, po drugi strani pa opazajo tudi nerelevantnost nekaterih stvari, ki jih morajo beležiti v povezavi s programom.

Tudi v programih za *brezdomce* izpostavljajo administrativne nesmisle in preveliko birokratizacijo.

Programi za *otroke in mladostnike* prav tako poročajo o zamudnem vnašanju v evalvacijsko bazo ter tem, da administrativna dela poberejo zelo veliko časa, hkrati pa vsi rezultati niso uporabni oz. se ne ujemajo vedno z realnim stanjem. Poročajo tudi, da v določenih obdobjih zaradi zunanjih okoliščin težko dosežejo mesečno kvoto uporabnikov ter, da je individualnega dela mnogo več, kot ga zabeležijo. Opažajo tudi težave uporabnikov z izpolnjevanjem vprašalnikov, občasne težave tudi pri delu s starši (saj je nekaterim v breme izpolnjevati vse obrazce). Tovrstna birokracija se jim zdi nepotrebna oz. čudna glede na prostovoljnost vključitve. Problematizirajo tudi smiselnost primerjanja statističnih podatkov (na podlagi vnosov v baze) tako zaradi razlik med dnevnimi centri kot tudi zaradi obstoječih nejasnosti. Prav tako problematizirajo obsežnost evalvacijskih vprašalnikov in navajajo pojavljanje težave pri izpolnjevanju le-teh.

Programi za *starejše* opazajo, da čas, ki je potreben za vnašanje podatkov, gre na račun izvajanja konkretnega programa. Poročajo o birokratski zahtevnosti vodenja programa, poročanja o programu in zunanje evalvacije programa, kar težko obvladujejo z obstoječim obsegom kadrov. Zato predlagajo, da na vsak program ministrstvo plača delo administratorja. Kot nekateri že omenjeni programi menijo, da aplikacija omogoča zbiranje določenih koristnih podatkov, ne pokaže pa dejanskega dela z uporabniki (npr. pozitivnega učinka programa). Tudi v teh programih poročajo o odporu uporabnikov do izpolnjevanja vprašalnikov (zaradi obsega in zahtevnosti). Težko tudi razumejo, da so vprašalniki anonimni zaradi vprašanj, ki so zelo osebna, menijo tudi, da se s šifriranjem, za katerim stojijo osebni podatki, krši varstvo osebnih podatkov. Ocenjujejo, da je merjenje doseganja določenih ciljev programa (npr. "podaljšanje bivanja oseb z demenco v domačem okolju") neizvedljivo in predlagajo, da bi se pri programih svetovanja evidentiralo tudi število obravnav, ne samo števila uporabnikov.

Za programe za *invalidne in psihosocialno pomoč otrokom in družinam* v poročilih IRSSV ni navedenih administrativnih potreb.

Programi za *socialno vključevanje Romov* opazajo, da Romi ne razumejo vprašalnikov (tudi ob dodatni razlagi in pomoči), ki so veliko preobsežni in prezahtevni zanje. Posledično na vprašalnike ne želijo odgovarjati ali pa so odgovori na vprašanja vedno enaki. V času zaostrenih epidemioloških razmer predlagajo spremembo normativov pri številu ur aktivne vključenosti.

Nekateri programi, ki so *namenjeni odpravljanju socialnih stisk*, imajo (zaradi narave dela in mešane ekipe sodelujočih) velike težave pri vpisovanju v bazo, ki se uporablja za spremljanje

in evalviranje programov. Zaradi ukrepov v času COVID-19 se je opazno znižalo povprečno število ur vključenosti, nekateri uporabniki so zavrnilo udejstvovanje preko spleta.

Znotraj administrativnih potreb programi navajajo, da jim administracija in birokracija vzameta veliko časa in energije, v nekaterih stvareh (evidencah, vprašalnikih) ne vidijo smisla in menijo, da sistem spremljanja in evalvacije njihovega dela ne kaže realnih in uporabnih rezultatov. Najbolj kritični so do sistema v programih socialne rehabilitacije zasvojenih, duševnega zdravja, v programih za otroke in mladostnike ter v programih za starejše. Predlagajo tudi nekatere prilagoditve sistema spremljanja in evalviranja delovanja programov ter kadrovske okrepitve za tovrstno delo.

e) Druge potrebe

Na področju *nasilja* izvajalci programov poročajo o neustreznih normativih, potrebah po spremembah normativov, predlagajo tudi omogočanje tega, da bi se osebe, ki se izkažejo v programu javnih del, lahko potem zaposlilo v programih.

Na področju socialne rehabilitacije zasvojenih poročajo, da so potrebne spremembe na ravni sistema, da bi vključitev v določene programe bila priznana uporabnikom za pridobivanje določenih pravic. Poročajo tudi o različni dinamiki dela preko leta ter potrebah po normativih na določenih področjih. Zaradi COVID-19 je bila v programih potrebna večja fleksibilnost, nekateri poročajo, da so zaznali večje izčrpavanje kadrov v tem času (zaradi osebnih situacij in povečanju stisk pri uporabnikih).

Programi na področju *duševnega zdravja* ocenjujejo, da bi bilo potrebno urediti enoten sistem sofinanciranja občin za vključene uporabnike, da bi se lahko ustrezneje in hitreje vključevali. Javni razpis za sofinanciranje javnih socialnovarstvenih programov bi moral biti krajši, pogoji pa bi se morali prilagajati dejanskim okoliščinam v družbenem okolju in spremenjenim finančnim potrebam. Zaradi epidemioloških ukrepov so (bile) stiske pri uporabnikih večje, dobijo pa manj systemske podpore (npr. na področju zdravstva - zgolj nujna pomoč). V času COVID-19 so za uporabnike opravljali tudi storitve, ki uporabnikom zaradi nedelovanja nekaterih služb in storitev niso bile na voljo. Tudi sicer opažajo, da zdravstvo večkrat sproži postopek nameščanja v programe (stanovanjskih skupin) zgolj zaradi neobstoja ustreznih programov za odgovor na potrebe uporabnikov.

Programi na področju *brezdomcev* izpostavljajo naslednje systemske probleme: a) zelo velik pomen stalnega prebivališča, na katerega se veže večina socialnovarstvenih in drugih pravic. Postopki za pridobitev stalnega prebivališča so (pre)zahtevni in (pre)dolgotrajni. b) systemski manko potrebnih pomoči - dolgotrajne strokovno podprte nastanitve, nerazvijanje le-teh pa vodi v poglobljanje izključenosti, brezplačna psihoterapija, varni prostori za ženske. c) brezdomne družine. č) vse več brezdomnih mladoletnih (potrebne so nove oblike programa oziroma storitev, ki bi predstavljale vmesni čas med stanovanjsko skupino in samostojnim življenjem). Opažajo tudi, da veliko ljudi v stiski ne zmore priti do centrov pomoči v mestnih središčih (CSD, druge organizacije) ter večanje števila konfliktnih situacij zaradi pomanjkanja socialnih stikov (COVID-19). V času COVID-19 mnoge institucije niso sprejemale novih ljudi, psihofizično stanje uporabnikov se je poslabšalo - v programih so sami urejali kar so lahko - za mnoge so bile zdravstvene storitve nedostopne, nudili so pomoč pri šolanju otrok ipd. Opažajo tudi poskuse prelaganja odgovornosti na programe s strani institucij (npr. CSD, psihiatrija, policija) ter nepripravljenost na konstruktivno sodelovanje. Ocenjujejo, da normativi v

nastanitvenih kapacitetah niso ustrezni ter da se bo potreba po tovrstnih programih v naslednjih letih še povečala, saj je epidemija poglobila obstoječe težave in stiske.

Programi za *otroke in mladostnike* poročajo o upadu uporabnikov v času (poletnih) počitnic zaradi odhodov iz države. Predlagajo znižanje normativa števila vključenih uporabnikov na enega strokovnega delavca zaradi vse kompleksnejšega dela – otroci s številnimi izzivi potrebujejo individualno obravnavo (pogosto tudi zaradi nerazumevanja jezika). Opažajo, da v slovenskem prostoru manjkajo kakovostni programi, namenjeni staršem in družinam, ki bi jim pomagali, da se uspešnejše soočajo in rešujejo težave in izzive negovanja ter vzgoje. Opažajo potrebe po izvajanju znanstveno utemeljenih programov s strokovnim kadrom ter programe za krepitev duševnega zdravja družin in programe za psihosocialno obravnavo povzročiteljev medvrstniškega nasilja. V času COVID-19 so otroci potrebovali večji obseg pomoči in podpore kot pred epidemijo. Aktivnosti so zaradi epidemioloških ukrepov prilagodili (organizirali preko telefona, avdio in video aplikacij ter socialnih omrežij) in ugotovili, da te oblike pomoči niso primerne (npr. za prvo triado) ali pa dostopne za vse uporabniške skupine.

Med programi za *starejše* en program deluje tako, da prostovoljci sami kontaktirajo starejše od 69 let. Zaradi varstva osebnih podatkov (GDPR) je zadnja leta težko/nemogoče priti do seznamov starejših v posamezni občini, kar prostovoljcem zlasti v mestih otežuje dostop do ciljne skupine. Manjka načrtno povezovanje nevladnega in javnega sektorja. Pričakujejo, da se bo na osnovi ugotovitev v poročilu o evalvaciji socialnovarstvenih programov, preverilo pogodbe in sledilo predlogom za spremembe (normativ 400 kontinuiranih uporabnikov na 1 strokovnega delavca). Poročajo tudi o povečevanju deleža osamljenih starih ljudi in subtilnih oblik nasilja nad starimi ljudmi ter zavračanju vključitev zaradi PCT pogojev.

V programih na področju *invalidov* poročajo, da so gluhi, ki imajo slišče otroke, v času COVID-19 opozarjali na težave, s katerimi so se srečevali pri šolanju otrok na daljavo (niso jim znali ali mogli pomagati pri šolskem delu, jih poslušati pri učenju branja, itd). Navajajo tudi potrebe po spremembah normativov zaradi potreb po individualnem delu.

Za programe *psihosocialne pomoči otrokom in družinam* v poročilih IRSSV ni navedenih drugih potreb.

V programih za *socialno vključevanje Romov* izvajalci ocenjujejo, da bi bilo potrebno okrepiti programe na področju romske skupnosti na vseh lokacijah, kjer živijo, zaradi povečevanja populacije. Opažajo, da je veliko bolj učinkovito individualno delo ali delo v manjših skupinah, ki pa ga je ob obstoječih kadrovskih standardih težko zagotoviti.

Izvajalci programov, ki so *namenjeni odpravljanju socialnih stisk* opažajo porast potreb. Pri programu celostne pomoči osebam v finančni stiski se je npr. število uporabnikov v zadnjih 5 letih potrojilo, pričakujejo pa tudi nadaljnjo močno rast števila uporabnikov. Posledično naraščajo tudi kadrovske in finančne potrebe v programih. Opažajo splošno večjo potrebo po psihosocialni podpori. V času COVID-19 so se kot zelo ranljiva skupina izpostavili mladi, »koronakriza« je poglobila duševne stiske in še razgalila potrebe po preventivnih psihosocialnih vsebinah in programih. Nekateri izvajalci opažajo tudi, da uporabnikov na institucijah (npr. CSD) ne informirajo v zadostni meri o pravicah, možnostih.

Med drugimi potrebami prevladujejo opažanja po potrebnih sistemskih spremembah. Nekateri poročajo o potrebnih spremembah normativov (pogosto tudi iz naslova potreb po individualnem delu zaradi vse kompleksnejših izzivov uporabnikov), precej pa jih opaža tudi, da je COVID-

19 razkril pomanjkljivosti sistema (neobstoj potrebnih programov) ter poglobil stiske in povečal potrebe uporabnikov. Nekateri programi poročajo, da so v času nedelovanja institucij (na področju šolstva, zdravstva, socialnega varstva ipd.) za uporabnike izvajali njihove storitve in (nekateri) opozarjajo na tudi siceršnje prelaganje odgovornosti s strani institucij na programe in potrebe po tesnejšem in bolj konstruktivnem sodelovanju.

3.2.3 Ključne ugotovitve

Financiranje programov

- a) Pregled po virih financiranja po letih za vse programe skupaj in ločeno po programih

Pregled po virih financiranja za vse programe skupaj

Programi na področju socialnega varstva, ki jih na podlagi razpisa sofinancira MDDSZ, so skupaj letno iz različnih virov financirani v višini med približno 27 in malce več kot 29 milijoni EUR. Od tega je javnih sredstev po letih med 24 in skoraj 26 milijoni EUR. Po letih v večji meri skupna sredstva naraščajo, izjema je bilo leto 2019, ko so programi imeli za malce več kot odstotek manj sredstev v primerjavi s preteklim letom. Če pogledamo spremembe po različnih virih financiranja, je opaziti podoben trend kot pri skupnem znesku pri sredstvih iz javnih virov (tudi tu je bil opazen padec v letu 2019). Pri donacijah je opaziti večja nihanja: v letu 2018 so bile višje kot v letu prej, nato so v letih 2019 in 2020 bile nižje, v letu 2021 pa narasle za 24 % v primerjavi s predhodnim letom. Viri iz tržne dejavnosti so v letih 2018 in 2019 naraščali, 2020 so se nekoliko znižali. Leta 2021 pa ostali skoraj na ravni iz leta 2020. Ovrednoteno prostovoljno delo je iz leta v leto naraščalo. Izjema je bilo leto 2021, ko se je znižalo skoraj za 25 % v primerjavi s predhodnim letom. To je lahko posledica epidemije (izčrpanost prostovoljcev ali omejitve v zvezi z opravljanjem dela, s katerimi so se srečevali v nekaterih organizacijah). Ostali viri pa so razen v letu 2018 naraščali iz leta v leto.

Največji delež financiranja v vseh letih predstavljajo javna sredstva (med 87 % in 89 %). Tudi delež donacij se po letih ne spreminja bistveno (med 1,3 % in skoraj 2 %), podobno je s tržno dejavnostjo (med skoraj 6 % in skoraj 8 %), ovrednoteno prostovoljsko delo predstavlja okrog 1 %, drugi viri pa med skoraj dvema ali tremi odstotki.

Pregled po virih financiranja v letih 2017-2021 ločeno po skupinah programov

Kar zadeva trende po letih glede vsote posameznih vrst virov financiranja ugotavljamo, da je največje nihanje v javnih virih opaziti v programih za starejše in invalide. Do tega je prišlo zaradi sistemskih sprememb v financiranju – pri starejših v zvezi z večgeneracijskimi oz. medgeneracijskimi centri (ker so bili za določeno obdobje financirani iz EU sredstev) ter programi za ljudi z demenco; pri invalidih pa zaradi ureditve sistema financiranja osebne asistencije.

Največji padec glede ovrednotenja prostovoljskega dela je opaziti v letu 2021 v skupini programov na področju preprečevanja nasilja in programov socialne rehabilitacije zasvojenosti. Predpostavljamo, da je eden od razlogov COVID-19 - večja previdnost, koga vključevati v delo, izpad aktivnosti za pridobivanje prostovoljcev in njihovo usposabljanje. Ob tem pa v istem letu opažamo porast ovrednotenja prostovoljskega dela v skupinah programov na področju duševnega zdravja in brezdomstva. Pri tem je zanimivo, da v programih na področju dela s starejšimi skoraj ni ovrednotenega prostovoljskega dela.

Tržna dejavnost kot vir financiranja ni prisotna v programih za socialno vključevanje Romov.

Glede deležev virov v skupnih prihodkih programov smo ugotovili, da imajo večji delež javnih virov kot v povprečju programi skupaj skupine programov na področju preprečevanja nasilja, socialne rehabilitacije zasvojenih, programi za otroke in mladostnike ter drugi programi; manjši delež javnih virov pa programi na področju duševnega zdravja in brezdomnih ljudi.

Delež donacij je manjši v programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, duševnega zdravja, starejših; več pa je donacij v skupinah programov na področju preprečevanja nasilja, otrok in mladostnikov ter drugih programov.

Delež iz tržne dejavnosti je manjši v programih na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, otrok in mladostnikov, starejših in invalidov; večji pa je v programih na področju duševnega zdravja in brezdomnih ljudi.

Zelo nizek je delež ovrednotenega prostovoljnega dela v programih s področja duševnega zdravja in brezdomnih ljudi; visok pa v programih za invalide.

Ostali viri so v večjem deležu zastopani v programih za otroke in mladostnike.

- b) Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo NVO in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi in zasebni zavodi po letih ločeno po skupinah programov in skupaj za vse programe

Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo društva in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi in zasebni zavodi po letih skupaj za vse programe

Javni zavodi v letih med 2017 in 2021 za financiranje socialnovarstvenih programov ohranjajo približno enak delež javnih virov (med 16 % in malo manj kot 19 %) od vseh javnih virov skupaj za socialnovarstvene programe, pri čemer je v zadnjih dveh letih opaziti rahlo rast.

Zasebni zavodi imajo delež okrog 10 % in je tudi dokaj stabilen.

Društvom delež nekoliko pada (od 71 % v letu 2017 na malo več kot 68 % v letu 2021).

Pri verskih organizacijah pa je delež okrog 3 %.

Bistvenih sprememb financiranja po tipu izvajalca (da bi imeli prednost javni zavodi ali NVO) tako v obdobju med 2017 in 2021 ni opaziti.

Pregled deleža financiranja iz javnih sredstev v programih, ki jih izvajajo društva in tistih, ki jih izvajajo javni zavodi in zasebni zavodi po letih ločeno po skupinah programov

Iz analiziranih podatkov je razvidno, da javni zavodi izvajajo socialnovarstvene programe na področjih preprečevanja nasilja, na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, na področju duševnega zdravja, na področju brezdomstva, na področju otrok in mladostnikov, na področju psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam in na področju socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov. Ne posegajo pa v nobenem letu (2017-2021) na področje drugih programov, v letih 2017-2018 niso izvajali programov za starejše in do leta 2021 tudi ne programov na področju invalidov.

Sicer znotraj vseh izvajalcev programov za posamezno področje dobijo javni zavodi različne deleže javnih sredstev. Največ v skupini programov na področju otrok in mladostnikov (med 52 in 60 % v različnih letih); okrog tretjine javnih sredstev dobijo tudi v skupinah programov

na področju socialnega vključevanja oz. socialne vključenosti Romov, pri čemer se je ravno v zadnji skupini delež za javne programe v letu 2021 precej zmanjšal (le še manj kot petina). Javni zavodi v ostalih skupinah programov dobijo manj kot 20 % javnih virov, ki so namenjeni posamezni skupini programov. Delež javnih virov po letih, ki jih dobijo javni zavodi, je v vseh skupinah programov dokaj podoben. Izstopa le že omenjena skupina programov na področju socialnega vključevanja oz. socialne vključenosti Romov.

Zasebni zavodi izvajajo socialnovarstvene programe v različnih skupinah programov: programi za preprečevanje nasilja, programi na področju socialne rehabilitacije zasvojenih, programi na področju duševnega zdravja, programi na področju brezdomstva (samo v letu 2017), programi na področju otrok in mladostnikov, programi na področju starejših, programi psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam, drugi programi za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva. Ne izvajajo pa programov na področju invalidov, na področju socialnega vključevanja oz. vključenosti Romov in po letu 2018 tudi ne na področju brezdomstva.

Znotraj vseh izvajalcev programov za posamezno področje dobijo zasebni zavodi različne deleže javnih sredstev. Daleč največ in prevladujoče v skupini programov na področju psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam (med 68 % in 88 %). V ostalih skupinah programov dobijo pod 20 % (malo pod 20 % v skupini programov socialne rehabilitacije zasvojenih in v programih za preprečevanje nasilja). Po letih se delež javnih sredstev za zasebne zavode ne spreminja bistveno. Največji porast je v drugih programih za odpravljanje socialnih stisk (iz okrog 7 % na malo več kot 13 % v letu 2021).

Društva izvajajo socialnovarstvene programe v vseh skupinah programov.

Največji delež javnih sredstev društva dobijo v programih za invalide (večinoma 100 %, razen v letu 2021 okrog 95 %), v drugih programih za odpravljanje socialnih stisk (okrog 90 %, pri čemer se je ta delež na račun zasebnih zavodov v letu 2021 zmanjšal); v programih za starejše (med 85 % do 90 %), s področja duševnega zdravja (okrog 87 %), socialne rehabilitacije zasvojenih (okrog 73 %), socialnega vključevanja Romov (okrog dveh tretjin sredstev, pri čemer so v letu 2021 narasla na skoraj 82 %, na račun manjšega deleža javnih zavodov). V ostalih skupinah programov dobijo manj kot 60 %. Najmanj javnih sredstev dobijo v skupini programov psihosocialne pomoči otrokom, mladostnikom in mladostnicam in njihovim družinam. Po letih ni prihajalo do bistvenih sprememb, razen v že omenjenih skupinah programov.

Posebej smo analizirali tudi verske organizacije, ki javna sredstva dobijo le v skupinah programov s področja preprečevanja nasilja, brezdomcev, otrok in mladostnikov ter drugih programov za odpravljanje socialnih stisk.

Delež javnih sredstev, ki jih dobijo verske organizacije, je v vseh skupinah programov večinoma pod 10 %, še največ (med 12 % in 8 %) v skupini programov za brezdomce.

Dostopnost programov

- a) Pregled pokritosti programov po geografski razporeditvi CSD po skupinah programov po letih 2018-2021

Glede tipov programov lahko v smislu geografske pokritosti kot najmanj pokrite izpostavimo programe na področju nasilja (programe materinskih domov); v sklopu programov socialne

rehabilitacije zasvojenih programe na področju motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe IKT; na področju duševnega zdravja programe zagovorništva; na področju brezdomcev programe deložacij in na področju programov za starejše se po letu 2019 zmanjša pokritost programov za ljudi z demenco in njihove svojce. Geografsko zelo različno so pokriti tudi programi za socialno vključevanje Romov (več jih je na področjih, kjer tradicionalno živijo Romi).

Področja CSD-jev, kjer nekatere skupine programov niso financirane, so predvsem povezana za ruralnimi območji (npr. zasavje, koroška, posavje, pomurje, primorsko-notranjska) ali pa CSD-ji v osrednji Sloveniji (z izjemo Ljubljane, ki ima največjo vsebinsko pokritost programov in najverjetneje pokrije tudi potrebe ljudi, ki sicer živijo na območju ostalih CSD v osrednji Sloveniji). Prav na teh področjih bo potrebno še posebej pazljivo preveriti, ali programov ni zato, ker ni potreb, ali pa zato, ker na ruralnem področju ni ustreznih in dovolj usposobljenih izvajalcev tovrstnih programov.

Kadrovski viri

a) Pregled števila zaposlenih po skupinah programov po letih

Število zaposlenih v analiziranih programih po letih v obdobju od 2017 do 2021 nekoliko niha in se giblje med 1241 (leta 2017) in 1130 (leta 2018). Spremembe iz leta v leto se gibljejo med dobra 2 % do slabih 9 %.

Podobno se giblje tudi obseg zaposlitev v programih. Število zaposlitev, ki jih v tem obdobju v analiziranih programih sofinancira MDDSZ, se giblje med 683 (leta 2018) in 803 (leta 2019). Tako kot pri ostalih prikazanih podatkih verižni indeks iz leta v leto narašča in pada, najbolj znatno pa je bilo povečanje pri zaposlitvah, ki jih financira ministrstvo iz leta 2018 na leto 2019 (za skoraj 17,6 %). Podobno se giblje tudi skupni obseg zaposlitev financiranih s strani MDDSZ, ki v povprečju sofinancira dobrih 63 % oseb (najmanj, 56,2 % leta 2017 in največ, 67,5 % leta 2021) ter 67 % zaposlitev (najmanj, 62,2 % leta 2017 in največ, skoraj 70,8 % leta 2019). Navedeni deleži pa se sicer razlikujejo po programih. Največja povprečna števila oseb (preko 200) imajo programi socialne rehabilitacije zasvojenih ter programi na področju nasilja in duševnega zdravja. V drugi skupini (preko 100 do 200 oseb) se nahajajo programi za invalide, brezdomce ter otroke in mladostnike, kjer se pojavljajo primeri, ko MDDSZ financira manj kot pol oseb (npr. programi za otroke in mladostnike z najnižjim odstotkom financiranja oseb s strani MDDSZ v višini 45 %). Sicer se odstotek financiranja oseb s strani MDDSZ nahaja med že omenjenimi 45 % in 87 % pri programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam. V tretjo skupino pa lahko umestimo najmanjše programe (glede na povprečno število zaposlenih skozi proučevana leta). V njej pa se nahajajo programi s 100 ali manj osebami. To so programi za socialno vključevanje Romov, programi namenjeni odpravljanju socialnih stisk, programi za starejše in programi psihosocialne pomoči otrokom in družinam, ki imajo v povprečju (skozi leta 2017 – 2021) najmanjše število zaposlenih oseb (20,2). Veliko oseb v programih sicer ni zaposlenih za polni delovni čas. Tudi ti deleži se med programi precej razlikujejo - od skoraj 46 % v programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam pa do dobrih 71 % v programih socialne rehabilitacije zasvojenih. Glede odstotka sofinanciranja zaposlitev s strani MDDSZ ugotavljamo, da se ti odstotki po različnih programih v povprečju gibljejo med 48,3 % pri programih za starejše pa vse do skoraj 98 % pri programih psihosocialne pomoči otrokom in družinam. Pri podatkih v slednji kategoriji pa je potrebna

večja previdnost, saj jih imamo za navedene programe zgolj za tri leta (manjkajoči podatki in ukinitve navedene kategorije v poročilih IRSSV v letu 2021).

Skupine programov so sicer tudi različno velike, iz leta v leto pa se, v analiziranem obdobju, programi in njihovo število nekoliko spreminja – tudi do 15 programov razlik v posamezni skupini. Število programov je, tako kot število oseb v njih, največje v skupinah programov na področju socialne rehabilitacije zasvojenih in na področju nasilja. V obdobju od leta 2017 do 2021 je konstantno rast števila oseb v programih prisotna zgolj v programih za socialno vključevanje Romov, kjer je število oseb iz 22 oseb naraslo do leta 2021 na 30 oseb.

- b) Pregled števila zaposlenih po izvajalcih (javni zavodi, zasebni zavodi, društva, verske organizacije) po skupinah programov po letih

Število oseb v programih, ki jih izvajajo različni tipi organizacij (javni zavodi, zasebni zavodi, društva ter verske organizacije), se razlikuje. Daleč največje število (v vseh letih) predstavljajo števila oseb v programih, ki jih izvajajo društva, sledijo pa programi javnih zavodov. Število oseb v socialnovarstvenih programih po tipih organizacij se sicer giblje med 857 (leta 2017 v društvih) in 31 oseb (v programih verskih organizacij leta 2021).

Povprečni odstotki sofinanciranja obsega zaposlitev s strani MDDSZ so se gibali med 62,8 % pri društvih pa do 82,4 % pri zasebnih zavodih. Najmanjši odstotek sofinanciranja (v proučevanem obdobju) so imeli programi društev leta 2017 (skoraj 49 %), najvišjega pa leta 2019 programi zasebnih zavodov (skoraj 87 %). Kot omenjeno torej najvišje odstotke sofinanciranja zaposlitev dosegajo programi zasebnih zavodov, najnižje pa v povprečju društva.

Potrebe po programih

Identificiranje potreb po socialnovarstvenih programih (kje se bodo širile mreže) iz nacionalnega programa socialnega varstva (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030, 2022):

V okviru razvoja storitev na področju socialnega varstva za obdobje 2022-2030 se predvideva, da bodo na nekaterih področjih pomemben akter tudi NVO. Tako jih resolucija omenja na področjih:

- a. storitev za ohranjanje samostojnega, neodvisnega življenja doma in aktivno vključevanje v skupnost (skupnostne oblike storitev, povezano z deinstitutionalizacijo); skupnostne oblike storitev se lahko izvajajo hkrati z namestitvijo do vključno 24 oseb (stanovanjske skupine, bivalne enote, stanovanja s podporo in podobno). V tem okviru gre za storitve za samostojno življenje doma in aktivno vključevanje v skupnost. Izvajajo se kot splošne storitve (spremstvo, tehnična podpora, prevoz in pripomočki za dostop do prostorov in informacij ter za komunikacijo, administrativna podpora itd.) in specifične storitve, ki ljudem zagotavljajo podporo za neodvisno življenje v skupnosti, zaradi katerih lahko osebe izbirajo in odločajo o tem, kje živijo, s kom živijo, kako si bodo organizirale vsakdanje življenje ipd.
- b. izvajanja programov na področju socialnega varstva. Resolucija (ReNPSV 2022-2030) predvideva razvoj socialnovarstvenih programov. NVO se lahko vključujejo v izvajanje naslednjih skupin programov:
  - javni socialnovarstveni programi (strokovno verificirani po postopku, ki ga sprejme Socialna zbornica Slovenije);

- razvojni socialnovarstveni programi (se izvajajo krajše časovno obdobje in še ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev strokovne verifikacij);
- eksperimentalni programi (se lahko izvajajo največ tri leta in z njimi se razvijajo nove metode in oblike ter pristopi za preprečevanje in reševanje stisk posameznih ranljivih skupin);
- dopolnilni socialnovarstveni programi (so programi lokalnega pomena, ki dopolnjujejo mrežo javnih in razvojnih socialnovarstvenih programov, se pa izvajajo po načelih in metodah dela v socialnovarstveni dejavnosti).

Resolucija (ReNPSV 2022-2030) določa naslednje tipe programov:

- programi za zagotavljanje nastanitve uporabnikom, ki potrebujejo nastanitev ter celovito, kontinuirano in intenzivno pomoč (materinski domovi, varne hiše in zatočišča, komune, terapevtske skupnosti, terapevtske skupnosti za uporabnike drog s pridruženimi težavami, stanovanjske skupine (trije tipi), zavetišča in prenočišča (trije tipi), varne hiše za zasvojene ženske, zavetišča za uporabnike drog, bivalne skupnosti za invalide.). Cilj do leta 2030: povečanje števila programov, ki ponujajo nastanitve, za okvirno 25 %, zlasti za naslednje ciljne skupine: brezdomci (predvsem razvoj novih oblik nastanitvenih programov in programov namestitvene podpore), osebe s težavami v duševnem zdravju in uporabniki prepovedanih drog (predvsem programi reintegracije) ter razvijanje drugih nastanitvenih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu (na primer za osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju).
- programi psihosocialne podpore in svetovanja, ki so namenjeni uporabnikom s srednjo intenziteto potreb (dnevni programi, programi psihosocialne podpore, pomoči in zagovorništva, svetovalnice, informacijske pisarne in telefoni (klicni centri) za svetovanje in pomoč v stiski ter programi zmanjševanja škode zaradi drog.). Cilj do leta 2030: povečanje števila programov in razširitev obstoječih programov za okvirno 40 % (kar pomeni okvirno 20 dodatnih programov), zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in razvijanje drugih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu (na primer za osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju).
- programi, ki so namenjeni kakovostnemu in aktivnemu preživljanju (prostega) časa (gre za programe, ki uporabnikom ponujajo aktivnosti za kakovostno in aktivno preživljanje prostega časa oziroma delov dneva). Praviloma so uporabnikom na voljo vsak delovni dan določeno število ur, v spodbudnem in varnem okolju pa imajo uporabniki možnost razvijati svoje talente, ohranjati pridobljena znanja in veščine ter pridobivati nove, širiti socialno mrežo ter se socialno vključevati na različnih področjih. Sem spadajo tudi programi, ki omogočajo bolj neodvisno in samostojno življenje invalidov (na primer inkluzivni šport invalidov). Programi so namenjeni različnim ranljivim skupinam. Cilj do leta 2030: povečanje števila programov za približno 15 % (zlasti za Rome in brezdomce), zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in medresorskega povezovanja ter razvijanje drugih programov v skladu z izkazano potrebo na terenu.
- programi, ki delujejo po načelih samopomoči (klubi in skupine za samopomoč, delavnice, ki naslavlja specifične teme in potrebe uporabnikov ter njihovih svojcev). Cilj do leta 2030: povečanje števila programov za približno 20 % in zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov ter medresorskega povezovanja.
- programi preventive in drugi programi (gre za programe selektivne in indicirane preventive, namenjene rizičnim in ranljivim ciljnim skupinam. Izvajajo se kot program (ki je uporabnikom dostopen vsak dan, ne gre za kampanje ali kratkotrajne projekte) in

nadgrajujejo že obstoječe tipe programov. Predvsem so usmerjeni k ozaveščanju, motiviranju posameznikov in družin ter preprečevanju nastanka različnih socialnih stisk in težav. Cilj do leta 2030: povečanje števila programov za približno 30 % ter zagotovitev enakomerne regijske dostopnosti programov in medresorskega povezovanja.

Poleg programov, ki se bodo izvajali na podlagi razpisov iz nacionalnih sredstev, je načrtovano izvajanje programov iz evropskih sredstev na področju socialnega vključevanja, socialne aktivacije in obravnave romske populacije.

Identificiranje potreb, ki so razvidne iz poročil IRSSV

Iz poročil IRSSV (predvsem iz tistih za leta 2019-2021), v katerih so dodane dodatne rubrike »Komentarji, težave in opozorila izvajalcev«, so razvidne tako potrebe uporabnikov storitev programov, kot tudi programov oz. njihovih izvajalcev. Iz navedenih opazanj izvajalcev glede potreb je zaznati po eni strani potrebo po razširitvah obstoječih programov ter po drugi strani po oblikovanju novih programov, ki bodo ustrezneje odgovarjali na zaznane (nove) potrebe. Opažajo, da je tudi COVID-19 in epidemiološki ukrepi (v povezavi z njim) razkril pomanjkljivosti v sistemu nujenja storitev na področju socialnega varstva ter povzročil dodatne (nove) stiske, za katere še ni ustreznih odgovorov v obliki programov. V nadaljevanju podrobneje predstavljamo ugotovitve glede navedenih potreb izvajalcev programov.

Znotraj kadrovskih potreb izvajalci socialnovarstvenih programov po eni strani poročajo tako o preobremenjenosti, izgorevanju in fluktuaciji zaposlenih izvajalcev (pa tudi prostovoljcev) kot tudi o izzivih pridobivanja ustreznih kadrov ter izzivih njihovega dodatnega usposabljanja. Nekateri poročajo o naraščajočih potrebah po kadru s še bolj raznolikim znanjem (dodatnih profilih strokovnjakov).

V okviru finančnih potreb nekateri izvajalci socialnovarstvenih programov poročajo o premajhnem obsegu financiranja iz javnih sredstev (ki ostaja na določeni ravni, medtem ko se stroški izvedbe višajo), nestabilnosti le-tega ter neurejenosti ustreznega financiranja s strani občin. Poleg večje količine sredstev za plače pogrešajo tudi financiranje nekaterih drugih postavk – npr. nakup IKT opreme, za investicijska vzdrževanja, za dodatna izobraževanja ipd.

Glede prostorskih potreb se zdi, da so med izvajalci na različnih področjih razlike. Za polovico področij iz poročil IRSSV ni razbrati potreb vezanih na prostore, medtem ko druga polovica izvajalcev socialnovarstvenih programov (predvsem na področjih nasilja, socialne rehabilitacije zasvojenih in duševnega zdravja) izpostavlja tako potrebe po več, večjih in ustrežnejših prostorih kot tudi izzive s pridobivanjem ter vzdrževanjem (in obnovo) le-teh.

Izvajalci socialnovarstvenih programov so navajali tudi precej potreb povezanih z administracijo. Poročajo, da jim administracija in birokracija vzameta veliko časa in energije, v nekaterih stvareh (evidencah, vprašalnikih) ne vidijo smisla in menijo, da sistem spremljanja in evalvacije njihovega dela ne kaže realnih in uporabnih rezultatov. Najbolj kritični so do sistema v programih socialne rehabilitacije zasvojenih, duševnega zdravja, v programih za otroke in mladostnike ter v programih za starejše. Predlagajo tudi nekatere prilagoditve sistema spremljanja in evalviranja delovanja programov ter kadrovske okrepitve za tovrstno delo.

Med potrebami, ki smo jih uvrstili v kategorijo drugo, prevladujejo opažanja po potrebnih sistemskih spremembah. Nekateri poročajo o potrebnih spremembah normativov (pogosto tudi

iz naslova potreb po individualnem delu zaradi vse kompleksnejših izzivov uporabnikov), precej pa jih opaža tudi, da je COVID-19 razkril pomanjkljivosti sistema (neobstoje potrebnih programov) ter poglobil stiske in povečal potrebe uporabnikov. Nekateri programi poročajo, da so v času nedelovanja institucij (na področju šolstva, zdravstva, socialnega varstva ipd.) za uporabnike izvajali njihove storitve in (nekateri) opozarjajo na tudi siceršnje prelaganje odgovornosti s strani institucij na programe in potrebe po tesnejšem in bolj konstruktivnem sodelovanju.

4 Analiza podatkov kvalitativne raziskave

4.1 Metodologija

Izvedli smo kvalitativno raziskavo po metodi fokusnih skupin (Klemenčič in Hlebec, 2007) za identifikacijo potreb po javnih storitvah v skupnosti po 12 statističnih regijah. Tako smo zbrali primarne podatke na neslučajnostnem namenskem vzorcu najbolj tipičnih predstavnikov različnih deležnikov na področju storitev v skupnosti glede na statistične regije (Neuman, 2011). V posamezne fokusne skupine smo vključili različne deležnike, kot so: zadolženi za družbene dejavnosti na občinah, NVO, centre za socialno delo, regijske razvojne agencije, regionalna stičišča NVO, na način, da so po posameznih regijah zastopane tako male kot velike občine, mestne, primestne in podeželske občine. Fokusne skupine smo izvedli z vnaprej pripravljenimi vodili za pogovor (Priloga 1), ki so zajemala vsebine, kot so obstoječi načini izvajanja javnih storitev, zadovoljene in nezadovoljene potrebe po javnih storitvah v skupnosti, potrebe in potencial nevladnega sektorja ter prihodnji razvoj storitev v skupnosti. Podatke smo analizirali z uporabo kvalitativne analize na podlagi deduktivnega in induktivnega kodiranja (Neuman, 2011). Fokusne skupine so bile izvedene preko spleta, na platformi zoom, pri analizi pa smo uporabili specializirano programsko opremo za kvalitativno analizo MAXQDA. Izvedba in analiza fokusnih skupin je potekala od januarja 2023 do septembra 2023.

Izvedba fokusnih skupin

V skladu z zastavljenimi cilji raziskave smo med 17. in 31. januarjem 2023 izvedli 14 fokusnih skupin (v največjih dveh statističnih regijah po dve) preko aplikacije Zoom. V posamezno fokusno skupino smo povabili 11 udeležencev glede na naslednjo zastopanost:

- 3-4 predstavnike občine (vodje družbenih dejavnosti; vključili smo urbane in ruralne občine; kjer je sedež upravne enote (UE), smo načrtovali 4 predstavnike, sicer 3),
- 1 predstavnik regijskega stičišča NVO (RS),
- 1 predstavnik regionalne razvojne agencije (RRA),
- 1 predstavnik regijskega centra za socialno delo (CSD),
- 4-5 predstavnikov NVO (na različnih področjih kot so socialno varstvo, mladi, kultura, okolje, šport – pazili smo tudi na različnost pravnih oblik).

Iz seznama ustreznih organizacij je vodja projekta v sodelovanju z regijskimi stičišči NVO in Centrom za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) izbrala ustrezno število predstavnikov organizacij za sodelovanje v fokusni skupini. Izbranim predstavnikom smo izvajalci poslali vabilo in vodilo z vprašanji za fokusno skupino (Priloga 1) in vse ostale potrebne informacije preko e-pošte ter jih prosili za potrditev udeležbe do določenega termina.

Ker v nobeni od načrtovanih fokusnih skupin do roka za prijavo sodelujočih nismo imeli zadostnega (oz. vsaj minimalnega – 8) števila sodelujočih, smo poskušali stopiti v stik s potencialnimi sogovorniki tako z večkratnimi opomniki preko e-pošte kot tudi s klicanjem po telefonu. Pri tem smo za NVO, v kolikor ni bilo odziva ali pa so sodelovanje v fokusni skupini odklonili, regijska stičišča NVO zaprosili za dodaten seznam NVO, ki smo jih nato povabil k sodelovanju. V splošnem je bil najslabši odziv s strani predstavnikov občin in RRA.

Z večkratnimi opomniki in klicanjem po telefonu ter dodatnimi NVO smo izvedli vse ukrepe, da zagotovimo udeležbo, kot smo jo predvideli z idealno zasnovo fokusne skupine, na

(ne)udeležbo pa izven teh okvirjev nismo mogli vplivati. Pri tem je potrebno poudariti, da so fokusne skupine potekale v obdobju po lokalnih volitvah. Tako je v nekaterih občinah potekala menjava kadrov, nadalje pa je izvedba fokusnih skupin sovpadla s sprejemanjem občinskega proračuna in reševanja problematike podražitve vrtcev, kar je vplivalo na neudeležbo in naknadno odpoved udeležbe s strani predstavnikov občin. Udeležba po posameznih fokusnih skupinah je prikazana v Preglednici 4.1.

Preglednica 4.1: Prikaz števila sodelujočih v fokusnih skupinah po regijah

Zaporedna številka FS	Regija	Število udeležencev
1	Osrednjeslovenska 1	14
2	Osrednjeslovenska 2	10
3	Podravska 1	5
4	Podravska 2	9
5	Zasavska	7
6	Gorenjska	7
7	Koroška	8
8	Pomurska	5
9	Savinjska	8
10	Posavska	8
11	Goriška	10
12	Jugovzhodna	10
13	Primorsko-notranjska	3
14	Obalni-kraška	7
Skupaj sodelujočih v FS		111

Ker so bili v fokusnih skupinah iz različnih regij prisotni predstavniki organizacij neenakomerno zastopani (npr. v nekaterih regijah več predstavnikov občin, v drugih več iz NVO), rezultati med regijami niso neposredno primerljivi.

Izvedba fokusnih skupin je potekala brez posebnosti. Pogovori med udeleženci so potekali umirjeno in sproščeno. V pogovor so se večinoma vključevali s pozivi moderatorja fokusne skupine. Moderatorji smo pogovore vodili v skladu z vodili, ki so v Prilogi 1. Fokusne skupine, ki smo jih (preko aplikacije Zoom) tudi posneli, so trajale od ene do malo več kot dve uri. Na podlagi posnetkov so bili v februarju 2023 pripravljene prepisi, ki so bili uvoženi v aplikacijo MAXQDA 2022, Analytics Pro.

Analiza podatkov fokusnih skupin

Podatke smo analizirali z uporabo kvalitativne analize na podlagi deduktivnega in induktivnega kodiranja (Neuman, 2011). Sodelujoči v projektu (in posamezni fokusni skupini) smo, na podlagi vnaprej pripravljene kodirne sheme (ki smo jo predhodno preizkusili in dodelali), v marcu in aprilu 2023 izvedli kodiranje transkriptov v MAXQDA programu. Pred kodiranjem smo imeli dve srečanja, na katerih smo z natančnimi navodili (določitev enote kodiranja, to je izjava udeležencev; načina kodiranja in sicer kodiranje daljših odsekov izjav, ki nam omogočajo sklepati o pomenu povedanega; podrobnejše opredelitve in dodatnih pojasnil h

kodam iz kodirne sheme, ipd.) poskušali zagotoviti, da je bilo kodiranje čim bolj usklajeno. Nato smo izvedli poskusno kodiranje dveh fokusnih skupin in nato na skupnem sestanku dopolnili kodirno shemo.

Uporabili smo naslednje metode in funkcionalnosti programa MAXQDA:

1. Kategorizacija besedila v tematske kode

Cilj prve faze analize je bil opredelitev kod glede na raziskovalna vprašanja in vnaprej določeno kategorizacijo. Pojem kategorije v kvalitativnem raziskovanju razumemo kot skupino pojmov, tem, konceptov, idej, stališč ipd., ki jih na podlagi podobnosti ali drugih vnaprej določenih kriterijev, umestimo v določeno kategorijo. To nam omogoča razumevanje in poenostavitev ter zmanjšanje kompleksnosti napisanega z uvidom v naše raziskovalne cilje in uvrstitvijo določenih delov besedila v določeno kodo. Proces kodiranja torej omogoča analizo, poimenovanje, kategoriziranje, teoretično razporeditev in strukturiranje besedila. Zato je bil v najprej potreben vnos besedila v program za kvalitativno analizo podatkov MAXQDA, branje zapisov fokusnih skupin upoštevajoč teoretsko predznanje in naša raziskovalna vprašanja ter opredelitev ključnih raziskovalnih konceptov. Na podlagi tega je sledilo oblikovanje kratkih navodil, ki so opisala in opredelila kategorije oz. kode, na podlagi katerih, je tisti, ki je besedilo kodiral, razvrščal dele besedila v izbrane kode oz. kategorizacijo.

2. Splošna zastopanost različnih kod v celotnem korpusu besedila (uporabljene sta bili funkcionalnosti programa MAXQDA »*Crosstabs for Focus Groups*« in »*Code Matrix Browser*«)

Ta metoda nam ponuja osnovni pregled pomembnosti tem, o katerih so govorili udeleženci fokusnih skupin. Tu smo določali kode glede na številčnost pojavljanja kod v celotnem besedilu, glede na delež, ki ga to število zasede v celotnem korpusu besedila, regiji oz. posamezni fokusni skupini.

3. Prekrivanje kod (uporabljene sta bili funkcionalnosti programa MAXQDA »*Code Relations Browser*« in »*Code Map*«)

Ta metoda je omogočila, da smo podrobneje ugotovili, katere teme so v fokusnih skupinah povezane z drugimi temami (kodami). V procesu kodiranja je lahko določen del besedila namreč kodiran z več različnimi kodami, zato ta metoda omogoča, da ugotovimo, katere kode se najpogosteje pojavljajo skupaj (na splošno v celotnem korpusu besedila, v posameznih regijah oz. fokusnih skupinah). Prekrivanje kod smo prikazovali v tabelah, dodatno smo ga analizirali kot omrežje.

4. Vsebinska analiza kodiranega besedila (uporabljena je bila funkcionalnost programa MAXQDA »*Retrieved Segments*«)

Najpomembnejša uporabljena metoda je vsebinska analiza besedila. Predstavlja sintezo vseh zgornjih metod. Pri tej metodi s pomočjo zgoraj opisane kategorizacije vsebinsko analiziramo besedilo – s pomočjo programa MAXQDA pridobimo vse dele besedila, ki je kodirano s kodo (ali z določeno kombinacijo kod), ki jo želimo analizirati, in ga vsebinsko analiziramo.

V mesecu maju 2023 smo izvedli analizo podatkov, v mesecu juniju in juliju pa smo podatke glede na posamezne vsebinske sklope podrobneje interpretirali in izpostavili ključne ugotovitve

glede na posamezne vsebinske sklope ter v kolikor so nam podatki to omogočali izpostavili tudi poudarke glede na posamezne regije.

Poudariti je potrebno, da fokusne skupine kot metoda ne omogočajo reprezentativnosti podatkov in zato rezultatov ne moremo posplošiti na populacijo. Glede na manjšo udeležbo na nekaterih fokusnih skupinah, podatkov ne moremo posploševati na regije, saj je na rezultate vplivala struktura fokusnih skupin predvsem glede na razlike v zastopanosti posameznih deležnikov (prisotnost CSD, predstavnikov občin ter predvsem NVO iz različnih področij), kar je lahko pomembno vplivalo na poudarke v razpravah.

Zaradi navedenih omejitev rezultatov analize fokusnih skupin ne moremo posploševati na regije, niti ne moremo posploševati o morebitnih podobnostih in razlikah med regijami. Ugotovimo lahko le, kaj se je zdelo pomembno udeležencem iz posameznih regij.

4.2 Pokritost z javnimi storitvi v skupnosti

V okviru tega sklopa poskušamo odgovoriti na vprašanja, kako dobro so po mnenju udeležencev fokusnih skupin pokrite javne storitve in področja delovanja NVO. Pokažemo, koga so udeleženci fokusnih skupin omenjali kot pretežne izvajalce javnih storitev in izpostavimo izražene potrebe na področju javnih storitev in na področjih delovanja NVO.

Večinoma so rezultati prikazani za celo Slovenijo, le tam, kjer so izjave udeležencev iz kakšne regije bile bolj pogoste ali so izstopale, pa dodajamo tudi morebitne razlike v mnenjih udeležencev fokusnih skupin iz različnih regij.

4.2.1 Pokritost javnih storitev in področij delovanja NVO

Pokritost javnih storitev v skupnosti smo iz podatkov, pridobljenih v fokusnih skupinah, ugotavljali s primerjavo sopojavljanja kod o **pokritosti javnih storitev** v skupnosti s področjem javnih storitev v skupnosti.

Preglednica 4.2: Sopojavljanje kod regije in pokritosti javnih storitev v skupnosti

	Pokritost z javnimi storitvi v skupnosti > Dobra	Pokritost z javnimi storitvi v skupnosti > Zadovoljiva	Pokritost z javnimi storitvi v skupnosti > Slaba	Pokritost z javnimi storitvi v skupnosti > Storitve ne obstajajo
Podravska regija II	0	0	3	0
Podravska regija I	1	1	8	0
Savinjska regija	6	0	4	3
Obalno-kraška regija	4	2	5	2
Goriška regija	6	3	5	6
Jugovzhodna Slovenija	1	1	14	3
Zasavska regija	16	3	10	3
Primorsko-notranjska regija	6	5	2	1
Gorenjska regija	5	2	5	1
Osrednjeslovenska regija I	7	3	20	1
Osrednjeslovenska regija II	9	0	0	0
Posavska regija	4	0	0	0
Pomurska regija	4	1	0	0
Koroška regija	8	4	6	4

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so poročali o različni pokritosti z javnimi storitvami. V splošnem pokritost kot dobro ocenjujejo udeleženci iz pomurske in posavske regije (ki so poročali zgolj o dobri oziroma zadovoljivi pokritosti), kot slabo pa udeleženci iz gorenjske in podravske regije ter jugovzhodne Slovenije. Udeleženci iz ostalih regij splošno pokritost ocenjujejo deljeno, tako kot dobro, zadovoljivo in slabo, odvisno od področja javne storitve. Goriška in savinjska regija ter jugovzhodna Slovenija izstopata tudi z večjim deležem mnenja udeležencev o tem, da storitve ne obstajajo.

Preglednica 4.3: Sopotjavljanje kod področij javnih storitev v skupnosti s kodo pokritost z javnimi storitvami (dobra, zadovoljiva, slaba, storitev ne obstaja)

Code System	Dobra	Zadovoljiva	Slaba	Storitve ne obstajajo
Področje javnih storitev v skupnost	3			
Varstvo/skrb za otroke	11	3	10	2
Skrb za starejše	13	10	25	1
Področje mladine	9		12	2
Kultura/umetnost	7		4	
Šport/rekreacija	8		4	
Socialno varstvo	17	6	24	5
Zaposlovanje ranljivih skupin	1			
Humanitarna pomoč	10	1	4	2
Varstvo okolja	3	2	8	2
Požarna varnost	5		1	
Zdravstvo/zdravje	2	3	2	1
Duševno zdravje	3	3	14	3
Izobraževanje in raziskovanje	4	1	1	
Neformalno izobraževanje	2		2	
Razvoj lokalnih skupnosti	1		1	
Stanovanjsko področje		1	12	1
Javni prevoz	2	3	1	

Poročanje o različni pokritosti z javnimi storitvami je povezano tudi s tem, iz katere organizacije so udeleženci prihajali in na katerem področju delujejo (oni in njihova organizacija). Glede na število povezanih kod med področji in pokritostjo lahko področja, ki so jih označili kot tista, kjer je pokritost slaba, razdelimo v naslednje tri skupine:

- skrb za starejše, socialno varstvo (več kot 20 povezanih navedb pri vsakem področju),
- varstvo/skrb za otroke, področje mladine, duševno zdravje, stanovanjsko področje (10 ali več povezanih navedb pri vsakem področju) ter
- drugo (kultura/umetnost, šport/rekreacija, zaposlovanje ranljivih skupin, humanitarna pomoč, varstvo okolja, požarna varnost, zdravstvo/zdravje, izobraževanje in raziskovanje, neformalno izobraževanje, razvoj lokalnih skupnosti, javni prevoz – z manj kot 10 povezanimi navedbami).

Kot dobro pokrita javna storitev se glede na izjave nakazuje požarna varnost.

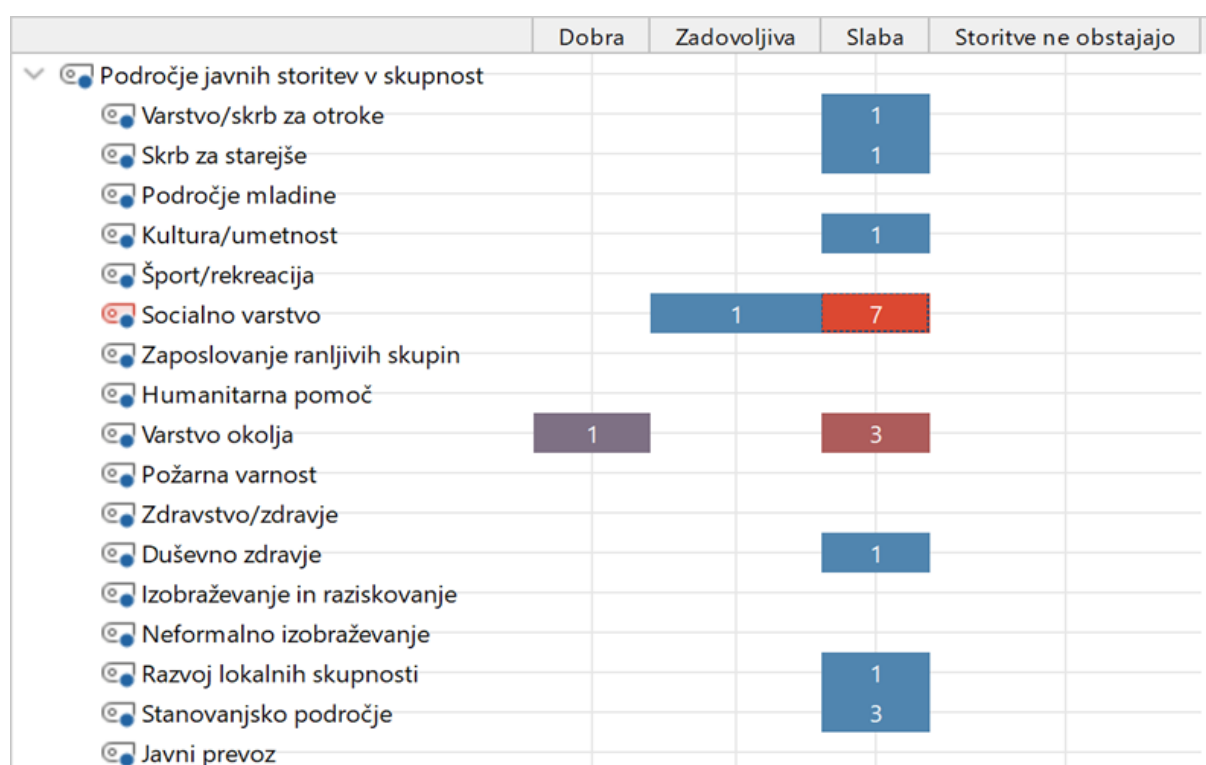
V splošnem udeleženci fokusnih skupin v posamičnih izjavah omenjajo, da storitve ne obstajajo za sledeče javne storitve: varstvo/skrb za otroke, skrb za starejše, področje mladine, socialno

varstvo, humanitarna pomoč, varstvo okolja, zdravje/zdravstvo, duševno zdravje in stanovanjsko področje.

Izstopa podravska regija, kjer udeleženci v večji meri ocenjujejo pokritost socialnega varstva kot slabo.

»Nekaj manjkov zagotovo je še v našem okolju, predvsem kot je že rekla V., v nekaterih momentih bi lahko rekli delo s povzročitelji kaznivih dejanj se mi zdi, da je tu veliki primanjkljaj v našem okolju, potem tudi kar se tiče brezdomstva vidimo, da mogoče bi potrebovali kaki antideložacijski program, kjer bi se z ljudmi, ki se potem znajdejo že na robu tega, da bodo zgubili bivališče, stalni naslov in vse to kar temu prtiče.« (U1 podravska regija II)

Preglednica 4.4: Sopojavljanje kod javne storitve v skupnosti in ocena pokritosti v podravski regiji

Izstopa tudi goriška regija, kjer udeleženci fokusne skupine pokritost socialnega varstva ocenjujejo kot dobro.

»Izpostavila bi področje oblik pomoči našim občanom, ki se znajdejo v finančni ali materialni stiski. Tukaj zelo dobro sodelujemo, lahko rečem, da kar dnevno. Iščemo sistemske rešitve ali pa se znamo zmeniti za kakšno konkretno pomoč posameznikom.« (U8 goriška regija)

Dobra pokritost skrbi za starejše se kaže še posebej v fokusni skupini v koroški regiji. Hkrati pa se v koroški regiji kaže slaba pokritost ter »storitve ne obstajajo« glede področja mladine.

Analizirali smo tudi, kako so se sopojavljale izjave, povezane s **področji delovanja NVO in oceno pokritosti**.

Preglednica 4.5: Sopojavljanje kod področja delovanja NVO in pokritosti področij

Code System	Dobra	Zadovoljiva	Slaba	Storitve ne obstajajo
Področje delovanja NVO				
Področje kulture/umetnosti	5		4	
Področje rekreacije/športa	3		3	
Področje izobraževanja in raziskovanja	3		2	
Področje zdravstva	2	1	3	
Področje socialnega varstva	14	2	24	5
Področje zaščite okolja/varstva živali	4	1	7	2
Področje razvoja lokalnih skupnosti	1		1	
Področje prava, zagovorništva in politike				2
Področje nabiranja sredstev/financiranja				
Področje mednarodnega sodelovanja				
Področje religij				
Področje poslovnega in poklicnega združevanja				
Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij	4	1	2	

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so poročali o različni pokritosti področij delovanja NVO. To je povezano tudi s tem, iz katere organizacije so prihajali ter na katerem področju delujejo. Glede na število povezanih kod med področji in pokritostjo lahko področja NVO, ki so jih označili kot tista, kjer je pokritost slaba, razdelimo v naslednje tri skupine:

- področje socialnega varstva (več kot 20 povezanih navedb),
- področje zaščite okolja/varstva živali (več kot 5 povezanih navedb) ter
- drugo (področje kulture/umetnosti, področje rekreacije/športa, področje izobraževanja in raziskovanja, področje zdravstva, področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij – z manj kot 5 povezanimi navedbami).

V splošnem udeleženci fokusnih skupin (s precej manjšim številom izjav) omenjajo, da storitve ne obstajajo za sledeče javne storitve: socialno varstvo, področje zaščite okolja/varstva živali ter področje prava, zagovorništva in politike.

Udeleženci fokusnih skupin ne omenjajo področij nabiranja sredstev/financiranja NVO/prostovoljstva, področja mednarodnega sodelovanja, področja religij ter področja poslovnega in poklicnega združevanja. To je seveda v veliki meri povezano tudi z udeležbo organizacij v fokusnih skupinah (s teh področij jih je bilo zelo malo).

Glede pokritosti področij delovanja NVO po regijah je analiza sopojavljanja kod pokazala naslednje:

V podravski regiji udeleženci kot slabo pokrito ocenjujejo področje socialnega varstva, zaščite okolja/varstva živali ter področje kulture.

»Jaz bi eno drugo stvar izpostavil, ker na področju okolja imamo vedno več težav pa če so to posledice podnebne krize, ali pa invazivke ali pa kar koli drugega. Sploh v manjših občinah se pozna ta potreba, da mogoče tudi v občinski upravi ni dovolj enih kompetenc ali sploh delovne sile, ker je mogoče tam zaposlenih 5 ljudi, in oseba, ki ima čez še varstvo okolja, ima čez še cel

šport. Nimajo oni pogoje, da bi izvajali ukrepe, ki so potrebni. Mogoče za šport lažje, ker je stvar postavitve igrišča ali urejanja neke infrastrukture, in je to predvsem taki inženirski proces reševanja težav. Na okolju je pa infrastruktura omejenega pomena in je vedno večja potreba po delovanju skupnosti v smislu ozaveščanja, krepitve kapacitet, sodelovanja, spodbujanja, nekega dolgoročnega spreminjanja vrednot. To je delovno intenzivno in tudi zahteva določene profile. Tu je velik potencial za nevladne organizacije, da tu pomagajo. Po drugi strani je pa res en velik manko, ker vsi razmišljajo, kaj bi še betonirali in neki zgradili pa bo rešeno, pač pišemo elaborat, in kdo bo pač to izvedel pika, a ne. Za te kontinuirane procese, ki jih je treba ponavljat, biti v stiku z ljudmi, niti ni toliko posluha po eni strani, po drugi pa res nimajo kapacitet.» (U3 podravska regija)

V osrednjeslovenski regiji udeleženci kot dobro pokrito izpostavljajo področje športa in kulture, kot slabo pokrito pa področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje.

»Enako gre tudi za osebe, hm kako naj rečem, mlajši še neupokojeni ali pa ravno upokojeni, samski ljudje, ki nimajo službe, so brezposelni in tako naprej. Problem je s stanovanjem, problem je vodenje in te zadeve. Mi smo recimo začeli z enim projektom "Most" kjer smo pač naredili ene take stanovanjske skupnosti za ljudi, ki so se zdravili na področju odvisnosti, da bi skupaj zaživel in nekak zmogli drug drugega podpirati. Neki v tem smislu. Al pa tko, minimalne socialne servise za manjša opravila, kjer bi potem ti ljudje dobil nekak možnost, da se vključujejo nazaj v trg dela. Oni ne zmorejo recimo, pač ti dolgotrajno brezposelni, ne zmorejo pač vključitve na trg dela v takem obsegu kot se pričakuje. Ampak te manjše skupine, kjer bi jih potem lahko nazaj v socialno vključevanje vključili. To so ene taka tri večja področja, ki jih pač vidim jaz.» (U6 Osrednjeslovenska regija)

Kot posebnost goriške regije zaznavamo to, da so udeleženci omenjali, da storitve ne obstajajo na področju prava, zagovorništva in politike ter na področju socialnega varstva. Kot slabo pokrito ocenjujejo področje zaščite okolja/varstva živali.

»Med storitvami pa primanjkuje področje okolja. Na Goriškem se ne moremo pohvaliti, da imamo najboljše okolje, vemo, kaj se je dogajalo v Posočju, skratka posebej v kanalski občini, ni pa to edina stvar, tudi druga območja so degradirana zaradi industrijskih dejavnosti. Tukaj moram reči, da med nevladnimi organizacijami nimamo propulzivne, je pa eno društvo, ki je omejeno zaradi težav, ki se tam pojavljajo na področju občine Kanal, ampak se seveda bori s programi, z zaposlitvijo, opravljajo jih prostovoljsko z reakcijami na tiste težave, ki se pojavljajo v okolju na področju zdravja ljudi.» (U3 goriška regija)

Preglednica 4.6: Sopojavljanje kod področja delovanja NVO in pokritosti področij v goriški regiji

Code System	Dobra	Zadovoljiva	Slaba	Storitve ne obstajajo
Področje delovanja NVO				
Področje kulture/umetnosti				
Področje rekreacije/športa				
Področje izobraževanja in raziskovar				
Področje zdravstva				
Področje socialnega varstva	1	1		2
Področje zaščite okolja/varstva žival			1	
Področje razvoja lokalnih skupnosti				
Področje prava, zagovorništva in po				2
Področje nabiranja sredstev/financii				
Področje mednarodnega sodelovan				
Področje religij				
Področje poslovnega in poklicnega				
Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na				

Udeleženci fokusne skupine jugovzhodne Slovenije kot slabo pokrito omenjajo področje športa in kulture ter področje drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij.

»Kar se pa tiče drugih področij, okolje pa bo kolegica bolj vedela, mladina, kultura bo kolega, kar se kulture tiče samo po naših informacijah – javne storitve na področju kulture so pač v občinah, ki so malo večje in obstajajo neki javni zavodi, ki razvijajo področja kulture, so tudi producenti itd., v manjših občinah pa imajo recimo kulturne domove, ampak nimajo upravitelja na enak način, torej neka javna služba, ki bi delala produkcijo, razvijala programe, ampak pač to odpade na kulturna društva, ki se vrstijo v istih prostorih in izvajajo razne prireditve. Tudi na področju kulture, govorim za manjše občine, je pokritost z javnimi storitvami dokaj skromna. Na druga področja, tukaj omenjena pa ne bi šla, pod duševno zdravje – je tukaj še - spada pod socialno varstvo in storitve. Tukaj pa so sploh na ravni cele Slovenije zelo veliki primanjkljaji v javnih storitvah. Torej potrebe ljudi, sploh po Covidu in po vseh teh krizah daleč presegajo kapacitete, ki jih javne službe zmorejo.« (U2 jugovzhodna Slovenija)

V zasavski regiji udeleženci večino področij opisujejo kot dobro pokrito, s poudarkom na kulturi. Slabo pokritost zaznavajo na področju zaščite okolja/varstva živali.

»Potem na področju kulture mam spet javne zavode na področju kulture. Mam pa veliko število NVO, ki se s tem področjem ukvarjajo, dejansko opravljajo neke javne storitve, ni pa financirana na tak ustrezen način, pa kolegica je že prej omenila iz Kulturnega društva Svoboda, se mi zdi, da tudi ta potreba pač, ko imajo nevladne organizacije neke objekte večje, ki jih morajo vzdrževati, pa ni enga pač takšnega systemskega financiranja, a ne. Pa zagotavljanja kot nek kulturni center oziroma kulturni dom, ma to zagotovljeno s strani občine in pač tle ni dileme, a ne.« (U1 zasavska regija)

Udeleženci primorsko-notranjske fokusne skupine omenjajo edino področje zaščite okolja/varstva živali, ki ga ocenjujejo kot dobro pokritega.

»Najboljše pa so pokrite požarna varnost, zaščita in reševanje recimo. To je pa res po vseh občinah po celi regiji zelo dobro pokrito. Ja zavodi največ izvajajo tisto k čemer so občine

zavezane, poleg tega pa je še velik kulture tudi zraven. V naši regiji podjetja največ komunalne storitve, odpadki, vodna oskrba. Poleg drugih so pa velikokrat NVO tiste, ki ali izvajajo ali dodajo kakšno vsebino.» (U1 primorsko-notranjska regija)

V gorenjski regiji udeleženci skoraj vsa omenjena področja ocenjujejo kot slabo pokrita (področje kulture, izobraževanja in raziskovanja, zdravstva ter socialnega varstva).

»In sicer smo se usmerili v neko dejavnost, ki smo jo prepoznali, da je v Škofji Loki ni, in sicer to neko področje literature, pripovedovanja, literarnega ustvarjanja.» (U5 gorenjska regija)

Udeleženci posavske regije vsa omenjena področja delovanja NVO (področje kulture, izobraževanja in raziskovanja, socialnega varstva ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij) opisujejo kot dobro pokrita.

»Ja, zdaj pri nas so recimo kulturne stvari, pa izobraževanja pa takšne stvari so dobro pokrite. V glavnem pokrivajo te stvari društva in v veliki meri se prostovoljno, prostovoljci pokrivajo. Mi smo tudi edino društvo v Bistrici, ki se prijavlja na razpise, ki zagotavljajo tudi zaposlitve.» (U5 posavska regija)

Tudi v pomurski regiji udeleženci omenjajo zgolj dobro pokrita področja delovanja NVO. Naštevajo dobro pokrito področje izobraževanja in raziskovanja, področje zdravstva, področje socialnega varstva, področje zaščite okolja/varstva živali ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij.

»Zdaj, jaz tako podrobno ne poznam kot gospa S. vseh teh storitev, sploh teh, k jih izvajajo javni zavodi. Zelo vesela bom, če bomo mogoče tudi z vaše strani dobili mogoče kakšno analizo, če boste naredili pregled po regijah, bi bilo super, da bi vsi vedeli, kaj obstaja. Jaz sem si zapisala par stvari, ampak ne tako podrobno kot je že gospa S. predstavila, ampak res, to je zdaj moje mnenje, ker pač nimamo nekih podatkov na podlagi katerih bi se lahko pogovarjali. Jaz mislim, da je v največji meri pokrito področje zdravstva in izobraževanja v naši regiji. Mislim, da vsi otroki ali pa mladostniki imajo ta dostop do teh storitev. Upam, da tudi vsi starejši. Kar se tiče zdravstva vemo, kako pereča je zdaj ta problematika z dostopom do zdravnika. Mislim, da je relativno dobro pokrito področje sociale. Tudi zdaj smo slišali vse te programe. Mislim, da tudi nevladne organizacije veliko napora na teh področjih, kar veliko storitev in programov izvajajo, bodisi na področju podpore in pomoči invalidov, potem žrtvam nasilja, skrb za starejše mislim, da je tukaj kar se tiče NVO zelo pomembna. Da se ne bom ponavljala, tudi smo že govorili o prostoru za brezdomce.» (U3 pomurska regija)

Udeleženci fokusne skupine savinjske in obalno-kraške regije pokritosti področij delovanja NVO niso omenjali.

4.2.2 Izvajalci javnih storitev

Eno od vprašanj, ki smo si ga zastavili, je povezano s tem, na katerih področjih javnih storitev se pojavljajo kot izvajalci tudi (ali predvsem) NVO (poleg javnih zavodov in morebiti podjetij/profitnih organizacij). Zaradi metodoloških omejitev izvedbe fokusnih skupin natančnega odgovora o tem, na katerih področjih NVO prevladujejo, sicer ne moremo dati. Je pa iz Preglednice 4.7 razvidno, da so udeleženci fokusnih skupin vlogo NVO kot izvajalcev najpogosteje izpostavljali na področju socialnega varstva, kulture in umetnosti, duševnega zdravja in varstva okolja, nekoliko manj pa še na področjih mladine in skrbi za starejše. Na

vseh teh področjih so se v izjavah kot izvajalci pojavljali še javni zavodi (približno enako pogosto kot NVO), razen v skupini skrbi za starejše, kjer so v povezavi z izvajalci več govorili o javnih zavodih. Podjetja oziroma profitne organizacije kot izvajalci javnih storitev se v izjavah pojavljajo redkeje, še največ na področju skrbi za starejše (kot koncesionarji) in socialnega varstva.

Ko smo pogledali, kako so o izvajalcih poročali iz različnih regij, smo ugotovili, da udeleženci fokusnih skupin iz gorenjske, goriške, obalno-kraške, pomurske, posavske in savinjske regije o izvajalcih skoraj da niso govorili.

Nekaj več izjav udeležencev fokusnih skupin glede izvajalcev javnih storitev je bilo v osrednjeslovenski in podravske regiji (ki sta imeli obe več udeležencev), v jugovzhodni Sloveniji, v koroški, primorsko-notranjski in zasavski regiji.

Ena od udeleženk fokusne skupine iz podravske regije glede področja *socialnega varstva* navaja, da je pomen NVO kot izvajalcev javnih storitev v tem, da jih ljudje vidijo bolj v podporni vlogi in v odsotnosti nadzorstvene vloge, kot jo imajo sicer izvajalci v javnem sektorju:

»Sicer kar se pa tiče naše vloge, kot se pravi NVO v področju sociale,...(je)... predvsem prednost to, da je dostop lažji, ker mi recimo nismo tisti, ki bi nekaj javnih pooblastil imeli, ki bi lahko bili kaznovalni do teh ljudi, ki se na nas obračajo, kar je na primer center v nekem slabšem položaju. Kar se sociale tiče smo definitivno nevladne organizacije.. imamo neke prednosti in je verjetno zato na področju sociale toliko tega, da v veliki meri nevladniki pokrivajo področje, torej so izvajalci programov. Tako, da to mogoče.« (U 9 podravska regija II)

Področje *duševnega zdravja* so nekateri udeleženci fokusnih skupin umeščali kar na področje socialnega varstva, a tudi tu vidijo veliko vlogo izvajalcev storitev iz nevladnega sektorja, ki že zdaj pokrivajo veliko potreb:

»Ampak če vseeno še na socialnovarstvene vemo to, da tako rekoč celotno ali bolj ali manj večji del področja duševnega zdravja pokrivajo nevladne organizacije z izjemno dobro usposobljenimi ljudmi in prepričan sem, tudi pravzaprav poznam organizacije, ki delajo na drugih področjih socialnega varstva, da so strokovnjaki, da so to usposobljeni strokovnjaki. Pač vemo, da javni sektor ne bi zmožel bremena potreb v okolju brez nevladnega sektorja. To je neizpodbitno dejstvo, o tem govorijo in dokazujejo številke. Tako da tukaj moramo bolj kot razmišljati in se pogovarjati o tem, kdo je bolj strokoven in kdo več dela v praksi, se moramo pogovarjati o tem, kako iskat sodelovanje, da zadostimo vse potrebe v okolju. Te potrebe pa posegajo v potencialne tako javnega kot zasebnega sektorja.« (U1 podravska regija I)

Tudi področje *kulture in umetnosti* po mnenju enega od udeležencev ne more biti ustrezno pokrito brez izvajalcev, kot so NVO:

»Če gledam jaz iz vidika regije in občin, sploh v manjših občinah se mi zdi, da se skoraj nič ne zgodi brez nevladnih. Če samo pogledam naše občine, če ne bi bilo turističnih in kulturnih društev, še ene proslave na občini ne znajo narediti. Kjer koli, kar koli počnejo, smo mi vključeni, mi organiziramo. Saj občina sama itak nič ne organizira takega, tako da..... Konec koncev prevzemajo ogromno, ogromen delež javnih storitev in uslug v celi regiji. Se mogoče župani tudi ne zavedajo, da če bi zdaj hipotetično gledano ugasnili nevladne organizacije se skoraj da ustavi življenje v občinah.« (U4 podravska regija I)

Podobno je s področjem *skrbi za starejše*. Čeprav glede na izjave udeležencev fokusnih skupin to področje pokrivajo pretežno javni zavodi (za razliko od ostalih področij, kjer je bilo število

izjav glede izvajalcev iz javnega sektorja in NVO približno uravnoteženo), ravno tako prepoznajo pomen NVO kot izvajalcev storitev:

»Kar se tiče izvajalcev na našem področju večinoma so to javni zavodi, kar pa opažamo, kar se tiče glede nevladnih organizacij, je pokritost z možnostmi odvisna predvsem od občine. Tako da v nekaterih občinah, kjer je posluh mogoče večji za starejše imamo več izbire, več podpore, kjer pa je, bom rekla, manj je pa mogoče manj. Na splošno pa pogrešamo mogoče specifične pomoči res za te družine s številnimi izzivi, ki imajo kompleksne težave.« (U4 osrednjeslovenska regija I)

Je bilo pa nekoliko več izjav o izvajalcih NVO na področju socialnega varstva in varstva okolja:

»Ja, mi mam vključene kar velike organizacije v ta program. Tudi Zavod Samostojen si je v tem programu že kar nekaj časa. Zdej imamo v tem obdobju nekaj organizacij, ki se zelo aktivno ukvarjajo z varstvom okolja. Nekatero prav specifično z varstvom okolja, nekatere s to ponovno uporabo, oziroma zero waste konceptom. Kar se tiče sociale seveda so nevladne organizacije, socialno humanitarne zelo dobro razvite. Na programu za otroke ...« (U1 primorsko-notranjska regija)

Preglednica 4.7: Sopojavljanje kod področja javnih storitev in izvajalci storitev v skupnosti

Code System	Izvajalci storitev v skupnosti	NVO	Javni zavodi	Podjetja/profitne organizacije
Področje javnih storitev v skupnost	0	0	1	0
Področje javnih storitev v skupnost > Varstvo/skrb za otroke	0	6	8	0
Področje javnih storitev v skupnost > Skrb za starejše	0	9	15	2
Področje javnih storitev v skupnost > Področje mladine	1	9	9	1
Področje javnih storitev v skupnost > Kultura/umetnost	0	13	14	1
Področje javnih storitev v skupnost > Šport/rekreacija	0	5	7	1
Področje javnih storitev v skupnost > Socialno varstvo	3	24	26	2
Področje javnih storitev v skupnost > Zaposlovanje ranljivih skupin	0	0	2	0
Področje javnih storitev v skupnost > Humanitarna pomoč	1	4	2	0
Področje javnih storitev v skupnost > Varstvo okolja	0	11	8	0
Področje javnih storitev v skupnost > Požarna varnost	1	4	2	0
Področje javnih storitev v skupnost > Zdravstvo/zdravje	0	5	8	0
Področje javnih storitev v skupnost > Duševno zdravje	0	11	10	0

4.3 Potrebe po javnih storitvah v skupnosti

Ustrezno naslovljenost **potreb glede javnih storitev** v lokalnih skupnostih smo iz podatkov, pridobljenih v fokusnih skupinah, ugotavljali s primerjavo sopojavljanja kod o velikosti zaznanih potreb v skupnosti s področjem javnih storitev v skupnosti ter s pregledom pojavljanja ocen o velikosti potreb po regijah.

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so poročali o različnih področjih, povezano tudi s tem, iz katere organizacije so prihajali ter na katerem področju delujejo (oni in njihova organizacija). Glede na število povezanih kod med področji in velikostjo zaznanih potreb

(prikazano v Preglednici 4.8) lahko področja, ki so jih označili kot tista, kjer so potrebe velike (zelo velike in velike) razdelimo v naslednje tri skupine:

- socialno varstvo, starejši in duševno zdravje (več kot 15 povezanih navedb pri vsakem področju)
- stanovanjsko področje in mladina (več kot 10 povezanih navedb pri vsakem področju) ter
- drugo (varstvo/skrb za otroke, kultura/umetnost, šport/rekreacija, zaposlovanje ranljivih skupin, humanitarna pomoč, varstvo okolja, požarna varnost, zdravstvo/zdravje, izobraževanje in raziskovanje, neformalno izobraževanje, razvoj lokalnih skupnosti, javni prevoz – z manj kot 10 povezanimi navedbami).

Preglednica 4.8: Sopojavljanje kod javnih storitev ter ocene potreb po njih

Code System	Potrebe po storitvah v skupnosti	Majhne potrebe in ni potrebe	Zelo velike in velike potrebe	Zelo velike	Velike	Majhne	Ni potrebe po tovrstnih storitvah	SUM
Področje javnih storitev v skupnost > Varstvo/skrb za otroke	1	0	9	1	8	0	0	19
Področje javnih storitev v skupnost > Skrb za starejše	1	0	32	11	21	0	0	65
Področje javnih storitev v skupnost > Področje mladine	0	0	14	3	12	0	0	29
Področje javnih storitev v skupnost > Kultura/umetnost	0	0	4	0	4	0	0	8
Področje javnih storitev v skupnost > Šport/rekreacija	0	0	2	1	1	0	0	4
Področje javnih storitev v skupnost > Socialno varstvo	2	0	35	15	20	0	0	72
Področje javnih storitev v skupnost > Zaposlovanje ranljivih skupin	0	0	1	0	1	0	0	2
Področje javnih storitev v skupnost > Humanitarna pomoč	0	0	4	1	3	0	0	8
Področje javnih storitev v skupnost > Varstvo okolja	0	0	5	4	1	0	0	10

Code System	Potrebe po storitvah v skupnosti	Majhne potrebe in ni potrebe	Zelo velike in velike potrebe	Zelo velike	Velike	Majhne	Ni potrebe po tovrstnih storitvah	SUM
Področje javnih storitev v skupnost > Požarna varnost	0	0	1	1	0	0	0	2
Področje javnih storitev v skupnost > Zdravstvo/zdravje	1	0	5	1	4	0	0	11
Področje javnih storitev v skupnost > Duševno zdravje	0	0	19	5	14	0	0	38
Področje javnih storitev v skupnost > Izobraževanje in raziskovanje	0	0	1	0	1	0	0	2
Področje javnih storitev v skupnost > Neformalno izobraževanje	0	0	2	1	2	0	0	5
Področje javnih storitev v skupnost > Razvoj lokalnih skupnosti	0	0	1	0	1	0	0	2
Področje javnih storitev v skupnost > Stanovanjsko področje	1	0	13	8	6	0	0	28
Področje javnih storitev v skupnost > Javni prevoz	1	0	2	1	1	0	0	5
SUM	7	0	150	53	100	0	0	310

Pregled velikosti potreb po izvedenih fokusnih skupinah po posameznih regijah (prikazano v Preglednici 4.9) pokaže, da se v skladu s pričakovanji (ker sta bili v največjih regijah izvedeni po dve fokusni skupini) omembe (različnih velikosti potreb) največkrat pojavljajo v osrednjeslovenski in podravski regiji, nekoliko pa izstopa relativno visoko pojavljanje zelo velikih in velikih potreb v jugovzhodni Sloveniji.

»Da bom hitreje šla naprej – zaznavamo predvsem 3 težave pri oskrbi brezdomcev, če rečemo tako. Pustimo zdaj, ali je mraz ali je zima, menimo, da je človeka vredno življenje, če ima možnost kje, tiste osnovne stvari opraviti, ki jih pač mora – to je osebna higiena, možnost za prespati. Še vedno na belokranjskem področju nimamo nobene te ponudbe oziroma možnosti kamorkoli vključevati, je pa seveda veliko pritiskov lokalnega prebivalstva, ko vidijo in pomagajo. Tudi nevladne organizacije ne morejo tukaj narediti vse, saj se trudijo in povabijo, ampak ta oseba se še vedno v nevladni organizaciji recimo na našem področju, ne more urediti

osebne higijene ali karkoli drugega. Tako, da brezdomci so pri nas problem in pa predvsem mladostniki. « (U7 jugovzhodna Slovenija)

»To bi izpostavila – tudi Rome, mi imamo 800 Romov v občini Črnomelj. Z njimi tudi nevladniki nimamo nekih velikih izkušenj [...]. Z njimi bi bilo potrebno multidisciplinarno več institucij delati. To je področje, ki je vsak dan bolj zaskrbljujoče, ne gre nič na boljše, gre samo na slabše.» (U3 jugovzhodna Slovenija.)

Kot je razvidno tudi iz izpisa v Preglednici 4.9, se je koda »ni potrebe po tovrstnih storitvah« pojavila zgolj v dveh izvedenih fokusnih skupinah in sicer v koroški regiji (povezano s področjem kulture, ob opisu: *»Kultura živi seveda zelo dobro. Mestna občina Slovenj Gradec je tradicionalno kulturna občina, itd.»* (U3 koroška regija) ter v obalno-kraški regiji, na področju aktivnosti za stare ljudi, kot navaja sogovornica:

»Mi na vsakem sestanku pač povemo, da če bi si želeli kakšno aktivnost, naj pač povejo, da bomo probali poiskati prostovoljca, vendar to delamo v Bertokih, Marezigah, Pobegih, Čezarjih, Bradah in dokler je bila, dokler je bilo, dokler se je dalo v šoli na Škofijah pa upamo, da bomo to lahko delali, na Škofijah. Drugje nekega velikega interesa za kakšne aktivnosti, ki so brezplačne, zanimivo, ne, niti ni.» (U6 obalno-kraška regija).

To, da se kodiranje t. i. dobre pokritosti redko pojavlja v podatkih, gre najbrž pripisati tudi smernicam za izvajanje fokusnih skupin, ki so sogovornike in sogovornice (poleg opisa zaznanega stanja) usmerjale predvsem v raziskovanje in izpostavljanje (še nezadovoljenih) potreb. V skoraj polovici (n=5) regij (pomurska, primorsko-notranjska, obalno-kraška, goriška in savinska) raziskovalci (na podlagi povedanega v fokusnih skupini) nismo kodirali delov besedil s kodo *»zelo velike potrebe«*.

Preglednica 4.9: Pojavljanje ocen velikosti potreb v posameznih regijah

	Potrebe po storitvah v skupnosti > Majhne potrebe in ni potrebe	Potrebe po storitvah v skupnosti > Zelo velike in velike potrebe	Potrebe po storitvah v skupnosti > Zelo velike	Potrebe po storitvah v skupnosti > Velike	Potrebe po storitvah v skupnosti > Majhne	Potrebe po storitvah v skupnosti > Ni potrebe po tovrstnih storitvah
Koroška regija	1	9	2	7	0	1
Pomurska regija	0	0	0	0	0	0
Posavska regija	0	1	1	0	0	0
Gorenjska regija	0	8	2	7	0	0
Primorsko-notranjska regija	0	0	0	0	0	0
Zasavska regija	0	10	3	8	0	0
Jugovzhodna Slovenija	0	23	14	9	0	0
Goriška regija	0	1	0	1	0	0
Obalno-kraška regija	1	5	0	5	0	1
Savinjska regija	0	3	0	3	0	0
Osrednjeslovenska regija	0	20	6	14	0	0
Podravska regija	0	19	7	12	0	0

Ustrezno naslovljenost **potreb po storitvah glede na področja delovanja NVO** smo iz podatkov, pridobljenih v fokusnih skupinah, ugotavljali s primerjavo sopojavljanja kod glede velikosti zaznanih potreb v skupnosti in področji delovanja NVO ter s področji delovanja NVO po regijah.

Kot je razvidno iz Preglednice 4.10, izstopa po oceni zelo velikih potreb področje socialnega varstva (kot je opisano v spodnjem citatu tudi v povezavi z drugimi področji), o čemer so udeleženci (najbrž tudi zaradi sestave fokusnih skupin) veliko govorili.

»Glejte, glede na to, da smo starajoča družba, sam menim, da v prihodnje bomo mogli oziroma bo, se bojo, te, bom rekel, je pričakovan razvoj NVO, predvsem v socialni in zdravstvu. In pa seveda tistemu, kar smo že prej rekli integraciji, integraciji priseljencev in pa v našem primeru Krškem, tudi integraciji Romov. Žal tudi kar vidimo trenutno, se pravi, kar se dogaja v zdravstvu, bo pač potrebno nekako pomagati tudi s pomočjo NVO. Tudi na humanitarnem področju bo treba po mojem kaj storiti, tudi recimo paliativna oskrba trenutno sloni predvsem na nevladnih organizacijah. Tako da s tega vidika, se pravi, starajoče družbe mislim, da bo bistveno kaj več narediti na zdravstvu in socialni.« (U3 posavska regija.)

Preglednica 4.10: Sopojavljanje kod glede velikosti potreb in področij delovanja NVO

Code System	Potrebe po storitvah v skupnosti	Majhne potrebe in ni potrebe	Zelo velike in velike potrebe	Zelo velike	Velike	Majhne	Ni potrebe po tovrstnih storitvah	SUM
Področje delovanja NVO > Področje kulture/umetnosti	0	1	1	0	1	0	1	4
Področje delovanja NVO > Področje rekreacije/športa	0	0	1	1	0	0	0	2
Področje delovanja NVO > Področje izobraževanja in raziskovanja	0	0	1	1	1	0	0	3
Področje delovanja NVO > Področje zdravstva	1	0	7	5	3	0	0	16
Področje delovanja NVO > Področje socialnega varstva	7	0	41	18	23	0	0	89
Področje delovanja NVO > Področje zaščite okolja/varstva živali	0	0	4	3	1	0	0	8
Področje delovanja NVO > Področje razvoja lokalnih skupnosti in	0	0	1	0	1	0	0	2

Code System	Potrebe po storitvah v skupnosti	Majhne potrebe in ni potrebe	Zelo velike in velike potrebe	Zelo velike	Velike	Majhne	Ni potrebe po tovrstnih storitvah	SUM
stanovanjsko področje								
Področje delovanja NVO > Področje prava, zagovorništva in politike	0	0	0	0	0	0	0	0
Področje delovanja NVO > Področje nabiranja sredstev/financiranja NPO/prostovoljstvo	0	0	0	0	0	0	0	0
Področje delovanja NVO > Področje mednarodnega sodelovanja	0	0	0	0	0	0	0	0
Področje delovanja NVO > Področje religij	0	0	0	0	0	0	0	0
Področje delovanja NVO > Področje poslovnega in poklicnega združevanja	0	0	0	0	0	0	0	0
Področje delovanja NVO > Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij	0	0	2	1	1	0	0	4
SUM	8	1	58	29	31	0	1	128

V Preglednici 4.11 prikazujemo še rezultate kodiranja glede področij delovanja NVO po regijah. Tudi iz tega prikaza lahko razberemo, da je bilo področje socialnega varstva močno zastopano v izvedenih fokusnih skupinah, najmanj pa je omenjeno v obalno-kraški in savinjski regiji. Lahko opazimo, da zgolj v dveh fokusnih skupinah – izvedenih na področju Zasavja (kjer med področji NVO prevladuje šport) ter na področju koroške (kjer med področji NVO prevladuje kultura) – področje socialnega varstva nima dominantne vloge v izvedeni fokusni skupini. Po drugi strani pa nekateri sogovorniki opozarjajo na to, da imajo na področju socialnega varstva NVO pretežno dopolnilno vlogo oz. javne storitve nudijo javni zavodi.

»Jaz mislim, da je še vedno v pretežnem delu javne storitve prevzemajo javni zavodi. To pač, da je kombinacija, seveda. Sodelovanja obstajajo in imamo številne primere dobrih praks, kljub temu pa še vedno v zelo majhni meri mislim, da nevladne organizacije prevzemajo javne storitve. V mislih imam seveda plačano delo oziroma plačane storitve s strani države. To, da se sodeluje na projektu je nekaj drugega. Vsaj po mojem mnenju, no. Bi pa rekla ja, da je področje

sociale pa je gotovo tukaj primer dobre prakse in sem prepričana, da je na tem področju največ sodelovanja z nevladnim sektorjem, na drugih področjih pa je tega manj, vsaj takšno je pač moj vidik, moj pogled. Kar se tiče gospodarskega sektorja pa mogoče je prisotno to predvsem to mogoče podpora invalidom, mogoče kakšno osebno asistenco, da tukaj je mogoče več tega sodelovanja ali pač te storitve prevzemajo nevladne organizacije in pa podjetja.» (U3 pomurska regija).

Preglednica 4.11: Sopotavljanje kod področij delovanja NVO in regij

	Področje delovanja NVO	Področje kulture/ umetnosti	Področje rekreacije/ športa	Področje izobraževanja in raziskovanja	Področje zdravstva	Področje socialnega varstva	Področje zaščite okolja/ varstva živali	Področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje	Področje prava, zagovorništva in politike	Področje nabiranja sredstev/ Financiranja NPO/ prostovoljstvo	Področje mednarodnega sodelovanja	Področje religij	Področje poslovnega in poklicnega združevanja	Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij
Koroška regija	0	6	3	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	5
Pomurska regija	0	1	0	1	3	12	1	0	0	0	0	1	0	3
Posavska regija	0	1	0	3	3	12	3	0	0	0	0	0	0	1
Gorenjska regija	0	2	0	2	1	5	2	2	1	0	0	0	0	0
Primorsko-notranjska regija	0	1	0	0	0	0	4	0	1	0	0	0	0	2
Zasavska regija	0	7	14	0	1	3	2	1	0	0	0	0	0	2
Jugovzhodna Slovenija	0	5	4	0	6	17	4	0	0	0	0	0	0	4
Goriška regija	0	2	0	2	2	6	1	0	3	0	0	0	0	0

Obalno- kraška regija	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Savinjska regija	0	0	1	0	0	2	3	1	1	0	0	0	0	0
Osrednje- slovenska regija	2	3	5	2	7	29	8	1	8	0	1	0	0	2
Podravska regija	0	10	1	0	1	31	10	5	0	0	0	0	0	0

4.4 Potencial, zmožnosti in potrebe NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti

V raziskavi smo v okviru drugega vsebinskega sklopa kvalitativne analize fokusnih skupin proučili potencial, zmožnosti in potrebe NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti. Zanimalo nas je, kakšne so zmožnosti NVO za zagotavljanje storitev v skupnosti, v čem so njihove prednosti in katere so njihove pomanjkljivosti. Pri tem nas je zanimalo, na katerih področjih je največji potencial za razvoj NVO. Analizirali smo, s kakšnimi problemi se v največji meri soočajo NVO in kakšne so njihove potrebe, da bi lahko bolj kakovostno in v večji meri zagotavljajo javne storitve v skupnosti, tako na področjih, kjer so njihove aktivnosti že dobro razvite kot na tistih področjih, kjer storitev v lokalnih skupnostih najbolj primanjkuje. Zaradi omejitve raziskovalnega pristopa in manjšega števila kod, analiza po regijah ni bila izvedljiva, zato so podatki analizirani za celotno Slovenijo, v kolikor pa so se v okviru analize pokazala izstopanja po regijah, smo dodali tudi poudarke v posameznih regijah.

4.4.1 Potencial NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti

Za analizo potenciala NVO za zagotavljanje javnih storitev s skupnosti smo najprej analizirali, na katerih področjih javnih storitev in posebej še na katerih področjih delovanja NVO so udeleženci fokusnih skupin največkrat omenjali potencial NVO, kar je prikazano v spodnjih preglednicah, ki prikazujeta prekrivanja kode potencial NVO s posameznimi področji javnih storitev v skupnosti in področji delovanja NVO.

Preglednica 4.12: Potencial NVO in področja javnih storitev v skupnosti

Code System	Potencial NVO
Področje javnih storitev v skupnost	1
Varstvo/skrb za otroke	3
Skrb za otroke s posebnimi potrebami	
Skrb za starejše	5
Področje mladine	7
Kultura/umetnost	
Šport/rekreacija	2
Socialno varstvo	9
Zaposlovanje ranljivih skupin	
Humanitarna pomoč	1
Varstvo okolja	8
Požarna varnost	
Zdravstvo/zdravje	2
Duševno zdravje	3
Izobraževanje in raziskovanje	
Neformalno izobraževanje	
Razvoj lokalnih skupnosti	3
Stanovanjsko področje	3
Javni prevoz	
Σ SUM	47

Preglednica 4.13: Potencial NVO in področja delovanja NVO

Code System	Potencial NVO
Področje delovanja NVO	
Področje kulture/umetnosti	
Področje rekreacije/športa	1
Področje izobraževanja in raziskovanja	
Področje zdravstva	1
Področje socialnega varstva	13
Področje zaščite okolja/varstva živali	9
Področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje	1
Področje prava, zagovorništva in politike	1
Področje nabiranja sredstev/financiranja NPO/prostovoljstvo	
Področje mednarodnega sodelovanja	
Področje religij	
Področje poslovnega in poklicnega združevanja	
Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij	2
SUM	28

Iz podatkov je razvidno, da so udeleženci največkrat omenjali potencial NVO na področju socialnega varstva. Izpostavili so, da imajo NVO poleg zagotavljanja socialnovarstvenih storitev pomembno vlogo tudi na področju preventive, zato potencial razvoja NVO vidijo tudi v izvajanja preventivnega dela na širokem področju. Udeleženci menijo, da je potencial NVO tudi v tem, da te lahko dosežejo skupine ljudi, ki jih CSD-ji ne morejo, saj NVO uporabniki bolj zaupajo kot pa javnim institucijam. »Sicer kar se pa tiče naše vloge, kot se pravi NVO v področju sociale, predvsem prednost to, da je dostop lažji, ker mi recimo nismo tisti, ki bi nekaj javnih pooblastil imeli, ki bi lahko bili kaznovalni do teh ljudi, ki se na nas obračajo, kar je na primer center v nekem slabšem položaju« (U9 podravska regija II).

Udeleženci poudarijo, da NVO pogosto zadovoljujejo potrebe na področju javnih storitev v skupnosti, ki jih vladne institucije ne prepoznajo. Lahko izobražujejo javnost in ozaveščajo o teh potrebah ter pomagajo občinam, če nimajo dovolj sredstev za hitre rešitve. Potencial NVO je tudi v tem, da delujejo z velikim številom prostovoljcev, kar ohranja nizke stroške ter omogoča prilagodljivost in hitre odzive. NVO lahko služijo tudi kot učna baza za prostovoljce in omogočajo neformalno ozaveščanje o družbenih vprašanjih.

Nadalje so na področju socialnega varstva udeleženci omenjali pomemben potencial NVO v okviru antideložacijskih centrov in programov za povzročitelje nasilja, s katerimi so in bi lahko bili še bolj v pomoč tudi CSD-jem. Velik potencial NVO vidijo tudi na področju preventive in izvajanju delavnic po šolah ter v delu z družinami, tudi v okviru šole za starše.

Drugo največkrat omenjeno področje v povezavi s potencialom NVO je področje varstva okolja. Tu udeleženci posebej omenijo potencial NVO v trajnostnih praksah, a pri tem zaznavajo veliko vrzel pri iniciativah: »Velika vrzel je pri organizacijah oziroma pri iniciativah, kakorkoli, glede področja varstva okolja in nekih trajnostnih praks pri nas. So vzniknile nekatere, vendar je tu potencial ogromen« (U4 podravska regija II).

Pri tem omenjajo potencial NVO v ozaveščanju skupnosti o okoljskih problemih in posledično varstvu okolja. Izpostavijo potencial NVO v kontekstu medsebojnega sodelovanja, spreminjanja vrednot v družbi ter pri pripravi poročil in analiz na področju okolja ter sodelovanju NVO pri pripravi strategij in politik: »In nevladne organizacije pač tudi tukaj ne igrajo neke pomembne vloge na lokalni ravni, oziroma bomo potem o potencialih govorili, so potenciali precej večji. Zdej mogoče bi samo povedala, katere pa so tiste javne naloge, ki pa

jih nevladne organizacije že delamo in upravljamo na tem področju. Se pravi ozaveščanje in informiranje javnosti o okoljskih nalogah. To je ena. To mogoče vsi najbolj prepoznavamo tud. Potem je priprava strokovnih osnov, poročil in analiz. To je sicer običajno na pobudo nevladne organizacije same, a ne. Skratka ne gre toliko za prenos javne storitve, pa bi lahko bilo. Monitoring stanja okolja, na primer, če se kje poslabša se vzpostavijo kakšne lokalne iniciative. To velja tudi za osrednjeslovensko regijo, recimo zdej okrog sežigalnice in podobno. Potem sodelovanje pri pripravi strategij in pa politik, zakonov in predpisov in pa za konec še upravljanje zaščitenih območji ali pa varovanih območji, mogoče bolje rečeno. Tukaj delno nevladne organizacije opravljajo določene vloge, je pa to v bistvu javna storitev, ki bi jo lahko v večji meri predali» (U2 osrednjeslovenska regija I).

Pogosto so razpravljali tudi o potencialu NVO za sodelovanje pri oblikovanju in upravljanju varovanih območij, vzpostavitvi in vodenju registra okoljskih NVO, zagotavljanju informacij iz specifičnih okoljskih področij ter možnosti, da lokalne NVO postanejo informacijska točka.

Nadalje so udeleženci pri potencialu NVO pogosto omenjali še področje mladine in sicer pri opozarjanju na prekarno delo mladih, težavah v duševnem zdravju mladih, digitalni zasvojenosti in spolnem zdravju, poudarili pa so potencial NVO tudi na področju vzgoje za demokracijo. Pri tem so opozorili, da se tovrstni potenciali ne morejo v polnosti izkoristiti zaradi pomankanja prostovoljcev. Potencial NVO udeleženci vidijo tudi v samem sodelovanju z mladimi pri soustvarjanju projektov in pri vključevanju mladih kot aktivnih državljanov v razvoj lokalnih skupnosti: *»Zato, ker šola, čeprav se tretira kot vzgojno-izobraževalna institucija, se mi zdi, da preveč sledi tem nekim standardom, znanjem, premalo.. v pedagogiki govorimo o tretjem prostoru, se tega poslužuje, ko pa se začne na tej ravni odvijati, tudi v smislu zavedanja učitelja, se pa tudi na lokalni skupnosti lahko nekaj dobrega naredi in se tudi mlade vključi kot neke aktivne državljanke v razvijanju te lokalne skupnosti. Tu rabijo neko pomoč nekoga od zunaj. Sama do sebe se zadeva ne bo zgodila« (U8 koroška regija).*

Potencial NVO je tudi v upravljanju skupnih prostorov, pri tem lahko z sodelovanjem z drugimi organizacijami in vlado prispevajo k izboljšanju nerazvitega stanovanjskega sektorja.

Zanimivo je, da so udeleženci manj pogosto omenjali potencial NVO na področju varstva starejših, vidijo pa ga na področju deinstitucionalizacije, ter v izboljšanju položaja starejših ljudi z večanjem povezovanja NVO z lokalno skupnostjo.

Na področju varstva/skrbi za otroke v povezavi s področjem duševnega zdravja so udeleženci omenili potencial NVO v preventivi, t. j. z opremljanjem ljudi z znanjem o duševnih boleznih in odvisnosti: *»Ja šola za starše v bistvu. Ta vidik, vzgojni moment, ne samo tisto tehnično, kar se tiče previjanja pa to rokovanja z dojenčkom, tudi na drugem, na neki drugi nivo. Tako, da to smo z letošnjim letom začeli izvajati, ker je ravno preventiva ključ do tega, da v bistvu zmanjšamo tako duševne motnje in duševne bolezni, razne odvisnosti. V bistvu gre zato, da nekako ljudi opremimo, da bodo zelo uspešni v svojem življenju naprej« (U1 podravska regija II).*

Zanimivo je, da so udeleženci redkeje omenili potencial NVO na področju kulture in športa, saj imajo še posebej pri slednjem NVO ključno vlogo pri zagotavljanju storitev v skupnosti, pri tem velja omeniti, da je razlog lahko tudi v tem, da so bile v nekaterih fokusnih skupinah NVO s področja kulture in športa zastopane v manjši meri.

4.4.2 Zmožnosti in potrebe NVO za izvajanje javnih storitev v skupnosti

Zmožnosti in potrebe NVO za izvajanje javnih storitev v skupnostih smo ugotavljali s pomočjo analize kode zmožnosti NVO ter drugih relevantnih kod, kot so prednosti in pomanjkljivosti NVO, problemi NVO ter potrebe NVO, pri čemer smo ugotavljali sopojavljanje vseh kod s področji javnih storitev v skupnosti in področji delovanja NVO, ter različnimi vidiki njihovega upravljanja, kapacitet in značilnosti.

Preglednica 4.14: Zmožnosti in potrebe NVO glede na področja javnih storitev v skupnosti

Code System	Potencial NVO	Zmožnosti NVO	Prednosti NVO	Pomanjkljivosti NVO	Problemi NVO	Potrebe NVO
Področje javnih storitev	1	1	0	0	0	0
Varstvo/skrb za otroke	3	2	0	3	0	1
Skrb za starejše	5	6	4	7	7	8
Področje mladine	7	2	2	5	9	4
Kultura/umetnost	0	4	0	6	8	6
Šport/rekreacija	2	1	1	1	2	2
Socialno varstvo	9	8	6	2	5	7
Zaposlovanje ranljivih skupin	0	0	0	0	0	1
Humanitarna pomoč	1	0	1	2	1	0
Varstvo okolja	8	2	2	2	3	1
Požarna varnost	0	1	0	0	0	0
Zdravstvo/zdravje	2	1	1	1	4	2
Duševno zdravje	3	1	3	3	4	4
Izobraževanje in raziskovanje	0	0	0	0	0	0
Neformalno izobraževanje	0	0	1	0	2	2
Razvoj lokalnih skupnosti	3	1	1	0	1	0
Stanovanjsko področje	3	0	1	0	2	0
Javni prevoz	0	1	0	0	0	0

Preglednica 4.15: Zmožnosti in potrebe NVO glede na področja delovanja NVO

Code System	Potencial NVO	Zmožnosti NVO	Prednosti NVO	Pomanjkljivosti NVO	Problemi NVO	Potrebe NVO
Področje kulture/ umetnosti	0	4	0	4	5	2
Področje rekreacije/ športa	1	1	0	2	3	1
Področje izobraževanja in raziskovanja	0	1	0	0	1	1
Področje zdravstva	1	1	2	1	5	3
Področje socialnega varstva	13	10	12	7	14	16
Področje zaščite okolja/varstva živali	9	4	3	2	6	3
Področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje	1	0	1	0	1	0
Področje prava, zagovorništva in politike	1	0	1	0	3	3
Področje nabiranja sredstev/ financiranja NPO /prostovoljstva	0	0	0	0	0	0
Področje mednarodnega sodelovanja	0	0	0	0	0	0
Področje religij	0	0	0	0	0	0
Področje poslovnega in poklicnega združevanja	0	0	0	0	0	0
Drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij	2	2	2	0	1	1

Udeleženci so v diskusiji o zmožnostih in prednostih NVO, prav tako kot pri potencialu NVO, najpogosteje govorili o področju socialnega varstva.

4.4.2.1 Zmožnosti NVO

Najpogosteje so udeleženci razpravljali o zmožnostih NVO na področju socialnega varstva. Poudarijo, da imajo NVO na tem področju široko mrežo prostovoljcev, ki s svojim znanjem in izkušnjami lahko pomembno prispevajo k pomoči v skupnosti. Pri tem izpostavijo, da se zaradi omejenih finančnih in kadrovskih zmožnosti NVO ne morejo v zadostnem obsegu odzvati na potrebe v skupnosti: *»Kje še vidim njihove prednosti, na primer, vidim to kot je rekla kolegica, seveda vem, ker nekatere tudi poznam, vem, strokovnjaki so za posebej nevladne organizacije, imajo številne izkušnje, dobre prakse, to je neizpodbitno, ampak imate vsi tudi oziroma vsaj večina vas zelo veliko mrežo prostovoljcev. To vpliva, kolegica je prej govorila o tem, duševno zdravje, spet vpliva na to. Mogoče so nekateri brezposelni ali pa imajo še čas ali pa že upokojeni, se vključujejo kot prostovoljci s številnimi življenjskimi izkušnjami, torej so ljudje iz prakse, eksperti z življenjskimi izkušnjami in vnašajo vse to, in vpliva vse to, verjetno, na duševno zdravje tistih, ki delajo in je spet v skupnosti ljudi, ki rabijo pomoč. Tako, da jaz jih tu vidim zelo ključne, pa tudi to, da se vse te nevladne organizacije in društva vidim, da se razvijate, to pomeni ni samo, da so potrebe, tudi vaši odzivi temu, koliko pač zmorete v okviru finančnih in drugih kadrovskih zmožnostih. Se razvijajo in imajo široko mrežo spleteno, to socialno mrežo in strokovno mrežo itd. Tako, da jaz tu vidim zelo veliko plusov«* (U5 podravska regija II).

Udeleženci so poudarili zmožnosti NVO, da postanejo profesionalizirani ponudniki storitev, vendar pa potrebujejo več podpore vlade in lokalnih skupnosti, da bi lahko izkoristile svoj potencial. Menijo, da bi NVO morale služiti predvsem kot podporni sistem za vladne institucije, ne pa biti izključno odgovorne za reševanje družbenih problemov.

Udeleženci so v diskusiji poudarili, da aktivnosti NVO omejuje tudi odsotnost jasno definiranih predpisov za vzpostavitev strokovnosti, da lahko NVO in tudi prostovoljci ustrezno ravnajo: *»Lahko kar nadaljujem če želite v tej smeri. Torej zagotovo nekaj, kar bi bilo potrebno urediti so seveda neki normativi, neki okviri, in neka pravila. Torej jaz zelo malo NVO na nek način poznam, ki bi ob reciva pravnem okvirju, ki na nek način je grobo definiran, zraven njega obstajala neka strokovna podlaga in pravila. Danes se lahko vsak ukvarja z vsem, kar je seveda napačno. Moje grobo prepričanje je, le čevlje sodi naj Kopitar. Torej tudi nevladne organizacije bi morale imeti na nek način neke robne pogoje, ki so z nekimi predpisi definirane, kar se tiče strokovnosti, v kolikor se želite z nekim področjem ukvarjati. Prej smo slišali neke primere kolegic, tudi če se spustimo na socialno področje, ali je res možno, da je na nasilje v domu pijanega očeta mogoče reševati z nekom, ki ima široko srce, pa vidi nesrečo pa želi pomagati, ob tem pa nima nekega...«* (U8 podravska regija II).

NVO udeleženci zaznavajo kot tiste, ki imajo zmožnost zagotavljati skrb na več področjih, kot so skrb za starejše, invalide in druge prikrajšane skupine. Udeleženci povedo, da so njihove zmožnosti izvajanja socialnovarstvenih storitev omejene tudi s prostorskimi kapacitetami. Potencial za večje zmožnosti udeleženci vidijo v vzpostavitvi mreže NVO za celovito obravnavo uporabnikov in za kreacijo skupnega akcijskega načrta na tem področju.

Nadalje so udeleženci razpravljali o zmožnostih NVO pri skrbi za starejše. Poudarijo, da lahko NVO ponudijo veliko prostovoljcev, potrebovali pa bi več profesionalcev, za vodenje in mentorstvo prostovoljcem: *»Jaz bi samo to odgovorila ... Verjetno jaz tu gledam iz drugega aspekta. Namreč, mi delamo z rizičnimi skupinami, kar pomeni, da ko vključimo nevladno organizacijo, ji moramo zelo zaupat, ker so zadeve izjemno občutljive. Tu se gre za ljudi, ki*

imajo različne težave in tudi ljudje, ki z njimi delajo morajo biti, to kar ste rekli premalo je profesionalcev. Profesionalcev, jaz jih vidim, je v NVO ne veliko, ampak jih je v NVO toliko, da vodijo prostovoljce, da jih mentorirajo in tudi, da so neka pravila, kdo lahko potem to je, koliko izkušenj mora imeti in kaj mora narediti. Tu vidim ta primanjkljaj. Imamo veliko recimo zavodov in raznoraznih ustanov, ki se ustanavljajo za ta področja, ampak žal ni dovolj referenc, da bi jim na nek način zaupali otroke oziroma starostnike. To so izjemno, izjemno občutljive skupine, tako da je tu treba biti res previden» (U5 podravska regija I).

Udeleženci v okviru zmožnosti NVO poudarijo tudi pomembnost časovne fleksibilnosti NVO-jev, za zagotavljanje pomoči ljudem izven delovnega časa javnih institucij. Tudi na tem področju so prostorske in finančne zmožnosti NVO-jev precej omejene, pri tem si želijo več poslušanja občin. Udeleženci tako poudarijo, da bi za ustrezno naslavljanje potreb vseh tistih, ki potrebujejo pomoč, potrebovali večjo povezanost z lokalnimi skupnostmi, tudi zato, da bi lahko dosegli tudi tiste uporabnike, ki živijo v ruralnem okolju.

»Mislim, da, če bi bilo več povezanosti in več podpore v lokalnih skupnostih društvom, ki se ukvarjajo s to dodatno ponudbo na področju sociale, lahko še več, bom rekla, opravljenih storitev, kot jih je. Če samo za Novo mesto konkretno povem, v našem društvu imamo vključenih več kot 2000 starejših od 70 let, jih letno vključimo 700 na novo in organiziramo toliko pomoči, kot jih dvakrat toliko vključenih v program starejših za pomoč na domu. Tako, da mislim, da če bi v lokalnih skupnostih bila večja povezanost z NVO, ki se s temi področji ukvarjajo, bi lahko veliko izboljšali položaj starejših« (U6 jugovzhodna Slovenija).

V manjši meri so udeleženci govorili o zmožnostih NVO na področju kulture in umetnosti. Izpostavijo, da je slovenska dediščina zelo bogata ter bi jo bilo potrebno še bolj promovirati in tržiti, vendar pa je po mnenju nekaterih udeležencev problem premajhna strokovnost NVO. Njihove zmožnosti na teh področjih so tudi prostorsko omejene, saj mnoge NVO na tem področju nimajo primernih prostorov: *»Hotela sem reči, prostori so povezani ključno seveda z ureditvijo uporabe razpoložljive javne kulture infrastrukture. Recimo, kaj pa jaz vem, v nekem tem področju uprizoritvenih umetnosti, bi si želeli okrepljeno post-produkcijo, torej ponovitve nekih stvaritev. Vsaka ponovitev je za nevladno organizacijo, ki razpolaga z svojim prostorom, še toliko dražja, kot je za nekoga drugega. Torej ne plačuje zdaj samo stroškov, ampak mora plačati stroške tistemu, ki je upravljavec, s tem, da pride na vrsto šele takrat, ko je v prostoru prostor in ta nima svojega prostora, zdaj govorim recimo o gledališčih, svojega programa. Se pravi, nenehno so nevladne organizacije v odvisnosti od javnega sektorja in to pretvorit v neko enakovredno sinergijo, ki bi razumela, da se dopolnjuje, se mi zdi ključno, in bi lahko te stvari, ki sem jih naštel, mogoče vsaj prvi korak naredile« (U2 podravska regija I).*

4.4.2.2 Prednosti NVO

Udeleženci so v največji meri izpostavili prednosti NVO, kot so njihova sposobnost zavzetega in prilagodljivega dela, poznavanje lokalnega okolja, tesen stik z uporabniki in sposobnost hitrega prilagajanja. Prilagodljivost in inovativnost sta ključni prednosti, saj so manj podvržene birokratskim pravilom in strogim strukturam ter lahko eksperimentirajo z novimi storitvami.

Udeleženci so izpostavili prednosti NVO pri lažji dostopnosti storitev, bolj pozitivni obravnavi in večji prijaznosti do uporabnikov. NVO-jem po mnenju udeležencev uporabniki tudi bolj zaupajo kot javnim službam, zato se k njim pogosto obračajo po pomoč in podporo. Pomembno prednost NVO vidijo tudi v tem, da ne nudijo zgolj pomoči, temveč celovito podporo, da se

uporabnik lahko postavi na noge: *»...V glavnem, center je vedno, ima včasih pravijo tudi na naši fakulteti, korenček in palico, a ne. Ne moremo samo pomagati, in tu vidim veliko prednost NVO, ker ste res usmerjene v podporo in pomoč. Ne govorim o tem, da gledate stran, če zaznate, ampak je vseeno tam vaša prvenstvena naloga, kot jo jaz vidim, pomoč in podpora...«* (U5 podravska regija II).

Poleg tega, so izpostavili tudi prednost NVO-jev pri razvoju pluralnosti storitev, zaradi česar lahko nudijo človeku prilagojeno pomoč, ki je po mnenju udeležencev zato lahko tudi bolj kakovostna: *»Jaz bi morda samo glede prednosti NVO. Tako nekako, zdi se mi, da je potrebno razvijati tudi to pluralnost storitev, da imajo lahko osebe recimo, ki pride z neko stisko, težavo na Center za socialno delo, da mu lahko ponudimo več različnih oblik storitev, kar pomeni, da je res neka oblika pomoči prilagojena točno tistemu človeku ali tisti družini in tukaj je dopolnitev nevladnih organizacij, ker lahko skupaj z njimi, zdaj res govorim za te socialnovarstvene programe, je dopolnitev višja kvaliteta storitev se lahko to nudi, sploh socialno ranljivim. Tukaj se mi zdi tako res ena taka velika, izrazita prednost«* (U2 posavska regija).

Pomembna prednost je tako prožnost pri zagotavljanju storitev, ki omogoča bolj prilagojen pristop k pomoči posameznikom in družinam v stiski. NVO so tudi bolj odzivne in bolj poznajo ciljno skupino, saj pogosto zaposlujejo posameznike, ki so bili prej prejemniki njihovih storitev. To jim omogoča edinstven pogled in razumevanje potreb njihovih uporabnikov.

Prednost, ki so jo udeleženci izpostavili na področju socialnega varstva, je tudi, da se NVO med seboj dobro povezujejo in sodelujejo, in imajo tako dober pregled nad stanjem v okolju. Zato se NVO lahko tudi hitro odzivajo na stiske in težave: *»Ja, sem želela povedati, da v bistvu nevladne organizacije mam v bistvu zelo dober pregled nad terenom, nad dejanskim stanjem v okolju in v bistvu imamo glede na to potem tudi lahko dokaj hiter odziv na stiske in na težave«* (U7 osrednjeslovenska regija I).

Prednosti NVO so udeleženci omenjali tudi na področju skrbi za starejše, pri čemer so poudarili skrb za duševno zdravje starejših z organiziranjem druženj in aktivnosti.

Udeleženci so izpostavili tudi prednosti na samem področju duševnega zdravja in na področju mladine. Pri tem vidijo prednost v trdem delu NVO-jev, v vzgoji mladih v duhu prostovoljstva, v naslavljanju področja duševnega zdravja, digitalne zasvojenosti in spolnega zdravja.

Na področju varstva okolja so udeleženci kot prednost NVO izpostavili prostorsko komponento, saj so njihovi člani razporejeni po širšem geografskem območju in lahko bolj učinkovito spremljajo okoljska vprašanja kot vladne agencije: *»Jaz bi samo še hitro dodal, da je še ena komponenta pomembna poleg časovne, prostorska. Recimo na področju narave, okolje, kjer mogoče spremljaš različne biološke vrste ali se gre za ohranjanje stanja pa je pomembno, da imamo oči vsepovsod in čim dlje. Slovenija je recimo zelo razgibana, gozdnata in zelo enostavno se je iti skoraj rečem okoljske prekrške in kriminal. Tu je velik potencial nevladnih organizacijah pa v prostovoljcih na splošno, ker smo pač razporejeni po širšem območju, nas je več kot inšpektorjev in nadzornikov in vsega. Smo ena taka distribuirana mreže zagotavljanja stanja«* (U3 podravska regija I).

Na področju športa in rekreacije so omenili prednost NVO v njihovi strokovnosti in usposobljenosti: *»Prednost NVO je.. jaz vidim, da so nevladne organizacije na posameznih področjih bolj strokovne kot neki javni zavodi, kar ne govorimo, da javni zavodi niso. Saj*

obstaja. Neki javni zavod za šport, turizem, mladino in tako naprej, mora ogromno področje pokrit in sicer ima tam zaposlene ljudi, ima resurse, ampak vseeno mislim, da nima dovolj časa in dovolj zmožnosti, da vse to pokrije. Mislim, da bi se lahko večkrat nevladne organizacije na tak način vključilo kot nek support, da recimo nek del izvedejo nevladne organizacije, nek prenos javnih storitev na NVO, kjer je smiselno in kjer so nevladne organizacije za to usposobljene. Ne zdaj kar po defaultu, da je treba nekaj prenesti, ampak če je dovolj znanja, dovolj kvalitete, vidim smisel v prenosu nekih javnih storitev kot nek dodatni support» (U2 koroška regija).

Na področju humanitarne pomoči kot prednost izpostavijo, da imajo društva pregled nad svojimi uporabniki in jim zato tudi lažje pomagajo: *»Jaz kakor prednosti vidim pri društvih, kot so Društvo invalidov, imajo mogoče točen pogled koliko je invalidov, kateri so invalidi in jim potem mogoče tudi lažje pomagajo. Potem tudi Društvo diabetikov. Koronarno društvo, Društvo univerze za tretje življenjsko obdobje. Dejansko so med sabo povezani in eden drugemu pomagajo v sklopu društev bi jaz rekla. Mogoče majo tak dober pogled ...« (U2 primorsko-notranjska regija).*

Prednost NVO je tudi, da predstavljajo vezni člen med javnostjo in nosilci odločanja. Lažje vodijo participativne procese in sodelujejo z javnostjo kot vladne institucije. Strokovni in tehnični jezik prilagodijo v javnosti razumljiv in pomagajo organizirati javne razprave.

4.4.2.3 Pomanjkljivosti, problemi in potrebe NVO

Zanimivo je, da v diskusiji o pomanjkljivostih NVO, problemih in potrebah NVO, ni bilo v ospredju področje socialnega varstva kot najbolj pogosto omenjeno področje javnih storitev, temveč je bilo več pogovora o področju kulture in drugih področjih, kot je področje mladine in skrb za starejše, med področji delovanja NVO pa je bilo ponovno največ diskusije o pomanjkljivostih, problemih in potrebah NVO na področju socialnega varstva, nadalje so probleme NVO udeleženci pogosto izpostavljali tudi na področju varstva okolja.

V splošnem, ne glede na področje javnih storitev ali področje NVO, so bile največkrat izpostavljene pomanjkljivosti, problemi in potrebe NVO v povezavi s financiranjem NVO. Udeleženci so si bili enotni v tem, da je glavna težava, s katero se sooča nevladni sektor v Sloveniji, financiranje. Pri tem so največkrat poudarili, da je velik problem nestabilno financiranje s strani vlade in občin ter pričakovanje, da bo veliko dela opravljenega prostovoljno. Udeleženci so bolj pogosto izpostavljali problem financiranja na lokalni ravni kot na nacionalni ravni. Pri tem so izpostavili problem neobstoja lokalnih strategij za razvoj nevladnega sektorja ter tudi pomanjkanje celovite politike in systemske podpore NVO tako na lokalni kot na nacionalni ravni ter nenehno spreminjanje usmeritev vladnega financiranja.

»Naše izkušnje z delom z njimi pač kažejo, da je nekako največja težava, s katero se nevladniki v našem prostoru srečujejo je zagotavljanje materialnih in finančnih pogojev za njihovo delovanje in iz našega vidika so storitve, ki jih nudimo časovno omejene. Razpisi trajajo eno leto, drugi dve, tretji tri, in običajno se zgodi, da po zaključku financiranja ali državnega ali evropskega, te NVO zaidejo v težave, kako nadaljevati s svojimi programi in svojim delom, v kolikor ni zagotovljenega stabilnega financiranja. Lokalne skupnosti s svojimi skromnimi proračunskimi izdatki so velikokrat omejene, in s težavo zagotavljajo stabilno delovanje NVO. Torej tukaj vidim, ali vidimo, največ težav. Torej kar bo potrebno razmišljati v prihodnje je, kako vzpostaviti stabilen sistem, ki bo različnim nevladnim organizacijam zagotavljal zdravo

kontinuiteto in zdrav nadaljnji razvoj. Toliko morda kot splošna ugotovitev.«(U8 podravska regija II)

Udeleženci so poudarili, da je pridobivanje sredstev na podlagi nenehnih javnih razpisov za mnoge NVO velika ovira, zaradi pomanjkanje časa in kadrovske podhranjenosti. Težava so tudi birokratske ovire, s katerimi se srečujejo pri vlogah za financiranje in pripravi poročil, te so preobremenjujoče in jih odvrtaajo od dejanskega dela organizacije. To je še posebej težko za prostovoljce, ki nimajo znanja ali časa za opravljanje administrativnih nalog.

»Ja, jaz bi tudi v bistvu dodala, oziroma potrdila to kar je tudi kolegica sedaj izpostavila. Obstajajo neki razpisi, ki so sicer zelo dobrodošli in super, ampak mi res nimamo časa se ukvarjat s temi, mislim, preveč je to zakomplicirano za nas ko moramo dejansko pripravljat oziroma vodit druge stvari, bodisi skupine. Jaz konkretno recimo mam eno skupino otrok s katerimi pač nastopam, pa tudi druge stvari mam in druge nastope in je zlo težko izpolnjevati te razpise, ko tudi mogoče nismo tok domači v njih, ob vedenju da čeprav bo vloženega ogromen enega časa in energije v to, ne bomo niti na tem razpisu uspešni..... Pač tukaj se mi vrtimo v začaranem krogu, ker je dejansko pač potreba po eni zaposlitvi, za konkretno, ki bi samo to administracijo vodila...« (U7 zasavska regija)

Udeleženci menijo, da je profesionalizacija NVO s strani Ministrstva za javno upravo kratkoročna in ne zagotavlja dolgoročne perspektive, prav tako so lokalne politike in strategije šibke ali neobstoječe. Številni projekti so zato kratkotrajni in nimajo kontinuitete, kar otežuje delovanje NVO in naslavljanje potreb v skupnosti. Poleg omenjenega pomanjkanja povezave med NVO in lokalno upravo so udeleženci izpostavili tudi pomanjkanje sodelovanja in enotnosti med sorodnimi NVO, in pogosto zaviralno konkurenco med njimi.

»Kar mogoče mal pogrešam pri nevladnih organizacijah je pač izkušnja oz. moje razmišljanje da bi tudi med sabo pravzaprav se povezovale, pa skupaj nastopile. Ker verjetno se strinjate da je težko nam odgovoriti na ne vem vsako pobudo posebej, če pa pride pobuda s strani več organizacij, je pa ta lahko se pravi tudi bol utemeljena in je lažje potem v bistvu potem komunicirati tudi z nevladnimi organizacijami, tako da. Pač, če pridejo z nekim usklajenim predlogom ali idejo, lažje poskušamo potem poiskati neko rešitev za neke potrebe in tako naprej a ne, kakor če pride vsaka sama, kjer pač poskušamo pomagati ali pa poslušati kakor pač lahko. To se mi zdi ena taka stvar. Hkrati pa razumem seveda, da se verjetno nevladne organizacije same velikokrat v težkem položaju, seveda tudi v zvezi s tem, da se tudi med sabo borijo za dejansko drobtinice ki ne predstavljajo, predstavljajo financiranje NVO no.« (U1 osrednjeslovenska regija I)

Drug najpogostejši problem, ki so ga udeleženci izpostavili, je zaposlovanje v NVO. Poudarili so probleme pri pridobivanju kadra ter vsesplošno kadrovske podhranjenost nevladnega sektorja.

»Izhajajoč iz prejšnjih slabosti, mi pogrešamo tudi razpise za kadrovske krepitve nevladnih organizacij, občine dajejo nekaj denarja, vendar je ta denar razdrobljen. Ne gre se za predvsem za programski del. Stroški dela v velik delih niso upravičeni oziroma sredstva, ki bi jih potrebovali za neko delno zaposlitev pač si s temi sredstvi ne morejo pomagati. Tukaj ostajamo v neki spirali kadrovske podhranjenosti. Tukaj smo začeli z Očino Nova Gorica neke debate, ampak še kaj preveč daleč nismo prišli.« (U3 goriška regija)

Ena glavnih težav je po mnenju udeležencev pomanjkanje sistemskih rešitev za zagotavljanje varnosti zaposlitve zaposlenim z ustreznimi kvalifikacijami. To vodi v visoko stopnjo fluktuacije in težave pri ohranjanju visoke ravni kakovosti programov. Izgorelost med zaposlenimi v NVO je prav tako zaskrbljujoča, zlasti v zvezi s pritiskom za zapolnitev vrzeli v javnih storitvah. Pomankanje osebja in prostovoljcev so izpostavili tudi na področju duševnega zdravja otrok in mladine. Poudarjali so potrebo po trajnostnem financiranju in priznavanju vrednosti prostovoljnega dela.

»Ampak mi smo prostovoljci, delamo popoldne, res žrtvujemo veliko časa, odgovarjamo na mejle med malicam ne, tudi to danes recimo delam v času svojega službenega časa. Jaz sem si danes kar dopust vzela. Ker si težko vzameš dve ure, da nisi prisoten na nekih sestankih. In to je pač sigurno nek minus, ki ga je pač treba naslovit no. In tudi ne bi želela da se reče, da je kultura neki postranskega, ker mi pač res verjamemo, da je gradnik vsake družbe.« (U7 zasavska regija)

Nadalje so udeleženci poudarili tudi prostorsko problematiko nevladnega sektorja, mnoge NVO nimajo ustreznih prostorov za izvajanje svojih aktivnosti, omenjali pa so tudi težave za pridobivanje brezplačnega najema občinskih prostorov, problem nezadostnih prostorskih kapacitet je bil izpostavljen predvsem na področju kulture in socialnega varstva.

»Prostori so seveda velik problem. Mi smo pred nekaj meseci naredili nacionalno konferenco na to temo. Iščemo rešitve, predlagamo spremembo Zakona o stvarnem premoženju države in občin, da bi se te stvari uredile nekoliko drugače, manj rigidno. Včasih imajo tudi občine težave s tem, da svoje premoženje, čeprav bi ga radi dali svojim nevladnim organizacijam, ki izvajajo javno-koristne programe, ne morejo dati pod temi pogoji, v večletni najem, ker so tukaj določene omejitve. V Mariboru se srečujemo s situacijo, da torej imamo veliko več potreb po socialnovarstvenih programih kot je kapacitet. In tukaj so prostorske kapacitete. Nimamo kam dat ljudi, nimamo kje delat z ljudmi. Jaz sem, ko smo imeli konferenco na to temo, tudi s strani Centra za socialno delo so povedali, kakšno gnečo imajo na hodnikih, kako nemogoče je delati. Tako da smo tudi predlagali občini, da v okviru svoje trajnostne urbane strategije, ki je pogoj za pridobivanje nekih evropskih sredstev, zagotovi na tem področju dodatne kapacitete, prostorske kapacitete za izvajanje socialnovarstvenih programov. Kohezija, vključevanje NVO v kohezijsko politiko. Sicer ja na papirju smo zraven kot nek tretji partner, razvojni partner, ampak veliko preveč se stvari dogovarjajo v krogu županov, ki pa kot vemo predvsem vidijo razvoj še vedno povezan z infrastrukturo, se pravi s to najbolj trdo infrastrukturo, vodovodi, ceste itd. Medtem ko za te mehke potrebe okolja, ljudi, zmanjka posluha, včasih tudi ne poznajo zadev, in zato potem tudi ni ustreznih sredstev, ki bi prišla v občine za te namene. Tukaj bo potrebno delat še veliko na tem, da se ozavešča, da se te potrebe prepoznajo in da se tudi začnejo odločevalci zavedat tega, da je staranje problem, da je z mladimi treba delat, da je solidarnost pomembna, in da je seveda potrebno imet na eni strani strokovnjake, na drugi strani denar, ki bo te potreb hendlal na pravi način.« (U1 podravska regija I)

Pomanjkanje infrastrukture za kulturne dejavnosti je bilo poudarjeno kot pereč problem, izpostavljena pa je bila tudi negotovost glede prihodnosti ljubiteljskih kulturnih organizacij. Udeleženci so izpostavili tudi potrebo po boljšem usklajevanju med strokovnimi institucijami in NVO, ki delujejo na področju kulturne in naravne dediščine. Izpostavili so izzive v kulturnem sektorju, kjer NVO zagotavljajo javne storitve, vendar niso ustrezno financirane. Potrebni so

tudi jasnejši predpisi in smernice za NVO, da bi zagotovili njihovo strokovnost in profesionalnost.

Na področju socialnega varstva in skrbi za starejše so udeleženci poudarili potrebe po vključitvi NVO v javno mrežo storitev ob ohranitvi njihovega edinstvenega prispevka. Ena od glavnih omenjenih potreb je bila dolgotrajna oskrba in izvajanje Zakona o dolgotrajni oskrbi. Poleg tega je treba zagotoviti več sredstev in podpore za paliativno oskrbo.

»Ja. Za naše področje dela bi jaz tako rekla. Mi nimamo normativnih podlag, torej pri nas ni zakonsko urejena niti paliativna hospic oskrba, ki se v javnem sektorju izvaja, ampak se izvaja na podlagi obstoječih predpisov, kar se tiče patronažne službe in tako naprej. To je osnovna napaka, ki bi mogla biti že zdavnaj narejena, leta 2010 je bil sprejet načrt paliativne oskrbe in od takrat nekih normativnih sprememb na tem področju ni. To je prvo kar je. Drugo Hospic oskrba je zadnji del paliativne oskrbe, ki je v javnem sistemu sploh nihče ne izvaja. Po nekih raziskavah bi rabil imeti enih pet, glede na število prebivalstva, približno pet hiš. Trenutno imamo samo eno in mi bi potreboval posebno spremembo zakonodaje, ker tak obstoječ sistem razvoja novih hiš ne bo mogoč, ker je predrag in nevzdržen. Za izvajanje na samem terenu, to kar pač bi delal, bi pa potreboval še dodatne zaposlitve. ... Tako da to so glavni problemi ki jih jaz trenutno, v hospic oskrbi sploh, trenutno je res zelo zelo slabo stanje.« (U4 osrednjeslovenska regija I)

Poudarjen je bil pomen NVO v lokalnih skupnostih pri zagotavljanju podpore starejšim, vključno s socializacijo, pomenom medgeneracijskih centrov, računalniškim opismenjevanjem in zdravstveno preventivo. Pri tem so izrazili skrb, da je vloga NVO na področju storitev zaradi krčenja socialne države negotova in obstaja nevarnost, da se izgubi neprofitna in nekomercialna narava NVO.

Na področju varstva okolja so udeleženci poudarili, da je velik problem pomanjkanje kadrov in strokovnega znanja zaradi zapletenosti okoljske zakonodaje in slaba podpora s strani lokalnih skupnosti. Kot problem so udeleženci izpostavili tudi koncentracijo NVO na nekaterih področjih, zato je potrebno razširiti pokritost na vseh področjih, vrzel je predvsem na področju zdravstva in oskrbe starejših. Pri tem problem ni le obseg storitev, temveč tudi dostop do njih, zlasti za starejše, ki niso mobilni. Nekatere občine se na te potrebe odzivajo z različnimi projekti, številne pa ne. Nenazadnje so udeleženci omenili, da nosilci odločanja niso vedno naklonjeni zagotavljanju javnih storitev v skupnosti s strani NVO.

»Ne vem. Verjetno angleškega modela ne bomo dosegli, ker je pač vse bolj ali manj v javnem sektorju, ampak neko razmerje se bo pa verjetno moralo sčasoma vzpostaviti, ker ne vem. Mislim ja, saj govorimo o javnem zdravstvu, o tem, da je potrebno zagotavljati te stvari, ampak vse pa pač enostavno ne more biti. Tako da tu bo potrebno narediti nek premik na to, da se začne zaupati nevladnim organizacijam, in jih sprejemati kot strokovne izvajalce, ki lahko zagotavljajo trajnostno stabilno, izvajajo javnih storitev. Država se zaveda, občine se zavedajo, da nekatere storitve so zakonsko predpisane, in zahtevajo stabilnost, ne sme se zgoditi da neha neka stvar se izvajati. Zato pač vidijo neko varnost v javnem sektorju. Ampak bo pa potrebno delati na tem, da se nekak vzporedno razvija in tudi ta zasebni nevladni sektor, ko gre za javno koristne zadeve, a ne.« (U1 podravska regija I)

V spodnji preglednici so podrobneje prikazane kapacitete NVO in sistemsko-organizacijski okvir njihovega delovanja tako z vidika njihovih zmognosti, potenciala in prednosti kot tudi z

vidika pomanjkljivosti, problemov in potreb za njihovo delovanje in naslavljanje potreb v skupnostih.

Preglednica 4.16: Kapacitete NVO in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO

Code System	Potencial NVO	Zmožnosti NVO	Prednosti NVO	Pomanjkljivosti NVO	Problemi NVO	Potrebe NVO
Kakovost storitev	8	7	4	5	10	6
Na splošno o financiranju	10	11	5	19	40	36
Način javnega financiranja NVO	3	1	0	0	0	1
Način javnega financiranja NVO > Javni razpisi	1	1	0	4	29	16
Način javnega financiranja NVO > Projektno financiranje	2	1	2	5	14	10
Način javnega financiranja NVO > Programsko financiranje	1	1	0	1	3	3
Način javnega financiranja NVO > Koncesije	0	0	1	2	2	2
Trajanje financiranja NVO	2	0	0	0	1	2
Trajanje financiranja NVO > Kratkoročno	0	0	0	6	22	9
Trajanje financiranja NVO > Dolgoročno	1	0	0	1	8	8
Raven financiranja NVO	0	0	0	0	0	0
Raven financiranja NVO > Nacionalna (država)	1	3	0	3	15	9
Raven financiranja NVO > Lokalna (občina)	4	3	1	6	20	16
Raven financiranja NVO > Regijska	1	0	0	0	6	4
Zaposlovanje v NVO	6	6	2	6	15	10
Zaposlovanje v NVO > Javna dela	0	0	0	0	4	2

Code System	Potencial NVO	Zmožnosti NVO	Prednosti NVO	Pomanjkljivosti NVO	Problemi NVO	Potrebe NVO
Zaposlovanje v NVO > Zaposlovanje težje zaposljivih/ranljive populacije	0	0	0	0	1	0
Zaposlovanje v NVO > Programi socialne aktivacije	1	0	0	0	0	0
Zaposlovanje v NVO > Motivacija zaposlenih	1	3	1	3	7	3
Zaposlovanje v NVO > Plače zaposlenih	0	3	0	3	11	5
Zaposlovanje v NVO > Trajnost zaposlitve	3	5	0	6	15	10
Prostovoljci v NVO	10	15	10	15	30	15
Obstoječe javne politike / ukrepi/ podpora NVO	1	2	3	6	21	15
Povezovanje NVO	2	4	5	3	10	8
Povezovanje NVO > Regijsko povezovanje	7	8	7	5	11	9
Raven ukrepov/politik za podporo NVO	4	2	0	0	2	4
Raven ukrepov/politik za podporo NVO > Nacionalna	5	1	4	6	13	16
Raven ukrepov/politik za podporo NVO > Lokalna skupnost (občina)	5	8	2	6	17	21
Raven ukrepov/politik za podporo NVO > Regijska	4	1	0	3	7	4
Razlike med NVO	0	0	0	1	2	2

Code System	Potencial NVO	Zmožnosti NVO	Prednosti NVO	Pomanjkljivosti NVO	Problemi NVO	Potrebe NVO
Razlike med NVO > Profesionalizirane /strokovne NVO	9	10	3	6	13	9
Razlike med NVO > Ljubiteljske/prostovoljske NVO	2	7	3	5	15	4
Razlike med NVO > NVO s potencialom	4	0	1	1	2	1
Pravnoformalne oblike NVO > Društva	1	3	3	1	10	1
Pravnoformalne oblike NVO > Zavodi	0	0	0	0	1	0
Pravnoformalne oblike NVO > Ustanove	0	0	0	0	1	1
Pravnoformalne oblike NVO > Verske organizacije	0	0	0	0	0	0

Glede na največkrat izpostavljeno problematiko financiranja NVO, smo želeli proučiti še kako je ta problematika poudarjena po regijah, zato smo oblikovali sestavljeno kodo »financiranje kot problem« (ta združuje kodo financiranje in kodo problemi NVO) in tako dobili bolj relevantne podatke tudi po regijah, kar je predstavljeno v spodnji preglednici.

Preglednica 4.17: Financiranje NVO kot problem po regijah

	Financiranje kot problem NVO
Koroška regija	3
Pomurska regija	0
Posavska regija	0
Gorenjska regija	1
Primorsko-notranjska regija	3
Zasavska regija	10
Jugovzhodna Slovenija	1
Goriška regija	1
Obalno-kraška regija	3
Savinjska regija	1
Osrednjeslovenska regija	7
Podravska regija	10

Iz Preglednice 4.17 je razvidno, da v pogostosti diskusije o financiranju kot problemu NVO, najbolj izstopata podravska regija in zasavska regija, sledi osrednjeslovenska regija, v ostalih regijah pa tovrstna diskusija ni bila toliko prisotna.

»Kar se mi zdi še ena ključna zadeva na tak način, mislim, da so iz Ars Vitae omenile, da je tisti prvi pristop, kako priti do financiranja. Ti začneš delat, dve do tri leta delaš, nimaš nobenih izkušenj na kak način se sploh prijaviti na razpis ali na kateri razpis se prijaviti. To je tista prva velika stopnica, pri kateri ti skoraj nihče ne pomaga in imamo se mi zdi kar nekaj programov, izobraževalnih, ampak pač vseeno ti ostaneš sam na tisti prvi stopnici in se mi zdi, da neke koordinacijske oziroma točke za pomoč, kako sploh pristopati do nekaterih razpisov in kako jim sploh pisati, da te nekdo malo zgrabi za roko in ti pomaga tiste dve, tri ure pač spraviti neke stvari ven. Meni se zdi to pač nekaj normalnega, ampak je to dejansko nemogoče, kjer koli takšno pomoč dobiti. Pač vsi bi te neki na splošno izobraževali, tako, da si ti nekaj ur na splošnem izobraževanju, ker si za to dobil denar, ampak mislim, na koncu še vedno ostaneš sam s tistim svojim specifičnim problemom. To se mi zdi ključno, in se mi zdi pol druga stopnica, ki je pač neko stabilno financiranje. Tukaj se mi zdi, da bi lahko neke lokalne točke za pomoč nevladnim organizacijam, ki bi se specifično za vsako organizacijo ukvarjale in ji nudile pomoč. To se mi zdi ključno. To je to.« (U7 podravska regija)

4.5 Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO

V četrtem vsebinskem sklopu smo poskušali odgovoriti na vprašanje, kakšen (naj) bo po mnenju udeležencev fokusnih skupin razvoj javnih storitev v prihodnje, pri čemer smo želeli ugotoviti, na katerih področjih javnih storitev naj se ta razvoj zgodi in katere organizacije naj bodo izvajalci teh storitev. Poleg razvoja nevladnega sektorja so v središču pozornosti tega sklopa analize še predlogi javnih politik ter sistemske spremembe, kot jih vidijo udeleženci in udeleženke fokusnih skupin. Novi ukrepi in nekatere predlagane sistemske spremembe so po mnenju udeležencev fokusnih skupin nujen predpogoj za zagotavljanje samega razvoja NVO, še posebej razvoja na področjih, kjer se pojavljajo nove, kompleksnejše potrebe in področjih, kjer do sedaj morda NVO niso bile aktivne.

Preglednica 4.18 prikazuje rezultate izvedenih fokusnih skupin oz. sopoljavljanje kod *razvoj NVO* in *kode razvoj storitev v prihodnje* križanih s kodo *področja javnih storitev v skupnosti* in kodo *področja delovanja NVO*. Rezultati so pokazali, da med storitvami, ki so jih udeleženci fokusnih skupin najbolj izpostavljali kot storitve, kjer bi lahko NVO bile v prihodnje bolj aktivne oz., kjer je potreben dodaten vložek za zagotovitev kakovostnejših storitev NVO, zlasti storitve socialnega varstva in skrbi za starejše. Bolj podrobno; med storitvami na področju socialnega varstva so udeleženci pogosto izpostavljali potrebo po razvoju storitev počitniškega varstva otrok (zlasti v manjših občinah), razvoj storitev za odvisnike, brezdomce, mladostnike ter žrtve nasilja. Prav tako so bile nadpovprečno izpostavljene storitve psihološko terapevtskega in družinskega svetovanja.

Preglednica 4.18: Razvoj storitev v prihodnje in razvoj NVO po področjih javnih storitev v skupnosti in področjih delovanja NVO

Code System	Razvoj storitev v prihodnje	Razvoj NVO	SUM
Področje javnih storitev v skupnost			0
Varstvo/skrb za otroke	3		3
Skrb za starejše	8	5	13
Področje mladine	5	3	8
Kultura/umetnost	4	1	5
Šport/rekreacija	1		1
Socialno varstvo	9	6	15
Zaposlovanje ranljivih skupin		1	1
Humanitarna pomoč	2		2
Varstvo okolja	2	1	3
Požarna varnost			0
Zdravstvo/zdravje	1		1
Duševno zdravje	3	2	5
Izobraževanje in raziskovanje			0
Neformalno izobraževanje	1	1	2
Razvoj lokalnih skupnosti			0
Stanovanjsko področje			0
Javni prevoz	1		1
Področje delovanja NVO			0
Področje kulture/umetnosti	3		3
Področje rekreacije/športa			0
Področje izobraževanja in raziskovanja			0
Področje zdravstva	1		1
Področje socialnega varstva	11	7	18
Področje zaščite okolja/varstva živali	1	1	2
Področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje			0
Področje prava, zagovorništva in politike	1	1	2
Področje nabiranja sredstev/financiranja NPO/prostovoljstvo			0
Področje mednarodnega sodelovanja			0
Področje religij			0
Področje poslovnega in poklicnega združevanja			0
Drugo, češar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij	1	1	2
SUM	58	30	88

Med storitvami za starejše pa je bila še posebej izpostavljena potreba po razvijanju in financiranju medgeneracijskih centrov (tudi v manjših občinah), nudenje storitev starejšim tudi v popoldanskem času, vključno s prevozi, omogočanje druženja in povezovanja starejših tudi na domu.

»Jaz mislim, da pač ravno ta skrb za starejše, ki ni vezana samo na zdravstveno oskrbo, ampak tudi družabništvo, kar je kolegica omenjala. Te razne mehke vsebine, s katerimi najbolj ohranjamo aktivne. Tudi gospa E. je omenila, da to delajo številna društva. In tukaj je ta moment, kot sem že prej govorila, pač občina vidi, da NVO lahko sodelujejo, ne. In pridejo nevladne organizacije nasproti, pripravljajo take storitve. Je pa, tukaj je pa pač res problem, starejši, ki niso iz središča, tam, kjer se storitve največ izvajajo, ne. Zdaj nekatere občine nudijo te prevoze, večinoma prek Zavoda Sopotniki. Ampak jih ne vem pač nudijo za prevoz k zdravniku, k frizerju, za prevoz v trgovino. Ne vem, za te ostale aktivnosti pa niti ne. Nekatere občine tudi stare v Kulturni dom pripeljejo, nekatere pa res samo tiste nujne vsebine, nujne storitve no. Tukaj pa je potem, pri občinah ostane še kar nekaj prostora za izboljšave. Zdi se mi pa super no, da občine to ponujajo oziroma tiste, ki nekaj razmišljajo o tem.« (U1 primorsko-notranjska regija)

Naj poudarimo, da so prav na omenjenih področjih udeleženci fokusnih skupin videli tudi največ priložnosti za razvoj nevladnega sektorja (kar je skladno tudi z ugotovitvami prejšnjih sklopov analize, ki obravnava potrebe po storitvah). Tako so bila izpostavljena področja vključevanja NVO v storitve dolgotrajne oskrbe, v delo z različnimi marginalnimi skupinami,

v psihosocialno podporo otrokom in mladostnikom ter družinam in razvoj storitev, vezanih na t. i. trajnostni razvoj.

»Se pravi ta raznolikost ponudbe. Tukaj govorim od pomoči na domu, več bi morali biti usmerjeni na zagotavljanje nekkih storitev, zato da uporabniki ljudje ostajajo čim več v svojem okolju. To smo se že dotaknili, npr. prevozi za te ranljive, ne. Mogoče kakšne posebne manjše, oblikovanje manjših stanovanjskih skupnosti, ki funkcionirajo bolj po principu družine. To je ena, bom rekla, sklop za odrasle, se pravi ta fleksibilna dolgotrajna oskrba, te izbire, ki so znotraj te storitve. Potem mogoče premalo govorimo o neki samooskrbi. Tukaj se mi zdi, da je nastala ena energetska kriza in to peha v to, da bomo morali bolj razmišljati o trajnostnih oblikah pomoči od danes smo slišali šivanje, odpadki, ločevanje, vse te stvari, kar tudi kolegi iz Umanotere bom rekla zraven poudarjajo. Tudi tukaj bomo morali dati več poudarka. Tudi na našem področju, recimo, vidim od finančnega opismenjevanja ljudi, da bodo znali, bom rekla, pametno nakupovat, pametno uporabljat tisto kar je na voljo. To. Potem pa smo govorili o preventivi za ranljive družine. Tukaj pogrešam neko normativno ureditev psihološke dejavnosti pa psihoterapevtske. Če želimo bodisi v javnem sektorju, ali pa bomo rekli na področju NVO, moramo met neko kvalitetno psihološko dejavnost in kvalitetno psihoterapevtsko. Dokler tega nimamo, bi lahko bilo to rizično ponujanje kdorkoli komurkoli. In pa še četrto podpora prostovoljcem. Tukaj se mi zdi, da je treba veliko narediti na tej podpori prostovoljcem. Pa tako kot je tudi že kolegica pred mano povedala, za peto točko pa strategija, vizija NVO. Zakaj so, zakaj jih potrebujemo in kaj jim lahko ponudimo, da bojo delali še naprej dobro v Sloveniji. Evo, teh pet točk. Hvala.« (U5 osrednjeslovenska regija I)

Da bi ugotovili, kako si udeleženci fokusnih skupin predstavljajo podporo prihodnjemu razvoju javnih storitev znotraj NVO, smo analizirali sopojavljanje kod *obstoječe javne politike/ukrepi/podpore NVO*, *predlogi javnih politik/ukrepov/podpor NVO* in *kode sistemske spremembe* ter jih križali s kodama *področja javnih storitev* in *področja NVO*.

Preglednica 4.19 prikazuje, da so udeleženci fokusnih skupin tako med obstoječimi kot tudi med (potencialnimi) predlogi javnih politik/ukrepov/podpore NVO najbolj izpostavili področje skrbi za starejše, socialnega varstva, mladine in kulture.

Preglednica 4.19: Javne politike in področja javnih storitev

Code System	Obstoječe javne politike /ukrepi/podpora NVO	Predlogi javnih politik/ukrepov/podpore NVO	Sistemske spremembe
Področje javnih storitev v skupnost			1
Varstvo/skrb za otroke		2	3
Skrb za otroke s posebnimi potrebami			
Skrb za starejše	7	12	12
Področje mladine	4	7	5
Kultura/umetnost	7	8	7
Šport/rekreacija	1	2	2
Socialno varstvo	3	8	7
Zaposlovanje ranljivih skupin			1
Humanitarna pomoč			2
Varstvo okolja	3	4	5
Požarna varnost			
Zdravstvo/zdravje	2	4	5
Duševno zdravje	2	3	3
Izobraževanje in raziskovanje		1	1
Neformalno izobraževanje		1	1
Razvoj lokalnih skupnosti		1	1
Stanovanjsko področje	2	2	3
Javni prevoz	1	1	3
Σ SUM	32	56	62

Kar zadeva obstoječe stanje, se je izkazalo, da je prav področje skrbi za starejše največji izziv na lokalni ravni, kjer določene storitve sicer obstajajo (npr. prevozi k zdravniku, frizerju in po nujnih opravkih), medtem ko so ostale storitve za starejše (npr. izobraževanje, motivacija, druženje) manj prevalentne. Med slednjimi je problematična tudi paliativna oskrba, kar je bilo izpostavljeno celo v osrednjeslovenski regiji.

»Mi nimamo normativnih podlag, torej pri nas ni zakonsko urejena niti paliativna hospic oskrba, ki se v javnem sektorju izvaja, ampak se izvaja na podlagi obstoječih predpisov, kar se tiče patronažne službe in tako naprej. To je osnovna napaka, ki bi mogla biti že zdavnaj popravljena, leta 2010 je bil sprejet načrt paliativne oskrbe in od takrat nekih normativnih sprememb na tem področju ni. To je prvo kar je. Drugo Hospic oskrba je zadnji del paliativne oskrbe, ki je v javnem sistemu sploh nihče ne izvaja. Po nekih raziskavah bi rabili imeti enih pet, glede na število prebivalstva, približno pet hiš. Trenutno imamo samo eno in mi bi potreboval posebno spremembo zakonodaje, ker tak obstoječ sistem razvoja novih hiš ne bo mogoč, ker je predrag in nevzdržen. Za izvajanje na samem terenu, to kar pač bi delal, bi pa potreboval še dodatne zaposlitve.« (U4 osrednjeslovenska regija I)

Še intenzivneje so udeleženci fokusnih skupin izpostavljali skrb za starejše v kontekstu bodočih politik/ukrepov/podpor NVO. Udeleženci so poudarjali pomankanje vizije oz. strategij za razvoj storitev za starejše kot tudi izzive na lokalni ravni, kot so npr. prostorski izzivi (možnost oddajanja prostorov NVO), koordinacija med posameznimi NVO, intenzivnejša pomoč na domu oz. dolgotrajna oskrba, itd.

»NVO imamo v bistvu zelo dober pregled nad terenom, nad dejanskim stanjem v okolju in v bistvu imamo glede na to potem tudi lahko dokaj hiter odziv na stiske in na težave. Mogoče je ena taka stvar, ki jo bolj pogrešamo, mi sicer sodelujemo, se povezujemo z drugimi organizacijami, ampak mogoče bi bilo to potrebno narediti malo bolj, to koordinacijo bolj, da bi se mogoče mesečno ali pa na taki redni bazi srečevali, pa usklajevali, se pogovarjali o tem kaj se lahko komu pomaga, kako na kakšen način. Da ne bi bili tako prepuščeni sami sebi v reševanju določenih stisk, ki so mogoče malo bolj kompleksne, malo večje, mal težavnejše. Mi s starostniki ugotavljamo, da je tudi potrebno še ogromno naredit. Želimo si, kot sem že prej omenila, da veliko ljudi ostaja doma, skrbi za svoje svojce in nekako niso usposobljeni. Mogoče s kakšnimi seminarji, s kakšnimi tečaji za oskrbo teh starejših na domu, da se jim na ta način pomaga. Kako pristopiti, kako delati da bo obojestransko zadovoljstvo.« (U7 osrednjeslovenska regija I)

Za učinkovit odgovor na izzive v razvoju nevladnega sektorja, pa niso dovolj le posamični ukrepi, ampak so potrebne tudi sistemske spremembe. V tem oziru udeleženci fokusnih skupin **na splošno** v največji meri izpostavljajo naslednje potrebne sistemske spremembe. V grobem jih lahko združimo v več tematskih sklopov.

Prvi sklop se nanaša na **sistemsko prepoznavo pomembnosti nevladnega sektorja in njegove vloge v prihodnjem razvoju storitev**. Udeleženci fokusnih skupin na splošno govorijo o potrebi po enostavnejšem upravljanju NVO in jasnih prioriternih usmeritvah sektorja, ki naj naslavlja identificirane potrebe različnih družbenih skupin.

Drugi sklop, ki je povezan s prvim, in znotraj katerega udeleženci fokusnih skupin vidijo največ izzivov, je **financiranje NVO**. Vzpostaviti je treba vzdržen sistem financiranja, ki bo zagotavljal dolgoročno in profesionalno delovanje nevladnega sektorja, še posebej, če se od

nevladnega sektorja pričakuje, da prevzema nekatera pooblastila pri zagotavljanju storitev, ki so bila do sedaj v domeni javnega sektorja. Pri tem se je treba opreti na večjo vlogo stabilnejših sistemskih virov financiranja, hkrati pa ne pozabiti na sodelovanje z gospodarstvom in spodbude za socialno podjetništvo.

S tem je povezana potreba po zagotovitvi večje **profesionalizacije sektorja**, le ta lahko edino ponudi strokovne odgovore na vse kompleksnejše potrebe uporabnikov javnih storitev, hkrati pa lahko sektor postane relevantnejša karierna izbira za mlade strokovnjake in strokovnjakinje.

To pa ne pomeni, da si udeleženci na splošno želijo zmanjšati **pomen, ki ga ima prostovoljno delo znotraj nevladnega sektorja**. Nasprotno; ob potrebi po večji profesionalizaciji sektorja, se pojavlja tudi potreba po sistemski ureditvi prepoznavanja vrednosti prostovoljnega dela, uvedbi sistemskih sprememb za ustreznejše nagrajevanje in spodbujanje prostovoljstva, vključno s poenostavitvijo birokratskih postopkov.

V naslednji sklop predlogov, vezanih na sistemske spremembe, lahko uvrstimo potrebo po bolj **učinkovitem in intenzivnem sodelovanju in usklajevanju** med nevladnim sektorjem, javnim sektorjem in gospodarstvom, kjer bi redna srečanja in razprave tako na nacionalni kot tudi lokalni ravni lahko pripeljala do boljšega razumevanja potreb na terenu in boljšega izkoriščanja potenciala in zmožnosti NVO za zagotavljanje storitev, ki naj te potrebe (še posebej v lokalni skupnosti) naslovijo. Gre npr. za reševanje specifičnih izzivov na specifičnih področjih, kot sta npr. podpora duševnemu zdravju otrok in mladih ter skrbi za starejše, kjer so za zagotavljanje ustreznih storitev potrebne sistemske spremembe, sodelovanje ter usklajevanje nacionalnih in lokalnih finančnih, organizacijskih in kadrovskih virov.

V tem kontekstu udeleženci predlagajo še **redna srečanja oz. razprave vseh deležnikov** o potrebah in rešitvah ter večji vključenosti NVO v procese oblikovanja javnih politik in politik, ki urejajo nevladni sektor.

»Se pravi, da smo lahko kot neki sogovorniki občine ali države na nekih recimo malo, tudi bolj strokovnih temah, kot so pri urejanju prostora, varstvo okolja, trajnostna mobilnost, stanovanjska politika. Tukaj se potem, ali pa bi rekel, če zdaj že malo tudi s potrebami povežem to, pogosto pokaže, da nas občine imajo rade, nevladne organizacije kot neke vezne člene med prebivalci na eni strani in pač občino na drugi strani. Zaradi tega, ker je, ker lažje premoščamo neko nezaupanje, ki velja, ki vlada v institucij nasploh, no. In to ne bi govoril samo na našem področju. Mislim, da velja tudi za druga področja. V tem smislu smo recimo, mi pogosto nastopamo kot nekdo, ki vodi pravzaprav participativne procese, se pravi, ki vodi neke procese sodelovanja občin z javnostjo, ker je za nas sigurno lažje nastopiti do prebivalcev, kot pa občinam. In to, saj ni neka storitev, ki je bila zelo opredeljena kot, kot neko področje, ampak je pač horizontalna, mogoče na različnih področjih, ampak mogoče celo med najbolj pomembnimi vlogami, ki jih NVO na naših področjih imamo.« (U4 gorenjska regija)

Če pogledamo predloge sistemskih sprememb bolj **podrobno in specifično**, ugotovimo, da jih udeleženci fokusnih skupin v veliki meri povezujejo z izzivi na področjih, ki smo jih v analiziranem tretjem sklopu opredelili kot področja, kamor bi v prihodnje nevladne organizacije lahko usmerjale svoje potenciale.

Tako npr. na področju skrbi za stare ljudi udeleženci izpostavljajo pomanjkanje sistematične urejenosti tega področja, saj veliko storitev sloni na prostovoljnem delu, – obstaja pomanjkanje profesionaliziranih storitev, ki bi jih ponudile NVO, in bi ustrezno odgovorile na povečane

potrebe ljudi. Udeleženci si želijo boljšo in intenzivnejšo koordinacijo med posameznimi izvajalci storitev in občinami, večjo podporo pri zagotavljanju finančnih in kadrovskih virov v NVO in splošno podporo države občinam in s tem posledično bolj učinkovitemu delovanju NVO na lokalni ravni.

»Očitno bi tudi občine rabile mal več podpore, spodbude z državne ravni. Da bi lahko, oziroma lažje podprle tudi storitve, ki mogoče niso tako zelo prepoznane kot nujne. Če smo recimo prej o starejših govorili, jim je zdaj nujno zagotavljati to zdravstveno oskrbo, primarno nego. Ni jim pa nujno zagotavljat udeležbe oziroma aktivnega življenja, udeležbe na določenih aktivnostih, ki bi jim poleg boljšega zdravja omogočile tudi bolj pestro življenje. Recimo, ne. In pač, kot je gospa E. rekla, so občine finančno omejene.« (U1 primorsko-notranjska regija)

»Kar se občin tiče pa je zadeva takšna. Tudi mi, recimo, mi pa se prijavljamo na zelo nizke zneske v občinah, zato ker smo pač razpršeni in morem priznat, da je to res zelo majhen denar in ogromno časa in energije gre za prijavo na take razpise, za poročila, za tako mizeren denar je to kar mal sramotno, da tako rečemo. V bistvu nekako občina reče "sej podpiramo", s tistim denarjem pa ni mogoče kriti niti materialnih stroškov, ki jih imaš, težko pokriješ stroške. Je pa to pomembno tudi potem, ko se prijavljaš na večje razpise, te mogoče vprašajo koliko občin te podpira. Tako da, to je en začaran krog. Jaz bi kar tako rekla kar malo zlorabe tega nevladnega sektorja, ker če se ga bi vključilo kot nekega resnega partnerja v to, kar ste vsi že zdaj opozoril, v samo komunikacijo, iskanje sredstev in tako naprej, bi bile rešitve lahko malo bolj uporabne, ne bi bilo mogoče treba niti toliko projektnih izvedb v javnem sektorju izvajati, kakor smo jim priča v centralizaciji, v tem da se pač projekt izvaja tri leta in potem v praksi ne oživi iz preprostega razloga, ker se ne upošteva dejstev na terenu. In če bi to izvedel bi se že samo strategije in to kar ste vsi opozoril že na začetku na to, kar nam manjka. Manjka nam to, kar je ena gospa povedala, torej strategije pa ocena stanja v posamezni občini. Ker ne more vse povsod enako funkcionirati in če ti vključiš v to ljudi, ki to poznajo, jaz ko se srečujem tudi z drugimi nevladnimi organizacijami, se potem sprašujem pa vidim, da niso vključeni tudi drugje, se sprašujem, kdo res potem sploh to, na kaki podlagi se politike ustvarjajo. Ker če se ne na podlagi stanja na terenu, ne vem čemu so namenjene.« (U4 osrednjeslovenska regija I)

Glede na številne navedbe udeležencev fokusnih skupin v zvezi z razvojem NVO, ki so izpostavljale problematiko financiranja, smo v nadaljevanju pripravili pregled sopojavljanja kod obstoječe javne politike/ukrepi/podpore NVO, predlogi javnih politik/ukrepov/podpor NVO in kode sistemske spremembe ter jih križali s kodami splošno o financiranju, načini javnega financiranja (javni razpisi, projektno financiranje, programsko financiranje, koncesije), trajanje financiranja NVO (kratkoročno, dolgoročno), raven financiranja NVO (nacionalna, lokalna, regijska), zaposlovanja v NVO (javna dela, zaposlovanje težje zaposljivih, programi socialne aktivacije, motivacija zaposlenih, plače zaposlenih, trajnost zaposlitve), prostovoljci v NVO, povezovanje NVO (regijsko povezovanje), razlike med NVO (profesionalizirane NVO, ljubiteljske NVO, NVO s potencialom), pravno-formalne oblike NVO (društva, zavodi, ustanove, verske organizacije), statusi NVO (socialno podjetje, NVO v javnem interesu, prostovoljska organizacija, humanitarna organizacija, invalidska organizacija, zaposlitveni center), kar prikazuje Preglednica 4.20.

Udeleženci fokusnih skupin so v največji meri izpostavili potrebo po stabilnem in trajnem financiranju kot enega največjih izzivov, ki ga je v sklopu prihodnjih politik oz. konkretnih ukrepov potrebno nasloviti. Nestabilno financiranje, ki pri društvih pretežno temelji na javnih

razpisih občin, rešujejo NVO tudi s posojili bank, zlasti v primerih, ko je lastna udeležba v projektih, pogoj za prijavo.

»Vse nevladne organizacije, ki se profesionalno ukvarjamo s tem, se pravi imamo strokovne kadre, ki se ukvarjajo s tem, da zadostijo vsem tem področnim zahtevam po poklicnih profilih, ki delajo znotraj našega področja. Vsi tisti se ves čas moramo boriti, da pridemo spret notri v nekem javnem razpisu, k sreči so zdaj razpise res povečali iz enega ali dveh let na štiri ali petletno obdobje, recimo na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Skratka to so spremembe, ki nam zelo omogočajo, da lahko trajnostno načrtujemo, ampak še vedno po štirih ali petih letih bomo ponovno morali zaradi določenih programov na javne razpise. To je mogoče en vir takšnih stisk, ko ne veš, kako potem kadrovske načrtovat, tako, da je to zelo v redu. Drugače bi pa to izpostavila. NVO imamo tako zelo nevhvaležno vlogo, ko se moramo z bankami pogovarjati o kreditih. Kako pridobiti sredstva za pred-financiranje projektov, ker je ogromno projektov takšnih, da ti moraš sproti sam v bistvu plačevati stroške in po obdobju določenem, ne vem, četrletnem, letnem, dvoletnem, dobiš refundirano nazaj projektna sredstva. In to je mogoče ta največja težava za nas nevladnikov, ker nas ne enačijo z podjetji ali z s.p.-ji, veliko nam je težje pridobiti kredite. Mogoče to, da bi se država pravzaprav z bankami na nek način poskušala, da bi banke bile osveščene, kaj to je nevladni sektor, kaj to sploh pomeni projekti in izvajanje projektov, da bi tudi bančni svet tudi izobrazili in nam prišli nasproti, tam kjer delamo dobro, se trudimo, imamo vrhunske rezultate. Zakaj pa se ne bi podprle tudi nevladne organizacije?« (U6 podravska regija II)

Preglednica 4.20: Javne politike in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO

Code System	Obstoječe javne politike /ukrepi/podpora NVO	Predlogi javnih politik/ukrepov/podpore NVO	Sistemske spremembe	SUM
☑ Na splošno o financiranju	20	47	39	106
☑ Način javnega financiranja NVO		1	3	4
☑ Javni razpisi	9	20	11	40
☑ Projektno financiranje	5	9	7	21
☑ Programsko financiranje		4	2	6
☑ Koncesije				0
☑ Trajanje financiranja NVO				0
☑ Kratkoročno	1	5	2	8
☑ Dolgoročno	2	5	5	12
☑ Raven financiranja NVO				0
☑ Nacionalna (država)	5	8	10	23
☑ Lokalna (občina)	9	19	8	36
☑ Regijska	3	7	5	15
☑ Zaposlovanje v NVO	4	9	13	26
☑ Javna dela	1	2	2	5
☑ Zaposlovanje težje zaposljivih/ranjlih	1	2	3	6
☑ Programi socialne aktivacije		2	1	3
☑ Motivacija zaposlenih	1	1	4	6
☑ Plače zaposlenih	3	3	2	8
☑ Trajnost zaposlitve	1	3	8	12
☑ Prostovoljci v NVO	6	18	23	47
☑ Povezovanje NVO	2	11	7	20
☑ Regijsko povezovanje	10	21	20	51
☑ Razlike med NVO	2	1	3	6
☑ Profesionalizirane/strokovne NVO	4	8	11	23
☑ Ljubiteljske/prostovoljske NVO	2	8	9	19
☑ NVO s potencialom	1	3	1	5
☑ Pravnoformalne oblike NVO				0
☑ Društva		4	3	7
☑ Zavodi			1	1
☑ Ustanove				0
☑ Verske organizacije				0
☑ Statusi NVO				0
☑ Socialno podjetje		3	3	6
☑ NVO v javnem interesu	3	4	3	10
☑ Prostovoljska organizacija				0
☑ Humanitarna organizacija			1	1

Poleg zagotavljanja finančnih virov oz. problematike projektne financiranja, so udeleženci fokusnih skupin takrat, ko so govorili o nujnih novih predlogih javnih politik oz. ukrepih za podporo NVO, najpogosteje izpostavljali še problematiko prostovoljstva in regijskega

povezovanja. Številni udeleženci so npr. poudarili, da bi morale občine omogočati prijave na razpise tudi NVO, ki imajo sedež izven neke občine, saj lahko en uspešen NVO zagotovi storitve tudi v sosednjih občinah, v vsestransko korist (občanov, občine in NVO). S tovrstnim regijskim povezovanjem bi lahko izboljšali kakovost javnih storitev. Prav tako so pogosto izpostavljali potrebo po nekakšnem koordinacijskem organu za NVO v fazi ustanavljanja, ki bi poleg splošnih izobraževanj NVO-je pomagal seznaniti se z vsemi »vstopnimi pogoji«, kot tudi svetovati, kako v določeni fazi rasti prestopiti okvirje malega NVO, ki se prijavlja na razpise enostavnejših vsebin oz. manjših finančnih vrednosti. Slednje je izrazito povezano tudi s profesionalizacijo NVO sektorja. Ta še vedno v pretežni meri temelji na prostovoljnem delu, kar onemogoča zagotavljanje višje kakovostne ravni storitev in podajanja ustreznih rešitev na kompleksnejše in zahtevnejše potrebe določenih kategorij prebivalstva.

»Mogoče bi še dodala. En ukrep, ki bi bil dober, bi bil kot neka ta zagonska sredstva za NVO-je, kot neki start-upi. Fora je, na primer ti si neko društvo, se prijavljaš na občinske razpise, ponekod dobiš 200 evrov v neki manjši občini, v večji dobiš jurja pa pol, a ne. Ampak preskok potem na projekte, ki so vredni 20. 000 evrov, vmesnih nekje ni, ali pa še večjih, kot so čezmejno sodelovanje, Slovenija, Hrvaško, ki so res ogromni. Ali pa preprosto teh, zaradi tega, ker nisi likviden, se ne prijavljaš. Ta preskok v profesionalizacijo od tega, da je to neko postransko delo, je ful, ful težki in ful težko je to stabilnost ohranjanje. Ta vmesni del bi bilo treba omogočiti. Je pa res, da ne nujno mislim, da bi se zdaj ves čas podpiralo neki, pač treba je omogočiti, da poleti iz gnezda neka nevladna organizacija, potem pa pač, da dela to, kar dela, pa si zna najti svoja sredstva tudi če so pač javna ali na trgu.« (U4 podravska regija II)

»Potem mogoče več te oskrbe, oziroma tega nudenja pomoči na domu in pa predvsem usposabljanje ali pa pridobitev in vključevanje prostovoljcev. Bolj prostovoljcev mi mam, starejše prostovoljce, bolj te prostovoljce, ki se upokojijo pa potem pridejo k nam kot prostovoljci. Mogoče bolj to srednjo generacijo, ki lahko, ki je še dosti bolj lahko s svojim znanjem aktivna, da lahko pomaga in da lahko vstopi v tisto področje, kjer so pri nas tudi kakšni manki. In pa seveda tudi v določenih občinah resnično opažamo, da je premalo podpore humanitarnim organizacijam, da te podpore nimamo tako finančne, predvsem s finančnega vidika, ker je resnično pomembno, da nek program funkcionira kar nekaj časa, preden ga ti lahko prijaviš, da pridobiš potem sredstva na ministrstvih ali pa kjerkoli drugje. Moreš dosti sam vlagati, sam se zaposliti in če potem dobiš. Ne moreš vse s prostovoljci, pač je res potrebna neka kadrovska podpora takega programa, da lahko dosti aktivno pa dober funkcionira in pa dela, a ne.« (U7 osrednjeslovenska regija I).

Reševanje finančne problematike NVO so udeleženci fokusnih skupin videli v najrazličnejših mehanizmih – od neposrednega vključevanja gospodarstva do dodatno zagotovljenih finančnih sredstev občin za tiste NVO, ki so sredstva pridobile na nacionalni ali EU ravni.

»Potem je bilo govora o povezovanju NVO sektorja med sabo. To je spet en del problema v financiranju, ker so potem ta sredstva, kakršna pač že so, delijo na neke male zneske, s katerimi je zelo težko delati. Mi bi si tudi želeli več povezovanja, ker lahko z večjim budgetom delamo večje zadeve. Mi smo ena takih organizacij, ki imamo zaposlene ljudi, ampak tudi pri nas kadrovski manko obstaja in smo ti ljudje, ki smo tukaj, ukvarjamo s 1000 različnimi stvarmi. Včasih se mi zdi, da imamo NVO same s sabo toliko dela, da pač to povezovanje enostavno izpade. Tudi tukaj je mogoče en predlog. Občina bi lahko dodatne točke na razpisih delila prijave, ki bi prišle iz nekega partnerstva, konzorcija, karkoli temu hočemo reči. Pa še tretja

stvar, ko smo se začeli o financah pogovarjati, jaz mislim, da bi občine, ne vem sicer, kako je to pobožna želja bolj kot realnost, morale za neka sredstva, ki jih NVO pripeljemo v občino od drugod, ali iz države ali iz EU, vzpostaviti neke sistemske mehanizme, da projekte tudi same financirajo v nekem obsegu. In jih na ta način naredijo še bolj profesionalne. Še bolj konkretne. Vem, da je to težko pričakovati, bi izenačili neke budgete, bi vsaj bilo – tole še 500 EUR zraven k vašim 4.000 EUR. Hvala.» (U9 jugovzhodna Slovenija)

»Mi smo še veliko vključili gospodarstvo, če govorimo o naši regiji, jugovzhodni regiji, tako kazalniki, najuspešnejše naravnano gospodarstvo. Smo druga najbogatejša regija v Sloveniji, s tem se zelo radi pohvalimo, sploh naši odločevalci so zelo ponosni. Hkrati pa ljudje, prebivalci te regije tega ne čutimo v našem vsakodnevnem življenju. To se očitno izraža v dobičkih teh podjetij, ki jih imamo tukaj precej, kar večjih, Revoz, pa še ogromno malo manj uspešnih, skratka, ampak nimamo občutka, da vračajo v okolje, seveda z izjemo nekaterih, ki sponzorirajo različna področja, ampak še vedno premalo glede na to, koliko ustvarimo v naši regiji. Moja tiha želja bi bila, da bi se nekako vključilo v to, kar je ravno kolegica rekla – potem pa si financiran s strani države pa se jo bojiš kritizirati pa občine. Super rešitev je potem nek mehanizem financiranja s strani ekonomskega sektorja, na kakšen način, je seveda uganka. Ampak, koliko smo se pogovarjali z vašim razvojnim centrom, podjetja bi bila zainteresirana za financiranje nekih vsebin, ki so potrebne v okolju, ampak je potrebno domisliti način, kako bi se ti predlogi zbirali, kako bi se potem to financiralo, ali bi neposredno potem podjetja dajala tem organizacijam, ki program neposredno izvajajo, ali bi dajala v sklad, iz katerega bi se potem te ideje financirale. Skratka, s tem se še ni – vsaj ne, da bi jaz vedela – kdo sploh ukvarja, kar je ena velika priložnost, ki bi jo bilo vredno vzeti v razmislek in nekaj domisliti. Tukaj pa bi bilo potrebno sodelovanja tako vseh treh sektorjev – javnega, gospodarskega in nevladnega, da bi domislili nek model, po katerem bi se lahko gospodarstvo še kvalitetno vključilo še v financiranje teh stvari.» (U2 jugovzhodna Slovenija)

Preglednica 4.21: Tip lokalne skupnosti in raven financiranja in sistemsko-organizacijski okvir delovanja NVO

Code System	Tip lokalne skupnosti	Ruralna (podeželje, vas)	Urbana (mesto)	Primestna	Raven financiranja NVO	Nacionalna (država)	Lokalna (občina)	Regijska	SUM
Na splošno o financiranju		4	6		2	12	29	2	55
Nacin javnega financiranja NVO				1					1
Javni razpisi		1	1	1	1	8	14	3	29
Projektno financiranje		2	2			3	5	2	14
Programsko financiranje		2					2		4
Koncesije							1		1
Trajanje financiranja NVO									0
Kratkoročno		1	1			2	5	2	11
Dolgoročno		1				2	6	3	12
Raven financiranja NVO							1		1
Nacionalna (država)			2				16	2	20
Lokalna (občina)		1	9		1	16		4	31
Regijska						2	4		6
Zaposlovanje v NVO	1			1		3	3	1	9
Javna dela			1				2		3
Zaposlovanje težje zaposljivih/ranljivih								1	1
Programi socialne aktivacije									0
Motivacija zaposlenih		1					1		2
Plače zaposlenih			1			2	2	1	6
Trajnost zaposlitve			1			4	4	1	10
Prostovoljci v NVO	1	2	2	1		2	3	2	13
Povezovanje NVO		1	2	1		2	3		9
Regijsko povezovanje				1		2	5	4	12
Razlike med NVO		1	1						2
Professionalizirane/strokovne NVO			2			3	1		6
Ljubiteljske/prostovoljske NVO	1	1	2			1			6
NVO s potencialom		1	1				1		3
Pravnoformalne oblike NVO									0
Društva				1		2	1	1	5
Zavodi									0
Ustanove									0
Verske organizacije									0
Statusi NVO									0
Socialno podjetje									0
NVO v javnem interesu						1	1		2
Prostovoljska organizacija									0
Humanitarna organizacija			1						1

Preglednica 4.21 prikazuje rezultate križanja kod, vezanih na financiranje, zaposlovanje in pravno-organizacijske vidike (podobno kot pri Preglednici 4.19), le da smo križali s kodami tip lokalne skupnosti (ruralna, urbana, primestna) in kodo raven ukrepov/politik za podporo NVO (nacionalna, lokalna, regijska). Izkazalo se je namreč, da je največ udeležencev povezovalo financiranje NVO z lokalnimi skupnostmi, ki na podlagi razpisov financirajo pretežno društva (npr. športna, kulturna), pa še ta predvsem v segmentu mladih oz. športa za mlade, medtem ko veliko storitev, kot so skrb za starejše in ostale socialne storitve na ta način niso pokrite. Glede na izrazit pomen lokalnega oz. občinskega nivoja delovanja NVO so udeleženci izpostavili predvsem bolj sistematično financiranje v občinskih proračunih, povezovanje več manjših občin, v katerih bi lahko en ali nekaj NVO pokrili določene storitve, kakor tudi konkretnije opredelitve tako prioritete kot tudi samih projektov v regionalnih razvojnih načrtih regij.

»Jaz bi samo še mogoče, ampak smo prej rekli na podlagi česa se oblikujejo vse te zadeve. Ja, NVO seveda so vedno poklicane pa povabljene, da sodelujejo pri nekaterih pripravah strateških dokumentov, zdaj podlaga za financiranje so tudi razni strateški dokumenti, če so. Na občinski ravni. Potem je pa recimo že podlaga za financiranje na teh LAS pozivih je strategija lokalnega razvoja ali kakor se že imenuje. In zdaj je recimo čas, ko se bojo začele nove strategije pač pisat ne, da nevladne organizacije sodelujemo aktivno zraven in pač povemo tudi za katera področja želimo, da se bojo potem sredstva naprej namenila. Tako da včasih mam tudi mi mal problem, ker, tko kot NVO, ker gasimo požare, tiste ki je zdaj, pa takoj, pa se je treba odzvat, pa bi zdajle rabili sredstva. Ne razmišljamo pa, moramo pa včasih prestavit to v glavah, pa moramo zdajle razmišljat, za kaj rabimo sredstva, prijavljali se bomo pa lahko čez dve, tri leta. Tako da na regijskem razvoju imamo pa tudi in smo bili tudi vključeni v pripravo regionalnega

razvojnega programa, a ne. Kar so tudi potem podlaga za naprej, za črpanje sredstev. Tako da ja.» (U1 zasavska regija)

Kar zadeva financiranja na podlagi razpisov, se je v izjavah udeležencev izpostavilo, da je pri prijavi na razpise oz. projekte velik problem NVO prav lastna udeležba, ki pogosto zaustavi odlično idejno zasnovane projekte ter vsakoletno prijavljanje na razpise, ki ne omogoča dolgoročnega delovanja in razvoja, saj NVO preživljajo iz leta v leto, namesto, da bi se dolgoročno razvijale. Izjema so razpisi na področju socialnega varstva, kjer daljše (7-letne) pogodbe zagotavljajo stabilno financiranje. Končno se kot velik problem izpostavlja tudi nekoordiniranost pri prijavih na različne projekte, kjer si udeleženci fokusnih skupin sicer želijo sodelovanja različnih deležnikov (javnih zavodov, podjetij, NVO), a poudarjajo nekatere posebnosti NVO, kar jih dela bistveno drugačne od gospodarskih družb ali organizacij javnega sektorja (npr. večina NVO niso zavezanci za DDV, kar pomeni, da je DDV zanje strošek).

»Občinski razpisi se pravi s strani občin, ki ne vem no. Mogoče ene se bolj trudijo, ene manj, v glavnem naredit eno oceno potreb, oziroma letne programe, oziroma se prilagodit potrebam, se mi zdi da osnova je pa tisto, da je treba vsem neki dat, a ne. Pa ne tok v bistvu res enega, pač enega razmisleka ... Mogoče pa nekje, ko zaznajo, da je pa res potreba, da se to tko malo bolj redno financirana, da je pač neka redna postavka v občinskem proračunu za nek določen program. Ampak, to je zelo redka izjema, bi se temu reklo, no. Tudi mogoče pol še tiste za naprej, kar naj bi bilo, a ne, to so neki večletni razpisi, recimo že s strani občin bi mogoče bili že malo olajšali delo nevladnim organizacijam, ker bi pol vedeli, da pač je nek reden dohodek, ki ga lahko za določen program pač pričakujejo no. Tako da drugače pa potem ta sredstva, ki so iz tega naslova lokalnih, akcijskih skupin, kamor naj bi se tudi, pač, kjer naj bi tudi nevladne organizacije sodelovale, sam na žalost je mogoče to sodelovanje malo za zraven, no. Ne, tako da bi rekli da res neke resne projekte lahko pač speljejo, tako kot je že Mateja prej omenila, pa se to mogoče že mal na del za na konec pač nanaša. Problem zalaganja sredstev je prvi. Se pravi, v bistvu glede na to nepridobitnost pa neprofitnost pač NVO, ni nekih sredstev za zalaganje in veliko organizacij se potem, tudi če je super razpis, prav takšen kakor ga mi rabimo, se odloči "ne bomo se prijavil, ker nimamo niti sredstev da to zalagamo". Tko da to, ta sredstva za financiranje. Če želimo da smo NVO v enakovrednem položaju pri prijavih na razpise, se mi zdi da pač te, da je treba pač te, osnovne stvari, pač na tak način pogledat. Ne more bit isto za javni sektor pa za gospodarstvo, ki imajo pač drugačno finančno podlago ali pa neke zadeve, recimo kot nevladne organizacije. Se prav če hočemo bit enakovredni pri tem da se lahko prijavimo na razpis, moramo imeti pač neke pogoje zagotovljene. Se pravi pred financiranjem, prihaja pač tudi do tega da DDV ni upravičen strošek, NVO nismo običajno davčni zavezanci, potem jih moremo pač sami krit, iz lastnih sredstev.» (U1 zasavska regija)

4.6 Ključne ugotovitve

Pokritost z javnimi storitvami v skupnosti

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so poročali o različnih področjih, povezano tudi s tem, iz katere organizacije so prihajali ter na katerem področju delujejo (oni in njihova organizacija).

Z analizo izjav udeležencev fokusnih skupin iz cele Slovenije je razvidno, da so poročali o različni pokritosti z javnimi storitvami. V splošnem pokritost kot dobro ocenjujejo udeleženci iz pomurske in posavske regije (ki so poročali zgolj o dobri oziroma zadovoljivi pokritosti), kot slabo pa udeleženci iz gorenjske in podravske regije ter jugovzhodne Slovenije. Udeleženci iz ostalih regij splošno pokritost ocenjujejo deljeno, tako kot dobro, zadovoljivo in slabo, odvisno od področja javne storitve. Goriška in savinjska regija ter jugovzhodna Slovenija izstopata tudi z večjim deležem mnenja udeležencev o tem, da storitve ne obstajajo.

Glede na število povezanih kod med področji in pokritostjo lahko področja, ki so jih označili kot tista, kjer je pokritost po mnenju udeležencev v fokusnih skupinah slaba, razdelimo v naslednje tri skupine: (1) skrb za starejše in socialno varstvo (največ izjav); (2) varstvo/skrb za otroke, področje mladine, duševno zdravje, stanovanjsko področje (nekoliko manj izjav) in (3) drugo (kultura/umetnost, šport/rekreacija, zaposlovanje ranljivih skupin, humanitarna pomoč, varstvo okolja, požarna varnost, zdravstvo/zdravje, izobraževanje in raziskovanje, neformalno izobraževanje, razvoj lokalnih skupnosti, javni prevoz (najmanj izjav). Kot dobro pokrita javna storitev v vseh regijah se glede na izjave udeležencev nakazuje požarna varnost.

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so poročali o različni pokritosti področij delovanja NVO. Glede na število povezanih kod med področji in pokritostjo lahko področja NVO, ki so jih označili kot tista, kjer je pokritost slaba, razdelimo v naslednje tri skupine: (1) področje socialnega varstva (največ navedb), področje zaščite okolja/varstva živali (nekoliko manj izjav) ter (3) drugo (področje kulture/umetnosti, področje rekreacije/športa, področje izobraževanja in raziskovanja, področje zdravstva, področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij (najmanj izjav).

Glede izvajalcev javnih storitev so udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije vlogo NVO kot izvajalcev najpogosteje izpostavljali na področju socialnega varstva, kulture in umetnosti, duševnega zdravja in varstva okolja, nekoliko manj pa še na področjih mladine in skrbi za starejše. Na vseh teh področjih so se v izjavah kot izvajalci pojavljali še javni zavodi (približno enako pogosto kot NVO), razen pri skrbi za starejše, kjer so v povezavi z izvajalci več govorili o javnih zavodih. Podjetja oziroma profitne organizacije kot izvajalci javnih storitev se v izjavah pojavljajo redkeje, še največ na področju skrbi za starejše (kot koncesionarji) in socialnega varstva. Ko smo pogledali, kako so o izvajalcih poročali iz različnih regij, smo ugotovili, da udeleženci fokusnih skupin iz gorenjske, goriške, obalno-kraške, pomurske, posavske in savinjske regije o izvajalcih skoraj niso govorili. Nekaj več izjav udeležencev fokusnih skupin glede izvajalcev javnih storitev je bilo v osrednjeslovenski in podravski regiji (ki sta imeli obe več udeležencev), v jugovzhodni Sloveniji, v koroški, primorsko-notranjski in zasavski regiji.

Potrebe po javnih storitvah v skupnosti

Glede na število povezanih kod med področji javnih storitev in velikostjo zaznanih potreb so bila v fokusnih skupinah izpostavljena naslednja tri področja javnih storitev z velikimi ali zelo velikimi potrebami: socialno varstvo, starejši in duševno zdravje. Pregled velikosti potreb po izvedenih fokusnih skupinah po posameznih regijah pokaže, da nekoliko izstopa relativno visoko pojavljanje izjav o zelo velikih in velikih potrebah v jugovzhodni Sloveniji. Kodiranje t. i. dobre pokritosti se je redko pojavilo v podatkih, se pa v skoraj polovici regij (pomurska, primorsko-notranjska, obalno-kraška, goriška in savinjska) na podlagi povedanega v fokusnih skupinah niso pojavile kode »zelo velike potrebe«.

Po velikosti potreb (v povezavi s področji delovanja NVO) izstopa področje socialnega varstva (tudi v povezavi z drugimi področji), o čemer se je na izvedenih fokusnih skupinah precej govorilo. Glede področij delovanja NVO po regijah in velikosti potreb lahko razberemo, da kljub temu, da je bilo področje socialnega varstva močno zastopano v izvedenih fokusnih skupinah, pa je bilo najmanj omenjeno v obalno-kraški in savinjski regiji ter, da zgolj v dveh fokusnih skupinah – v zasavski regiji (kjer med področji NVO prevladuje šport) ter v koroški regiji (kjer med področji NVO prevladuje kultura) – področje socialnega varstva ni imelo dominantne vloge.

Potencial, zmožnosti in potrebe NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti

Analiza pokaže, da so udeleženci največkrat omenjali potencial NVO na področju socialnega varstva. Izpostavijo, da imajo NVO poleg zagotavljanja storitev tudi velik potencial razvoja izvajanja preventivnega dela na širokem področju. NVO pogosto zadovoljujejo potrebe na področju javnih storitev v skupnosti, ki jih vladne institucije ne prepoznajo. Kot drugo največkrat omenjeno področje v povezavi s potencialom NVO pa je področje varstva okolja. Tu posebej omenijo potencial NVO v trajnostnih praksah, a pri tem zaznavajo veliko vrzel pri iniciativah. Nadalje so udeleženci pri potencialu NVO pogosto omenjali še področje mladine in sicer pri opozarjanju na prekarno delo mladih, težavah v duševnem zdravju mladih, digitalni zasvojenosti in spolnem zdravju, poudarili pa so potencial NVO tudi na področju vzgoje za demokracijo. Potencial NVO je tudi v upravljanju skupnih prostorov, pri tem lahko s sodelovanjem z drugimi organizacijami in vlado prispevajo k izboljšanju nerazvitega stanovanjskega sektorja. Udeleženci so manj pogosto omenjali potencial NVO na področju varstva starejših, vidijo pa ga na področju deinstitutionalizacije, ter v izboljšanju položaja starejših ljudi z večanjem povezovanja NVO z lokalno skupnostjo. Zanimivo je, da so udeleženci redkeje omenjali potencial NVO na področju kulture in športa, saj imajo še posebej pri slednjem, NVO ključno vlogo pri zagotavljanju storitev v skupnosti.

Udeleženci so tudi v diskusiji o zmožnostih in prednostih NVO najpogosteje govorili o področju socialnega varstva. Poudarijo predvsem široko mrežo prostovoljcev in njihov prispevek k pomoči v skupnosti. Udeleženci so poudarili zmožnosti NVO, da postanejo profesionalizirani ponudniki storitev, vendar pa potrebujejo več podpore vlade in lokalnih skupnosti, da lahko izkoristijo svoj potencial. Nadalje so udeleženci razpravljali o zmožnostih NVO pri skrbi za starejše. Udeleženci poudarijo tudi pomembnost časovne fleksibilnosti NVO-jev, pri naslavljanju potreb po pomoči izven delovnega časa javnih institucij. V manjši meri so udeleženci govorili o zmožnostih NVO na področju kulture in umetnosti. Prilagodljivost in inovativnost sta ključni prednosti NVO, saj so manj podvržene birokratskim pravilom in strogim strukturam ter lahko eksperimentirajo z novimi storitvami. Poleg tega so izpostavili tudi prednost NVO-jev pri razvoju pluralnosti storitev, zaradi česar lahko nudijo

človeku prilagojeno pomoč. Pomembna prednost je tako prožnost pri zagotavljanju storitev, ki omogoča bolj prilagojen pristop k pomoči posameznikom in družinam v stiski. NVO so tudi bolj odzivne in bolje poznajo ciljno skupino, saj pogosto zaposlujejo posameznike, ki so bili prej prejemniki njihovih storitev. Prednost, ki so jo udeleženci izpostavili na področju socialnega varstva, je, da se NVO med seboj dobro povezujejo in sodelujejo ter imajo tako dober pregled nad stanjem v okolju, zato se lahko tudi hitro odzivajo na stiske in težave. Prednosti NVO so udeleženci omenjali tudi na področju skrbi za starejše, pri čemer so poudarili skrb za duševno zdravje starejših z organiziranjem druženj in aktivnosti. Na področju varstva okolja so udeleženci kot prednost NVO izpostavili prostorsko komponento, saj so njihovi člani razporejeni po širšem geografskem območju in lahko bolj učinkovito spremljajo okoljska vprašanja kot vladne agencije. Na področju športa in rekreacije so omenili prednost NVO v njihovi strokovnosti in usposobljenosti. Prednost NVO je tudi v tem, da predstavljajo vezni člen med javnostjo in nosilci odločanja.

Zanimivo je, da v diskusiji o pomanjkljivostih NVO, problemih in potrebah NVO, ni bilo v ospredju področje socialnega varstva kot najbolj pogosto omenjeno področje javnih storitev, temveč je bilo več pogovora o področju kulture in drugih področjih kot je področje mladine in skrb za starejše. V splošnem, ne glede na področje javnih storitev ali področje NVO, so bile največkrat izpostavljene pomanjkljivosti, problemi in potrebe NVO v povezavi s financiranjem NVO. V pogostosti diskusije o financiranju kot problemu NVO, najbolj izstopata podravska regija in zasavska regija, sledi osrednjeslovenska regija. Udeleženci so bolj pogosto izpostavljali problem financiranja na lokalni ravni kot na nacionalni ravni. Pri tem so izpostavili problem neobstoja lokalnih strategij za razvoj nevladnega sektorja ter tudi pomanjkanje celovite politike in sistemske podpore NVO. Številni projekti so zato kratkotrajni in nimajo kontinuitete, kar otežuje delovanje NVO in naslavljanje potreb v skupnosti. Drug najpogostejši problem, ki so ga udeleženci izpostavili, je zaposlovanje v NVO. Poudarili so probleme pri pridobivanju kadra ter vesplošno kadrovske podhranjenost nevladnega sektorja. Nadalje so udeleženci poudarili tudi prostorsko problematiko nevladnega sektorja, mnoge NVO nimajo ustreznih prostorov za izvajanje svojih aktivnosti, omenjali pa so tudi težave za pridobivanje brezplačnega najema občinskih prostorov, problem nezadostnih prostorskih kapacitet je bil izpostavljen predvsem na področju kulture in socialnega varstva. Pomanjkanje infrastrukture za kulturne dejavnosti je bilo poudarjeno kot pereč problem, izpostavljena pa je bila tudi negotovost glede prihodnosti ljubiteljskih kulturnih organizacij. Na področju socialnega varstva in skrbi za starejše so udeleženci poudarili potrebe po vključitvi NVO v javno mrežo storitev ob ohranitvi njihovega edinstvenega prispevka. Ena od glavnih omenjenih potreb je bila dolgotrajna oskrba in izvajanje Zakona o dolgotrajni oskrbi. Pri tem so izrazili skrb, da je vloga NVO na področju proizvodnje storitev zaradi krčenja socialne države negotova in obstaja nevarnost, da se izgubi neprofitna in nekomercialna narava NVO.

Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO

Na splošno lahko ugotovimo, da udeleženci fokusnih skupin govorijo o nekaterih skupnih izzivih, ki omejujejo nadaljnji razvoj sektorja. Kot odziv na izzive, podajajo priporočila predlogov in potrebne sistemske spremembe.

Na splošno lahko ugotovimo, da v pogovoru o razvoju nevladnega sektorja udeleženci fokusnih skupin največkrat izpostavljajo teme, ki so povezane s stabilnostjo financiranja. To omogoča kontinuiteto razvoja NVO. S tem je povezana tudi profesionalizacija sektorja, ki je sicer nujno

potrebna pri naslavljanju potreb po storitvah različnih skupin prebivalstva (o tem smo podrobneje pisali v prejšnjem sklopu), a ne more temeljiti (izključno) na prostovoljnem delu. Sogovorniki kot pomemben vidik razvoja nevladnega sektorja izpostavljajo še večjo potrebo po koordinaciji in odprti komunikaciji različnih deležnikov (NVO, občine, javni sektor, oblikovalci javnih politik in politični odločevalci). Da bi zagotovili nadaljnji razvoj sektorja, so potrebne učinkovitejša strategija in celostno strateško načrtovanje, kjer bi bile NVO in strokovna javnost bolj vključeni.

Predloge javnih politik, ki naj bi omogočile nadaljnji razvoj in nagovorile izzive nevladnega sektorja, lahko razdelimo v več različnih sklopov. Zopet prednjačijo predlogi, povezani s financiranjem, le to naj omogoči stabilnejše in neprekinjeno financiranje, kar bo zagotovilo večjo usposobljenost zaposlenih in njihovo strokovno delo. To še posebej velja za financiranje na občinski ravni, kjer se pojavljajo ideje o medobčinskem skladu za NVO in okrepitvi/ustanovitvi podpornih projektnih pisarn na občinski oz. regijski ravni. Potencialni ukrepi naj bi okrepili oz. spodbudili sodelovanje in zaupanje med NVO, občinami in drugimi javnimi institucijami, kar je potrebno pri naslavljanju kompleksnih potreb (npr. na področju oskrbe starejših in duševnega zdravja, kjer predlagajo ustanovitev usmerjevalne koordinacijske skupine). Za projekte (in storitve), ki se izkažejo kot uspešni, je treba zagotoviti dolgoročneje oz. sistemsko financiranje. Poleg tega udeleženci fokusnih skupin izpostavljajo še potrebo po dodatnih ukrepih, ki bi poenostavili administrativne procese v NVO, to je povezano predvsem s prijavi na razpise in poročanjem (tako na občinski kot nacionalni ravni).

Ti predlagani sklopi ukrepov že nakazujejo tudi potrebne sistemske spremembe, o katerih so udeleženci fokusnih skupin razpravljali. V prvi vrsti so govorili o priznanju pomembne vloge, ki jo imajo NVO v družbi, in njihovega prispevka k izvajanju javnih storitev. Na splošno poudarjajo nujnost sistemskega pristopa k spodbujanju skupnega prizadevanja za krepitev nevladnega sektorja v Sloveniji, kjer je reševanje izzivov na področju financiranja, administracije in podpore strokovnemu ter trajnemu delovanju s ciljem izboljšanja kakovosti javnih storitev prioriteta.

5 Analiza podatkov kvantitativne raziskave

5.1 Metodologija

Za ugotavljanje pokritosti z javnimi storitvami v skupnosti, ki jih izvajajo NVO in identifikacijo potreb po javnih storitvah v skupnosti z vidika NVO po statističnih regijah, smo izvedli spletno anketno kvantitativno raziskavo na stratificiranem verjetnostnem vzorcu (Kaltón in Vehovar, 2001) populacije NVO, ki imajo na letni ravni več kot 5.000 eurov prihodka, ker za te NVO ocenjujemo, da imajo potencial za izvajanje javnih storitev v skupnosti. Takšnih NVO je po podatkih AJ PES okvirno 40 % izmed vseh NVO. Izkazalo se je, da je vsega skupaj takšnih organizacij 11469 (izmed teh je največ 9479 društev, 1882 je zavodov, 84 ustanov in 6 verskih skupnosti). Glede na majhno število organizacij in neenakomerno regionalno porazdelitev (2,2 % do 31 %) smo se že ob pregledu podatkov AJ PES odločili za to, da bomo najprej k sodelovanju k raziskavi povabili vse NVO preko regionalnih stičišč. Namreč glede na to, da so regije neenakomerno zastopane, bi bila verjetnost zajema organizacij iz čisto vsake regije, precej nerealistična predvsem za regije, ki predstavljajo manj kot 10 % populacije. V obdobju od 17. 4. 2023 do 16. 6. 2023 so vsa regijska stičišča NVO objavljala in pošiljala povabila k sodelovanju k raziskavi. Objave in vabila je pošiljal tudi CNVOS in MJU. Zaradi relativno majhnega odziva, kljub številnim opomnikom, smo se odločili, da bomo ne glede na prvotno odločitev o zajemu s populacije oblikovali verjetnostni stratificirani vzorec po regijah glede na velikost odziva. Iz populacije smo izločili že anketirane enote in oblikovali poimenski vzorec NVO. Po pridobivanju njihovih kontaktnih podatkov preko spleta smo NVO, izbrane v vzorec, osebno povabili k sodelovanju. V vzorec izbrane organizacije smo individualno kontaktirali najprej po telefonu in nato še po elektronski pošti v obdobju od 12. 6. 2023 do 22. 6. 2023. Podatke smo zbirali od 17. 4. 2023 do 28. 6. 2023. Pridobljene podatke smo analizirali s pomočjo statističnega programa SPSS (Field, 2018). Merski instrument je bil oblikovan delno na osnovi preteklih vprašalnikov v okviru Raziskovalnega projekta CRP Konkurenčnost Slovenije 2001-2006 (Celovita analiza pravnega in ekonomskega okvirja za delo NVO) ter mednarodnega akcijsko-raziskovalnega projekta CIVICUS Indeks civilne družbe (2008-2010) z obsežnimi dodatnimi sklopi oblikovanimi glede na cilje projekta. Vprašalnik (Priloga 2) je bil pred začetkom anketiranja tudi testiran med NVO. Zaradi majhnega števila enot po regijah, inferenčna statistika pri prikazih po regijah in organizacijah statistično ni smiselna. Izračunane so bile naslednje statistike: frekvence, kontingenčne tabele ter odstopanja od povprečja. Rezultati so prikazani na splošno za vse NVO in pa po regijah.

5.2 Pokritost z javnimi storitvami v skupnosti

V okviru tega poglavja v uvodnem delu predstavljamo nekatere osnovne značilnosti organizacij, iz katerih prihajajo anketiranci - preko analiz odgovorov na vprašanja o tem, v kateri regiji ima organizacija sedež (Q4), na katerih od navedenih področij so v organizaciji dejavni (Q10) ter katero je poglobitno področje, na katerem deluje njihova organizacija (Q11).

Pokritost z javnimi storitvami smo ugotavljali preko ocen (na 5-stopenjski lestvici) anketirancev pri vprašanju (Q61), kako dobro so v njihovi regiji pokrita posamezna področja javnih storitev, ter navedb, katere organizacije (NVO, javni zavodi ali profitne organizacije) v pretežni meri izvajajo storitve na posameznem področju javnih storitev (Q63) v njihovi regiji.

5.2.1 Predstavitev v raziskavi sodelujočih NVO na ravni Slovenije

V anketi je sodelovalo več kot 480 NVO iz cele Slovenije. Največ, 31 % organizacij ima sedež v osrednjeslovenski regiji, sledi s 13 % podravska regija. Najmanj sodelujočih organizacij pa prihaja iz zasavske regije, kot je prikazano v Sliki 5.1. Tudi v populaciji NVO v Sloveniji so odstotki podobni. Po podatkih AJPEŠ ima v osrednjeslovenski regiji sedež 28,1 % organizacij, v podravske regiji 14,6 %, v regiji z najmanjšim deležem NVO (zasavska) pa 2,3 %.

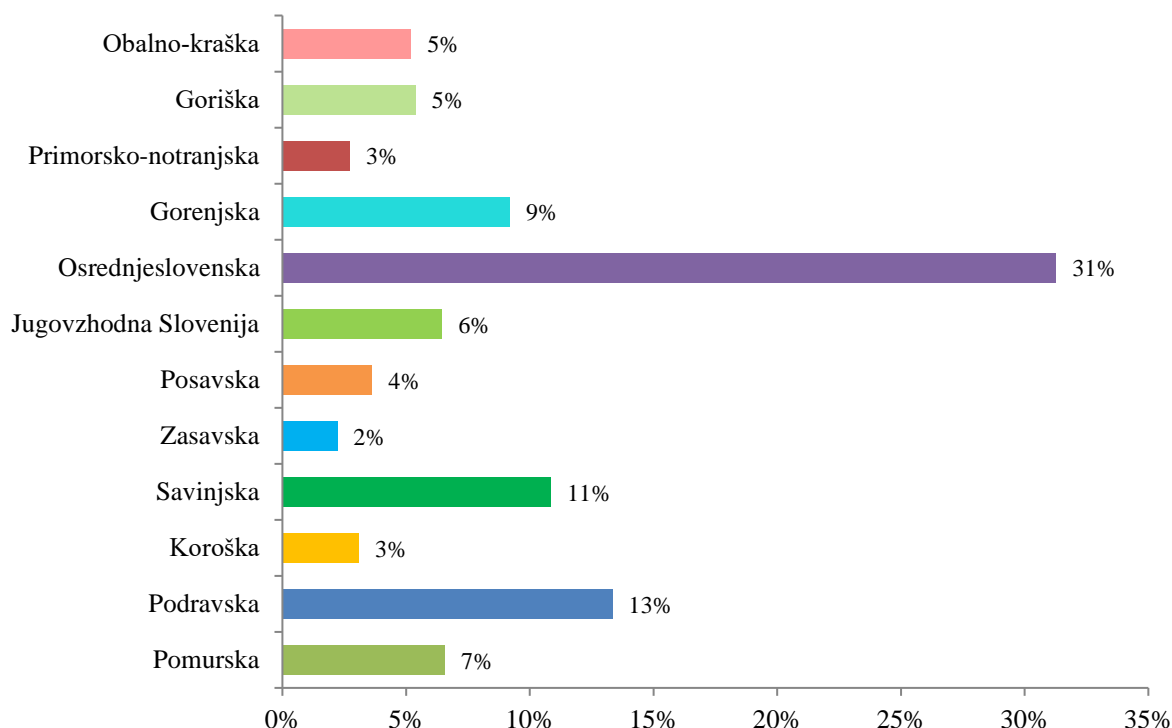
Dobljena struktura končnega vzorca je nekoliko odstopala od populacije NVO z letnimi prihodki nad 5.000 EUR v letu 2021, zato smo z metodo poststratifikacije podatke utežili, in sicer:

- glede na 12 statističnih regij in
- glede na pravno obliko – oblikovali smo dve kategoriji: društva in zavodi, h katerim smo priključili še ostale pravne oblike. Slednje namreč predstavljajo le 0,9 % celotne populacije NVO, ki ima letne prihodke višje od 5.000 EUR.

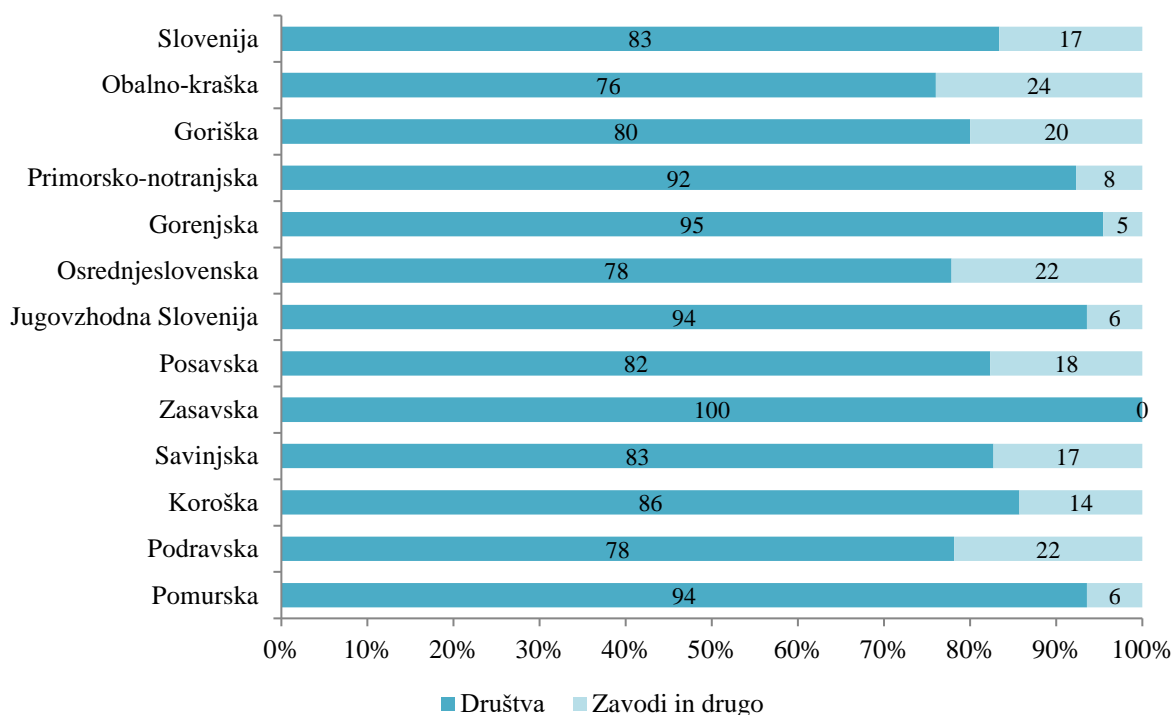
Glede na to, da dobljeni vzorec ni bistveno odstopal od populacije, so bile izračunane uteži blizu 1 (0,73 do 1,26), kar pomeni, da niso bistveno spremenile rezultata.

Iz Slike 5.2 je razvidno, da imajo sodelujoče NVO v anketi v več kot treh četrtinah status društev (83 % na ravni Slovenije), se pa odstotki sodelujočih društev med regijami razlikujejo ter obsegajo med 76 % v obalno-kraški regiji pa vse do 100 % v zasavski regiji.

Slika 5.1: Sedež anketiranih NVO glede na regije (n=482)

Slika 5.2: Prikaz pravnih oblik v anketi sodelujočih NVO po regijah (n=478)

Več kot 60 % sodelujočih je navedlo, da so njihove organizacije dejavne na področju izobraževanja, kar je razvidno iz Slike 5.3. Sledijo še področja šport in rekreacija (45 %), mladine (37 %) ter kulture in umetnosti (37%). Zelo malo (manj kot 10 %) jih deluje na področju zaposlovanja in usposabljanja, prava in zagovorništva, požarno varstvene dejavnosti in zaščite pred naravnimi nesrečami, na stanovanjskem področju, v poslovnem in poklicnem združevanju ter v verskih dejavnostih. Na drugi strani pa (kot prikazuje Slika 5.4) je največ anketiranih organizacij kot poglobitno področje, na katerem deluje njihova organizacija, izbralo šport in rekreacijo (s 23 %), področje izobraževanja pa je navedlo 11 % anketiranih organizacij. Nihče od sodelujočih pa se poglobitno ne ukvarja s pravom in zagovorništvom, stanovanjskim področjem in raziskovanjem.

Slika 5.3: Prikaz odgovorov anketirancev, na katerih področjih so dejavne njihove organizacije (n=482)

Slika 5.4: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije (n=474)

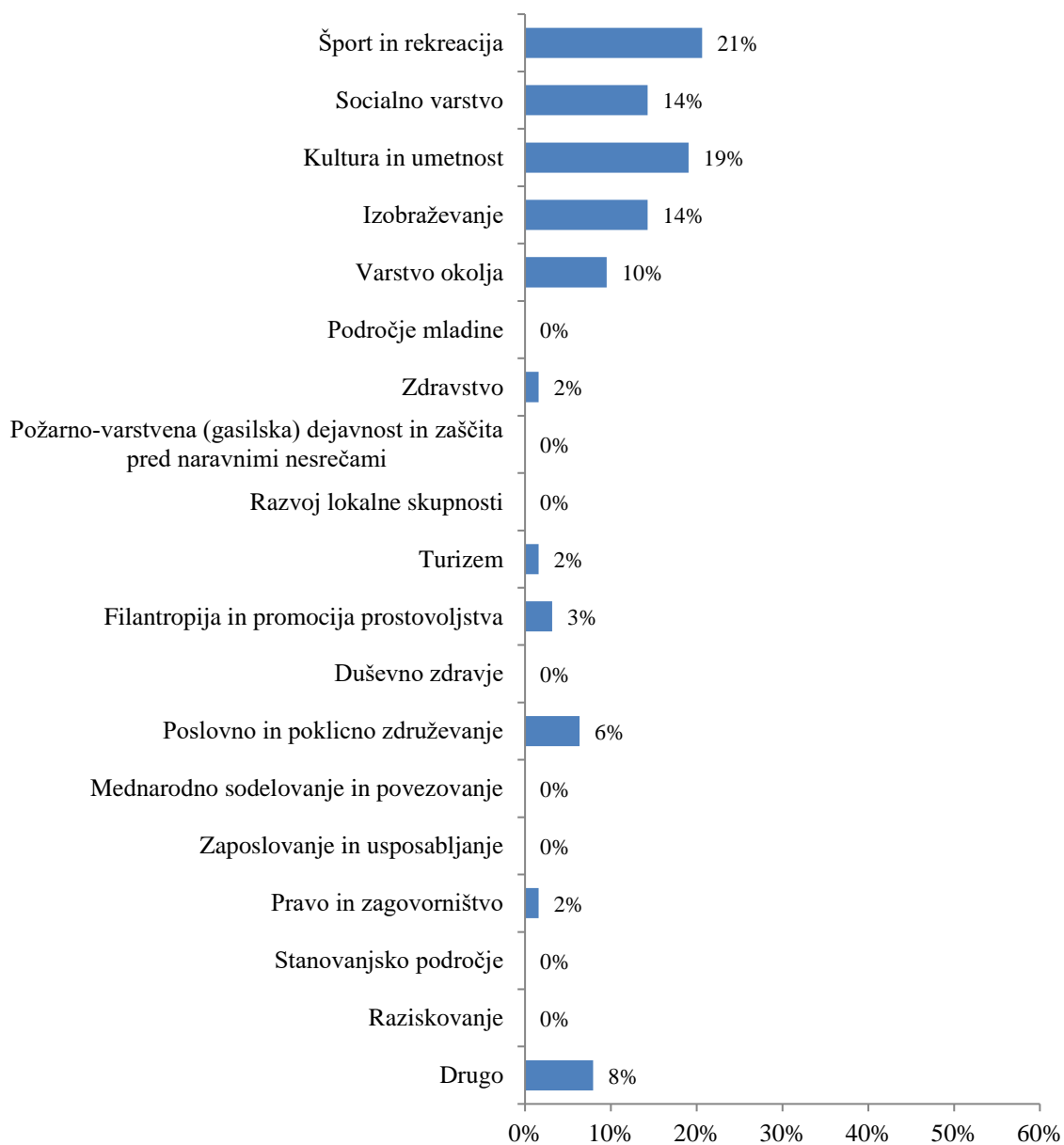
5.2.2 Predstavitev v raziskavi sodelujočih NVO po regijah

V nadaljevanju prikazujemo poglavitna področja v anketi sodelujočih NVO po regijah. V večini regij (9 od 12) največji odstotek sodelujočih v anketi (med 17 % in 54 %) predstavljajo organizacije, ki poglavitno delujejo na področju športa in rekreacije, kot je razvidno iz Slik 5.5 – 5.16). V posavski regiji največji odstotek sodelujočih predstavljajo organizacije na področju izobraževanja (31 %), v obalno-kraški regiji organizacije s področja kulture in umetnosti (24 %, z 20 % sledi področje socialnega varstva) in v osrednjeslovenski regiji organizacije s področja socialnega varstva (20 %). Osrednjeslovenska regija je tudi edina, v kateri so sodelujoči v anketi kot poglavitna področja delovanja njihove organizacije izbrali vseh 19 navedenih področij. V ostalih regijah je bilo pokritih med 5 (v koroški in zasavski regiji) in 13 (v savinjski regiji) navedenih področij.

Slika 5.5: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za pomursko regijo (n=32)

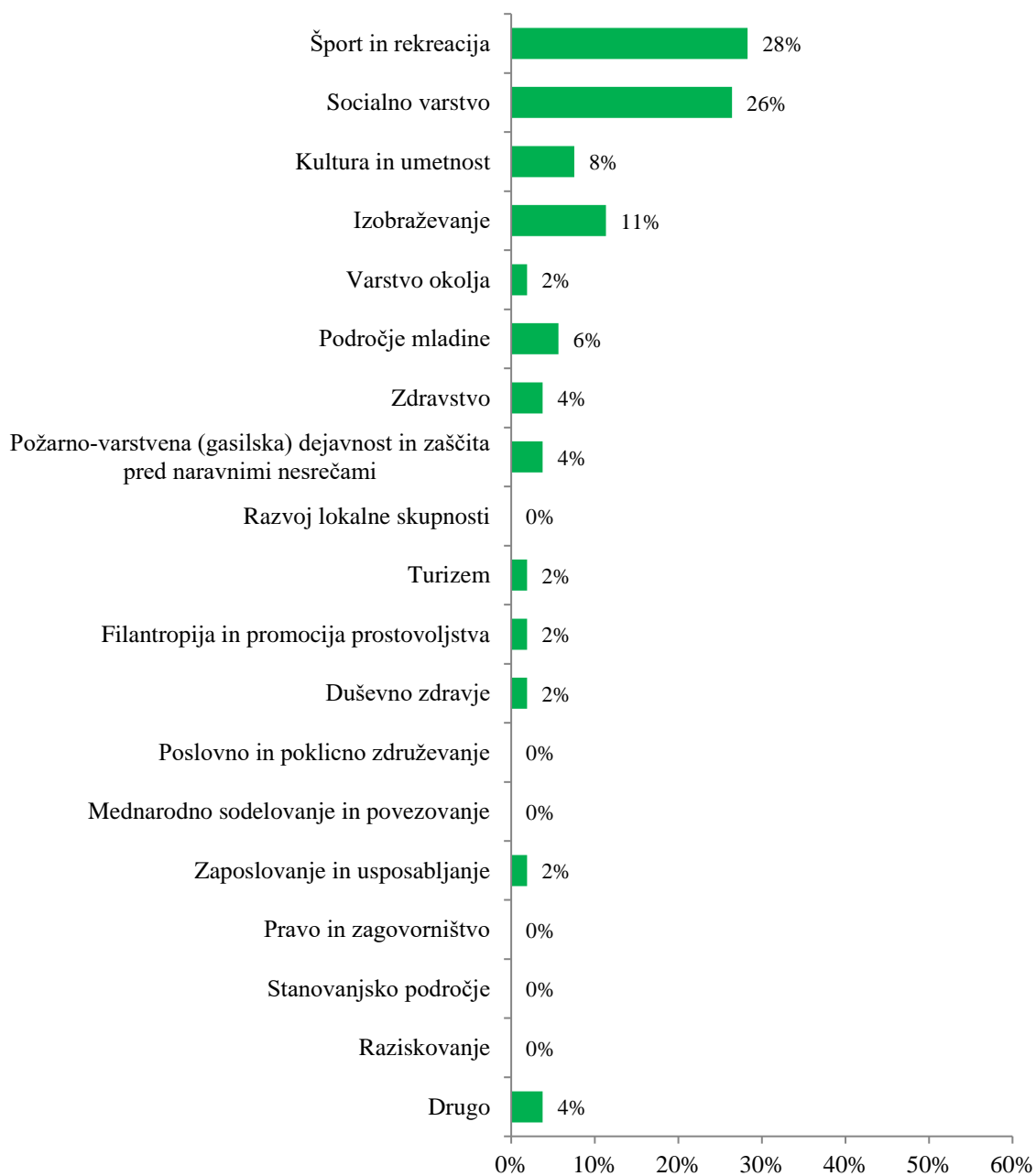
Slika 5.6: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za podravsko regijo (n=63)

Slika 5.7: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za koroško regijo (n=13)

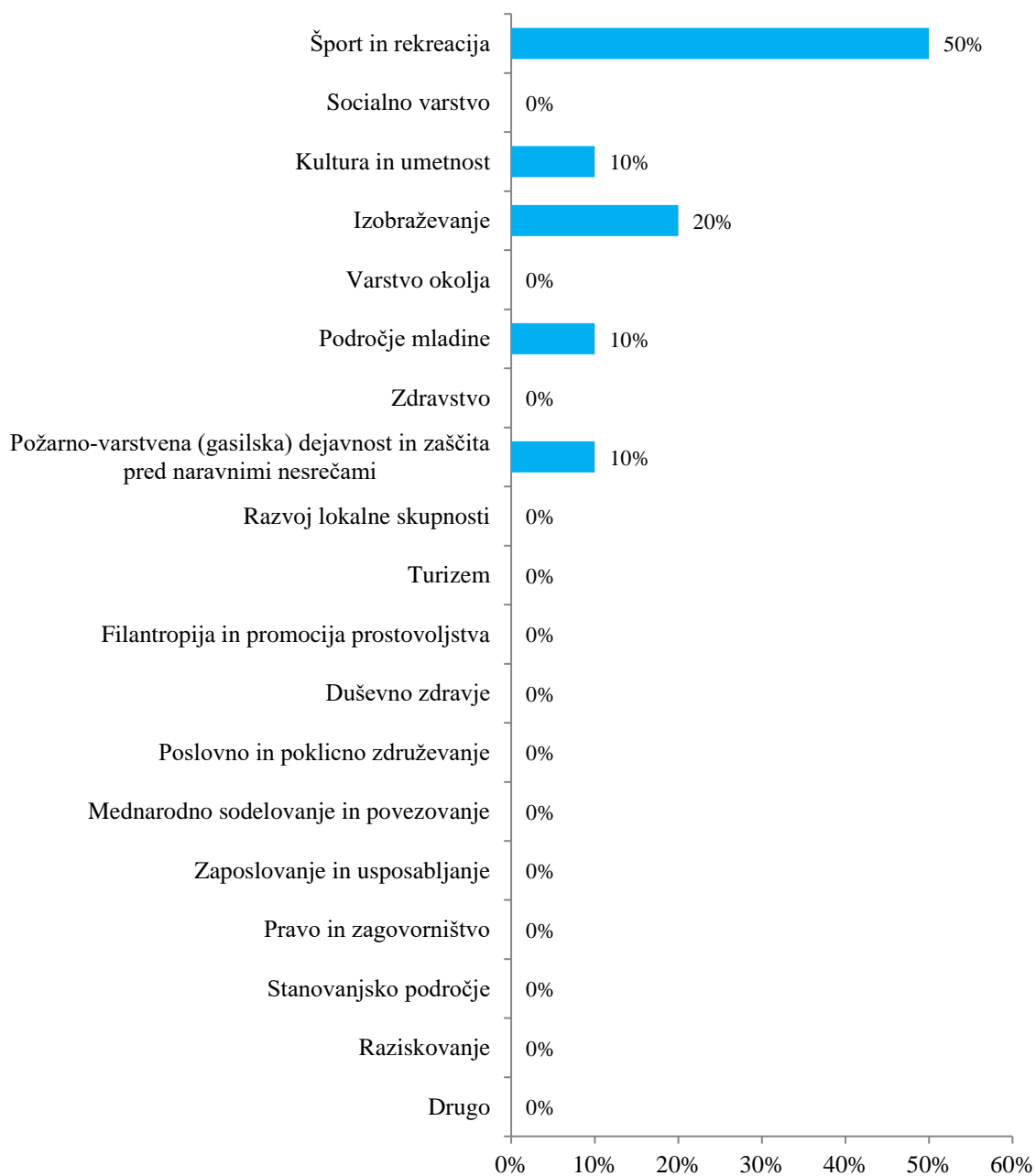

Slika 5.8: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za savinjsko regijo (n=53)

Slika 5.9: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za zasavsko regijo (n=10)

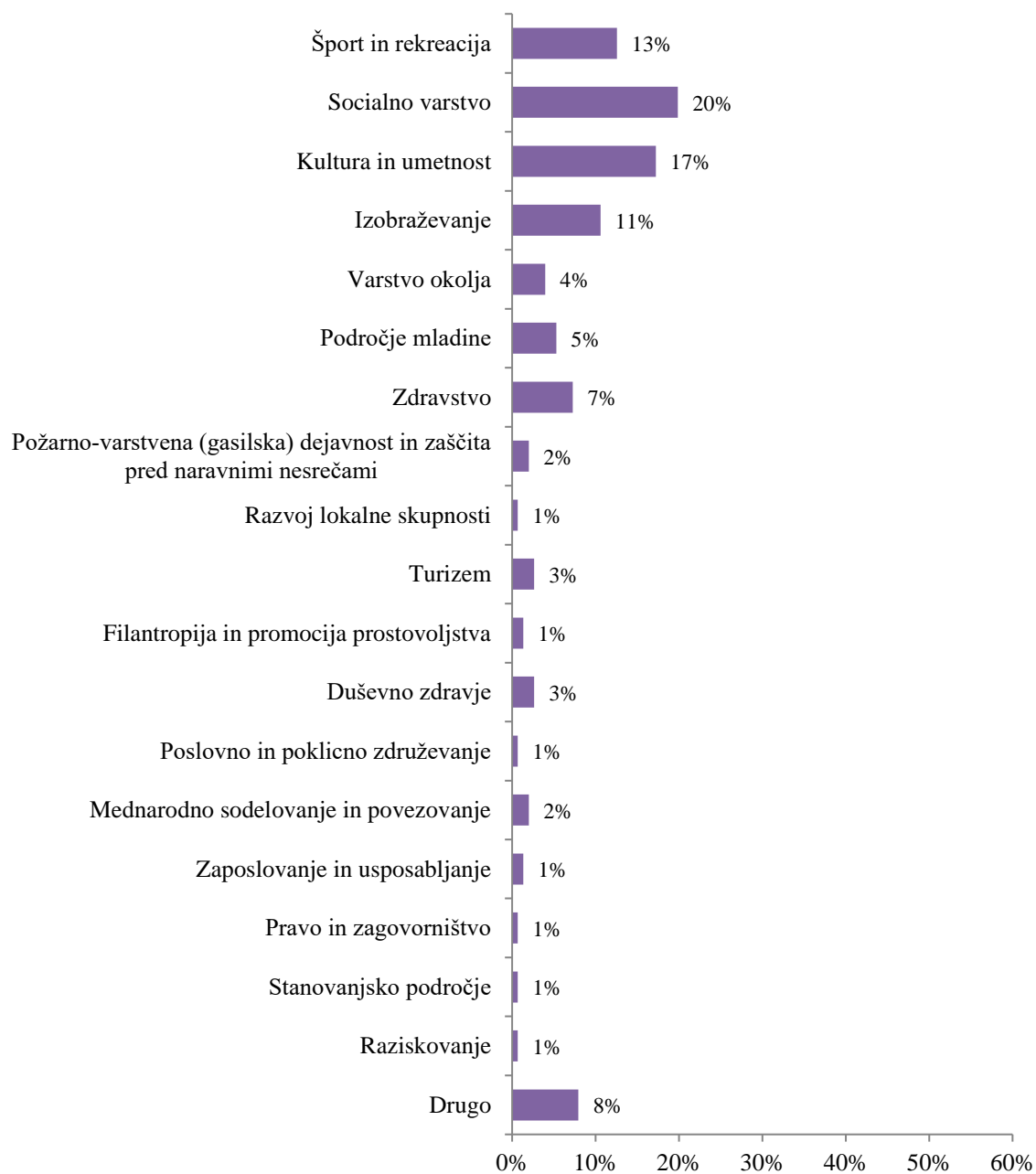
Slika 5.10: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za posavsko regijo (n=16)

Slika 5.11: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za jugovzhodno Slovenijo (n=31)

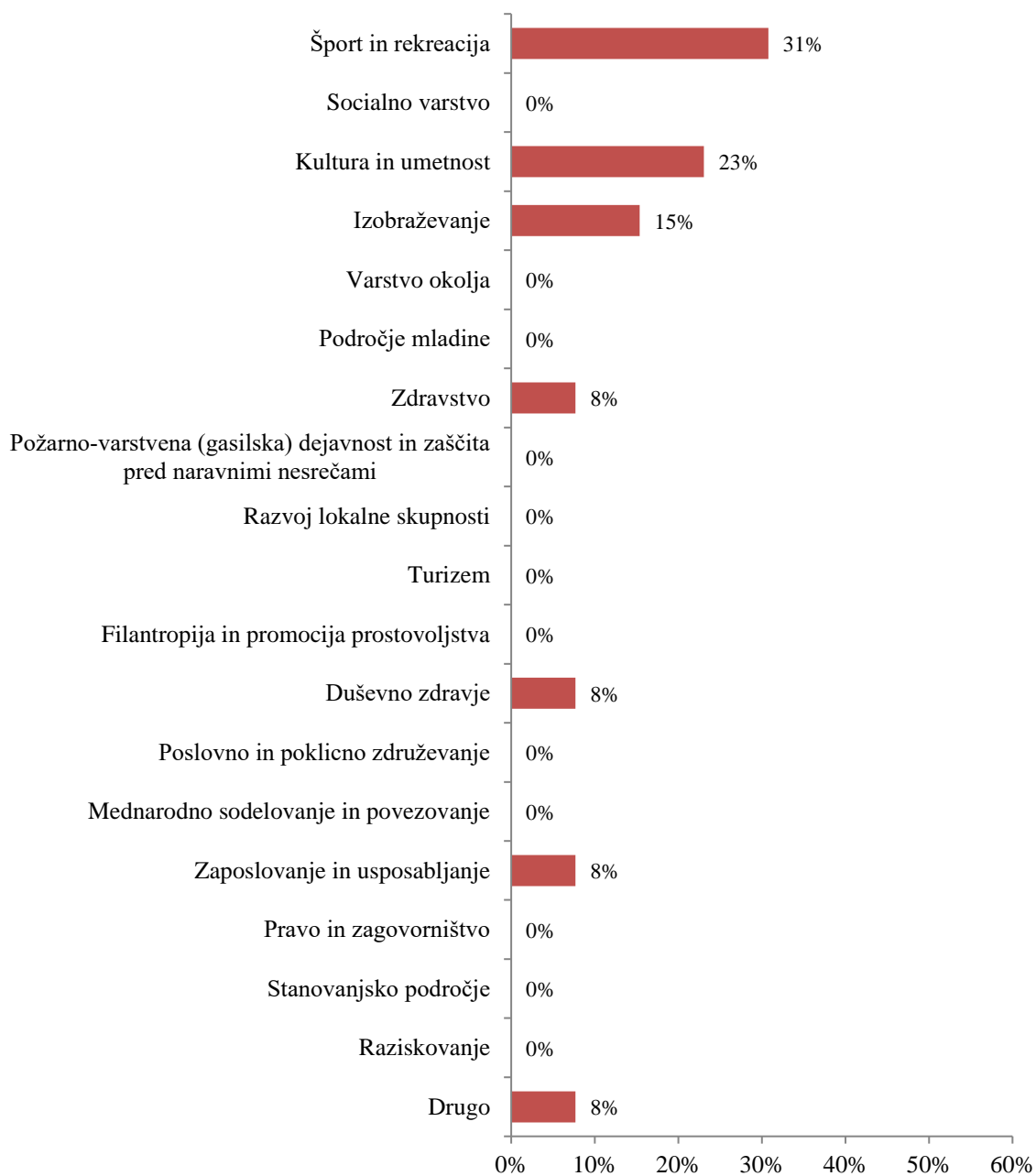
Slika 5.12: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za osrednjeslovensko regijo (n=151)

Slika 5.13: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za gorenjsko regijo (n=42)

Slika 5.14: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za primorsko-notranjsko regijo (n=13)

Slika 5.15: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za goriško regijo (n=25)

Slika 5.16: Prikaz odgovorov anketirancev o poglavitnih področjih delovanja njihove organizacije za obalno-kraško regijo (n=25)

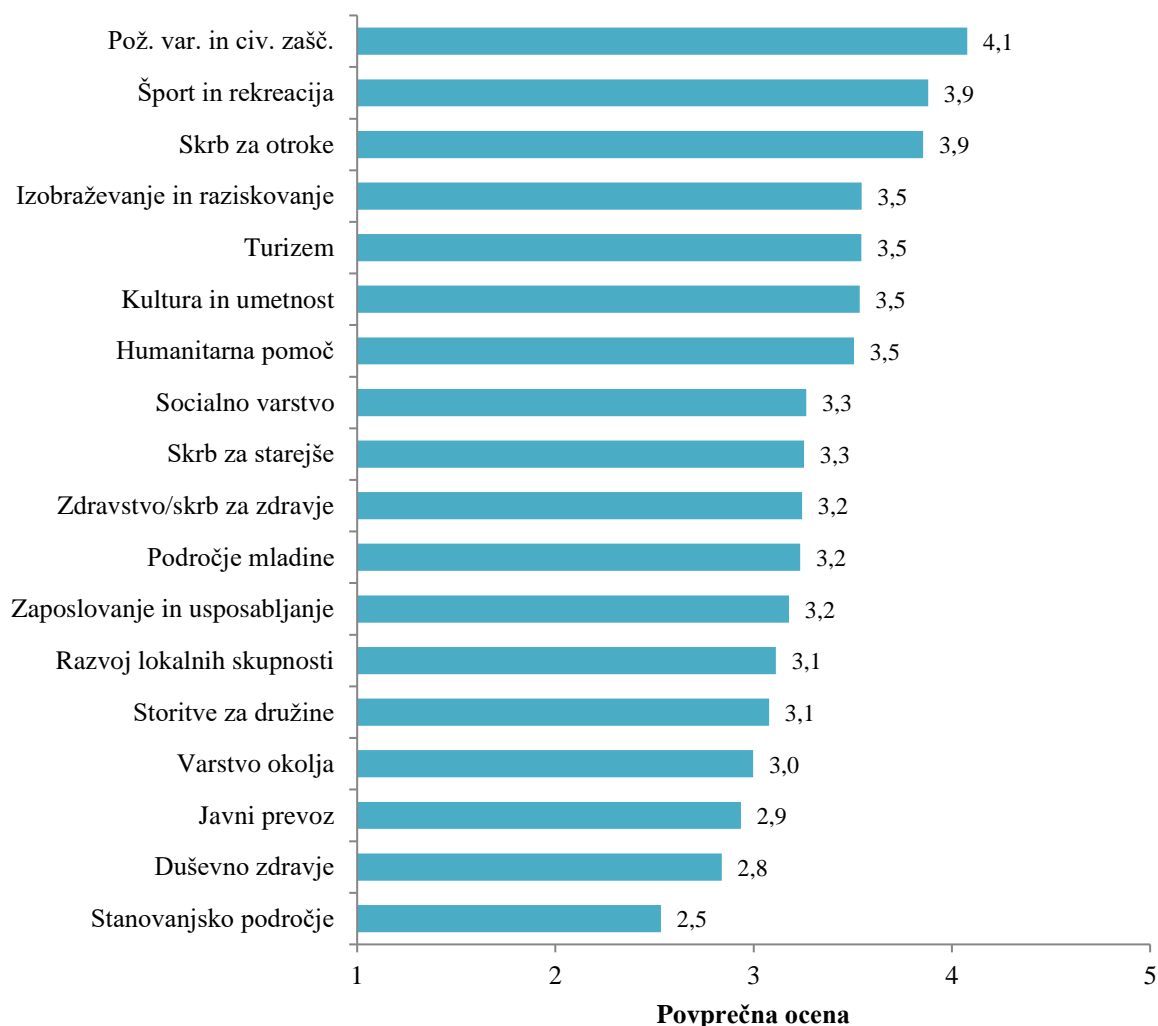
5.2.3 Pokritost z javnimi storitvami in njihovo izvajanje na ravni Slovenije

Pokritost z javnimi storitvami smo ocenjevali na podlagi odgovorov anketirancev na 5-stopenjski lestvici na vprašanje (Q61) »Ocenite na 5-stopenjski lestvici (pri čemer 1 pomeni zelo slabo in 5 zelo dobro), kako dobro so v vaši regiji pokrita spodaj navedena področja z javnimi storitvami, in za vsako področje označite, kdo jih v največji meri izvaja«.

Kot je razvidno iz Slike 5.17, sodelujoči v anketi ocenjujejo, da je na ravni Slovenije v povprečju z javnimi storitvami najboljše pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite (povprečna ocena 4,1). Sledita področji šport in rekreacija ter skrb za otroke. Najnižjo povprečno oceno pokritosti z javnimi storitvami (2,5) pa je prejelo stanovanjsko področje, ki ima poleg področij duševno zdravje in javni prevoz povprečno oceno nižjo od 3.

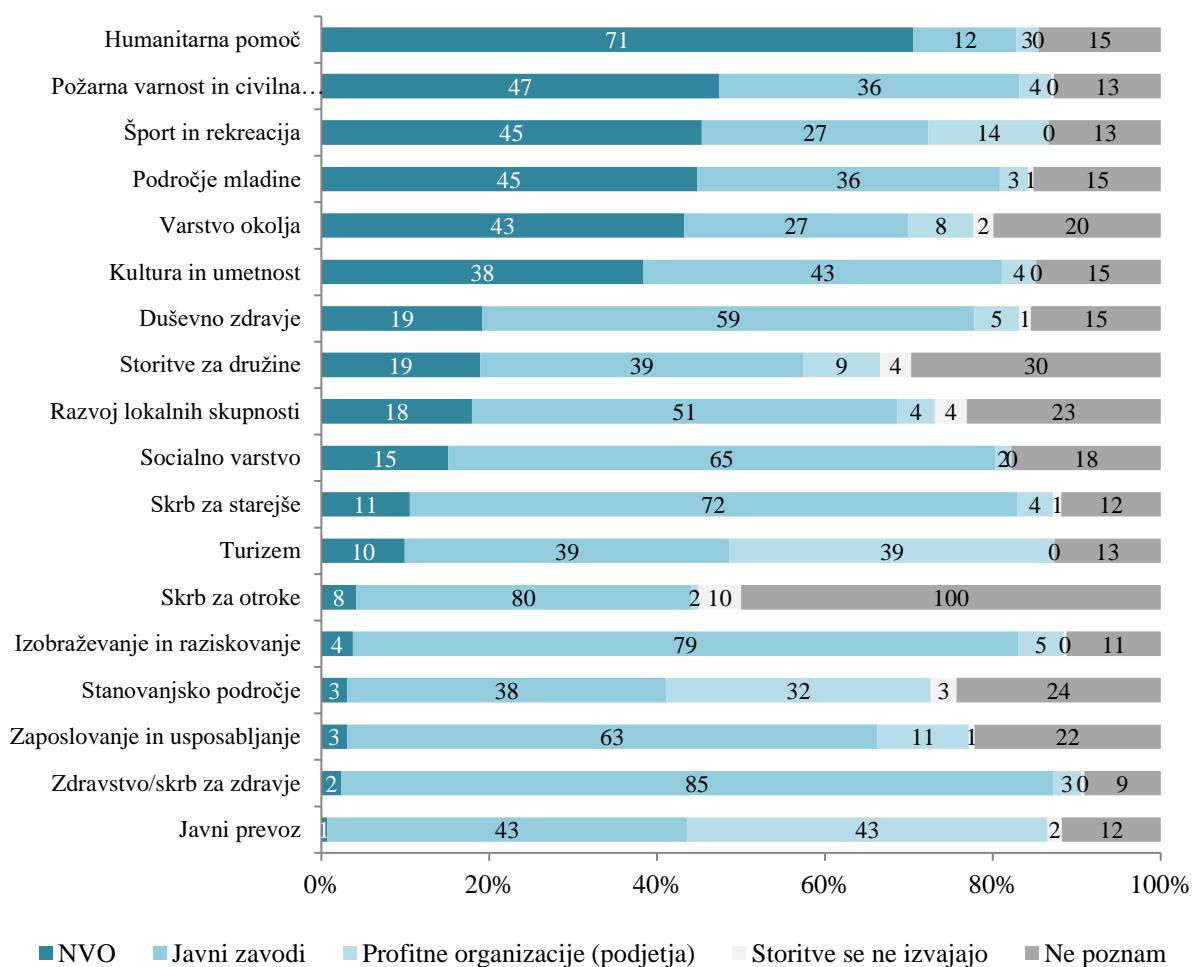
Slika 5.17: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) na ravni Slovenije (n=333)

Odgovore na vprašanje, kdo so izvajalci javnih storitev na posameznem področju, prikazuje Slika 5.18. Kot je razvidno, se na ravni Slovenije izvajalci po posameznih področjih kar razlikujejo. Na nekaterih področjih močno prevladujejo (z več kot 70 %) nekateri izvajalci kot npr. javni zavodi na področjih zdravstvo/skrb za zdravje, izobraževanje in raziskovanje in skrb za starejše ali pa NVO na področju humanitarne pomoči. Drugje pa je delitev med različnimi tipi organizacij bolj enakomerna kot npr. na področju turizma, javnega prevoza, stanovanjskem področju (med javnimi zavodi in profitnimi organizacijami) ali na področju kulture in umetnosti med NVO in javnimi zavodi.

NVO kot izvajalci storitev torej prevladujejo na področju humanitarne pomoči, v malce manj kot polovici primerov so tudi izvajalci na področjih požarne varnosti in civilne zaščite, športa in rekreacije, področja mladine, varstva okolja. V več kot tretjini so izvajalci še na področju kulture in umetnosti. Na drugi strani so izvajalci javnih storitev v manj kot 10 % na področjih skrbi za otroke, izobraževanja in raziskovanja, stanovanjskem področju, zaposlovanju in usposabljanju, zdravstvu/skrbi za zdravje ter javnem prevozu.

Slika 5.18: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih na ravni Slovenije (n=318-328)

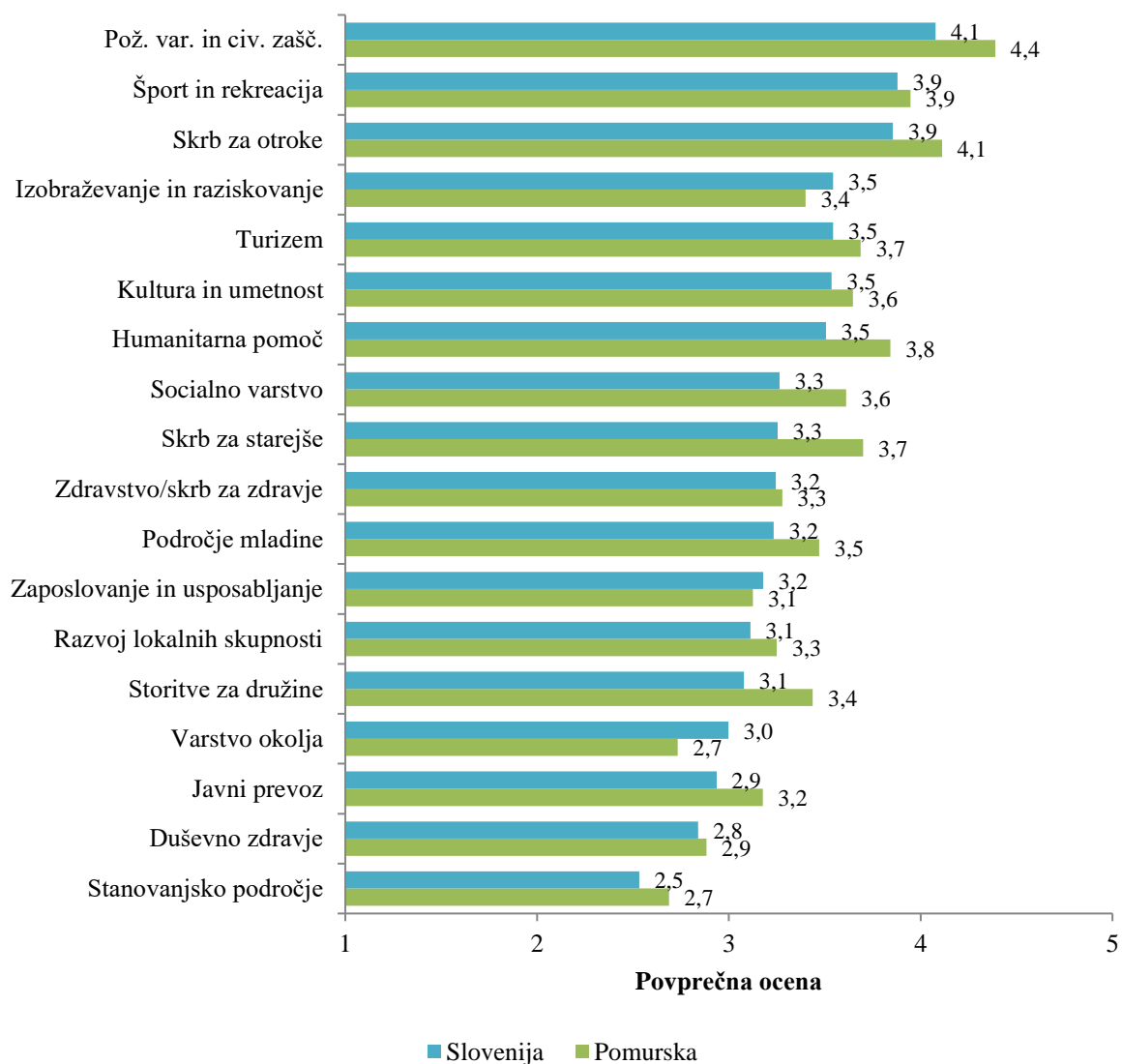
5.2.4 Pokritost z javnimi storitvami in njihovo izvajanje po regijah

5.2.4.1 Pomurska regija

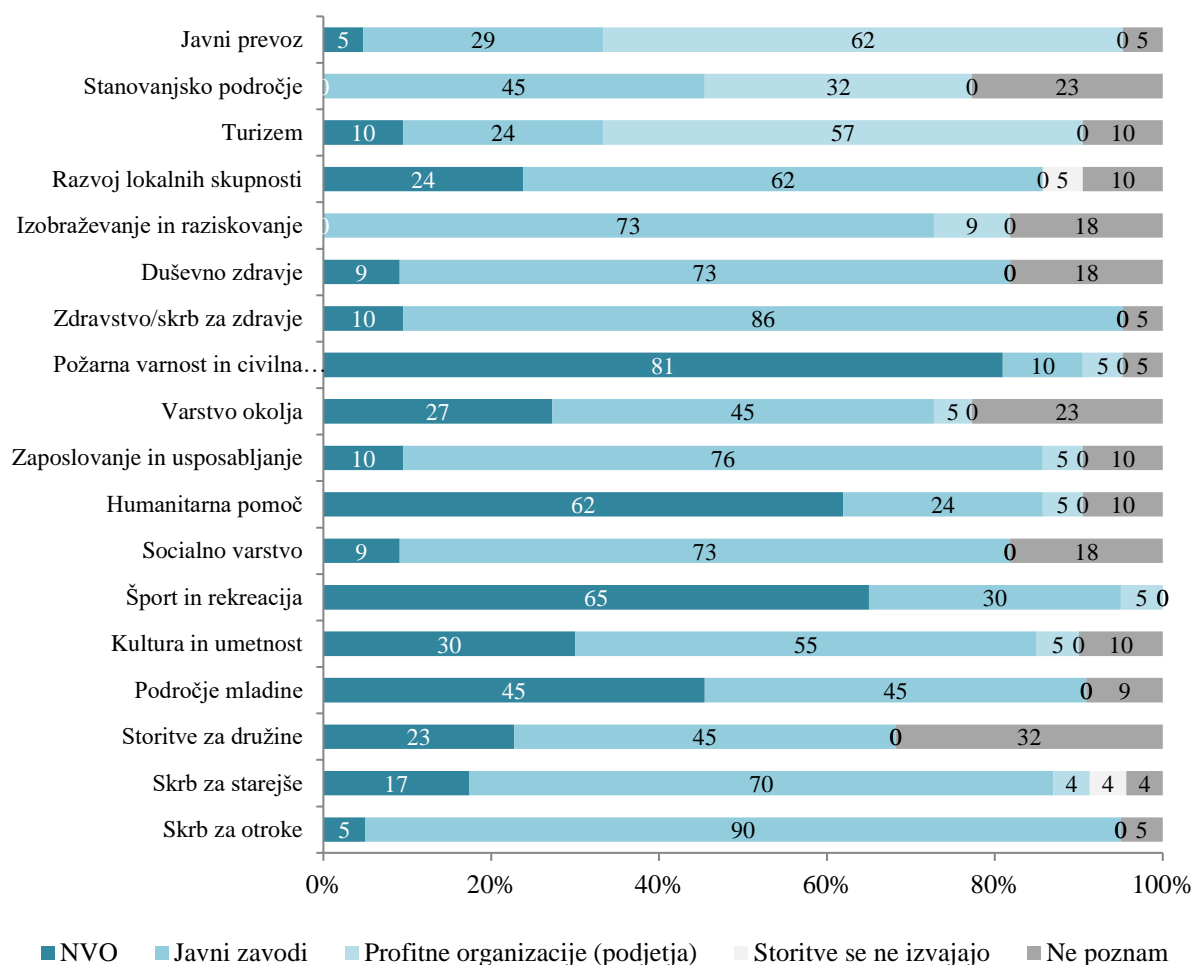
Kot prikazuje Slika 5.19, je večina področij v pomurski regiji v povprečju pokrita z javnimi storitvami bolje kot Slovenija v povprečju. Največje odstopanje navzgor je na področju skrbi za starejše (za 0,4). Pokritost z javnimi storitvami je na podlagi povprečnih ocen slabša od Slovenske ravni na naslednjih treh področjih: varstvo okolja (za 0,3), zaposlovanje in usposabljanje ter izobraževanje in raziskovanje (obe področji za 0,1).

Iz Slike 5.20 pa je razvidno, da so v pomurski regiji z več kot 60 % NVO glavni izvajalci javnih storitev na področju požarne varnosti in civilne zaščite, športa in rekreacije ter humanitarne pomoči. Na področju mladine si delijo izvajanje javnih storitev z javnimi zavodi, medtem ko na stanovanjskem področju ter področju izobraževanja in raziskovanja NVO niso prisotni v izvajanju javnih storitev.

Slika 5.19: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za pomursko regijo (n = 20-26) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.20: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v pomurski regiji (n = 21-22)

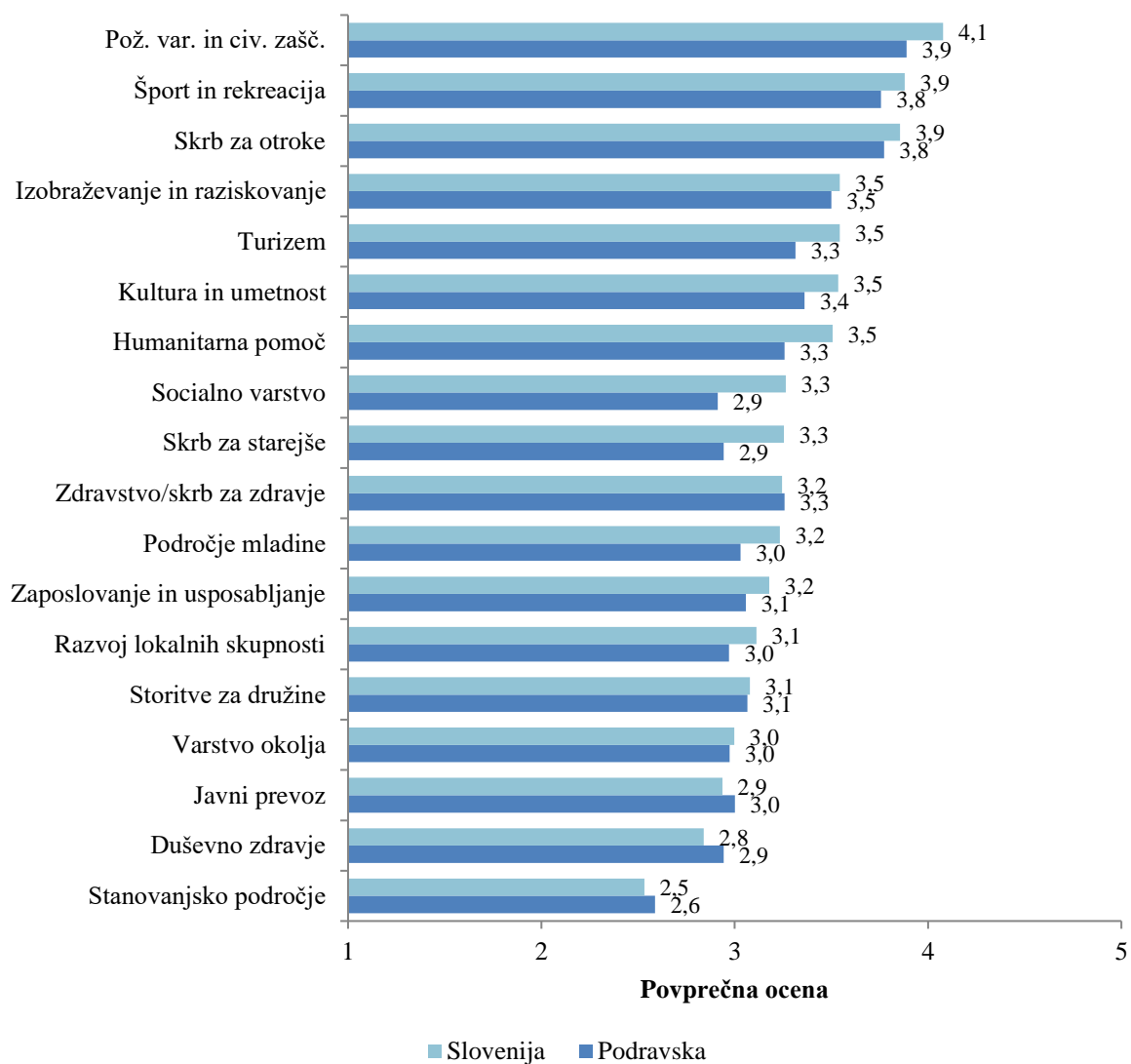

5.2.4.2 Podravska regija

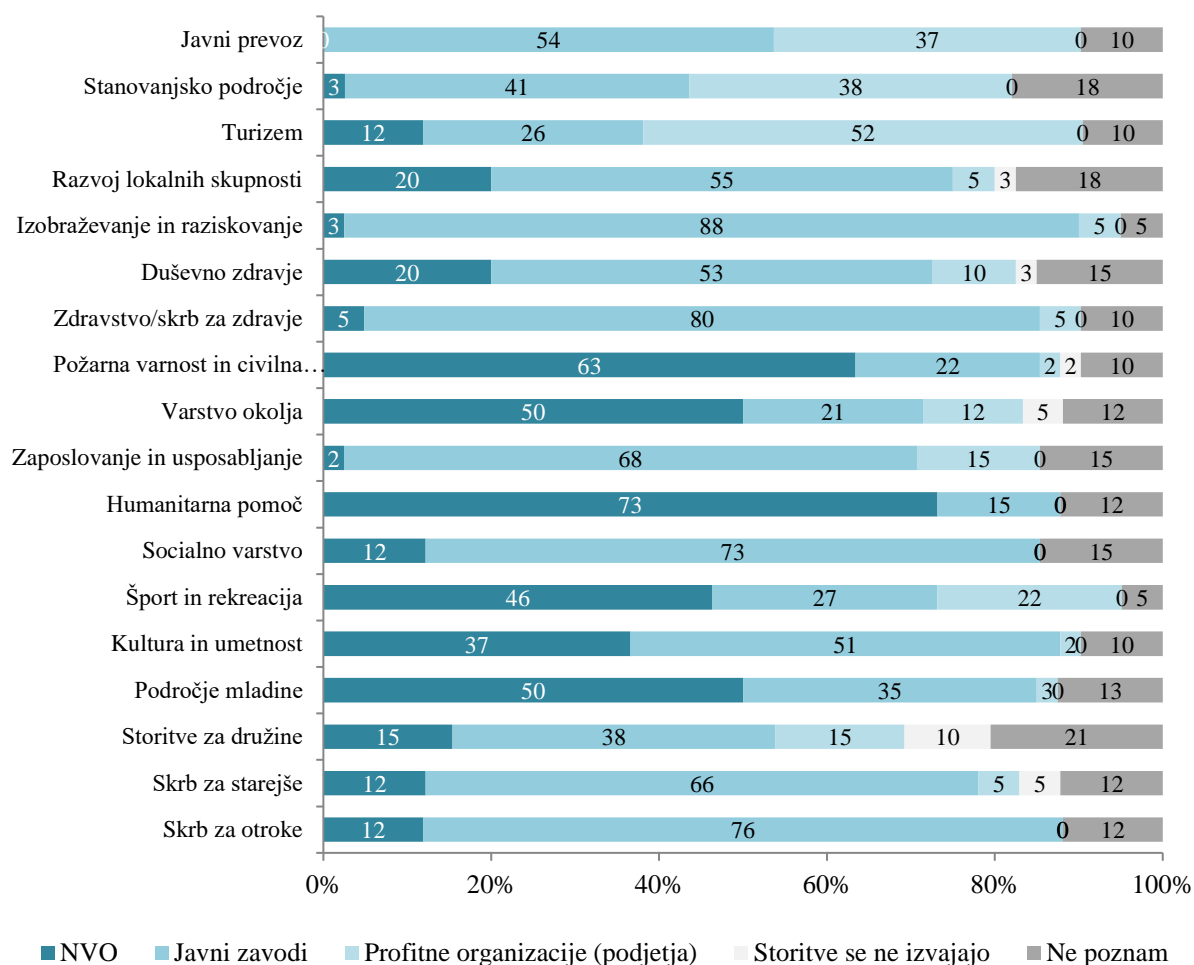
V podravski regiji so, kot prikazuje Slika 5.21, na večini področij pri pokritosti z javnimi storitvami pod povprečjem v Sloveniji. Najvišje odstopanje navzdol (0,4) se kaže na področju socialnega varstva in skrbi za starejše (0,3). Navzgor odstopajo na področjih duševno zdravje, javni prevoz in stanovanjsko področje.

NVO sicer izvajajo (kot prikazuje Slika 5.22) v podravski regiji v pretežni meri javne storitve na področjih humanitarne pomoči ter požarne varnosti in civilne zaščite, v 50 % pa tudi storitve na področju mladine in varstva okolja. NVO ne izvajajo storitev na področju javnega prevoza.

Slika 5.21: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za podravsko regijo (n=39-47) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.22: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v podravski regiji (n=39-42)

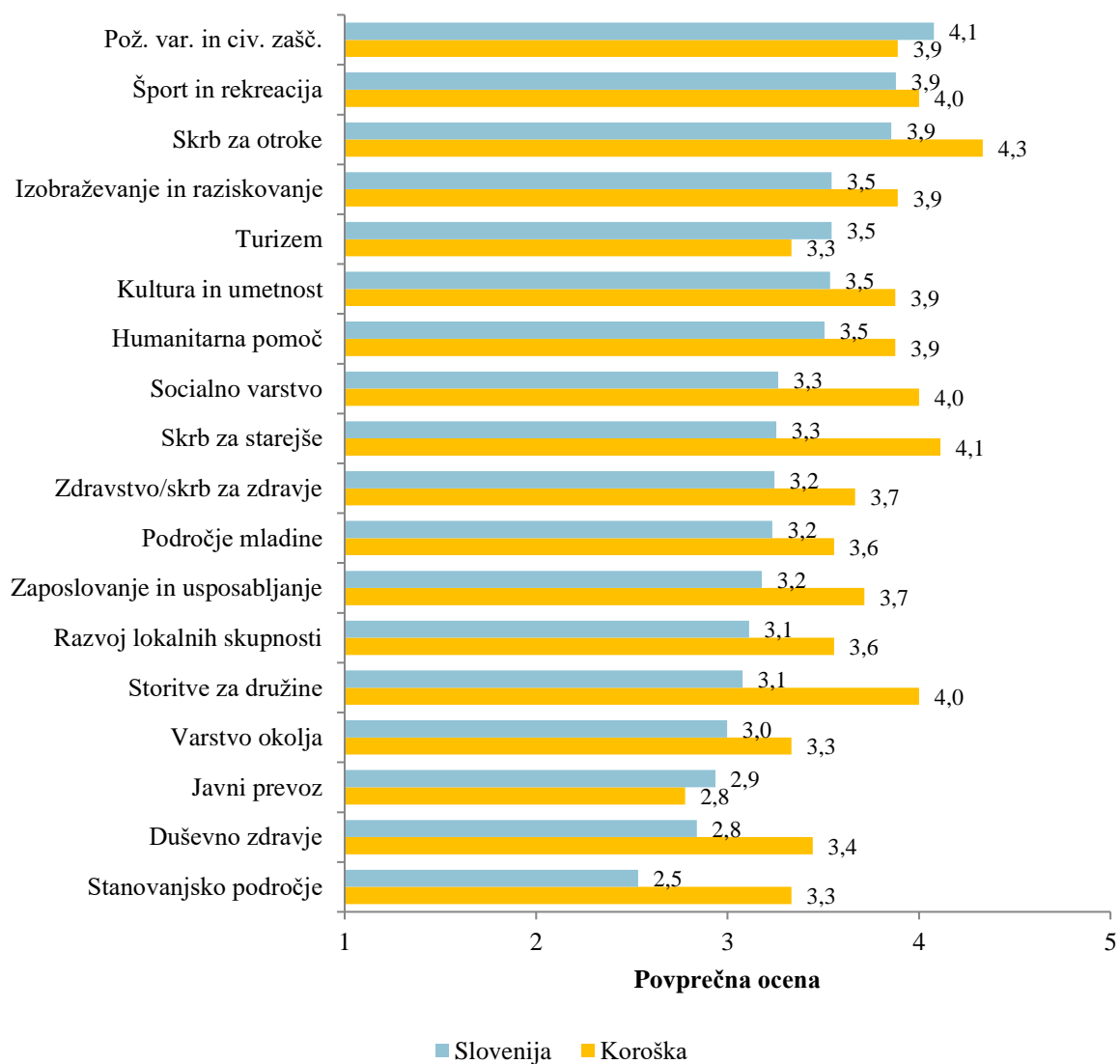

5.2.4.3 Koroška regija

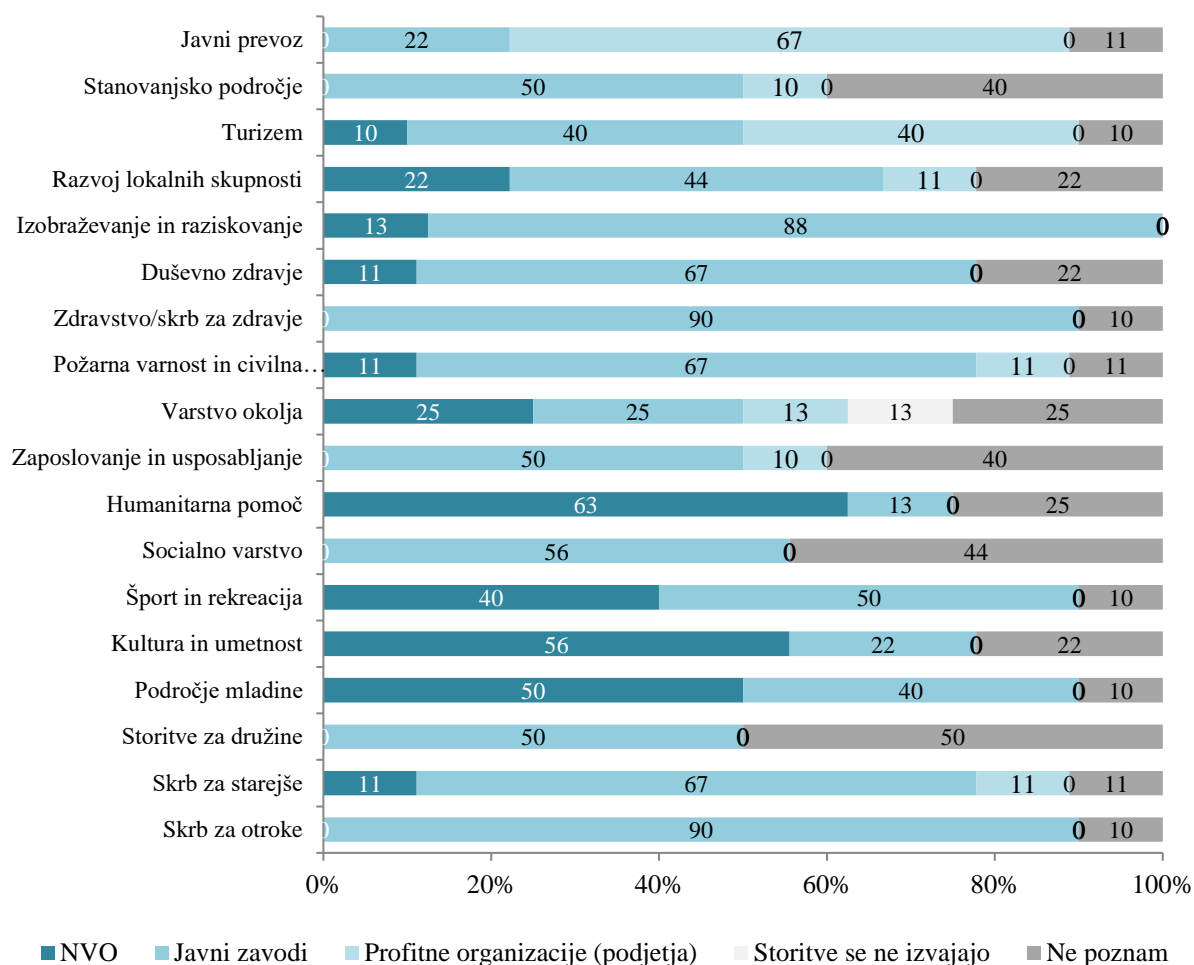
Kot prikazuje Slika 5.23, koroška regija po pokritosti z javnimi storitvami (na podlagi podanih povprečnih ocen) precej odstopa od povprečij v Sloveniji – večinoma navzgor. Najvišje odstopanje je pri storitvah za družine in skrbi za starejše (0,9), pri 7 (od 18) področjih pa je to odstopanje navzgor vsaj 0,5 na 5-stopenjski lestvici. Navzdol v primerjavi s povprečjem v Sloveniji odstopa koroška regija zgolj pri javnem prevozu, turizmu ter požarni varnosti in civilni zaščiti.

Kot je prikazano v Sliki 5.24, NVO v koroški regiji pretežno (63 %) izvajajo humanitarno pomoč, ter javne storitve na področju kulture in umetnosti (56 %) ter mladine (50 %). V enakem odstotku kot javni zavodi (25 %) izvajajo javne storitve na področju varstva okolja, medtem ko kar na sedmih (od 18) področjih NVO ne izvajajo javnih storitev. To so javni prevoz, stanovanjsko področje, zdravstvo in skrb za zdravje, zaposlovanje in usposabljanje, storitve za družine, skrb za otroke, ki jih tudi v Sloveniji sicer v manjši meri zagotavljajo NVO, in socialno varstvo, ki pa se na ravni Slovenije v 15 % izvaja tudi v NVO.

Slika 5.23: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za koroško regijo (n=8-12) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.24: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v koroški regiji (n=8-10)

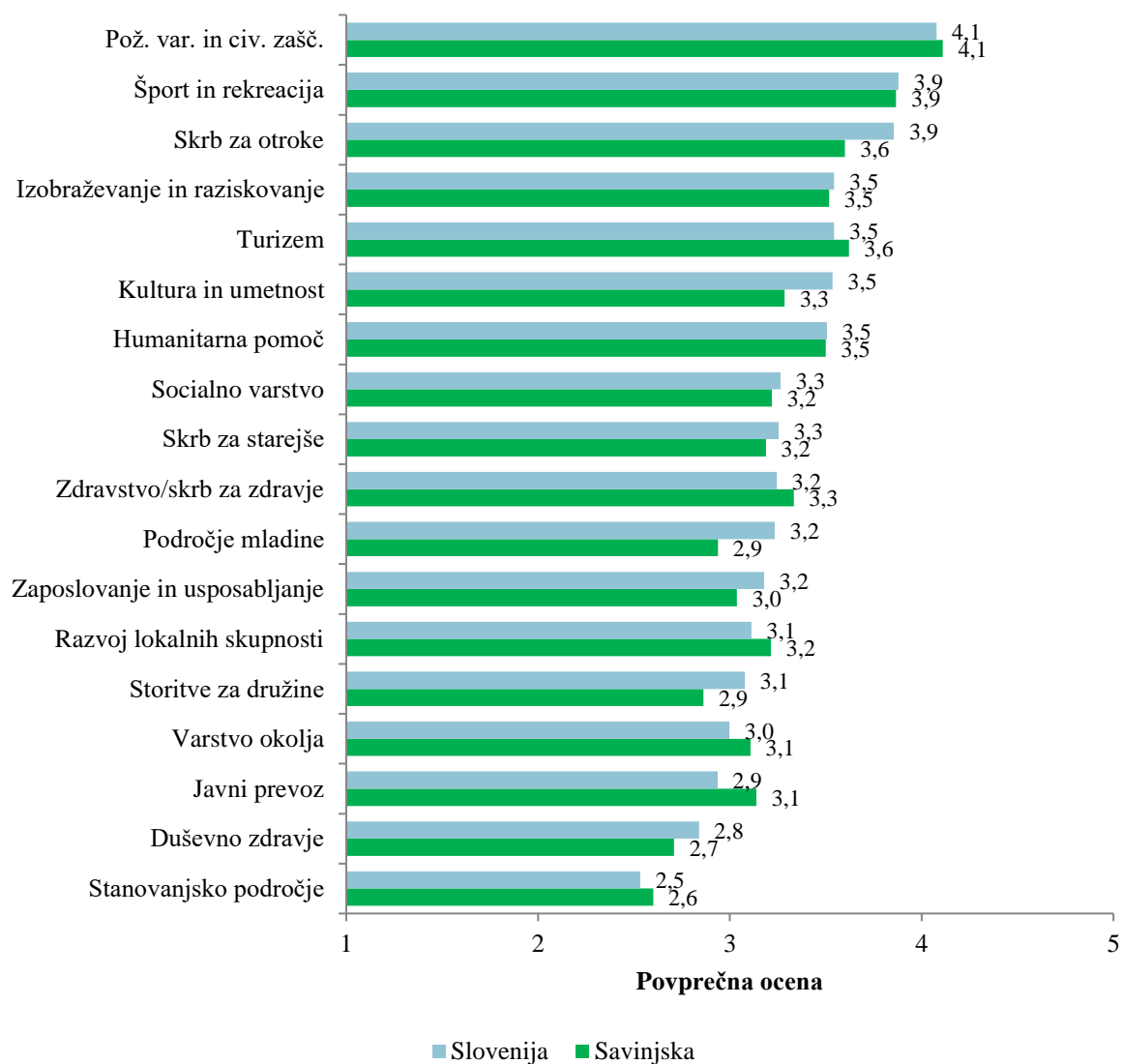
5.2.4.4 Savinjska regija

Povprečne ocene pokritosti z javnimi storitvami v savinjski regiji na nobenem področju ne odstopajo za več kot 0,3 od slovenskega povprečja. V pozitivno smer za 0,2 odstopa savinjska regija na področju javnega prevoza, za 0,3 v negativno smer pa na področju mladine in skrbi za otroke.

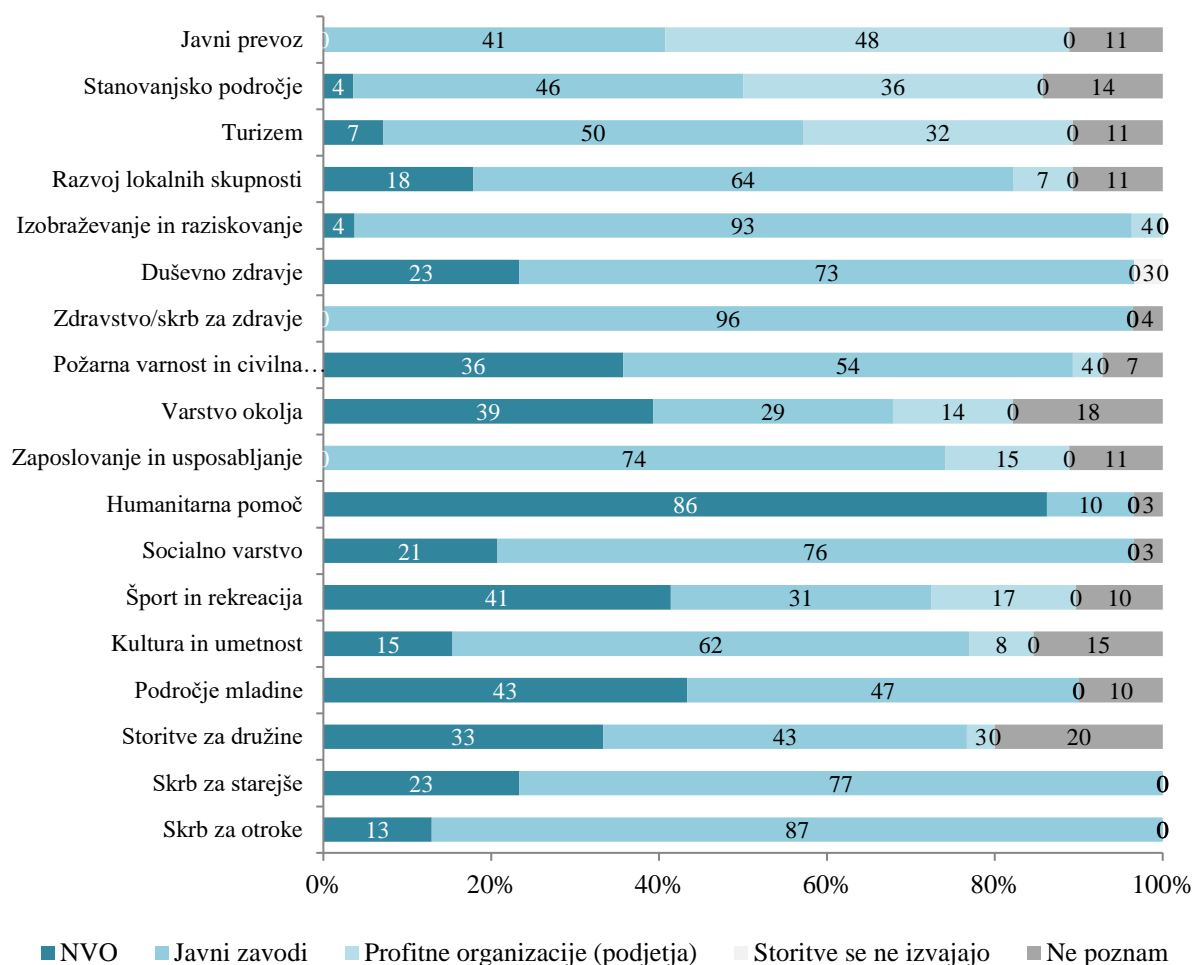
Kot prikazuje Slika 5.26, so v 86 % izvajalci humanitarne pomoči v savinjski regiji NVO. V nekoliko večjem deležu, kot je sicer značilno za Sloveniji, izvajajo tudi storitve za družine in skrb za starejše. Na področju mladine izvajajo javne storitve približno v podobnem obsegu kot javni zavodi, medtem ko NVO v savinjski regiji ne izvajajo storitev na področjih javnega prevoza, zdravstva/skrbi za zdravje ter zaposlovanja in usposabljanja.

Slika 5.25: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za savinjsko regijo (n=27-35) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.26: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v savinjski regiji (n=27-30)

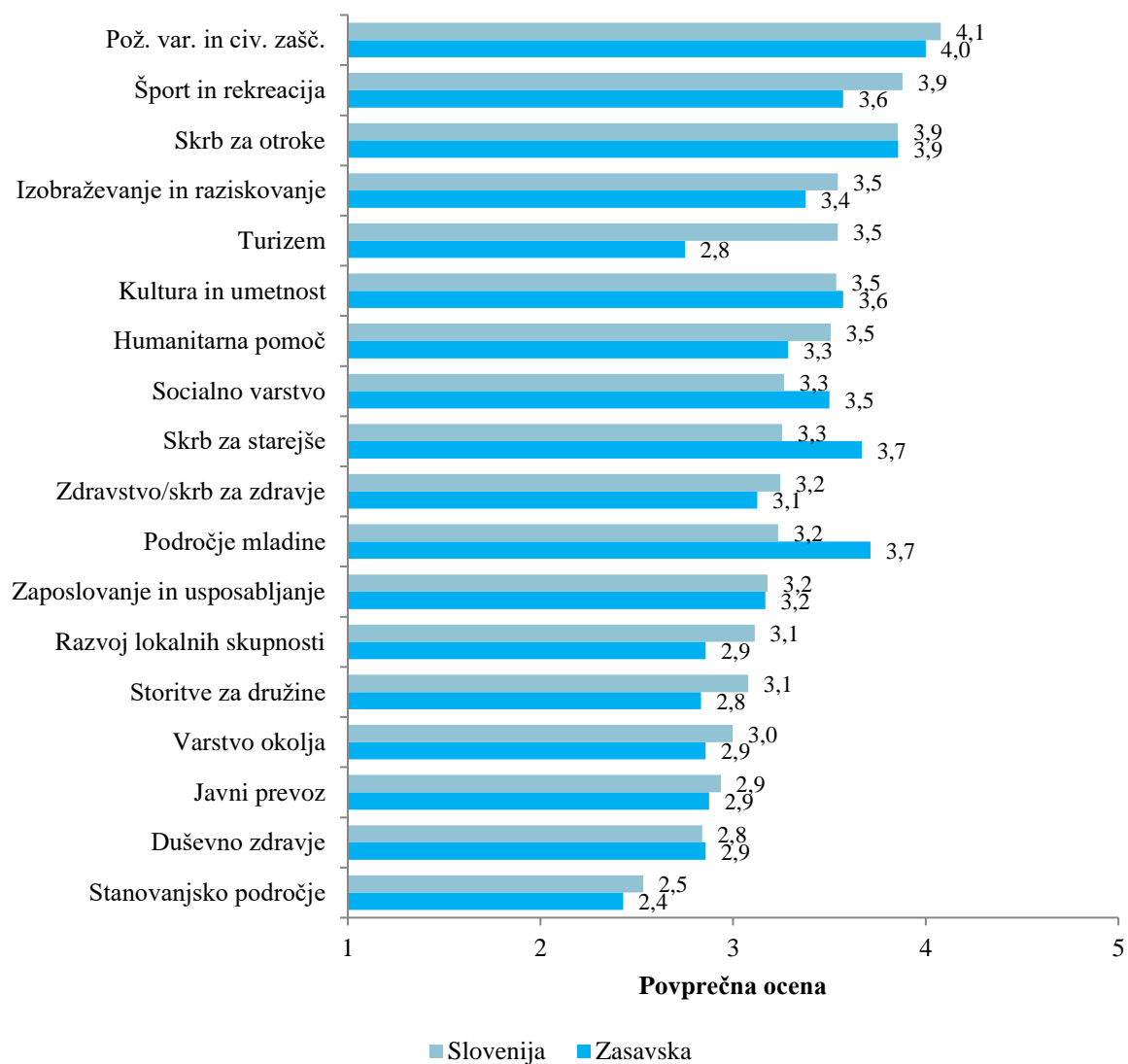

5.2.4.5 Zasavska regija

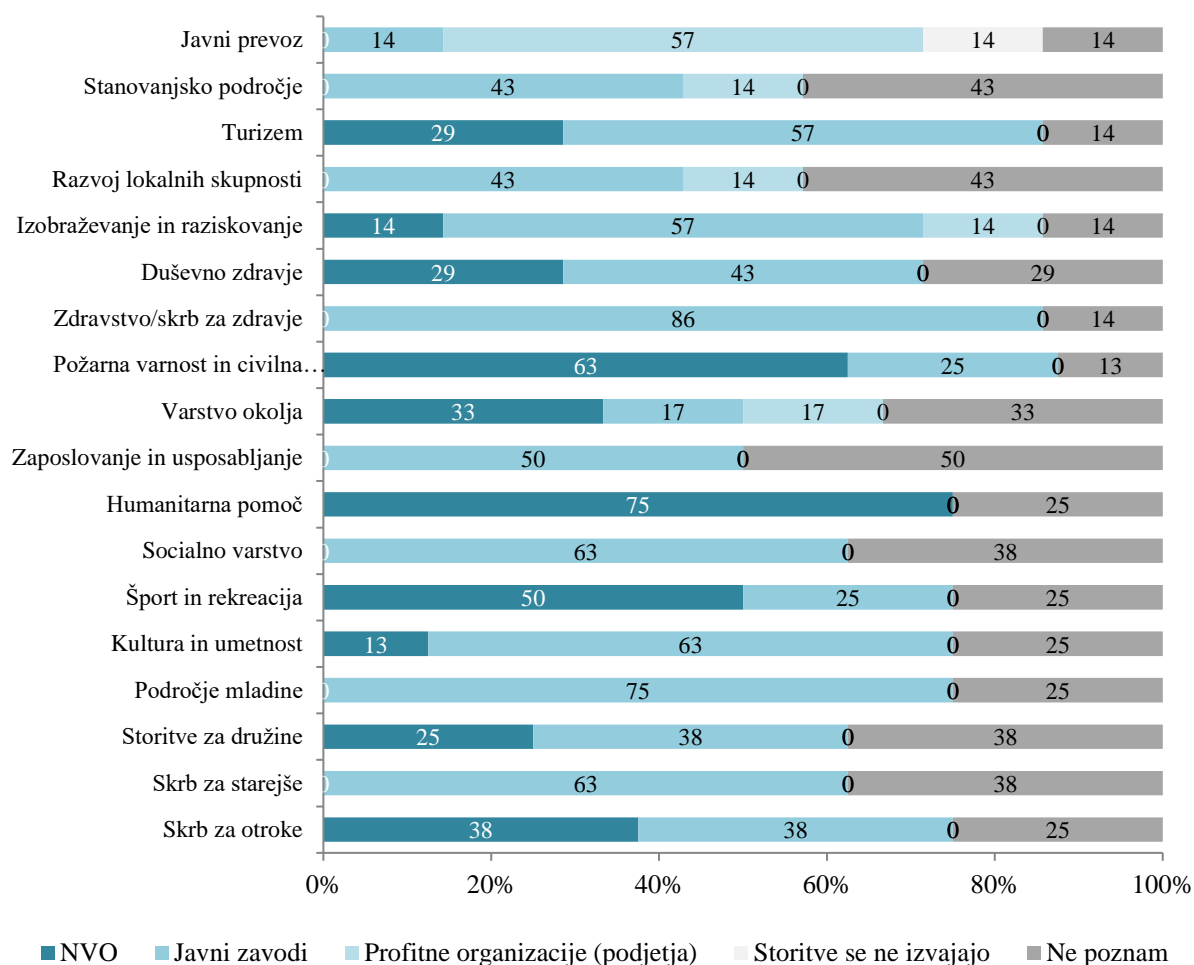
Kot prikazuje Slika 5.27, zasavska regija na večini področij (pri 11 od 18) v primerjavi s stanjem v Sloveniji odstopa navzdol. Največje odstopanje pri pokritosti javnih storitev je prisotno na področju turizma (0,8). Navzgor pokritost z javnimi storitvami v zasavski regiji najbolj (0,5) odstopa od slovenskega povprečja na področju mladine.

V 75 % so izvajalci humanitarne pomoči v zasavski regiji NVO, skrb za otroke je enakomerno porazdeljena med NVO in javne zavode, medtem ko, kot prikazuje Slika 5.28, na osmih področjih (od 18) NVO ne izvajajo javnih storitev. To so javni prevoz, stanovanjsko področje, zdravstvo in skrb za zdravje, zaposlovanje in usposabljanje, socialno varstvo, skrb za starejše, razvoj lokalnih skupnosti, področje mladine (na katerem so sicer v Sloveniji NVO izvajalci v malo manj kot polovici).

Slika 5.27: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za zasavsko regijo (n=8-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

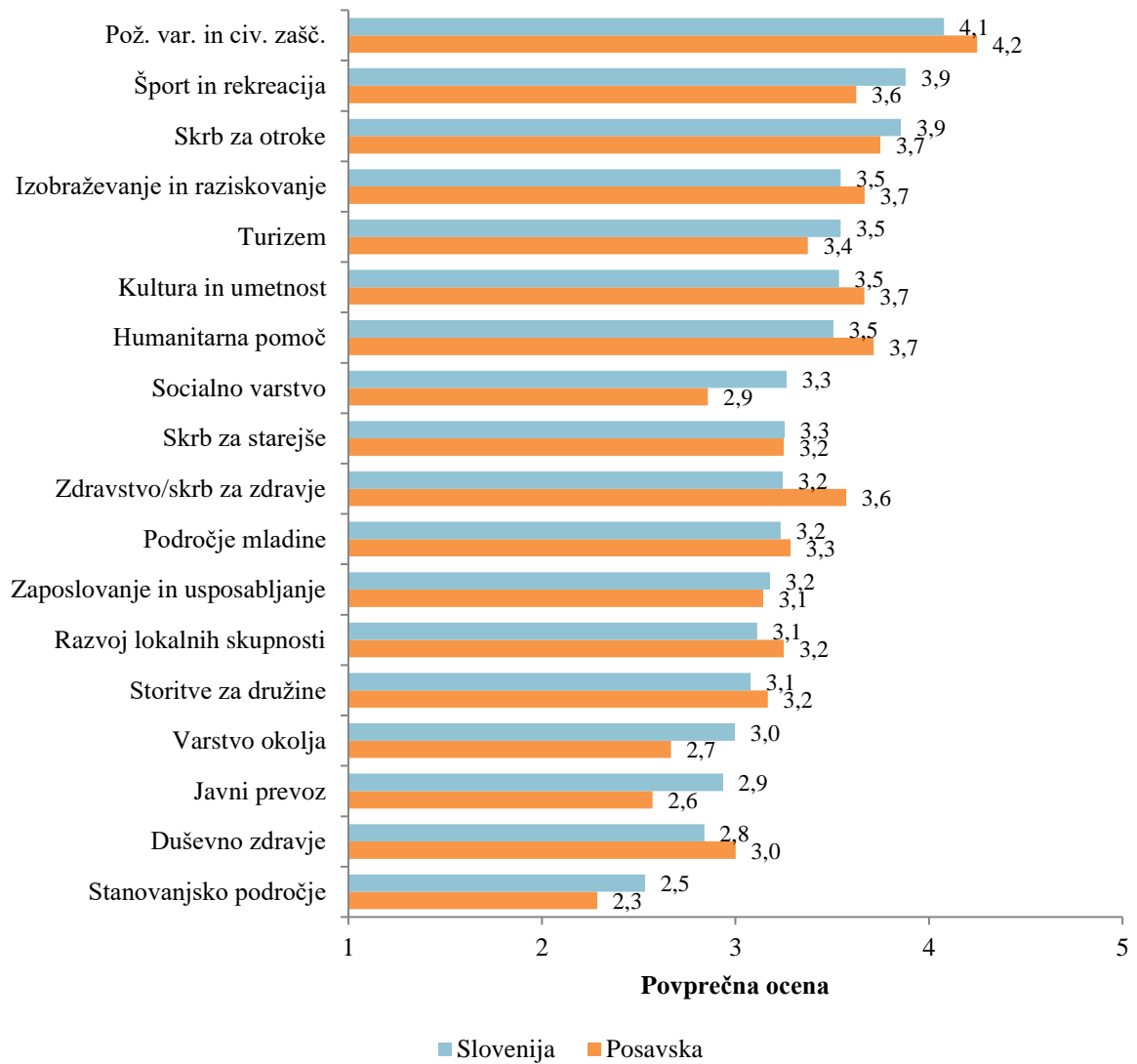
Slika 5.28: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v zasavski regiji (n=8-8)

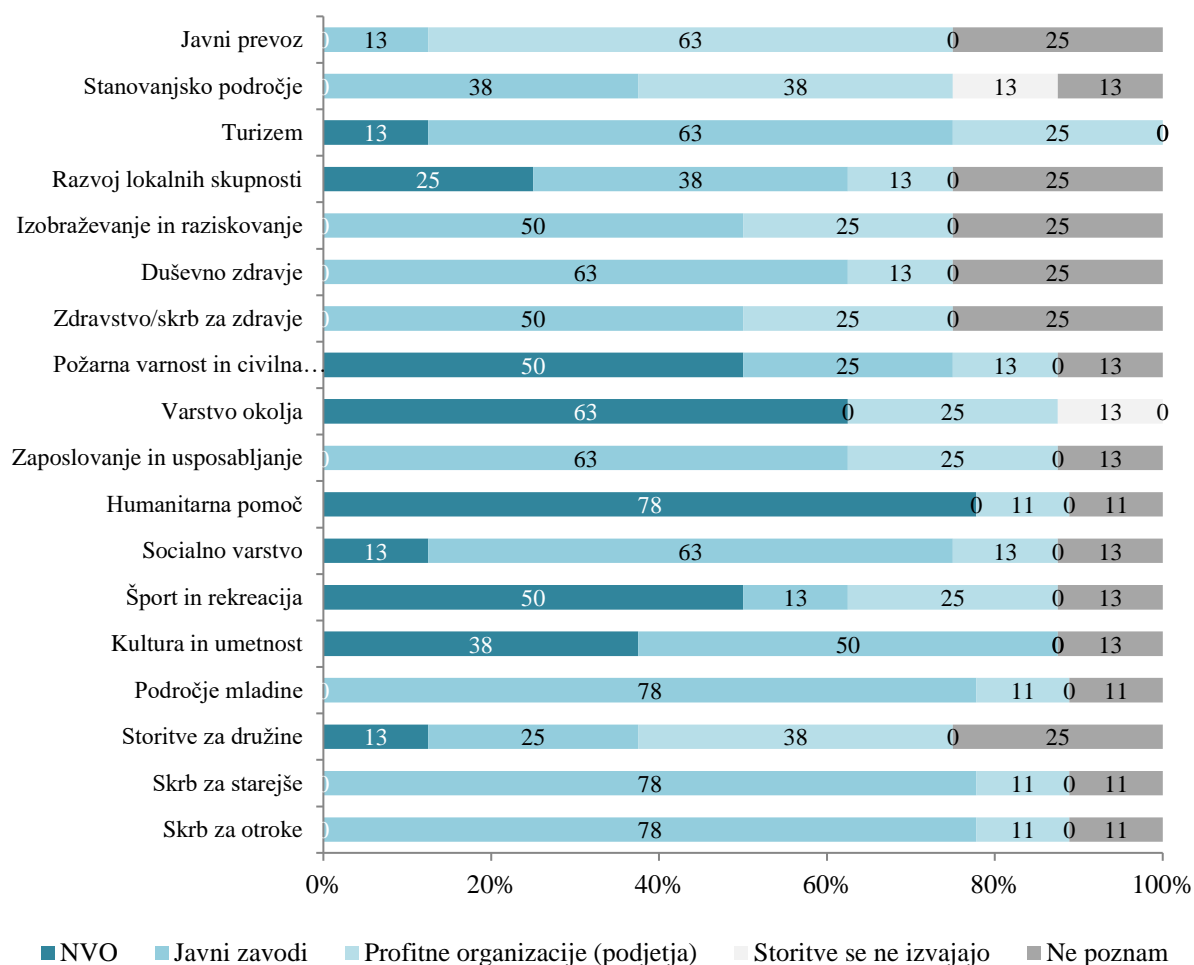
5.2.4.6 Posavska regija

V Sliki 5.29 so prikazane povprečne ocene pokritosti z javnimi storitvami za posavsko regijo v primerjavi s stanjem v Sloveniji. Pokritost z javnimi storitvami od slovenskega povprečja najbolj v negativno smer (za 0,4) odstopa na področjih javni prevoz in socialno varstvo. Navzgor pa regija najbolj odstopa za 0,3 pri pokritosti z javnimi storitvami na področju zdravstva/skrbi za zdravje. V 78 % so izvajalci humanitarne pomoči v posavski regiji NVO, ki imajo polovični ali višji delež tudi na področjih varstvo okolja (63 %), požarna varnost in civilna zaščita ter šport in rekreacija (50 %), kot je prikazano v Sliki 5.30. Kar na devetih od 18 področij pa NVO v posavski regiji ne izvajajo storitev: izobraževanje in raziskovanje, javni prevoz, stanovanjsko področje, zdravstvo in skrb za zdravje, zaposlovanje in usposabljanje, skrb za starejše, skrb za otroke, duševno zdravje, področje mladine (na katerem so sicer v Sloveniji NVO izvajalci v malce manj kot polovici).

Slika 5.29: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za posavsko regijo (n=8-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.30: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v posavski regiji (n=8)

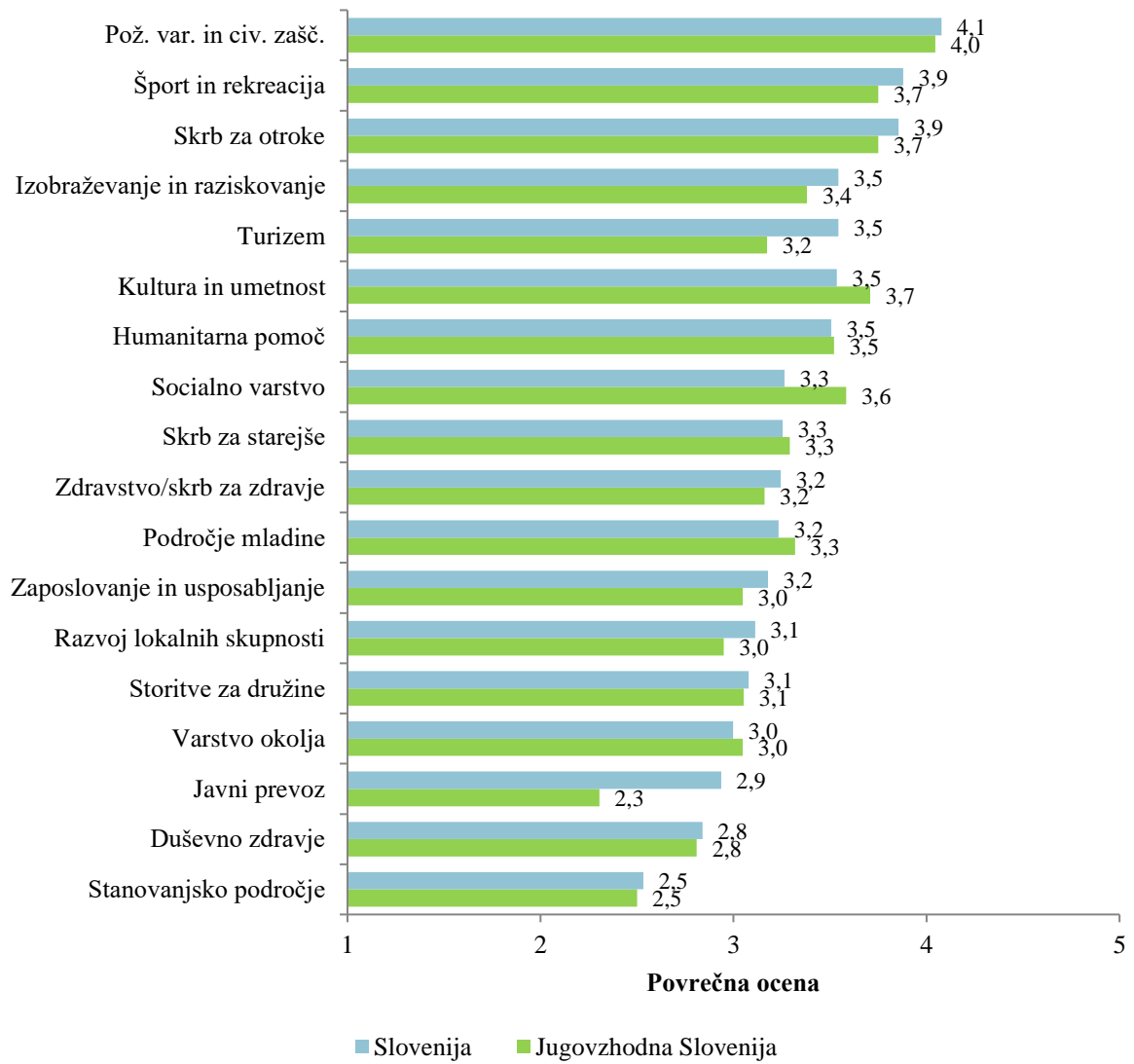

5.2.4.7 Jugovzhodna Slovenija

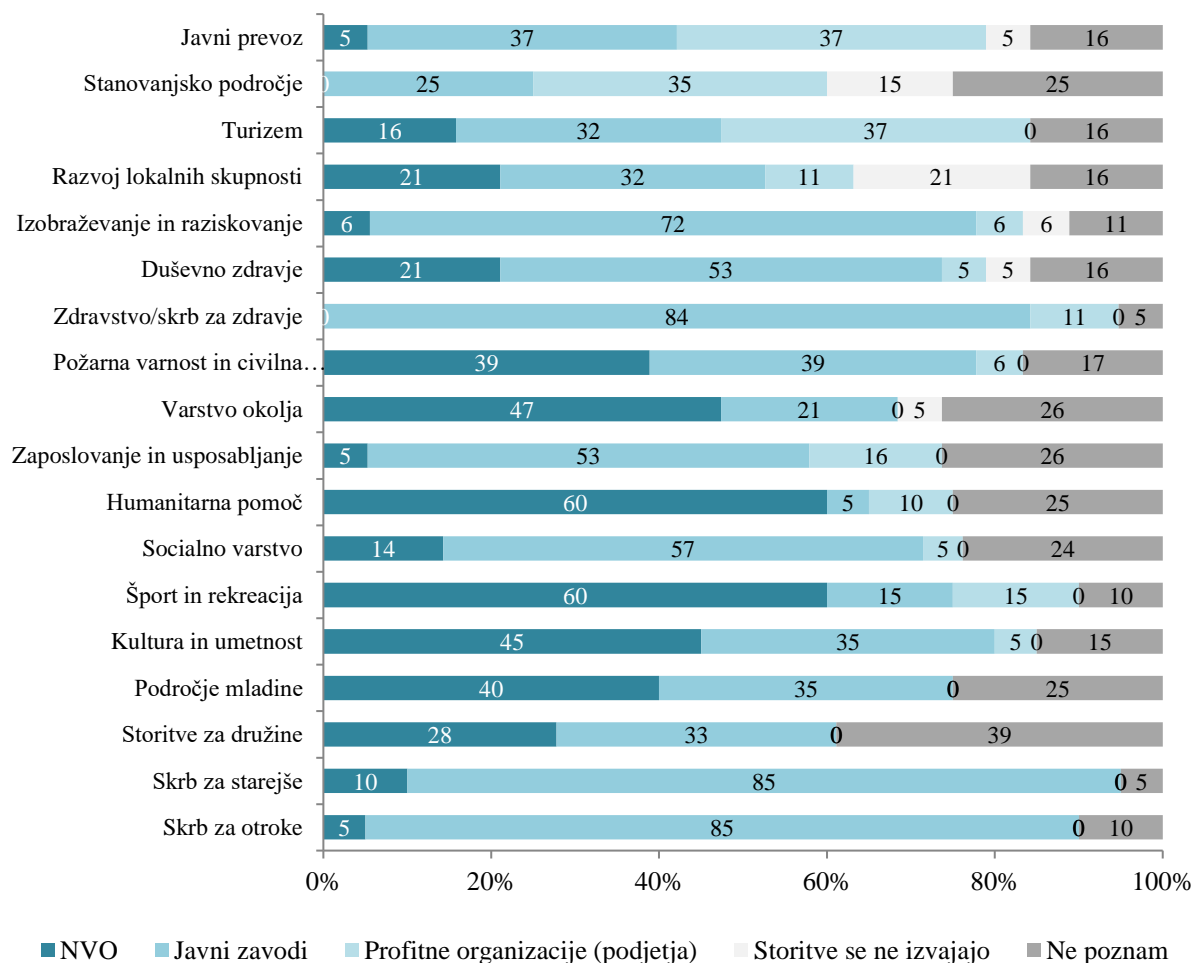
Povprečne ocene pokritosti z javnimi storitvami za jugovzhodno Slovenijo so večinoma zelo blizu povprečjem za Slovenijo. Kot prikazuje Slika 5.31, je največje odstopanje v negativno smer prisotno na področju javnega prevoza (0,6), sledi področje turizma (0,4). V pozitivno smer pa jugovzhodna Slovenija odstopa od slovenskega povprečja na področju socialnega varstva.

V 60 % so izvajalci javnih storitev na področju humanitarne pomoči (kar je sicer nekoliko manj kot povprečje v Sloveniji) ter športa in rekreacije NVO (predvsem na tem področju precej odstopajo navzgor od povprečja v Sloveniji), kot prikazuje Slika 5.32. Na področjih požarne varnosti in civilne zaščite ter na področju mladine pa v približno enakomernem deležu javne storitve izvajajo NVO in javni zavodi, medtem ko NVO ne izvajajo javnih storitev na področjih zdravstvo/skrb za zdravje ter na stanovanjskem področju.

Slika 5.31: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za jugovzhodno Slovenijo (n=18-24) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.32: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v jugovzhodni Sloveniji (n=18-20)

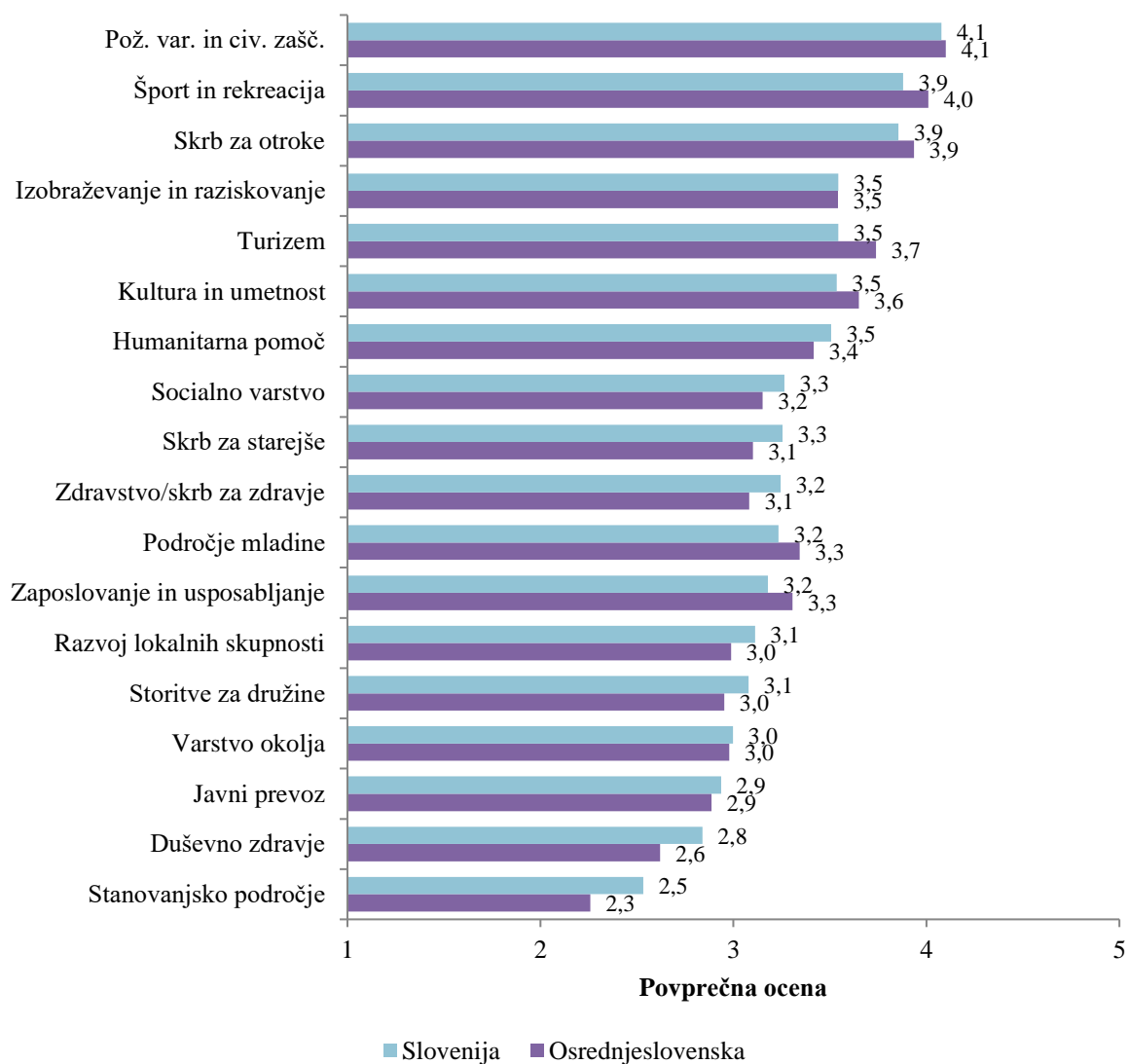
5.2.4.8 Osrednjeslovenska regija

Slika 5.33 prikazuje pokritost z javnimi storitvami v osrednjeslovenski regiji v primerjavi s stanjem v Sloveniji. Povprečne ocene pokritosti so na večini področij zelo podobne stanju v Sloveniji, najbolj navzdol odstopa stanovanjsko področje (za 0,3), navzgor pa turizem (0,2).

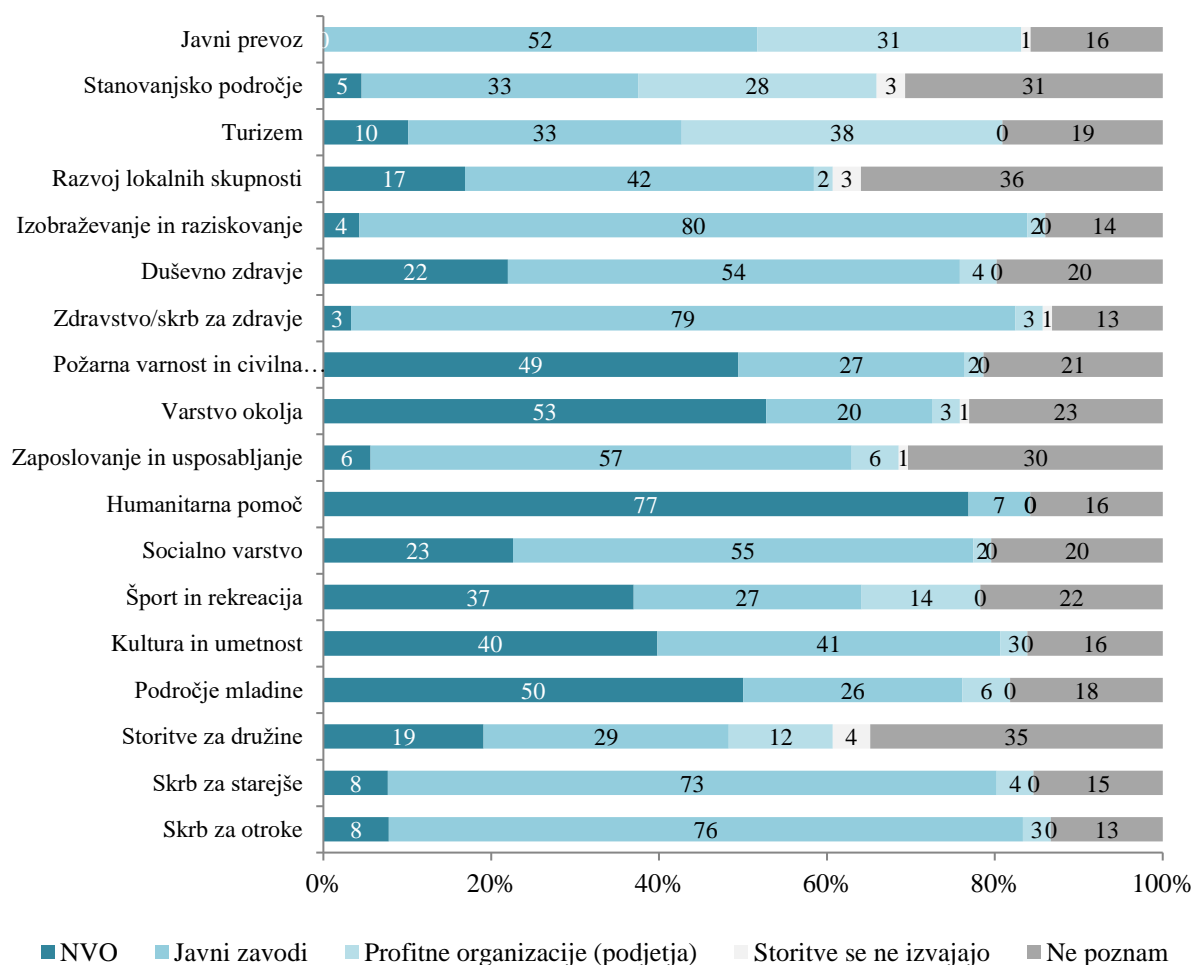
V 77 % javne storitve v osrednjeslovenski regiji na področju humanitarne pomoči izvajajo NVO, ki z več kot 50 % izvajajo tudi javne storitve varstva okolja, kot izhaja tudi iz Slike 5.34. Anketiranci so navedli, da v osrednjeslovenski regiji NVO ne izvajajo javnih storitev zgoj na področju javnega prevoza.

Slika 5.33: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za osrednjeslovensko regijo (n=88-104) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.34: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v osrednjeslovenski regiji (n=88-93)

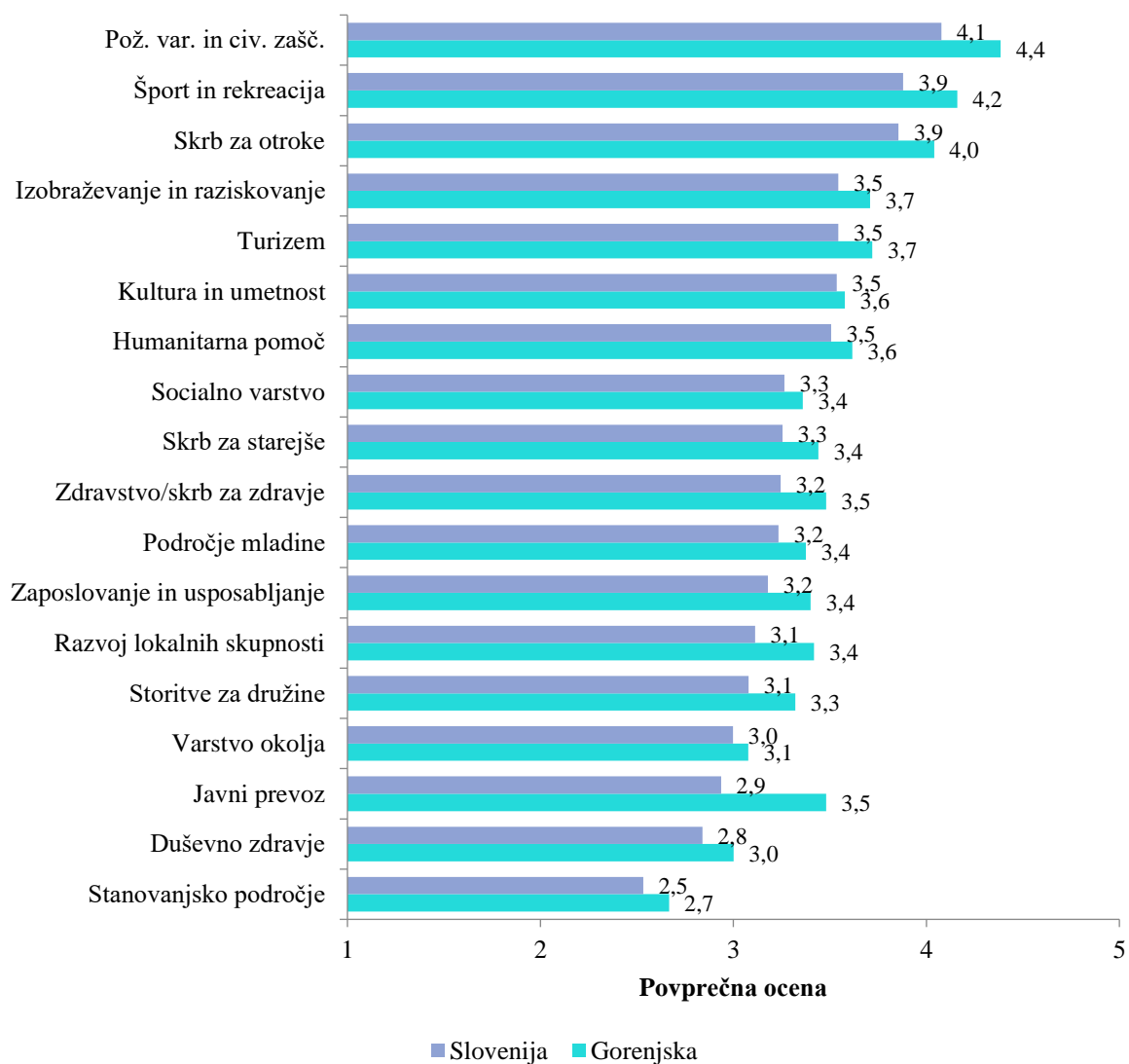

5.2.4.9 Gorenjska regija

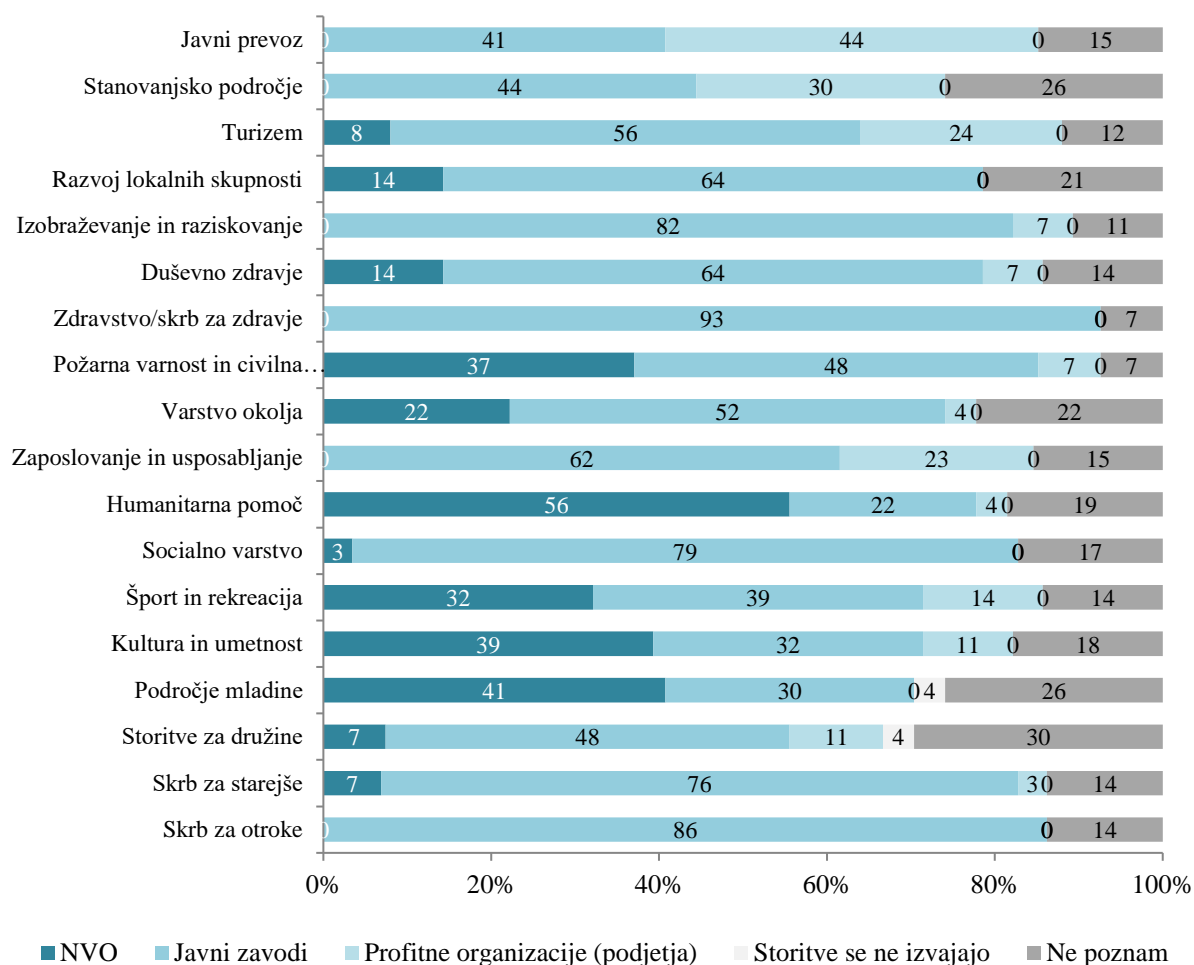
Kot prikazuje Slika 5.35, so v gorenjski regiji povprečne ocene pokritosti z javnimi storitvami za vsa področja nad povprečjem za Slovenijo. Najbolj navzgor odstopa pokritost z javnim prevozom (0,5).

S 56 % so najpogostejši izvajalci javnih storitev na področju humanitarne pomoči v gorenjski regiji NVO. Kot prikazuje Slika 5.36, so v gorenjski regiji na področjih šport in rekreacija ter kultura in umetnost v približno enakem obsegu izvajalci javnih storitev NVO in javni zavodi. Na šestih področjih od 18 pa NVO niso izvajalci javnih storitev. To so: javni prevoz, stanovanjsko področje, izobraževanje in raziskovanje, zdravstvo in skrb za zdravje, zaposlovanje in usposabljanje, skrb za otroke.

Slika 5.35: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za gorenjsko regijo (n=26-29) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.36: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v gorenjski regiji (n=26-29)

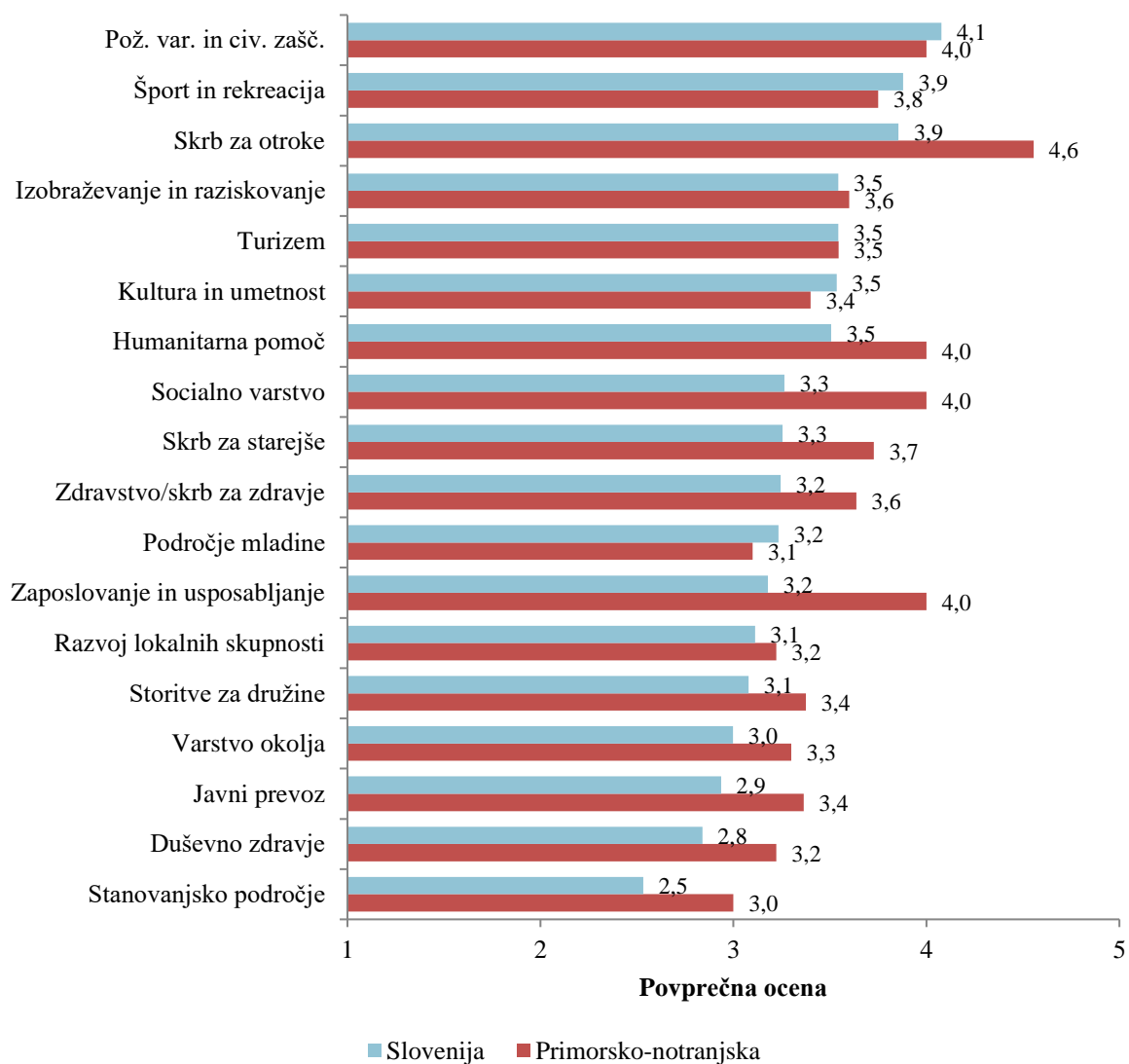

5.2.4.10 Primorsko-notranjska regija

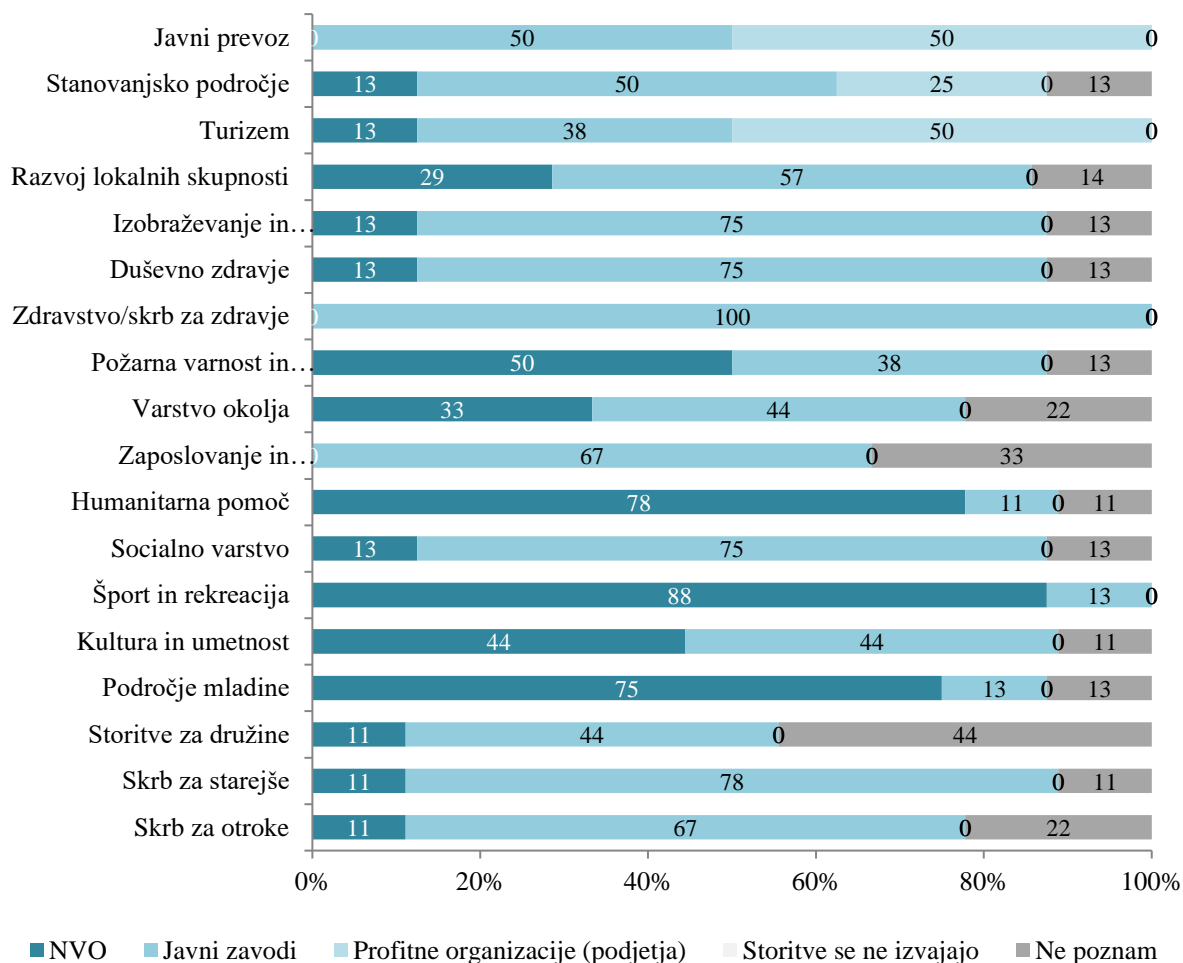
Kot prikazuje Slika 5.37, primorsko-notranjska regija na nekaterih področjih močno odstopa v pozitivno smer pokritosti z javnimi storitvami od splošnega stanja v Sloveniji. Največje odstopanje je na področjih zaposlovanje in usposabljanje (0,8) in socialno varstvo ter skrb za otroke (0,7). Skupno se kar šest področij v pozitivno smer (torej višje povprečne ocene) razlikuje za vsaj 0,5 ocene na 5-stopenjski lestvici. Tudi sicer na večini področij izstopa v pozitivno smer.

V 88 % so izvajalci javne službe na področju športa in rekreacije v primorsko-notranjski regiji NVO, kar prikazuje Slika 5.38. Iz njega je razvidno tudi, da NVO izvaja vsaj tri četrtine javnih storitev na področju mladine in humanitarne pomoči, medtem ko je delež NVO in javnih zavodov na področju kulture in umetnosti uravnotežen. Na področju javnega prevoza, zdravstva/skrbi za zdravje in zaposlovanja in usposabljanja pa NVO v tej regiji ne izvajajo javnih storitev.

Slika 5.37: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za primorsko-notranjsko regijo (n=7-9) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.38: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v primorsko-notranjski regiji (n=7-9)

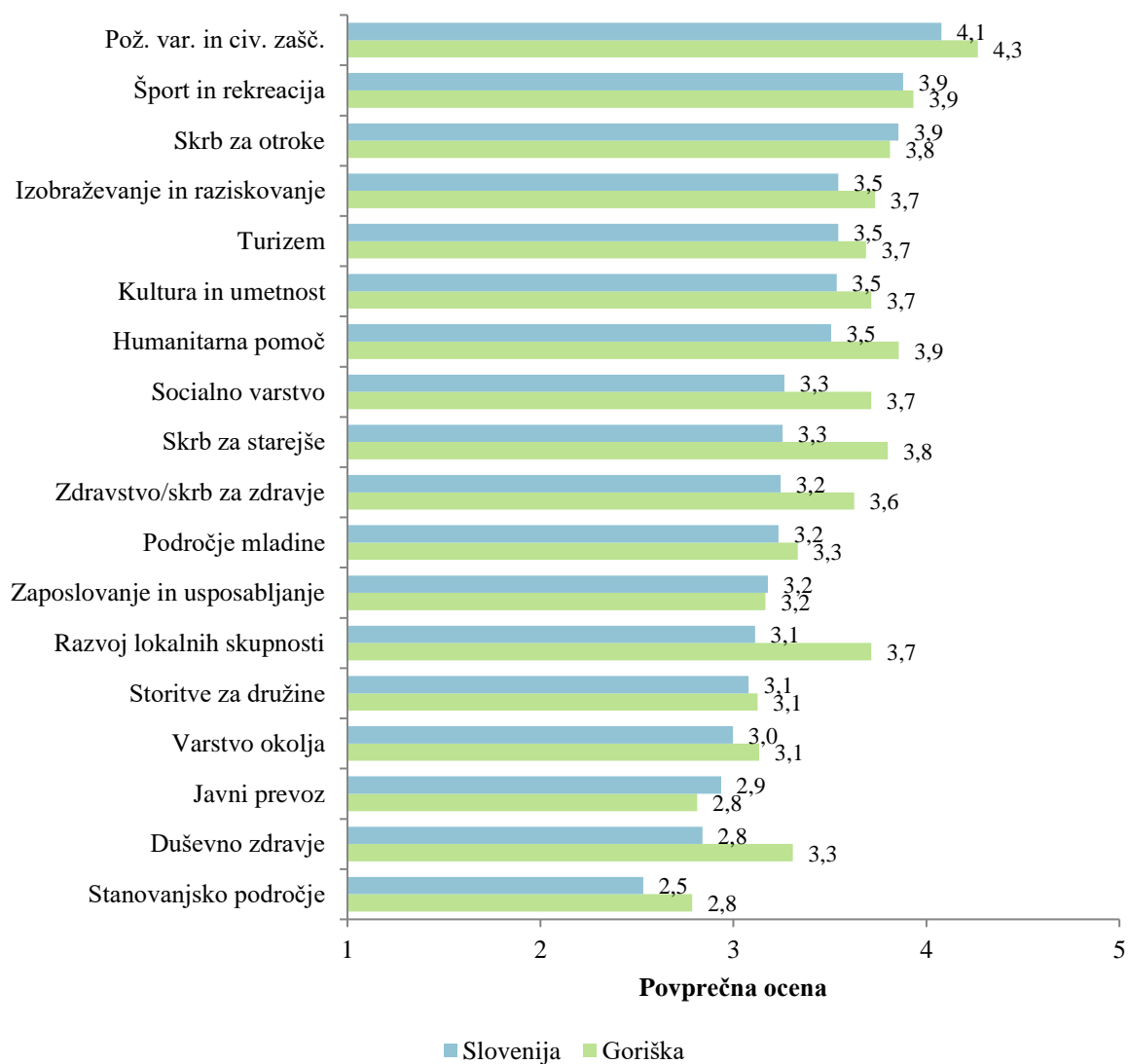

5.2.4.11 Goriška regija

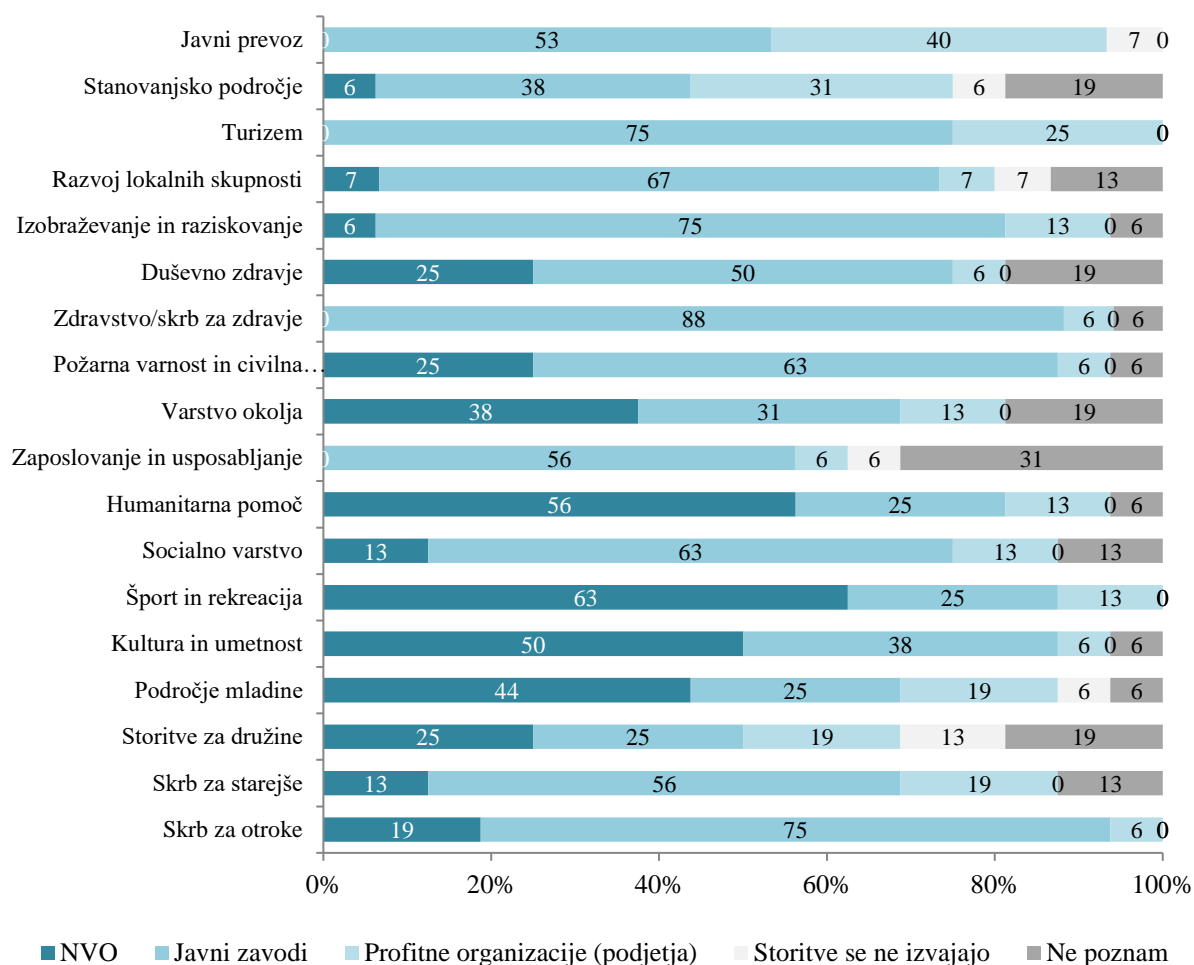
Kot prikazuje Slika 5.39, goriška regija od povprečja za Slovenijo pri pokritosti z javnimi storitvami odstopa v negativno smer (za 0,1) zgolj na področju javnega prevoza. V pozitivno smer najbolj odstopa na področju razvoj lokalnih skupnosti (0,6), za pol točke (na 5-stopenjski lestvici) pa tudi na področjih duševno zdravje in skrb za starejše.

Na področju športa in rekreacije 63 % javnih storitev izvajajo NVO, vsaj 50 % pa jih tudi na področjih humanitarna pomoč ter kultura in umetnost. Pri storitvah za družine so deleži med NVO in javnimi zavodi uravnoteženi, zelo blizu njim pa je tudi delež profitnih organizacij. V goriški regiji NVO ne izvajajo javnih storitev na naslednjih štirih področjih: javni prevoz, turizem, zdravstvo/skrb za zdravje ter zaposlovanje in usposabljanje.

Slika 5.39: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za goriško regijo (n=10-16) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.40: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v goriški regiji (n=15-17)

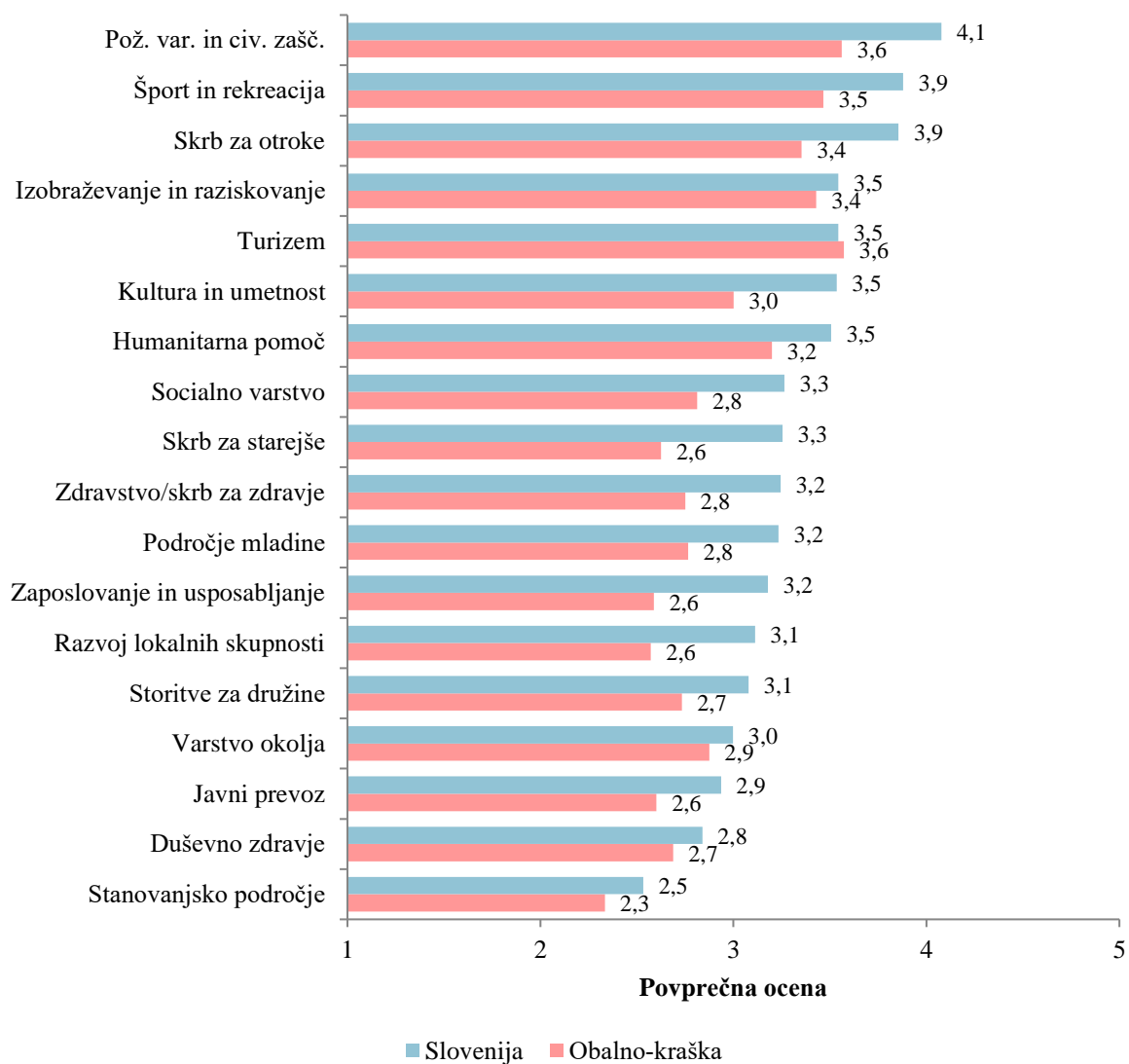
5.2.4.12 Obalno-kraška regija

Pokritost z javnimi storitvi je v obalno-kraški regiji, kot prikazuje Slika 1.41, skoraj na vseh postavkah pod stanjem v Sloveniji. Navzgor nekoliko odstopa zgolj na področju turizma. Največje je odstopanje na področju zaposlovanja in usposabljanja ter skrbi za starejše (0,6), skupaj pa obalno-kraška regija kar na devetih področjih odstopa za vsaj 0,5 ocene (na 5-stopenjski lestvici) v negativno smer.

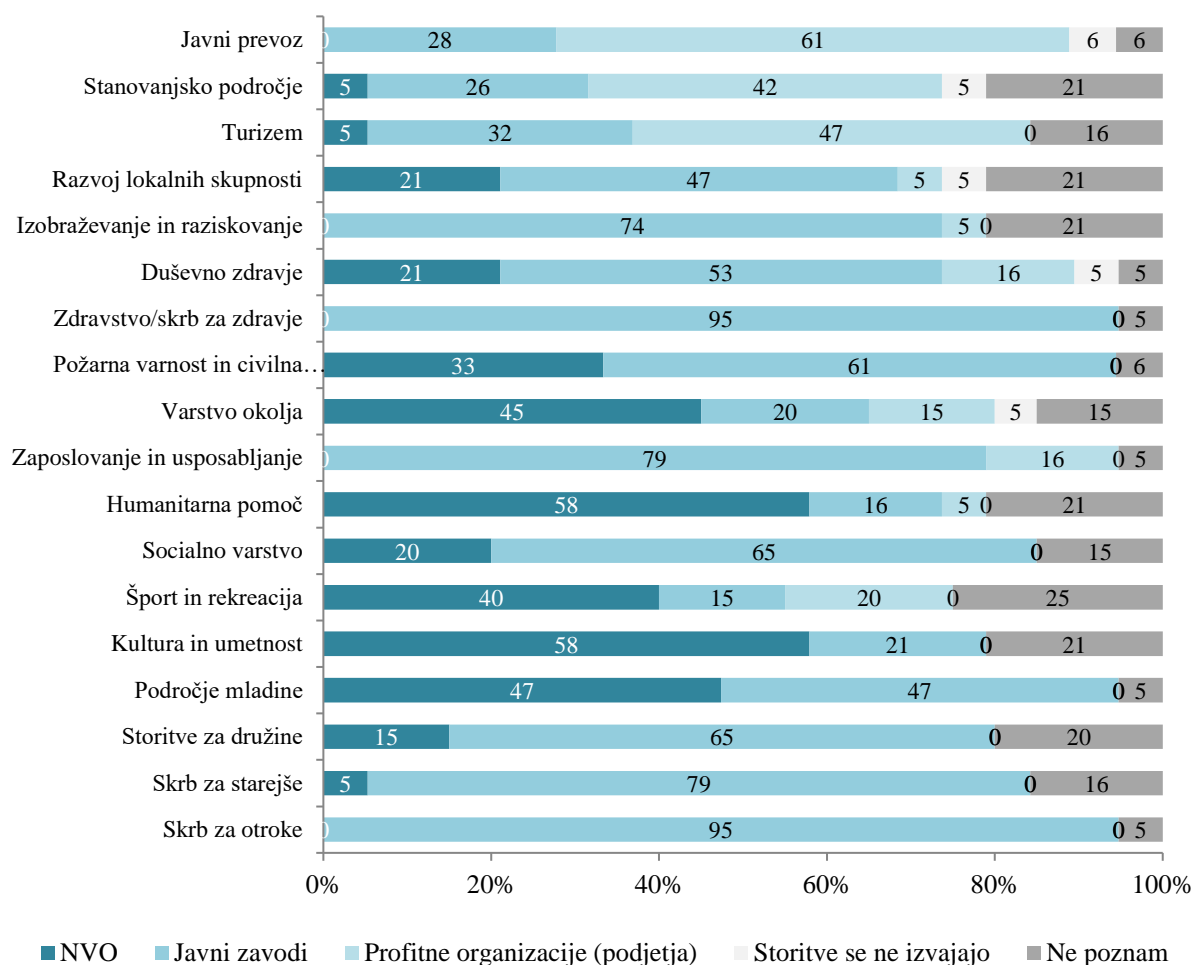
Kot je razvidno iz Slike 5.42, 58 % javnih storitev na področju kulture in umetnosti ter humanitarne pomoči izvajajo NVO, medtem ko na naslednjih petih področjih NVO ne izvajajo javnih storitev: javni prevoz, izobraževanje in raziskovanje, zdravstvo/skrb za zdravje, zaposlovanje in usposabljanje ter skrb za otroke.

Slika 5.41: Povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (na 5-stopenjski lestvici) za obalno-kraško regijo (n=19-22) v primerjavi s stanjem v Sloveniji

Slika 5.42: Izvajalci javnih storitev po posameznih področjih v obalno-kraški regiji (n=18-20)

5.2.5 Ključne ugotovitve

Osnovni podatki

V anketi je sodelovalo več kot 480 NVO iz cele Slovenije, pri čemer je imelo največ organizacij (kot tudi sicer v populaciji) sedež v osrednjeslovenski regiji, najmanj sodelujočih organizacij pa prihaja iz zasavske regije.

NVO, ki so sodelovale v raziskavi, so dejavne na različnih področjih – največ (preko 60 %) na področju izobraževanja, 45 % na področju športa in rekreacije, nekaj več kot tretjina pa še na področju mladine ter kulture in umetnosti (37 %). Zelo malo (manj kot 10 %) jih deluje na področju zaposlovanja in usposabljanja, prava in zagovorništva, požarnovarstvene dejavnosti in zaščite pred naravnimi nesrečami, na stanovanjskem področju, v poslovnem in poklicnem združenju ter v verskih dejavnostih.

Največ anketiranih organizacij je kot poglavitno področje, na katerem deluje njihova organizacija, izbralo šport in rekreacijo (s 23 %), področje izobraževanja pa je navedlo 11 % anketiranih organizacij. Nihče od sodelujočih se poglavitno ne ukvarja s pravom in zagovorništvom, stanovanjskim področjem in raziskovanjem. Tudi po regijah so področja podobno zastopana. Izstopa osrednjeslovenska regija, kjer so v anketi večinoma sodelovale

organizacije s poglavitnim področjem socialnega varstva, v obalno-kraški regiji s področja kulture in umetnosti, v posavski pa s področja izobraževanja.

Pokritost z javnimi storitvami

Glede pokritosti z javnimi storitvami sodelujoči v anketi ocenjujejo, da je na ravni Slovenije v povprečju najboljše pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite (povprečna ocena 4,1). Sledita področji šport in rekreacija ter skrb za otroke. Najnižja povprečna ocena pokritosti z javnimi storitvami (2,5) je na stanovanjskem področju, ki ima poleg področij duševno zdravje in javni prevoz povprečno oceno nižjo od 3.

Razlik med regijami s statističnimi merami sicer nismo prikazovali, saj je bilo v nekaterih regijah zastopanih le malo več kot 10 organizacij. Iz rezultatov pa je opaziti, da so v nekaterih regijah pokritost z javnimi storitvami na večini področij ocenjevali nekoliko bolje, kot je sicer povprečje za Slovenijo (npr. pomurska regija, gorenjska, primorsko notranjska regija, koroška regija). V nekaterih (podravska regija, zasavska in obalno-kraška regija) pa so bile ocene pokritosti na večini področij nižje kot v povprečju v Sloveniji.

Izvajalci javnih storitev

Na ravni Slovenije se izvajalci javnih storitev po mnenju anketiranih na posameznih področjih razlikujejo. Na nekaterih področjih močno prevladujejo (z več kot 70 %) izvajalci kot npr. javni zavodi na področjih zdravstvo/skrb za zdravje, izobraževanje in raziskovanje in skrb za starejše ali pa NVO na področju humanitarne pomoči. Drugje je delitev med različnimi tipi organizacij bolj enakomerna kot npr. na področju turizma, javnega prevoza, stanovanjskem področju (med javnimi zavodi in profitnimi organizacijami) ali na področju kulture in umetnosti med NVO in javnimi zavodi. NVO so izvajalci javnih storitev v manj kot 10 % na področjih skrbi za otroke, izobraževanja in raziskovanja, stanovanjskem področju, zaposlovanju in usposabljanju, zdravstvu/skrbi za zdravje ter javnem prevozu.

Primerjava med regijami pokaže, da so v večini regij (podobno kot v Sloveniji nasploh) NVO v večji meri izvajalci na področju humanitarne pomoči. V koroški regiji, zasavski regiji in posavski regiji pa NVO ne izvajajo storitev na sedmih do devetih področjih.

5.3 Potrebe po javnih storitvah v skupnosti ter zmožnosti in potencial NVO

V tem vsebinskem sklopu predstavljamo potrebe po javnih storitvah v skupnosti ter zmožnosti in potencial NVO (v Sloveniji in po regijah) za zagotavljanje tovrstnih storitev.

Oceno potreb podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče prosili, da izmed navedenih področij v vprašalniku označijo področja, za katera ocenjujejo, da zaznavajo primanjkljaj pokritosti storitev v njihovi regiji (Q67_1 in Q68_1). Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Oceno zmožnosti NVO podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q67_2 in Q68_2) prosili, da izmed navedenih področij v vprašalniku označijo tista, za katera ocenjujejo, da predstavljajo potencial za razvoj NVO v njihovi regiji, ter odgovorov na vprašanja (Q69 in Q70), v katerih smo jih prosili, da navedejo, na katerih področjih bi po njihovem mnenju storitve lahko izvajale NVO ter katera konkretno njihova NVO. Najprej podajamo skupne rezultate (za potencial in vlogo) – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate potenciala po posameznih regijah.

Oceno potenciala podajamo na podlagi odgovorov na vprašanja v vprašalniku (Q69_1 in Q69_2 ter Q70_1 in Q70_2), v katerih smo sodelujoče prosili, da za navedena področja, za katera so označili, da primanjkuje storitev, označijo tista, na katerih bi storitve lahko izvajale NVO in v nadaljevanju odgovorijo še, če menijo, da bi storitve na teh področjih lahko izvajala tudi njihova organizacija oz. njihov NVO. Najprej podajamo skupne rezultate označenega potenciala – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate potenciala po posameznih regijah.

Zmožnosti NVO za izvajanje javnih storitev smo posredno ocenjevali tudi preko podatkov o tem, kakšno je povprečno število prostovoljcev (Q13), povprečno število ur, ki jih opravijo prostovoljci (Q14), povprečno število osebja, ki prejema plačilo (Q18), povprečno število plačanih ur (Q19). Primerjali smo tudi deleže večanja števila prostovoljcev v zadnjem obdobju, prihodek (iz AJPESA) (Q21), deleže sredstev (Q22), večanje prihodka (Q23), večanje obsega dela (Q25), večanje javnih sredstev (Q26, Q27), sodelovanje z drugimi organizacijami (Q28 in Q29), statuse organizacij (Q8). Pri tem smo povprečne vrednosti in deleže primerjali po regijah s povprečji za Slovenijo.

5.3.1 Potrebe v Sloveniji

Kot izhaja iz Slike 5.43, so anketiranci najpogosteje (v 60 %) na ravni Slovenije ocenili, da manjkajo storitve povezane s skrbjo za starejše. S 50 ali več odstotki odgovorov pa sledijo področja duševno zdravje, storitve za družine, stanovanjsko področje in socialno varstvo. Najnižje odstotke primanjkljaja (25 % ali manj) v Sloveniji pa so dosegla področja požarne varnosti in civilne zaščite, športa in rekreacije ter kulture in umetnosti, za katere anketiranci ocenjujejo, da so v Sloveniji najbolj pokrita področja.

Slika 5.43: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev na ravni Slovenije (n=286)

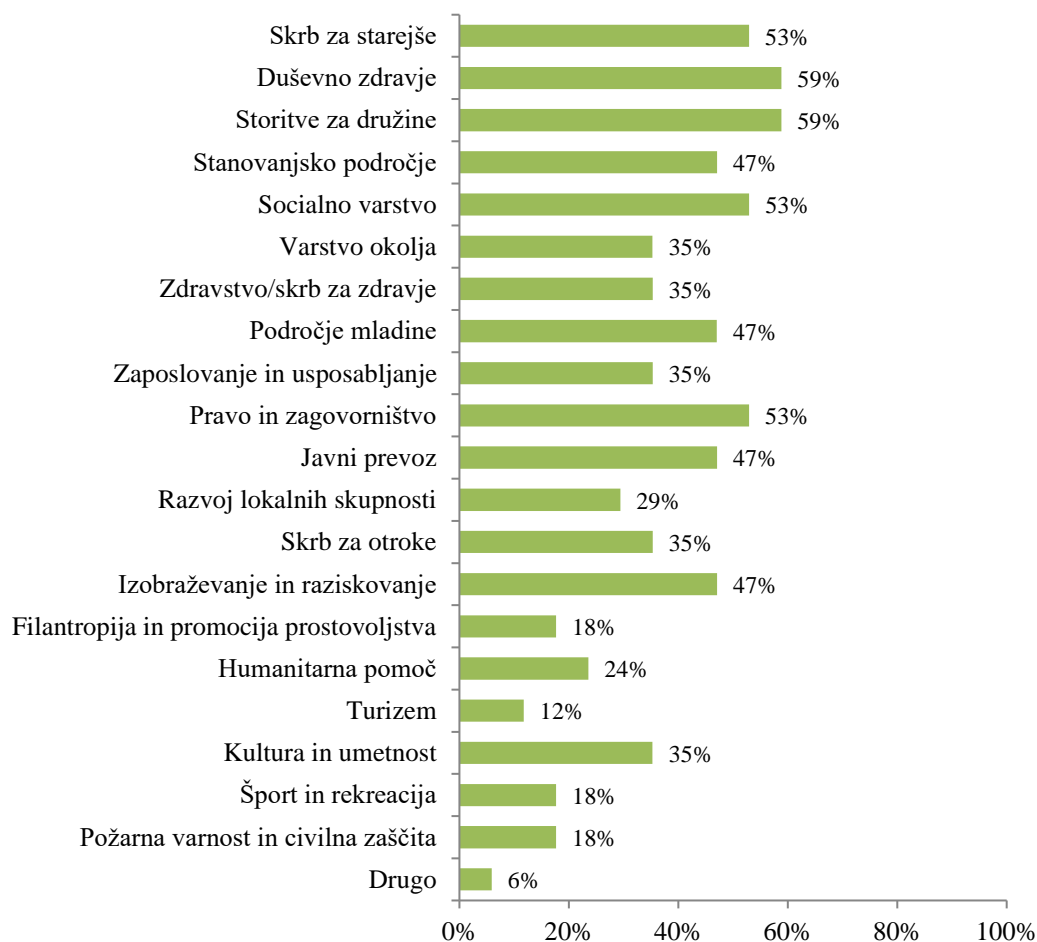

5.3.2 Potrebe po regijah

5.3.2.1 Pomurska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v pomurski regiji prikazuje Slika 5.44. Najvišja (z več kot 50 %) primanjkljaja anketiranci iz te regije zaznavajo na področjih duševnega zdravja in storitev za družino. Sledijo področja skrbi za starejše, socialnega varstva ter prava in zagovorništva. Najnižje odstotke pa sta prejeli postavki drugo in turizem.

Slika 5.44: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za pomursko regijo (n=21)

5.3.2.2 Podravska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v podravski regiji prikazuje Slika 5.45. Najvišja (59 % odgovorov) primanjkljaja anketiranci iz te regije zaznavajo na področjih socialnega varstva in zaposlovanja ter usposabljanja. Sledita področji skrbi za starejše in varstvo okolja. Najnižje odstotke pa sta prejeli postavki drugo ter požarna varnost in civilna zaščita. V tej regiji je kar tretjina navedenih področij prejela 50 ali več % pri ocenjevanju zaznanih primanjkljajev.

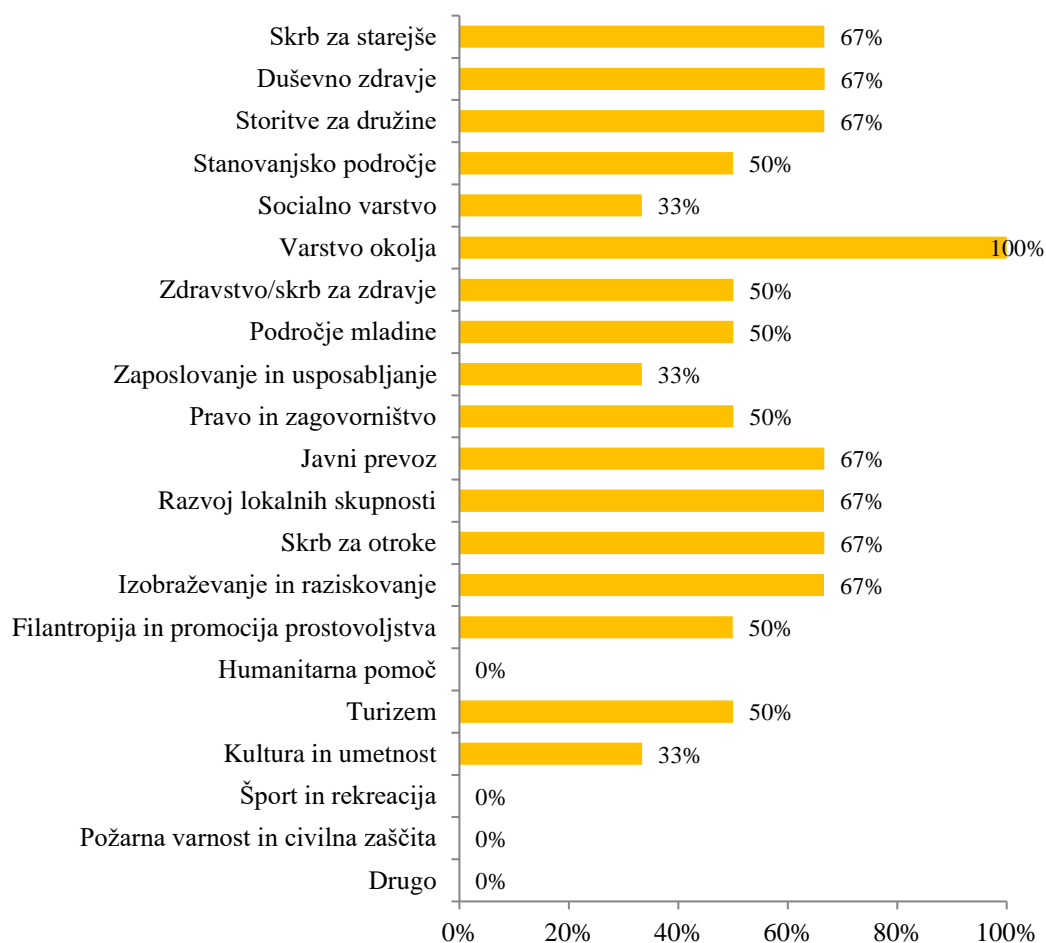
Slika 5.45: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za podravsko regijo (n=40)

5.3.2.3 Koroška regija

Stanje v anketi izraženih potreb v koroški regiji prikazuje Slika 5.46. Vsi anketiranci iz te regije zaznavajo primanjkljaj storitev na področju varstva okolja. Po pogostosti navedb zaznanih primanjkljajev nato sledi naslednjih sedem področij: skrb za starejše, duševno zdravje, storitve za družine, javni prevoz, razvoj lokalnih skupnosti, skrb za otroke ter izobraževanje in raziskovanje. V tej regiji je več kot tretjina navedenih področij prejela 60 ali več % pri ocenjevanju zaznanih primanjkljajev, več kot polovica pa 50 % ali več. Ni pa bilo izraženih zaznanih primanjkljajev na naslednjih področjih: humanitarna pomoč, šport in rekreacija, požarna varnost in civilna zaščita ter drugo.

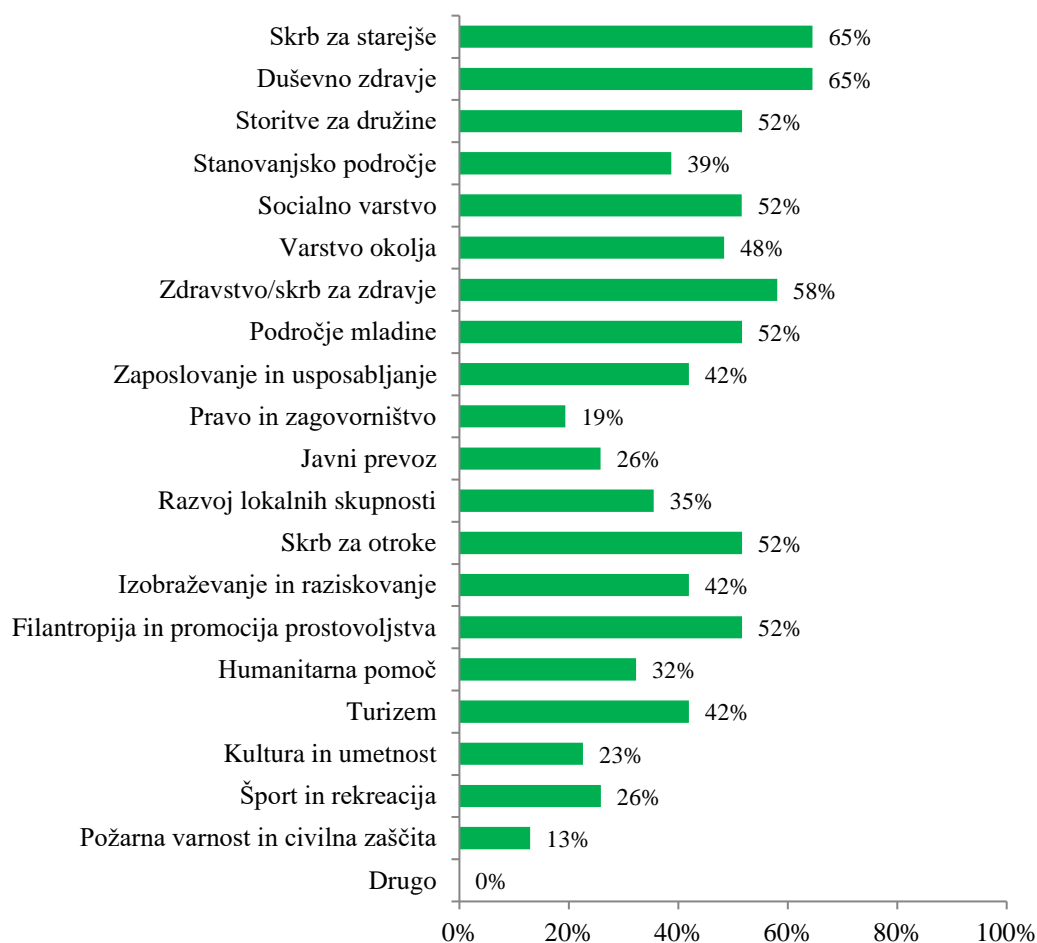
Slika 5.46: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za koroško regijo (n=7)

5.3.2.4 Savinjska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v savinjski regiji prikazuje Slika 5.47. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše in duševnega zdravja, sledi pa področje zdravstva oz. skrbi za zdravje. Tretjina področij je v tej regiji prejela več kot 50 % pri ocenjevanju zaznanih primanjkljajev. Najnižje ocene primanjkljajev sta prejeli področji požarna varnost in civilna zaščita ter drugo.

Slika 5.47: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za savinjsko regijo (n=31)

5.3.2.5 Zasavska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v zasavski regiji prikazuje Slika 5.48. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše in področje mladine, nato pa z 62 % navedb sledi kar šest področij. Več kot tretjina področij je v tej regiji prejela več kot 60 % pri ocenjevanju zaznanih primanjkljajev, več kot polovica navedenih področij pa je prejela pri oceni zaznanih primanjkljajev 50 % ali več. Brez zaznanih primanjkljajev sta ostali področji požarna varnost in civilna zaščita ter drugo.

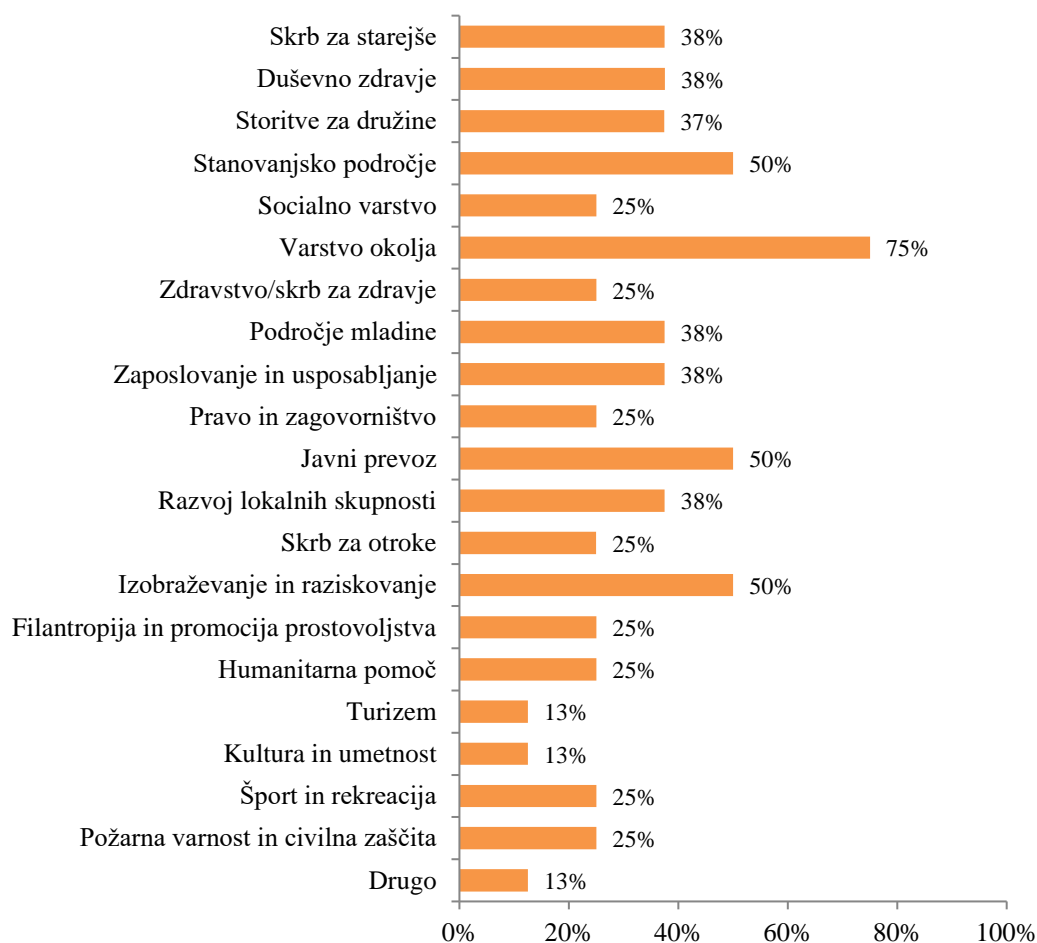
Slika 5.48: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za zasavsko regijo (n=9)

5.3.2.6 Posavska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v posavski regiji prikazuje Slika 5.49. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve varstva okolja (75 %), sledijo pa s po 50 % storitve stanovanjskega področja, javnega prevoza ter izobraževanja in raziskovanja. Najnižje ocenjeni (s 13 %) so bili primanjkljaji storitev na področjih turizem, kultura in umetnost ter drugo.

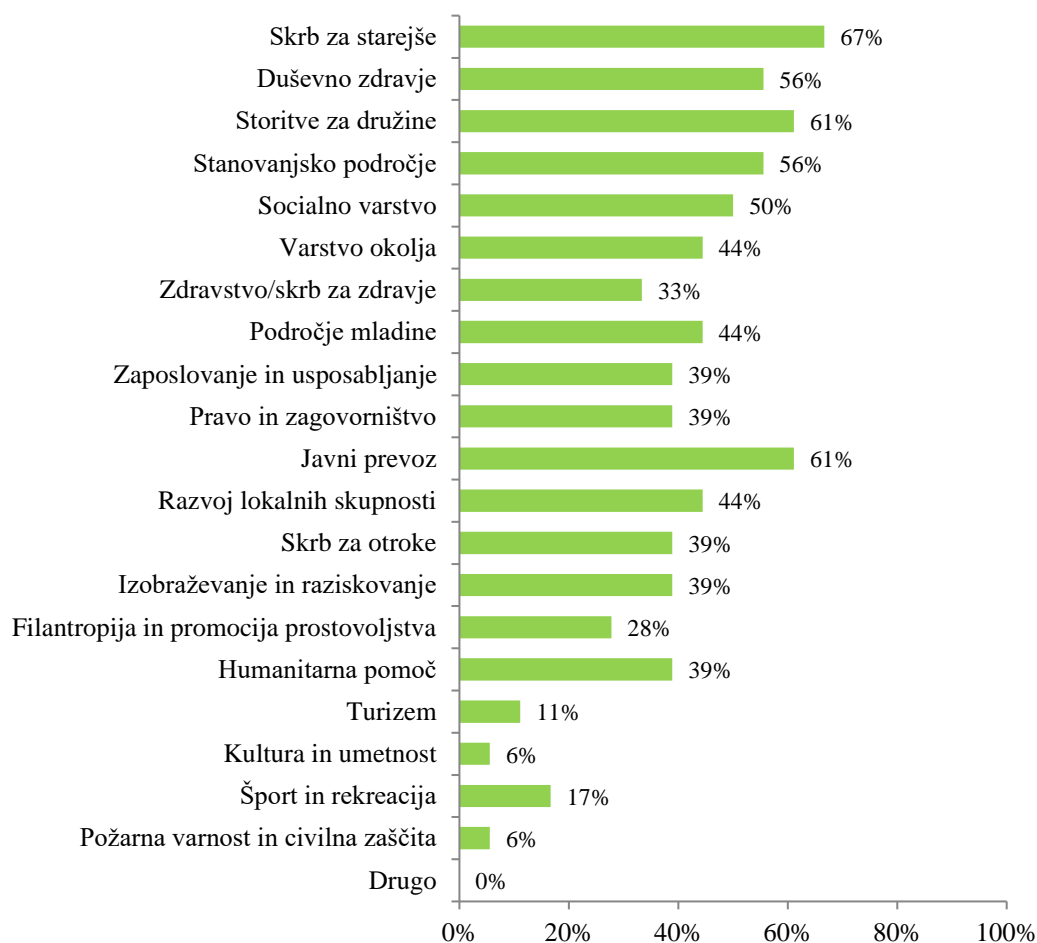
Slika 5.49: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za posavsko regijo (n=9)

5.3.2.7 Jugovzhodna Slovenija

Stanje v anketi izraženih potreb v jugovzhodni Sloveniji prikazuje Slika 5.50. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše (67%), sledijo pa s po 61% storitve za družine in javnega prevoza. Najnižje ocenjeni (s 6%) so bili primanjkljaji storitev na področjih kulture in umetnosti ter požarne varnosti in civilne zaščite, področje drugo pa ni bilo izbrano.

Slika 5.50: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za jugovzhodno Slovenijo (n=16)

5.3.2.8 Osrednjeslovenska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v osrednjeslovenski regiji prikazuje Slika 5.51. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše (61 %), sledi pa področje duševnega zdravja s 60 %. Najnižje ocenjeni so bili primanjkljaji storitev na področjih požarne varnosti in civilne zaščite ter na področju drugo.

Slika 5.51: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za osrednjeslovensko regijo (n=84)

5.3.2.9 Gorenjska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v gorenjski regiji prikazuje Slika 5.52. Najvišje ocene primanjkljaja so prepričljivo prejele storitve skrbi za starejše (71 %), sledi pa področje mladine s 54 %. Najnižje ocenjeni so bili primanjkljaji storitev na področjih požarne varnosti in civilne zaščite, področje drugo pa ni bilo izbrano.

Slika 5.52: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za gorenjsko regijo (n=25)

5.3.2.10 Primorsko-notranjska regija

Stanje v anketi izraženih potreb v primorsko-notranjski regiji prikazuje Slika 5.53. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve za družino in varstvo okolja (64 %), sledijo pa s 55 % področja duševno zdravje, socialno varstvo, pravo in zagovorništvo ter filantropija in promocija prostovoljstva. Najnižje ocenjeni so bili primanjkljaji storitev na področjih zdravstva/skrbi za zdravje in požarne varnosti in civilne zaščite, področje drugo pa ni bilo izbrano.

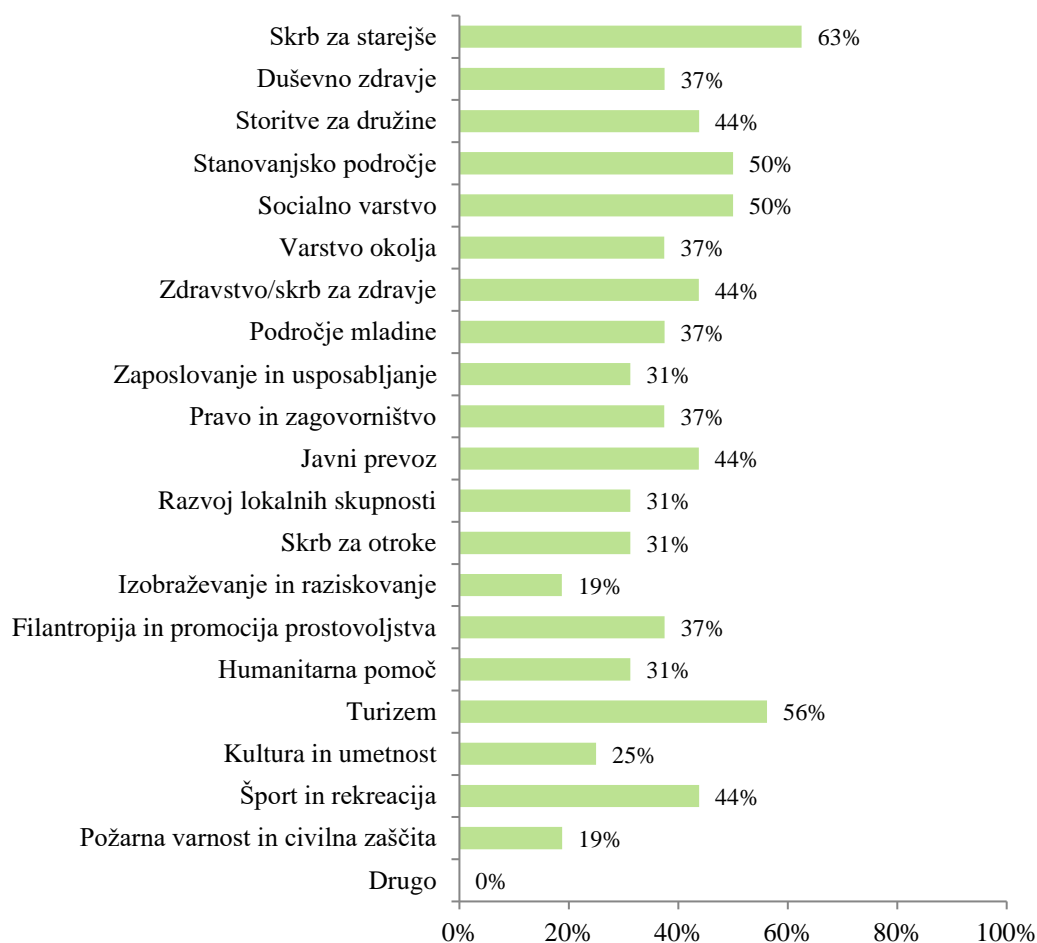
Slika 5.53: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za primorsko-notranjsko regijo (n=8)

5.3.2.11 Goriška regija

Stanje v anketi izraženih potreb v goriški regiji prikazuje Slika 5.54. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše (63 %), sledi pa s 56 % področje turizma. Najnižje ocenjeni so bili primanjkljaji storitev na področjih izobraževanja in raziskovanja ter požarne varnosti in civilne zaščite, področje drugo pa ni bilo izbrano.

Slika 5.54: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za goriško regijo (n=17)

5.3.2.12 Obalno-kraška regija

Stanje v anketi izraženih potreb v obalno-kraški regiji prikazuje Slika 5.55. Najvišje ocene primanjkljaja so prejele storitve skrbi za starejše, storitve za družine in stanovanjsko področje (56 %), sledijo pa s 50 % področja duševnega zdravja, socialnega varstva in razvoj lokalnih skupnosti. Najnižje ocenjeni so bili primanjkljaji storitev na področju požarne varnosti in civilne zaščite, področje drugo pa ni bilo izbrano.

Slika 5.55: Prikaz ocenjenega primanjkljaja storitev za obalno-kraško regijo (n=20)

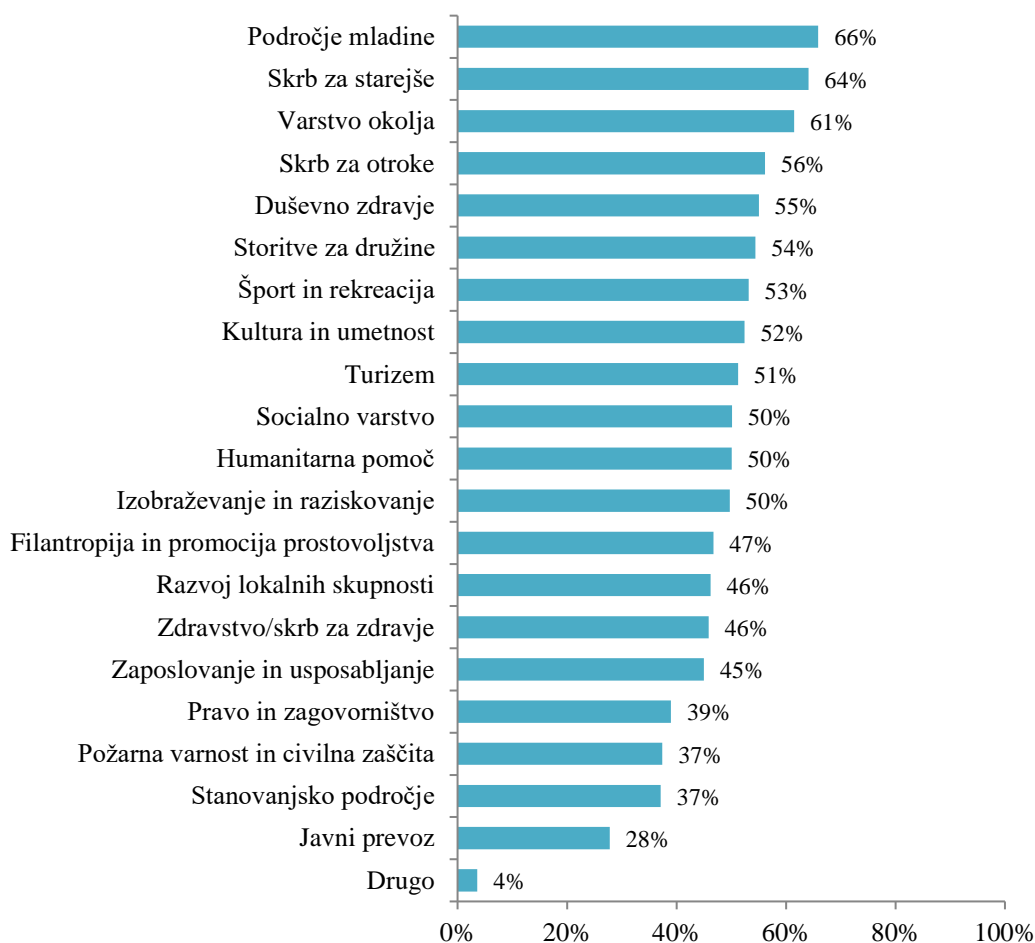
5.3.3 Potencial za razvoj NVO v Sloveniji

Oceno potenciala podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q67_2 in Q68_2) prosili, da izmed navedenih področij v vprašalniku označijo področja, za katera ocenjujejo, da predstavljajo potencial za razvoj NVO v njihovi regiji ter na podlagi odgovorov respondentov na vprašanja (Q71 in Q72) o tem, kakšno vlogo naj bi NVO imele na posameznih področjih. Najprej podajamo skupne rezultate (za potencial in vlogo) – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate potenciala po posameznih regijah.

Kot izhaja iz Slike 5.56, so anketiranci najpogosteje (z več kot 60 %) na ravni Slovenije ocenili, da vidijo potencial za razvoj NVO predvsem na področjih mladine, skrbi za starejše in varstva okolja. Z okrog 50 % odgovorov pa sledi še devet drugih področij (skrb za otroke, duševno zdravje, storitve za družine, šport in rekreacija, kultura in umetnost, turizem, socialno varstvo, humanitarna pomoč, izobraževanje in raziskovanje). Najnižje odstotke potenciala (28 %) v Sloveniji pa je doseglo področje javnega prevoza.

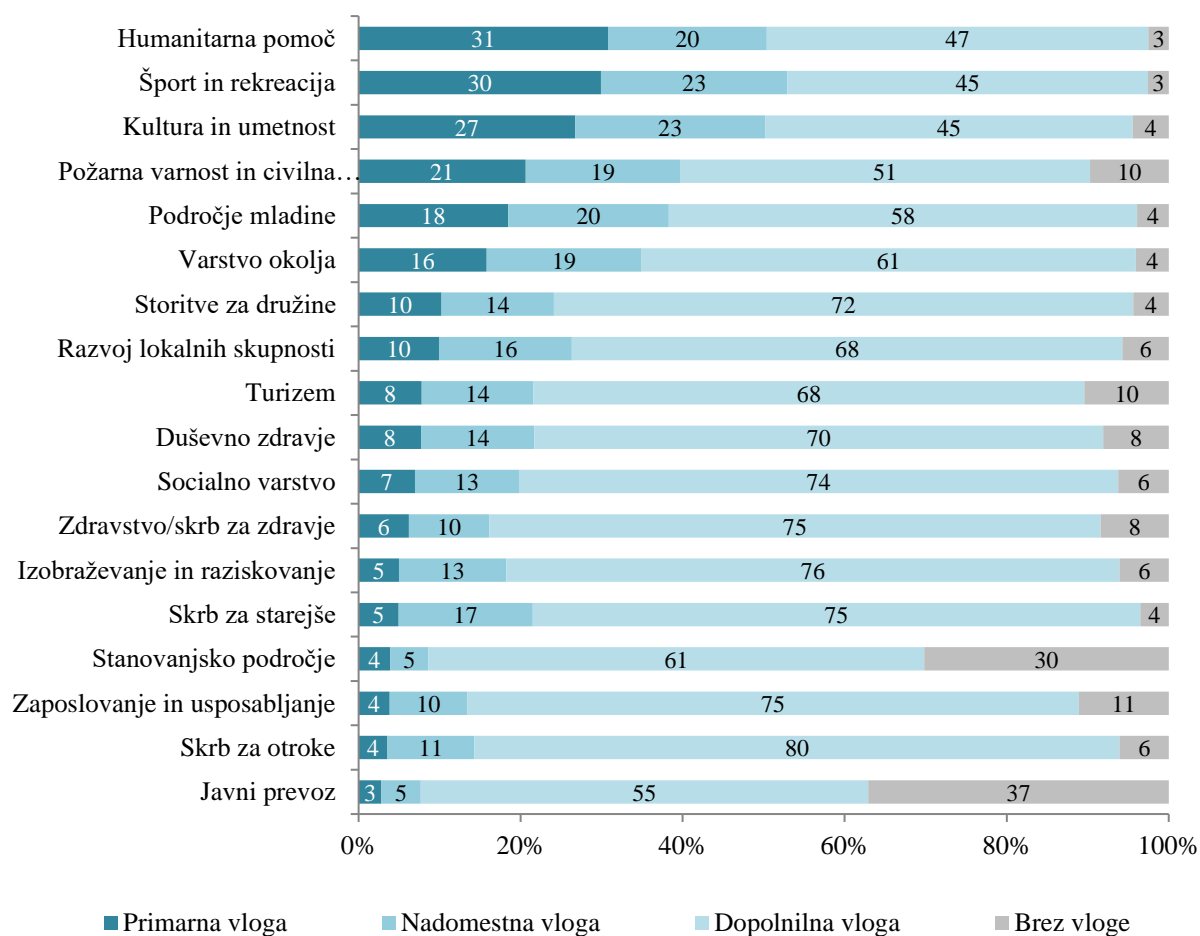

Slika 5.56: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO na ravni Slovenije (n=286)

Odgovore anketirancev o tem, kakšno vlogo (primarno, nadomestno, dopolnilno ali brez vloge) bi po mnenju anketirancev morale imeti NVO, za celo Slovenijo, predstavljamo v Sliki 5.57. Podatki kažejo, da so anketiranci iz NVO nekatera navedena področja - humanitarna pomoč, šport in rekreacija ter kultura in umetnost ocenili kot tista, na katerih lahko imajo NVO pomembnejšo vlogo (primarna ali nadomestna vloga skupaj obsega okrog 50 % odgovorov). Na večini področij (n=15 od 18 področij) je sicer več kot 50 % sodelujočih menilo, da je v Sloveniji najprimernejša dopolnilna vloga NVO. Izstopata pa še področji javni prevoz in stanovanjsko področje, na katerih je več kot 30 % anketirancev za NVO izbralo odgovor »brez vloge«.

Slika 5.57: Prikaz odgovorov na vprašanje o vlogi NVO na posameznih področjih javnih storitev za Slovenijo (n=280)

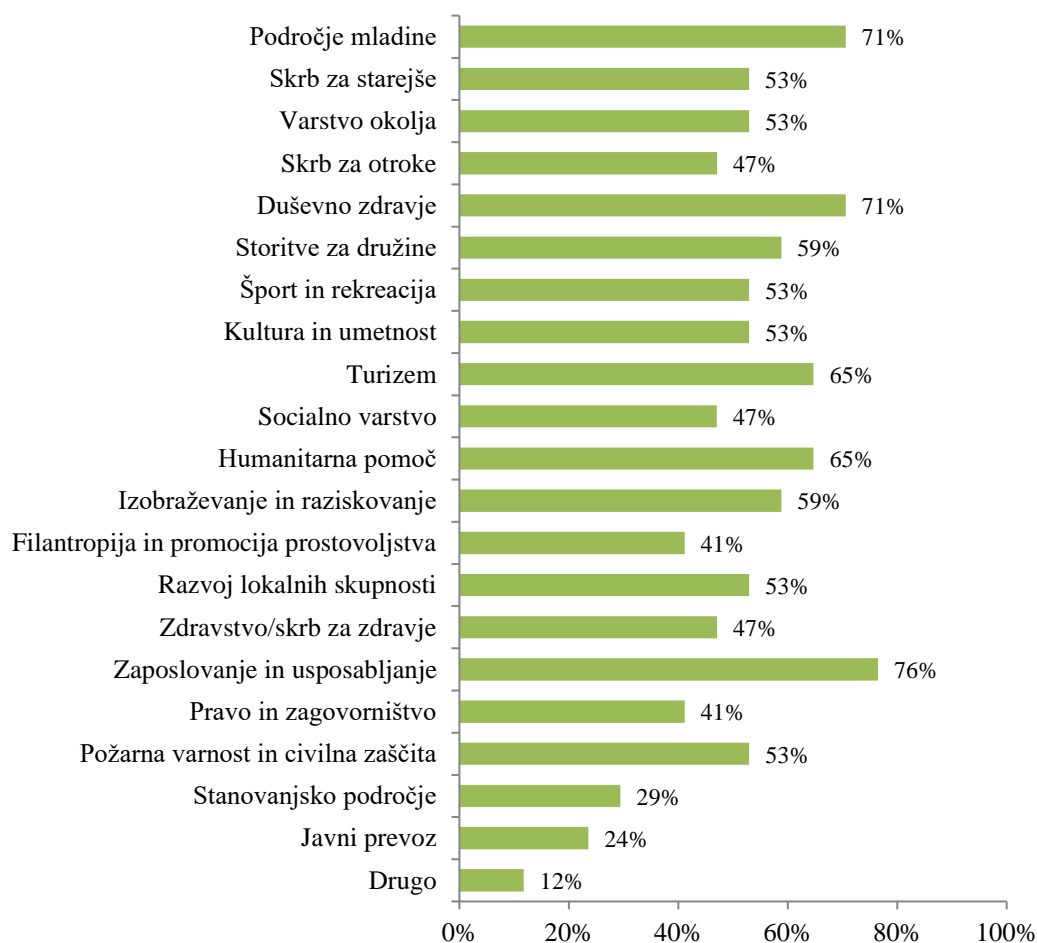
Po regijah se sicer ocene, kakšna naj bi bila vloga NVO, nekoliko razlikujejo. Večina regij (pomurska, podravska, savinjska, jugovzhodna Slovenija, osrednjeslovenska, primorsko-notranjska, goriška in obalno-kraška) je pri večini področij navajala tudi primarno (ali vsaj nadomestno) vlogo NVO, medtem ko so bili anketiranci iz ostalih petih regij do tega nekoliko bolj zadržani in so pri več področjih izbirali odgovore »Brez vloge« ali »Dopolnilna vloga«.

5.3.4 Potencial za razvoj NVO po regijah

5.3.4.1 Pomurska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v pomurski regiji prikazuje Slika 5.58. Najvišji odstotek potenciala (76 %) anketiranci iz te regije zaznavajo na področju zaposlovanja in usposabljanja. Sledita (z 71 %) področji mladine in duševnega zdravja. Pri skoraj dveh tretjinah navedenih področij so anketiranci vsaj v 50 % ocenili potencial za razvoj NVO na posameznem področju. Najnižje odstotke ocene potenciala pa je poleg opcije drugo prejela še postavka javni prevoz (24 %).

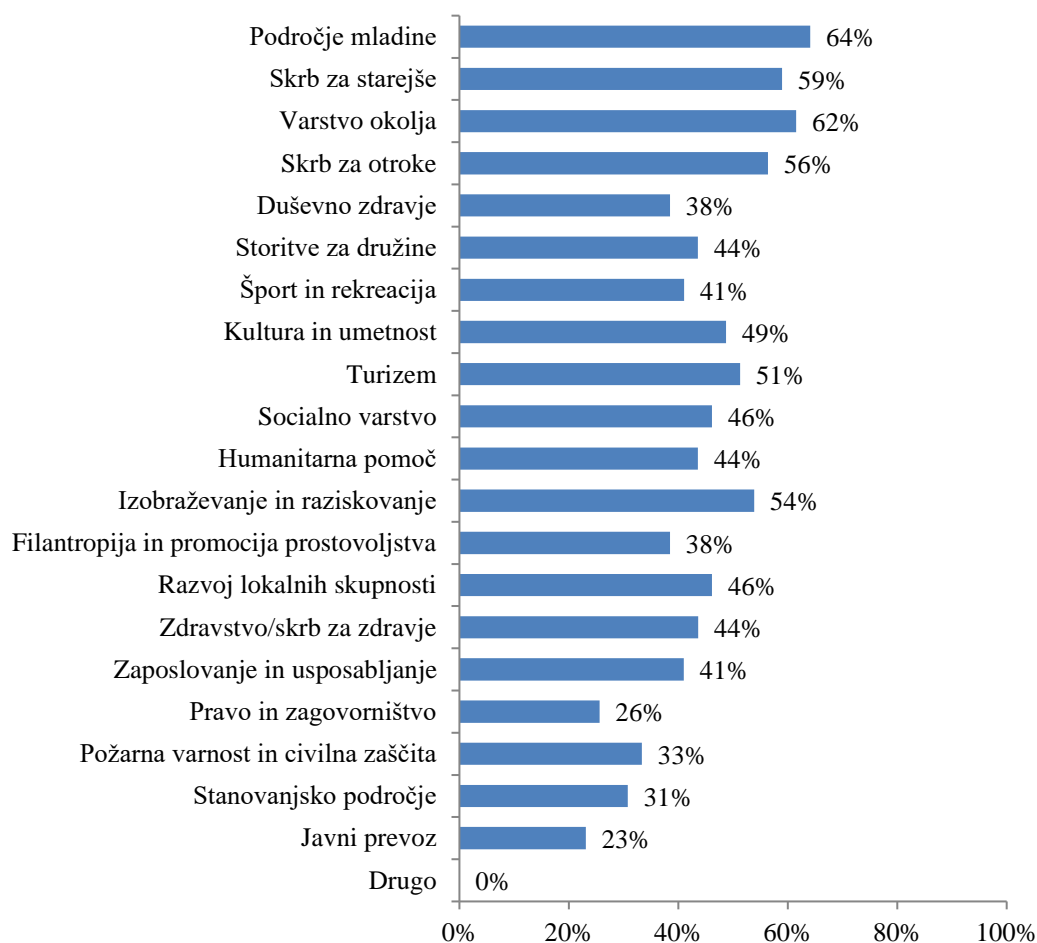
Slika 5.58: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za pomursko regijo (n=21)

5.3.4.2 Podravska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v podravske regiji prikazuje Slika 5.59. Najvišji (64 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju mladine. Sledi področje varstva okolja (62 %). Najnižje odstotke potenciala za razvoj NVO pa je poleg postavke drugo prejela še postavka javni prevoz (23 %).

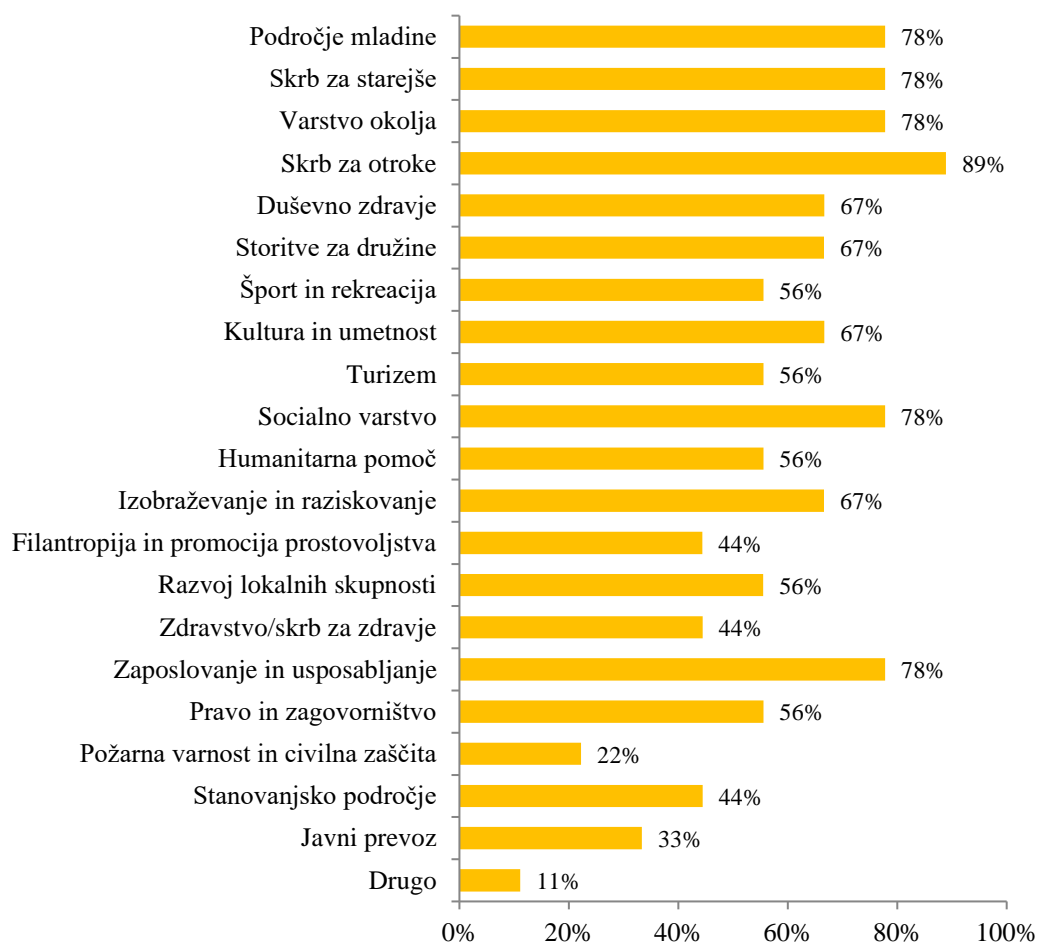
Slika 5.59: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za podravsko regijo (n=46)

5.3.4.3 Koroška regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v koroški regiji prikazuje Slika 5.60. Najvišji (89 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju skrbi za otroke. Sledi pet področij (področje mladine, skrb za starejše, varstvo okolja, socialno varstvo, zaposlovanje in usposabljanje) z 78 %, skoraj polovica vseh navedenih področij pa je dosegla 60 ali več odstotkov. Manj kot 40 % ocenjenega potenciala so dobila zgolj področja požarna varnost in civilna zaščita, javni prevoz in drugo.

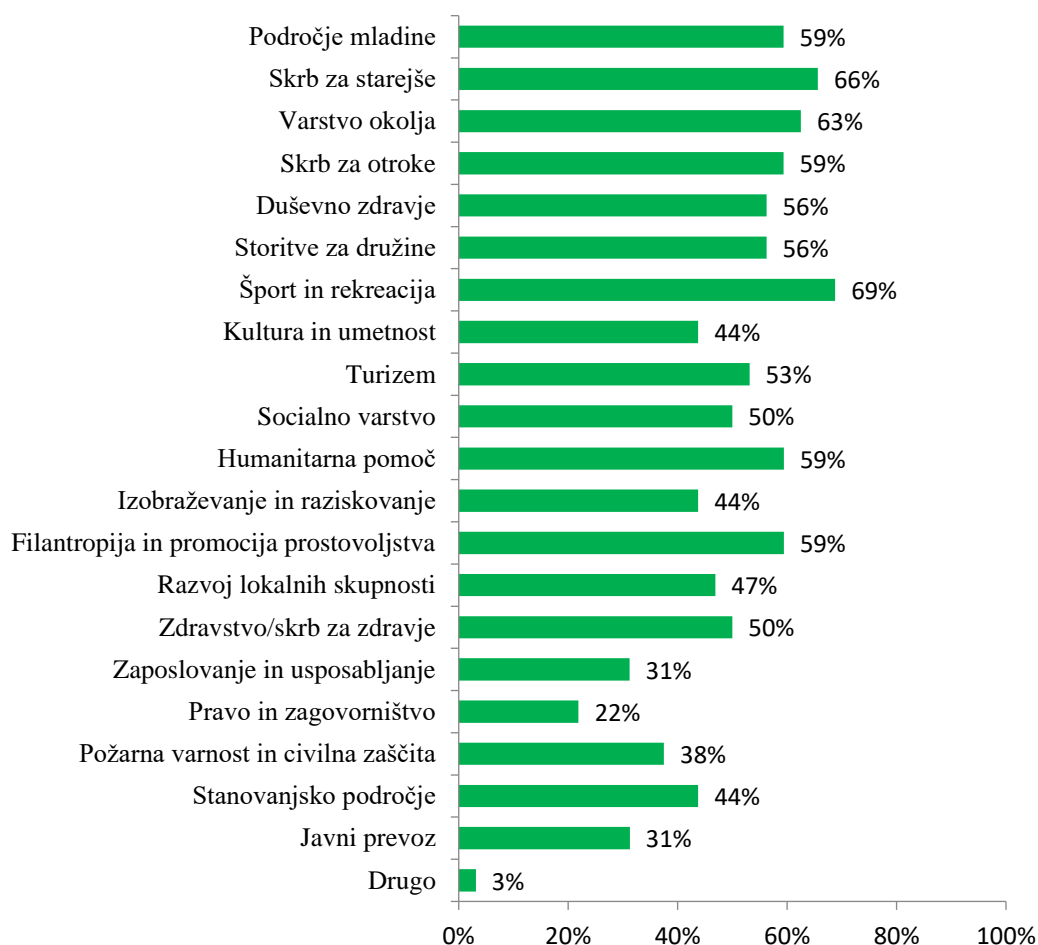
Slika 5.60: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za koroško regijo (n=11)

5.3.4.4 Savinjska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v savinjski regiji prikazuje Slika 5.61. Najvišji (69 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju športa in rekreacije. Sledi skrb za starejše (66 %), varstvo okolja (63 %), nato pa s po 59 % še področja mladine, skrb za otroke, humanitarna pomoč, filantropija in promocija prostovoljstva. Najnižji potencial je poleg opcije drugo ocenjen na področju prava in zagovorništva.

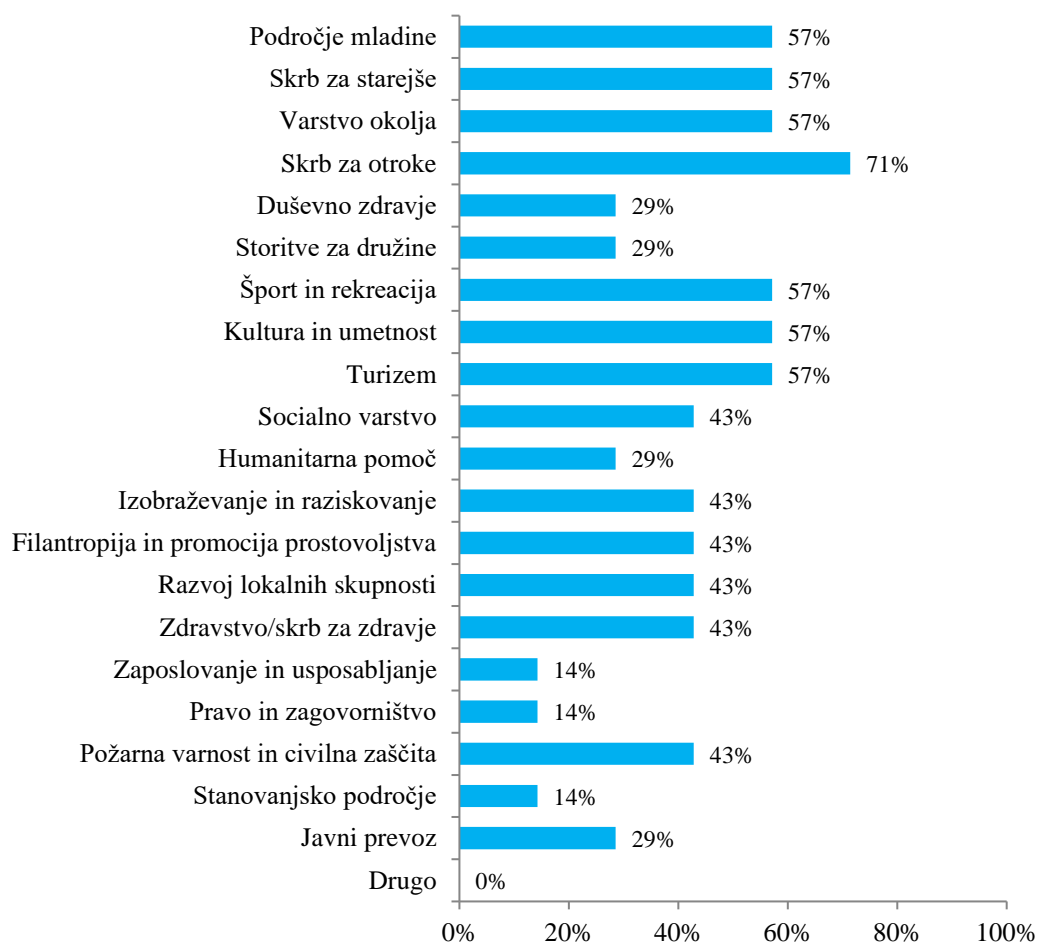
Slika 5.61: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za savinjsko regijo (n=32)

5.3.4.5 Zasavska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v zasavski regiji prikazuje Slika 5.62. Najvišji (71 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju skrbi za otroke. Sledi šest področij (področje mladine, skrb za starejše, varstvo okolja, šport in rekreacija, kultura in umetnost, turizem) s 57 %, več kot polovica vseh navedenih področij pa je dosegla 43 ali več odstotkov. Manj kot 20 % ocenjenega potenciala so dobila področja zaposlovanje in usposabljanje, pravo in zagovorništvo, stanovanjsko področje in drugo.

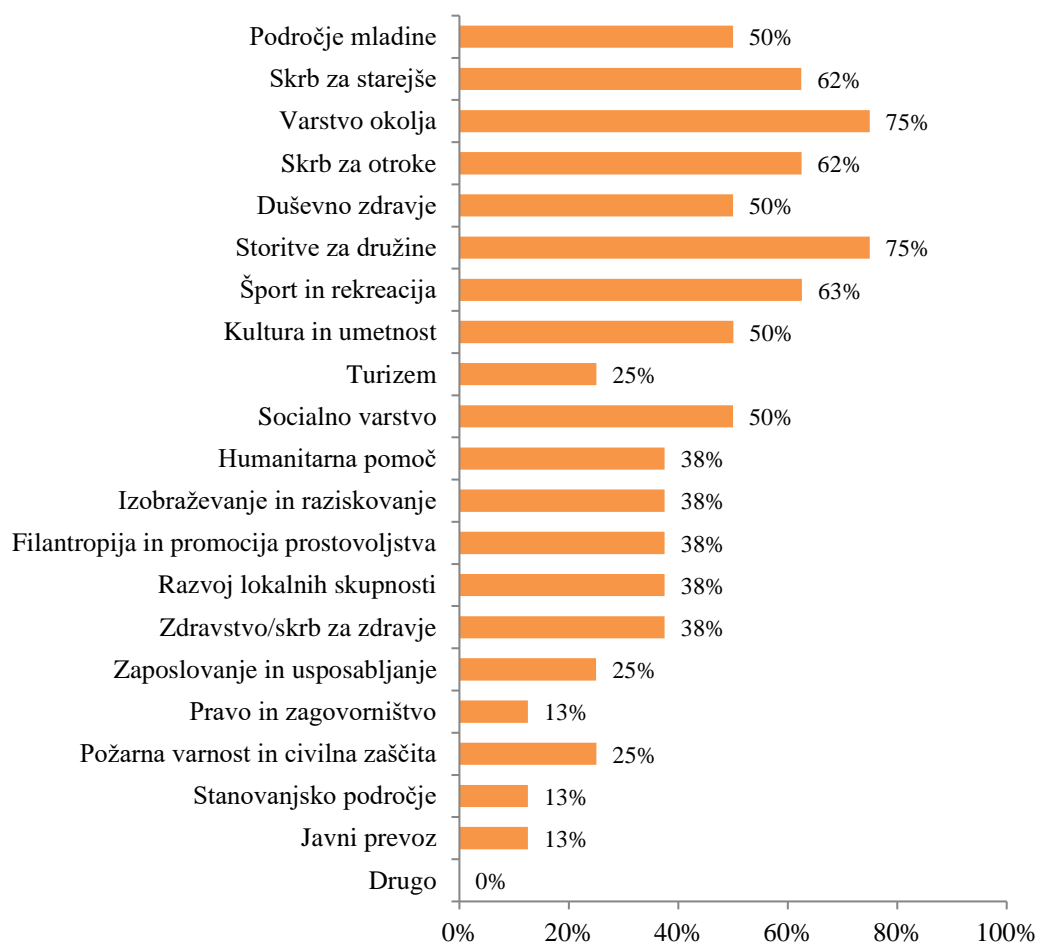
Slika 5.62: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za zasavsko regijo (n=8)

5.3.4.6 Posavska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v posavski regiji prikazuje Slika 5.63. Najvišji (75 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju varstva okolja in storitev za družino. Sledijo (z več kot 60 %) področja šport in rekreacija, skrb za starejše in skrb za otroke. Manj kot 20 % ocenjenega potenciala so dobila področja pravo in zagovorništvo, stanovanjsko področje, javni prevoz in drugo.

Slika 5.63: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za posavsko regijo (n=9)

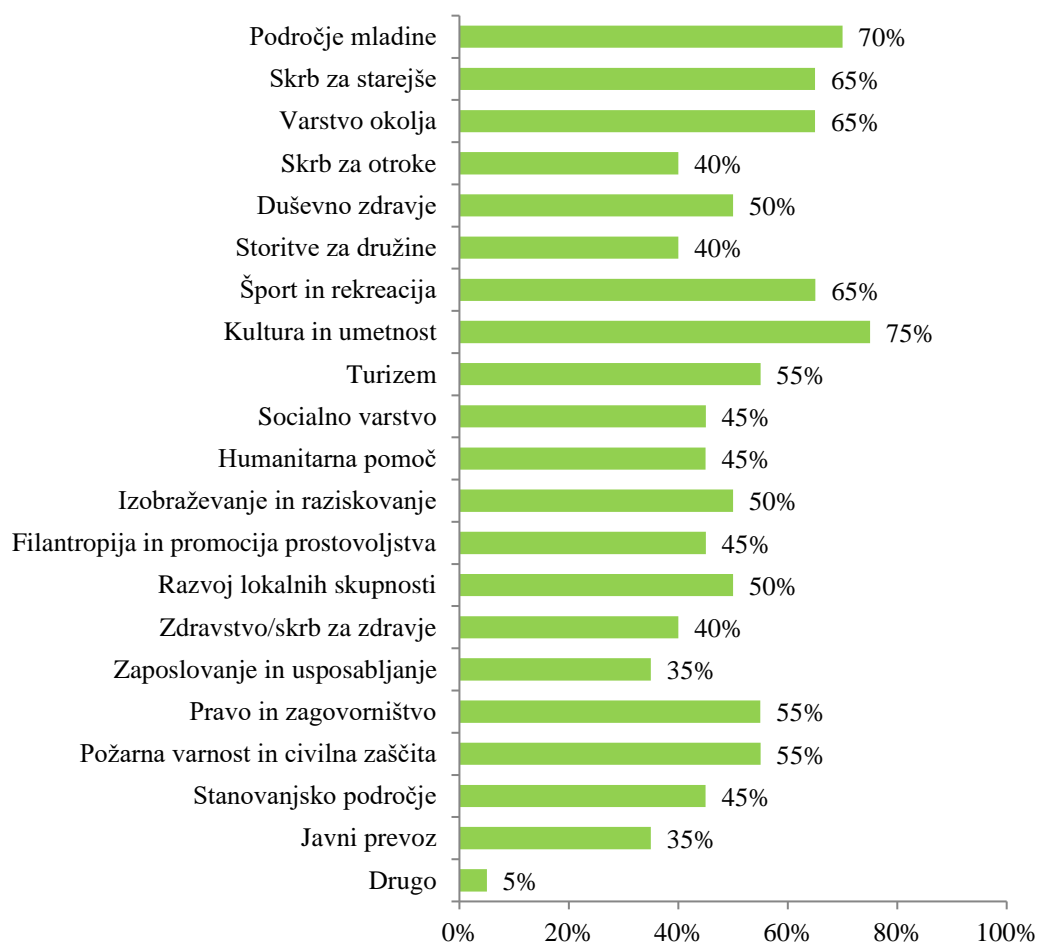

5.3.4.7 Jugovzhodna Slovenija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v jugovzhodni Sloveniji prikazuje Slika 5.64. Najvišji (75 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju kulture in umetnosti. Sledi področje mladine s 70 %. Manj kot 40 % ocenjenega potenciala so dobila zgolj področja zaposlovanje in usposabljanje, javni prevoz in drugo.

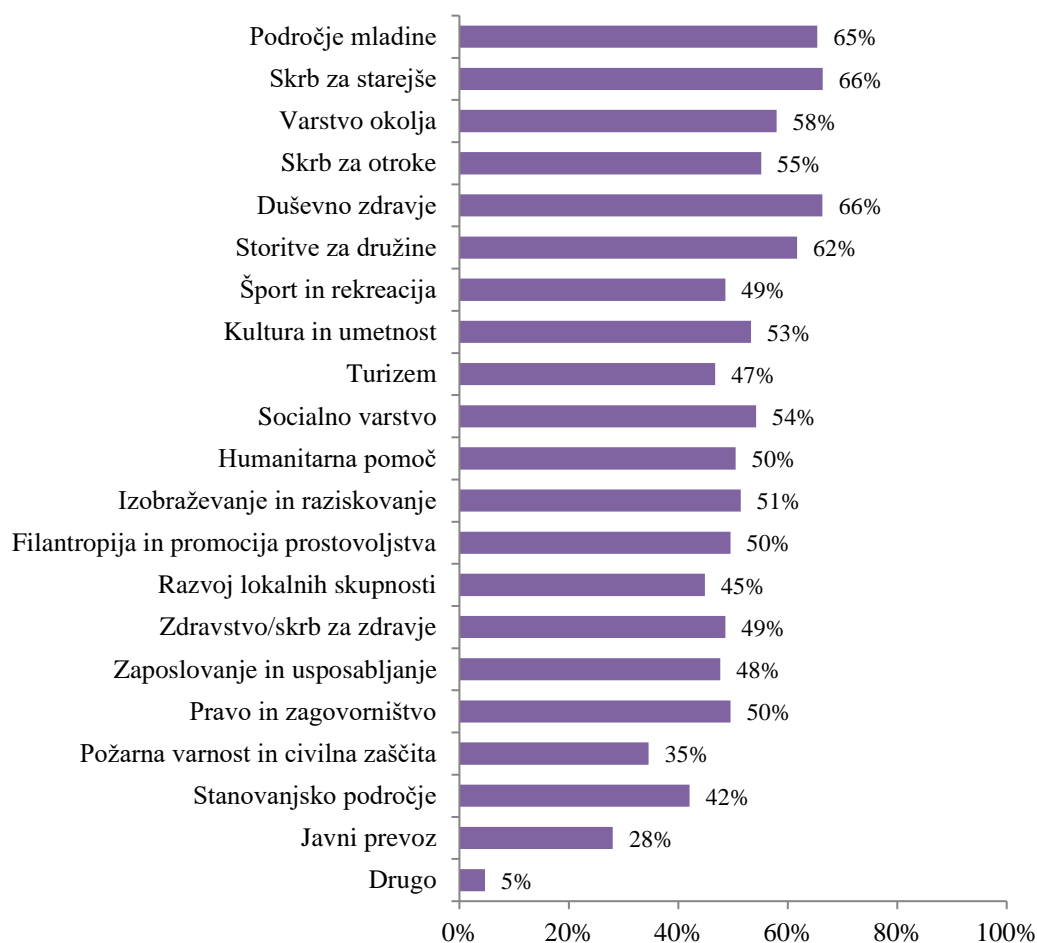
Slika 5.64: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za jugovzhodno Slovenijo (n=18)

5.3.4.8 Osrednjeslovenska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v osrednjeslovenski regiji prikazuje Slika 5.65. Najvišji (66 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju duševnega zdravja in skrbi za starejše. Sledi področje mladine s 65 %. Manj kot 40 % ocenjenega potenciala so dobila zgolj področja požarna varnost in civilna zaščita, javni prevoz in drugo.

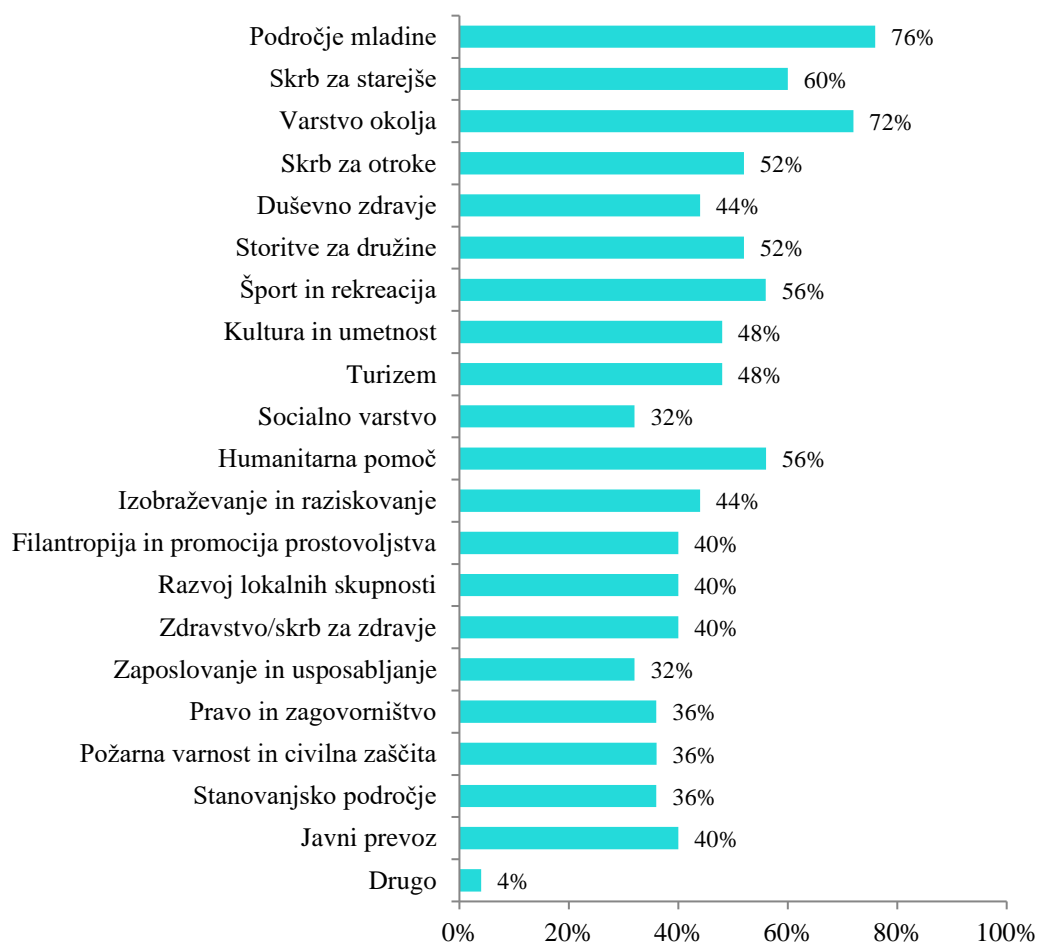
Slika 5.65: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za osrednjeslovensko regijo (n=95)

5.3.4.9 Gorenjska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v gorenjski regiji prikazuje Slika 5.66. Najvišji (76 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju mladine. Sledi področje varstva okolja z 72 %. Vsa navedena področja (razen drugo) so dosegla 32 ali več odstotkov.

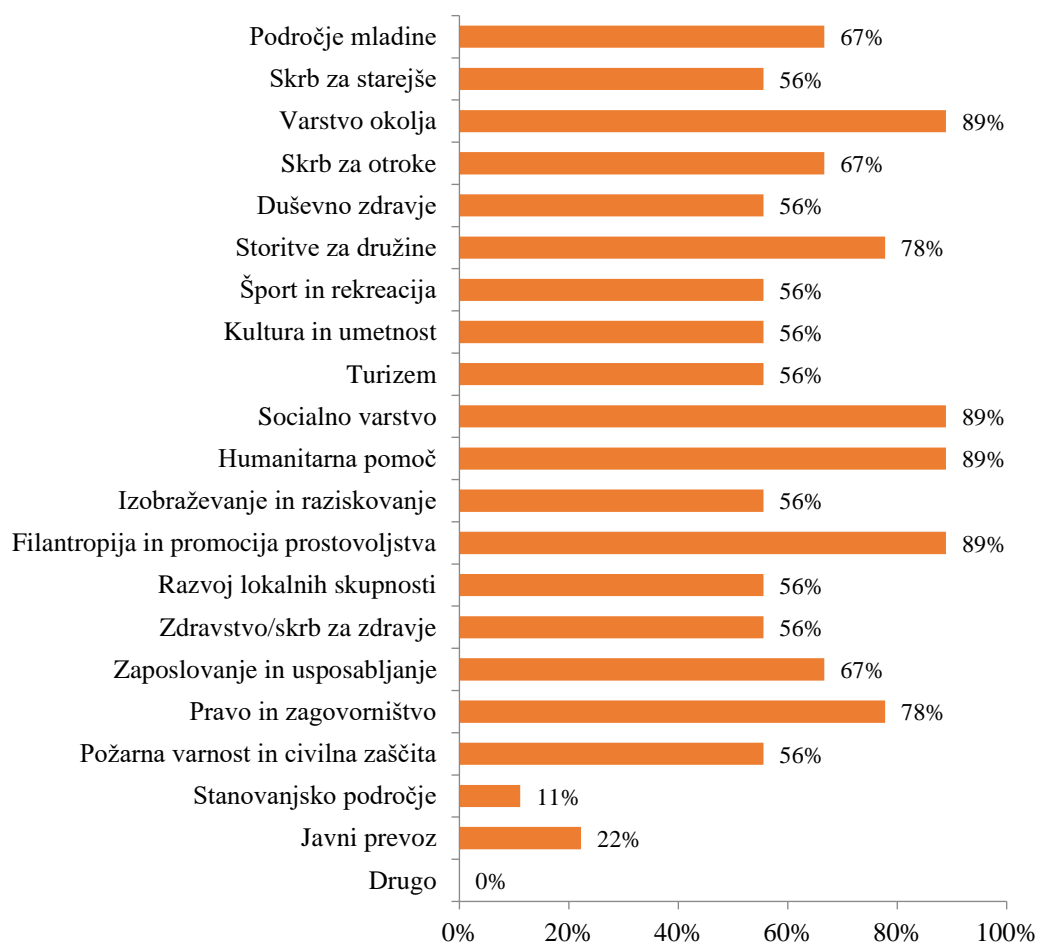
Slika 5.66: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za gorenjsko regijo (n=26)

5.3.4.10 Primorsko-notranjska regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v primorsko-notranjski regiji prikazuje Slika 5.67. Najvišji (89 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na naslednjih štirih področjih: varstvo okolja, socialno varstvo, humanitarna pomoč in filantropija ter promocija prostovoljstva. Sledijo storitve za družine ter pravo in zagovorništvo (z 78 %). Večina navedenih področij je dosegla 56 % in več. Manj kot 22 % so dosegla zgolj javni prevoz, stanovanjsko področje in drugo.

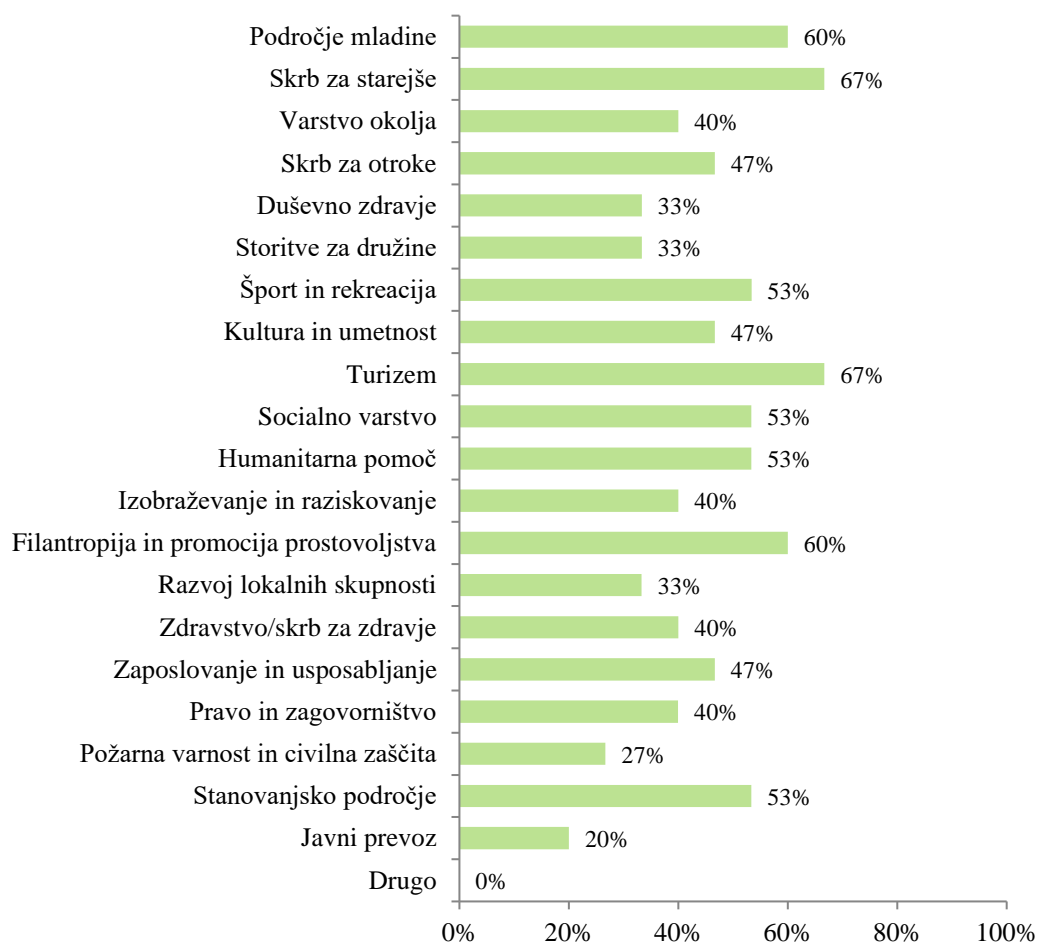
Slika 5.67: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za primorsko-notranjsko regijo (n=7)

5.3.4.11 Goriška regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v goriški regiji prikazuje Slika 5.68. Najvišji (67 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področjih skrbi za starejše in turizma. Sledita področji mladine ter filantropije in promocije prostovoljstva. Manj kot 30 % so dosegla zgolj področja požarna varnost in civilna zaščita, javni prevoz in drugo.

Slika 5.68: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za goriško regijo (n=16)

5.3.4.12 Obalno-kraška regija

Stanje v anketi izraženega potenciala za razvoj NVO v obalno-kraški regiji prikazuje Slika 5.69. Najvišji (75 %) potencial anketiranci iz te regije zaznavajo na področju skrbi za starejše. Sledi področje mladine z 69 %. Manj kot 30 % so dosegla zgolj področja humanitarna pomoč, javni prevoz in drugo.

Slika 5.69: Prikaz ocenjenega potenciala za razvoj NVO za obalno-kraško regijo (n=20)

5.3.5 Potencial in zmožnosti NVO v Sloveniji

Oceno potenciala in zmožnosti podajamo na podlagi odgovorov na vprašanja v vprašalniku (Q69_1 in Q69_2 ter Q70_1 in Q70_2), v katerih smo sodelujoče prosili, da za navedena področja, za katera so označili, da primanjkuje storitev, označijo tista, na katerih bi storitve lahko izvajale NVO in v nadaljevanju odgovorijo še, če menijo, da bi storitve na teh področjih lahko izvajala tudi njihova organizacija oz. njihov NVO. Najprej podajamo skupne rezultate označenega potenciala in zmožnosti – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate potenciala in zmožnosti po posameznih regijah.

Anketiranci so predhodno označili področja, za katera so ocenili manko storitev. Zgolj za ta področja so nato ocenjevali še ali bi tovrstne storitve lahko izvajale NVO. Na ravni Slovenije sta 50 ali več % ocen, da bi NVO lahko izvajale storitve na določenem področju, prejeli področji skrb za starejše in storitve za družine, kot prikazuje Slika 5.70. S 40 ali več odstotkov pa sledijo še duševno zdravje, varstvo okolja in socialno varstvo.

Slika 5.70: Prikaz odgovorov ali bi lahko storitve na področju z zaznanim mankom storitev izvajale NVO – za celo Slovenijo skupaj (n=267)

Odgovore na vprašanje (Q69_2 in Q70_2), ali bi storitve na področjih, kjer zaznavajo manko le-teh, lahko izvajala tudi njihova organizacija, prikazujemo (za Slovenijo) v Sliki 5.71. Kot je razvidno, je na vseh področjih manj kot tretjina strinjanja, da bi organizacija, iz katere prihajajo respondenti, lahko izvajala storitve na področju, na katerem zaznavajo manko le-teh. Več kot četrtino odgovorov (25 % ali več) so dosegla zgolj področja: področje mladine, storitve za družino, izobraževanje in raziskovanje ter skrb za starejše.

Slika 5.71: Prikaz odgovorov ali bi lahko storitve na posameznem področju z zaznanim mankom storitev izvajala vaša organizacija – za celo Slovenijo skupaj (n=225)

5.3.6 Potencial in zmožnosti NVO po regijah

Potencial po regijah opisujemo na podlagi analize podanih podatkov o tem, na katerih področjih v regiji primanjkuje storitev, v kolikšnem odstotku anketiranci NVO vidijo kot primerne izvajalce le-teh, in ali bi njihov NVO lahko izvajal storitve na tem področju.

5.3.6.1 Pomurska regija

V pomurski regiji so v več kot 50 % respondenti menili, da so NVO primerni izvajalci storitev na naslednjih področjih: storitve za družine, duševno zdravje ter pravo in zagovorništvo.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.72. 45 % sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi njihov NVO lahko izvajal storitve na področju mladine.

Slika 5.72: Prikaz odgovorov respondentov iz pomurske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=13)

5.3.6.2 Podravska regija

V podravski regiji nobeno področje ni doseglo 50 % pri vprašanju ali so NVO primerni izvajalci navedenih storitev. Z doseženimi 47 % so v ospredju naslednja štiri področja: storitve za družino, varstvo okolja, socialno varstvo ter zaposlovanje in usposabljanje.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali kot prikazuje Slika 5.73. 31 % anketirancev je navedlo, da bi njihov NVO lahko izvajal storitve zaposlovanja in usposabljanja.

Slika 5.73: Prikaz odgovorov respondentov iz podravske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=30)

5.3.6.3 Koroška regija

V koroški regiji so se vsi respondenti strinjali (100 %), da so NVO primerni izvajalci storitev na področju varstva okolja. Na drugem mestu so bila s 67 % naslednja štiri področja: skrb za starejše, storitve za družine, razvoj lokalnih skupnosti ter izobraževanje in raziskovanje.

Na vprašanje ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.74. 60 % jih je ocenilo, da bi lahko izvajali storitve na področju izobraževanja in raziskovanja.

Slika 5.74: Prikaz odgovorov respondentov iz koroške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=6)

5.3.6.4 Savinjska regija

V savinjski regiji je največ respondentov (s 57 %) ocenilo, da so NVO primerni za izvajanje storitev skrbi za starejše, s 50 % pa sledita skrb za otroke in zdravstvo/skrb za zdravje.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.75. 44 % jih je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju skrbi za starejše.

Slika 5.75: Prikaz odgovorov respondentov iz savinjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=27)

5.3.6.5 Zasavska regija

V zasavski regiji so respondenti ocenili kar šest področij (vsa so dosegla 57 %) kot najprimernejših za nudenje storitev s strani NVO. To so: skrb za starejše, storitve za družine, varstvo okolja, področje mladine, razvoj lokalnih skupnosti in turizem.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.76. 62 % sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju mladine.

Slika 5.76: Prikaz odgovorov respondentov iz zasavske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=9)

5.3.6.6 Posavska regija

V posavski regiji je 75 % respondentov ocenilo, da so NVO primerni za izvajanje storitev na področju varstva okolja ter 50 % na področju izobraževanje in raziskovanje.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.77. 60 % sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju mladine.

Slika 5.77: Prikaz odgovorov respondentov iz posavske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=5)

5.3.6.7 Jugovzhodna Slovenija

V regiji jugovzhodna Slovenija je 50 % sodelujočih ocenilo, da so NVO primerni za izvajanje storitev na področjih skrbi za starejše in duševnega zdravja.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.78. Dobra tretjina (36 %) sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju mladine, storitve za družino in storitve na področju skrbi za starejše.

Slika 5.78: Prikaz odgovorov respondentov iz jugovzhodne Slovenije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=13)

5.3.6.8 Osrednjeslovenska regija

V osrednjeslovenski regiji je s 57 % najvišji odstotek glasov ocene, da so NVO primerni za izvajanje storitev, prejelo področje skrb za starejše, sledita (s 55 %) področji storitve za družine in duševno zdravje.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.79. Dobra tretjina (34 %) sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju izobraževanja in raziskovanja.

Slika 5.79: Prikaz odgovorov respondentov iz osrednjeslovenske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=66)

5.3.6.9 Gorenjska regija

V gorenjski regiji je s 64 % najvišji odstotek glasov ocene, da so NVO primerni za izvajanje storitev, prejel področje skrb za starejše, sledi (s 50 %) področje mladine.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.80. Dobra tretjina (39 %) sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju mladine.

Slika 5.80: Prikaz odgovorov respondentov iz gorenjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=19)

5.3.6.10 Primorsko-notranjska regija

V primorsko-notranjski regiji je s 55 % najvišji odstotek glasov ocene, da so NVO primerni za izvajanje storitev, prejelo področje filantropije in promocija prostovoljstva, sledijo (s 45 %) skrb za starejše, duševno zdravje, varstvo okolja in socialno varstvo.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.81. Več kot polovica (57 %) sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju skrbi za starejše, filantropije in promocije prostovoljstva ter storitve na področju socialnega varstva.

Slika 5.81: Prikaz odgovorov respondentov iz primorsko-notranjske regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=5)

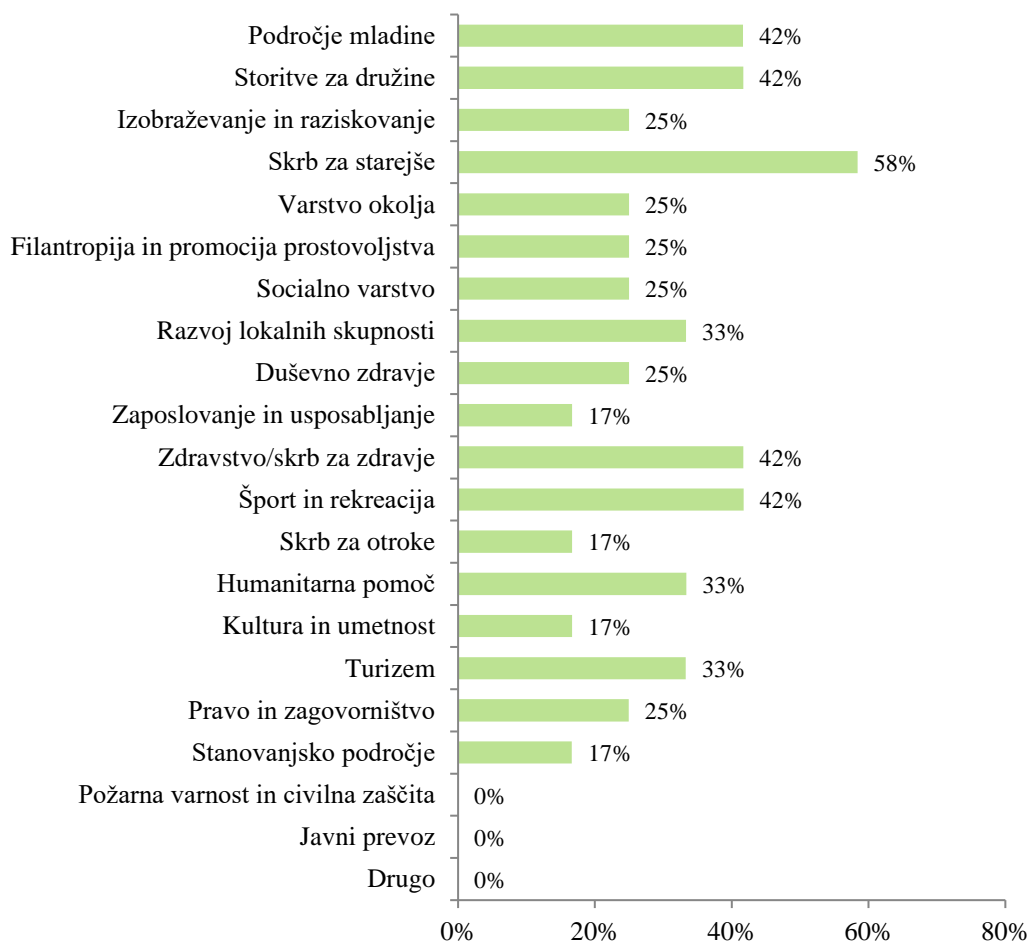

5.3.6.11 Goriška regija

V goriški regiji je 56 % respondentov ocenilo, da so NVO primerni za izvajanje storitev na področju skrbi za starejše ter 50 % na področju turizma.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.82. Več kot polovica (58 %) sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju skrbi za starejše.

Slika 5.82: Prikaz odgovorov respondentov iz goriške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=12)

5.3.6.12 Obalno-kraška regija

V obalno-kraški regiji je 57 % respondentov ocenilo, da so NVO primerni za izvajanje storitev za družine, 50 % pa za področja skrbi za starejše, skrbi za otroke in razvoj lokalnih skupnosti.

Na vprašanje, ali bi lahko njihova organizacija izvajala manjkajoče storitve, so respondenti odgovarjali, kot prikazuje Slika 5.83. 44 % sodelujočih iz te regije je navedlo, da bi lahko izvajali storitve na področju razvoja lokalnih skupnosti.

Slika 5.83: Prikaz odgovorov respondentov iz obalno-kraške regije na vprašanje, ali bi lahko na zaznanem področju s potrebami po storitvah njihov NVO izvajal storitve (n=20)

5.3.7 Ostali vidiki ocenjevanja zmožnosti NVO

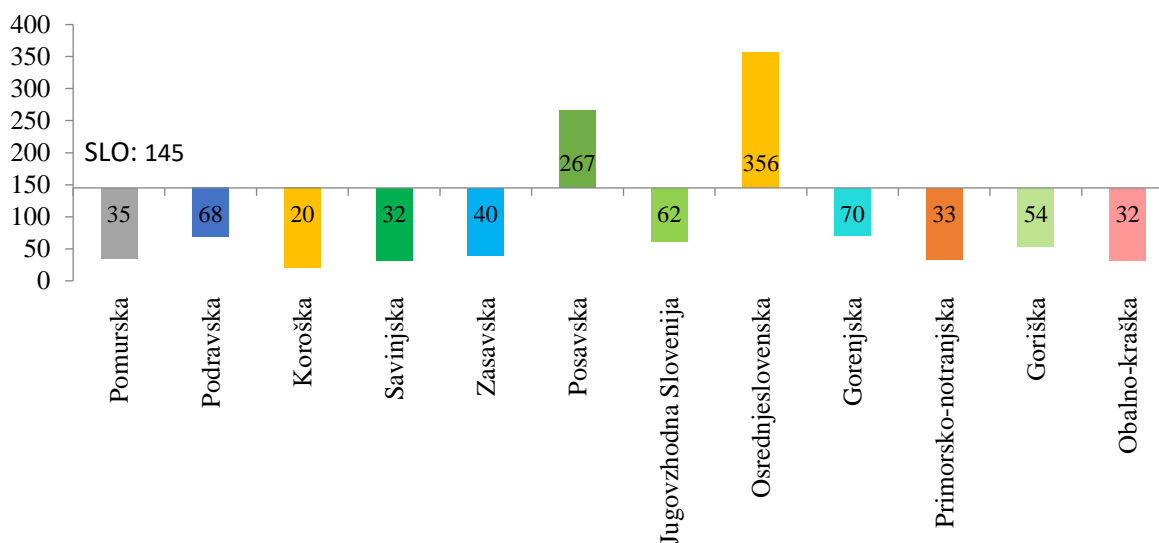
5.3.7.1 Povprečno število prostovoljcev

Oceno povprečnega števila prostovoljcev podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q13) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Koliko osebja v vaši organizaciji je prostovoljcev?«

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Kot izhaja iz Slike 5.84, je na ravni Slovenije povprečje 145 prostovoljcev na organizacijo. Izstopata osrednjeslovenska (356 prostovoljcev) in posavska regija (267 prostovoljcev). Pri 50 % regij je povprečno število prostovoljcev na organizacijo manj kot 50. Najnižje povprečno število prostovoljcev na organizacijo (20 prostovoljcev) je v koroški regiji.

Slika 5.84: Prikaz povprečnega števila prostovoljcev po regijah (n=419)

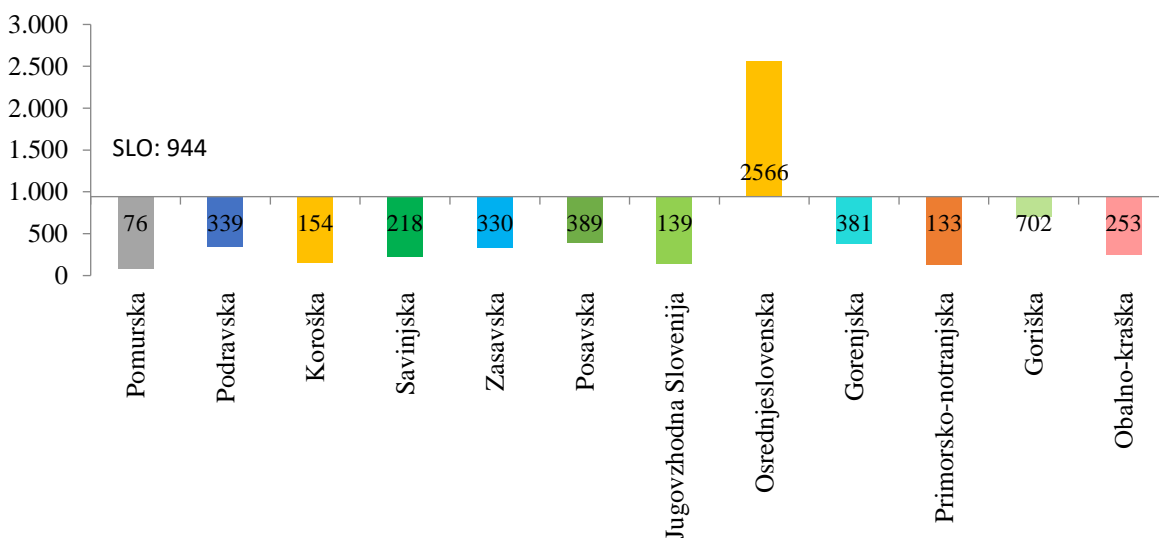
5.3.7.2 Povprečno število ur, ki jih opravijo prostovoljci

Oceno povprečnega števila ur, ki jih opravijo prostovoljci, podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q14) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Koliko ur so po vaši oceni okvirno na mesec vsi prostovoljci skupaj aktivni v organizaciji?«

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Odgovore anketirancev o povprečnem številu ur, ki jih opravijo prostovoljci, prikazuje Slika 8.85. Iz njega izhaja, da je na ravni Slovenije povprečno število ur 944. Izstopa osrednjeslovenska regija z 2566 urami opravljenega prostovoljskega dela na mesec. Na drugem mestu je goriška regija, v povprečju s 702 urami dela. V vseh ostalih regijah je povprečno število ur pod 390. Najnižje število ur prostovoljcev anketiranci omenjajo v pomurski regiji – 76 ur dela.

Slika 5.85: Prikaz povprečnega števila ur, ki jih opravijo prostovoljci (n=417)

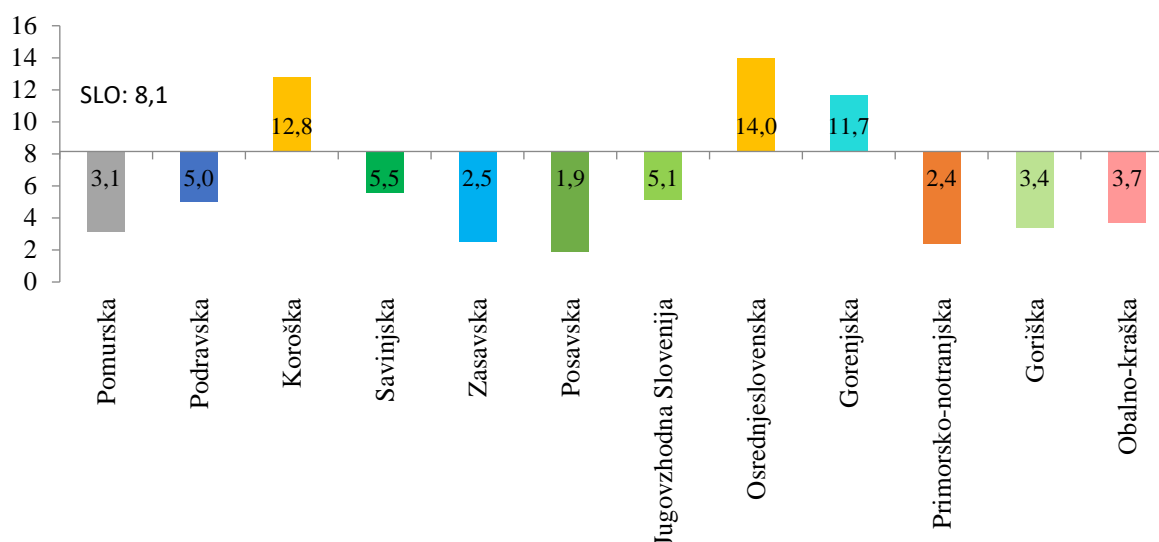
5.3.7.3 Število osebja, ki prejema plačilo

Zmožnosti NVO za izvajanje javnih storitev smo posredno ocenjevali tudi preko podatkov o tem, kakšno je število osebja v organizaciji, ki prejema plačilo. Ocenjo podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q18) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Koliko osebja v vaši organizaciji prejema plačilo za opravljeno delo (zaposleni in ostali, ki za svoje delo prejemajo plačilo)?«

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje števila osebja, ki prejema plačilo, prikazuje Slika 5.86. Na ravni Slovenije je povprečno število osebja 8,1. Izstopajo osrednjeslovenska (14,0), koroška (12,8) in gorenjska (11,7) regija. V četrtini regij je povprečno število osebja, ki prejema plačilo, okoli 5,0 (podravska regija – 5,0, savinjska regija – 5,5 ter jugovzhodna Slovenija – 5,1). V polovici regij je povprečno število osebja enako ali manj kot 3,7. Najnižje povprečno število osebja, ki prejema plačilo, je v posavski regiji (1,9).

Slika 5.86: Prikaz povprečnega števila osebja, ki prejema plačilo (n=469)

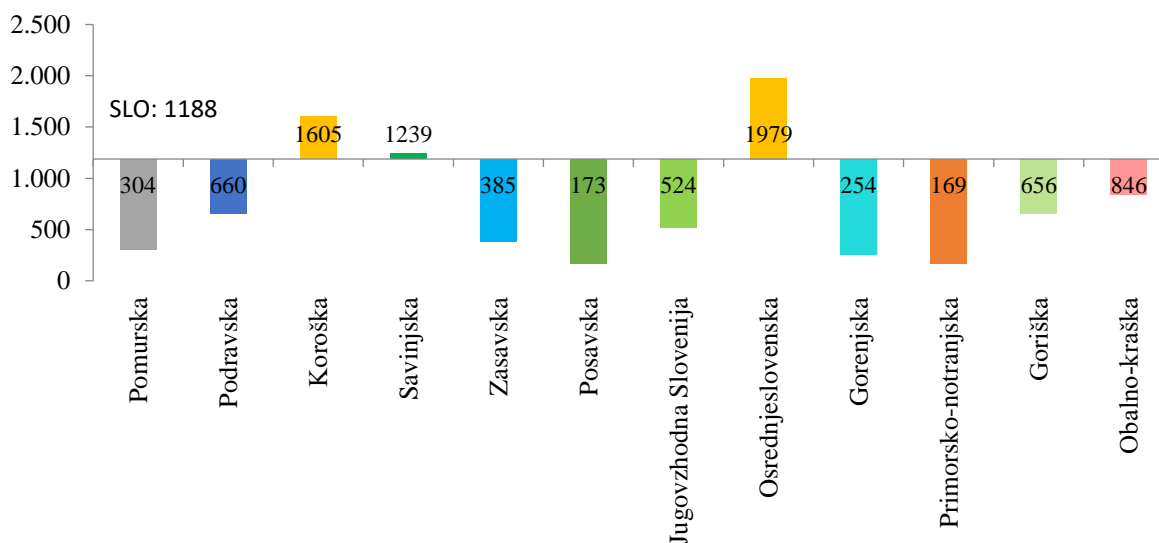
5.3.7.4 Število plačanih ur

Oceno števila plačanih ur podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q19) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Koliko je po vaši oceni okvirno na mesec skupno število plačanih ur v vaši organizaciji (zaposlenih in ostalih, ki za svoje delo prejemajo plačilo)?«

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje povprečnega števila plačanih ur prikazuje Slika 5.87. Na ravni Slovenije je povprečno število plačanih ur 1188. Izstopajo osrednjeslovenska (1979 ur), koroška (1605 ur) in savinjska regija (1239). V skoraj polovici regij je število plačanih ur dela pod 500 ur. Največji odklon od povprečja je v primorsko-notranjski regiji (169 ur).

Slika 5.87: Prikaz povprečnega števila plačanih ur (n=264)

5.3.7.5 Status organizacije

V nadaljevanju prikazujemo status sodelujočih organizacij po regijah. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q8) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali ima vaša organizacija katerega od spodaj navedenih statusov?« tako, da izberejo med možnostmi »Status NVO v javnem interesu«, »Status humanitarne organizacije«, »Status invalidske organizacije«, »Status prostovoljske organizacije«, »Status socialnega podjetja«, »Status mladinske organizacije v javnem interesu« in »Drugo, kaj«. Možnih je bilo več odgovorov.

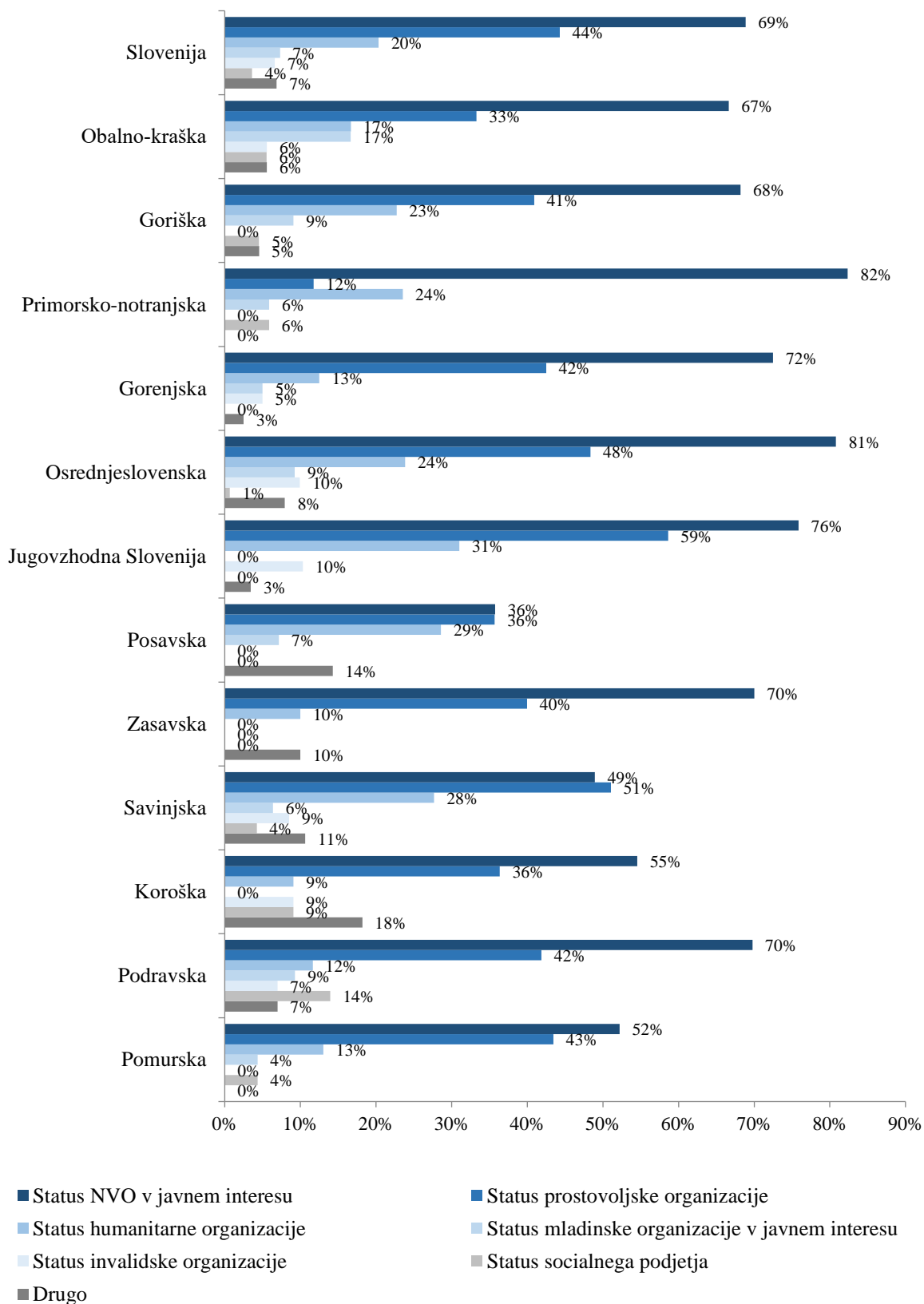
Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje statusa organizacij prikazuje Slika 5.88. Iz nje izhaja, da na ravni Slovenije prevladuje status NVO v javnem interesu (69 %). Sledita status prostovoljske organizacije (44 %) in status humanitarne organizacije (20 %). V manjši meri imajo organizacije status mladinske organizacije v javnem interesu (7 %), status invalidske organizacije (7 %), drugo (7 %) ter status socialnega podjetja (4 %).

V večini regij (10 od 12) največji odstotek sodelujočih v anketi (med 52 % in 81 %) predstavljajo organizacije, ki imajo status NVO v javnem interesu, kot je razvidno iz grafa 2.46. Izjema je savinjska regija, kjer (z 51 %) prevladuje status prostovoljske organizacije ter posavska regija, kjer sta (s 36 %) izenačena status NVO v javnem interesu in status prostovoljske organizacije. Organizacije s statusom prostovoljske organizacije se po regijah gibljejo med 33 % in 51 %, izjema je primorsko-notranjska z 12 % prostovoljskih organizacij. Organizacije s statusom humanitarne organizacije se po regijah gibljejo med 9 % (koroška regija) in 31 % (jugovzhodna Slovenija). V četrtini regij organizacije s statusom mladinske organizacije v javnem interesu niso bile omenjene. V preostalih odstotek znaša med 4 % in 9 %, z izjemo obalno-kraške regije, kjer je organizacij s statusom mladinske organizacije v javnem interesu 17 %. Organizacije, ki so označile odgovor »Drugo«, po regijah nihajo med 0 % (pomurska in primorsko-notranjska regija) in 18 % (koroška regija). Status socialnega

podjetja ima med 0 % (pomurska, zasavska, posavska, primorsko-notranjska in goriška regija) in 10 % (jugovzhodna Slovenija in osrednjeslovenska regija) organizacij.

Slika 5.88: Prikaz statusa organizacij (n=424)

5.3.7.6 Sprememba števila prostovoljcev

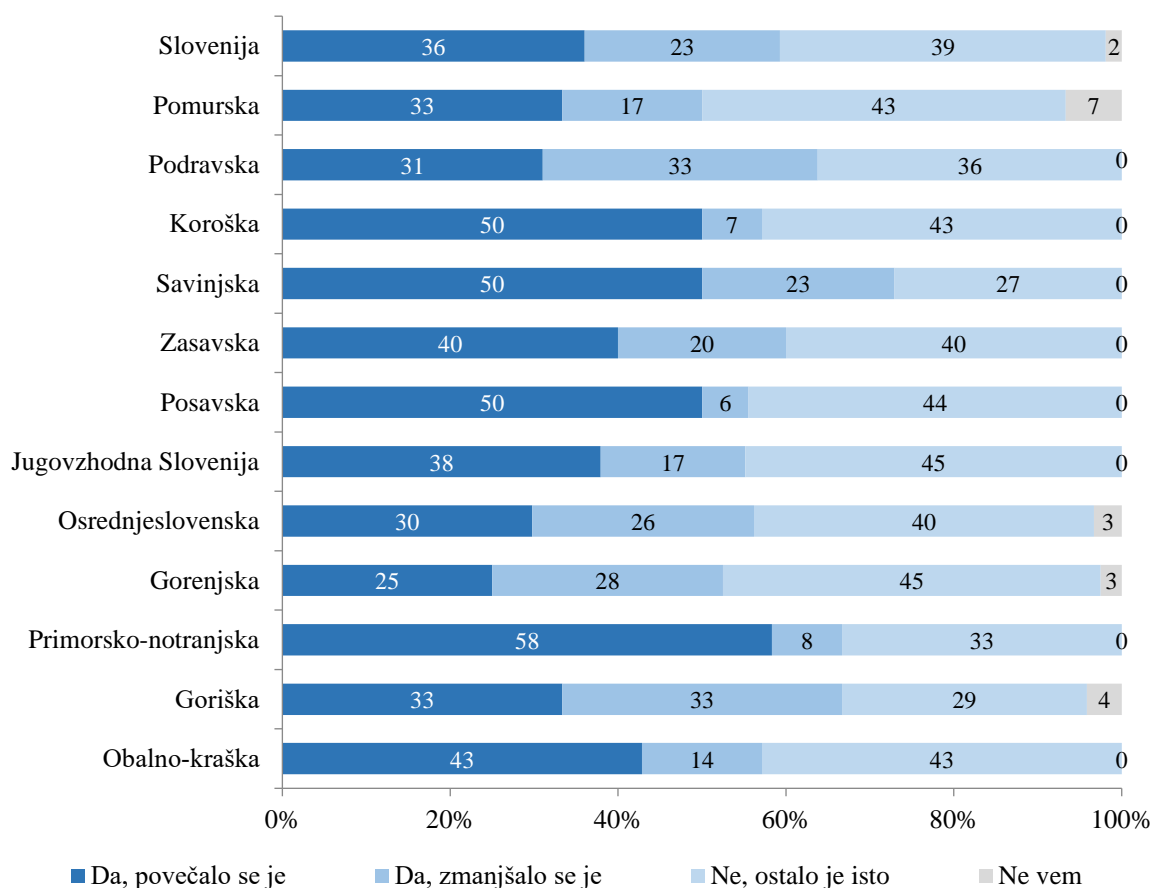
V nadaljevanju prikazujemo oceno spremembe števila prostovoljcev. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q15) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih spremenilo?« tako, da izberejo med možnostmi »Da, povečalo se je«, »Da, zmanjšalo se je«, »Ne, ostalo je isto« in »Ne vem«.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje spremembe števila prostovoljcev prikazuje Slika 5.89. Iz nje izhaja, da na ravni Slovenije anketiranci ocenjujejo, da število prostovoljcev ostaja isto (39 %). 36 % meni, da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih povečalo, 23 % pa meni, da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih zmanjšalo. 2 % je na vprašanje odgovorila z »Ne vem«.

V približno polovici regij anketiranci ocenjujejo, da število prostovoljcev ostaja isto (med 36 % in 45 %), v približno polovici pa so anketiranci mnenja, da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih povečalo (med 33 % in 58 %). Izjema je goriška regija, kjer je bilo mnenje izenačeno – 33 % je bilo mnenja, da se je število prostovoljcev povečalo, 33 % pa da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih zmanjšalo. Da se je število prostovoljcev zmanjšalo, so v najmanjši meri mnenja v posavski (6 %), koroški (7 %) in primorsko-notranjski regiji (8 %), v največji meri pa v goriški in podravski regiji (33 %).

Slika 5.89: Prikaz ocene spremembe števila prostovoljcev (n=425)

5.3.7.7 Prihodki (iz AJPESA)

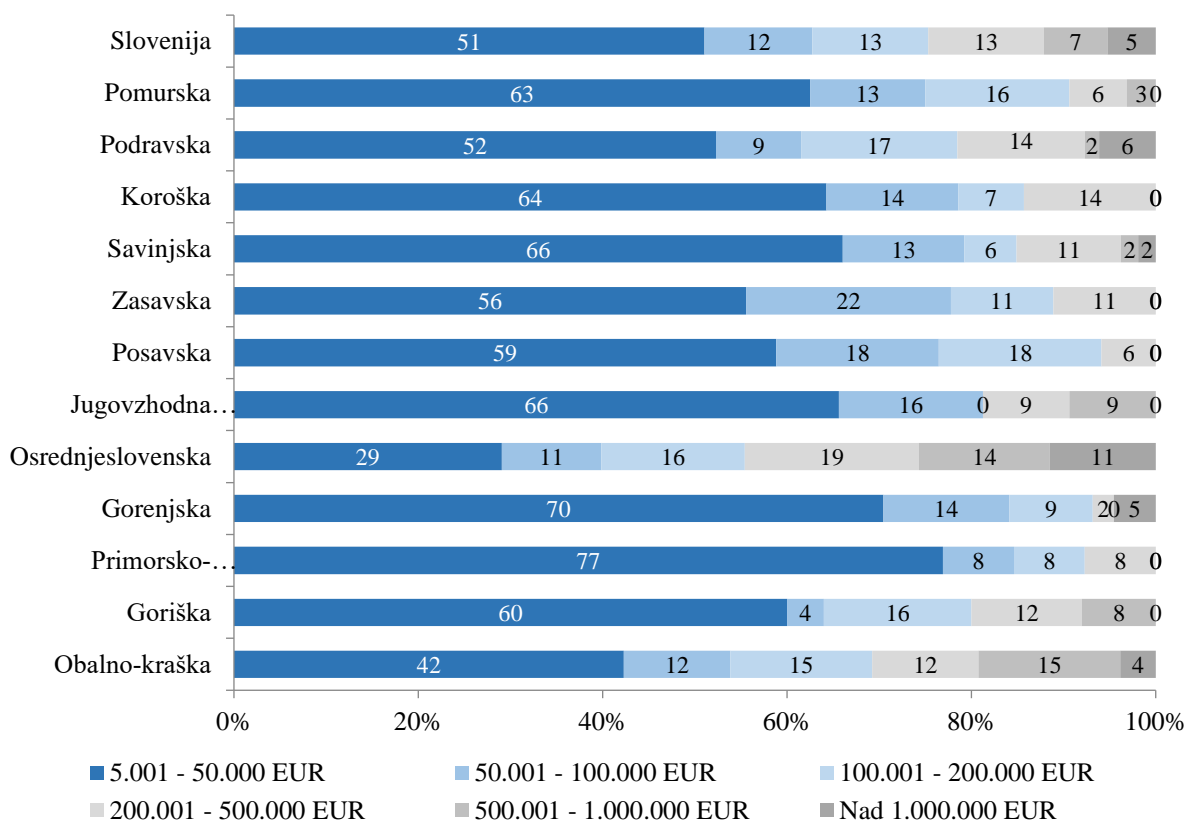
Oceno prihodka podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q21) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Na lestvici označite, koliko so znašali vaši celotni letni prihodki v letu 2022?« tako, da označijo eno izmed sledečih možnosti: »Do 5.000 EUR«, »5.001 – 50.000 EUR«, »50.001 – 100.000 EUR«, »100.001 – 200.000 EUR«, »200.001 – 500.000 EUR«, »500.001 – 1.000.000 EUR« in »Nad 1.000.000 EUR«. Te rezultate smo primerjali s podatki iz AJPES-a za te organizacije in tam, kjer niso bili identični, upoštevali AJPES-ove podatke, pri tem pa smo iz baze podatkov izključili vse NVO z manj kot 5.000 EUR prihodkov letno.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje prihodka organizacij prikazuje Slika 5.90. Iz nje je razvidno, da ima na ravni Slovenije več kot polovica (51 %) v anketo vključenih organizacij (tistih z dohodki nad 5.000 EUR letno) med 5001 in 50.000 EUR prihodkov letno. 13 % ima med 100.001 in 200.000 EUR ter med 200.001 in 500.000 EUR prihodkov letno, 12 % organizacij ima med 50.001 in 100.000 EUR prihodkov letno, 7 % med 500.001 in 1.000.000 EUR prihodkov letno ter 5 % nad 1.000.000 EUR prihodkov letno.

Analiza podatkov po regijah je pokazala, da v večini regij anketirane organizacije v največji meri prejemajo med 5001 in 50.000 EUR prihodkov letno (najmanj osrednjeslovenska regija – 29 %, največ primorsko-notranjska regija – 77 %). V tretjini regij organizacije ne prejemajo več kot 500.000 EUR letno, v manj kot polovici regij pa imajo organizacije več kot 1.000.000 prihodkov letno (izstopa osrednjeslovenska regija, kjer ima 11 % organizacij več kot 1.000.000 prihodkov letno).

Slika 5.90: Prikaz prihodkov iz AJPESA (n=478)

5.3.7.8 Deleži sredstev iz posameznih virov

Oceno prihodka podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q22) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Kolikšen delež od vaših lanskoletnih prihodkov (2022) ste pridobili iz posameznih virov?« tako, da za vsako od sledečih možnosti napišejo, kolikšen delež prihodkov so pridobili: »Javna sredstva – občine«, »Javna sredstva – država (ministrstva, uradi...)«, »Javna sredstva – EU«, »Javna sredstva – FIHO, Fundacija za šport«, »Javna sredstva - od 1% dohodnine (FURS)«, »Donacije in sponzorska sredstva (od podjetij, posameznikov, zasebnih fundacij)«, »Od prodaje produktov in storitev (plačila uporabnikov, javna naročila)«, »Iz članarin« ter »Drugi prihodki«.

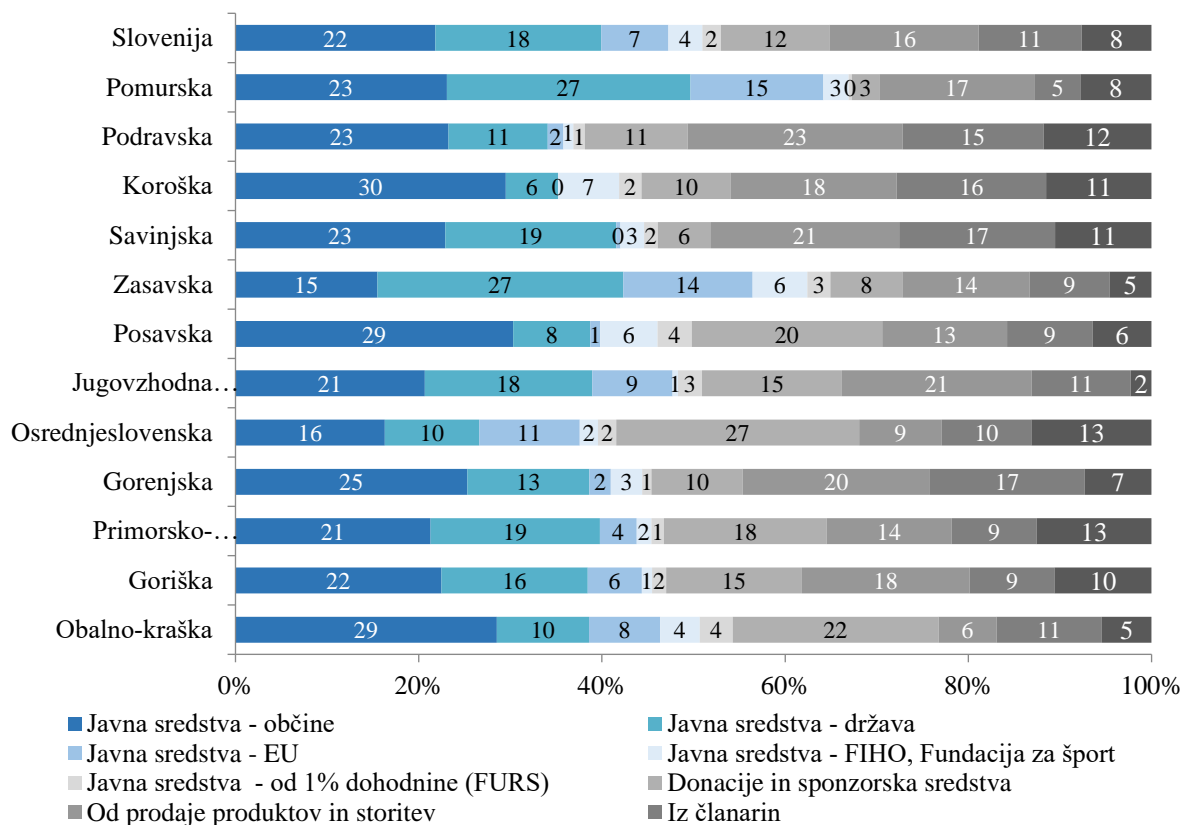
Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje deleža sredstev prikazuje Slika 5.91. Iz nje je razvidno, da na ravni Slovenije delež sredstev v največji meri prihaja od javnih sredstev – občine (22 %). Sledita javna sredstva – država (18 %) ter sredstva od prodaje produktov in storitev (16 %). V manjši meri so pogosta sredstva od donacij in sponzorska sredstva (12 %), sredstva iz članarin (11 %), javna sredstva – EU (7 %), javna sredstva - FIHO, Fundacija za šport (4 %), v najmanjši meri pa javna sredstva - od 1% dohodnine (FURS) (2 %).

V dveh tretjinah regij (8 od 12 regij) največji delež sredstev organizacije prejmejo iz javnih sredstev – občine (med 21 % in 30 % sredstev). Delež sredstev, pridobljenih iz javnih sredstev – občine in sredstev od prodaje produktov in storitev je izenačen v posavski (21 %) in goriški regiji (23 %). V zasavski regiji organizacije največji delež sredstev prejmejo od donacij in

sponzorskih sredstev (27 %), v osrednjeslovenski regiji pa iz javnih sredstev – države (27 %). V gorenjski in primorsko-notranjski regiji ne poročajo o javnih sredstvih – EU, v obalno-kraški regiji pa ne o javnih sredstvih - od 1% dohodnine (FURS).

Slika 5.91: Prikaz deležev sredstev (n=340)

5.3.7.9 Spremembe prihodka

V nadaljevanju prikazujemo oceno spremembe prihodka organizacij. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q23) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali so se prihodki vaše organizacije v zadnjih petih letih ... ?« tako, da izberejo med možnostmi »Povečali«, »Ostali enaki«, »Zmanjšali« in »Ne vem«.

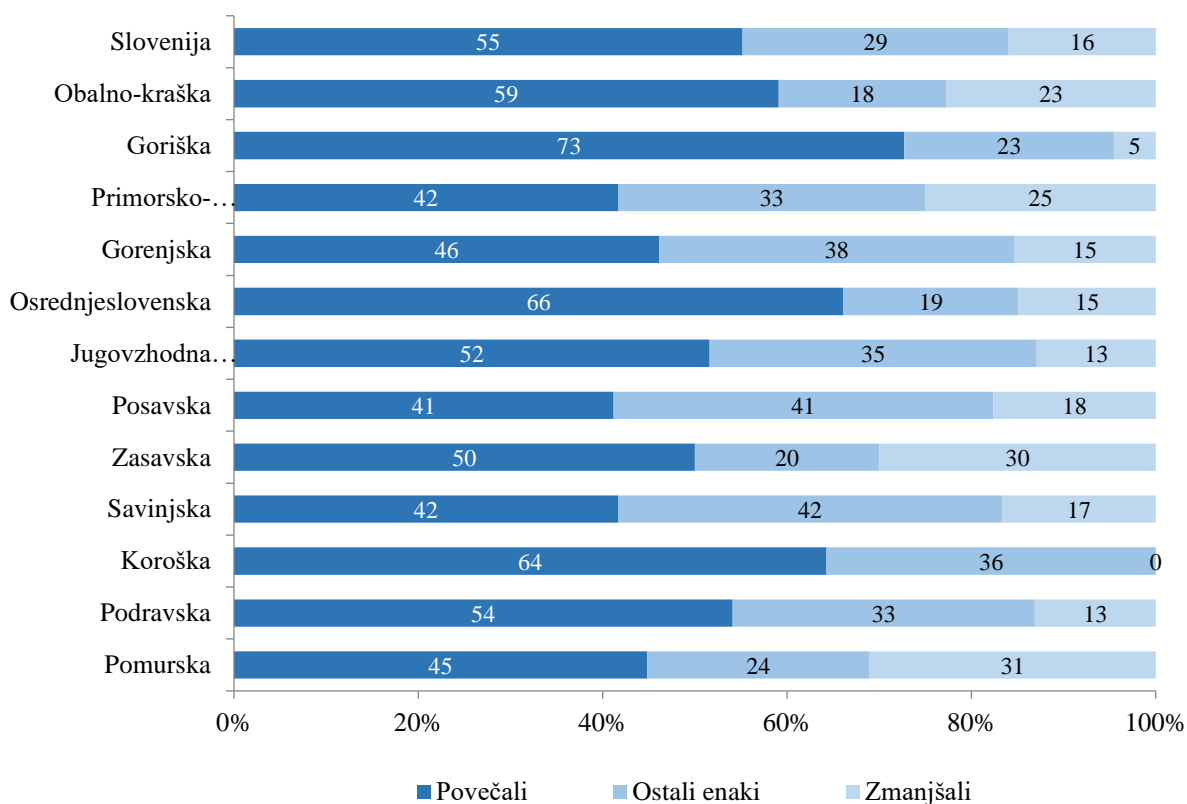
Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje spremembe prihodka prikazuje Slika 5.92. Iz nje izhaja, da na ravni Slovenije anketiranci v največji meri ocenjujejo, da so se prihodki njihove organizacije v zadnjih petih letih povečali (55 %). 29 % meni, da so prihodki ostali enaki, 16 % pa meni, da so se prihodki njihove organizacije v zadnjih petih letih zmanjšali.

V skoraj vseh regijah (10 od 12 regij) anketiranci ocenjujejo, da so se prihodki njihove organizacije v zadnjih petih letih povečali (v največji meri goriška regija – 73 %, v najmanjši meri primorsko-notranjska regija – 42 %). Izjema sta savinjska in posavska regija, kjer so anketiranci izenačenega mnenja, da so se prihodki povečali ter da so ostali enaki (savinjska regija – 42 % in posavska regija 41 %). Odklon se kaže tudi pri pomurski in zasavski regiji, kjer je več anketirancev ocenilo, da so se prihodki njihovih organizacij v zadnjih letih zmanjšali

(pomurska regija – 31 %, zasavska regija – 30 %), kot pa da so ostali enaki (pomurska regija – 24 %, zasavska regija – 20 %).

Slika 5.92: Prikaz ocene spremembe prihodka organizacij (n=426)

5.3.7.10 Spremembe obsega dela

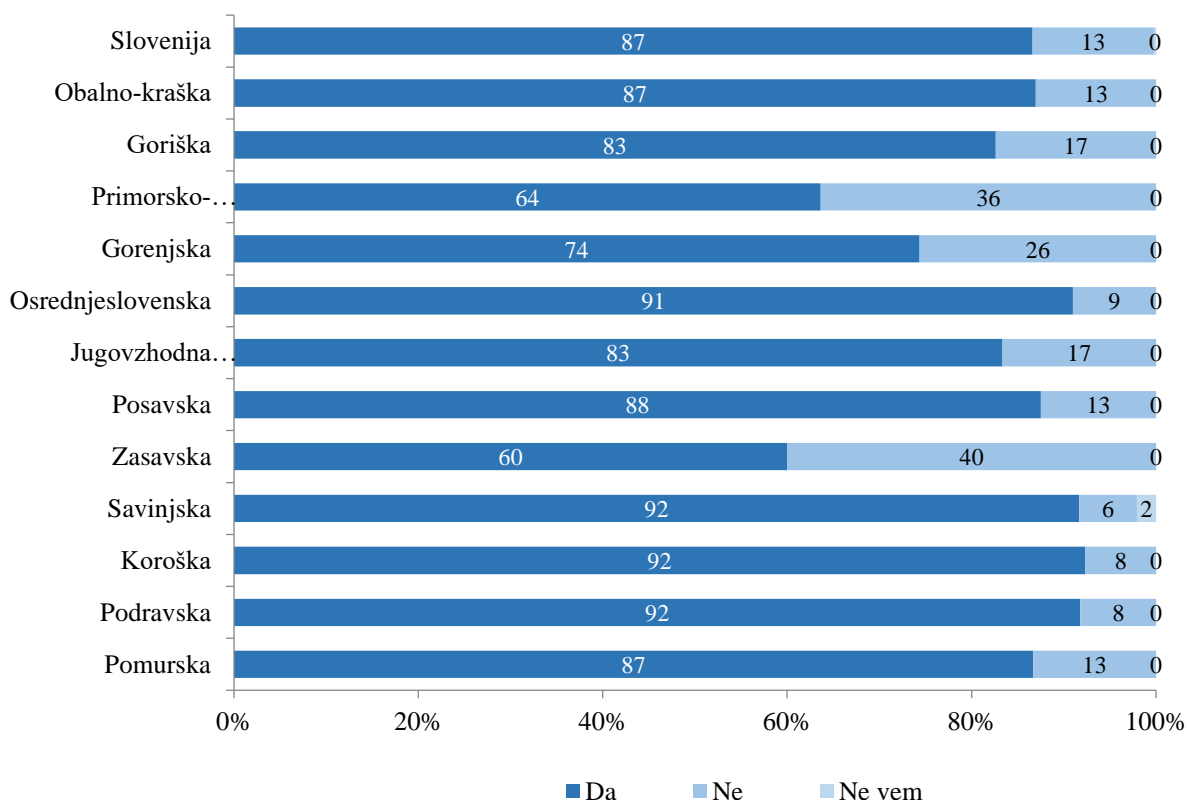
V nadaljevanju prikazujemo oceno spremembe obsega dela organizacij. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q25) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali se je v zadnjih petih letih v vaši organizaciji povečal obseg dela?« tako, da izberejo med možnostmi »Da«, »Ne« in »Ne vem«.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje ocene spremembe obsega dela prikazuje Slika 5.93. Iz nje izhaja, da je na ravni Slovenije večina anketirancev mnenja, da se je v zadnjih petih letih v njihovi organizaciji povečal obseg dela (87 %). 13 % meni, da se obseg dela v zadnjih petih letih ni povečal.

V vseh regijah so anketiranci večinskega mnenja, da se je obseg dela v njihovi organizaciji povečal (med 60 % - zasavska regija in 92 % - podravska, koroška in savinjska regija). Največje odstopanje je v zasavski regiji, kjer je 40 % anketirancev odgovorilo, da se obseg dela v zadnjih petih letih ni povečal.

Slika 5.93: Prikaz ocene spremembe obsega dela (n=426)

5.3.7.11 Širjenje vsebine dela

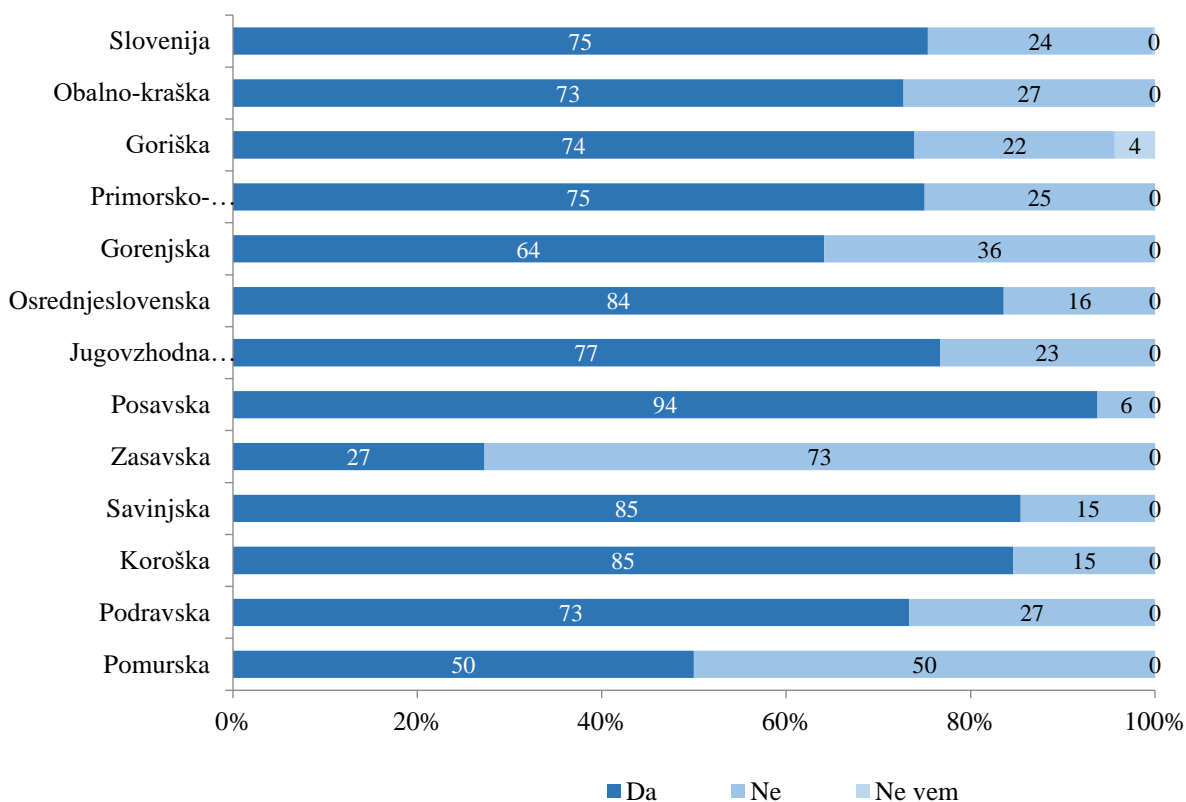
V nadaljevanju prikazujemo oceno širjenja vsebine dela organizacij. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q26) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali ste v zadnjih petih letih v vaši organizaciji razširili vsebino vašega dela (nov program, nova dejavnost itd.)?« tako, da izberejo med možnostmi »Da«, »Ne« in »Ne vem«.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje ocene spremembe obsega dela prikazuje Slika 5.94. Iz nje izhaja, da je na ravni Slovenije večina anketirancev mnenja, da so v zadnjih petih letih v njihovi organizaciji razširili vsebino svojega dela (75 %). 24 % meni, da vsebine svojega dela niso razširili.

V skoraj vseh regijah (10 od 12 regij) anketiranci ocenjujejo, da so v zadnjih petih letih v njihovi organizaciji razširili vsebino svojega dela (v največji meri savinjska in koroška regija – 85 %, v najmanjši meri gorenjska regija – 64 %). Izjema sta pomurska regija, kjer so anketiranci izenačenega mnenja, da se je vsebina dela razširila ter da se ni razširila (50 % in 50 %) ter zasavska regija, kjer je 73 % anketirancev mnenja, da v zadnjih petih letih niso razširili vsebine svojega dela.

Slika 5.94: Prikaz ocene širjenja vsebine dela (n=426)

5.3.7.12 Obseg javnih sredstev

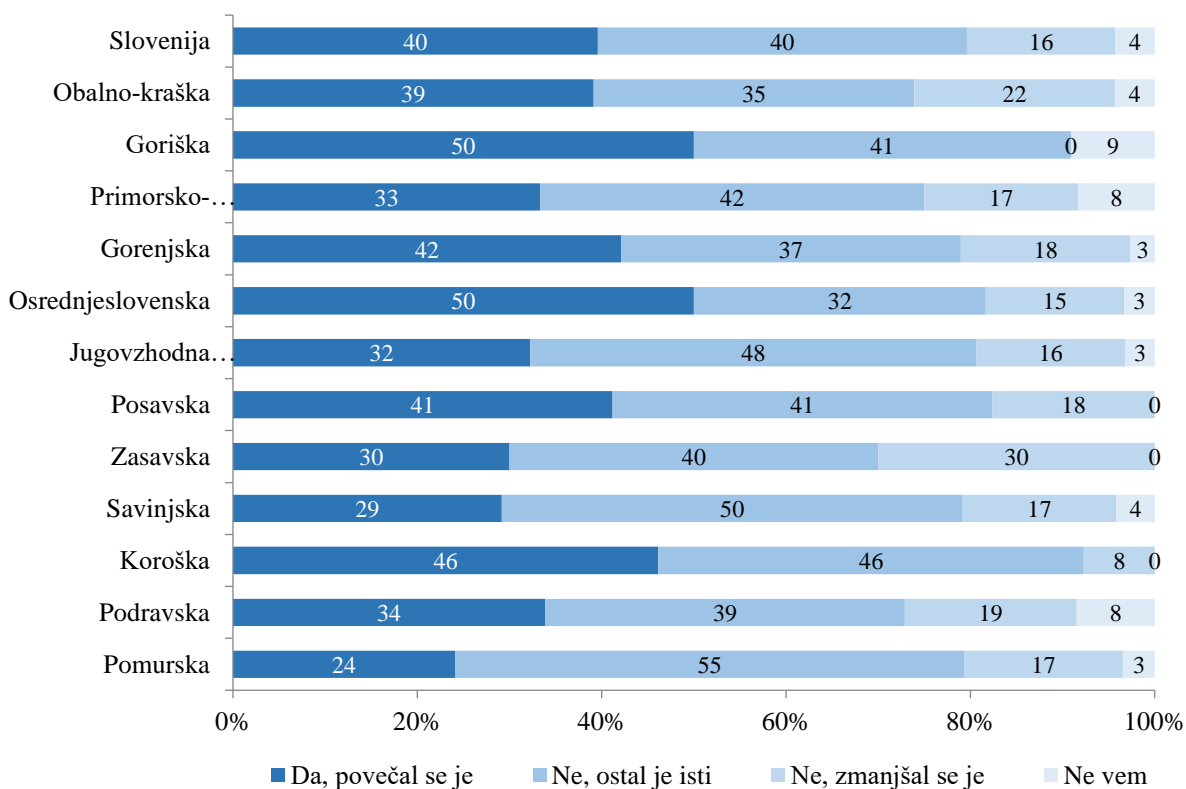
Obseg javnih sredstev podajamo na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q27) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali se je v zadnjih petih letih obseg javnih sredstev v vaši organizaciji povečal?« tako, da označijo eno izmed sledečih možnosti: »Da, povečal se je«, »Ne, ostal je isti«, »Ne, zmanjšal se je« in »Ne vem«.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje obsega javnih sredstev organizacij prikazuje Slika 5.95. Iz nje je razvidno, da je na ravni Slovenije izenačeno mnenje anketirancev, da se je obseg javni sredstev povečal (40 %) ter da je ostal isti (40 %). 16 % anketirancev je mnenja, da se je obseg javnih sredstev v zadnjih petih letih v njihovi organizaciji zmanjšal. 4 % anketirancev je na vprašanje odgovorilo z »Ne vem«.

Analiza podatkov po regijah je pokazala, da so v tretjini regij (4 od 12 regij – osrednjeslovenska, gorenjska, goriška in obalno-kraška regija) anketiranci mnenja, da se je obseg javnih sredstev povečal (med 39 % in 50 %). V koroški (46 %) in posavski (41 %) regiji je izenačeno mnenje, da se je obseg javnih sredstev povečal ter da je obseg javnih sredstev ostal enak. V polovici regij (pomurska, podravska, savinjska, zasavska, primorsko notranjska regija in jugovzhodna Slovenija) so anketiranci mnenja, da je obseg javnih sredstev v njihovi organizaciji ostal enak (med 39 % in 55 %).

Slika 5.95: Prikaz obsega javnih sredstev (n=422)

5.3.7.13 Sorazmernost večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela

V nadaljevanju prikazujemo mnenje o sorazmernosti večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q29) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Ali menite, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino vašega dela?« tako, da izberejo med možnostmi »Da«, »Ne« in »Ne vem«.

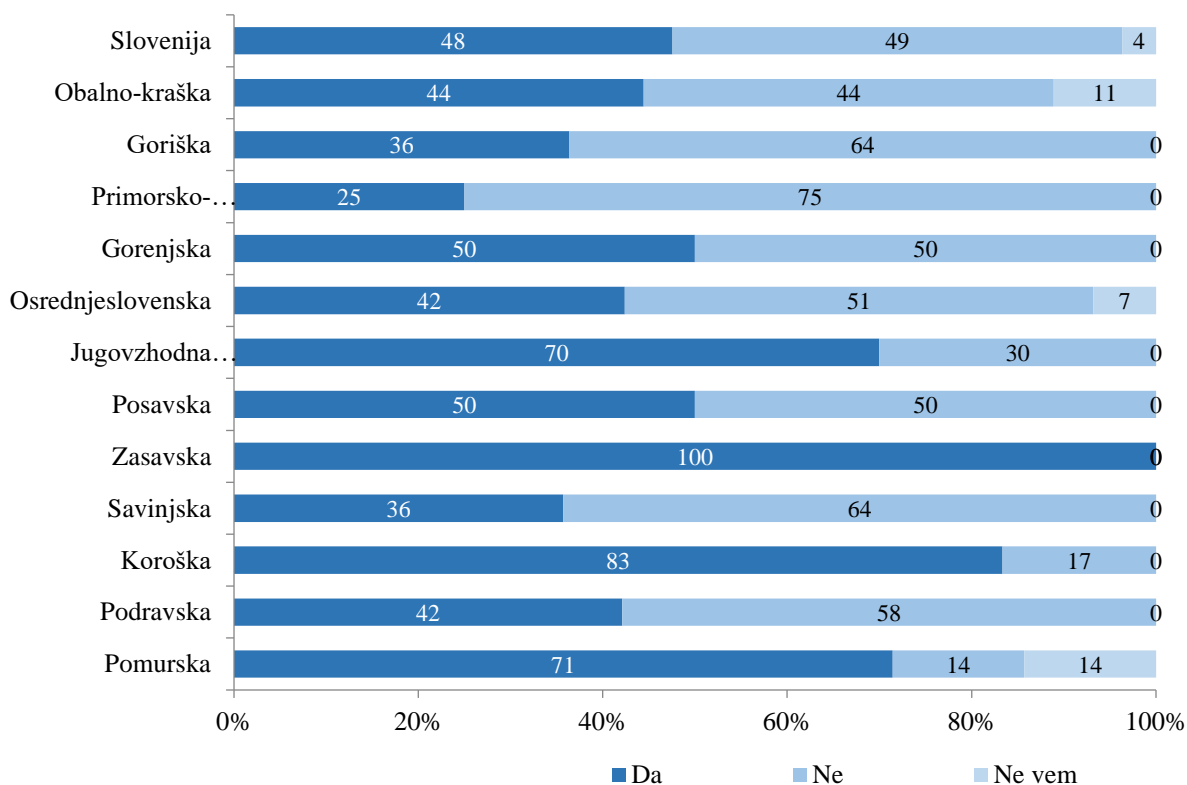
Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje mnenja o sorazmernosti večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela prikazuje Slika 5.96. Iz nje izhaja, da je na ravni Slovenije skoraj izenačeno mnenje anketirancev, ki menijo, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino njihovega dela (48 %) in anketiranci, ki menijo da ni (49 %). 4 % anketirancev je na vprašanje odgovorilo z »Ne vem«.

V četrtini regij (pomurski, koroški, zasavski regiji in jugovzhodni Sloveniji) so udeleženci mnenja, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino njihovega dela (med 70 % in 100 %). Izstopa zasavska regija, kjer so se s trditvijo strinjali vsi anketiranci. V posavski (50 % - 50 %), gorenjski (50 % - 50 %) in obalno-kraški regiji (44 % - 44 %) je bilo mnenje izenačeno. V petih regijah (podravska, savinjska, osrednjeslovenska, goriška in primorsko-notranjska regiji) so bili anketiranci mnenja, da povečan obseg javnih sredstev ni sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino njihovega dela (med 51 % in 75 %).

Slika 5.96: Prikaz mnenja o sorazmernosti večanja javnih sredstev s povečanim obsegom ali vsebino dela (n=164)

5.3.7.14 Sodelovanje z drugimi organizacijami

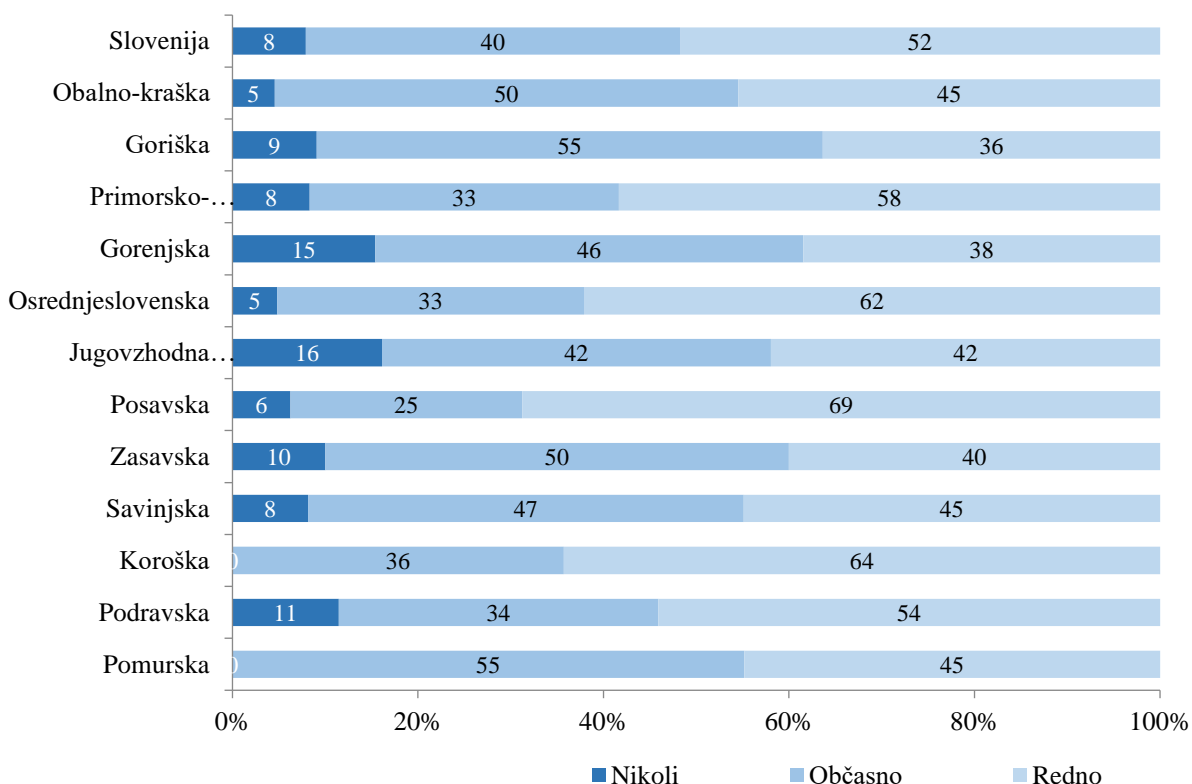
V nadaljevanju prikazujemo sodelovanje z drugimi organizacijami. Podajamo jih na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče v vprašalniku (Q30) prosili, da odgovorijo na vprašanje »Kako pogosto sodelujete z drugimi organizacijami?« tako, da označijo pogostost sodelovanja njihove organizacije z sledeče navedenimi vrstami drugih organizacij: »Druge NVO«, »Profitne organizacije (podjetja)«, in »Javni zavodi«.

Najprej podajamo skupne rezultate – na ravni Slovenije, nato pa še rezultate po posameznih regijah.

Stanje sodelovanja z drugimi organizacijami prikazujejo Slika 5.97, Slika 5.98 in Slika 5.99. Podatki kažejo, da na ravni Slovenije več kot polovica (52 %) organizacij redno sodeluje z drugimi NVO, 40 % jih sodeluje občasno, 8 % pa nikoli.

Na ravni regij polovica (iz podravske, koroške, posavske, osrednjeslovenske, primorsko-notranjske regije in jugovzhodne Slovenije) organizacij z drugimi NVO sodeluje redno (med 42 % in 69 %), polovica (iz pomurske, savinjske, zasavske, gorenjske, goriške in obalno-kraške regije) pa z drugimi NVO sodeluje občasno. Odstopanje opazamo pri jugovzhodni Sloveniji in gorenjski in podravski regiji, kjer v večji meri kot v ostalih regijah ocenjujejo, da z drugimi NVO nikoli ne sodelujejo (16 %, 15 % in 11 %).

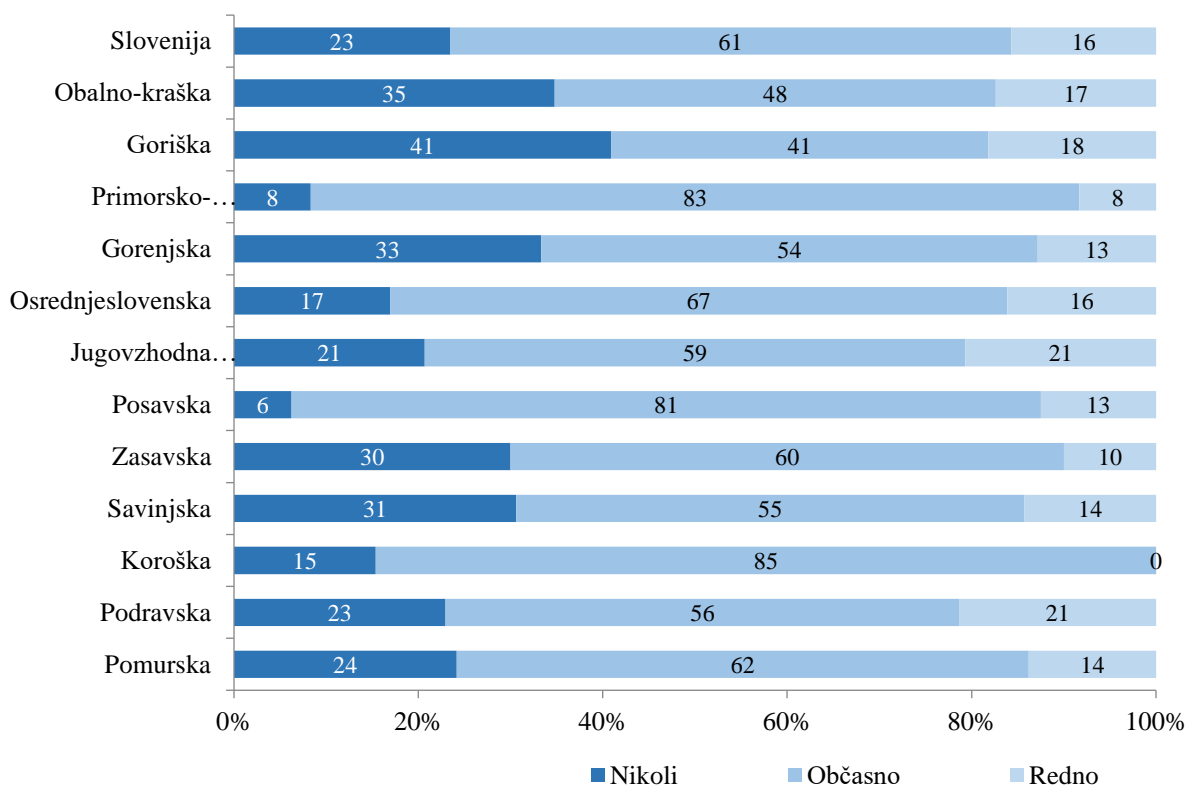
Slika 5.97: Prikaz sodelovanja organizacije z drugimi NVO (n=429)

Iz Slike 5.98 izhaja, da je na ravni Slovenije več kot polovica (61 %) organizacij občasno sodeluje s profitnimi organizacijami (podjetji), 23 % jih z njimi nikoli ne sodeluje, 16 % pa z njimi sodeluje redno.

V vseh regijah so anketiranci večinsko odgovarjali, da s profitnimi organizacijami (podjetji) občasno sodelujejo (med 41 % - goriška regija in 83 % - primorsko-notranjska regija). Odklon opazamo v posavski regiji, ki je edina regija, kjer več anketirancev navaja, da s profitnimi organizacijami sodelujejo redno (13 %), kot pa nikoli (6 %). V jugovzhodni Sloveniji (21 %) in primorsko-notranjski regiji (8 %) so organizacije, ki redno sodelujejo s profitnimi organizacijami in organizacije, ki nikoli ne sodelujejo s profitnimi organizacijami, izenačene.

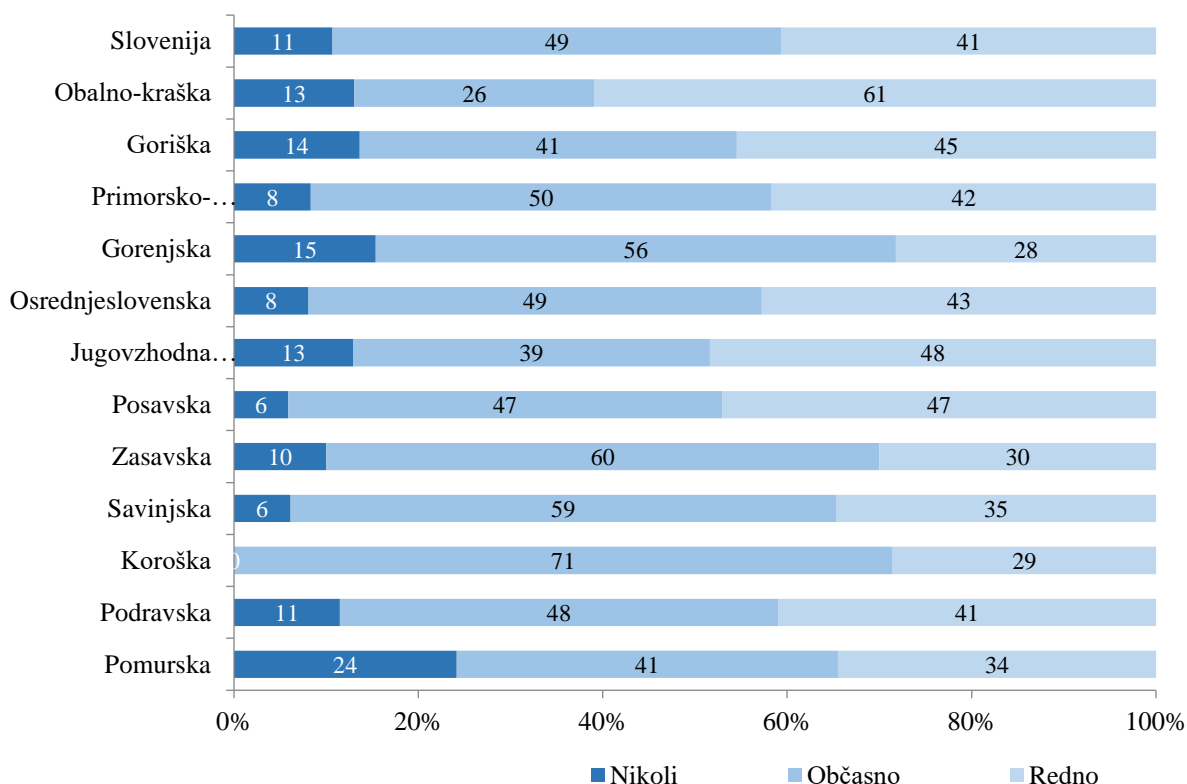
Slika 5.98: Prikaz sodelovanja organizacije s profitnimi organizacijami (podjetji) (n=427)

Iz Slike 5.99 izhaja, da je na ravni Slovenije skoraj polovica (49 %) organizacij občasno sodeluje javnimi zavodi, 41 % z njimi sodeluje redno, 11 % pa jih z njimi nikoli ne sodeluje.

V večini regij (9 od 12 regij) so anketiranci večinsko odgovarjali, da z javnimi zavodi občasno sodelujejo (med 39 % - jugovzhodna Slovenija in 71 % - koroška regija). Izjema so posavska regija, kjer je izenačeno število organizacij, ki z javnimi zavodi sodelujejo občasno (47 %) in organizacijami, ki z javnimi zavodi sodelujejo redno (47 %), goriška ter obalno-kraška regija, kjer večina organizacij z javnimi zavodi sodeluje redno (45 % - goriška regija, 61 % obalno-kraška regija). Odklon opazamo v pomurski regiji, kjer 24 % organizacij z javnimi zavodi nikoli ne sodeluje.

Slika 5.99: Prikaz sodelovanja organizacije z javnimi zavodi (n=431)

5.3.8 Ključne ugotovitve

Potrebe po javnih storitvah

Na ravni Slovenije anketiranci menijo, da manjkajo predvsem javne storitve na področju skrbi za starejše, na področju duševnega zdravja, storitev za družine, stanovanjsko področje in socialno varstvo. Najbolje pokrita področja po ocenah sodelujočih v raziskavi pa so področje požarne varnosti in civilne zaščite, športa in rekreacije ter kulture in umetnosti.

Med regijami se pojavljajo razlike, ki pa jih zaradi različnega (in ponekod zelo nizkega) števila sodelujočih iz regij (ki so se za sodelovanje odločili na podlagi vabila, ki pa ni nujno doseglo celotne populacije in ni omogočilo slučajnostnega vzorčenja) nismo preverjali s statističnimi testi. Kar tretjina (od 21) področij javnih storitev je vsaj v eni izmed regij bila ocenjena kot področje, na katerem je opazno pomanjkanje pokritosti storitev. Najpogosteje (podobno kot na splošno v Sloveniji) je bilo izpostavljeno področje skrbi za starejše (jugovzhodna Slovenija, savinjska, zasavska, osrednjeslovenska, gorenjska, goriška in obalno-kraška regija), sledita področji varstvo okolja (koroška, posavska in primorsko-notranjska regija) in storitve za družine (pomurska, primorsko-notranjska in obalno-kraška regija). Več kot enkrat je bilo na prvem mestu še področje duševnega zdravja (v pomurski in savinjski regiji), posamično pa so bila na prvem mestu področja zaposlovanja in usposabljanja (v podravski regiji), področje mladine (v zasavski regiji), področje socialnega varstva (v podravski regiji) in stanovanjsko področje (v obalno-kraški regiji). Izmed navedenih področij so kot področja z najmanj primanjkljaji pokritosti (poleg postavke drugo) izstopala področje požarne varnosti in civilne zaščite, več kot enkrat pa sta se pojavili še področji turizma ter kulture in umetnosti. Posamezno

pa so bila kot področja z najmanj primanjkljaja v posameznih regijah izpostavljena še področja športa, humanitarne pomoči ter izobraževanja in raziskovanja.

Če primerjamo podatke iz zgornjega poglavja, kjer smo spraševali po pokritosti javnih storitev, se rezultati ujemajo v tem, da je najbolje pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite ter področje športa in rekreacije, kjer so anketirani opazili tudi najmanj primanjkljaja. Pomanjkanje, ki je bilo izpostavljeno v največji meri, je na področju duševnega zdravja in na stanovanjskem področju, ki imata tudi najnižje ocene pokritosti. Kot posebej izpostavljeno področje, na katerem zaznavajo pomanjkanje, pa se je pokazalo področje skrbi za stare ljudi, ki glede pokritosti sicer ni imelo najnižje ocene, a najverjetneje so anketirani imeli v mislih vedno večje potrebe na tem področju, ki gotovo še niso ustrezno pokrite in bodo še naraščale.

Zmožnosti in potencial NVO

O zmožnostih in potencialu za razvoj NVO v Sloveniji so anketiranci ocenili, da vidijo potencial za razvoj NVO predvsem na področjih mladine, skrbi za starejše in varstva okolja. Približno polovica pa jih je navedla še devet drugih področij. Najnižje odstotke potenciala oz. zmožnosti pa NVO vidijo na področju javnega prevoza. Pri ocenjevanju zmožnosti so med regijami (tako kot pri ocenjevanju potreb in ponekod še večje) ponovno razlike. V regijah je na prvem mestu tako kar 13 (od 21) področij. Najpogosteje zmožnosti vidijo na področju skrbi za starejše (osrednjeslovenska, goriška in obalno-kraška regija), sledijo področja varstvo okolja (posavska in primorsko-notranjska regija), skrb za otroke (koroška in zasavska regija) in področje mladine (podravska in gorenjska regija). Posamično pa so bila na prvem mestu področja zaposlovanja in usposabljanja, športa in rekreacije, storitev za družino, kulture in umetnosti, socialnega varstva, humanitarne pomoči, filantropije in promocije prostovoljstva ter turizma. Izmed navedenih področij so kot področja z najmanj zmožnostmi oz. potencialom za razvoj NVO (poleg postavke drugo) izstopala področja javnega prevoza, pravo in zagovorništvo, stanovanjsko področje in zaposlovanje ter usposabljanje, več kot enkrat pa se je pojavilo tudi področje požarne varnosti in civilne zaščite. Posamezno pa sta bili kot področji z najmanj zmožnostmi oz. potencialom za razvoj NVO še področji socialnega varstva in humanitarne pomoči. Vidimo lahko, da so to tista področja, ki so ali sicer že dobro pokrita z javnimi storitvami (npr. požarna varnost in civilna zaščita), ali pa tista, ki jih NVO že sicer v primerjavi z drugimi tipi izvajalcev izvajajo v večji meri (npr. področje humanitarne pomoči).

V okviru raziskovanja potenciala NVO smo ugotovili, da na ravni Slovenije 50 % ali več anketiranih NVO meni, da bi NVO lahko izvajale storitve na področju skrb za starejše in storitve za družine. Pri konkretnem vprašanju, ali bi manjkajoče storitve lahko izvajal tudi njihov NVO, se je na vseh področjih manj kot tretjina strinjala, da bi organizacija, iz katere prihajajo respondenti, lahko izvajala storitve na področju, na katerem zaznavajo manko le-teh. Več kot četrtina (25 % ali več) jih meni, da bi njihova organizacija lahko izvajala storitve zgolj na področjih mladine, storitev za družine, izobraževanja in raziskovanja ter skrbi za starejše.

V zvezi z ostalimi podatki, iz katerih bi lahko sklepali na zmožnosti oz. potencial NVO, izpostavljamo naslednje. Med anketiranimi NVO prevladujejo tiste s statusom NVO v javnem interesu (69 %). Po povprečnem številu prostovoljcev, povprečnem številu ur opravljenega prostovoljskega dela, povprečnem številu osebja, ki prejema plačilo in povprečnem številu plačanih ur izstopa osrednjeslovenska regija, ki je veliko nad povprečjem Slovenije. V približno polovici regij anketiranci ocenjujejo, da število prostovoljcev v zadnjih petih letih ostaja isto, v približno polovici pa so anketiranci mnenja, da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih

povečalo. V večini regij imajo anketirane NVO v največji meri med 5001 in 50.000 EUR prihodkov letno. Na ravni Slovenije delež sredstev v največji meri prihaja od javnih sredstev – občine (22 %). V skoraj vseh regijah anketiranci ocenjujejo, da so se prihodki njihove organizacije v zadnjih petih letih povečali, 87 % jih je mnenja, da se jim je povečal obseg dela. Skoraj izenačeno je mnenje anketirancev, ki menijo, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino njihovega dela (48 %) in anketiranci, ki menijo da ni (49 %). Izstopa zasavska regija, kjer so se vsi anketiranci strinjali, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino njihovega dela. V skoraj vseh regijah anketiranci ocenjujejo, da so v zadnjih petih letih v njihovi organizaciji razširili vsebino svojega dela. Odklon opazamo v zasavski regiji, kjer je 73 % anketirancev mnenja, da v zadnjih petih letih niso razširili vsebine svojega dela. Več kot polovica (52 %) organizacij redno sodeluje z drugimi NVO, več kot polovica (61 %) organizacij občasno sodeluje s profitnimi organizacijami (podjetji) in skoraj polovica (49 %) organizacij občasno sodeluje z javnimi zavodi. Odstopanje opazamo pri jugovzhodni Sloveniji, kjer v večji meri kot v ostalih regijah ocenjujejo, da v drugimi NVO nikoli ne sodelujejo (16 %). Odklon opazamo tudi v pomurski regiji, kjer 24 % NVO z javnimi zavodi nikoli ne sodeluje.

Vloga NVO na področju javnih storitev

Vlogo NVO na področju javnih storitev (primarna, nadomestna, dopolnilna ali brez vloge) anketiranci iz NVO vidijo različno. Nekatera področja - humanitarna pomoč, šport in rekreacija ter kultura in umetnost so ocenili kot bolj primerna za NVO (primarna ali nadomestna vloga). Na večini področij (15 od 18 področij) je sicer več kot 50 % sodelujočih menilo, da je v Sloveniji najprimernejša dopolnilna vloga NVO. Izstopata pa še področji javni prevoz in stanovanjsko področje, za kateri okrog tretjina anketiranih meni, da NVO nimajo vloge.

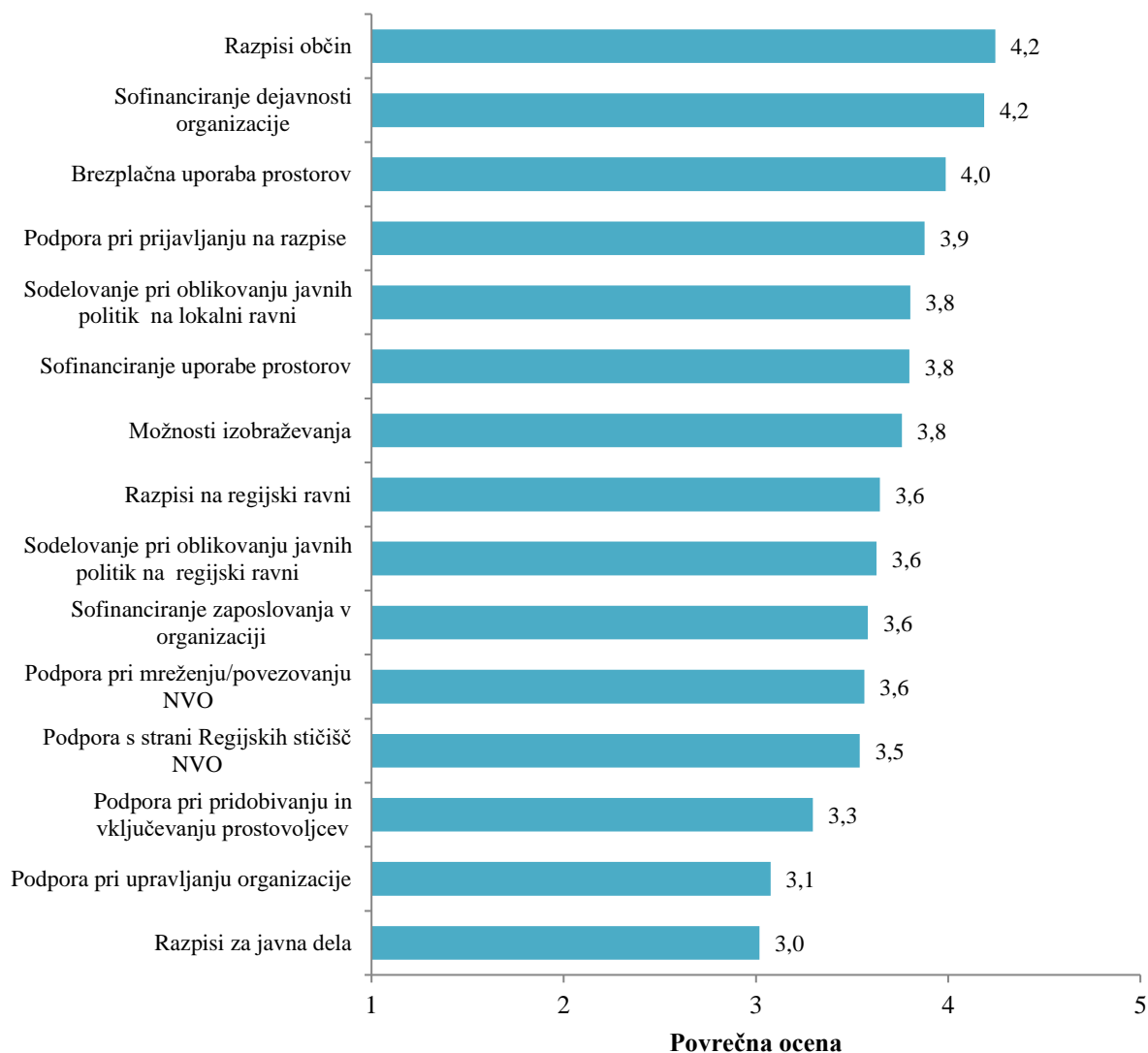
5.4 Potrebe NVO za izvajanje javnih storitev v skupnosti

V tem vsebinskem sklopu smo analizirali različne podatke o potrebah NVO za krepitev njihovih kapacitet, da bi lahko v večji meri in bolj kakovostno opravljale javne storitve v skupnosti. Podatke smo zbrali na podlagi pretežno zaprtih vprašanj, ki so bila zastavljena na način, da nam omogočajo identificirati razsežnost in pogostost potreb, ovir in podpornih dejavnikov na različnih področjih, kot so financiranje, upravljanje in vodenje organizacije, kadrovska politika, politika države v odnosu do NVO ter posebej glede sodelovanja z drugimi NVO. Anketiranci so nato v okviru odprtega vprašanja tudi navedli tri ključne potrebe njihove organizacije. Posebej nas je zanimal tudi podpora javnih oblasti (država ali občine) NVO, zato smo predstavnike NVO povprašali ali nacionalne in lokalne oblasti podpirajo njihovo delovanje, na kakšen način in kako pogosto. Anketirance smo spraševali še glede ureditve zakonodaje na področju civilne družbe, ureditve davčne zakonodaje, na koncu pa smo jih prosili še, da ocenijo splošno stanje nevladnega sektorja.

5.4.1 Potrebe NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud v regiji

V sklopu vprašanja o potrebah NVO (Q38), so anketiranci vnaprej navedene oblike finančnih in drugih spodbud za svojo regijo ocenjevali, v kolikšni meri jih potrebujejo, na 5-stopenjski lestvici (pri čemer 1 pomeni nič in 5 pomeni zelo veliko). Spodnja slika prikazuje povprečno oceno potrebe po določeni spodbudi v regiji, kjer NVO deluje, podatki so prikazani na ravni Slovenije.

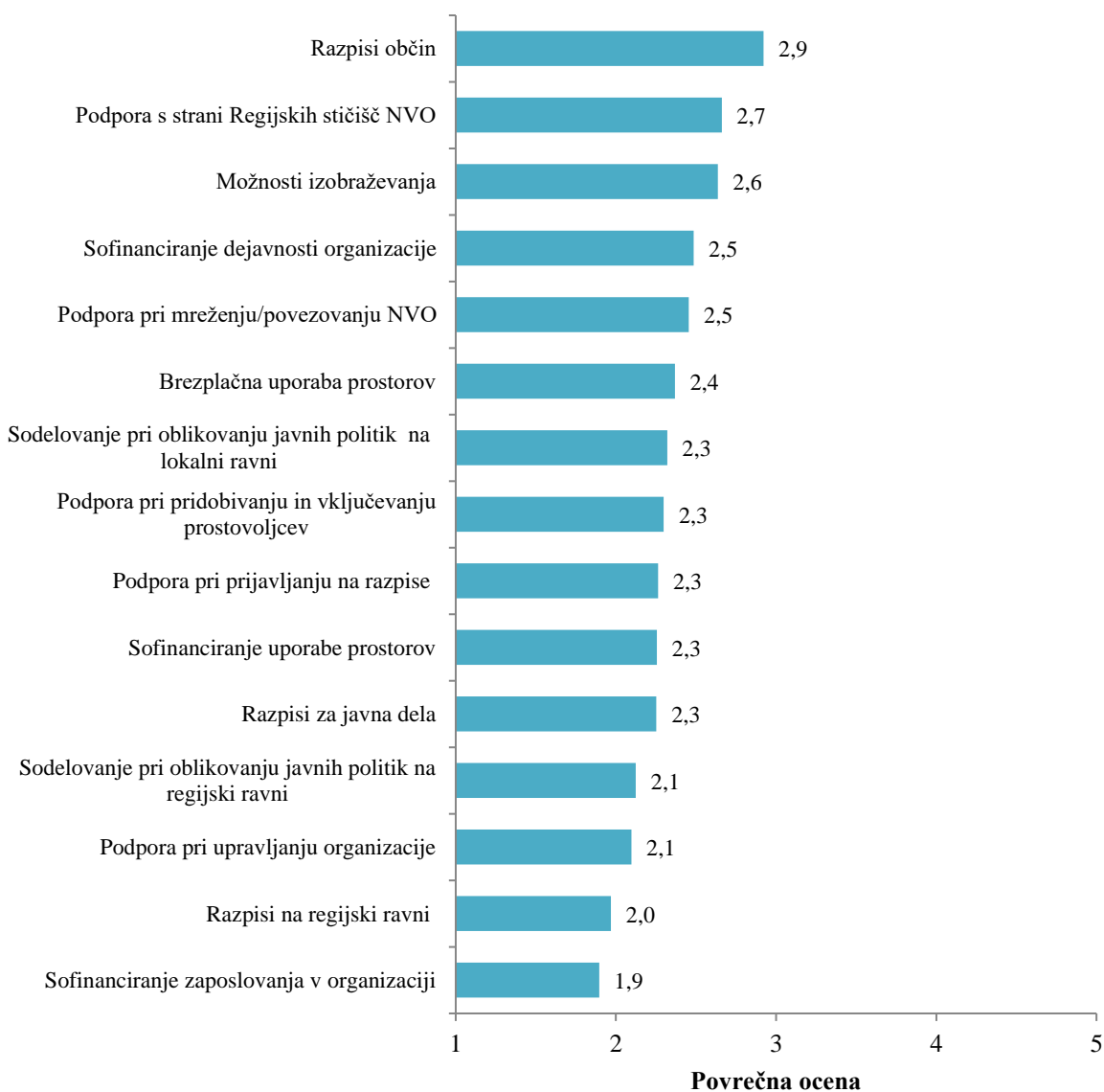
Slika 5.100: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud v regiji (na ravni Slovenije)

Kot je razvidno iz Slike 5.100, so anketiranci navajali največje potrebe predvsem po oblikah finančnih in drugih spodbud, ki se nanašajo na lokalno raven. Najvišje so ocenili potrebo po razpisih občin in predvsem sofinanciranju dejavnosti organizacije (povprečna ocena 4,2), manj po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji (povprečna ocena 3,6) in najmanj pri razpisih za javna dela (povprečna ocena 3,0). Visoko so ocenili potrebo po brezplačni uporabi prostorov (povprečna ocena 4,0), prav tako potrebo po sofinanciranju uporabe prostorov (povprečna ocena 3,8) in pa podpora pri prijavljanju na razpise (povprečna ocena 3,9). Izrazili pa so tudi potrebo po podpori pri možnostih izobraževanja (povprečna ocena 3,8), sodelovanju pri oblikovanju politik predvsem na lokalni ravni (povprečna ocena 3,8) in manj na regijski ravni (povprečna ocena 3,6). V manjši meri potrebujejo podporo pri mreženju/povezovanju NVO (povprečna ocena 3,6), podporo s strani regijskih stičišč in vidikov, ki se nanašajo na upravljanje organizacij, kot je podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev (povprečna ocena 3,3) in pri upravljanju organizacije (povprečna ocena 3,1).

Izražene potrebe pa se delno ujemajo z oceno anketirancev, v kolikšni meri so jim navedene oblike finančnih in drugih spodbud na voljo (pri čemer 1 pomeni nič, 5 pa zelo veliko).

Slika 5.101: Prikaz različnih oblik finančnih in drugih spodbud, ki so na voljo NVO v njihovi regiji (na ravni Slovenije)

V splošnem so anketiranci slabo ocenili dostopnost različnih oblik finančnih in drugih spodbud v njihovi regiji (najvišja povprečna ocena 2,9). Najmanj spodbud je na področju sofinanciranja zaposlovanja v organizaciji (povprečna ocena 1,9), razpisov na regijski ravni (povprečna ocena 2,0) in pa podpore pri upravljanju organizacije (povprečna ocena 2,1), prav tako so jim v manjši meri na voljo ostale oblike podpore, kot so različni razpisi in podpora pri prijavljanju nanje, podpora pri civilnem dialogu, najvišje so udeleženci ocenili spodbude v obliki razpisov občin (povprečna ocena 2,7) in pa tudi podporo s strani regijskih stičišč (povprečna ocena 2,7).

Podatki tako kažejo, da imajo NVO najbolj nezadovoljene potrebe na področju financiranja in prostorske problematike, pri tem pa potrebujejo podporo predvsem na lokalni ravni.

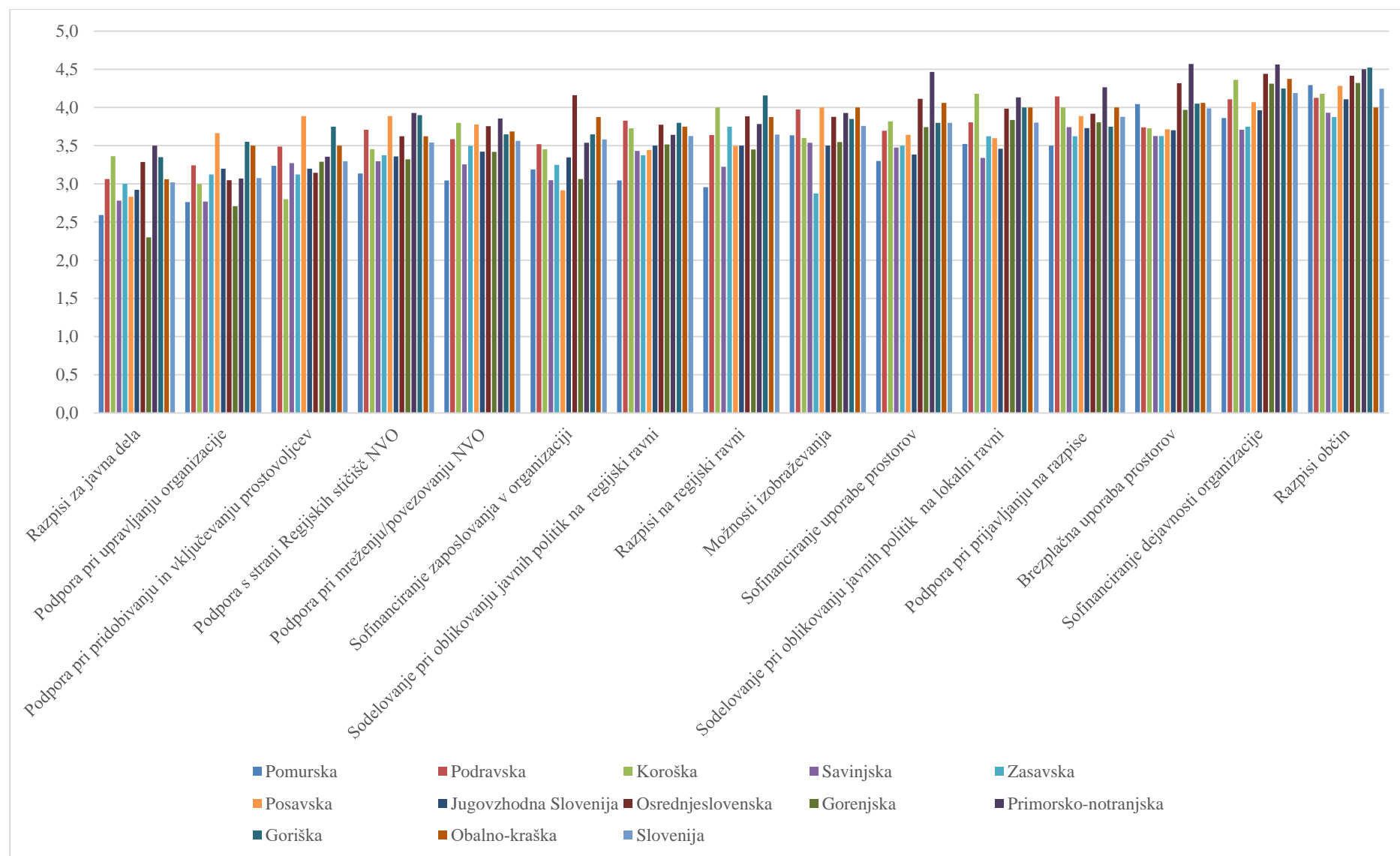
V nadaljevanju prikazujemo potrebe NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud glede na posamezne regije. Kot je razvidno iz Preglednice 5.1. in Slike 5.102, v splošnem podatki kažejo, da imajo v vseh regijah NVO največjo potrebo po razpisih občin, najvišje so to potrebo ocenili v primorsko-notranjski in goriški regiji (povprečna ocena 4,5) ter v osrednjeslovenski regiji (povprečna ocena 4,4), najnižje pa so to potrebo ocenili v savinjski in zasavski regiji (povprečna ocena 3,9). Na drugem mestu izstopata potreba po sofinanciranju dejavnosti organizacije in brezplačna uporaba prostorov, sledi sofinanciranje uporabe prostorov, te potrebe so najvišje ocenjene v primorsko-notranjski in osrednjeslovenski regiji. Visoko ocenjena je tudi potreba po podpori pri prijavljanju na razpise in sicer najbolj v primorsko-notranjski (povprečna ocena 4,3), podravski (povprečna ocena 4,1), koroški in obalno-kraški (povprečna ocena 4,0) regiji. V petih regijah koroški, primorsko-notranjski, osrednjeslovenski, goriški in obalno-kraški so visoko ocenili tudi potrebo po sodelovanju pri oblikovanju javnih politik na lokalni ravni. Pri potrebi po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji pa po visoko ocenjeni potrebi izstopa osrednjeslovenska regija (povprečna ocena 4,2). Potrebo po možnostih izobraževanja pa so višje ocenili v podravski regiji, posavski in obalno kraški regiji (povprečna ocena 4,0). Podatki kažejo, da imajo NVO v vseh regijah najmanj potrebe po javnih delih, nižje ocenjeni v večini regij sta tudi potrebi po podpori pri upravljanju organizacije ter podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev. Pri slednjem z višjo povprečno oceno izstopata posavska (povprečna ocena 3,9) in goriška regija (povprečna ocena 3,8), potrebo po podpori pri upravljanju organizacije pa najvišje ocenjujejo v posavski (povprečna ocena 3,7) in goriški regiji (povprečna ocena 3,7).

Preglednica 5.1: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud glede na regije

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugo- vzhodna Slovenija	Osrednje- slovenska	Gorenjska	Primorsko- notranjska	Goriška	Obalno- kraška	Slovenija
Razpisi za javna dela	2,6	3,1	3,4	2,8	3,0	2,8	2,9	3,3	2,3	3,5	3,3	3,1	3,0
Podpora pri upravljanju organizacije	2,8	3,2	3,0	2,8	3,1	3,7	3,2	3,0	2,7	3,1	3,6	3,5	3,1
Podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev	3,2	3,5	2,8	3,3	3,1	3,9	3,2	3,1	3,3	3,4	3,8	3,5	3,3
Podpora s strani Regijskih stičišč NVO	3,1	3,7	3,5	3,3	3,4	3,9	3,4	3,6	3,3	3,9	3,9	3,6	3,5
Podpora pri mreženju/pove- zovanju NVO	3,0	3,6	3,8	3,3	3,5	3,8	3,4	3,8	3,4	3,9	3,7	3,7	3,6
Sofinanciranje zaposlovanja v organizaciji	3,2	3,5	3,5	3,0	3,2	2,9	3,3	4,2	3,1	3,5	3,6	3,9	3,6
Sodelovanje pri oblikovanju javnih politik na regijski ravni	3,0	3,8	3,7	3,4	3,4	3,4	3,5	3,8	3,5	3,6	3,8	3,7	3,6

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugo- vzhodna Slovenija	Osrednje- slovenska	Gorenjska	Primorsko- notranjska	Goriška	Obalno- kraška	Slovenija
Razpisi na regijski ravni	3,0	3,6	4,0	3,2	3,7	3,5	3,5	3,9	3,5	3,8	4,2	3,9	3,6
Možnosti izobraževanja	3,6	4,0	3,6	3,5	2,9	4,0	3,5	3,9	3,5	3,9	3,9	4,0	3,8
Sofinanciranje uporabe prostorov	3,3	3,7	3,8	3,5	3,5	3,6	3,4	4,1	3,7	4,5	3,8	4,1	3,8
Sodelovanje pri oblikovanju javnih politik na lokalni ravni	3,5	3,8	4,2	3,3	3,6	3,6	3,5	4,0	3,8	4,1	4,0	4,0	3,8
Podpora pri prijavljanju na razpise	3,5	4,1	4,0	3,7	3,6	3,9	3,7	3,9	3,8	4,3	3,7	4,0	3,9
Brezplačna uporaba prostorov	4,0	3,7	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7	4,3	4,0	4,6	4,1	4,1	4,0
Sofinanciranje dejavnosti organizacije	3,9	4,1	4,4	3,7	3,7	4,1	4,0	4,4	4,3	4,6	4,2	4,4	4,2
Razpisi občin	4,3	4,1	4,2	3,9	3,9	4,3	4,1	4,4	4,3	4,5	4,5	4,0	4,2

Slika 5.102: Povprečna ocena potreb NVO po različnih oblikah finančnih in drugih spodbud glede na regije

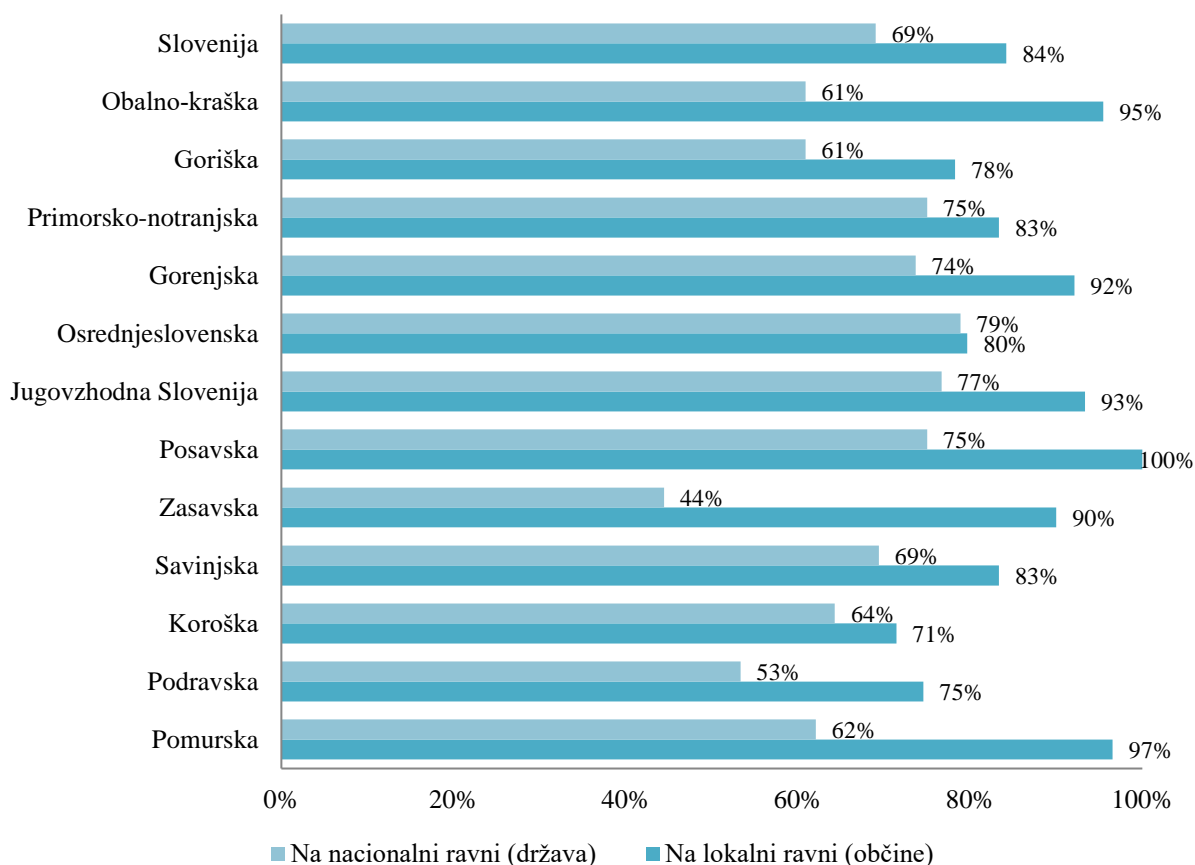

5.4.2 Podpora NVO javnih oblasti na nacionalni in lokalni ravni

Predstavnike NVO smo povprašali ali javne oblasti (država ali občine) na lokalni ali nacionalni ravni podpirajo delovanje njihove organizacije. V Sliki 5.103. so prikazani pritrdilni odgovori za celotno Slovenijo in po regijah. Podatki kažejo, da je podpora NVO po mnenju anketirancev prisotna predvsem na lokalni ravni, znatno manjši odstotek anketirancev pa meni da na nacionalni ravni država podpira njihovo delovanje, na ravni Slovenije 84 % anketirancev meni, da občine podpirajo njihovo delovanje, medtem ko je ta odstotek na nacionalni ravni nižji za 15 odstotnih točk (na nacionalni ravni znaša 69 %).

Glede mnenja NVO ali lokalne in nacionalne oblasti podpirajo njihovo delovanje, pa podatki kažejo velike razlike med posameznimi regijami. Največ odstotkov anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti (občine) podpirajo njihovo delovanje, je v posavski regiji (100%), pomurski regiji (97%), obalno-kraški regiji (95%), jugovzhodni Sloveniji (93%) in gorenjski regiji (92%). Najmanj anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti podpirajo njihovo delovanje pa je v koroški regiji (71%) in podravski regiji. Za nacionalno raven pa znatno manj anketirancev meni, da država podpira njihovo delovanje in pri tem se podatki tudi zelo razlikujejo med regijami. V zasavski regiji manj kot polovica (zgolj 44%) anketirancev meni, da država podpira njihovo delovanje, v podravski regiji pa zgolj dobra polovica (53%), za razliko od osrednjeslovenske regije, kjer je takega menja 79% anketirancev, skoraj enak odstotek kot jih v tej regiji meni, da lokalne oblasti (občine) podpirajo njihovo delovanje (80%), kar bi lahko povezali s centralizacijo podpore nevladnemu sektorju na nacionalni ravni.

Slika 5.103: Podpiranje delovanja NVO s strani države in občin

5.4.3 Ovire za delovanje NVO

NVO so eden izmed akterjev v družbi, ki poskušajo na eni strani zmanjševati, ublažiti tveganja, s katerimi se soočamo v sodobni družbi, na drugi strani pa ponujajo odgovore za zmanjševanje škode v konkretnih primerih, ko je škoda že nastala, ter zagotavljajo varnost svojim članom oz. uporabnikom. Pri izvrševanju svojega poslanstva se NVO v Sloveniji srečujejo s številnimi izzivi in ovirami, ki jim otežujejo (uspešno) delovanje in soočanje s tveganji.

S pričujočo raziskavo smo med drugim želeli ugotoviti, kateri dejavniki tako znotraj organizacije kot v širšem družbenem okviru predstavljajo ovire za uspešno delovanje NVO.

Kot dva tipična notranja dejavnika smo izpostavili:

- upravljanje in vodenje organizacije (pri tem smo predstavnike NVO spraševali, ali vidijo ovire v pomanjkanju znanja o vodenju in upravljanju organizacije, v nezadostni aktivnosti vodstva; v slabem sodelovanju med vodstvom in zaposlenimi/prostovoljci; v preveliki porabi časa za pridobivanje sredstev; v premajhni povezanosti s sorodnimi organizacijami, nezadostnem vključevanju deležnikov v upravljanje organizacije, prepovedi delitve dobička),
- kadrovska politika (spraševali smo, ali vidijo ovire pri pridobivanju ustreznega kadra, v nizkih plačah, v nezadostnem številu in veliki fluktuaciji zaposlenih, v pridobivanju in pri vodenju prostovoljcev).

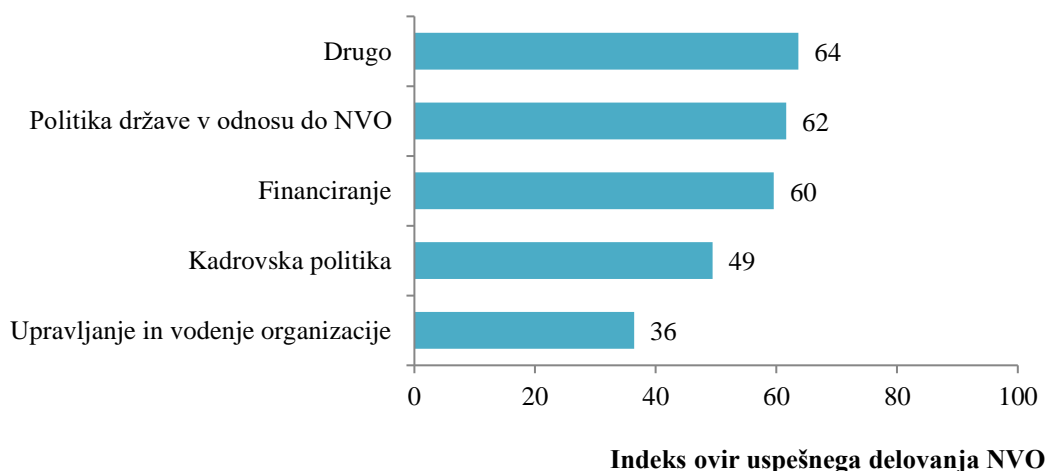
Kar zadeva zunanje dejavnike, pa smo spraševali po ovirah, povezanih:

- s politiko države v odnosu do NVO (odsotnost jasne razvojne strategije vlade do teh organizacij, neustrezne zakonske rešitve; odsotnost regulacij/pravilnikov, ki urejajo sodelovanje NVO pri izvajanju nacionalnih programov – javnih služb, nevzpodbudna davčna politika; vmešavanje politike v delovanje NVO, zahtevnih administrativnih postopkih za registracijo in finančno poročanje; preobteženosti prijav na razpise, prezahtevnosti razpisnih pogojev, oviranju NVO s strani javnih zavodov, odsotnosti institucionalnih kanalov za uveljavljanje interesov NVO; različni pogoji in postopki, ki jih predpisujejo posamezna ministrstva za pridobitev statusa društva v javnem interesu; nerazumevanje vloge NVO v družbi),
- s financiranjem (nestabilno financiranje in nezadostna finančna sredstva na splošno, nezadostni prihodki iz donacij, nezadostni prihodki iz javnih virov; naraščanje odvisnosti od prihodkov od prodaje produktov in storitev, naraščanje odvisnosti od prihodkov iz dopolnilne pridobitne dejavnosti; prevelika odvisnost od javnih virov financiranja in virov EU),
- z drugimi dejavniki (slaba informiranost javnosti o delovanju NVO, nizek življenjski standard ljudi, odsotnost motivacij za donacije; prenizka stopnja ozaveščenosti ljudi o vlogi in funkciji NVO; nepovezanost/fragmentarnost nevladnega sektorja in odsotnost skupnega nastopanja, slabi prostorski pogoji za izvajanje dejavnosti, premalo podpore pri prijavljanju na razpise, premalo podpore s strani mrežnih organizacij/regijskih stičišč).

V slikah v nadaljevanju prikazujemo rezultate za celotno Slovenijo glede na različne notranje in zunanje dejavnike na podlagi povprečne ocene na 6-stopnjski lestvici (pri čemer 1 pomeni, da dejavnik ni ovira, 6 pa da je zelo velika ovira) ter vrednosti indeksa ovir uspešnega delovanja NVO, ki je nadalje osnova za prikaz vrednosti posameznih ovir glede na regije. Indeks ovir

uspešnega delovanja NVO je prikazan na lestvici od vrednosti 0, ki pomeni, da dejavnik ni ovira do vrednosti 100, ki pomeni, da je dejavnik zelo velika ovira.

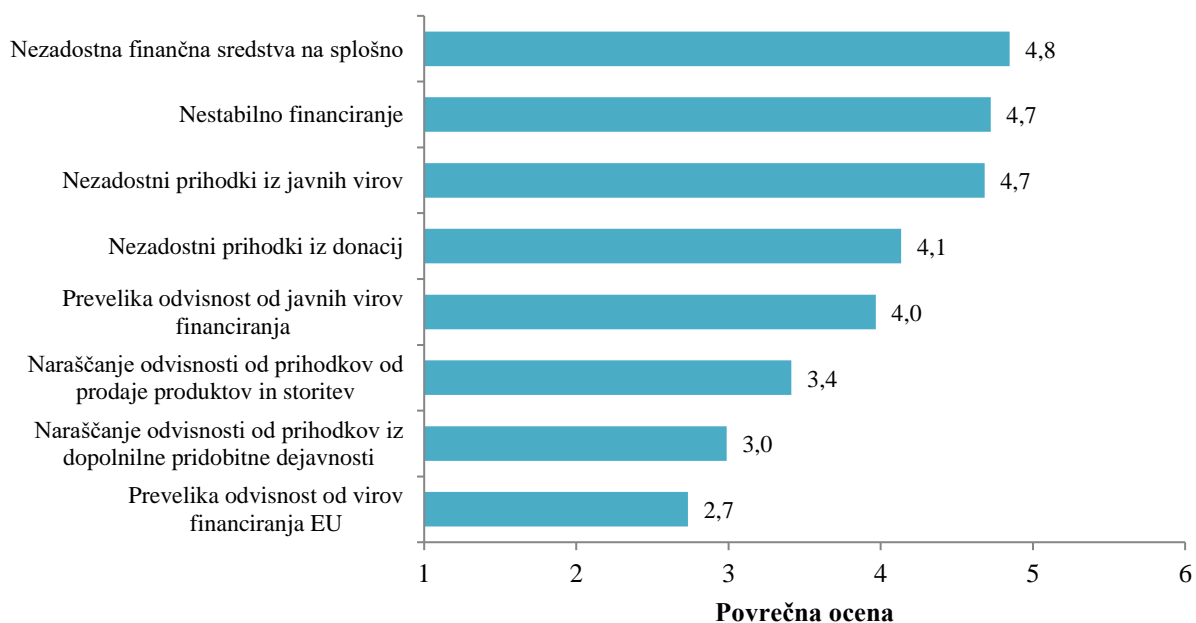
Slika 5.104: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na ravni Slovenije

Kot prikazuje Slika 5.104, so anketirancem največjo oviro pri delovanju organizacije predstavljajo dejavniki, ki so bili navedeni pod drugo (vrednost indeksa oviranosti 64), sledijo zunanji dejavniki povezani s politiko države v odnosu do NVO (vrednost indeksa oviranosti 62), dejavniki povezani s financiranjem (vrednost indeksa oviranosti 60), v manjši meri pa ovire predstavljajo notranji dejavniki, kot je kadrovska politika (vrednost indeksa oviranosti 49) ter najmanj upravljanje in vodenje organizacije (vrednost indeksa 36).

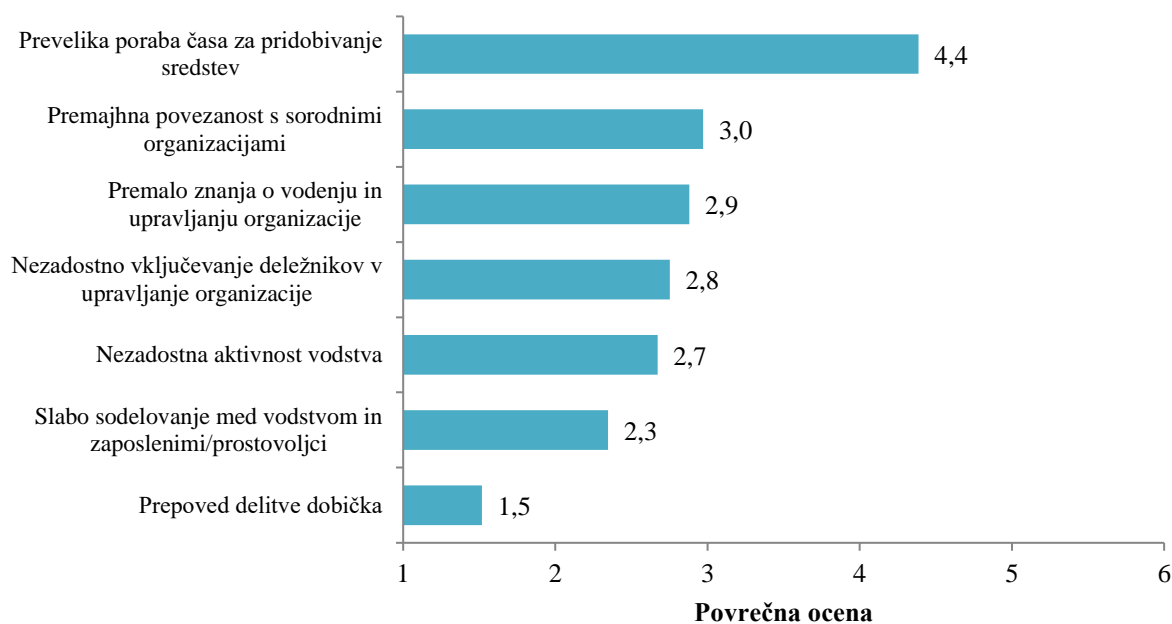
V naslednjih grafih je prikazan podrobnejši prikaz posameznih notranjih in zunanjih dejavnikov glede na povprečno oceno oviranja, pri čemer 1 pomeni, da dejavnik ni ovira, 6 pa da je zelo velika ovira.

Slika 5.105: Financiranje kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije

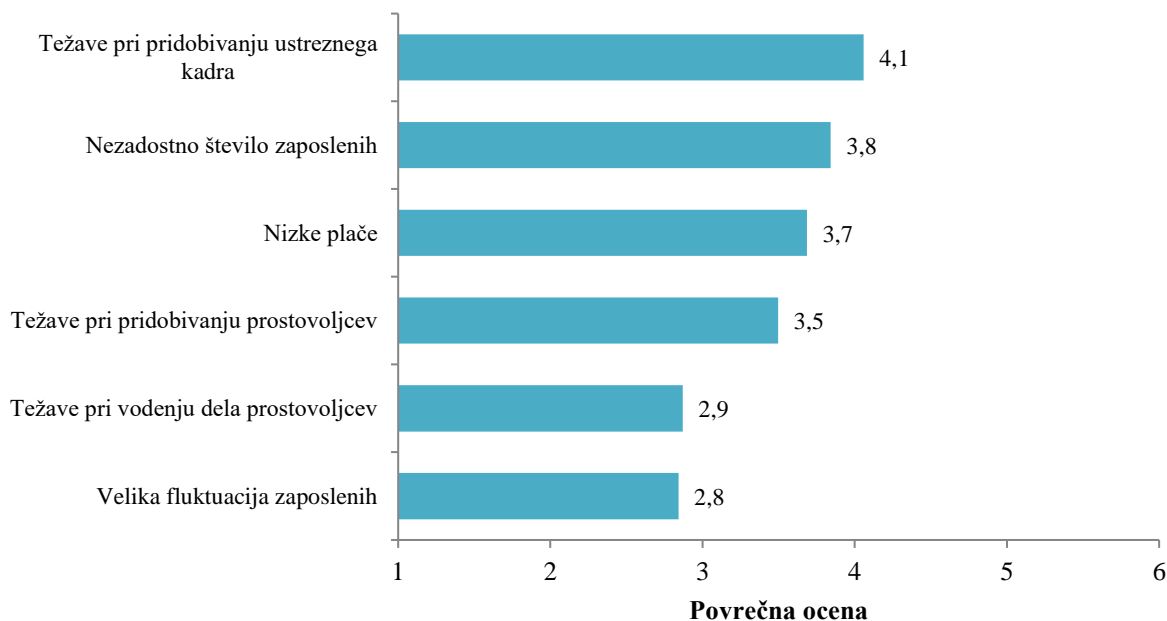

V okviru dejavnikov financiranja veliko oviro predstavljajo nezadostna finančna sredstva (povprečna ocena 4,8), sledi nestabilno financiranje (povprečna ocena 4,7) ter predvsem nezadostni prihodki iz javnih virov (povprečna ocena 4,7), srednje veliko oviro pa nezadostni prihodki iz donacij (povprečna ocena 4,1) ter prevelika odvisnost od javnih virov financiranja, majhno oviro pa predstavljajo prihodki iz tržne dejavnosti (povprečna ocena 3,4 in 3,09) ter odvisnost od virov financiranja EU (povprečna ocena 2,7).

Slika 5.106: Upravljanje in vodenje NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije

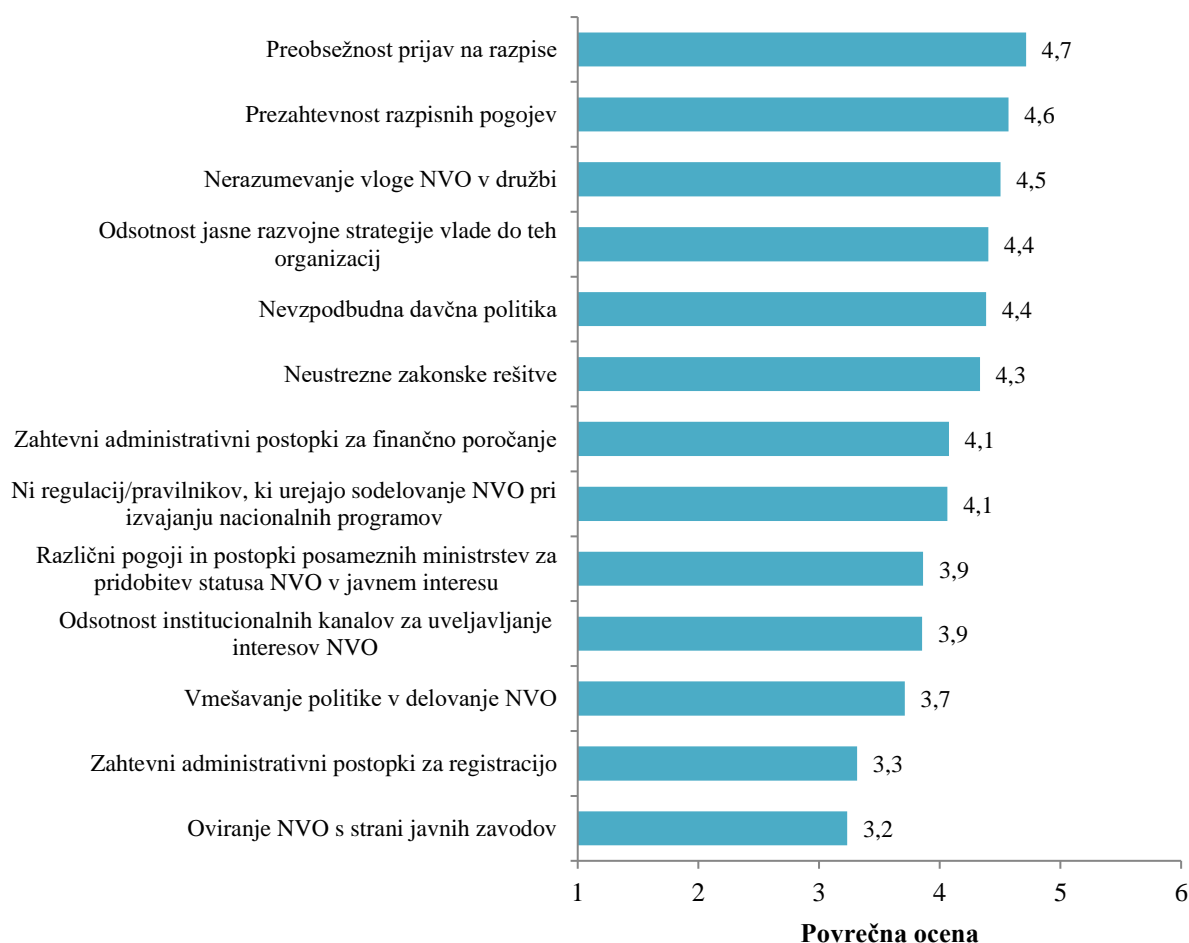
Slika 5.107: Kadrovska politika NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije

V okviru notranjih dejavnikov za delovanje NVO srednje veliko oviro predstavlja prevelika poraba časa za pridobivanje sredstev (povprečna ocena 4,4) in težave pri pridobivanju ustreznega kadra (povprečna ocena 4,1) ter tudi nezadostno število zaposlenih (povprečna ocena 3,8) in nizke plače (povprečna ocena 3,7), manjšo oviro predstavljajo težave pri pridobivanju prostovoljcev (povprečna ocena 3,5), ostale ovire kot so na primer težave pri vodenju prostovoljcev, premajhna povezanost s sorodnimi organizacijami, premalo znanja o vodenju organizacije in nezadostno vključevanje deležnikov, ipd. pa predstavljajo zelo majhno do majhno oviro, pri tem velja poudariti, da anketiranci ne vidijo ovir v prepovedi delitve dobička (povprečna ocena 1,5).

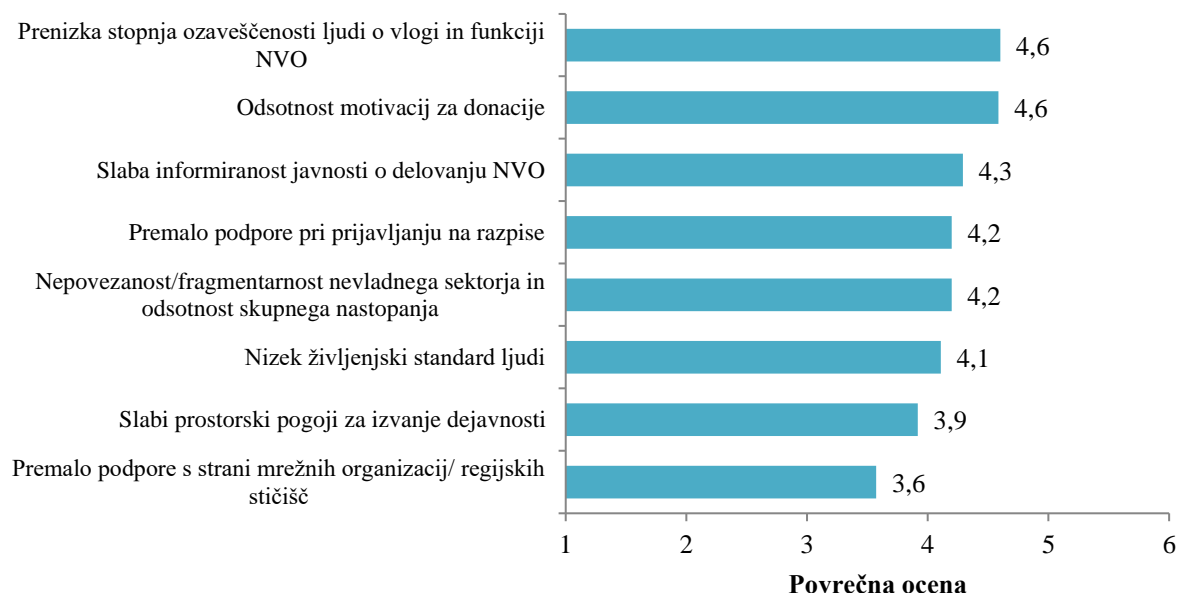
Slika 5.108: Politika države v odnosu do NVO kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije

V sklopu dejavnikov povezanih s politiko države do NVO veliko oviro predstavljajo dejavniki povezani s prijavi na razpise in sicer preobsežnost prijav na razpise (povprečna ocena 4,7) in prezahtevnost razpisnih pogojev (povprečna ocena 4,6). Zanimivo je, da so kot veliko oviro anketiranci ocenili nerazumevanje vloge NVO v družbi (povprečna ocena 4,5) ter tudi politiko države v odnosu do NVO in sicer odsotnost jasne razvojne strategije vlade do NVO (povprečna ocena 4,4), nespodbudna davčna politika (povprečna ocena 4,4) ter neustrezne zakonske rešitve (povprečna ocena 4,3), medtem ko zahtevni administrativni postopki za finančno poročanje predstavljajo le srednje veliko oviro (povprečna ocena 4,1) in zahtevni administrativni postopki za registracijo predstavljajo zgolj majhno oviro (povprečna vrednost 3,3). Srednje veliko oviro predstavlja ureditev na področju civilnega dialoga, na primer odsotnost institucionalnih kanalov

za uveljavljanje interesov NVO (povprečna ocena 3,9) in pa pomankanje regulacij/pravilnikov, ki urejajo sodelovanje NVO pri izvajanju nacionalnih programov. Velja poudariti, da nobeden izmed navedenih zunanjih dejavnikov ni bil ocenjen kot zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira.

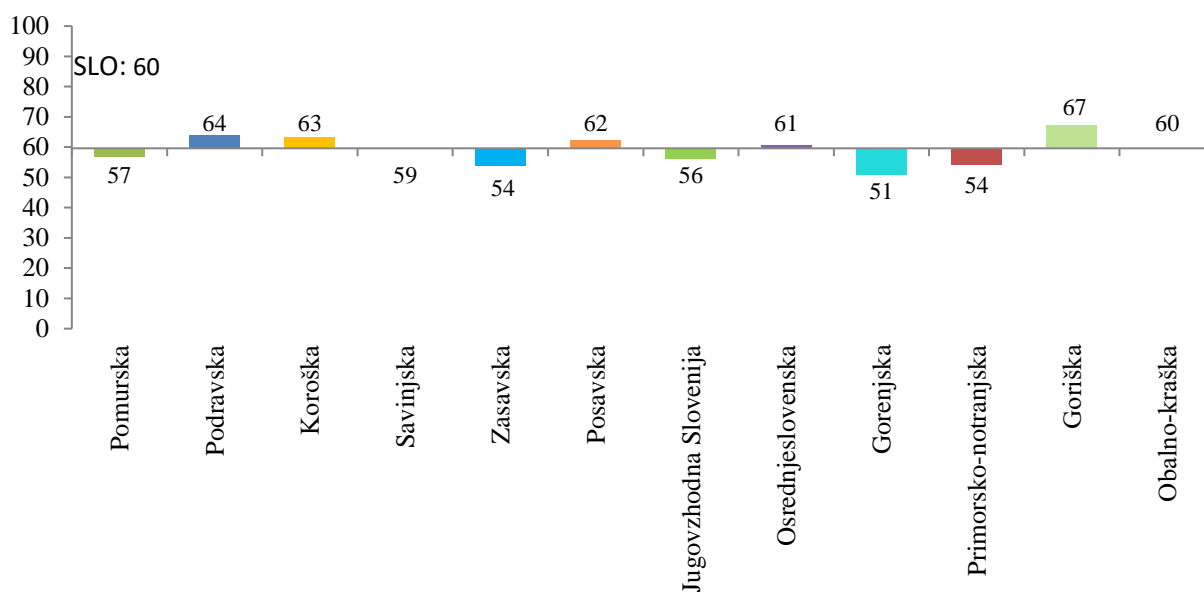
Slika 5.109: Drugi dejavniki kot ovira za delovanje NVO na ravni Slovenije

V okviru drugih dejavnikov je bilo navedenih več različnih dejavnikov, ki jih nismo mogli uvrstiti v prejšnje sklope dejavnikov. Med temi dejavniki veliko oviro predstavlja pre nizka stopnja ozaveščenosti ljudi o vlogi in funkciji NVO (povprečna ocena 4,6) ter odsotnost motivacij za donacije (povprečna ocena 4,6). Anketiranci so kot srednje veliko oviro ocenili slabo informiranost javnosti o delovanju NVO (povprečna ocena 4,3), premalo podpore pri prijavljanju na razpise (povprečna ocena 4,2), nepovezanost nevladnega sektorja in odsotnost skupnega nastopanja (povprečna ocena 4,2), majhno do srednjo oviro pa predstavlja tudi premalo podpore s strani mrežnih organizacij/regijskih stičišč (povprečna ocena 3,6). Tudi v okviru tega sklopa nobeden izmed navedenih dejavnikov ni bil ocenjen kot majhna, zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira.

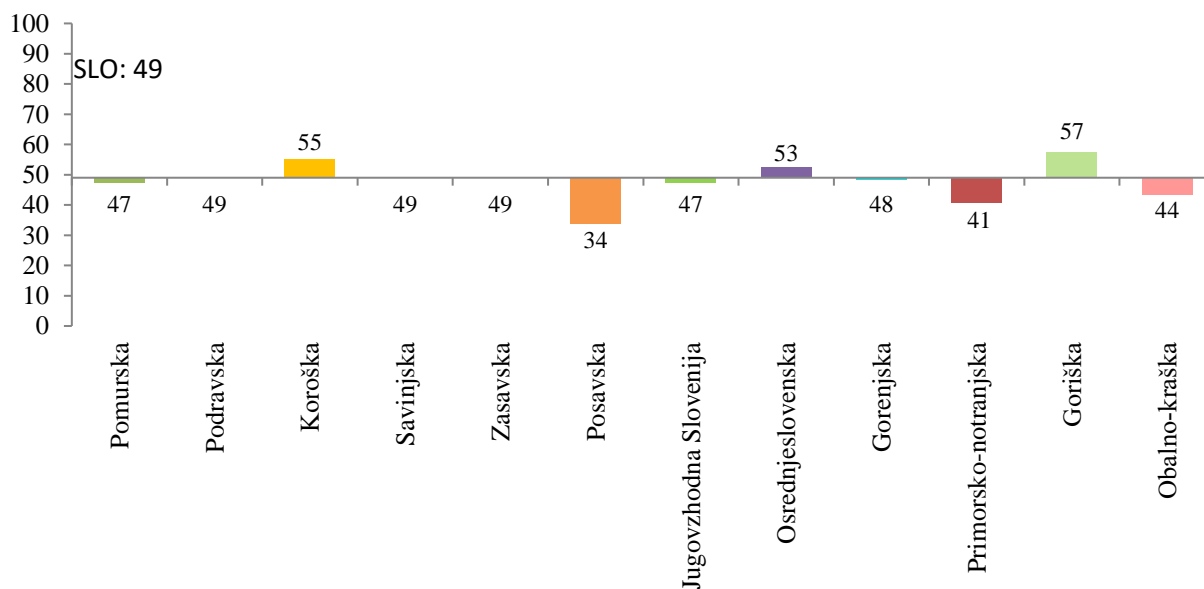
V okviru primerjave med regijami v nadaljevanju prikazujemo indeks ovir uspešnega delovanja NVO glede na vrsto dejavnikov in po posameznih regijah.

Slika 5.110: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju financiranja glede na regije

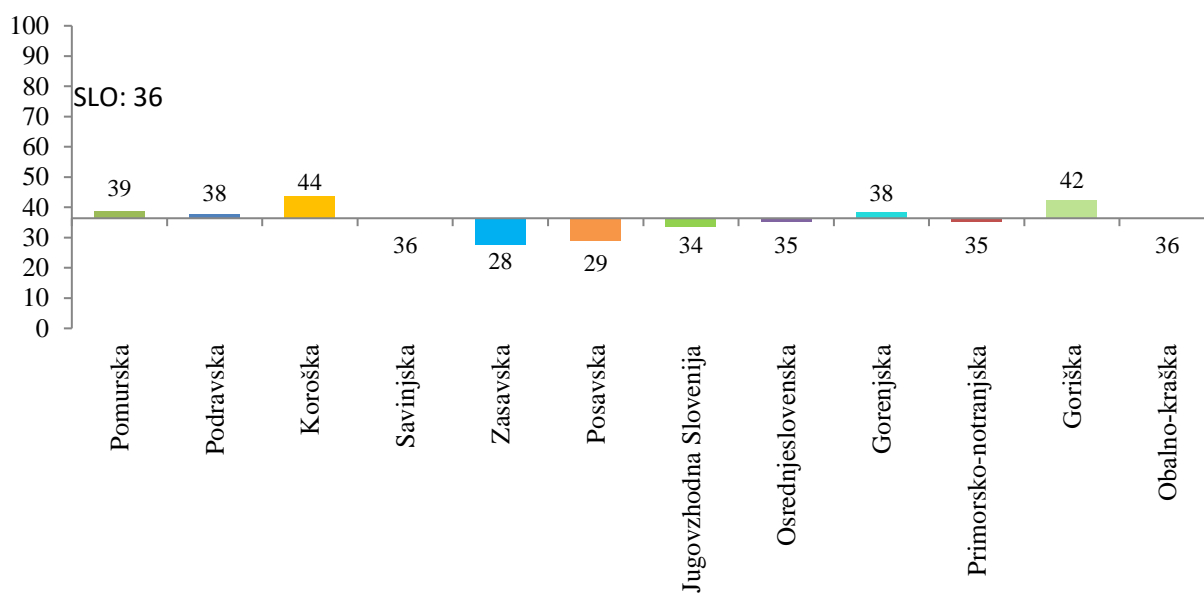
Kot prikazuje Slika 5.110, primerjava indeksa med regijami pokaže, da dejavniki povezani s financiranjem NVO nadpovprečno oviro glede na povprečje Slovenije (60) predstavljajo v goriški regiji, podravski regiji, koroški regiji, posavski regiji ter malenkost nad povprečjem tudi v osrednjeslovenski regiji. V ostalih regijah ti dejavniki predstavljajo podpovprečno oviro in sicer predvsem v gorenjski regiji ter tudi primorsko-notranjski in zasavski regiji.

Slika 5.111: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju kadrovske politike glede na regije

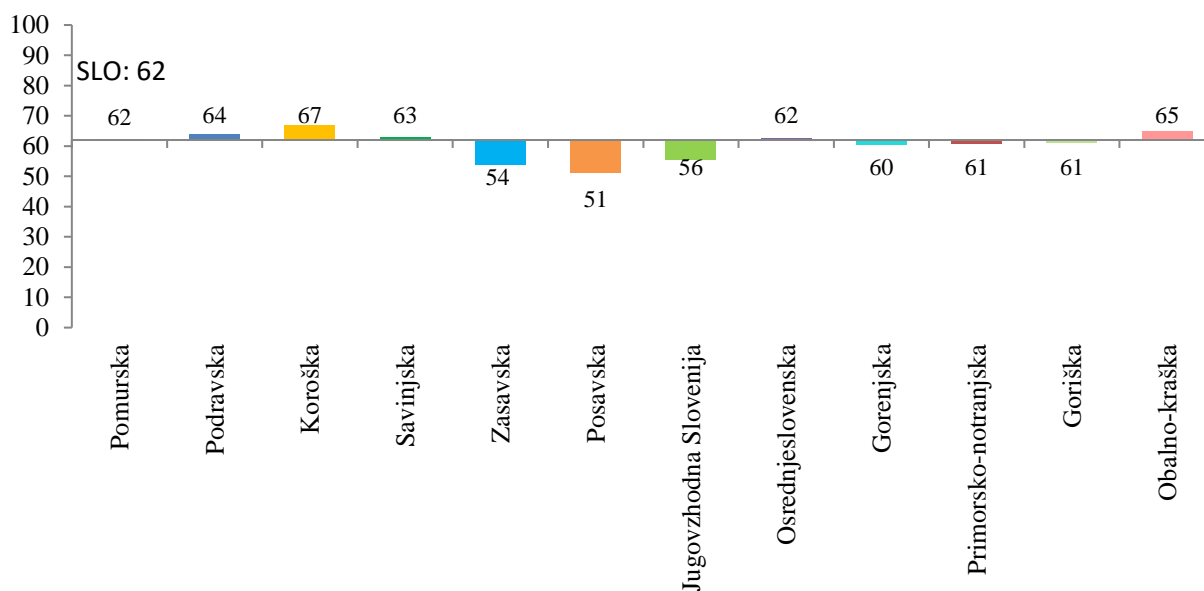
V primerjavi s financiranjem dejavniki povezani s kadrovsko politiko predstavljajo znatno manjšo oviro (povprečje za Sloveniji 49), pri tem pa glede na slovensko povprečje nadpovprečno oviro predstavljajo v goriški regiji, koroški in osrednjeslovenski, ostale regije pa so pod slovenskih povprečjem, in sicer najbolj v posavski in primorsko-notranjski regiji.

Slika 5.112: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju upravljanja in vodenja organizacije glede na regije

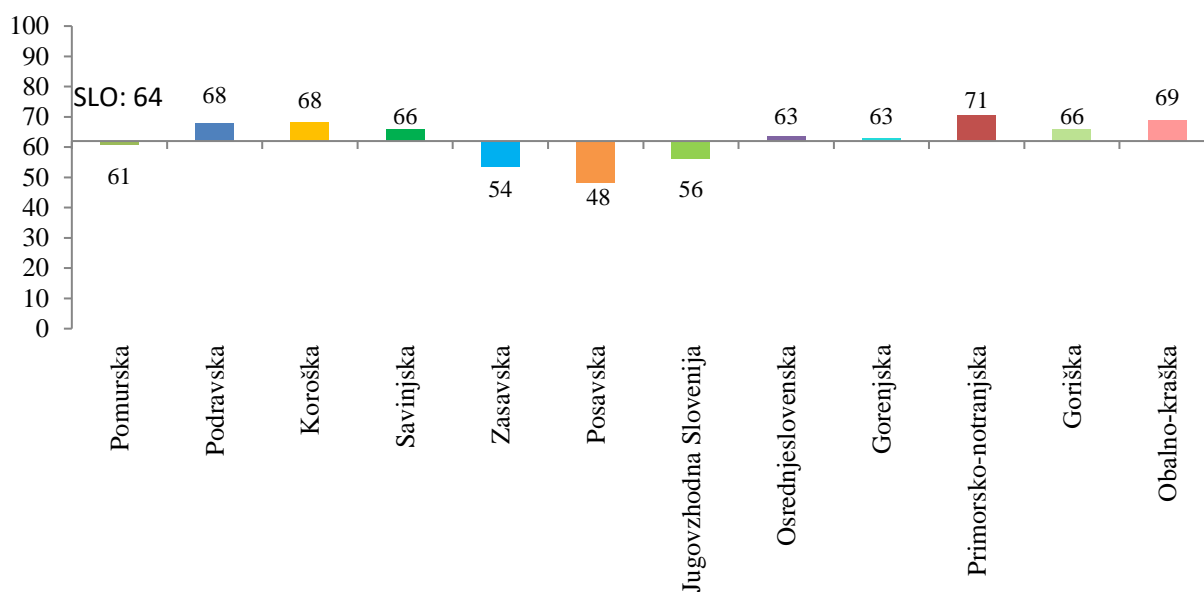
Ta sklop notranjih dejavnikov predstavlja NVO najmanjšo oviro (povprečje za Slovenijo je 36), pri tem pa je indeks oviranosti nad povprečjem predvsem v koroški in goriški regiji, pod povprečjem pa najbolj v zasavski in posavski regiji.

Slika 5.113: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju politike države od NVO glede na regije

Poleg dejavnikov uvrščenih pod drugo je indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju politike države do NVO najvišji (povprečje za Slovenijo je 62), nadpovprečno oviro ti dejavniki predstavljajo v koroški regiji, obalno-kraški in podravski, pod povprečjem pa je indeks oviranosti v posavski in zasavski regiji in v jugovzhodni Sloveniji.

Slika 5.114: Indeks ovir uspešnega delovanja NVO v okviru drugih dejavnikov glede na regije

Glede na indeks oviranosti dejavniki umeščeni pod drugo dosegajo najvišji indeks oviranosti (povprečje za Slovenijo je 64), nad povprečjem so ti dejavniki ovira predvsem v primorsko-notranjski regiji, obalno-kraški, podravske in koroške, podpovprečen indeks oviranosti pa je predvsem v posavski regiji, ter tudi v zasavski regiji in pa jugovzhodni Sloveniji.

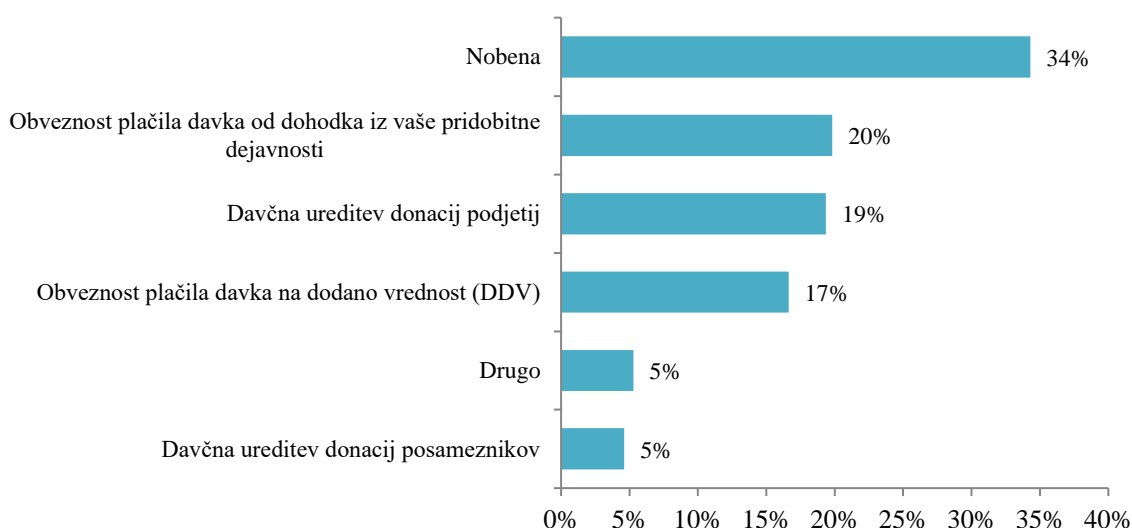
Po končanem sklopu vprašanj o ovirah so anketiranci na podlagi ocenjenih ovir posebej navedli tri ključne potrebe njihove organizacije. V nadaljevanju podajamo različne kategorije potreb NVO, ki smo jih oblikovali na podlagi pogostosti odgovorov. V programu MAXQDA smo najprej iz pogostosti pojavljanja identificirali ključne besede, ki predstavljajo kategorije, te prikazujemo po vrstnem redu glede na pogostost pojavljanja.

1. Finančne potrebe:
  - Stabilno financiranje
  - Pridobivanje donacij
  - Poenostavljeni razpisi za financiranje
2. Potrebe po kadru:
  - Večja vključitev prostovoljcev
  - Kadrovske okrepitve
  - Pridobivanje mladih kadrov
3. Povečanje ozaveščenosti in promocije NVO:
  - Povečanje prepoznavnosti aktivnosti NVO
  - Večja ozaveščenost javnosti o pomenu NVO
4. Sodelovanje in partnerstva:
  - Sodelovanje z drugimi organizacijami (mreženje)
5. Administrativne in zakonodajne potrebe:
  - Poenostavitev birokracije, lažje delovanje NVO
6. Usposabljanje in razvoj:
  - Strokovno usposabljanje prostovoljcev in zaposlenih
7. Spremembe v zakonodaji in politikah:
  - Sprejemanje in implementacija ustrežnejših politik s strani države do NVO

8. Tehnična oprema in tehnološke potrebe:
  - Večja dostopnost tehnološke opreme
9. Spremljanje in evalvacija:
  - Več sredstev za spremljanje in evalvacijo dejavnosti
10. Neposredna pomoč in podpora:
  - Pomoč pri prijavi na razpise
  - Strokovna podpora za izvajanje dejavnosti

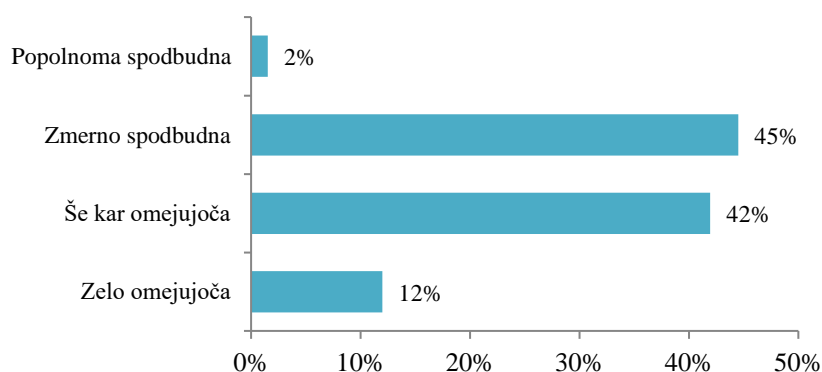
Anketirance smo nadalje podrobneje povprašali še ali vidijo ovire med navedenimi ureditvami v okviru davčne politike. Kot prikazuje spodnji graf za celotno Slovenijo, več kot ena tretjina anketirancev ne vidi ovir v okviru navedenih davčnih ureditev (34 %), zgolj 20 % anketirancev vidi ovire v obveznosti plačila davka od dohodka iz pridobitne dejavnosti, 19 % v ureditvi donacij podjetij, 17 % v obveznosti plačila DDV in pa le 5 % v davčni ureditvi donacij podjetij.

Slika 5.115: Davčne ureditve kot ovira za delovanje NVO za Slovenijo

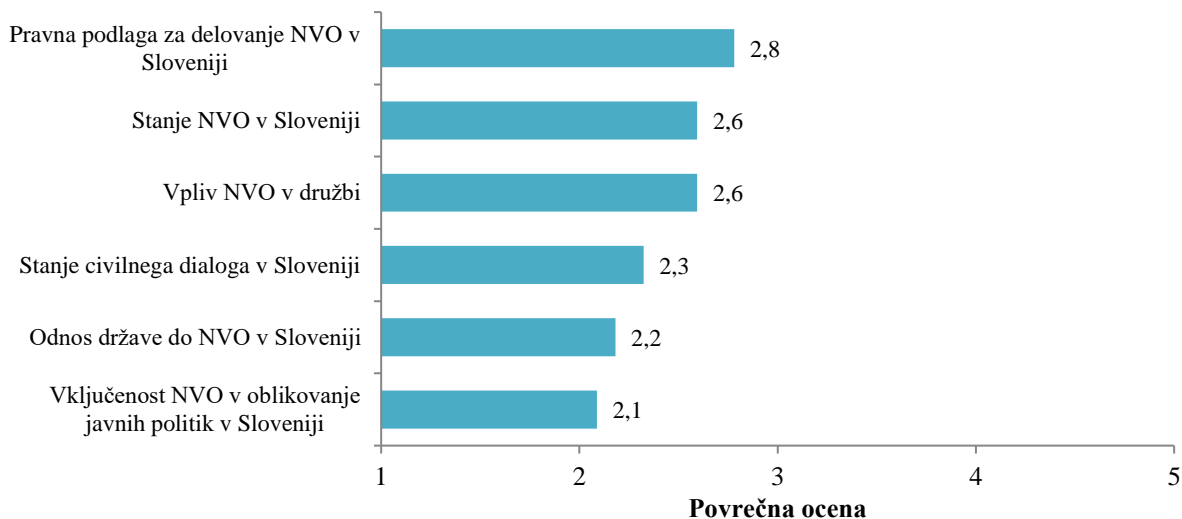
Anketirance smo povprašali še, kaj menijo na splošno o zakonodaji na področju civilne družbe v Sloveniji. Kot prikazuje spodnji graf, največ anketirancev meni, da je zakonodaja na področju civilne družbe pri nas zmerno spodbudna (45 %), malo manj 42 % jih meni, da je še kar omejujoča, kar 12 % anketirancev pa meni, da je zakonodaja zelo omejujoča in zgolj 2 % anketirancev je izbralo odgovor popolnoma spodbudna.

Slika 5.116: Ocena zakonodaje na področju civilne družbe v Sloveniji

Anketiranci so na petstopenjski lestvici ocenili še stanje NVO na različnih področjih (pri čemer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično). Kot je razvidno iz spodnjega grafa, anketiranci stanje ocenjujejo med dobro in zadostno oceno.

Slika 5.117: Splošna ocena stanja NVO v Sloveniji

5.4.4 Ključne ugotovitve

Od **navedenih finančnih in drugih spodbud** so anketiranci v povprečju navajali največje potrebe po oblikah finančnih in drugih spodbud, ki se nanašajo na lokalno raven - najvišje so ocenili potrebo po razpisih občin in predvsem sofinanciranju dejavnosti organizacije, manj po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji in najmanj pri razpisih za javna dela. Visoko so ocenili tudi potrebo po brezplačni uporabi prostorov, prav tako potrebo po sofinanciranju uporabe prostorov in pa podpori pri prijavljanju na razpise. Izrazili pa so tudi potrebo po podpori pri možnostih izobraževanja, sodelovanju pri oblikovanju politik predvsem na lokalni ravni. V manjši meri potrebujejo podporo pri mreženju/povezovanju NVO, podporo s strani regijskih stičišč in vidikov, ki se nanašajo na upravljanje organizacij, kot je podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev in pri upravljanju organizacije. Izražene potrebe pa se delno ujemajo z oceno anketirancev, v kolikšni meri so jim navedene oblike finančnih in drugih spodbud na voljo. So pa v splošnem anketiranci slabo ocenili dostopnost različnih oblik finančnih in drugih spodbud v njihovi regiji. Najmanj spodbud je na področju sofinanciranja zaposlovanja v organizaciji, razpisov na regijski ravni in pa podpore pri upravljanju organizacije, prav tako so jim v manjši meri na voljo ostale oblike podpore, kot so različni razpisi in podpora pri prijavljanju nanje, podpora pri civilnem dialogu. Najvišje so udeleženci ocenili spodbude v obliki razpisov občin in pa tudi podporo s strani regijskih stičišč.

Podatki tako kažejo, da imajo NVO najbolj **nezadovoljene potrebe** na področju financiranja in prostorske problematike, pri tem pa potrebujejo podporo predvsem na lokalni ravni. V splošnem podatki kažejo, da imajo v vseh regijah NVO največjo potrebo po razpisih občin, najvišje so to potrebo ocenili v primorsko-notranjski in goriški regiji ter v osrednjeslovenski regiji, najnižje pa so to potrebo ocenili v savinjski in zasavski regiji. Na drugem mestu izstopata potreba po sofinanciranju dejavnosti organizacije in brezplačna uporaba prostorov, sledi sofinanciranje uporabe prostorov, te potrebe so najvišje ocenjene v primorsko-notranjski in osrednjeslovenski regiji. Visoko ocenjena je tudi potreba po podpori pri prijavljanju na razpise

in sicer najbolj v primorsko-notranjski, podravski, koroški in obalno-kraški regiji. V petih regijah koroški, primorsko-notranjski, osrednjeslovenski, goriški in obalno-kraški so visoko ocenili tudi potrebo po sodelovanju pri oblikovanju javnih politik na lokalni ravni. Pri potrebi po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji pa po visoko ocenjeni potrebi izstopa osrednjeslovenska regija. Potrebo po možnostih izobraževanja so višje ocenili v podravski regiji, posavski in obalno kraški regiji. Podatki kažejo, da imajo NVO v vseh regijah najmanj potrebe po javnih delih, pa tudi po podpori pri upravljanju organizacije ter podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev (pri slednjem z višjo povprečno oceno izstopata posavska in goriška regija), potrebo po podpori pri upravljanju organizacije pa najvišje ocenjujejo v posavski in goriški regiji.

Glede **podpore NVO javnih oblasti na nacionalni in lokalni ravni** podatki kažejo, da je podpora NVO po mnenju anketirancev prisotna predvsem na lokalni ravni, znatno manj pa jih meni, da na nacionalni ravni država podpira njihovo delovanje. Na ravni Slovenije 84 % anketirancev meni, da občine podpirajo njihovo delovanje, medtem ko je ta odstotek na nacionalni državni ravni 69 %. Podatki kažejo tudi velike razlike med posameznimi regijami. Največ odstotkov anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti (občine) podpirajo njihovo delovanje, je v posavski regiji (kar 100 %), sledita pomurska in obalno-kraška regija ter jugovzhodna Slovenija in gorenjska regija (vse z nad 90 %). Najmanj anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti podpirajo njihovo delovanje, pa je v koroški in podravski regiji. Tudi na ravni države (kjer so odstotki precej nižji) se podatki zelo razlikujejo med regijami. V zasavski regiji manj kot polovica anketirancev meni, da država podpira njihovo delovanje, v podravski regiji pa zgolj dobra polovica, za razliko od osrednjeslovenske regije, kjer je takega menja skoraj enak odstotek, kot jih v tej regiji meni, da lokalne oblasti občine podpirajo njihovo delovanje (80 %), kar bi lahko povezali s centralizacijo podpore nevladnemu sektorju na nacionalni ravni.

NVO so eden izmed akterjev v družbi, ki poskušajo na eni strani zmanjševati, ublažiti tveganja, s katerimi se soočamo v sodobni družbi, na drugi strani pa ponujajo odgovore za zmanjševanje škode v konkretnih primerih, ko je škoda že nastala, ter zagotavljajo varnost svojim članom oz. uporabnikom. Pri izvrševanju svojega poslanstva se NVO v Sloveniji srečujejo s številnimi izzivi in ovirami, ki jim otežujejo (uspešno) delovanje in soočanje s tveganji. S pričujočo raziskavo smo med drugim želeli ugotoviti tudi kateri dejavniki tako znotraj NVO kot v širšem družbenem okviru predstavljajo **ovire za uspešno delovanje NVO**. Kot dva tipična notranja dejavnika smo izpostavili upravljanje in vodenje organizacije in kadrovska politiko. Kar zadeva zunanje dejavnike pa smo spraševali po ovirah, povezanih s politiko države v odnosu do NVO, s financiranjem in z drugimi dejavniki. Ovire smo izmerili s pomočjo indeksov (v obliki sestavljenih spremenljivk), iz katerih izhaja, da anketirancem največjo oviro pri delovanju organizacije predstavljajo dejavniki, ki so bili navedeni pod drugo, sledijo zunanji dejavniki povezani s politiko države v odnosu do NVO in dejavniki povezani s financiranjem. V manjši meri pa ovire predstavljajo notranji dejavniki, kot sta kadrovska politika ter najmanj upravljanje in vodenje organizacije. V okviru dejavnikov financiranja veliko oviro predstavljajo nezadostna finančna sredstva, sledi nestabilno financiranje ter predvsem nezadostni prihodki iz javnih virov, srednje veliko oviro pa nezadostni prihodki iz donacij ter prevelika odvisnost od javnih virov financiranja. Majhno oviro pa predstavljajo prihodki iz tržne dejavnosti ter odvisnost od virov financiranja EU. V okviru notranjih dejavnikov za delovanje NVO srednje veliko oviro predstavlja prevelika poraba časa za pridobivanje sredstev in težave pri pridobivanju ustreznega kadra ter tudi nezadostno število zaposlenih in nizke plače, manjšo oviro predstavljajo težave pri pridobivanju prostovoljcev, ostale navedene ovire pa predstavljajo zelo majhno do majhno

oviro, pri tem velja poudariti, da anketiranci ne vidijo ovir v prepovedi delitve dobička. V sklopu dejavnikov povezanih s politiko države do NVO veliko oviro predstavljajo dejavniki povezani s prijavi na razpise in sicer preobsežnost prijav na razpise in prezahtevnost razpisnih pogojev. Zanimivo je, da so kot veliko oviro anketiranci ocenili nerazumevanje vloge NVO v družbi ter tudi politiko države v odnosu do NVO in sicer odsotnost jasne razvojne strategije vlade do NVO, nespodbudna davčna politika ter neustrezne zakonske rešitve, medtem ko zahtevni administrativni postopki za finančno poročanje predstavljajo le srednje veliko oviro in zahtevni administrativni postopki za registracijo predstavljajo zgolj majhno oviro. Srednje veliko oviro predstavlja ureditev na področju civilnega dialoga, na primer odsotnost institucionalnih kanalov za uveljavljanje interesov NVO in pa pomankanje regulacij/pravilnikov, ki urejajo sodelovanje NVO pri izvajanju nacionalnih programov. Velja poudariti, da nobeden izmed navedenih zunanjih dejavnikov ni bil ocenjen kot zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira. V okviru drugih dejavnikov je bilo navedenih več različnih dejavnikov, ki jih nismo mogli uvrstiti v prejšnje sklope dejavnikov. Med temi dejavniki veliko oviro predstavlja prenizka stopnja ozaveščenosti ljudi o vlogi in funkciji NVO ter odsotnost motivacij za donacije. Anketiranci so kot srednje veliko oviro ocenili slabo informiranost javnosti o delovanju NVO, premalo podpore pri prijavljanju na razpise, nepovezanost nevladnega sektorja in odsotnost skupnega nastopanja, majhno do srednje oviro pa predstavlja tudi premalo podpore s strani mrežnih organizacij/regijskih stičišč. Tudi v okviru tega sklopa nobeden izmed navedenih dejavnikov ni bil ocenjen kot majhna, zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira. Primerjava indeksa med regijami pokaže, da dejavniki povezani s financiranjem NVO nadpovprečno oviro glede na povprečje Slovenije predstavljajo v goriški regiji, podravski regiji, koroški regiji, posavski regiji ter malenkost nad povprečjem tudi v osrednjeslovenski regiji. V ostalih regijah ti dejavniki predstavljajo podpovprečno oviro in sicer predvsem v gorenjski regiji ter tudi primorsko-notranjski in zasavski regiji. V primerjavi s financiranjem dejavniki povezani s kadrovsko politiko predstavljajo znatno manjšo oviro, pri tem pa glede na slovensko povprečje nadpovprečno oviro predstavljajo v goriški regiji, koroški in osrednjeslovenski, ostale regije pa so pod slovenskih povprečjem, in sicer najbolj v posavski in primorsko-notranjski regiji. Sklop notranjih dejavnikov (upravljanje in vodenje organizacije) predstavlja NVO najmanjšo oviro, pri tem pa je indeks oviranosti nad povprečjem predvsem v koroški in goriški regiji, pod povprečjem pa najbolj v zasavski in posavski regiji. Poleg dejavnikov uvrščenih pod drugo je indeks ovir uspešnega delovanja NVO na področju politike države do NVO najvišji, nadpovprečno oviro ti dejavniki predstavljajo v koroški regiji, obalno-kraški in podravski, pod povprečjem pa je indeks oviranosti v posavski in zasavski regiji in v jugovzhodni Sloveniji. Glede na indeks oviranosti dejavniki umeščeni pod drugo dosegajo najvišji indeks oviranosti, nad povprečjem so ti dejavniki ovira predvsem v primorsko-notranjski regiji, obalno-kraški, podravski in koroški, podpovprečen indeks oviranosti pa je predvsem v posavski regiji, ter tudi v zasavski regiji in pa jugovzhodni Sloveniji.

Na vprašanje ali anketiranci vidijo ovire med navedenimi ureditvami v okviru davčne politike je več kot ena tretjina anketirancev odgovorila, da ne vidi ovir v okviru navedenih davčnih ureditev, zgolj 20% anketirancev vidi ovire v obveznosti plačila davka od dohodka iz pridobitne dejavnosti, 19% v ureditvi donacij podjetij, 17% v obveznosti plačila DDV in pa le 5% v davčni ureditvi donacij podjetij. Na vprašanje kaj menijo na splošno o zakonodaji na področju civilne družbe v Sloveniji, pa največ anketirancev meni, da je zakonodaja na področju civilne družbe pri nas zmerno spodbudna, nekoliko manj jih meni, da je še kar omejujoča, 12% anketirancev

pa meni, da je zakonodaja zelo omejujoča in zgolj 2% anketirancev je izbralo odgovor popolnoma spodbudna.

Anketiranci so na petstopenjski lestvici ocenili še **stanje NVO** na različnih področjih in v povprečju stanje ocenjujejo med dobro in zadostno oceno, najvišjo povprečno oceno je prejela postavka pravna podlaga za delovanje NVO v Sloveniji, najnižjo pa vključenost NVO v oblikovanje javnih politik v Sloveniji.

5.5 Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO

Cilj četrtega sklopa ankete je bil ugotoviti, katere sistemske spremembe so po mnenju anketirancev nujno potrebne, da lahko NVO v večji meri in bolj kakovostno opravljajo svojo vlogo pri zagotavljanju javnih storitev v skupnosti. Slednje smo preverjali s tremi vprašanji; dvema zaprtega (izbirnega) tipa in enim vprašanjem odprtega tipa. Poglavitno vprašanje je preverjalo, kako anketiranci ocenjujejo predlagane sistemske spremembe oz. spodbude za večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev, medtem ko je vprašanje odprtega tipa anketirancem omogočalo, da sami predlagajo sistemske spremembe oz. ukrepe. Poleg omenjenih je anketa preverjala tudi, katere so glavne prednosti poslovanja NVO v javnem interesu.

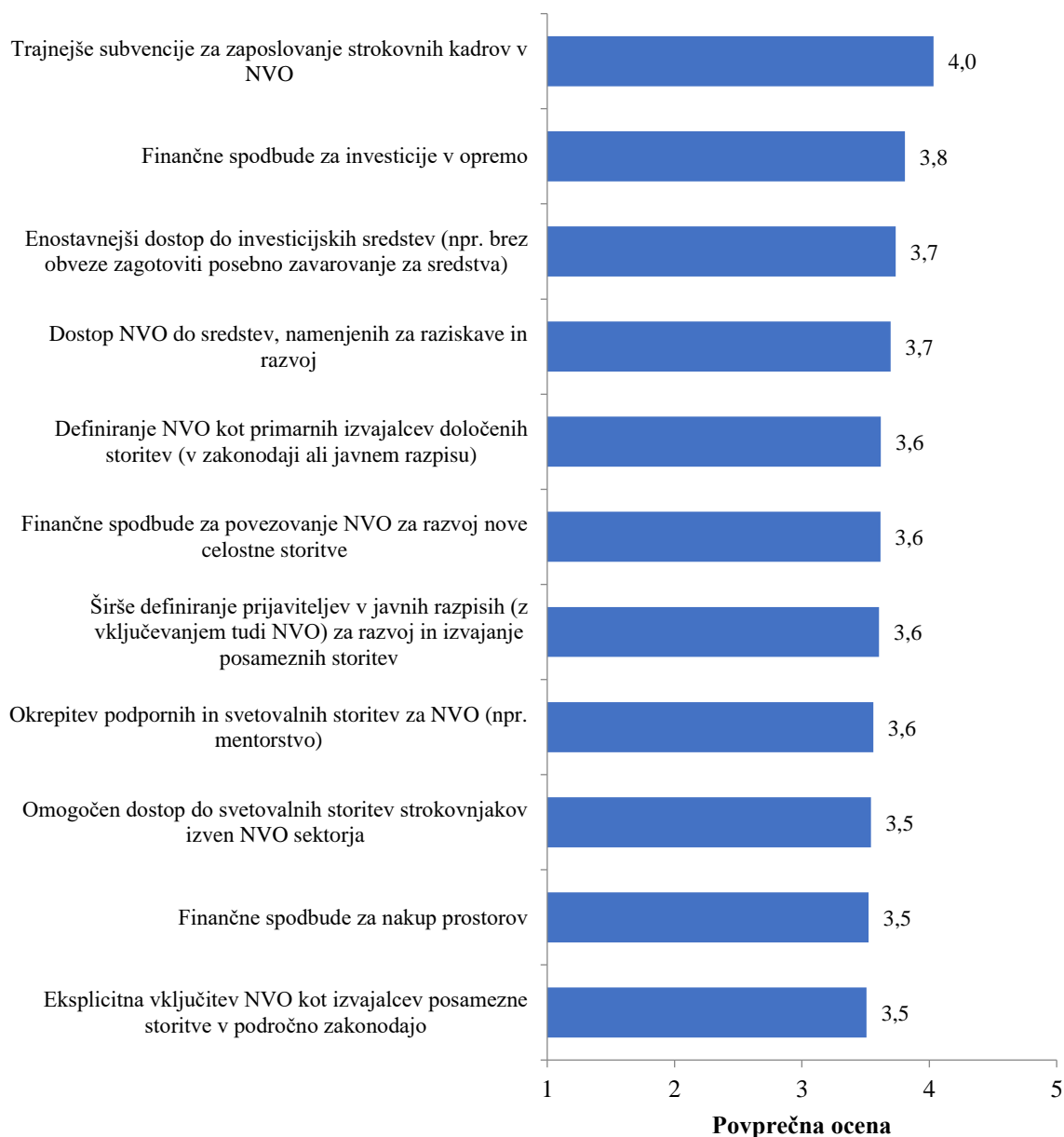
5.5.1 Sistemske spremembe in spodbude za večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev

Na vprašanje, katere sistemske spremembe oz. spodbude bi vplivale oz. kako velik vpliv bi le-te po mnenju anketirancev imele na večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev, so anketiranci za vse ponujene spremembe oz. spodbude odgovarjali s povprečnimi ocenami, ki se gibljejo med 4,0 za najbolj vplivne spremembe/spodbude in 3,5 za najmanj vplivne spremembe/spodbude po mnenju anketirancev. V povprečju so anketiranci ocenili, da bi bila najbolj vplivna spodbuda (ocena 4,0) trajnejše subvencioniranje zaposlovanja strokovnih kadrov v NVO.

Ob pomanjkanju strokovnega kadra, ki je posledica nestanovitnega financiranja, so anketiranci glede na nujnost sprememb izpostavili še finančne spodbude za investicije v opremo (povprečna ocena 3,8), podobno pa so anketiranci s povprečno oceno 3,7 izpostavili tudi spodbujanje enostavnejšega dostopa do investicijskih sredstev in sredstev za raziskave in razvoj. Med spodbudami v obliki finančnih sredstev so anketiranci izpostavili tudi sredstva za povezovanje NVO za razvoj nove celostne storitve (ocena 3,6) ter finančne spodbude za nakup prostorov (ocena 3,5).

Sledijo spodbude regulatorne narave, s povprečno oceno 3,6 so anketiranci ocenili spodbudo oz. rešitev, da se zakonsko določi NVO-je kot primarne izvajalce določenih storitev, kakor tudi, da se NVO-je vključi kot prijavitelje v razpisih. Z enako povprečno oceno so ocenili tudi spodbudo v obliki okrepitve svetovalnih in podpornih storitev za NVO.

Slika 5.118: Ocena vpliva sistemskih sprememb oz. spodbud na večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev

Poleg vprašanja zaprtega tipa, s ponujenimi ukrepi oz. spodbudami, ki bi omogočile večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev, je anketa vključevala tudi vprašanje odprtega tipa, pri katerem so anketiranci lahko navedli tri ključne ukrepe oz. spodbude za razvoj NVO. Rezultati so pokazali, da so anketiranci tudi pri tem vprašanju najpogosteje izpostavljali stabilnost financiranja, finančne spodbude ter sistemsko financiranje, šele nato so sledili ukrepi vključevanja NVO v politiko in zakonodajo, spodbujanje prostovoljstva, dostop do informacij in virov ter mreženje, itd. V nadaljevanju so odgovori anketirancev predstavljeni po omenjenih sklopih glede na pogostost pojavljanja.

1. Stabilno financiranje:

- Stabilno financiranje dejavnosti NVO.
- Trajnejše subvencije za zaposlovanje strokovnih kadrov v NVO.

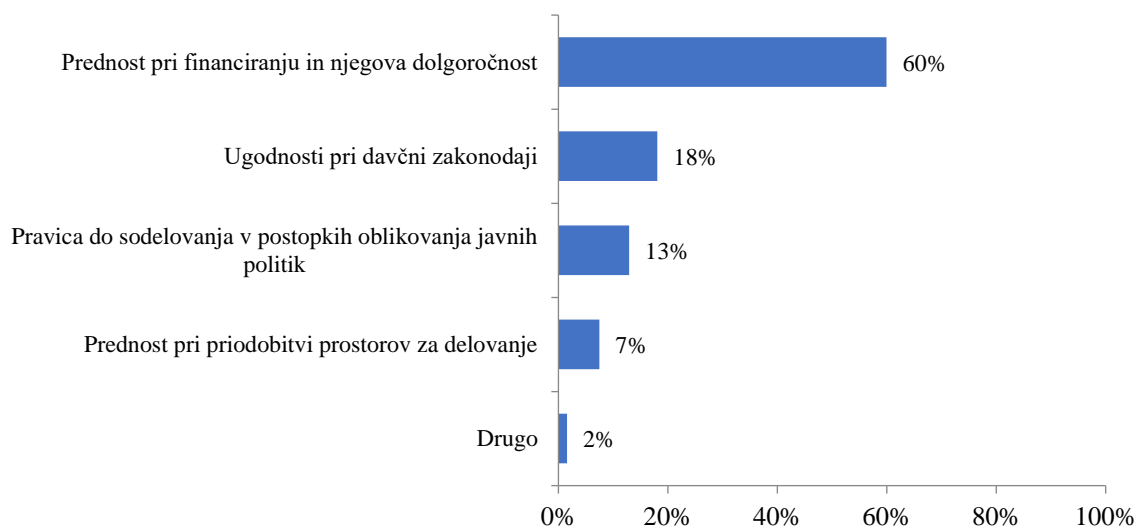
- Večja podpora države pri reševanju različnih problematik (pravne, administrativne, birokratske ovire...).
  - Sistemsko financiranje (ki ni nujno odvisno od države).
- 2. Finančne spodbude:**
- Finančne ugodnosti.
  - Višja finančna sredstva.
  - Finančna podpora zaposlovanju v NVO, ki imajo status v javnem interesu.
  - Davčna razbremenitev donatorjev in sponzorjev.
  - Oprostitev ali znižanje obvezne stopnje DDV za blago in storitve, ki jih naročajo NVO s statusom v javnem interesu oz. so reprezentativne.
  - Davčne olajšave.
  - Sofinanciranje prostorov za izvajanje programov in za sedeže NVO.
  - Mikrofinanciranje za projekte manjših NVO.
- 3. Vpliv na politiko in zakonodajo:**
- Večji vpliv na oblikovanje razvojnih strategij.
  - Vključitev NVO kot izvajalcev posameznih storitev v področne zakonodajne dokumente.
  - Sprememba zakonodaje na področju delovanja NVO.
- 4. Podpora prostovoljstvu:**
- Zagotoviti ustrezno povračilo stroškov za prostovoljce in njihovo usposabljanje.
- 5. Dostop do virov in informacij:**
- Zakonska opredelitev javnih storitev, ki jih lahko opravlja NVO.
  - Širša možnost dostopa do brezplačnih prostorov.
  - Podpora pri pridobivanju informacij o različnih razpisih.
- 6. Povezovanje in mreženje:**
- Večje sodelovanje med NVO.
  - Sodelovanje nacionalnih organizacij z regijskimi.
  - Večja podpora združevanju NVO v skupne projekte.
- 7. Izobraževanje in usposabljanje:**
- Strokovna izobraževanja za NVO.
  - Usposabljanje delavcev in prostovoljcev.
- 8. Sodelovanje z javnim sektorjem:**
- Prednost NVO pri sodelovanju na javnih naročilih.
  - Vključevanje NVO v oblikovanje zakonskih predlogov.
- 9. Promocija in ozaveščanje:**
- Povečati pomen promocije in ozaveščanja.
- 10. Razbremenitev birokracije:**
- Manj birokracije.
  - Poenostavljen postopek za pridobitev statusa NVO (in društva v javnem interesu).
- 11. Kadrovska podpora:**
- Podpora pri razvoju kadrov.
  - Krepitev kadrov.
- 12. Razvoj lokalnih skupnosti:**
- Razvoj lokalnih skupnosti.
- 13. Podpora pri izvajanju javnih storitev:**

- Storitve, ki jih določena NVO že več let izvaja kot podporne storitve javnemu sistemu, prekategoriirati kot redno javno storitev te NVO in ji za to zagotoviti stalna javna sredstva.

5.5.2 Glavne prednosti statusa NVO v javnem interesu

Anketiranci so med poglobitnimi prednostmi statusa NVO v javnem interesu izpostavili prednost pri financiranju, ugodnosti pri davčni zakonodaji in pravico do sodelovanja v postopkih oblikovanja javnih politik. Kar 60 % anketirancev smatra prednost pri financiranju in njihovo dolgoročnost kot poglobitno prednost statusa, 18 % meni, da so poglobitne ugodnosti pri davčni zakonodaji in 13 % anketirancev, da je poglobitna prednost pravica do sodelovanja v postopkih oblikovanja javnih politik. Ob tem je potrebno izpostaviti, da status v javnem interesu na sodelovanje v postopkih oblikovanja politik vpliva le na določenih področjih (npr. varstvo okolja), kjer imajo organizacije s statusom kvalificiran položaj (v nekaterih postopkih lahko sodelujejo zgolj organizacije, ki ta status imajo), medtem ko na večini drugih področij status ne igra posebne vloge.

Slika 5.119: Poglobitne prednosti statusa NVO v javnem interesu

5.5.3 Ključne ugotovitve

Rezultati četrtega sklopa ankete so nedvomno pokazali, da je financiranje zaposlovanja ena izmed ključnih spodbud oz. ukrepov, ki bi po mnenju anketirancev vplivala na večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev. Pri tem so anketiranci posebej izpostavili sistemsko in trajno financiranje oz. dajanje finančnih spodbud za zaposlovanje. Sledijo finančne spodbude za investicije v opremo, enostavnejši dostop do investicijskih sredstev in sredstev za raziskave in razvoj, nato pa podpora oz. sredstva za povezovanje NVO za razvoj nove celostne storitve. Med spodbudami regulatorne narave so anketiranci ocenili kot pomembno spodbudo oz. rešitev, da se zakonsko določi NVO-je kot primarne izvajalce določenih storitev, kakor tudi, da se NVO-je vključi kot prijavitelje v razpisih. Kar zadeva poglobitne prednosti statusa NVO v javnem interesu, pa so anketiranci izpostavili prednost pri financiranju, ugodnosti pri davčni zakonodaji in pravico do sodelovanja v postopkih oblikovanja javnih politik.

6 Ključne ugotovitve raziskave

V zaključnem delu podajamo sintezo ključnih ugotovitev vseh faz ciljno raziskovalnega projekta glede na posamezne vsebinske sklope raziskave. Uporabljena kombinacija različnih virov podatkov in raziskovalnih metod nam omogoča celovitejši vpogled v potencial NVO za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti v Sloveniji. Poročilo zaključujemo s priporočili za podpirne ukrepe in sistemske spremembe, da bi lahko NVO v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v skupnosti.

Pokritost z javnimi storitvami v skupnosti

V prvem sklopu smo odgovarjali na vprašanje, kakšna je pokritost z javnimi storitvami in pridobili podatke, ki omogočajo prikazati sedanje zmožnosti oz. obstoječe stanje pokritosti z javnimi storitvami v skupnosti, ki jih nudijo različni akterji, s poudarkom na NVO.

Pri tem smo izhajali iz dveh tipologij – *tipologije javnih storitev* (skrb za otroke, skrb za starejše, storitve za družine, področje mladine, kultura in umetnost, šport in rekreacija, socialno varstvo, humanitarna pomoč, zaposlovanje in usposabljanje, varstvo okolja, požarna varnost in civilna zaščita, zdravstvo/skrb za zdravje, duševno zdravje, izobraževanje in raziskovanje, razvoj lokalnih skupnosti, turizem, stanovanjsko področje, javni prevoz, pravo in zagovorništvo, filantropija in promocija prostovoljstva, drugo) in *tipologije, ki predstavlja dejavnosti NVO* – Mednarodna klasifikacija NPO (ICNPO) (Salamon in drugi, 2017) (izobraževanje, raziskovanje, zdravstvo, socialno varstvo, duševno zdravje, kultura in umetnost, šport in rekreacija, področje mladine, varstvo okolja, stanovanjsko področje, razvoj lokalne skupnosti, turizem, zaposlovanje in usposabljanje, požarno-varstvena (gasilska) dejavnost in zaščita pred naravnimi nesrečami, pravo in zagovorništvo, filantropija in promocija prostovoljstva, poslovno in poklicno združevanje, mednarodno sodelovanje in povezovanje, verska dejavnost, drugo).

Podatki o NVO so vpisani v Poslovni register Slovenije, njihova dejavnost je zavedena glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD), ki pa ne omogoča podrobnejše analize, na katerih **področjih NVO** dejansko delujejo. Izjema so društva, ki se na podlagi Navodila o razvrščanju društev v registru društev razvrščajo v skupine in podskupine (ki pa niso popolnoma enake s tipologijami, ki jih omenjamo zgoraj). Največ društev deluje na področju športa in rekreacije, sledijo kulturna in umetniška društva in društva za pomoč ljudem. Odstotek društev na skupino se v letih 2017-2021 skoraj ni spremenil. Glede ugotovitve Črnak-Meglič in Rakar (2009, str. 242-248), da so v letu 2009 polovico vseh organizacij predstavljale organizacije na področju kulture in športa in da je Slovenija izstopala po slabi razvitosti t. i. storitvene dejavnosti NVO, se situacija do leta 2021 ni bistveno spremenila. Podobno sliko pokažejo tudi podatki ERAR o izplačilih ministrstev NVO na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb po področjih mednarodne klasifikacije (ICNPO) – največji delež sredstev v letih 2017-2021 (skoraj 37 % vseh izplačil) je šlo na področje kulture in športa, sledi področje socialnega varstva (20 %) – ter podatki o izplačilih lokalnih skupnosti, kjer je ravno tako največ denarnih sredstev namenjenih področju kulture in športa (skoraj 54 % skupnega zneska v letih 2017-2021), socialnega varstva (skoraj 34 %), kamor uvrščamo tudi gasilce in civilno zaščito. Ostala področja so marginalna ali se na lokalni ravni skoraj ne financirajo.

Še posebej smo za obdobje med leti 2018-2021 analizirali **pokritost skupin programov na področju socialnega varstva** iz poročil Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo glede

na območje regijskih centrov za socialno delo, kjer se izvajajo programi. Med tipi programov se v najmanjši meri na področju nasilja izvajajo programi materinskih domov; v sklopu programov socialne rehabilitacije zasvojenih programi na področju motenj hranjenja in preprečevanja prekomerne rabe informacijsko komunikacijske tehnologije; na področju duševnega zdravja programi zagovorništva; na področju brezdomcev programi deložacij in na področju programov za starejše se po letu 2019 zmanjša pokritost programov za ljudi z demenco in njihove svojce.

Glede na izjave udeležencev iz fokusnih skupin se nakazuje, da je **pokritost javnih storitev** slaba na naslednjih področjih: (1) skrb za starejše in socialno varstvo (največ izjav); (2) varstvo/skrb za otroke, področje mladine, duševno zdravje, stanovanjsko področje (nekoliko manj izjav) in (3) drugo (kultura/umetnost, šport/rekreacija, zaposlovanje ranljivih skupin, humanitarna pomoč, varstvo okolja, požarna varnost, zdravstvo/zdravje, izobraževanje in raziskovanje, neformalno izobraževanje, razvoj lokalnih skupnosti, javni prevoz (najmanj izjav)). Kot dobro pokrita javna storitev v vseh regijah se glede na izjave udeleženih nakazuje požarna varnost. Tudi glede področij delovanja NVO se slaba pokritosti zaznava v treh skupinah področij: (1) področje socialnega varstva (največ navedb), področje zaščite okolja/varstva živali (nekoliko manj izjav) ter (3) drugo (področje kulture/umetnosti, področje rekreacije/športa, področje izobraževanja in raziskovanja, področje zdravstva, področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij (najmanj izjav)).

V anketnem delu raziskave so sodelovale NVO, ki se po strukturi (vrstni red področij) nekoliko razlikujejo od populacije (podatki, ki so v Poslovnem registru Slovenije). V anketi je sodelovalo več kot 480 NVO iz cele Slovenije, pri čemer je imelo največ organizacij (kot tudi sicer v populaciji) sedež v osrednjeslovenski regiji, najmanj sodelujočih organizacij pa prihaja iz zasavske regije. Sicer je sodelovalo največ takih, ki poglobitno delujejo na področju športa in rekreacije (okrog 23 %), sledijo tiste, ki poglobitno delujejo na področju socialnega varstva (16 %) in nato na področju kulture in umetnosti (15 %). Nihče od sodelujočih se poglobitno ne ukvarja s pravom in zagovorništvom, stanovanjskim področjem in raziskovanjem.

Spraševali smo jih, kako je s pokritostjo javnih storitev. Ocenjujejo, da je na ravni Slovenije v povprečju z javnimi storitvami najboljše pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite (povprečna ocena 4,1 na lestvici od 1 – zelo slabo do 5 – zelo dobro). Sledita področji šport in rekreacija ter skrb za otroke. Najnižjo povprečno oceno pokritosti z javnimi storitvami (2,5) pa je prejelo stanovanjsko področje, ki ima poleg področij duševno zdravje in javni prevoz povprečno oceno nižjo od 3.

Kar zadeva pokritost z javnimi storitvami, rezultati vseh treh faz raziskave nakazujejo, da kljub dejstvu, da največji delež NVO (predvsem društev) po podatkih iz Poslovnega registra Slovenije deluje na področju športa in rekreacije, kulture in umetnosti ter na področju pomoči ljudem (socialnega varstva) in da društva na teh področjih dobijo tudi največ sredstev na podlagi javnih razpisov in neposrednih pogodb tako ministrstev kot lokalnih skupnosti, to še ne pomeni, da so ta področja javnih storitev v celoti dobro pokrita. Analiza podatkov iz fokusnih skupin in ankete sicer nakazuje, da je dobro pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite; druga področja pa so deloma že izpostavljena kot slabše pokrita; ali drugače, potrebe so večje od trenutno zagotovljenih kapacitet. Predvsem in izrazito to velja za področje socialnega varstva (kjer smo zgoraj že izpostavili programe, ki so slabše pokriti) in znotraj tega področje skrbi za

starejše, duševnega zdravja, področje mladine ter varstva in skrbi za otroke. V obeh delih zbiranja primarnih podatkov (s fokusnimi skupinami in anketo) pa smo kot slabo pokrito področje identificirali tudi stanovanjsko področje.

Glede **izvajalcev javnih storitev** so udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije vlogo NVO kot izvajalcev (poleg javnih zavodov in podjetij oziroma profitnih organizacij) najpogosteje izpostavljali na področju socialnega varstva, kulture in umetnosti, duševnega zdravja in varstva okolja, nekoliko manj še na področjih mladine in skrbi za starejše. Na vseh teh področjih so se v izjavah kot izvajalci pojavljali še javni zavodi (približno enako pogosto kot NVO), razen pri skrbi za starejše, kjer so v povezavi z izvajalci več govorili o javnih zavodih. Podjetja oziroma profitne organizacije kot izvajalci javnih storitev se v izjavah pojavljajo redkeje, še največ na področju skrbi za starejše (kot koncesionarji) in socialnega varstva.

V anketnem delu raziskave smo ugotovili, da podobno NVO kot izvajalci storitev prevladujejo na področju humanitarne pomoči, v malce manj kot polovici primerov so tudi izvajalci na področjih požarne varnosti in civilne zaščite, športa in rekreacije, področja mladine, varstva okolja. V več kot tretjini so izvajalci še na področju kulture in umetnosti. Na drugi strani so izvajalci javnih storitev v manj kot 10 % na področjih skrbi za otroke, izobraževanja in raziskovanja, stanovanjskem področju, zaposlovanju in usposabljanju, zdravstvu/skrbi za zdravje ter javnem prevozu. Kar zadeva izvajalce javnih storitev smo tako iz obeh delov raziskave prišli do podobnih podatkov.

Udeleženci fokusnih skupin iz cele Slovenije so glede **razlik med regijami** poročali o različni pokritosti javnih storitev na več področjih, kar je bilo povezano tudi s tem, iz katere organizacije so prihajali oziroma na katerem področju delujejo. V splošnem pokritost z javnimi storitvami kot dobro oziroma zadovoljivo ocenjujejo udeleženci iz pomurske in posavske regije, kot slabo pa udeleženci iz gorenjske in podravske regije ter jugovzhodne Slovenije. Udeleženci iz ostalih regij splošno pokritost ocenjujejo deljeno, tako kot dobro, zadovoljivo in slabo, odvisno od področja javne storitve. Goriška in savinjska regija ter jugovzhodna Slovenija izstopajo tudi z večjim deležem mnenj udeležencev o tem, da določena področja javnih storitev v njihovem okolju ne obstajajo.

Dobra pokritost skrbi za starejše se kaže še posebej v fokusni skupini v koroški regiji. V podravske regiji udeleženci fokusnih skupin kot slabo pokrito ocenjujejo področje socialnega varstva, zaščite okolja/varstva živali ter področje kulture. V osrednjeslovenski regiji udeleženci kot dobro pokrito izpostavljajo področje športa in kulture, kot slabo pokrito pa področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanjsko področje. Kot posebnost goriške regije zaznavamo, da so udeleženci omenjali, da storitve ne obstajajo na področju prava, zagovorništva in politike ter na področju socialnega varstva. Kot slabo pokrito ocenjujejo področje zaščite okolja/varstva živali. Udeleženci fokusne skupine jugovzhodne Slovenije kot slabo pokrito omenjajo področje športa in kulture ter področje drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij. V zasavski regiji udeleženci večino področij opisujejo kot dobro pokrito, s poudarkom na kulturi. Slabo pokritost zaznavajo pri področju zaščite okolja/varstva živali. Udeleženci primorsko-notranjske fokusne skupine področje zaščite okolja/varstva živali ocenjujejo kot dobro pokritega. V gorenjski regiji udeleženci skoraj vsa omenjena področja ocenjujejo kot slabo pokrita (področje kulture, izobraževanja in raziskovanja, zdravstva ter socialnega varstva). Udeleženci posavske regije vsa omenjena področja delovanja NVO (področje kulture, izobraževanja in raziskovanja, socialnega varstva ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na

nobeno od področij) opisujejo kot dobro pokrita. V pomurski regiji udeleženci kot dobro pokrita področja delovanja NVO naštevajo področje izobraževanja in raziskovanja, področje zdravstva, področje socialnega varstva, področje zaščite okolja/varstva živali ter drugo, česar ni mogoče razvrstiti na nobeno od področij.

Za **področje socialnega varstva**, ki smo ga glede na dostopne podatke Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo analizirali posebej, je iz analize zaznati, da so območja CSD-jev, kjer nekatere skupine programov niso financirane, predvsem povezana z ruralnimi območji (npr. Zasavje, Koroška, Posavje, Pomurje, Primorsko-Notranjska) in v osrednji Sloveniji (z izjemo Ljubljane, ki ima največjo vsebinsko pokritost programov). Geografsko zelo različno so pokriti tudi programi za socialno vključevanje Romov (več jih je na področjih, kjer tradicionalno živijo Romi).

V anketnem delu raziskave so **glede na regije** sodelovale organizacije, ki se precej razlikujejo glede na poglobitno področje delovanja. Tudi po regijah so področja podobno zastopana kot v Sloveniji. V večini regij (9 od 12) največji odstotek sodelujočih v anketi (med 17 % in 54 %) predstavljajo organizacije, ki poglobitno delujejo na področju športa in rekreacije. V posavski regiji največji odstotek sodelujočih predstavljajo organizacije na področju izobraževanja (31 %), v obalno-kraški regiji organizacije s področja kulture in umetnosti (24 %, z 20 % sledi področje socialnega varstva) in v osrednjeslovenski regiji organizacije s področja socialnega varstva (20 %). Osrednjeslovenska regija je tudi edina, v kateri so sodelujoči v anketi kot poglobitna področja delovanja njihove organizacije izbrali vseh 19 navedenih področij. V ostalih regijah je bilo pokritih med 5 (v koroški in zasavski regiji) in 13 (v savinjski regiji) navedenih področij.

Razlik med regijami s statističnimi merami sicer nismo prikazovali, saj je bilo v nekaterih regijah zastopanih le malo več kot 10 organizacij. Iz rezultatov ankete pa je opaziti, da so v nekaterih regijah pokritost z javnimi storitvami na večini področij ocenjevali nekoliko bolje, kot je sicer povprečje za Slovenijo (npr. pomurska regija, gorenjska, primorsko notranjska regija, koroška regija). V nekaterih (podravska regija, zasavska in obalno-kraška regija) pa so bile ocene pokritosti na večini področij nižje kot v povprečju v Sloveniji.

Primerjava med regijami pokaže, da so v večini regij (podobno kot v Sloveniji nasploh) NVO v večji meri izvajalci na področju humanitarne pomoči. V koroški regiji, zasavski regiji in posavski regiji pa NVO ne izvajajo storitev na sedmih do devetih področjih.

Glede pokritosti javnih storitev po regijah se ugotovitve obeh delov raziskave (fokusne skupine in ankete) ne ujemajo v celoti. Sicer je bila dobra pokritost zaznana v obeh primerih v pomurski regiji in slaba v podravski regiji, a ti podatki glede na sestavo fokusnih skupin in na manjše število anketiranih organizacij iz določenih regij, niso dovolj zanesljivi, da bi lahko z gotovostjo trdili, da so vse javne storitve v teh regijah dobro ali slabo pokrite. Je pa tudi iz podatkov, ki so na voljo glede javnih virov (občin), zaznati, da je bil indeks izplačil občin v celotnem analiziranem obdobju največji v pomurski regiji, kar lahko pomeni, da je to pomembno prispevalo k pokritosti javnih storitev.

Potrebe po javnih storitvah v skupnosti

Drugo raziskovalno vprašanje je naslavljalo potrebe, torej – kakšne so **potrebe po javnih storitvah** v posameznih regijah po Sloveniji oz. smo želeli pridobiti podatke, ki bi omogočili identificirati neustrezno naslovljene družbene potrebe v lokalnih skupnostih.

Deloma in posredno lahko o potrebah po javnih storitvah sklepamo iz že obstoječih podatkov (AJPES, ERAR, RRP).

Na podlagi podatkov iz AJPES-a nam lahko kot informacija o potrebah služi gibanje skupnih odhodkov NVO. V letih 2020 in 2021 so skupni odhodki narasli glede na leto poprej. Analiza podatkov o skupnih odhodkih društev v opazovanem obdobju od 2017 do 2021 je pokazala, da so se skupni odhodki najbolj povečali društvom za pomoč ljudem (gre tudi za področje, na katerem je največ zaposlenih) in sicer za 39,3 %. Izstopajo tudi športna in rekreativna društva ter kulturna društva, katerim so se odhodki glede na preostala leta najbolj znižali v 2020, kar je razumljivo, saj so to društva, ki so najbolj množična in hkrati izvajajo dejavnosti, na katere so najbolj vplivale omejitve COVID-19. Potrebe po javnih storitvah tako lahko nihajo tudi letno glede na širše družbene okoliščine in/ali krize.

Iz podatkov ERAR (zneski javnih izplačil za NVO) izhaja, da so se skupna javna izplačila s strani občin v letih 2017-2021 zvišala za okrog 10 %, kar je veliko manj kot na nacionalni ravni. To bi lahko pomenilo, da morebiti potrebe niso bile ustrezno pokrite. Podatki kažejo, da je med posameznimi leti na lokalnem (občinskem) nivoju veliko manj nihanj v javnih izplačilih kot na nacionalni ravni.

Iz regionalnih razvojnih programov, katerih priprava vključuje številne deležnike (občine, predstavniki gospodarstva, NVO), so razvidne naslednje potrebe, pri katerih so kot izvajalci navedene tudi NVO: potrebe v povezavi z družbenim razvojem (medgeneracijskim sodelovanjem, pomočjo mladim ali starim ljudem, dolgotrajno oskrbo, izobraževanjem, integracijo migrantov, programi s področja kulture), nato v povezavi z okoljem (pri vsebinah, ki so dopolnjujoče infrastrukturnim projektom) in digitalizacijo, mobilnostjo in pametno specializacijo.

Prav tako lahko o potrebah sklepamo iz programa Evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027, ki med drugim prioriteto naslavlja vsebine, pri katerih se kot potencialni izvajalci pojavljajo NVO, kot so izboljšanje možnosti usposabljanja in sistemov izobraževanja, dvig kompetenc ter digitalnih veščin, vseživljenjsko učenje, dostop do storitev spodbujanja socialnega vključevanja; vsebine zelene preobrazbe in podnebne nevtralnosti; vsebine trajnostnega razvoja (kultura, naravna dediščina ter spodbujanje turizma na urbanih, primestnih in ruralnih področjih) ter družbene vsebine (inovativna in na znanju temelječa družba).

Ker je družbeno področje izpostavljeno kot eno ključnih, kjer se pojavljajo potrebe, smo podrobneje pogledali, kako potrebe naslavlja Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030 (2022). V resoluciji so kot pomemben akter na nekaterih področjih izpostavljene tudi NVO. Tako jih resolucija omenja na področjih storitev (za ohranjanje samostojnega, neodvisnega življenja doma in aktivno vključevanje v skupnost (skupnostne oblike storitev, povezano z deinstitucionalizacijo); izvajanja programov na področju socialnega varstva (javni socialnovarstveni programi, razvojni socialnovarstveni programi, eksperimentalni programi; dopolnilni socialnovarstveni programi). Poleg programov, ki se bodo izvajali na podlagi razpisov iz nacionalnih sredstev, je načrtovano izvajanje programov iz evropskih sredstev na področju socialnega vključevanja, socialne aktivacije in obravnave romske populacije. Specifično pa izvajalci javnih socialnovarstvenih programov v letih med 2017 in 2021 izpostavljajo potrebe po storitvah za brezdomne družine in brezdomne mladoletne osebe, po storitvah za otroke s številnimi izzivi, za krepitev

duševnega zdravja družin na sploh, po programih za psihosocialno obravnavo povzročiteljev medvrstniškega nasilja in po programih psihosocialne pomoči nasploh.

Podobna področja smo, glede na število povezanih kod med področji javnih storitev in velikostjo zaznanih potreb, identificirali tudi v pogovorih v fokusnih skupinah. Tu so bila med javnimi storitvami izpostavljena naslednja tri področja z velikimi ali zelo velikimi potrebami: socialno varstvo, skrb za starejše in duševno zdravje, sledila so področja z manj potrebami: stanovanjsko področje in mladina ter drugo (varstvo/skrb za otroke, kultura/umetnost, šport/rekreacija, zaposlovanje ranljivih skupin, humanitarna pomoč, varstvo okolja, požarna varnost, zdravstvo/zdravje, izobraževanje in raziskovanje, neformalno izobraževanje, razvoj lokalnih skupnosti, javni prevoz). Po velikosti potreb (v povezavi s področji delovanja NVO) pa ravno tako izstopa področje socialnega varstva (tudi v povezavi z drugimi področji).

Oceno potreb podajamo tudi na podlagi rezultatov ankete, v kateri smo sodelujoče prosili, da izmed navedenih področij v vprašalniku označijo področja, za katera ocenjujejo, da zaznavajo primanjkljaj pokritosti storitev v njihovi regiji. Rezultati na ravni Slovenije kažejo, da so anketiranci najpogosteje (v 60 %) ocenili, da manjkajo storitve povezane s skrbjo za starejše, s 50 ali več odstotki odgovorov pa sledijo področja duševno zdravje, storitve za družine, stanovanjsko področje in socialno varstvo.

Na podlagi analize vseh virov podatkov tako ugotavljamo, da se potrebe kažejo predvsem na tistih področjih, za katera je bila izpostavljena slaba pokritost, torej področje socialnega varstva, skrb za starejše, duševno zdravje, stanovanjsko področje in storitve za družine. To pa ne pomeni, da na ostalih področjih ni potreb. Lahko so določena področja posebej izpostavljena v določenih regijah.

Glede **razlik med regijami** je iz podatkov AJ PES za leta 2017-2021 zaznati, da je pri gibanju odhodkov bilo opazno odstopanje v letu 2020 v gorenjski regiji, ki je bila edina, v kateri odhodki iz leta 2019 na leto 2020 niso narasli.

Iz podatkov ERAR izhaja, da so se v največji meri izplačila občin zvišala v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,25), medtem ko imajo jugovzhodna, obalno-kraška, podravska in posavska regija približno enak trend naraščanja izplačil (indeks 2021/2017 je 1,2). Neposredna primerjava višine javnih izplačil med regijami pa je praktično nemogoča, saj se regije med seboj zelo razlikujejo tako po število prebivalcev, površini kot po ekonomski moči.

Po regijah so glede na analizo regionalnih razvojnih programov potrebe in priložnosti za sodelovanje oziroma vključevanje NVO razvidne na naslednjih področjih:

V zasavski regiji na področju družbenega razvoja (kakovostno izobraževanje, podpora pri prehodu v zaposlitev, obnova in gradnja družbene infrastrukture na področju izobraževanja, kulture, športa ipd., krepitev kompetenc, ki so ključnega pomena za delo in življenje) in celovite zdravstvene oskrbe in preventive. V savinjski regiji je to področje celostnega teritorialnega razvoja (trajnostni razvoj mestnih naselij in podeželskih območij s pogoji za vseživljenjsko učenje za mlade in starejše) ter zagotavljanja zdrave in socialne regije (kakovostno otroško varstvo in kvalitetna družbena infrastruktura). V koroški regiji izpostavljajo projekte za doseganje potrebnih kompetenc prebivalstva, vzpostavitev zdravega življenjskega sloga (ukvarjanje s športom), vzpostavitev povezane in sodelovalne skupnosti, spodbujanje podjetništva v regiji, predvsem pa inovativnosti med mladimi. V obalno-kraški regiji se usmerjajo v družbeni razvoj z ohranjanjem in razvojem kulturne dediščine, z vzpostavitvijo

zdravega življenjskega sloga, z izvajanjem programov za mlade in krepitvijo zaposlitev in regijskega podpornega okolja za NVO. V pomurski regiji so priložnosti na področju socialnega varstva, omogočanje kvalitetnega vseživljenjskega učenja nege za starajoče se prebivalstvo; ohranitve kulturne dediščine. V posavski regiji izpostavljajo visok družbeni razvoj za boljšo socialno vključenost predvsem mladih. V primorsko-notranjski regiji izpostavljajo socialno področje, solidarnost in projekte kakovostnih usposabljanj in vseživljenjskega učenja; aktivnosti pri investicijah v šport in rekreacijo, kulturno infrastrukturo, projekte za mlade ter za razvoj zdravega in aktivnega življenja, zelenega in nizko ogljičnega okolja, konkurenčnosti in trajnostnega gospodarstva. V gorenjski, severnoprimeški in podravski regiji izpostavljajo družbeni vidik razvoja (večjo socialno vključenost, trajnostni razvoj, varovanje naravne in kulturne dediščine), zdravstveno oskrbo, kakovostna izobraževanja in vseživljenjsko učenje, usmerjenost v razvoj kmetij in lokalno samooskrbo. V osrednjeslovenski regiji pozornost namenjajo trajnostnemu in na znanju temelječemu gospodarstvu, inovativni prenovi z digitalnimi transformacijami regije in družbenimi inovacijami; izpostavljajo področje kulture, raziskovalno-razvojne dejavnosti ter krožno gospodarstvo, trajnostne rešitve (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, prilagajanje podnebnim spremembam, upravljanje z energijo ipd.). V jugovzhodni regiji se priložnosti NVO naslavlajo zlasti na področju socialne naravnosti, solidarnosti, kurativnih programov zdravstvenega varstva, kakovostnih pogojev in možnosti za zaposlitev ter izobraževanja, na področju ohranjanja narave (ravnanje z odpadki, prilagajanje podnebnim spremembam, zmanjšanje onesnaževanja in vzpostavitev trajnostne mobilnosti) ter kulturne dediščine.

Pregled velikosti potreb po izvedenih fokusnih skupinah po posameznih regijah pokaže, da se v skladu s pričakovanji (ker sta bili v dveh največjih regijah izvedeni po dve fokusni skupini, v ostalih regijah pa po ena) omembe potreb največkrat pojavljajo v osrednjeslovenski in podravski regiji, in da nekoliko izstopa relativno visoko pojavljanje izjav o zelo velikih in velikih potrebah v jugovzhodni Sloveniji. Kodiranje t. i. dobre pokritosti se je redko pojavilo v podatkih, se pa v skoraj polovici regij (pomurska, primorsko-notranjska, obalno-kraška, goriška in savinjska) na podlagi povedanega v fokusnih skupinah niso pojavile kode »zelo velike potrebe«. Glede področij delovanja NVO po regijah in velikosti potreb lahko razberemo, da kljub temu, da je bilo področje socialnega varstva močno zastopano v izvedenih fokusnih skupinah, pa je bilo najmanj omenjeno v obalno-kraški in savinjski regiji ter, da zgolj v dveh fokusnih skupinah – v zasavski regiji (kjer med področji NVO prevladuje šport) ter v koroški regiji (kjer med področji NVO prevladuje kultura) – področje socialnega varstva ni imelo dominantne vloge.

Ko smo analizirali potrebe iz anketnih vprašalnikov, smo zaznali, da se med regijami pojavljajo razlike. Kar tretjina (od 21) področij javnih storitev je vsaj v eni izmed regij bila ocenjena kot področje, na katerem je opazno pomanjkanje pokritosti storitev in s tem potrebe po teh storitvah. Najpogosteje (podobno kot na splošno v Sloveniji) je bilo izpostavljeno področje skrbi za starejše (jugovzhodna Slovenija, savinjska, zasavska, osrednjeslovenska, gorenjska, goriška in obalno-kraška regija), sledita področji varstvo okolja (koroška, posavska in primorsko-notranjska regija) in storitve za družine (pomurska, primorsko-notranjska in obalno-kraška regija). Več kot enkrat je bilo na prvem mestu še področje duševnega zdravja (v pomurski in savinjski regiji), posamično pa so bila na prvem mestu področja zaposlovanja in usposabljanja (v podravski regiji), področje mladine (v zasavski regiji), področje socialnega varstva (v podravski regiji) in stanovanjsko področje (v obalno-kraški regiji).

Potencial, zmožnosti in potrebe NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti

V tretjem vsebinskem sklopu odgovarjamo na vprašanje, kakšen je potencial, zmožnosti in potrebe NVO za krepitev kapacitet za bolj učinkovito in kakovostno izvajanje javnih storitev v skupnosti. Uvodoma povzemamo ključne ugotovitve analize značilnosti nevladnega sektorja v Sloveniji za splošen vpogled v zmožnosti in potencial NVO za zagotavljanje storitev v skupnosti. Osredotočamo se na društva in zavode, kot dominantni pravni obliki v strukturi nevladnega sektorja pri nas.

Število NVO glede na podatke AJ PES v proučevanem obdobju narašča, narašča število vseh pravnih oblik, med njimi pa najbolj narašča število zavodov. V **strukturi nevladnega sektorja** je največ društev (86 %), od teh približno tretjina deluje na področju športa in rekreacije (35 %), sledijo kulturna in umetniška društva (17 %) in društva za pomoč ljudem (13 %). Podobno sliko kažejo tudi podatki anketne raziskave na podlagi reprezentativnega vzorca NVO z letnimi prihodki nad 5.000 eurov in sicer več kot tri četrtine anketiranih je društev (83 % na ravni Slovenije), se pa odstotki sodelujočih društev med regijami razlikujejo ter obsegajo med 76 % v obalno-kraški regiji pa vse do 100 % v zasavski regiji. Za področja, na katerih delujejo, je več kot 60 % anketiranih NVO navedlo, da so njihove organizacije dejavne na področju izobraževanja. Sledijo še področja šport in rekreacija (45 %), mladine (37 %) ter kulture in umetnosti (37 %). Zelo malo (manj kot 10 %) jih deluje na področju zaposlovanja in usposabljanja, prava in zagovorništva, požarno varstvene dejavnosti in zaščite pred naravnimi nesrečami, na stanovanjskem področju, v poslovnem in poklicnem združevanju ter v verskih dejavnostih. Na drugi strani pa je največ anketiranih organizacij kot poglavitno področje, na katerem deluje njihova organizacija, izbralo šport in rekreacijo (s 23 %), področje izobraževanja pa je navedlo 11 % anketiranih NVO. Nobena od anketiranih NVO se poglavitno ne ukvarja s pravom in zagovorništvom, s stanovanjskim področjem in raziskovanjem.

Glede na regije podatki kažejo, da v večini regij (9 od 12) največji odstotek anketiranih (med 17 % in 54 %) predstavljajo organizacije, ki poglavitno delujejo na področju športa in rekreacije. V posavski regiji največji odstotek sodelujočih predstavljajo organizacije na področju izobraževanja (31 %), v obalno-kraški regiji organizacije s področja kulture in umetnosti (24 %), z 20 % sledi področje socialnega varstva in v osrednjeslovenski regiji organizacije s področja socialnega varstva (20 %). Osrednjeslovenska regija je tudi edina, v kateri so sodelujoči v anketi kot poglavitna področja delovanja njihove organizacije izbrali vseh 19 navedenih področij. V ostalih regijah je bilo pokritih med 5 (v koroški in zasavski regiji) in 13 (v savinjski regiji) navedenih področij.

Glede statusov, ki jih NVO lahko pridobijo, podatki iz ankete kažejo, da ima med anketiranimi NVO 69 % status NVO v javnem interesu, 44 % jih ima status prostovoljske organizacije, 20 % pa humanitarne organizacije. V manjši meri imajo anketirane NVO status mladinske organizacije v javnem interesu (7 %), status invalidske organizacije (7 %) ter status socialnega podjetja (4 %).

Razvitost nevladnega sektorja merimo s kazalci števila oziroma **deleža zaposlenih v sektorju** glede na aktivno prebivalstvo ter **prispevka prostovoljcev** v razmerju do zaposlenih.

Po podatkih AJ PES delež zaposlenih v NVO v proučevanem obdobju narašča (iz 0,8 % v 2017 na 1,2 % v 2021), kar je eden od kazalnikov pozitivnega trenda razvoja nevladnega sektorja. Glede na pravno obliko je največ zaposlenih v zavodih, čeprav je zavodov precej manj kot

društev. Analiza socialnovarstvenih programov podrobneje pokaže, da najvišje odstotke javnega sofinanciranja zaposlitev dosegajo programi zavodov, najnižje pa v povprečju društva. To je razumljivo glede na namen posamezne pravne oblike (namen večine društev je povezovanje ljudi s podobnimi interesi, medtem ko so zavodi že po zakonu ustanovljeni za opravljanje storitev na področju socialnega varstva, zdravstva, izobraževanja ipd.). Če podrobneje pogledamo še število zaposlenih po skupinah društev, vidimo, da je daleč največ zaposlenih v društvih za pomoč ljudem, kar je razumljivo, saj je to področje najbolj storitveno usmerjeno, ter posledično javno financirano ter profesionalizirano. Sledijo športna in rekreativna društva, vsa ostala področja društev pa imajo relativno malo zaposlenih.

Glede na regije se je število zaposlenih v NVO najbolj povečalo v koroški regiji (indeks 2021/2017 je 3,61), v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 3,34), primorsko-notranjski (indeks 2021/2017 je 1,99) in posavski (indeks 2021/2017 je 1,94). V zasavski regiji je število zaposlenih ostalo bolj ali manj enako (indeks 2021/2017 je 1,08).

Kljub povečevanju števila zaposlenih pa po podatkih AJ PES večina NVO nima zaposlenih. Za slovenski nevladni sektor je na splošno še vedno značilna nizka profesionalizacija, sestavljajo ga večinoma prostovoljske organizacije, definirane kot tiste, ki temeljijo na delu prostovoljcev. Zato ne preseneča, da je prispevek prostovoljcev zelo velik. Za sodelujoče NVO v anketi (tiste z več kot 5.000 euri prihodkov na leto) je na ravni Slovenije povprečje 145 prostovoljcev na organizacijo. Izstopata osrednjeslovenska (356 prostovoljcev) in posavska regija (267 prostovoljcev). V polovici regij je povprečno število prostovoljcev na organizacijo manj kot 50. Najnižje povprečno število prostovoljcev na organizacijo (20 prostovoljcev) je v koroški regiji. Povprečno število ur, ki jih opravijo vsi prostovoljci na mesec v organizaciji, je 944. Izstopa osrednjeslovenska regija s povprečno 2566 urami opravljenega prostovoljskega dela na mesec. Na drugem mestu je goriška regija, v povprečju z 702 urami dela. V vseh ostalih regijah je povprečno število ur pod 390. Najnižje povprečno število ur prostovoljcev anketiranci omenjajo v pomurski regiji – 76 ur. Po povprečnem številu prostovoljcev, povprečnem številu ur opravljenega prostovoljskega dela, povprečnem številu osebja, ki prejema plačilo in povprečnem številu plačanih ur izstopa osrednjeslovenska regija, ki je veliko nad povprečjem Slovenije. V približno polovici regij anketiranci ocenjujejo, da število prostovoljcev v zadnjih petih letih ostaja isto, v približno polovici pa so anketiranci mnenja, da se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih povečalo. Zanimivo je, da so udeleženci v fokusnih skupinah izpostavljali ravno nasprotno, razpravljali so o problematiki upadanja udejstvovanja v NVO in motivacije za prostovoljstvo ter o splošnem upadu socialnega kapitala v skupnosti.

Stopnja profesionalizacije nevladnega sektorja temelji predvsem na **obsegu in strukturi virov financiranja** NVO.

Po podatkih AJ PES so skupni prihodki NVO v letih 2017-2021 zrasli za četrtno, pri čemer so razvidne opazne razlike med posameznimi pravnimi oblikami. Če pri društvih prihodek narašča skorajda premo sorazmerno z njihovim številom, prihodek zavodov narašča hitreje, saj so se njihovi prihodki v teh petih letih povečali za dve tretjini (indeks števila zavodov 2021/2017: 1,20, indeks prihodkov zavodov 2021/2017: 1,67). Na nivoju vseh pravnih oblik so se prihodki povečali za dobro četrtno (2021/2017: 1,26). V 2021 so skupni prihodki NVO predstavljali 2,10 % slovenskega BDP.

Če pogledamo skupne prihodke NVO **po regijah**, ugotovimo, da so v nekaterih regijah nominalni prihodki NVO v letih 2017 – 2021 ostali bolj ali manj na isti ravni (indeks 2021/2017

– zasavska regija 1,0, podravska regija 1,07, goriška 1,12). Najbolj so se prihodki zvišali v pomurski regiji (indeks 2021/2017 je 1,85), sledi primorsko-notranjska regija (indeks 2021/2017 je 1,36). Pomembna je ugotovitev, da se prihodki niso znižali v nobeni regiji.

Prihodki društev po skupinah kažejo, da imajo daleč največ prihodkov športna društva in društva za pomoč ljudem. Čeprav so kulturna društva po številu skoraj izenačena z društvi za pomoč ljudem, pa v prihodkih močno zaostajajo. Športna društva so najmočnejša, tako po številu kot po prihodkih. Struktura prihodkov društev po virih je zelo uravnotežena. Malo več kot tretjino predstavljajo javni viri (delež javnih virov se je v letih 2017-2021 povečal iz 35 % na 42 %), drugo tretjino tržni prihodki (delež prihodkov iz pridobitne dejavnosti se je v letih 2017-2021 nekoliko znižal iz 36 % na 32,5 %). Zadnjo tretjino predstavlja skupek prihodkov iz donacij, članarin in ostalih prihodkov. Za zavode analiza pokaže, da daleč največ prihodkov pridobijo iz tržne dejavnosti (več kot dve tretjini), medtem ko se delež javnih virov v letih 2017-2021 giblje med 18 % in 24 %. Ostali prihodki se gibljejo okrog 10 %.

Struktura prihodkov vseh NVO v Sloveniji iz podatkov AJ PES pokaže, da imajo NVO v Sloveniji relativno uravnoteženo strukturo prihodkov iz različnih virov (javnih virov, tržnih virov ter prispevkov članov in donacij), pri društvih prednjačijo javni viri, zavodi pa imajo daleč največ tržnih virov. Podatki iz ankete na podlagi reprezentativnega vzorca NVO z letnimi prihodki nad 5.000 eurov pa pokažejo, da v strukturi prihodkov anketiranih NVO, na ravni Slovenije največji delež predstavljajo javni viri – občine (22 %), država (18 %), EU (7 %), FIHO, Fundacija za šport (4 %), v najmanjši meri pa javna sredstva - od 1% dohodnine (FURS) (2 %). Tržni viri od prodaje produktov in storitev predstavljajo 16 %, manj pogosta so sredstva od donacij in sponzorska sredstva (12 %), sredstva iz članarin pa predstavljajo relativno velik delež v strukturi prihodkov (11 %). Glede na strukturo prihodkov se Slovenija tako uvršča v skupino držav, v kateri najpomembnejši vir prihodkov NVO predstavljajo javni viri.

Glede področij, ki predstavljajo **potencial za razvoj nevladnega sektorja**, so anketirane NVO najpogosteje (z več kot 60 %) na ravni Slovenije ocenile, da vidijo potencial za razvoj NVO predvsem na področjih mladine, skrbi za starejše in varstva okolja. Z okrog 50 % odgovorov pa sledi še devet drugih področij (skrb za otroke, duševno zdravje, storitve za družine, šport in rekreacija, kultura in umetnost, turizem, socialno varstvo, humanitarna pomoč, izobraževanje in raziskovanje). Najnižje odstotke potenciala (28 %) v Sloveniji pa je doseglo področje javnega prevoza. Vlogo NVO na področju javnih storitev (primarna, nadomestna, dopolnilna ali brez vloge) anketiranci iz NVO vidijo različno. Nekatera področja - humanitarna pomoč, šport in rekreacija ter kultura in umetnost so ocenili kot bolj primerna za NVO (primarna ali nadomestna vloga). Na večini področij (15 od 18 področij) je sicer več kot 50 % sodelujočih menilo, da je v Sloveniji najprimernejša dopolnilna vloga NVO. Izstopata pa še področji javni prevoz in stanovanjsko področje, za kateri okrog tretjina anketiranih meni, da NVO nimajo vloge. V okviru raziskovanja potenciala NVO smo nadalje ugotovili, da na ravni Slovenije 50 % ali več anketiranih NVO meni, da bi NVO lahko izvajale storitve na področju skrbi za starejše in storitev za družine. Pri vprašanju, ali bi manjkajoče storitve lahko izvajal tudi njihov NVO, se je na vseh področjih manj kot tretjina strinjala, da bi organizacija, iz katere prihajajo respondenti, lahko izvajala storitve na področju, na katerem zaznavajo manko le-teh. Več kot četrtnina (25 % ali več) jih meni, da bi njihova organizacija lahko izvajala storitve na področju mladine, storitve za družino, izobraževanje in raziskovanje ter skrb za starejše.

Ugotovitve anketne raziskave so skladne z ugotovitvami iz analize kvalitativnih podatkov fokusnih skupin, ki pokaže, da so udeleženci največkrat omenjali potencial NVO na področju socialnega varstva. Izpostavijo, da imajo NVO poleg zagotavljanja storitev tudi velik potencial razvoja izvajanja preventivnega dela. NVO pogosto zadovoljujejo potrebe na področju javnih storitev v skupnosti, ki jih vladne institucije ne prepoznajo. Kot drugo največkrat omenjeno področje v povezavi s potencialom NVO pa je področje varstva okolja. Tu posebej omenijo potencial NVO v trajnostnih praksah. Nadalje so udeleženci pri potencialu NVO pogosto omenjali še področje mladine in sicer pri opozarjanju na prekarno delo mladih, težavah v duševnem zdravju mladih, digitalni zasvojenosti in spolnem zdravju, poudarili pa so potencial NVO tudi na področju vzgoje za demokracijo. Udeleženci so manj pogosto omenjali potencial NVO na področju varstva starejših, vidijo pa ga na področju deinstitutionalizacije, ter v izboljšanju položaja starejših ljudi z večanjem povezovanja NVO z lokalno skupnostjo. Zanimivo je, da so udeleženci redkeje omenjali potencial NVO na področju kulture in športa, saj imajo še posebej pri slednjem, NVO ključno vlogo pri zagotavljanju storitev v skupnosti.

Prilagodljivost in inovativnost so udeleženci fokusnih skupin izpostavili kot ključni **prednosti NVO**, saj so manj podvržene birokratskim pravilom in strogim strukturam ter lahko eksperimentirajo z novimi storitvami. Izpostavili so tudi prednost NVO pri razvoju pluralnosti storitev, pomembna prednost je tako prožnost pri zagotavljanju storitev, ki omogoča bolj prilagojen pristop k pomoči posameznikom in družinam v stiski. NVO so tudi bolj odzivne in bolje poznajo ciljno skupino, saj pogosto zaposlujejo posameznike, ki so bili prej prejemniki njihovih storitev. Prednost, ki so jo udeleženci izpostavili na področju socialnega varstva je, da se NVO med seboj dobro povezujejo in sodelujejo ter imajo tako dober pregled nad stanjem v okolju, zato se lahko tudi hitro odzivajo na stiske in težave. Prednosti NVO so udeleženci omenjali tudi na področju skrbi za starejše, pri čemer so poudarili skrb za duševno zdravje starejših z organiziranjem druženj in aktivnosti. Na področju varstva okolja so udeleženci kot prednost NVO izpostavili prostorsko komponento, saj so njihovi člani razporejeni po širšem geografskem območju in lahko bolj učinkovito spremljajo okoljska vprašanja kot vladne agencije. Na področju športa in rekreacije so omenili prednost NVO v njihovi strokovnosti in usposobljenosti. Prednost NVO je tudi v tem, da predstavljajo vezni člen med javnostjo in nosilci odločanja.

Ker smo želeli ugotoviti, kaj so pomembni zunanji dejavniki za razvoj potenciala NVO za zagotavljanje storitev v skupnosti, smo NVO v anketi povprašali, kaj menijo o **podpori javnih oblasti na nacionalni in lokalni ravni** pri njihovem delovanju. Podatki kažejo, da je podpora NVO po mnenju anketirancev prisotna predvsem na lokalni ravni, znatno manj pa jih meni, da na nacionalni ravni država podpira njihovo delovanje. Na ravni Slovenije 84 % anketirancev meni, da občine podpirajo njihovo delovanje, medtem ko je ta odstotek na nacionalni oziroma državni ravni 69 %. Podatki kažejo tudi velike razlike med posameznimi regijami. Največ odstotkov anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti (občine) podpirajo njihovo delovanje, je v posavski regiji (kar 100 %), sledita pomurska in obalno-kraška regija ter jugovzhodna Slovenija in gorenjska regija (vse z nad 90 %). Najmanj anketirancev, ki menijo, da lokalne oblasti podpirajo njihovo delovanje, pa je v koroški in podravski regiji. Tudi glede podpore države (kjer so odstotki precej nižji) se podatki zelo razlikujejo med regijami. V zasavski regiji manj kot polovica anketirancev meni, da država podpira njihovo delovanje, v podravski regiji pa zgolj dobra polovica, za razliko od osredneslovenske regije, kjer je takega menja skoraj enak odstotek, kot jih v tej regiji meni, da lokalne oblasti (občine) podpirajo njihovo delovanje (80 %), kar bi lahko povezali s centralizacijo podpore nevladnemu sektorju na nacionalni ravni.

NVO so eden izmed akterjev v družbi, ki poskušajo na eni strani zmanjševati, ublažiti tveganja, s katerimi se soočamo v sodobni družbi, na drugi strani pa ponujajo odgovore za zmanjševanje škode v konkretnih primerih, ko je škoda že nastala, ter zagotavljajo varnost svojim članom oziroma uporabnikom. Pri izvrševanju svojega poslanstva se NVO v Sloveniji srečujejo s številnimi izzivi in ovirami, ki jim otežujejo (uspešno) delovanje in soočanje s tveganji. Zato smo želeli ugotoviti, kateri dejavniki tako znotraj NVO kot v širšem družbenem okviru predstavljajo **ovire za uspešno delovanje NVO**. Podatki ankete kažejo, da so slovenske NVO na tisti stopnji razvitosti, ko vidijo ovire za svoje delovanje predvsem v zunanjih dejavniki. Ovire smo izmerili s pomočjo indeksov (v obliki sestavljenih spremenljivk), iz katerih izhaja, da anketiranim NVO največjo oviro pri delovanju organizacije predstavljajo dejavniki, ki so bili navedeni pod drugo, sledijo zunanji dejavniki povezani s politiko države v odnosu do NVO in dejavniki povezani s financiranjem. V manjši meri pa ovire predstavljajo notranji dejavniki, kot sta kadrovska politika ter najmanj upravljanje in vodenje organizacije.

V okviru dejavnikov financiranja veliko oviro predstavljajo nezadostna finančna sredstva, sledi nestabilno financiranje ter predvsem nezadostni prihodki iz javnih virov, srednje veliko oviro pa predstavljajo nezadostni prihodki iz donacij ter prevelika odvisnost od javnih virov financiranja. Majhno oviro predstavljajo prihodki iz tržne dejavnosti ter odvisnost od virov financiranja EU. V okviru notranjih dejavnikov za delovanje NVO srednje veliko oviro predstavlja prevelika poraba časa za pridobivanje sredstev in težave pri pridobivanju ustreznega kadra ter tudi nezadostno število zaposlenih in nizke plače, manjšo oviro predstavljajo težave pri pridobivanju prostovoljcev, ostale navedene ovire pa predstavljajo zelo majhno do majhno oviro, pri tem velja poudariti, da anketiranci ne vidijo ovir v prepovedi delitve dobička. V sklopu dejavnikov povezanih s politiko države do NVO veliko oviro predstavljajo dejavniki povezani s prijavi na razpise in sicer preobsežnost prijav na razpise in prezahtevnost razpisnih pogojev. Zanimivo je, da so kot veliko oviro anketiranci ocenili nerazumevanje vloge NVO v družbi ter tudi politiko države v odnosu do NVO in sicer odsotnost jasne razvojne strategije vlade do NVO, nespodbudno davčno politiko ter neustrezne zakonske rešitve, medtem ko zahtevni administrativni postopki za finančno poročanje predstavljajo le srednje veliko oviro. Srednje veliko oviro predstavlja tudi ureditev na področju civilnega dialoga, na primer odsotnost institucionalnih kanalov za uveljavljanje interesov NVO in pa pomankanje regulacij/pravilnikov, ki urejajo sodelovanje NVO pri izvajanju nacionalnih programov. Velja poudariti, da nobeden izmed navedenih zunanjih dejavnikov ni bil ocenjen kot zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira. V okviru drugih dejavnikov je bilo navedenih več različnih dejavnikov, ki jih nismo mogli uvrstiti v prejšnje sklope dejavnikov. Med temi dejavniki veliko oviro predstavlja prenizka stopnja ozaveščenosti ljudi o vlogi in funkciji NVO ter odsotnost motivacij za donacije. Anketirane NVO so kot srednje veliko oviro ocenile slabo informiranost javnosti o delovanju NVO, premalo podpore pri prijavljanju na razpise, nepovezanost nevladnega sektorja in odsotnost skupnega nastopanja, majhno do srednjo oviro pa predstavlja tudi premalo podpore s strani mrežnih organizacij/regijskih stičišč. Tudi v okviru tega sklopa nobeden izmed navedenih dejavnikov ni bil ocenjen kot majhna, zelo majhna ovira ali pa da sploh ni ovira. Anketirane NVO so na petstopenjski lestvici ocenile še stanje NVO v Sloveniji na različnih področjih in v povprečju stanje ocenjujejo med dobro in zadostno oceno, najvišjo povprečno oceno je prejela postavka pravna podlaga za delovanje NVO, najnižjo pa vključenost NVO v oblikovanje javnih politik.

Poseben sklop vprašanj v anketi je bil namenjen pridobitvi podatkov o **potrebah NVO**. Od navedenih **finančnih in drugih spodbud** so anketirane NVO v povprečju navajale največje

potrebe po oblikah finančnih in drugih spodbud, ki se nanašajo na lokalno raven - najvišje so ocenile potrebo po razpisih občin in predvsem sofinanciranju dejavnosti organizacije, manj po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji in najmanj pri razpisih za javna dela. Visoko so ocenile tudi potrebo po brezplačni uporabi prostorov, prav tako potrebo po sofinanciranju uporabe prostorov in pa podpora pri prijavljanju na razpise. Izrazile so tudi potrebo po podpori pri možnostih izobraževanja, sodelovanju pri oblikovanju politik predvsem na lokalni ravni. V manjši meri potrebujejo podporo pri mreženju/povezovanju NVO, podporo s strani regijskih stičišč in vidikov, ki se nanašajo na upravljanje organizacij, kot je podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev in pri upravljanju organizacije. Izražene potrebe se delno ujemajo z oceno anketiranih NVO, v kolikšni meri so jim navedene oblike finančnih in drugih spodbud na voljo. So pa v splošnem anketirane NVO slabo ocenile dostopnost različnih oblik finančnih in drugih spodbud v njihovi regiji. Najmanj spodbud je na področju sofinanciranja zaposlovanja v organizaciji, razpisov na regijski ravni in pa podpore pri upravljanju organizacije, prav tako so jim v manjši meri na voljo ostale oblike podpore, kot so različni razpisi in podpora pri prijavljanju nanje, podpora pri civilnem dialogu. Najvišje so anketirane NVO ocenile spodbude v obliki razpisov občin in pa tudi podporo s strani regijskih stičišč NVO.

Podatki tako kažejo, da imajo NVO najbolj **nezadovoljene potrebe** na področju financiranja in prostorske problematike, pri tem pa potrebujejo podporo predvsem na lokalni ravni. V splošnem podatki kažejo, da imajo v vseh regijah NVO največjo potrebo po razpisih občin, najvišje so to potrebo ocenili v primorsko-notranjski in goriški regiji ter v osrednjeslovenski regiji, najnižje pa so to potrebo ocenili v savinjski in zasavski regiji. Na drugem mestu izstopata potreba po sofinanciranju dejavnosti organizacije in brezplačna uporaba prostorov, sledi sofinanciranje uporabe prostorov, te potrebe so najvišje ocenjene v primorsko-notranjski in osrednjeslovenski regiji. Visoko ocenjena je tudi potreba po podpori pri prijavljanju na razpise in sicer najbolj v primorsko-notranjski, podravski, koroški in obalno-kraški regiji. V petih regijah koroški, primorsko-notranjski, osrednjeslovenski, goriški in obalno-kraški so visoko ocenili tudi potrebo po sodelovanju pri oblikovanju javnih politik na lokalni ravni. Pri potrebi po sofinanciranju zaposlovanja v organizaciji po visoko ocenjeni potrebi izstopa osrednjeslovenska regija. Potrebo po možnostih izobraževanja so višje ocenili v podravski regiji, posavski in obalno kraški regiji. Podatki kažejo, da imajo NVO v vseh regijah najmanj potrebe po javnih delih, pa tudi po podpori pri upravljanju organizacije ter podpori pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev (pri slednjem z višjo povprečno oceno izstopata posavska in goriška regija), potrebo po podpori pri upravljanju organizacije pa najvišje ocenjujejo v posavski in goriški regiji.

Ugotovitve kvalitativne analize podatkov fokusnih skupin kažejo, da v diskusijah o **pomanjkljivosti NVO, problemih in potrebah NVO**, ni bilo v ospredju področje socialnega varstva, kot najbolj pogosto omenjeno področje javnih storitev, temveč je bilo več pogovora na področju kulture in drugih področjih, kot je področje mladine in skrb za starejše. V splošnem, ne glede na področje javnih storitev ali področje NVO, so bile največkrat izpostavljene pomanjkljivosti, problemi in potrebe NVO v povezavi s financiranjem NVO. V pogostosti diskusije o financiranju kot problemu NVO, najbolj izstopata podravska regija in zasavska regija, sledi osrednjeslovenska regija. Udeleženci so bolj pogosto izpostavljali problem financiranja na lokalni ravni kot na nacionalni ravni. Pri tem so izpostavili problem neobstoja lokalnih strategij za razvoj nevladnega sektorja ter tudi pomanjkanje celovite politike in sistemske podpore NVO. Številni projekti so zato kratkotrajni in nimajo kontinuitete, kar otežuje delovanje NVO in naslavljanje potreb v skupnosti. Drug najpogostejši problem, ki so

ga udeleženci izpostavili, je zaposlovanje v NVO. Poudarili so probleme pri pridobivanju kadra ter vsesplošno kadrovsko podhranjenost nevladnega sektorja. Nadalje so udeleženci poudarili tudi prostorsko problematiko nevladnega sektorja, mnoge NVO nimajo ustreznih prostorov za izvajanje svojih aktivnosti, omenjali pa so tudi težave za pridobivanje brezplačnega najema občinskih prostorov, problem nezadostnih prostorskih kapacitet je bil izpostavljen predvsem na področju kulture in socialnega varstva. Pomanjkanje infrastrukture za kulturne dejavnosti je bilo poudarjeno kot pereč problem, izpostavljena pa je bila tudi negotovost glede prihodnosti ljubiteljskih kulturnih organizacij. Na področju socialnega varstva in skrbi za starejše so udeleženci poudarili potrebe po vključitvi NVO v javno mrežo storitev ob ohranitvi njihovega edinstvenega prispevka. Ena od glavnih omenjenih potreb je bila dolgotrajna oskrba in izvajanje Zakona o dolgotrajni oskrbi. Pri tem so izrazili skrb, da je vloga NVO na področju proizvodnje storitev zaradi krčenja socialne države negotova in obstaja nevarnost, da se izgubi neprofitna in nekomercialna narava NVO.

Predlogi ukrepov in sistemskih sprememb za prihodnji razvoj NVO

Zadnji vsebinski sklop je imel za cilj ugotoviti, kakšni ukrepi in sistemske spremembe so potrebni za uspešen prihodnji razvoj nevladnega sektorja, ter predvsem za to, da bi NVO lahko v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v skupnosti. To smo ugotavljali na dva načina z anketo in fokusnimi skupinami.

Med ukrepi za kontinuiran razvoj NVO sektorja se v vseh fazah raziskave kot ključen ukrep izpostavlja stabilnost financiranja, v povezavi s profesionalizacijo nevladnega sektorja, ki je hkrati predpogoj za intenzivnejšo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev.

Podrobneje je anketna raziskava pokazala, da NVO kot najpomembnejše **sistemske spremembe in spodbude** za vključitev NVO v izvajanje javnih storitev ocenjujejo trajnejše subvencioniranje zaposlovanja strokovnih kadrov v NVO, finančne spodbude za investicije v opremo, spodbujanje enostavnejšega dostopa do investicijskih sredstev ter sredstev za raziskave in razvoj, prejemanje sredstev za povezovanje NVO za razvoj novih celostnih storitev ter finančne spodbude za nakup prostorov. Sledijo zelo visoke ocene spodbud, ki jih lahko opredelimo kot regulatorne, in sicer spodbuda za zakonsko določitev NVO kot primarnih izvajalcev določenih storitev, kakor tudi, da se NVO vključi kot prijavitelje na razpisih. Kot zelo pomembno so NVO ocenile tudi spodbujanje krepitve svetovalnih in podpornih storitev za NVO. Ocene naštetih predlogov so za vse našete sistemske spremembe oz. spodbude variirale od ocene 4,0 do 3,5 na lestvici od 1 do 5, kar kaže na visoko oceno pomembnosti izpostavljenih sprememb. Kar zadeva pogloblitve prednosti statusa NVO v javnem interesu, so anketiranci izpostavili prednost pri financiranju, ugodnosti pri davčni zakonodaji in pravico do sodelovanja v postopkih oblikovanja javnih politik.

Podobne predloge ključnih ukrepov in spodbud za razvoj NVO ugotavljamo tudi na podlagi odgovorov na odprto vprašanje, kjer so NVO navajale predloge ukrepov in sistemskih sprememb. Med predlaganimi ukrepi prednjačijo stabilnost financiranja, finančne spodbude ter sistemsko financiranje, sledijo ukrepi spodbujanja večjega vključevanja NVO v politiko in zakonodajo, podpora prostovoljstvu, boljši dostop do informacij in ključnih virov, mreženje med NVO tako na regijski kot nacionalni ravni, izobraževanje in usposabljanje, več sodelovanja z javnim sektorjem, več promocije in aktivnosti ozaveščanja, razbremenitev birokratskih bremen in administracije ter v splošnem več podpore pri izvajanju javnih storitev v skupnosti.

Ugotovitve iz anketne raziskave potrjujejo ugotovitve iz analize fokusnih skupin, saj so podobne ukrepe in sistemske spremembe (tudi glede na njihovo prioriteto) izpostavljali tudi udeleženci fokusnih skupin. V vseh fokusnih skupinah je kot najpomembnejši ukrep prevladovalo stabilno financiranje NVO, s tem pa je tesno povezano zaposlovanje v sektorju in posledično njegova profesionalizacija, ki je bila prav tako ključna tema fokusnih skupin. Poudarili so, da je profesionalizacija nevladnega sektorja nujno potrebna pri naslavljanju vse kompleksnejših in naraščajočih potreb po storitvah različnih skupin prebivalstva, ki pa ne more (več) temeljiti (izključno) na prostovoljnem delu. Tako se (nepresenetljivo) predlogi javnih politik za razvoj sektorja, podobno kot v ugotovitvah iz ankete, osredotočajo na financiranje, z željo po zagotavljanju stabilnejšega, neprekinjenega in sistemskega financiranja (še posebej za tiste projekte, ki se izkažejo kot uspešni) ter posledično izboljšani usposobljenosti in strokovnem delu zaposlenih. V tem kontekstu so npr. predlagani tudi medobčinski sklad za NVO ter okrepitev oz. ustanovitev podpornih projektnih pisarn na lokalni ravni ter ukrepi za poenostavitev administrativnih procesov za NVO, kar je v pretežni meri povezano s prijavi na razpise in poročanjem (tako na občinski kot nacionalni ravni).

Poleg predlogov NVO po bolj kontinuiranem in stabilnem financiranju in posledično zaposlovanju (ter profesionalizaciji) so fokusne skupine pokazale tudi na vse večjo potrebo po ukrepih, ki bi spodbujali koordinacijo in odprto komunikacijo različnih deležnikov (NVO, občin, javnega sektorja, oblikovalcev javnih politik in političnih odločevalcev). Poudarjeno je bilo intenzivnejše sodelovanje z javnim sektorjem, s čimer je mišljena tako prednostna obravnava NVO v javnih naročilih kot tudi vključevanje NVO pri oblikovanju zakonskih predlogov in strateških dokumentov, ki določajo (ali vplivajo) na nevladni sektor. NVO in strokovna javnost naj bi bili bolj vključeni v celoten proces strateškega načrtovanja, pri tem pa bi morale imeti NVO večji vpliv. S tem ciljem naj bi potencialni ukrepi okrepili oz. spodbudili sodelovanje in zaupanje med NVO, občinami in drugimi javnimi institucijami, kar je, kot se je izkazalo v fokusnih skupinah, nujno potrebno pri naslavljanju kompleksnih potreb (npr. na področjih oskrbe starejših in duševnega zdravja, kjer je bila v fokusnih skupinah predlagana ustanovitev usmerjevalnih koordinacijskih skupin).

7 Priporočila in predlogi sistemskih sprememb

V nadaljevanju povzemamo ključna priporočila za prihodnji razvoj nevladnega sektorja, ki izhajajo iz ugotovitev posameznih vsebinskih sklopov ciljno raziskovalnega projekta. V skladu z aplikativno zasnovanostjo projekta na koncu podajamo še konkretne predloge ukrepov in sistemskih sprememb za razvoj nevladnega sektorja, s poudarkom na okrepitevi njegovega potenciala pri zagotavljanju javnih storitev v skupnostih.

Glede pokritosti javnih storitev v skupnosti in potrebah po njih, glede na različna področja, primerjava podatkov pokaže, da se rezultati ujemajo v tem, da je najboljše pokrito področje požarne varnosti in civilne zaščite ter področje športa in rekreacije, kjer so anketirane NVO zaznale tudi najmanj primanjkljaja. V največji meri je bilo izpostavljeno **pomanjkanje na področju socialnega varstva in še posebej duševnega zdravja ter na stanovanjskem področju**, ta področja pa imajo tudi najnižje ocene pokritosti javnih storitev. Kot posebej izpostavljeno področje, na katerem zaznavajo pomanjkanje, se je pokazalo **področje skrbi za starejše**, ki glede pokritosti sicer ni imelo najnižje ocene, a najverjetneje so anketirani imeli v mislih vedno večje potrebe na tem področju, ki gotovo še niso ustrezno pokrite in bodo še naraščale. Tako da bo temu področju v prihodnosti potrebno posvetiti posebno pozornost. Glede predlogov za prihodnji razvoj nevladnega sektorja bi veljalo izpostaviti tudi ugotovitve na področju socialnega varstva pri čemer ugotavljamo, da nekatere skupine socialnovarstvenih programov niso financirane predvsem v bolj ruralnih območjih npr. Zasavje, Koroška, Posavje, Pomurje, Primorsko-Notranjska, pa tudi v nekaterih delih Osrednje Slovenije z izjemo Ljubljane, ki ima največjo pokritost programov. Na teh področjih, kjer je pokritost manjša, je smiselno podrobneje preveriti, ali programov ni zato, ker ni potreb ali zato, ker na ruralnem območju ni ustreznih in dovolj usposobljenih izvajalcev tovrstnih programov. Možno je tudi, da občine niso dovolj pozorne, da bi zagotovile ustrezne razpise in prostorske pogoje, možno pa je tudi, da določene storitve zagotavljajo javni zavodi. Pri oblikovanju predlogov za razvoj nevladnega sektorja v prihodnje velja upoštevati, da kot je razvidno iz prikazanih podatkov, lahko potrebe po javnih storitvah nihajo tudi letno glede na širše družbene okoliščine in/ali krize (v analiziranem obdobju je bila to pandemija COVID-19), zato je potrebno v takih okoliščinah še s posebno občutljivostjo podpreti tista področja, kjer so potrebe večje in zagotoviti nadomestila tudi tistim, kjer se dejavnosti začasno ustavijo ali zmanjšajo.

Na osnovi navedenih podatkov in ugotovitev glede ocene potenciala in zmožnosti NVO, lahko sklenemo, da je slovenski **nevladni sektor v zadnjih petih letih sicer intenzivno rasel, ni pa se hkrati intenzivno razvijal**. Naraslo je število vseh tipov NVO, predvsem pa zavodov, kot tiste pravne oblike primarno ustanovljene za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti, vsi ostali kazalci, s katerimi merimo razvitost nevladnega sektorja, pa so rasli veliko počasneje. Primerjalni podatki za druge države kažejo, da se Slovenija po deležu zaposlenih v nevladnem sektorju uvršča med države z najmanjšim deležem, vendar pa je pri tovrstnih primerjavah potrebno upoštevati širok spekter zgodovinskih, družbeno-kulturnih in političnih dejavnikov, ki pogojujejo razvoj sistemov blaginje in posledično nevladnega sektorja oziroma širše neprofitnega sektorja. V državah z najbolj razvitim zasebnim neprofitnim sektorjem, ta sektor zagotavlja večji del javnih storitev na področju socialnega varstva, izobraževanja in zdravstva, medtem ko so tovrstne javne storitve pri nas, podobno kot v skandinavskih državah, v domeni javnega sektorja. Pri prihodnjem razvoju nevladnega sektorja pri nas je zato nujno potrebno umestiti njegovo vlogo v širši kontekst zelenega razvoja in reform slovenskega sistema blaginje, predvsem v odnosu do države blaginje in javnega sektorja.

To hkrati pomeni, da nevladni sektor v Sloveniji v svojem dosedanem razvoju še ni dosegel točke, ko bi lahko njegov nadaljnji razvoj temeljil na principu subsidiarnosti javnemu sektorju. Ta princip bi pomenil prenos odgovornosti za zagotavljanje določenih javnih dobrin in storitev v skupnosti iz javnega sektorja na NVO. Tudi ob izdatnejšem javnem financiranju bodo slovenske NVO potrebovale še kar nekaj časa, da bodo razvile vso tisto »infrastrukturo«, ki je potrebna za kontinuirano in kakovostno zadovoljevanje potreb ljudi po socialni varnosti in socialni blaginji. **Nadaljnji razvoj slovenskega nevladnega sektorja bi moral tako temeljiti predvsem na principu komplementarnosti javnemu sektorju**, vsekakor pa bi moral imeti nevladni sektor glede na naravo storitev pri prevzemanju javnih storitev v skupnosti **prednost pred profitnim sektorjem**, za zagotovitev univerzalnosti storitev in enakega dostopa do storitev. Pri tem bi bila odgovornost za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti še vedno v domeni države, nevladni sektor pa bi v javno mrežo vstopal kot kompetenten in opolnomočen izvajalec javnih storitev v skupnosti. **Odnos med državo in nevladnim sektorjem bi moral temeljiti na partnerskem odnosu** med državo in nevladnimi organizacijami, država kot financer in nevladni sektor kot izvajalec, predvsem na tistih področjih, ki imajo glede na pridobljene podatke velik potencial za razvoj nevladnega sektorja v prihodnje. Glede na različne vzpostavljene modele odnosa med državo in neprofitnim sektorjem v drugih evropskih državah teorija družbenega izvora (Salamon in drugi, 2017) dokazuje, da v liberalnem in socialdemokratskem modelu obseg zasebnega neprofitnega sektorja intenzivno variira glede na stopnjo državnih izdatkov, medtem ko je ta odnos v korporativističnem modelu neposreden, ker zasebni neprofitni sektor narašča s povečevanjem državnih izdatkov za socialno varnost in blaginjo državljanov. Tako je zato, ker gre v liberalnem in socialdemokratskem modelu za odnos med državo in zasebnim neprofitnim sektorjem kot alternativo, medtem ko gre v korporativističnem modelu za partnerski odnos (Salamon in drugi, 2017). Osrednje vprašanje za prihodnji razvoj nevladnega sektorja in celotnega slovenskega socialnega modela ne bi smelo biti, kako nadomestiti/zamenjati en sektor z drugim, en princip socialne pravičnosti z drugim, temveč kako povezati oziroma kombinirati potenciala, ki jih vsi sektorji nosijo v sebi.

Če povzamemo, lahko na področju potrebnih (novih) javnih politik, na podlagi ključnih ugotovitev raziskave, oblikujemo naslednje **sklope sistemskih sprememb**. Prvi sklop se nanaša na **sistemsko prepoznavo pomembnosti nevladnega sektorja in njegove vloge** v prihodnjem razvoju javnih storitev, ki mora temeljiti na identificiranih potrebah različnih družbenih skupin. Drugi sklop sistemskih sprememb je potrebno usmeriti na področje **financiranja NVO**, ki naj zagotovi dolgoročno in profesionalno delovanje nevladnega sektorja, še posebej v kontekstu tega, da se od nevladnega sektorja pričakuje, da prevzema nekatera pooblastila pri zagotavljanju javnih storitev, ki so bila do sedaj v domeni javnega sektorja. Sistemska ureditev bi morala zajeti stabilnejše vire financiranja, hkrati pa ne pozabiti na sodelovanje z gospodarstvom in spodbude za socialno podjetništvo. S tem je neposredno povezana tudi potreba po večji profesionalizaciji sektorja, ki je odgovor na vse kompleksnejše potrebe uporabnikov javnih storitev na eni strani ter zaposlitvena rešitev za mlade strokovnjake in strokovnjakinje na drugi strani. Ob profesionalizaciji sektorja je potrebno ustrezno oziroma sistemsko rešiti tudi vrednotenje prostovoljnega dela na podlagi sistemskih poenostavitve birokratskih postopkov in spodbujanja prostovoljstva. V tretji sklop sistemskih sprememb uvrščamo bolj **učinkovito in intenzivno sodelovanje ter usklajevanje nevladnega, javnega in zasebnega (gospodarskega) sektorja**, ki bi slonelo na rednem srečevanju in razpravah tako na nacionalni kot tudi lokalni ravni. Slednje bi rezultiralo v boljšem razumevanju potreb po storitvah na terenu na eni strani ter sočasnem boljšem izkoriščanju potenciala in zmožnosti

NVO za zagotavljanje storitev, ki naj te potrebe (še posebej v lokalni skupnosti) naslovijo. Slednje se zlasti intenzivno izkazuje na specifičnih področjih, kot sta npr. podpora duševnemu zdravju otrok in mladih ter skrbi za starejše, kjer so za zagotavljanje ustreznih storitev potrebne sistemske spremembe, sodelovanje ter usklajevanje nacionalnih in lokalnih finančnih, organizacijskih in kadrovskih virov.

V skladu z ugotovitvami raziskave podajamo še nekaj konkretnih predlogov spodbud in sistemskih sprememb, da bi v prihodnje NVO lahko v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v skupnosti.

Spremembe pravnega okvirja

Eksplicitna vključitev NVO kot izvajalcev posamezne storitve v področno zakonodajo

Nekateri zakoni (npr. Zakon o preprečevanju nasilja v družini, Zakon o gasilstvu, Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo itd.) že določajo NVO kot izvajalce javnih storitev oz. javne službe (odvisno od vzpostavljenega sistema na posameznem področju). Temu zgledu bi bilo potrebno slediti pri spremembah vseh zakonov na področjih, kjer so NVO eden izmed glavnih izvajalcev. Na splošno zakonodaja izvajalcev ne bi smela omejevati s pravnimi oblikami, temveč bi moral biti krog potencialnih izvajalcev odprt, določijo naj se le pogoji, ki jih morajo izvajalci izpolnjevati (npr. kot je to določeno v Zakonu o dolgotrajni oskrbi), pri tem pa bi morala biti zagotovljena tudi neprofitnost in nepridobitnost izvajalcev javnih storitev.

Sprememba Zakona o stvarnem premoženju države in lokalnih samoupravnih skupnosti in spodbujanje souporabe

Zakon o stvarnem premoženju države in lokalnih samoupravnih skupnosti (ZSPDSLS-1) splošno določa, da lahko lastnik (država/občina) svoje prostore da v brezplačen najem NVO v javnem interesu za največ 10 let. Pri tem obstajajo izjeme in možnosti podaljšanja, ki pa se v praksi večinoma ne koristijo. Zakon bi se moral spremeniti na način, da bi določil dodatne (zelo jasne in določne) izjeme za dolgoročno brezplačno rabo prostorov, če gre za programe, ki so vključeni v javno službo oz. javni sistem (npr. socialnovarstveni programi).

Nadalje bi bilo potrebno za brezplačno uporabo občinskih prostorov določiti še dodatne izjeme (npr. dolgoročna brezplačna uporaba, če so programi opredeljeni v strateškem dokumentu občine ipd.), saj veliko NVO, ki so zelo pomembne za življenje v lokalni skupnosti, zaradi svoje majhnosti in omejenega obsega delovanja nima statusa delovanja v javnem interesu in s tem tudi ne pravne podlage za brezplačno uporabo prostorov v javni lasti.

Prav tako bi kazalo 74. določbo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), ki določa, da je kulturni izvajalec dolžan zagotavljati polno izkoriščenost javne kulturne infrastrukture, ki jo ima v upravljanju oziroma uporabi, razširiti še na druga področja oziroma v druge področne zakone (npr. mladina, sociala, šport). Kulturni izvajalec, ki ima določeno infrastrukturo v upravljanju, namreč lahko oddaja proste zmogljivosti, pri čemer imajo prednost izvajalci javnih kulturnih programov in kulturnih projektov, ki so združljivi s področjem dela kulturnega izvajalca. Večina javne infrastrukture sicer deluje na podoben način, bi pa zakonska podlaga še dodatno spodbudila sodelovanje med javnimi zavodi oziroma drugi upravljalci javne infrastrukture in NVO.

Sprememba Zakona o humanitarnih organizacijah

Zakon o humanitarnih organizacijah je bil sprejet leta 2003 in od takrat se ni spreminjal. Ta na eni strani humanitarne organizacije določa vsebinsko zelo široko (zahtevano je samo eno leto delovanja, vsebinske pogoje izpolnjujejo praktično vse organizacije, ki delujejo na področju socialnega varstva in zdravja), na drugi strani pa izredno ozko določa pravne oblike (samo društva). Tako smo prišli v situacijo, ko na eni strani nekateri zavodi enako profesionalno kot društva opravljajo javno storitev, pa ne morejo pridobiti statusa humanitarne organizacije, na drugi strani pa imajo status mnoga društva, ki izvajajo zelo omejene aktivnosti (kar 38 humanitarnih organizacij je v letu 2022 imelo prihodke manjše od 10.000 EUR, od tega jih 7 ni imelo sploh nobenih prihodkov³¹). S spremembo zakona, ki bi zožil vsebinsko opredelitev humanitarne dejavnosti (vsebinsko strožji oz. določnejši pogoji, trajanje delovanja izenačeno s pogojem za status delovanja v javnem interesu na 2 leti) in razširil krog upravičencev po pravni obliki, bi dostop do sredstev FIHO resnično dobile tiste organizacije, ki se ukvarjajo s humanitarnostjo in izvajajo javne storitve. Na ta način bi zagotovili dostop do sredstev FIHO za vse organizacije, ki izvajajo humanitarno dejavnost, torej tudi za zavode, ustanove in druge pravne oblike NVO.

Izboljšanje podeljevanja statusa NVO v javnem interesu

Zakon o nevladnih organizacijah je poenotil pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu za vse pravne oblike NVO, pri čemer pa določa, da pogoje za izpolnjevanje pomembnejših dosežkov na posameznih področjih določijo resorna ministrstva, v kolikor posebni pogoji niso določeni z zakonom. Računsko sodišče je preverilo učinkovitost podeljevanja statusa NVO v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja v obdobju 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021. Ugotovilo je vrsto pomanjkljivosti in podalo priporočila, ki pa se ne nanašajo na spremembo zakonske ureditve, temveč na implementacijske ukrepe, kot so na primer večje poenotenje pomembnejših dosežkov, boljše razumevanje pogojev in manjše administrativno breme. Ministrstva bi morala čim prej implementirati priporočila Računskega sodišča, pri čemer bi bilo potrebno na področjih, za katera je Računsko sodišče ugotovilo, da je podeljevanje potekalo neučinkovito, pregledati pridobljene statute za nazaj.

Oblikovanje in sprejemanje strateških dokumentov

Strateško načrtovanje v Sloveniji ni dovolj koordinirano. Tako ni jasno, kako in ali sploh so resorske strategije (nacionalni programi) vezani na Strategijo razvoja Slovenije, kako so resorske strategije upoštevane pri programiranju dokumentov za potrebe črpanja evropske kohezijske politike (EKP), vključno z regionalnimi razvojnimi programi. Programiranje je običajno sporadično z minimalno vključenostjo deležnikov (zgolj javna razprava, organizacija delavnic, ko je osnutek že spisan). Za izboljšanje programiranja, ki je vezano na konkretne potrebe, je potrebno okrepiti tako vsebinsko kot procesno programiranje.

Vsebinsko na način, da bo obstajala jasna hierarhija strateških dokumentov (Strategija razvoja Slovenije – področne strategije – dokumenti EKP vsebujejo le tisto, kar je v slovenskih

---

³¹ Vir: AJPES, pregled letnih poročil društev, ki imajo status humanitarne organizacije, za leto 2022.

strategijah že omenjeno in se vklaplja v cilje EKP). Pri vseh strategijah, tudi področnih, je potrebno okrepiti nacionalno – regionalno programiranje v smislu sprejema skupnih državnih ciljev in njihove implementacije po regijah. Poskus takšne implementacije nacionalnega programa je Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva (NPSV) 2013-2020, ki je prevedela nacionalni načrt in regionalne izvedbene načrte, pri čemer naj bi slednji konkretizirali nacionalni izvedbeni načrt. S primerom, če se v nacionalnem programu načrtuje izboljšanje dostopnosti javnih storitev, je potrebno konkretno navesti ukrepe, s katerimi se bo ta cilj dosegel (npr. vzpostavitev 10 mobilnih zdravstvenih timov), potem pa te ukrepe razporediti po regijah na način, da se pokrije sive lise, s čimer se zagotovi skladen regionalen razvoj na vseh področjih.

Priprava strateških dokumentov naj se procesno izboljša na način, da bodo različni deležniki vedno vključeni že od najzgodnejših faz priprave in na različne načine, kot to zahteva Resolucija o normativni dejavnosti. V praksi je najboljši primer takšnega vključevanja priprava Nacionalnega programa varstva okolja (NPVO) leta 2005. Ob tem pa bi morali vsi strateški dokumenti predvideti tudi spremljanje in evalvacijo predvidenih ukrepov ter zagotoviti, da se ugotovitve evalvacije uporabijo pri nadaljnjem načrtovanju.

Nadgradnja financiranja NVO, ki bi okrepilo izvajanje javnih storitev s strani NVO

Dolgoročno programsko financiranje na ključnih področjih (po vzoru socialnovarstvenih programov (SVP) ali javnih kulturnih programov) in poenostavitev občinskega sofinanciranja nacionalnih projektov

Na področjih socialnega varstva in kulture je država že vzpostavila dolgoročno sistemsko financiranje javnih programov, ki jih izvajajo NVO (zakonska podlaga, vsebinsko izvajanje vezano na sprejete nacionalne programe ipd.). Podoben sistem bi veljalo vzpostaviti na vseh področjih, kjer NVO izvajajo trajne programe. Na ostalih področjih sicer obstaja večletno financiranje, ki pa ni urejeno na način, da bi bilo stabilno in varno. Na vseh področjih bi tako za izvajanje dolgoročnih programov bilo potrebno zagotoviti zakonsko podlago za večletno financiranje, ki bi zagotovila financiranje na podlagi 10-letnih pogodb, za že uveljavljene programe pa bi bilo potrebno razmisliti o koncesijah (kot je to primer v Nacionalnem programu socialnega varstva).

Kjer gre za dolgoročne državne programe, ki se sofinancirajo tudi iz občinskih proračunov, je potrebno poenostaviti sistem sofinanciranja na način, da se izvajalci ne bi vedno znova prijavljali s svojimi programi na letne razpise občin (večina izvajalcev SVP namreč program izvaja na območju več občin, kar pomeni, da se morajo za sofinanciranje prijaviti na več 10 javnih razpisov), ampak bi bilo sofinanciranje omogočeno na podlagi javnih pozivov občin za sofinanciranje državnih programov (vzporednica z Javnim pozivom za sofinanciranje projektov NVO izbranih na razpisih sofinanciranih iz proračuna EU ali Urada za finančni mehanizem EFTA). Na tak način bi se zmanjšalo administrativno breme tako občinskih uradnikov kot izvajalcev programov.

Finančne spodbude za nakup prostorov in/ali okrepitev javno-zasebnega partnerstva med NVO in državo/občinami (javne institucije zagotovijo prostore, NVO pa program)

Večina zakonov, ki izvajalce javnih storitev določa odprto, torej ne glede na pravo obliko (npr. Zakon o dolgotrajni oskrbi), določa, da morajo izvajalci izpolnjevati kadrovske, finančne in tehnične pogoje. Ker NVO v veliki večini nimajo lastnih prostorov, na javnih razpisih zelo

težko konkurirajo drugim izvajalcem. Da bi NVO okrepili, bi bilo potrebno v okviru Sklada za NVO oblikovati posojilno shemo za nakup prostorov (po vzoru Stanovanjskega sklada), ki bi omogočala ugodne dolgoročne kredite ali vsaj sredstva za začetno investicijo, ki bi NVO olajšala dostop do bančnih stanovanjskih posojil.

Prostorski pogoji NVO bi se lahko okrepili tudi preko partnerstva med državo/občinami in NVO, pri čemer država/občine zagotovijo prostore, NVO pa izvajanje programa. Financiranje takšnega partnerstva je predvideno v okviru specifičnega cilja ESO4.12 v Operativnem programu EKP 2021-2027, katerega namen je med drugim zagotoviti »podporo izvajanju in nadgradnjo že obstoječih socialno varstvenih programov nevladnih organizacij za bolj konkretno aktivacijo ciljnih skupin, hkrati pa vzpostaviti mrežo socialno varstvenih programov, ki bo omogočila izvajanje tudi na območjih, ki danes ostajajo nepokrita«. Tovrstne ukrepe je potrebno okrepiti in razširiti tudi na ostala področja, ob tem pa smiselno spremeniti Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (glej zgoraj).

Finančne spodbude za povezovanje različnih NVO in drugih akterjev za razvoj nove celostne storitve

Operativni program EKP 2021-2027 v specifičnem cilju ESO 4.11 že predvideva vzpostavitev središč za socialne inovacije za zagotavljanje podpornega okolja za razvoj in implementacijo novih storitev, produktov in modelov za naslavljanje družbenih izzivov na inovativen način. Predvideni so ukrepi za krepitev aktivnega sodelovanja nevladnega sektorja, gospodarstva in državnih institucij pri naslavljanju skupnih izzivov (dolgoživa družba, deinstitutionalizacija, skupnostna skrb ipd.), ki bodo služili pilotni izvedbi iskanja novih rešitev. Središča za socialne inovacije je potrebno vzpostaviti čim prej. Nato pa na podlagi ugotovitev evalvacije izvedenih pilotnih ukrepov trajno zagotoviti vlaganja v podobne projekte.

Druge finančne spodbude

Po vzoru finančnih spodbud za podjetja (npr. Slovenski podjetniški sklad nudi zagonski kapital za start-up podjetja, mikrokredite in kredite, garancije za sklenitev bančnih kreditov, spodbude za digitalno transformacijo; v prejšnji finančni perspektivi so bila podjetjem na podlagi Strategije pametne specializacije na voljo sredstva za investicije v različno opremo, sredstva za različne raziskovalne projekte ipd.) bi bilo potrebno podobne finančne spodbude razviti tudi za NVO, vpete v izvajanje javnih storitev. S tem bi naslovili spodbude, ki so jih anketiranci izpostavili kot najbolj potrebne npr. dostop NVO do sredstev namenjenih za raziskave in razvoj, enostavnejši dostop do investicijskih sredstev (npr. brez obveze zagotoviti posebno zavarovanje za sredstva) ter finančne spodbude za investicije v opremo.

Spodbude na področju zaposlovanja in prostovoljstva

Okrepitev subvencij za zaposlovanje

V preteklosti so bili NVO že na voljo posebni javni razpisi iz sredstev ESS (aktivna politika zaposlovanja), namenjeni subvencijam za zaposlovanje. Kot izhaja iz analiz CNVOS v okviru rednega spremljanja nevladnega sektorja, sredstva na tovrstnih javnih razpisih običajno niso bila porabljena zaradi prenizkega interesa. Subvencije so bile namreč zelo nizke (NVO-delodajalec je moral sam zagotoviti več kot polovico sredstev za plačo, omejen je bil tudi izbor možnih zaposlenih (ker je ukrep vezan na APZ). Iz Sklada za NVO sta bila subvencijam za zaposlitve v NVO namenjena dva javna razpisa, dodatno pa še en namenjen zaposlovanju

mentorjev prostovoljcev. Glede na opravljene analize CNVOS, v okviru rednega spremljanja NVO, je na vse razpise prispelo veliko število prijav, odstotek ohranitev zaposlitve po koncu subvencije pa je bil višji kot pri ostalih podobnih ukrepih. Subvencije za zaposlitve v NVO je potrebno okrepiti, vendar ne le iz sredstev Sklada za NVO, ampak tudi iz sredstev resornih ministrstev, ki lahko na ta način pripomorejo k višanju strokovnosti sofinanciranih programov. Nadalje so iz analize poročil javnih socialnovarstvenih programov, ki jih večinoma izvajajo NVO, razvidna tudi opozorila, da bi bilo potrebno zaradi administrativnih zahtev (vključno z izvedbo evalvacij rezultatov programov) zaposliti dodaten kader, ki bi se lahko ukvarjal s temi vidiki dela. Trenutno namreč strokovni delavci veliko časa namenijo administraciji, na ta račun pa se manjša čas za strokovno delo z uporabniki.

Spodbujanje strokovnega izvajanja programov preko javnih razpisov

Za dolgoročno stabilno izvajanje programov ni dovolj zgolj, da se sredstva za samo izvajanje programov zagotovijo preko javnih razpisov. Da bi zagotovili strokovno vodenje organizacij in izvajanje programov, kakor tudi široko vključitev prostovoljcev v izvajanje programov, je potrebno upravičene stroške na resornih javnih razpisih razširiti na način, da bodo ti vključevali stroške za plačilo vodenja organizacije (delno povračilo), za strokovno izobraževanje kadrov in prostovoljcev ter za plačilo mentorjev prostovoljcev. Vključitev tovrstnih stroškov v osnovne javne razpise bi omogočila stabilen in celovit razvoj NVO kot izvajalcev javnih storitev na določenem področju, ki bo bolj enakovreden razvoju v javnih zavodih.

8 Viri in literatura

- Abrahamson, P. (1999). The Welfare Modelling Business. *Social Policy & Administration* 33 (4): 394–415.
- Anheier, H. (2005). *Nonprofit Organizations. Theory, Management, Policy*; Routledge, London & New York.
- Anheier, H., Toepler, S., List, R. (ur.) (2010). *International encyclopedia of civil society*. New York: Springer.
- Bačlija, I. (2011). Local Management and New Public Management. *Central European Public Administration Review* 9(4). Dostopno prek <https://cepar.fu.uni-lj.si/index.php/CEPAR/article/view/194> [3. 7. 2023].
- Bačlija, I. (2014). Lokalno upravljanje in novi javni menedžment. *Central European public administration review* 9(4). Dostopno prek <https://cepar.fu.uni-lj.si/index.php/CEPAR/article/view/193> [3. 7. 2023].
- Benington, J., in Moore, M. H. (2011). *Public Value: Theory and Practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Besley, T. in Ghatak, M. (2017). Public-Private Partnerships for the Provision of Public Goods: Theory and an Application to NGOs. *Research in Economics*. Dostopno prek http://eprints.lse.ac.uk/75216/1/Besley_Public-private%20partnerships_2017.pdf [3. 7. 2023].
- Borzaga, C., in Defourny, J. (2004): *The emergence of social enterprise*. London: Routledge.
- Boston, J., Martin, J., Pallot, J. in Walsh, P. (1996). *Public Management: The New Zealand Model*. Oxford University Press.
- Bovaird, T. (2007). Beyond Engagement and Participation: User and Community Coproduction of Public Services. *Public Administration Review*, 67(5), 846-860.
- Boyne, G. A. (2002). Concepts and Indicators of Local Authority Performance: An Evaluation of the Statutory Frameworks in England and Wales. *Public Money & Management*, 22(2), 17-24.
- Buchanan, J. M. in Tullock, G. (1962). *The Calculus of Consent: Logical Foundations of Constitutional Democracy*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Coase, R. H. (1937). The Nature of the Firm. *Economica*, 4(16), 386-405. Dostopno prek <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1468-0335.1937.tb00002.x> [3. 7. 2023].
- Creswell, J., & Plano Clark, V. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Černič, M., Smolej Jež, S., Petrič, M., Kobal Tomc, B. (2022). *Spremljanje socialnovarstvenih programov: poročilo o izvajanju programov v letu 2021, končno poročilo*. Ljubljana: IRSSV.

- Črnak-Meglič, A. in Rakar, T. (2009). The role of the third sector in the Slovenian welfare system. *Teorija in praksa* 46(3): 237–254. Dostopno prek http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20093_Meglic_Rakar.pdf [4. 7. 2023].
- Defourny, J. in Nyssens, M. (2021a). *Social Enterprise in Western Europe: Theory, Models and Practice*. Routledge.
- Defourny, J. in Nyssens, M. (2021b). *Social Enterprise in Central and Eastern Europe: Theory, Models and Practice*. New York: Routledge.
- Defourny, J., Nyssens, M. (2014). The EMES approach of social enterprise in a comparative perspective. V: J. Defourny (ur.), L. Hulgard (ur.), V. Pestoff (ur.), *Social enterprise and the third sector. Changing European landscapes in a comparative perspective* (42-65). New York: Routledge.
- Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper.
- Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S. in Tinkler, J. (2006). New Public Management is Dead—Long Live Digital-Era Governance. *Journal of Public Administration Research and Theory* 16(3): 467–494.
- European Union, Directive 92/50/EEC. Dostopno prek <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0050:EN:NOT> [1. 7. 2023].
- Evers, A. (1988). Shifts in the Welfare Mix: Introducing a New Approach for the Study of Transformations in Welfare and Social Policy. V Evers, A., Wintersberger, H. (ur.), *Shifts in the Welfare Mix: Their Impact on Work, Social Services and Welfare Policies*, 7–30. Dunaj: European Centre for Social Welfare Training and Research.
- Evers, A. in Laville, J. L. (2004). Defining the Third Sector in Europe. V Evers, A. in Laville, J. L. (ur.), *The Third Sector in Europe*, 11–42. Cheltenham; Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Evers, A. in Laville, J. L. (ur.) (2004). *The Third Sector in Europe*. Cheltenham and Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Evers, A. in Wintersberger, H. (ur.) (1988). *Shifts in the Welfare Mix: Their Impact on Work, Social Services and Welfare Policies*. Dunaj: European Centre for Social Welfare Training and Research.
- Gidron, B., Kramer, R.M., Salamon, L.M. (1992): 'Government and the Third Sector in Comparative Perspective: Allies or Adversaries?'. V: Gidron, B., Kramer, R.M., Salamon, L.M. (ur.): *Government and the Third Sector. Emerging relationships in Welfare State*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco, str. 1–30.
- Giddens, A. (1998). *The Third Way - the renewal of social democracy*, Cambridge : Polity Press.
- Field, A.P. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage publications Ltd.
- Gilardi, F. (2002). Policy Credibility and Delegation to Independent Regulatory Agencies: A Comparative Empirical Analysis. *Journal of European Public Policy* 9(6): 873–893.

- Greve, B. (2015). *Welfare and the Welfare State: Present and future*. London and New York: Routledge.
- Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science* 162(3859): 1243–1248.
- Haque, M. S. (1996). Public Service Under Challenge in the Age of Privatization. *Governance* 9(2): 186–216. Dostopno prek <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-0491.1996.tb00238.x> [3. 7. 2023].
- Hood, C. (1991). A Public Management for All Seasons? *Public Administration* 69(1): 3–19.
- Johnson, N. (1990): 'Problems of the Mixed Economy of Welfare'. V: Goodin, R.E. (ur.): *Need and Welfare*. Sage, London, str. 145–164.
- Kalton, G. in Vehovar, V. (2001): *Vzorčenje v anketah*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kelly, G., Mulgan, G. in Muers, S. (2002). *Creating Public Value: An Analytical Framework for Public Service Reform*. London: Cabinet Office Strategy Unit. Dostopno prek https://www.academia.edu/23693003/Creating_Public_Value_An_analytical_framework_for_public_service_reform [3. 7. 2023].
- Klemenčič, S., Hlebec, V. (2007). *Fokusne skupine kot metoda presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- Kodele, T., Leskošek, V., Rape Žiberna, T. in Mešl, N. (2023). Social Workers' Response to COVID-19 in Slovenia: The Interconnectedness of Macro, Mezzo and Micro Levels of Practice. V: T. Harrikari, J. Mooney, M. Adusumalli, P. McFadden in T. Leppiaho (ur.). *Social Work during COVID-19: Glocal Perspectives and Implications for the Future of Social Work*. Oxon, New York: Routledge.
- Kolarič, Z., Črnak-Meglič, A. in Vojnovič, M. (2002). *Zasebne neprofitno-volonterske organizacije v mednarodni perspektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kovač, N., Smolej Jež, S., Kobal Tomc, B., Trebežnik J. (2019). *Spremljanje socialnovarstvenih programov: poročilo o izvajanju programov v letu 2018, končno poročilo*. Ljubljana: IRSSV
- Kovač, N., Černič, M., Žiberna, V. (2020). *Spremljanje socialnovarstvenih programov: poročilo o izvajanju programov v letu 2019, končno poročilo*. Ljubljana: IRSSV
- Kuhnle, S., Selle, P. (1992a): 'The Historical Precedent for Government-Nonprofit Cooperation in Norway. V: Gidron, B., Kramer, R.M., Salamon, L.M. (ur.): *Government and the Third Sector. Emerging relationships in Welfare State*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco, str. 75–99.
- Kuhnle, S., Selle, P. (1992b): 'Government and Voluntary Organisations: A Relational Perspective'. V: Kuhnle, S., Selle, P. (ur.): *Government and Voluntary Organisations: A Relational Perspective*. Avebury Ashgate Publishing Limited, Aldershot, England, str. 1–33.
- Le Grand, J. (2007). *The Other Invisible Hand: Delivering Public Services through Choice and Competition*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

- Mongkol, K. (2011). The Critical Review of New Public Management Model and its Criticism. *Research Journal of Business Management* 5(1): 35-43. Dostopno prek <https://docsdrive.com/pdfs/academicjournals/rjbm/2011/35-43.pdf> [4. 7. 2023].
- Moore, M. H. (1995). *Creating Public Value: Strategic Management in Government*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Morgan, K. J. in Campbell, A. L. (2011): *The Delegated Welfare State: Medicare, Markets and the Governance of Social Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- Mulgan, R. (2000). Comparing Accountability in the Public and Private Sectors. *Australian Journal of Public Administration* 59(1): 87–97.
- Musgrave, R. A. (1959). *The Theory of Public Finance*. New York: McGraw-Hill.
- Najam, A. (2000): 'The Four-C's of Third Sector-Government Relations. Cooperation, Confrontation, Complementary, and Co-optation'. *Nonprofit Management and Leadership*, let. 10, št. 4, str. 375–396.
- Neuman, W. L. (2011): *Social research methods: qualitative and quantitative approaches*. Pearson new international edition. Essex: Pearson Education Limited.
- Olson, M. (1965). *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Osborne, D. in Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Osborne, S. P. (2006). The New Public Governance? *Public Management Review* 8(3): 377–387.
- Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pestoff, V. (1992): 'Third Sector and Co-Operative Services: An Alternative to Privatisation'. *Journal of Consumer Policy*, let. 15, št. 1, str. 21–45.
- Petrič, M., Smolej Jež, S. Kobal Tomc, B. (2021). *Spremljanje socialnovarstvenih programov: poročilo o izvajanju programov v letu 2020, končno poročilo*. Ljubljana: IRSSV
- Pickhardt, M. (2006). Fifty Years after Samuelson's "The Pure Theory of Public Expenditure": What are we Left With? *Journal of the history of economic thought* 28(4): 439–460. Dostopno prek <https://eds-s-ebSCOhost-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&insid=0c8e8a07-5551-4ed7-ba9b-12384dc368af%40redis> [3. 7. 2023].
- Pollitt, C. in Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis – New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State*. Oxford: Oxford University Press.
- Rakar, T., Deželan, T. (2023). The strength of civil society in Slovenia after three decades of post-communist experience. V: Briguglio, L. (ur.). *Handbook of civil society and social movements in small states*. Abingdon; New York: Routledge, str. 248-261.

- Rakar, T. in Deželan, T. (2016). Opolnomočenje civilnodružbenih organizacij v Sloveniji. *Teorija in praksa*, 53(2), 449-468. Dostopno prek http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/TiP2016_2_RakarDezelan.pdf [4. 7. 2023].
- Rakar, T., in Kolarič, Z. (2020). The Role of Civil Society Organisations in the Slovenian Welfare System during the Transition Period after 1990. *Südosteuropa* 68(2): 130–147. Dostopno prek <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/soeu-2020-0012/pdf> [3. 7. 2023].
- Rape Žiberna, T., Cafuta, J., Žnidar, A. in Flaker, V. (2020). Začetna analiza stanja po izvedeni reorganizaciji – skupščina kot oblika aktivističnega raziskovanja za izboljšanje delovanja centrov za socialno delo. *Socialno delo* 59(1): 5–27.
- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022-2030 (ReNSPV 22-30). *Uradni list RS*, št. 42/22.
- Salamon, L. M. (1981). Rethinking Public Management: Third-Party Government and the Changing Forms of Government Action. *Public Policy* 29: 255–275.
- Salamon, L.M., Anheier, H.K. and Associates (1998): The Emerging Sector Revised. A Summary. The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, Phase II. Center For Civil Society Studies, The Johns Hopkins University, Baltimore.
- Salamon, L.M., Anheier, H.K. (1998): 'Social Origins of Civil Society: Explaining the Nonprofit Sector Cross-Nationally'. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organisations*, let. 9, št. 3, str. 213–248.
- Salamon L.M., Sokolowski, S.W., List, R. (2003): Global Civil Society. An Overview. The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project. Center For Civil Society Studies, The Johns Hopkins University, Baltimore.
- Salamon, L.M., Sokolowski, S.W. and Associates (2004): Global Civil Society. Dimensions of the Nonprofit Sector. Volume Two. Kumarian Press, Inc., Bloomfield.
- Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., Haddock, M. A. in drugi (2017). *Explaining Civil Society Development. A Social Origins Approach*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Samuelson, P. A. (1954). The Pure Theory of Public Expenditure. *The Review of Economics and Statistics* 36(4): 387–389. Dostopno prek <https://www.jstor.org/stable/1925895?origin=crossref> [3. 7. 2023].
- Savas, E. S. (2005). Privatization in the City: Successes, Failures, Lessons. CQ Press.
- Shittu, A. K. (2020). Public Service and Service Delivery. V: Farazmand, A. (ur.). *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*. Cham: Springer. Dostopno prek https://doi.org/10.1007/978-3-319-31816-5_4005-1 [4. 7. 2023].
- Smolej Jež, S., Rosič, J. Ramović, S., Vidrih, N., Žiberna, V., Kovač, N., Kobal Tomc, B. (2018). *Spremljanje socialnovarstvenih programov: poročilo o izvajanju programov v letu 2017, končno poročilo*. Ljubljana: IRSSV.
- Spicker, P. (2009). The nature of a public service. *International Journal of Public Administration*, 32 (11): 970-991.

Titmuss, R. M. (1974). *Social Policy*. London: Allen in Unwin.

Weisbrod, B. A. (1988). *The Nonprofit Economy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Zimmer, A., Priller, E. (ur.) (2004): *Future of Civil Society. Making Central European Nonprofit-Organizations Work*. Focs, Robert Bosch Stiftung, Leske + Budrich.

9 Priloge

9.1 Priloga 1: Vodila za pogovor v fokusnih skupinah

Tema današnjega pogovora so potrebe po različnih oblikah javnih storitev v vaši regiji (kot so npr. skrb za starejše, varstvo otrok, kultura, šport in rekreacija, zdravstvene storitve, duševno zdravje, socialno varstvo, humanitarna pomoč, izobraževanje, požarna varnost, varstvo okolja, razvoj lokalnih skupnosti ipd.) in še posebej vloga in potencial NVO za razvoj in nudenje tovrstnih storitev.

1. Najprej se pogovorimo o obstoječem stanju pokritosti z javnimi storitvami v skupnosti, ki jih nudijo različni akterji oz. organizacije.
  - Kakšna je po vašem mnenju pokritosti z javnimi storitvami v vaši regiji, ki jih izvajajo različni izvajalci? Katera področja so dobro pokrita in katera slabše? Kdo v pretežni meri izvaja te storitve (javni zavodi, podjetja in NVO)?
  - Kakšna je vloga NVO pri tem? V čem so njihove prednosti? Kaj so pomanjkljivosti? Kakšne finančne spodbude in politike so na voljo v regiji za podporo delovanju NVO? Na podlagi česa se oblikujejo? (npr. naredijo oceno potreb, zaznajo neke potrebe in nato razpišejo dodatna sredstva)
  - Na katerih področjih zaznavate največji manko v pokritosti javnih storitev v vaši regiji? Kaj menite kakšen bo razvoj v prihodnje? Na katerih področjih vidite največji potencial za razvoj NVO pri zagotavljanju javnih storitev v skupnosti?
2. Sedaj se pogovorimo še o potrebah po javnih storitvah v skupnosti. Radi bi izvedeli kakšne so potrebe po javnih storitvah v vaši regiji na različnih področjih.
  - Katere so najbolj pereče potrebe za zagotavljanje javnih storitev v vaši regiji in na katerih področjih?
  - Še posebej nas zanima kje vidite vlogo NVO pri zagotavljanju teh storitev? Kje imajo največji potencial? Kakšne so po vašem mnenju zmožnosti NVO za zagotavljanje teh storitev?
  - Kaj bi bilo potrebno izboljšati in kakšni so vaši predlogi?
3. Na koncu se pogovorimo še o razvoju in potencialu NVO za zagotavljanje javnih storitev v skupnosti v prihodnje.
  - Na kratko kaj menite kakšen bo razvoj javnih storitev v vaši regiji v prihodnje (na katerih področjih pričakujete največji razvoj, kdo naj bi pretežno izvajal te storitve)?
  - Kakšen je potencial NVO za zagotavljanje teh storitev v prihodnje? Na katerih področjih bi lahko NVO prevzele večjo vlogo za zagotavljanje javnih storitev v vaši regiji? Kaj NVO potrebujejo, da bi lahko v večji meri in bolj kakovostno zagotavljale javne storitve v vaši regiji? Kakšne finančne spodbude in javne politike bi bile potrebne? Kakšne so potrebne sistemske spremembe?

9.2 Priloga 2: Anketni vprašalnik

VPRAŠALNIK ZA VODILNE V NEVLADNIH ORGANIZACIJAH

Spoštovani!

Pred vami je anketa, s katero želimo oceniti stanje nevladnih organizacij (NVO), raziskati njihov potencial za razvoj in nudenje storitev ter identificirati potrebe za krepitev njihovih kapacitet. Izvajamo jo v okviru Ciljnega raziskovalnega projekta Potencial nevladnih organizacij v Sloveniji za naslavljanje potreb lokalnih skupnosti, ki ga vodi Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, v partnerstvu s Fakulteto za socialno delo, Fakulteto za upravo in Centrom nevladnih organizacij – CNVOS, sofinancirata pa Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Ministrstvo za javno upravo.

Vljudno prosimo, da vprašalnik izpolnijo vodilni v organizaciji. Vaše mnenje je zelo pomembno, saj že desetletja predstavlja poglobitni in najzanesljivejši vir študij, ki analizirajo stanje nevladnega sektorja. Zato vas prosimo, da si vzamete nekaj trenutkov in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete, kar vam bo vzelo približno 30 minut, s tem pa se tudi strinjate, da pridobljene podatke lahko uporabimo za raziskovalne, strokovne in znanstvene namene. Prosimo za vašo potrpežljivost in vztrajanje do konca. Izsledki raziskave bodo služili Ministrstvu za javno upravo pri programiranju prihodnjih razpisov in pripravi Strategije razvoja nevladnih organizacij za obdobje 2024-2028 ter bodo tako pomembna podlaga za oblikovanje podpornih mehanizmov in ukrepov za razvoj nevladnega sektorja. Zato je zelo pomembno, da pridobimo čim več podatkov, s pomočjo katerih bomo lahko ministrstvu predlagali ustrezne ukrepe.

Anonimnost vaših odgovorov je zagotovljena. Rezultati raziskave bodo anonimizirani in predstavljeni v agregatni obliki ter se bodo uporabljali izključno za raziskovalne, strokovne in znanstvene namene.

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo.

S spoštovanjem,
Izr. prof. dr. Tatjana Rakar
(vodja projekta)

I. PODATKI O PRAVNEM STATUSU IN DEJAVNOSTI ORGANIZACIJ

Točen naziv (ime) organizacije:

Q2 - Davčna številka organizacije (če ste zavezanec za DDV, vam ni treba vpisati SI):

Q3 - E-mail organizacije:

Q4 - V kateri regiji ima vaša organizacija sedež?

- Gorenjska
- Goriška
- Jugovzhodna Slovenija
- Koroška
- Primorsko-notranjska
- Obalno-kraška
- Osrednjeslovenska
- Podravska
- Pomurska
- Savinjska
- Posavska
- Zasavska

Q5 - Kako je registrirana organizacija? Kot:

- Društvo/Zveza društev
- Ustanova (fundacija)
- Zavod
- Verska organizacija
- Drugo, kaj:

Q8 - Ali ima vaša organizacija katerega od spodaj navedenih statusov?

Možnih je več odgovorov

- Status NVO v javnem interesu
- Status humanitarne organizacije
- Status invalidske organizacije
- Status prostovoljske organizacije
- Status socialnega podjetja
- Status mladinske organizacije v javnem interesu
- Drugo, kaj:

Q10 - Na katerih od navedenih področij ste dejavni?

Možnih je več odgovorov

- Izobraževanje
- Raziskovanje
- Zdravstvo
- Socialno varstvo
- Duševno zdravje
- Kultura in umetnost
- Šport in rekreacija
- Področje mladine
- Varstvo okolja in zaščita živali
- Stanovanjsko področje
- Razvoj lokalne skupnosti
- Turizem
- Zaposlovanje in usposabljanje
- Požarno-varstvena (gasilska) dejavnost in zaščita pred naravnimi nesrečami
- Pravo in zagovornišтво
- Filantropija in promocija prostovoljstva
- Poslovno in poklicno združevanje
- Mednarodno sodelovanje in povezovanje
- Verska dejavnost
- Drugo, kaj:

Q11 - Katero od navedenih področij je poglavitno področje vašega delovanja?

- Izobraževanje
- Raziskovanje
- Zdravstvo
- Socialno varstvo
- Duševno zdravje
- Kultura in umetnost
- Šport in rekreacija
- Področje mladine
- Varstvo okolja
- Stanovanjsko področje
- Razvoj lokalne skupnosti
- Turizem
- Zaposlovanje in usposabljanje
- Požarno-varstvena (gasilska) dejavnost in zaščita pred naravnimi nesrečami
- Pravo in zagovornišтво
- Filantropija in promocija prostovoljstva
- Poslovno in poklicno združevanje
- Mednarodno sodelovanje in povezovanje
- Verska dejavnost

Drugo, kaj:

II. PODATKI O PROSTOVOLJCIH IN ZAPOSLENIH

Q12 - Ali imate prostovoljce v vaši organizaciji?

- Da
 Ne
 Ne vem

(4) Q12 = [1]

Q13 - Koliko osebja v vaši organizaciji je prostovoljcev? _____

IF (4) Q12 = [1]

**Q14 - Koliko ur so po vaši oceni okvirno na mesec vsi prostovoljci skupaj aktivni v organizaciji?
(Če je manj kot eno uro, vnesite eno uro)**

Število ur na mesec: _____

(4) Q12 = [1]

Q15 - Ali se je število prostovoljcev v zadnjih petih letih spremenilo?

- Da, povečalo se je
 Da, zmanjšalo se je
 Ne, ostalo je isto
 Ne vem

II. PODATKI O PROSTOVOLJCIH IN ZAPOSLENIH)

Q18 - Koliko osebja v vaši organizaciji prejema plačilo za opravljeno delo (zaposleni in ostali, ki za svoje delo prejemajo plačilo)?

(Vpišite 0, če nihče ne prejema nobenega plačila): _____

IF (5) Q18 > '0'

Q19 - Koliko je po vaši oceni okvirno na mesec skupno število plačanih ur v vaši organizaciji (zaposlenih in ostalih, ki za svoje delo prejemajo plačilo)?

(Če je manj kot eno uro, vnesite 1)

Število ur na mesec: _____

III. PODATKI O OBSEGU IN VIRIH FINANCIRANJA

Q21 - Na lestvici označite, koliko so znašali vaši celotni letni prihodki v letu 2022?

- Do 5.000 EUR
 5.001 - 50.000 EUR
 50.001 - 100.000 EUR
 100.001 - 200.000 EUR
 200.001 - 500.000 EUR
 500.001 - 1.000.000 EUR
 Nad 1.000.000 EUR

Q22 - Kolikšen delež od vaših lanskoletnih prihodkov (2022) ste pridobili iz posameznih virov? Vpišite delež od celotnih prihodkov v oklepaje za posamezne vire; prosimo pazite, da je skupni seštevek vseh virov 100 % .

Javna sredstva - občine
Javna sredstva - država (ministrstva, uradi...)
Javna sredstva - EU
Javna sredstva - FIHO, Fundacija za šport
Javna sredstva - od 1% dohodnine (FURS)
Donacije in sponzorska sredstva (od podjetij, posameznikov, zasebnih fundacij)
Od prodaje produktov in storitev (plačila uporabnikov, javna naročila)
Iz članarin
Drugi prihodki
Prihodki skupaj _____

Q23 - Ali so se prihodki vaše organizacije v zadnjih petih letih...

- Povečali
- Ostali enaki
- Zmanjšali
- Ne vem

Q24 - Ali so se izdatki vaše organizacije v zadnjih petih letih...

- Povečali
- Ostali enaki
- Zmanjšali
- Ne vem

Q25 - Ali se je v zadnjih petih letih v vaši organizaciji povečal obseg dela...

- Da
- Ne
- Ne vem

Q26 - Ali ste v zadnjih petih letih v vaši organizaciji razširili vsebino vašega dela (nov program, nova dejavnost itd.)?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q27 - Ali se je v zadnjih petih letih obseg javnih sredstev v vaši organizaciji povečal?

- Da, povečal se je
- Ne, ostal je isti
- Ne, zmanjšal se je
- Ne vem

IF (7) Q27 = [1]

Q28 - Za koliko odstotkov? _____

(7) Q27 = [1]

Q29 - Ali menite, da je povečan obseg javnih sredstev sorazmeren s povečanim obsegom ali vsebino vašega dela?

- Da
- Ne
- Ne vem

IV. PODATKI O SODELOVANJU Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI

Q30 - Kako pogosto sodelujete z drugimi organizacijami?

Označite pogostost sodelovanja vaše organizacije z navedenimi vrstami drugih organizacij.

	Nikoli	Občasno	Redno
Druge NVO	☐	☐	☐
Profitne organizacije (podjetja)	☐	☐	☐
Javni zavodi	☐	☐	☐

V. PODATKI O ODNOSIH Z DRŽAVO (NA LOKALNI IN NACIONALNI RAVNI)

Q32 - Ali javne oblasti (država ali občine) na lokalni ali nacionalni ravni podpirajo delovanje vaše organizacije?

	Da	Ne
Na lokalni ravni (občine)	☐	☐
Na nacionalni ravni (država)	☐	☐

(11) Q32a = [1]

Q33 - Na kakšen način lokalna skupnost (občina) podpira delovanje vaše organizacije?

	Nikoli	Občasno	Redno
Finančno nas podpira	☐	☐	☐
Zagotavlja nam prostore	☐	☐	☐
Posoja nam kadre	☐	☐	☐
Posoja nam tehnično opremo	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐

(13) Q32b = [1]

Q36 - Na kakšen način država (različna ministrstva, agencije ipd.) na nacionalni ravni podpira delovanje vaše organizacije?

	Nikoli	Občasno	Redno
Finančno nas podpira	☐	☐	☐
Zagotavlja nam prostore	☐	☐	☐
Posoja nam kadre	☐	☐	☐
Posoja nam tehnično opremo	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐

Q38 - Spodaj so navedene oblike finančnih in drugih spodbud za NVO. Prosimo vas, da za vašo regijo ocenite na 5-stopenjski lestvici (pri čemer 1 pomeni nič in 5 pomeni zelo veliko), v kolikšni meri jih NVO potrebujejo in v kolikšni meri so jim na voljo.

	1) NVO potrebujejo:					2) so jim na voljo:				
	1- nič	2- malo	3- srednje	4- veliko	5-zelo veliko	1- nič	2- malo	3- srednje	4- v eliko	5-zelo veliko
Razpisi občin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Razpisi na regijski ravni (npr. regijske razvojne agencije)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Razpisi za javna dela	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sofinanciranje dejavnosti organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Sofinanciranje zaposlovanja v organizaciji	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sofinanciranje uporabe prostorov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brezplačna uporaba prostorov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q39 - ... nadaljevanje

	a) NVO potrebujejo:					b) so jim na voljo:				
	1- nič	2- malo	3 - srednje	4 - veliko	5 -zelo veliko	1- nič	2- malo	3 - srednje	4 - veliko	5 -zelo veliko
Sodelovanje pri oblikovanju javnih politik na lokalni (občinski) ravni (priprava strategij, razpisov, razvojnih dokumentov, posvetovalna vloga)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sodelovanje pri oblikovanju javnih politik na regijski ravni (priprava strategij, razpisov, razvojnih dokumentov, posvetovalna vloga)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora s strani Regijskih stičišč NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora pri pridobivanju in vključevanju prostovoljcev	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora pri upravljanju organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnosti izobraževanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora pri prijavljanju na razpise (nacionalne, regijske, občinske, EU)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora pri mreženju/povezovanju NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q40 - Katera od navedenih davčnih ureditev vam povzroča največjo oviro pri pridobivanju sredstev in delovanju?

- Davčna ureditev donacij podjetij
- Davčna ureditev donacij posameznikov
- Obveznost plačila davka na dodano vrednost (DDV)
- Obveznost plačila davka od dohodka iz vaše pridobitne dejavnosti
- Drugo, kaj:

Nobena

Q41 - Kaj bi morala biti glavna prednost statusa NVO v javnem interesu?

- Prednost pri financiranju in njegova dolgoročnost
- Ugodnosti pri davčni zakonodaji

- Prednost pri pridobitvi prostorov za delovanje
- Pravica do sodelovanja v postopkih oblikovanja javnih politik
- Drugo, kaj:

VI. PODATKI O OVIRAH IN POTREBAH ZA DELOVANJE NVO

Q47 - V nadaljevanju navajamo vrsto dejavnikov, ki lahko predstavljajo oviro za uspešno delovanje organizacij. Prosim vas, da z vidika vaše organizacije ocenite te dejavnike.

Financiranje

	Niso ovira	Zelo majhna ovira	Majhna ovira	Srednje velika ovira	Velika ovira	Zelo velika ovira
Nestabilno financiranje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nezadostna finančna sredstva na splošno	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nezadostni prihodki iz donacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nezadostni prihodki iz javnih virov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naraščanje odvisnosti od prihodkov od prodaje produktov in storitev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naraščanje odvisnosti od prihodkov iz dopolnilne pridobitne dejavnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prevelika odvisnost od javnih virov financiranja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prevelika odvisnost od virov financiranja EU	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q48 - Upravljanje in vodenje organizacije

	Niso ovira	Zelo majhna ovira	Majhna ovira	Srednje velika ovira	Velika ovira	Zelo velika ovira
Premalo znanja o vodenju in upravljanju organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nezadostna aktivnost vodstva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Slabo sodelovanje med vodstvom in zaposlenimi/prostovoljci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prevelika poraba časa za pridobivanje sredstev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Premajhna povezanost s	☐	☐	☐	☐	☐	☐

sorodnimi organizacijami						
Nezadostno vključevanje deležnikov v upravljanje organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prepoved delitve dobička	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q49 - Kadrovska politika

	Niso ovira	Zelo majhna ovira	Majhna ovira	Srednje velika ovira	Velika ovira	Zelo velika ovira
Težave pri pridobivanju ustreznega kadra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nizke plače	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nezadostno število zaposlenih	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Velika fluktuacija zaposlenih	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Težave pri pridobivanju prostovoljcev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Težave pri vodenju dela prostovoljcev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q50 - Politika države v odnosu do NVO

	Niso ovira	Zelo majhna ovira	Majhna ovira	Srednje velika ovira	Velika ovira	Zelo velika ovira
Odsotnost jasne razvojne strategije vlade do teh organizacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Neustrezne zakonske rešitve	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Odsotnost regulacij/pravilnikov, ki urejajo sodelovanje NVO pri izvajanju nacionalnih programov (javnih služb)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nevzpodbudna davčna politika	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vmešavanje politike v delovanje NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zahtevni administrativni postopki za registracijo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zahtevni administrativni	☐	☐	☐	☐	☐	☐

postopki za finančno poročanje						
Preobsežnost prijav na razpise	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prezahtevnost razpisnih pogojev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oviranje NVO s strani javnih zavodov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Odsotnost institucionalnih kanalov za uveljavljanje interesov NVO (sodelovanje na parlamentarnih komisijah, pri delu ministrstev in lokalne uprave....)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Različni pogoji in postopki, ki jih predpisujejo posamezna ministrstva za pridobitev statusa NVO v javnem interesu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nerazumevanje vloge NVO v družbi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q51 - Drugo

	Niso ovira	Zelo majhna ovira	Majhna ovira	Srednje velika ovira	Velika ovira	Zelo velika ovira
Slaba informiranost javnosti o delovanju NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nizek življenjski standard ljudi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Odsotnost motivacij za donacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prenizka stopnja ozaveščenosti ljudi o vlogi in funkciji NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nepovezanost/fragmentarnost nevladnega sektorja in odsotnost skupnega nastopanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Slabi prostorski pogoji za izvanje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Premalo podpore pri prijavljanju na razpise	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Premalo podpore s strani mrežnih organizacij/ regijskih stičišč	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q52 - Na podlagi zgoraj ocenjenih ovir navedite tri ključne potrebe vaše organizacije:

Ključne potrebe:

1.

2.

3.

Q58 - Na splošno je zakonodaja na področju civilne družbe v Sloveniji ...

- Zelo omejujoča
 Še kar omejujoča
 Zmerno spodbudna
 Popolnoma spodbudna
 Ne vem

Q60 - Kako bi na splošno ocenili trenutno stanje na naslednjih področjih?

	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično	Ne vem
Pravna podlaga za delovanje NVO v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stanje NVO v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stanje civilnega dialoga v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vključenost NVO v oblikovanje javnih politik v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Odnos države do NVO v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vpliv NVO v družbi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

VII. POKRITOST Z JAVNIMI STORITVAMI V SKUPNOSTI IN POTENCIAL NVO

Q61 - Ocenite na 5-stopenjski lestvici (pri čemer 1 pomeni zelo slabo in 5 zelo dobro), kako dobro so v vaši regiji pokrita spodaj navedena področja z javnimi storitvami, in za vsako področje označite, kdo jih v največji meri izvaja.

	Pokritost področij z javnimi storitvami:					
	1-zelo slabo	2-slabo	3-srednje	4-dobro	4-zelo dobro	Ne poznam
Skrb za otroke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skrb za starejše	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Storitve za družine	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Področje mladine	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kultura in umetnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Šport in rekreacija	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Socialno varstvo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Humanitarna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zaposlovanje in usposabljanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q62

	Kdo storitve v največji meri izvaja:				
	NVO	Javni zavodi	Profitne organizacije (podjetja)	Storitve se ne izvajajo	Ne poznam
Skrb za otroke	☐	☐	☐	☐	☐
Skrb za starejše	☐	☐	☐	☐	☐
Storitve za družine	☐	☐	☐	☐	☐
Področje mladine	☐	☐	☐	☐	☐
Kultura in umetnost	☐	☐	☐	☐	☐
Šport in rekreacija	☐	☐	☐	☐	☐
Socialno varstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Humanitarna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Zaposlovanje in usposabljanje	☐	☐	☐	☐	☐

Q63 - ... nadaljevanje

	Pokritost področij z javnimi storitvami					
	1-zelo slabo	2-slabo	3-srednje	4-dobro	4-zelo dobro	Ne poznam
Varstvo okolja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Požarna varnost in civilna zaščita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravstvo/skrb za zdravje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Duševno zdravje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževanje in raziskovanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Razvoj lokalnih skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Turizem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stanovanjsko področje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Javni prevoz	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q64 - ... nadaljevanje

_ Kdo storitve v največji meri izvaja:					
	NVO	Javni zavodi	Profitne organizacije (podjetja)	Storitve se ne izvajajo	Ne poznam
Varstvo okolja	☐	☐	☐	☐	☐
Požarna varnost in civilna zaščita	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravstvo/skrb za zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Duševno zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževanje in raziskovanje	☐	☐	☐	☐	☐
Razvoj lokalnih skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Turizem	☐	☐	☐	☐	☐
Stanovanjsko področje	☐	☐	☐	☐	☐
Javni prevoz	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐

Q69 - Označite tista področja, na katerih NVO v vaši regiji storitve že izvajajo in zraven navedite, katere so te storitve:

Področja:

Skrb za otroke

Skrb za starejše:

Storitve za družine:

Področje mladine:

Kultura in umetnost:

Šport in rekreacija:

Socialno varstvo:

Humanitarna pomoč:

Zaposlovanje in usposabljanje:

Konkretne storitve, ki jih NVO že izvajajo:

Q66 - ... nadaljevanje**Področja:****Konkretne storitve, ki jih NVO že izvajajo:**

- Varstvo okolja:
- Požarna varnost in civilna zaščita:
- Zdravstvo/skrb za zdravje:
- Duševno zdravje:
- Izobraževanje in raziskovanje:
- Razvoj lokalnih skupnosti:
- Stanovanjsko področje:
- Javni prevoz:
- Pravo in zagovorništvo:
- Filantropija in promocija prostovoljstva:
- Drugo, kaj:

Q67 - Označite tista od navedenih področij, za katera menite, da je zaznati:

	A) Primanjkljaj pokritosti storitev	B) Potencial za razvoj NVO
Skrb za otroke	☐	☐
Skrb za starejše	☐	☐
Storitve za družine	☐	☐
Področje mladine	☐	☐
Kultura in umetnost	☐	☐
Šport in rekreacija	☐	☐
Socialno varstvo	☐	☐
Humanitarna pomoč	☐	☐
Zaposlovanje in usposabljanje	☐	☐

Q68 - ... nadaljevanje

	A) Primanjkljaj pokritosti storitev	B) Potencial za razvoj NVO
Varstvo okolja	☐	☐
Požarna varnost in civilna zaščita	☐	☐
Zdravstvo/skrb za zdravje	☐	☐
Duševno zdravje	☐	☐

Izobraževanje in raziskovanje	☐	☐
Razvoj lokalnih skupnosti	☐	☐
Turizem	☐	☐
Stanovanjsko področje	☐	☐
Javni prevoz	☐	☐
Pravo in zagovorništvo	☐	☐
Filantropija in promocija prostovoljstva	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐

Q69 - Spodaj so navedena področja, za katera ste označili, da primanjkuje storitev, sedaj pa označite v prvem stolpcu tista, na katerih bi storitve lahko izvajale NVO. Če menite, da bi storitve na teh področjih lahko izvajala tudi vaša organizacija, to označite v drugem stolpcu.

	Bi lahko izvajale NVO	Bi lahko izvajala tudi vaša organizacija
Skrb za otroke	☐	☐
Skrb za starejše	☐	☐
Storitve za družine	☐	☐
Področje mladine	☐	☐
Kultura in umetnost	☐	☐
Šport in rekreacija	☐	☐
Socialno varstvo	☐	☐
Humanitarna pomoč	☐	☐
Zaposlovanje in usposabljanje	☐	☐

Q70 - ... nadaljevanje

	Bi lahko izvajale NVO	Bi lahko izvajala tudi vaša organizacija
Varstvo okolja	☐	☐
Požarna varnost in civilna zaščita	☐	☐
Zdravstvo/skrb za zdravje	☐	☐
Duševno zdravje	☐	☐
Izobraževanje in raziskovanje	☐	☐
Razvoj lokalnih skupnosti	☐	☐
Turizem	☐	☐
Stanovanjsko področje	☐	☐
Javni prevoz	☐	☐
Pravo in zagovorništvo	☐	☐
Filantropija in promocija prostovoljstva	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐

VIII. POGLED NA VLOGO IN RAZVOJ NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Q71 Ocenite, kakšna naj bi bila po vašem mnenju vloga NVO na posameznih področjih javnih storitev, ki so navedena spodaj. Pri podajanju ocen prosimo upoštevajte, da:

- brez vloge pomeni, da NVO teh storitev ne morejo izvajati,
- dopolnilna vloga pomeni, da NVO dopolnjujejo storitve javnega sektorja,
- nadomestna vloga pomeni, da NVO nadomeščajo storitve javnega sektorja,
- primarna vloga pomeni, da so NVO ključni izvajalec javnih storitev.

	Brez vloge	Dopolnilna vloga	Nadomestna vloga	Primarna vloga	Ne poznam
Skrb za otroke	☐	☐	☐	☐	☐
Skrb za starejše	☐	☐	☐	☐	☐
Storitve za družine	☐	☐	☐	☐	☐
Področje mladine	☐	☐	☐	☐	☐
Kultura in umetnost	☐	☐	☐	☐	☐
Šport in rekreacija	☐	☐	☐	☐	☐
Socialno varstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Humanitarna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Zaposlovanje in usposabljanje	☐	☐	☐	☐	☐

Q72 - ... nadaljevanje

- brez vloge pomeni, da NVO teh storitev ne morejo izvajati,
- dopolnilna vloga pomeni, da NVO dopolnjujejo storitve javnega sektorja,
- nadomestna vloga pomeni, da NVO nadomeščajo storitve javnega sektorja,
- primarna vloga pomeni, da so NVO ključni izvajalec javnih storitev.

	Brez vloge	Dopolnilna vloga	Nadomestna vloga	Primarna vloga	Ne poznam
Varstvo okolja	☐	☐	☐	☐	☐
Požarna varnost in civilna zaščita	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravstvo/skrb za zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Duševno zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževanje in raziskovanje	☐	☐	☐	☐	☐
Razvoj lokalnih skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Turizem	☐	☐	☐	☐	☐
Stanovanjsko področje	☐	☐	☐	☐	☐
Javni prevoz	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐

Q73 - Še vaš pogled na sistemske spodbude/spremembe za lažje vključevanje NVO v izvajanje javnih storitev. Kako velik vpliv bi po vašem mnenju imela uveljavitev spodnjih spodbud na večjo vključitev NVO v izvajanje javnih storitev:

	Brez vpliva	Majhen vpliv	Srednje velik vpliv	Velik vpliv	Zelo velik vpliv	Ne morem oceniti
Eksplicitna vključitev NVO kot izvajalcev posamezne storitve v področno zakonodajo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Definiranje NVO kot primarnih izvajalcev določenih storitev (v zakonodaji ali javnem razpisu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Širše definiranje prijaviteljev v javnih razpisih (z vključevanjem	☐	☐	☐	☐	☐	☐

tudi NVO) za razvoj in izvajanje posameznih storitev						
Dostop NVO do sredstev, namenjenih za raziskave in razvoj	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enostavnejši dostop do investicijskih sredstev (npr. brez obveze zagotoviti posebno zavarovanje za sredstva)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trajnejše subvencije za zaposlovanje strokovnih kadrov v NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Finančne spodbude za nakup prostorov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Finančne spodbude za povezovanje NVO za razvoj nove celostne storitve	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Finančne spodbude za investicije v opremo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Okrepitev podpornih in svetovalnih storitev za NVO (npr. mentorstvo)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omogočen dostop do svetovalnih storitev strokovnjakov izven NVO sektorja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo, kaj:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q74 - Za konec vas prosimo, da navedete 3 ključne predloge ukrepov in spodbud za razvoj NVO:

Ukrep/spodbuda 1:

Ukrep/spodbuda 2:

Ukrep/spodbuda 3:

Q75 - V kolikor imate še kakšno misel, pripombo ali predlog, ga prosim navedite:
